vedő rostélyokat, dynamókeféket, habarcs felvo
szükséges sodronyfonatokat stbit

Reichl Kálmán
építész

l.

MMÉEÉvk
1934. 170. l.

r

l

köl
gyo

u d
52
lérre
ző
l.,
.
sági
detil
kla
z é s
an e
nagt
ra (
sége
tot
o r v
n ü
5%,
izet
5·4
Pé

or. 2
or.
r. 28
r. 77
r. 98
. 44
50 fil
7.697
esz)
tsa

ly
jeszt

m.]
árol
n é
r. 9
r c
pál
Já

ann Miklós és fia ajánlatát jóvá-
gett felsőbb helyre terjesztették.
pület bővités.) Az egri Mino-
lőljárósága március 22-én árlej-
épületének bővitésére 170.000 kor.
tal. Ajánlatot tettek: Mód Lajos
165.000 kor., Gräf Mihály (Eger)
r. 11 fill., illetve pótajánlattal 179.334
., Nagy Péter és tsai (Eger) 140.483

ajos budapesti épitőmester ajánlatát

Kiss István és Szal
Hidi és Katona
Karakas B. és Erdő
6·5%, Mészáros
Lőrincz és Görö
Vladár és tsai Nagyl
Kiss és Pomucz
Lőrincz és Gör
26.127 kor. 90 fillérrel
hagyás végett az urada
hivatalához terjesztették.

29 fill. előirányzattal. ziszeki vállalkozók tettek: 529 kor. 71 fill., Fulla Frisch József 4129 sel, Turcich Umberto

to ajánlatát fogadták el. g szállitás.) A Drina rti megerősitéséhez szük-. brusznicai kőanyagnak áról az épités helyére le-nitrovicai m. kir. folyam-cius 22-én árlejtést tar-s M. sziszeki vállalkozó or., illetve 7·80 kor.-val

gyás végett felterjesztették isteriumhoz.

állitások.

fa szállitás.) Az gyár igazgatósága már-tartott üzemében az 1909. rilis 30-ig terjedő időben kemény tüzifa szállitásá-edül Bäck József tett re a gyártelep udvarába kkfára és tölgyfára 10·85 or., gyertyánfára 12 koro-

rtént.

szerek szállitása.) etén levő kir. és th. ut-a folyó évben szükséges a magyaróvári m. kir. an az április 5-én tar-Wölfel Lajos magyar-ázott 541 kor. 60 fillér

Antal és tsa (Szabadka) 8% ár Jellinek Ede és tsa (Budapest) a zattal, Budapesti szabóiparos és termelő szövetkezete az elő Spitz Bernát (Budapest) az elő Beck Vilmos és fiai (Pozsony) az elő Pályázott még Kramer Béla szal de mert ajánlata hiányos volt, figye vették.

A szállitásra Kramer Antal és ts cég kapott megbizást.

Szabadka. (Irodaszerek szá Szabadka város tanácsa márc árlejtést tartott a folyó évben szük szerek szállitásának biztositására. A tek: Sonnenfeld Adolf (Nag Heumann Mór 30%, Vig 35·5%, Krécsi A. Andor 25% nyel.

Döntés még nem történt.

Szentgotthárd. (Tüzifa szál szentgotthárdi m. kir. dohánygyár 1909. junius 1-től 1912. május 31 szükséges 400 köbm. kemény tüzi tására a március 29-én tarto egyedül a Zirciapátság sze csörötneki erdőgondnoksága (Szent ajánlatot erdei köbm.-ként 12 kor. jóváhagyás végett felterjesztettek a déki központi igazgatósághoz.

c) Adás-, vevés és bérbead

Ungvár. (Tüzifa és ócs nemüek eladása.) Az ungv főerdőhivatal március 24-én ár a csontosi m. kir. erdőgondnokság tartozó „Dubrovszki" vágásból k tüzifának

Reichl Gyulané

festo

l.

Közlezrkiáll

1457 l.

OLVASD EL ÉS ADD TOVÁBB!

Loholsz, futsz új javak után...

Loholsz, futsz új javak után, kifúj a szél, megázol,
És a meglévő holmidra vajjon, miért nem vigyázol?
Még törekvő emberek is sokszor sárba ragadnak,
Hogy ha ezer dolgod is van, szakíts időt magadnak!
Biztosításod van már rég (jobbat nem is tehetnél),
De manapság **e kis pénzért** mondd, hogy mit is vehetnél?
Ezt az ügyet nem is lehet más oldalról szemelni,
Az értéket nagy sietve jó lesz ma felemelni!!

"Pátria" r.-t. Budapest — 485418

akad 70 percent olyan, akinek lelkét nem tudja felverni apatikus közönyéből egy körlevél lelkes hangja, csodálkozhatik-e ezen valaki más is, mint a levél írója!
De azért mi írjunk tovább is, kedves kollégák, mert a magyar művészek egyetlen szövetségestársa ebben a szerencsétlen országban mi vagyunk. Mi nem engedhetjük meg magunknak azt a luxust, hogy megsértődjünk és félreálljunk. A magyar képzőművészeti író az az ekevas, melynek fel kell szántania a magyar humuszt és ahogyan a szántógép nem sértődhetik meg az ugar keménységén, nem sértődhetünk meg mi semmiféle közönyön, semmiféle süketségén a magyar visszhangnak akár a művészek részéről, akár a közönség részéről. Mindenféle írásművészetnek megvan az a tápláló ereje, az a lángot szító öntudata, hogy nem kiáltó szó vész el a pusztában, mert mindenféle írásművészetnek a belletrisztikától a politikai pamfletig megvan a maga közönsége ebben az országban. Csak mi vagyunk olyan írók, akiknek az ábécét is meg kell tanítani ahhoz, hogy olvasni tudjanak bennünket. Nekünk magunknak kell megteremteni nemcsak műfajunkat, hanem közönségünket is. Hatalmas cselekedet minden írásunk. Egyedül vagyunk és erősek vagyunk. Pillanatnyi gyengeség jele a sértődöttség és félreállás, mely számunkra meg nem engedhető luxus.
Ezért van az kedves, jó felháborodott kollégáim, hogy nem állhatok oldalukra, bár levelük minden sorát megértem és minden szavát átérzem. Minden becsülésem azé a 30 százaléké, aki felhívásukra sietve jelentkezett, de egy gáncsoló szót nem találok annak a 70 százaléknak mélységes hallgatására, akik ökölbeszorított kézzel, mellrevágott fejjel hősiesen szegik martir sorsukat a magyar átok ellen, a gyilkos magyar közöny ellen.
Budapest, 1930 április.

Az Önök megértő kollégája

Gyöngyösi Nándor dr.

TÁRLATOK

A NEMZETKÖZI ALPIN KIÁLLITÁS. A Nemzeti Szalon a Magyar Turista Szövetséggel karöltve nagyarányu képkiállitást rendezett, melynek egyetlen tárgya: az Alpesek világa. A hegyvidék nyer megörökitést ezen a tárlaton minden pompájával a turisták legnagyobb gyönyörűségére és a művészet élvezőinek örömére. Ugyszólván a világ valamennyi tájáról jelen vannak ezen a kiállításon nemcsak a művészek, de mindazok a lelkes turisták is, sőt talán ezek többségben, akik a természet közvetlen érzéséből fakadó elragadtatásukat, turista örömüket festékbe transzponálják. A Szalon helyisége szűknek bizonyult e majdnem másfélezer kép befogadására, aminek első következménye az lett, hogy a képek szorosan egymás hátán lógnak, hosszában-széltében föl a mennyezetig minden centiméternyi helyet kihasznált a kiállítás rendezősége az aránylag szük helyen való elhelyezésre. A rengeteg képtenger

REICHL GUSZTÁV: A NOTRE DAME DE SION RENDHÁZA

A Műcsarnok Tavaszi Tárlatáról

Köpönyeget

1930. 30. m.

PROHÁSZKA JÓZSEF: A FESTŐNŐ

A Műcsarnok Tavaszi Tárlatáról

morú, hanem lesujtó volt. Nem az volt lesujtó, hogy nem kapkodták szét az eladó képeket, hogy egyetlen magánember sem vásárolt a kiállítás nagyszerű darabjai közül, hanem az volt lesujtó, hogy a kiállítás egész ideje alatt ennek a napról-napra pompás sajtóreklámmal és néhány lelkes ember közelharc propagandájával alármirozott kiállításnak összesen, — összesen 145 látogatója volt!

Kedves jó kollégák, akik arról panaszkodnak, hogy körleveleikre a művészeknek csupán 30 százaléka reagált, drága jó kollégák, akik azt sérelmezik, hogy a másik 70 percent még egy négy filléres levelezőlapra sem méltatta nagyszerű tervük ideális elképzeléseit, ha Önök oly közvetlen kapcsolatban lennének művészekkel és e mártir művészek közönségével, mint én, dehogy sértődnének meg. Nagy eredménynek könyvelnék el a 30 százalék jelentkezését. Amikor a magyar közönség oly bűnösen közönyös, hogy még csak meg se nézik azt a „noch nie da gewesen" kiállítást, melyre a sajtó napról-napra oldalas cikkekben hívja fel figyelmét és még a személyes propaganda sem képes belökdösni a kiállítás termébe, — mit kivánnak Önök ettől a közöny hamuja alatt fuldokló, a végsőkig elkeseredett, boldogtalan művésztől! Amikor a magyar művész nemcsak azt kénytelen tapasztalni, hogy sem az arisztokrácia, sem az egyház, sem a polgárság gazdagjai nem sietnek segítségére ezekben a megpróbáltatásos időkben, de még a kutya se kiváncsi arra, mivel szerzett hírnevet külföldön széles e világon magának, megbecsülést a magyar névnek, amikor azt tapasztalja, hogy a magyarnak semmi íze-porcikája nem kivánja az ő alkotásait és egész művészi tevékenysége fölösleges ballaszt nem a széles néprétegek számára, de még a nemzet intelligenciája részére is, — akkor Önök kedves, jó kollégák nem állhatnak eléje semmi sérelemmel. Semmiféle sérelem nem eshetik a magyar művész részéről, amit lelke rugalmasságának terhére, a lelkesedés hiányának lehetne beszámítani. A magyar művész, amikor ecsetet vesz a kezébe, vagy vésőt fog, már oly lelkesedésről adott bizonyságot, mely előre expiálja minden elkövetkezendő bűnét. Aki ma Magyarországon művészetet csinál, a legnehezebb keresztet veszi vállára és ha e kereszthordozó martirok között

Meghatja a szokatlan lárma,
S az indulásnak perczét várva,
Sóhajt bizony nagyot, s sokat!

. . . Komor, borongós hangulatban
Áll Véghy a födélzeten,
Szoborként; szinte mozdulatlan,
Mint őrtorony a tengeren.
Kívül nyugodt, de belsejébe'
Küzködve, győzve, bízva, félve,
Száz érzés, idulat csatáz', —
S ő tudja ezt, de eltagadja,
Dermesztő külső nagy nyugalma,
Csupán bent ég a tűz, a láz!

Egész nap látta, mint ömölnek
E ringó sírba vérei,
S úgy érzé: itt valakit ölnek
És ő nem tud segíteni!
Már-már kiáltott, ott ült ajkán
— Mint vészmadár a zúzott sajkán —
A tiltó szó: megálljatok!
De aztán csüggedőn belátta:
Nincs jussa néki itt tanácsra,
Sorsukat intézzék magok!

Miért is mennek? mért rohannak
Idegen égi táj felé?
Karjába a «Bizonytalan»-nak,
Küzdelmet téve bék' elé?
Szerette volna megkérdezni,
Mért kell a honnak így vérezni,
Micsoda átok-súly alatt?
De nem mert szólni. Ő mást vádol?
S maga azért szülő honából
Szintén menekszik, megszalad!

De ha nem kérd' is hogy figyeljen
Van mód reá, s bő alkalom.
Közéjük áll, s bármerre menjen,
Okulhat számos sóhajon.
Okot fölhoznak százat, ezret,
Viszályt, meg bút, meg nagy keservet,
Az ezt, emez mást emleget, —
De mégis egy a sóhaj vége,
Bárhol kezdődik, erre tér le:
«Itthon megélni nem lehet!»

Nagy vád ez! s jaj! ha úgy van tényleg,
Egykép ér gyermeket, s szülőt!
Nagy bűn az élhetetlen élet,
Ne is szánj ilykép' bünhödőt!
Megélni tudni — hinni tessék! —
Nem érdem még, csak kötelesség,
Ez az az ősi tartozás,
A mit leróni hogyha nem tudsz,
S az élet nagy harczából elfutsz —
Nem hős vagy! gyáva! — semmi más!

Nem mondja ezt, s nem is gondolja,
Csak érzi öntudatlanul,
Még el se ment, s már önvád nyomja
És ő bús — akaratlanul!
. . . Ejh! mégse! gyönge nem lesz már is,
Úr lett szivén, úr lesz tovább is,
Hisz e sok ember itt körül:
Csak igazának a tanúja,
S ha ott is arczán titkolt búja . . .
Hogy — indul mégis, mind örül!

De immár rendbe' útra készen,
Mozdulni kezd a szörnyeteg,
Vezényszó hangzik el keményen.
S a gőz-síp bömböl, sistereg.
A vasmacskák már fönt pihennek,
A matrózok már nem sietnek,
Szabott helyén áll mindenik, —
A szörnyű nagy gép kattog-berreg,
Vaskarja mozdul, álmot kerget,
Eszmél . . . s erővel megtelik!

Süvöltve vág pánczélos orra
A csöndes vízbe mély sebet,
Szétválik az, s meg' összeforrva
Örvénylik, zúg, habzik, remeg.
A nagy csavarnak minden szárnya
Egy éles kard, mely körbe járva
Levágja száz hullám fejét, —
De száz helyett ezer nő újra,
Egyik sem enged, ily nagy útra
Kiadja mindkettő hevét.

A parton állók bámész népe
Kendőt lobogtat, integet,

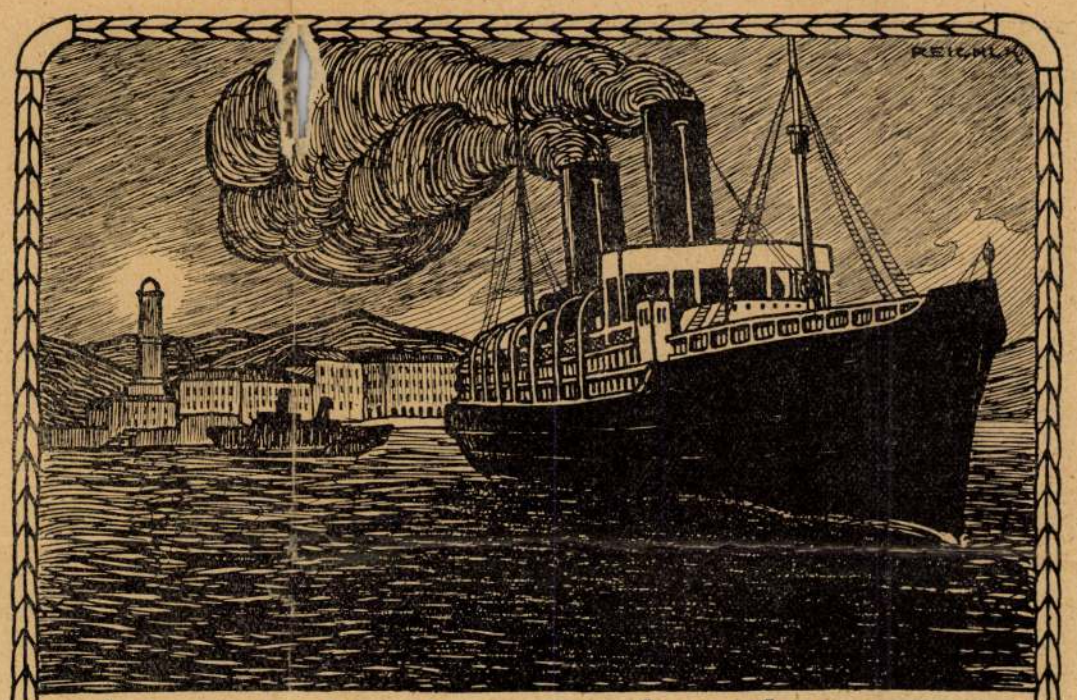

Reichl Kalmán rajza.

De «éljen-zaj» nem száll a légbe,
Sok inkább sírna, mint nevet.
Bucsúznak, bár nem ismerősök,
Nem is művésznők, sem nem hősök,
A kikkel indul a hajó, —
De ki hazát veszt, — bár nem kéri —
Útjára el részvét kiséri,
Egy sóhaj, búsan szárnyaló.

Lehullt az alkony . . . szürkületbe
Von mindent tompa félhomály.
A parttól távolodva egyre,
Hajónk mind mélyebb vízre száll.
Arczczal mindenki arra fordul,
A hol a parti őrtoronybul
Röppenve kél egy fénysugár;
Nem mint a mozlim: napkeletre,
Nyugatra, mint a fészkét vesztve
Árván bolyongó rab madár!

Köztük van Véghy is, ki lelkén
Úrrá engedte a *daczot*,
Karját keresztbe fonva mellén,
Agya effélét forgatott:
«A kép, mely itt elénkbe tárul:
Alkonyba válni meg hazánktul,
Ah! oly bús és oly megható!
Harold bucsúja jut eszembe:
Isten-hozzádot zengni versbe',
Hajh! csak ne volna untató!

«Igaz, hogy apród nincs mellettem,
De hát segít az «önbeszéd»!
S ha egy pár rímre rímet leltem,
Ez egymagamtól ép elég!
Kezdjük tehát: Jó éjszakát hon!
Fogadd áldásom és nem átkom,
Ámbár oly mindegy ez neked! . . .
Hozzá vagy szokva, s meg se érzed,
Hogy kikkel telve e födélzet,
Az mind . . . mind hűtlen gyermeked!

«Jó éjszakát! A nyájas partok
Immár alighogy látszanak.
Mint rég nem látott ember-aczok
Emlékén — bágyadt szín s alak.
Hajónk suhan, mint vízi sellő,
Nem ér utól a parti szellő,
Legföljebb gyönge neszt okoz . . .
Sóhaj talán? Nem! Mért is szállna
Száműzött gyermekid nyomába
Sóhaj? . . . Hazám! csak álmodozz!

«Jó éjszakát! . . . Lásd, nem sajnállak,
S hiszem, hogy engem sem siratsz!
Lehet, hogy egykor újra látlak,
S fiadnak ismét elfogadsz,
Avagy hogy vissza még se térek . . .
És így velem pár csöppnyi véred
Mégis csak végkép elveszend . . .

Mi az!? . . . Ki annyi veszteséget
Kiállt már, mint te, azt nem éget
Új seb! . . . Aludni int a csend!

«Jó éjszakát! . . . Kik itt maradnak,
Hidd el, nem jobbak, mint magam!
Nem vettem el, mit mások adnak,
Tied volt tettem és szavam!
Lélekkel, szívvel, öntudattal,
S — tán ez hibám volt: — büszke daczczal
Akartam lenni gyermeked! . . .
S te mégis könnyen elbocsátasz,
Nem is marasztalsz, meg se áldasz,
Jó éjt! . . . Hol van még reggeled?

«Jó éjszakát! . . . Rossz tündér játszik
Izetlen tréfát tán velem?
A lelkem megrendülni látszik,
Vagy én ezt így csak képzelem! . . .
Könyűm a belső láz fölissza!
Kit hagytam itt? s ki vár majd vissza?
Legföljebb tán vén, jó dadám . . .
Ne érzelegjünk! bucsúzzunk csak!
Kitől itt százan, ezren futnak —
Jó éjszakát hűtlen hazám!

«Jó éjszakát! . . . A part már távol,
S szivemhez isten oly közel!
Köd libben, mint egy könnyű fátyol,
Felejtő éjjel! óh jövel!
Ködön túl, s túl az esthomályon,
Néhány sírhalmon, s egy kis házon
Bucsúzó lelkem megpihen . . .
Sirok? Nem! félre gyáva könynyel,
S elő a néma, zord közönynyel —
Jó éjt hazám! s te csitt szivem! . . .»

Magában Véghy így. — Körülte
Már régen mély, nagy csönd honolt,
A lelkeket meg bánat ülte,
Beszélt e csönd, bár néma volt!
Ezer tekintet egy kis pontra
Meredt: az elfogyó partokra,
Ott, ott! még látszik egy vonal! . . .
S ezer szív dobbant egy ütemre,
Szorongva, félve, s összerengve
Röppent föl száz, halk, bús sohaj.

A viz sötét lett, fönt az égen
Nem gyúlt ki csillag reszketőn,
Pár lámpa ég csak a födélen,
S a part küld fényt még elveszőn.
Még egyet villan, s aztán vége! . . .
Sötét szárnyán, a zordon éjbe
A nagy hajó előre tart . . .
S most, mintegy tündér-intelemre,
Fölhangzik fáján, bús ütembe'
Az «Isten áldd meg a magyart!» . . . .

(Folytatása következik.)

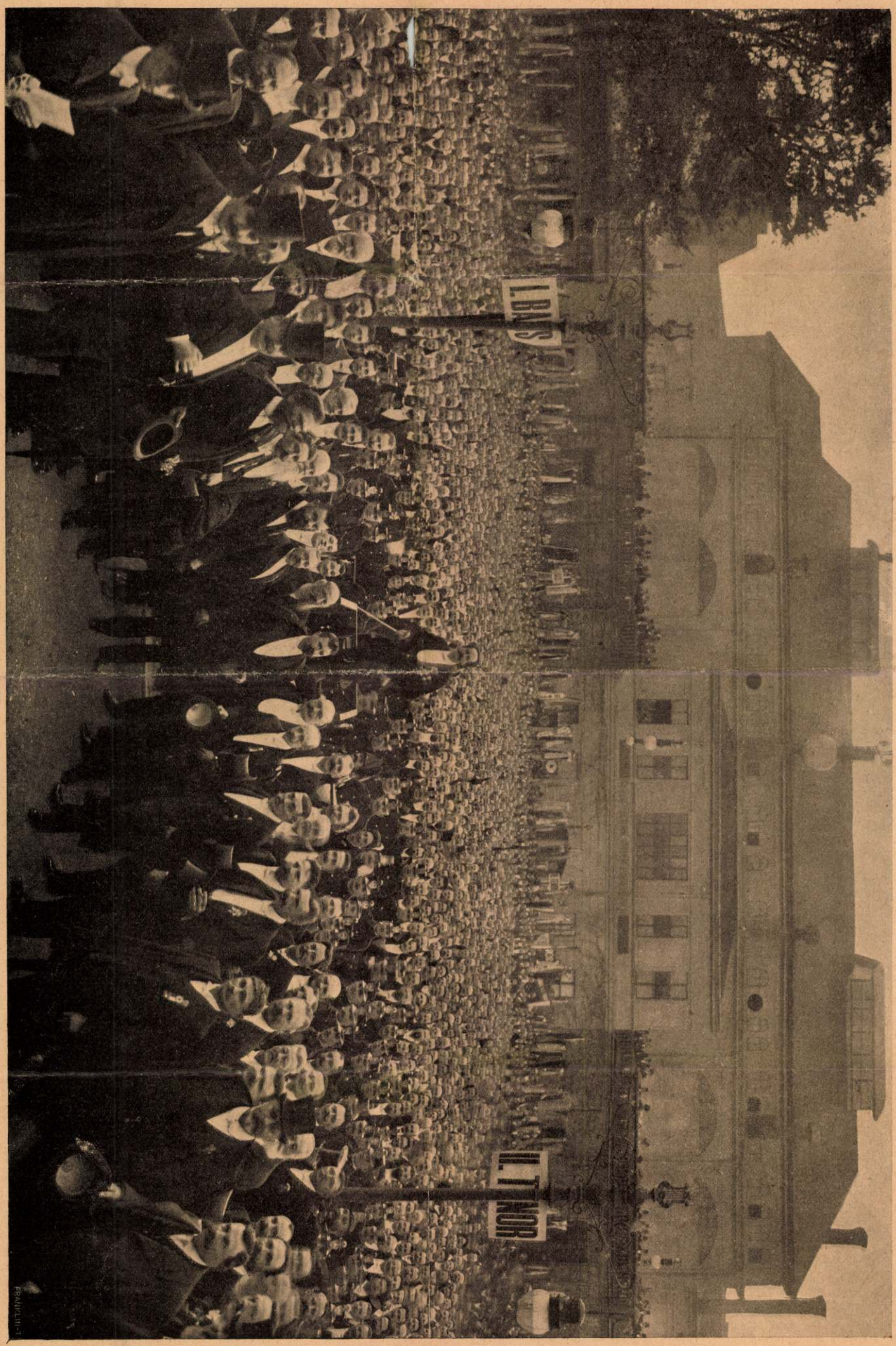

AZ ALSÓ-AUSZTRIAI DALSZÖVETSÉG HÓDOLÁSA A SCHÖNBRUNNI KASTÉLY ELŐTT. — Lechner fényképe

II. fejezet.

A neoklasszicizmus antik imádatával szemben, annak reakciójaképen a romantikus korban a középkor s a dicsö nemzeti mult a tudósok, költök és művének igazi területe. A szellemi élet minden ágában lázas kutatás indul meg.

A nemzeti középkort feltárni akaró törekvés ~~talan legelőször~~ a történetírás és az irodalom után az archeo-

[illegible] párhuzamosan

Reischl Károly

festő

Szepelslex 219. l.

Elektr. arch

u. o. 949. l

Reischl Károly

Iparmüvészeti
tervezési

l.

Szefeltlex · 399. l.
400. l.

Életr. arck.
M. o. 949. l

Reichl Károly
87 Napraforgók. Olajf. 6000.—

Nemzeti Szalon
téli tárl.
1922 jan.

Reichl Károly

Munkaszolg

1918-19. Déli Ciall -

Földtani intézet IV. 257

Reichl Károly

1922. jan.

kiall. Nemzeti Szalonban

Napraforgók, olaj-boos. –

Zombor V. 265.

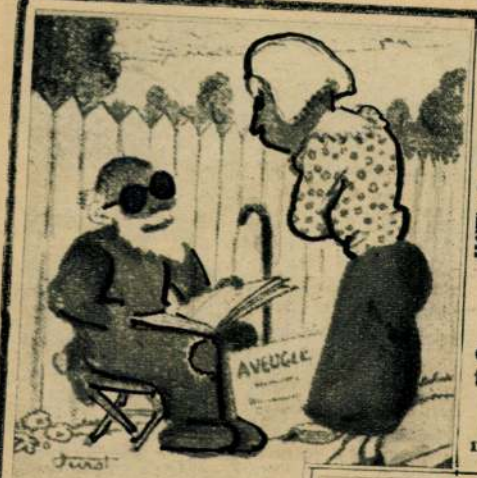

A VAK KOLDUS

— Micsoda? Maga vak és tud olvasni?

— Dehogy tudok olvasni, én csak a képeket nézem . . .

VIZSGA ELŐTT

— Mama, én voltam ma az egyetlen az iskolában, aki a tanító ur kérdésére megfelelt.

— És mi volt a kérdés?

— Az, hogy ki nem csinálta meg a házifeladatát?

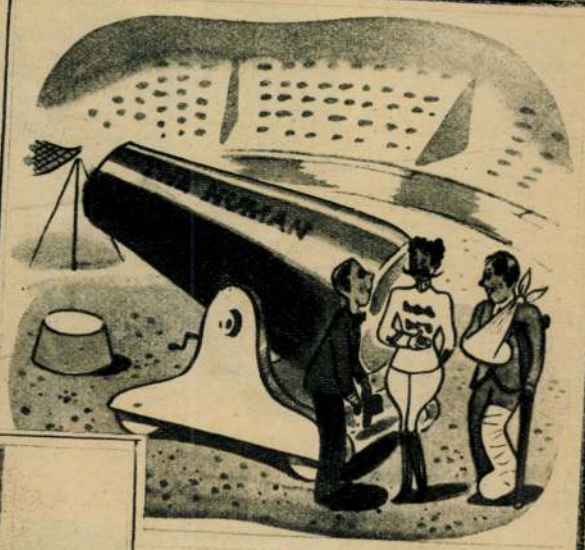

MŰSOR UTÁN

— Uraságod saját szemével meggyőződhetik, hogy előző produkcióm nem csalás, nem ámitás . . .

TÉVEDÉS A GRAND HOTELBEN

— Sose fárasszák magukat az urak, nem vagyok maharadzsa, egy autóbuszösszeütközés áldozata vagyok

Ha egy mukkot szól, felkeltem a feleségét . . .

MODERN ZENESZERZŐ

— Nem értem, mit bajlódsz annyit azokkal a kottákkal! Nézz ide, én megvonaloztam a légypapirt, ide tettem a lámpa alá és félóra mulva kész a kotta, csak le kell játszani!

A lámpagyujtogató ajándéka

Dr. Merta János esperes-plébános felszenteli a MFTR tisztviselők dömösi nyaralójának kápolnáját. Jobbra Winchkler István, a MFTR elnökigazgatója áll.

Szelepcsényi András solti plébánost most ünnepelték hívei 25 éves papi jubileuma alkalmából.

Angelo Rotta pápai nuncius szentelte fel a keszthelyi karmelita templom orgonáját.

Az alagi A. C. énekkara ifj. Drumár László karnagy vezetésével pünkösd vasárnapján énekelte „Szent Imre" miséjét.

A kiskőrösi egyházi énekkar Fóthy Ferenc tanító és Leányfalussy Károly kántortanító vezetésével nyitotta meg a szentévet a dunaföldvári szentferencrendiek templomában.

A gödöllői eucharisztikus kongresszust körmenet fejezte be. (Foto Kolontai.)

A Budapest-Felsőkrisztinavárosi templom „Keresztelő Szt. János" lobogója

A lobogó egy részlete

Tervezte: szörényi Reischl Károly. Készült: az ECCLÉSIA R.-T. Budapest, IV., Városház-utca 1. sz. alatti műhelyében

MDK

Reichl Gusztáv

Reichl Gusztáv: A Notre Dame de Sion Rendháza. / A Műcsarnok Tavaszi Tárlatáról/ Repr. 116.1.

Képzőművészet, 1930. 30.sz. 116.1.

Reischl Gusztáv

épiteg. (Agoston)

Szepeltlex. 350. l.

Életr. arck.

u. o. 948. l.

Reichl J. Ferenc, épitész

Müvészet, II., 1903. 280.

Kitüntetések

Reich S. Ferenc épitém.

Müvéret.

VI. évf., 1907.

134.

M.D.K.

Reichl Ferenc, szegedi építész

2000 K-ás első díjat nyert a csurgói körsépháza terv-pályázatán.

Vállalkozók Lapja, Bp. 1913. XXXIV. évf.

okt. 29. sz. 14. old.

Tér és Forma
1930. 2. sz. (Ipari építkezések, képpel.)

Dr. Bierbauer Virgil: A kelenföldi 30.000 Voltos elektromos kapcsolóház szakaszkapcsoló cellasora. Fenn a vezetősinek. (1929)

A gyár mindinkább a természeti erők nagyszerű játszóterévé fejlődik. Mind hatalmasabb erők keringenek a vezetékekben, csövekben és rézsínekben. Ez egyfelől a mind fokozottabb biztonsági berendezéseket teszi szükségessé. Másfelől mind nagyobb áttekinthetőséget követel a berendezés felállításában. Egy villamos erőtelep kapcsolóháza példázza ezt legjobban.

A modern erőgazdálkodás, erőtermelés legkitűnőbb példái a villamos erőművek gépházai. Óriási csarnokok, mammutnagyságúvá növekedett gépekkel, 30—40.000 lóerejű turbógenerátorokkal, melyek katonásan sorakozva, méltóságteljesen búgnak-zúgnak és csak néhány gépmester figyeli forgási sebességüket, hőmérsékletüket. A kapcsolótáblán pedig a teljesítményre, a feszültségbeli minőségre vigyáznak. Automatikus kommandóberendezésekkel adják meg az utasításokat a kazánokhoz, generátorokhoz, hűtőszivattyúkhoz. Az ember fizikai munkateljesítményére nincs szükség. A természet erőit, a szénben rejtőző titáni energiákat a gépek automatikusan alakítják át. Sajátos, áhitatos hangulattal zengenek ezek a gépcsarnokok, az ember és a természet erőinek megtalált harmóniája zúg bennük.

Bierbauer Virgil

És így a gyár fokozatosan elveszti rútságát, csúfságát, elrettentő mivoltát. A gyár-fogalom mindinkább megtisztul ezektől a sötét tartozékaitól, amelyeknél fogva félelmetes volt az első korszakban. Sötétség, füstösség, szennyesség, romlott levegő és áttekinthetetlen összefüggésű, labirintusszerű épületek helyett világos, tiszta, szellős munkatermek, gépcsarnokok épülnek. A füstöt mindinkább elemésztik, nem csak azért, mert károsítja a szomszédságot, megöli a munkást, hanem még inkább azért, mert tudják, hogy a füsttel az energiák roppant tömegei mennek veszendőbe és a tökéletes elégés az üzem elemi érdeke. Az egységesen szervezett és egységesen felépített gyártelep tömegeivel a benne elhelyezett jelentős tőkék legjobb reklámja.

Azonban mindezzé csak az építész teheti, akinek hivatása a gépészmérnökkel való harmonikus együttműködésben megteremteni a tökéletes és korszerű gyárat. Sajnos, az ipar és különösen idehaza még nincsen annak tudatában, nem érzi át teljesen, hogy mily jelentőséggel bír az, ha a gyár így épül fel, hogy a szép gyár a legjobb reklám, hogy az építészetileg jól szervezett gyár az üzemileg legjobb gyár, hogy az ilyen gyár nem drágább a hozzáértés nélkül összefoltozott gyárnál. És talán legkevésbé tudja azt, hogy a szép és célszerűen épült gyárban, a legjobb környezetben legjobb a munkás teljesítménye: sokkal magasabb, mint ott, hol sötét odukban, sze-

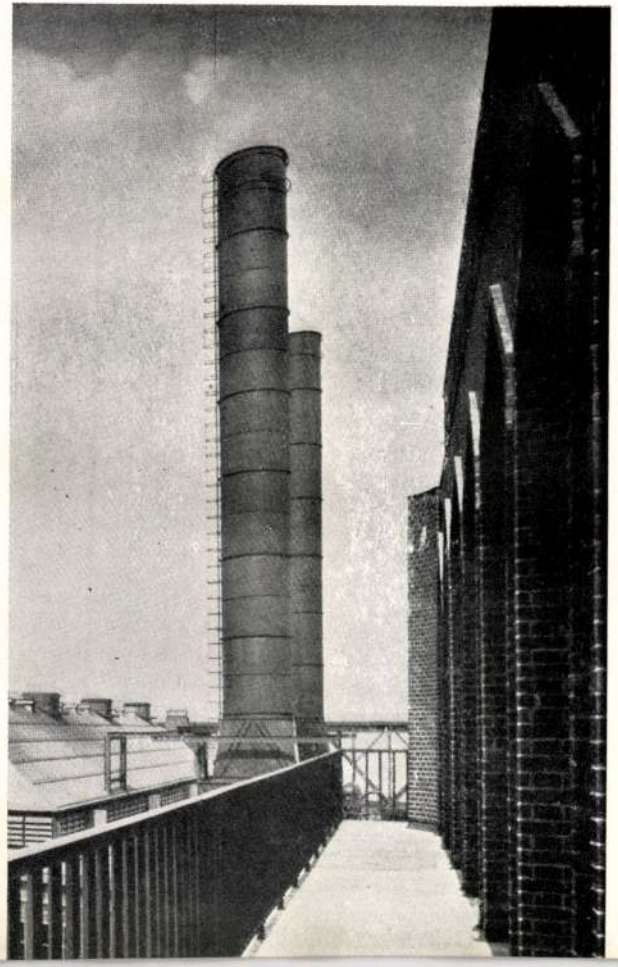

A kelenföldi székesfővárosi villamos erőműtelep kazánházcsoportja. Épült 1913-ban és 1925-ben *Reichl Kálmán*, a torony pedig *dr. Bierbauer Virgil* tervei szerint. 1926.)

Hatalmas, benyomásteljes tömegek, a kazánok napról-napra növekedő méreteivel arányosan növekedve. A torony üzemi szükségletek kielégítésére készült; feljáratul szolgál a kazánházat kiegészítő, annak teljesítményét fokozó léghevítőházhoz, tartalmaz egy üzemi víztartót s a sötétség beálltával kivilágított kétméteres órájával uralkodik a nagy erőművön.

fordító

A kelenföldi székesfővárosi villamos erőműtelep 30.000 voltos kapcsolóháza *dr. Bierbauer Virgil* tervei szerint épült. (1927—29.)

A cellák soraiból álló épület dunai homlokzata, árkádos alsó emeletsora, a nagyméretű olajkapcsolók robbanótere, amely arra szolgál, hogy netáni olajkapcsoló-robbanás esetén a nagy mértékben fejlődő füstgázok ne veszélyeztessék a többi cellát. A felső emeletsorokon a nyílások a készülékek fontosságához mértek. Vasbetónvázas épület, melynek téglafalazatai csak a kitöltő, térelválasztófalazat szerepét játsszák, ép ezért mintásan, textilszerűen falaztattak, egyfelől, hogy éreztessék ilyen mivoltukat, másfelől, hogy a hatalmas felületeknek fény- és árnyékéletet adjanak.

Tér és Forma

1930. 2. 24. (Ipari építkezések, képekkel.)

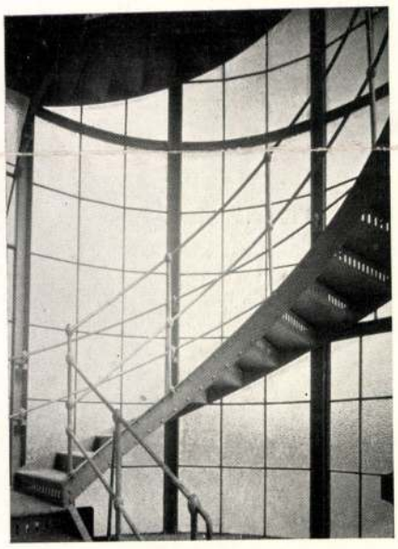

Budapest székesfőváros eletromos művei hungáriakörúti nagy transzformátorállomása. *Tervezte dr. Bierbauer Virgil* (1929).

A Hungária körút városligeti szakaszának villái között, zöld környezetben épült a végsőkig takarékosan és egyszerűen kivitelezett üzemi épület. Architektonikus formaadását a gépészetileg körülírt térszükséglet adta meg. A tagolást ez írta elő úgy tömegben, mint felületben, az előreugró, csak földszintes transzformátorkamrákat, mint a kapcsolókészülékeket tartalmazó felső épületrészt. Az ablaknyílások a közöttük felnyuló szellőztetőkürtők és az emeletmagasságok függvényei.

A később felmerült üzemi követelményt elégíti ki az épülethez illesztett félköralaprajzú, tiszta vasszerkezetű lépcsőház, melynek katedrál üvegfelületei épúgy hatásosak, mikor a nap reásüt, mint az esti órákban, belső megvilágítás esetén; fénylik és ragyog a torony — a különben végsőkig egyszerű épület dísze ez — dísz, amely a szükségletek tárgyi kielégítéséből fejlesztetett.

Bierbauer Virgil

Reichl Kálmán

építész

† 1926. nov. 18.

1906. X. 4.

Városi tanácsnak. Szabadka. A ffség a helyi muzeum- és kiállítás egyesület közkiállítás vásárlás tulajdonba való átvétele fölött örömét fejezi ki. A ffség szabályzata megküldetik. Államsegélye 400 kor. kiállítás czimen jóváhagyva. (862/1906.)

Reichl Kálmán

Óbuda Gázgyári épületek
Prohászka u. elemi iskola

Lechner Jenő dr
főépítész

MDK

Reichl Kálmán

A kelenföldi székesfővárosi villamos erő-
műtelep kazánházcsoportja. Épült 1913-ban
és 1925-ben Reichl Kálmán, a torony pedig
dr.Bierbauer Virgil tervei szerint.Kép 65.
old.

Tér és Forma 1930. 2.sz. /Ipari épitkezé -
sek, képekkel./

MDK

Reichl Kálmán

A Kiscelli-uti iskola és a
Prohászka Ottokár-utcai iskola terv.
A kelenföldi elektromos művek épit.Kép 181.
old.
Dr.Bierbauer Virgil: A háború előtti Bpest
építészete.

Evk Kmt. 1929. 181-186.l.

MDK

Reichl Kálmán

A Kálvin-tér rendezése. I.dijat nyert pályamüve. Kép 544.1.

Ország-Világ, 1913. 544.1.

Reichl Kálmán

l.

Schoenkörpvárosh

58, 102. l.

Preuß. Landtag
1. Wahlperiode
Kl. 102. 1.

Reichl Kálmán

162	Napnyugta előtt olajf.	900.—
163	Egy szép délután „	950.—
164	A fasor „	950.—

Nemzeti Szalon
1918. máj
tav. kiáll

7 és térdig ábrázolt

egy széken ül a gondolatokba elmerült 7
mpós botjára támaszkodik. Oldalt el-
jusza és álla körüli gyér szakálla őszbe-
lehajtott, kérelői láthatók, 7 sötét kabát
endő lóg ki, kivágott melleúye és pan-
lra a kevitésen „Margitay".

·5: 35·5 cm.
'98 sz. rendelettel. Ára 350 frt. — Elszámolta
, az elszámolás tudomásul vétetett 1899:
(277/99.).

X

Reichl Kálmán

festő

Varsjuk, olajt.
100 k

Nemzeti Szalon
1900. tav. kiáll

Reichl Kálmán

Házak a budai vár alatt, olajf -
Dunaparti részlet,
Ceruzarajz -

Nemzeti Szalon
1917. máj
tav. tárl -

A KIÁLLITÁST RENDEZTE:
Dr KOPP JENŐ

Szabado
111
Dwary
43
Ukwary
159

111. REICHL KÁLMÁN: Verőcei táj (olajf.) Ára 30 frt.

Nemzeti Szalon
1900. téli kiáll.

LÉGRÁDY TESTVÉREK
BUDAPEST

REICHL Kálmán építész

Papnevelde utcai iskolaépületéről

ld. Horvainzky 1988 183. p

Reichl Kálmán festőművész. MDK.

Képzőművészeti Társulatnak tavaszi kiállitásán vett részt a Szépművészeti Muzeumban.

Művészet, 1918. 2. 1.

Muz.-és Kvt.-Ert.

Reichl János, rozsonyi ötvös V. 118.

Reichl János

REICHL J. Ferenc építész

1905- új r.k. templom

Harkai Imre: Topolya építészete.
Újvidék, 1991 34-38. sz. ill

A szerzetesi stallumok

A nagymélységû orgonakarzat hátsó
1760-ra már készen álló szerzetesi s
tárgyaival ellentétben, a gazdag
festették színesre, hanem anyaguk te

A falképek

M.D.K.

Reichl J. Ferenc (nabadkai) építész

Első díjat nyert a nabadkai főgimnázium terveire kiírt pályázaton.

Vállalkozók Lapja, Bp. 1896. XVII. évf.

okt. 6. sz. 4. old.

Reichl J. Ferenc

arcinos lesz Reichl J. F-el

Művészet 1903. 280

Petrico Soma (Orlai): Lopott cs

414 (645), 2541 (375).

Reichl F. Ferenc
építész.

A bácstopolyai róm. kath. templom
tervpályázatán első díjat nyert.

Művészet, 1905. 280.

Reichl Kálmán
építész
megvétel
l,
MÉ. 1916. 7-8 sz
20, 21. l. 32. l.

Könyvtáramban

Gábor fejedelemsége idején történt, az ő cimere került reá és az utolsó százév nemzedékei a bástyát róla nevezték. Igazában a *szabó céh* bástyája volt s jelentékeny szerepét a város történetében és védelmében a *Kolozsvári Kalauz* 1902-i kiadása a *Rajka* Géza könyve: *A kolozsvári szabó céh története* részletesen megirták.

„HIS MASTERS VOICE"
beszélőgépek és művészlemezek főraktára

Dávid

hangszerkészitőnél. Cluj-Kolozsvár, Str. Memorandului
Kérjen árjegyzéket !!

Szent Gellért

GYÓGYFÜRDŐ ÉS SZÁLLÓ
BUDAPEST

47 C° rádiumdús földes-meszes hőforrások. Tökéletes gyógyberendezés. Rheuma-, ischias-, izom-, izületi megbetegedések és csonttörések utáni állapotoknál páratlan gyógyitó hatású. A fürdővel kapcsolatos szálló berendezése a legmodernebb. Egyágyas szobák 6 P, kétágyas szobák 11 pengőtől. — Nagyméretü társas helyiségek. Saját park, hullámzóvizü nyári uszodával.

ORGONA ÉS

Reichl J. Ferenc, építész

Művészet, II.1903., 206.

A bács-topolyai...

M.D.K.

Reichl J. Ferenc

(bpesti) építési van megbízva a szabadkai „nemzeti palota" (3) építési-vel 75000 frt. általány összeg mellett. A terveket is ő készítette.

Vállalkozók Lapja, Bp. 1895. XVI.évf.

okt. 1. sz. 2 old.

MDK

Reichl Károly

Napraforgók, olaj

N.Szal. és Bicskei Müv.telep kiáll. N.Szal.
1922. jan. 9 1.

MDK

Reichl Károly

Művészet 1917. 4.

Reichl Kálmán

bpesti épitész

l.,

Bierbposta

37. l.

KEK ORSZÁGOS BIZOTTSÁGA
esfehérvári ásatásai.

eR.

Műemlékek Országos Bizottsága

Budapest

IX. Ulöegyes Endre u. 10.

Reichl Kálmán

A budai Halász-
bástya
fenti akvarellje
repr.

MÉ. 1914. 5-6-n

Reichl K. minvei
lásd. K.o. 1914. 5-6-n
4-24. lap.

Rerrich Béla. A
mintermektől.

lásd

Könyvtáramban.

MÁLNÁSI „MÁRIA“ FORRÁS

TERMÉSZETES ALKALIKUS SÓS GYÓGYVIZ

A legjobb nyálkaoldó gyógyszer!
Gyomorégést azonnal megszüntet!
MINDENÜTT KAPHATÓ!
KUTKEZELŐSÉG: BRASSÓ

KOLYNOS-T

ajánlják a világ leghiresebb fogorvosai. Ne tartsanak a látszólag kissé felemelt ártól. A „KOLYNOS“ igen gazdaságos; egy tubus 2-3 hónapig tart.

Román és Spanyol királyi udvari szállitók. A Wellsi királyi herceg udvari szállitója. Egyedüli lerakat Románia részére:

NARCISSE M. BALTHAZAR
Str. Şelari №7.
BUCUREŞTI

KISPÁL

Reichl Kálmán

részt vett az alábbi
pályázaton, díjat
nem nyert.

MÉ. 1914. 3 sz. 14. l.
(A Rezsőtéri tem-
plom terv pályá-
zata, távlati kép,
alapraj)

biztos

◆

Az egyik a halál, a másik
ami szintén egész bizonyos,

il, heveny és idült
vérzéseknél, vérkö-
rutoknál és asthma
biztos hatásu
yógyszer a

ecol

n legfelsőbb Egész-
tal engedély ezve van
Lei és postaköltség.
-5 üveg szükséges.

IATÓ:
R CORNÉL
RTÁRÁBAN

UJ,
OȚILOR 2.
OSTORI-UT
ZAL SZEMBEN)

IFJ. CSORDÁS DÁNIEL

SZÜCS ◆ CLUJ, STR. CLAUSTRULUI

1

SZŐRMÉK MOLYMENTES KÉSZITÉSÉT
ÁLLATOK TÖMÉSÉT ÉS MINDEN SZAKMÁBA
VÁGÓ MUNKA ELKÉSZITÉSÉT VÁLLALJA

Budapesten tartandó építész-kongresszusnak, melyen egy jól előkészített kiállítás fogja a nemzetközi építésztársadalom elé vinni építészetünk nagy alkotásait.

Lajtha Béla, mint mondottuk, egy egész építészcsoport közepén állott, akik hasonló utakon haladtak mint ő. Ott volt a nagytehetségű *Reichl* Kálmán, aki a Kiscelli-úti és a Prohászka Ottokár-utcai iskolákat megalkotta, a kelenföldi elektromos telep építkezéseit megkezdette. Reichl a Kiscelli-úti iskola épületének romantikájában szinte a nagyhírű hollandus építésznek *de Klerknek* az előfutárja látszik lenni. A másik iskolában a festői elemeket nagy struktivitással helyettesíti s a modern egyszerűséget görögös elemekkel keveri, amint azt Lajtha első műveiben tette. A kelenföldi telepen még egyszerűbbé válik építészete, monumentálisan összefogja a nagy építészeti tömegeket s monumentalitást ad az ipartelepnek. Nagy érdeme ez, mert hiszen ő volt az első, aki hazánkban ipari építkezésekbe architektúrát vitt.

Bierbauer Virgil dr.

REICHL KÁLMÁN: A KELENFÖLDI ELEKTROMOS MŰVEK.

lődnek meg a középső részen. Az egész homlokzat anyaga egyszerű, síma vörös téglafalazat, melynek egyetlen nem építészi értelmű alkatrészei, a kisebb pillérek tetejére állított dekoratív bagolyszobrok, mint pedig a bejáratok melletti pillérek rovásos művű ornamentuma s kis dombor-művei. Ezért egyesek az épületet dísztelennek tartják. «A dísztelen épület nem lehet szép» — mondják. De ez nagy tévedés! Az építészi alkotást nem a felrakott dísz teszi művészivé, hanem az egésznek építészi koncepciója, tehát a felületeknek és tömegeknek megszervezése, kompoziciója: az arányok játéka és mozgása. A dísznek csak e kompozición belül van szerepe, meglehet hogy fokozza azt, meglehet hogy zavarossá teszi, — de az architektúra anélkül is szép lehet.

Lajtha Béla két másik épületénél a problémát továbbfejlesztette. Az Erzsébetvárosi Takarékpénztár és a Rózsavölgyi-ház homlokzatán új gondolat jelentkezik, a nagyvárosi sorház típusa. A sokszáz méter hosszú városi utcák zárt sorába régebben teljes, önmagukra beállított, kompoziciójukban teljesen zárt házakat állítottak: nagy, erősen hangsúlyozott középső résszel, kiemelt oszlopos rizalittal, amelytől jobbra és balra szimmetrikusan épült fel a ház. S az utcafal ilyenképpen egyéni házak sorává vált. Önmagukban megkomponált házak követik egymást, tekintet nélkül egymásra, mindenik csak a maga kompoziciójára ügyelve. Lajtha e

Evk KMT. 1929. 181, 186 p.

két házban másképpen fogja fel a nagyvárosi sorház építőművészeti feladatát. Az ne legyen önmagára beállított egyed, hanem illeszkedjék minél símábban bele a sorba, símuljon minél inkább bele a tömb egészébe, a zárt sorba, melynek felületét az építési szabályrendelet előírja. A Rózsavölgyi-ház ezt tökéletesen megvalósítja, építészeti megkomponálásának ez a lényege. A kompozició váza ez: egy-egy üzlet a kaputól jobbra és balra. A ház bejáratának és az üzletbejáratoknak megfelelő pillérsor határozza meg a homlokzat felosztását. Ez a felosztás az üzleti célokat szolgáló félemeleten át az első emelet mennyezetéig nyúlik. Igy adódik egy egyenletesen változó ritmus, szélesebb és keskenyebb mezők egymásutánja. Ez a minden centrális hangsúlynélküli tagozás szinte a végtelenségig ismétlődhetne. A vízszintes tagolást szolgálják a cégfelírások számára fenntartott csíkok. Budapesten először ez a ház adott ennek a szükségletnek építészi formát. Sőt egy kis részlet, az első emelet feletti párkány, mely e feliratok megvilágításának elhelyezésére volt szánva, annyira modern, hogy ezt az elgondolást a német építészek csak az utolsó években kezdték széles mértékben alkalmazni!

Az utcamenti zártsorú, korszerű, nagyvárosi bérházak ilyen alapú elgondolásának egy másik esetét valósítja meg Lajtha Béla az Erzsébetvárosi Takarékpénztár sarokbérházában. Az üzleti célokat szolgáló föld-

JÓNÁS ZSIGMOND ÉS ÖDÖN: A «TOLNAI VILÁGLAP» HÁZA.
Photo: Borsody.

Reichl Kálmán . MDK

Cukor-utcai iskola,

xf

Műcsarnok 1921 tavaszi kiállitás

REICHL Kálmán építész.

középítkezése

Erdei 1991 52. p.
62. p. - Papnövelde u. iskola
65. p. - Kincelli uti iskola
81. p. - a fővárosi építészeti díjainak
1908-as elnyerésénél

521.
Razsovszkij,E.I.: Elektrotec

537.
Rédei József: Uj parlamentari

644.
Redlich,Josef: Recht und Tech
mentarismus. Leipzig, 1905. I

500.
Reid, Stuart J.: Lord John Ru
Low

538.
Reitzer Gyula: A cukorkérdés
Selyp, 1902.

Reichl Kálmán MDK

Kiscelli utcai iskola, távlati rajz

Műcsarnok 1921. tavaszi kiállitás

Reichl Kálmán MDK

Csendes szoba, olf.

Műcsarnok 1921 tavaszi kiállitás

Reichl Kálmán MDK

Egy délután Caprin, olf.

Műcsarnok 1905/6. téli kiáll.

Reichl Kálmán MDK

Nyilazó Artemis, olf.

Mücsarnok 1921 tavaszi kiállitás

Reichl Kálmán MDK

délelőtt, olf.

Napszálltakor, olf.

Mücsarnok 1921 tavaszi kiállitás

Reichl Kálmán MDK

Nagybányai utca, olf.

Mücsarnok 1900/1901. téli kiáll.

Reichl Kálmán MDK

Szomoru a nyárfaerdő, olf.

Mücsarnok 1919-2o téli kiállitás

Reichl Kálmán MDK

Szomoru a nyárfaerdő, olf.

Mücsarnok 1919-2o téli kiállitás

Reichl Kálmán MDK

A melosi Aphrodite, olf.

Mücsarnok 1917 tavaszi tárlat

Reichl Kálmán [redacted]

Napszálltakor, olf.

Miesarnok 1917 tavaszi tárlat

MDK

Reichl Kálmán

Fehér templom, of.

Az 1921.évi őszi kiáll.tárgym. Mücsarnok.1921. nov. 12.1.

Reichl Kálmán MDK

Nagybányai udvarrészlet, olf.

Műcsarnok 1898/99. téli kiá[illegible].

Reichl Kálmán MDK

A fasor, olf.

Mücsarnok 1917 téli tárlat

Reichl Kálmán
Szomoru a nyárfaerdő, olaj

Téli tárlat. Műcsarnok, 1919-2o. 7 l.

Reichl Kálmán
Délelőtt, olaj

O.M.K.T. 1918-19. évi kiáll. Műcs. 22 l.

MDK

Reichl Kálmán, ép.

Kiscelli-utcai iskola. Távlati rajz.

Cujor-utcai iskola . Távlati kép.

Mücs.-OMKT. 1921. Tavaszi kiáll. Kat.19.1.

M.D.K.

Reichl Kálmán, építész

tervét a budapesti krematóriumra kiírt pályázaton megvették.

Építőipar - Építőművészet, Bp. 1916 évf. 16. sz.
97. old.

Reichl Kálmán, építész M.D.K.

támadja és helyteleníti Palvéczi Antalnak a Kálvin-tér renderésére javasolt tervét, főleg a templom körüli telek renderést és az oda elgondolt magasházakat.

Reichl Kálmán: Megint a Kálvin-tér

A Magyar Mérnök- és Építész-Egylet Közlönye, Bp. 1917. 51. kót. 150-151. old.

Reichl Kálmán, épitér

Támadja és helytelenítő
Palócz Antalnak a Kálvin-tér
rendezésére javasolt tervét,
gőlap a templom körüli telek
rendezést és az sola elgondolt
magas házakat.
Reichl Kálmán: Levele a Kálvin-tér

Reichl Kálmán, építész, tanár M.D.K.

készítette az óbudai gázgyár épületi terveit.

Bernauer Izidor: Az óbudai új gázgyár
A Magyar Mérnök- és Építész-Egylet Közlönye, Bp.
1944. 48. köt. 449. oldal. 13 szöv. á. IV-VII. rajz m.

M.D.K.

REICHL Kálmán építész

Bp. Ackor utcai iskola

Elektromos művek helenföldi

telepének épületei

Rados Jenő: Magyar építészettörténet Bp. 1961. 314. l.

Reichl Kálmán

építész

* 1879. Brest

† 1925. Brest

Lux Kálmán

közlése

M.D.V.

REICHL Kálmán építész

Fővárosi részeire épített lakóházak

Kubinszky lehág: Gondolatok a századelyi magyar építeszetről

Magyar Építőművészet 1961. 1. sz. 44. l.

M. D. K

REICHL Kálmán építész

Bp. Cukor utcai iskola

Kubinszky Mihály. Gondolatok a századeleji magyar építészetről
Magyar Építőművészet 1961. 1. sz. 43. o.

MDK

Reichl Kálmán épitész

2 emeletes ház

Magánépitési eng.Bp. Vállalk. Közl. 1909.aug. 25. 3.l.

MDK

Reichl Kálmán építész

Magánép. ong. Épitő Ipar, 1910. jul.10. 287. l.

M.D.K.

Reichl Kálmán, épitész

öt tervvel, vett részt a Magy. Mérnök- és Epitészegylet felhivására rendezett hősi emlékmű kiállításon

Vállalkozók Lapja, Bp. 1915. XXXVI. évf.

dec. 22. sz. 8. old.

MDK

Reichl Kálmán tervező műépitész

Az Egyetemek Kórházegylete VIII.Üllői-ut 22.sz. épületének átalakitására az árlejtési ajánlatokat Löllbach Kálmán és Reichl Kálmán tervező műépitészek irodjába kellett beadni.

Vállalkozók Közlönye, 1908. máj.27. 10.l.

M.D.K.

Reichl Kálmán, építész

tervez 800 K-ás megvétel-
ben részesült a Kerepesi-uti temető-
ben felépítendő Krematórium
pályázatán.

Vállalkozók Lapja, Bp. 1916. XXXVII. évf.
márc 29. sz. 7. old. +
ápr. 5. " 3. "

M.D.K.

Reichl Kálmán, építész

„grafikus munkái nagyon szinesek és szépek és előnyosebben mutatják be szerzőjük művészetét, mint a régi tárlatokról ismert modoros, száraz olajképek."
– írja Komor János

Vállalkozók Lapja, Bp. 1921. XLIV. évf.
jun. 27. sz. 1-2. old.

M.D.K.

Reichl Kálmán, építész

a József-fiú árvaház telkének beépítésére kiírt pályázaton második díjat nyert.

Építőipar - Építőművészet, Bp.1917. évf. 47. sz. 287. old. Hrsz. 1918. évf. 15. sz. 115. old.

MDK

Reichl Kálmán építész

Képzőművészet. Ujság 1927. jan. 1. 48.l.

Reichl Kálmán MDK

építész

Cukor utcai iskola
az Elektromos Müvek kelenföldi centráléja.

303.o.

Borsos Sódor-Zádor: Budapest. . Bp. 1959.

MTA
Nyelvi Kabinet

Építész

Sukor utca 1 sz.
Az Elektromos Művek Központi Laboratóriuma.

308.o.

Borsos Sándor-Zádor: Budapest. . Dp. 1959.

MDK

Reichl Kálmán

A Prohászka Ottokár-utcai fővárosi iskola, repr.

A Kelenföldi Elektromos Müvek, repr.

Bierbauer Virgil dr.: A háboru előtti Budapest építészete. Évk. KMT. 1929. 18o, 181.l.

M.D.K .

Reichl Kálmán

A tavaszi nagy tárlaton, a Mücsarnokban bemutatott 443 kép és szobormü között szerepel müve az épitészmüvészeti részen.

A 21. oldalon 2-es számmal a müvész fényképe.

Képek, szobrok--festők, szobrászok c.
Szinházi Élet. Bp. 1921. juni. 26.- juli 2.
X. évf. 26. sz. 23. l.

MDK

Reichl Kálmán

Pirovits Aladár: Utóhangok a városépitő müvészetről és Reichl Kálmán pálmakoszorus müvéről. /Késői válaszom padányi Gulyás Jenő és Borsos József kartársaimnak./

Épitő Ipar - Épitő Müvészet 1930. 17-18.sz.

Reichl Kálmán MDK

Jubiláris épitészeti kiállitás a Mücsarnokban.
Épitőmesterek Lapja. A Munkaadó. 1934. dec. 13.

Reichl Kálmán MDK

épitész
Fővárosi iskola, Elektromos müvek

Műcsarnok 1934. dec. 1935 jan.
Jubileumi kiállitás

MDK

Reichl Kálmán

A Prohászka Ottokár-utcai főv.isk. repr.

Bierbauer V. dr.: A háboru előtti Budapest épitészete. Évk. KMT. 1929. 180.l.

Reichlin-Meldegg
Tivadar báró
Szolnok-Doboka vm. Kékesen
épitendő járási székház
és tisztviselői lakás
terop. III. díj

MMÉPKözl

1942. 80. l.

Reichlin Meldegg Tibor

báró

épitett

l.

Gosztháesbelot

47. l.

Sztrókay Kálmán Budapest Vilmos császár ut 55. I. em.

Reichlin-Meldegg

Tibor báró

Kotsis István dr nö-
vendéke a nincsjete-
nen 1935-36.

Tisztviselői üdülő-
telep a Balaton part-
ján. Modell.

refs.

Technika

1938. 46-l.

Vegyes

C. 52

1 Röt. 8r

Morel-Fatio,

A.

Cortemiglia et Ponzone.

Monnaies inédites.

(Különnyomat a Revue de la numismatique belge 1865. évfolyamából).

1.-20. ll., 1 képes tábla.

Reichl Kálmán

ÖTVENEDIK ÉVFOLYAM 42—43. SZÁM 1926 DECEMBER 1.

ÉPITŐ IPAR ÉPITŐ MŰVÉSZET

A budapesti építőipari szakmák ipartestületei, a Hadviselt Mérnökök, Építészek és Műszaki Tisztek Nemzeti Szövetsége, Budapesti Ácsmesterek Ipartestülete, az Építőmesteri Képzettség megvizsgálására szervezett bizottságának hivatalos lapja.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK: Egész évre 12 pengő=150000 K, félévre 6 pengő=75000 K. Egyes szám ára 10000 K. Postacsekkszám 49197. Hirdetési díj, milliméterenkint 2000 K

FELELŐS SZERKESZTŐ: DR. FÁBIÁN GÁSPÁR

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL: BUDAPEST, I., Ménesi-ut 7/c TELEFON: JÓZSEF 132—95.

Reichl Kálmán

1879—1926.

Reichl Kálmánban a modern magyar építőművészet egy jellegzetes művelője hagyott el bennünket. Rövid, de művészi alkotó munkában gazdag pályája jellegzetes képe egy korában élő építőművésznek.

A műegyetemre először gépészmérnöknek iratkozik be. Két évig halad ez úton, amelyre a modern technika iránti érdeklődése terelte. Közben, hogy művészi hajlamának is eleget tegyen, fest, sőt rendszeresen tanulja ezt a mesterséget, tanítványa lesz a legnagyobb magyar piktor pedagogusnak: Hollósy Simonnak. De csakhamar belátja, hogy a művészet nem lehet számára csak mellékfoglalkozás, szórakozás, belátja, hogy a technikával is művészi téren kell találkoznia: ott ahol a művészet és technika egyesülnek: az architektúra terén. Rövid elhatározással átnyergel, s az építészeti szakosztályon folytatja és fejezi be tanulmányait. Először Korb és Giergl mesterek műtermében dolgozik, majd pedig önállósítja magát és Löllbach Kálmánnal társulva nyitja meg műtermét. Közben két nagy ösztöndíjat is nyer: az Állami építészeti díjat és a székesfőváros Ferenc József díját s ezeket felhasználva lemegy Olaszországba — a tanulmányútra magával viszi fiatal feleségét is. Alig tér haza, máris nagyobb megbízást kap és az Ilona-utcai bérházakat építi fel, azok mellé állítja a maga fészkét, artisztikus elgondolású családi házát, amelyben elhelyezi műtermét is. A sors kegye mosolyog a fiatal mesterre, kinek tehetségét a főváros akkori vezetősége biztos pillantással ismerte fel. Egymásután két iskolát is épít fel: először a kiscelli-útit, azután pedig a belváros szívében a monumentális és minden tekintetben a legmodernebb szellemű papnövelde-utcai elemi- és polgári iskolát. Már ezekben is megnyilatkozik művészetének különleges modern íze: egy újszerű monumentalitás zeng ez épület tömegeiben, nagyvonaluság, s a kicsinyes díszítőmotívumoknak szuverén megvetése. Nagyvárosi levegő lengi át úgy a homlokzatokat, mint a belsőnek elgondolását. Csakhamar azonban még méltóbb feladatok elé állítja őt a főváros: reá bízza az óbudai nagy gázgyár megtervezését és itt újra érintkezésbe kerül első érdeklődésének tárgyával: a mondern géptechnika csodáival. Feladata kettős, egyfelől megfelelő tereket teremteni a gépszörnyetegeknek, másfelől pedig — s ez már a maga művészi elhivatottságából folyik — a gépészmérnökök racionális igényeit művészi megjelenésformába öltöztetni, művészi megjelenésűvé, tehát érzékileg is érthetővé, érzékelhetővé tenni azt, amit a gépészek tisztán ésszerűen kiagyaltak, ami számítások eredménye, s számítások által válik lehetővé. S ezt a maga saját feladatát oly sikerrel oldja meg, hogy mikor a városi kezelésbe került Elektromosmű a Kelenföldön fel akarja építeni a főváros modern nagy áramfejlesztő telepét, más építész nem is kerülhet szóba, mint Reichl Kálmán. Megint egy egészen más természetű gépi üzem elhelyezését kell megoldania, újabb tanulmányok során keresztül találhatja csak meg az expressiv formát — s ez a nehézség új mesterművet csihol ki képességeiből. Itt messze túlhaladja az elmult év munkáját s a klasszikus architektúra arány- és tömegbeli nagyszerűségével állít monumentumot annak a hatalmas géprendszernek, mely hivatva van a főváros fényességéről gondoskodni. De kitör a háború és megakasztja az alkotó munka hatalmas ütemű munkáját, hogy a rombolásnak adja át a teret. És mintha őt is megtámadta volna a háború bomlasztó lehelete, férfi kora legelején súlyos betegség első jelei kezdik felőrölni fizikumát. De még mindig ott áll a vártán, s bármi kelljen — apró kiegészítések élete főművéhez — reá számíthat a főváros. A háború elcsittulása, az azt követő gazdasági pusztulás vége felé még megéri a kelenföldi nagy csarnok tovább fejlődését, a második kazánház felépültét, miközben baja mind súlyosabb és őrlőbb lesz. De utolsó napjáig figyelemmel

kíséri a munkát, munkatársainak közreműködését, s életének végső hetéig nem egy jó és gyakorlati tanács-
csal szolgál azoknak. És [illegible] m csodálatos, hogy a
megválni mindaddig,
mperator nem győzött

z pályájának paradig-
kell azzal számolnia,
elmult korok feladatai-
astélyokat, várpalotá-
nit tőle a társadalom
a technika jegyében
lyan építészet, amely
felel a tchnikai igé-
zdaságos — másfelől
ez igényeket artisz-
természetesen követ-
a régi architektúrából
ét, attól csak az ará-
elemeit tanulhatja el.
azságnak tarjuk. De
20 év előtt, Reichl
agysága pedig ép ez
résében rejlik! Ez az
, ezért kötelességünk
ápolni és megőrizni.

. Bierbauer Virgil.

keresztül.

eírásánál eljutottam
gkedvesebb volt lel-
női arcot elégszer
lenség: a művészeti

adománya és ha ez
szerette a jó Isten,
k oly nagy számá-
művészeti alkotása
számban, sem ér-
álatos dolog ez, ér-
ben érthető, miért
szomjuhozó ember-

már, nem is érté-
lognak, tudniillik,
olytán. Velencében,
z tanárral utaztam,
atin nyelvre, elbá-
lyet ez az odavaló
de csodálatos régi

ég legfenségesebb
cei Szent Marcus
csodálatosabb, leg-
helyén. Én a ten-
ettem meg pompás
tem a gyönyörtől.
csodálatos Doge-
mökben pompázó
Valami mozi-fel-
atra, magam előtt
ban.

[illegible] én itt Velencét olvasóim előtt fel-fedezni, azért nem is mondom el bolyongásaim gyönyörű élvezeteit. Csak a *Colleoni* lovas-szoborra hívom fel a figyelmet, minden idők legfenségesebb lovas-szobrára, melynek szemléletével betelni nem lehet. És azért teszem ezt, mert elfutja arcomat a szégyenpír, ha arra gondolok, hogy a magyar szobrászművészek százszámra gyártják a legsablonosabb hadiemlékeket és egynek sem jut eszébe elmenni a Colleoni-szoborhoz, hogy annak hangulatát beszíva, magyar szívvel, magyar formában legalább megközelítőt alkosson.

Itt a Colleoni közelében van egy kis templom, a S. Maria Formosa és ebben kevesen tudják, a világ egyik legszebb nőalakja, a híres Santa Barbara-kép, Palma Vecchio mesterműve.

Ez egy sötét oltárfülkében áll, úgy hogy látni alig lehet. Mikor a templomban voltam és a kép előtt álltam, egyszerre mint varázsütésre, a kép arcára fénysugár vetődött és a csodálatos szép arc, teljes káprázatában mosolygott le rám. Nem történt semmi csoda. Csak egy ügyes olasz a templom hátterében a bevetődő napsugarat egy tükör segítségével a festményre vetette, így az teljes pompájában megvilágítva jelent meg.

Nem időzhetek tovább Velencénél, hiszen annyi érdekes megfigyelés van még hátra és helyünk pedig oly kevés. Velencéből *Vicenzába* mentem, mely várost már csak a műértők szokták felkeresni. És valóban igen érdemes itt elidőzni minden építésznek, hiszen itt élt Palladió András (1518—80) a renaissance kor egyik legnagyobb építész-zsenije. Még pedig határozottan *vadzsenije*, amint ott megállapítottam. Mert amit csinált, arról a zseniálitás mellett az extravagancia, a szertelenség áramlik felénk. Ez az ember naggyá tette Vicenzát, oly építményekkel, melyekre soha szükség nem volt és ma sincs. Csodálatos! Ilyesmit csak a renaissance aranykorában lehetett véghezvinni. Itt van a fenséges, u. n. Bazilikája, melynek architekturája oly fenséges, harmonikus és monumentális, hogy a lelket szinte könnyezésre készteti. De hogy mi célból készült és mire szolgált tényleg ez talány. Mellette épített egy 82 méter magas harangtornyot, mely úgy látszik csak a bravur kedvéért készült. Semmi célja, s nem is szép.

A híres Teatro Olimpico ugyanilyen zsánerű alkotás, zseniális őrültség. És még is elkészítették (Palladio tervei után Scamozzi) és hogy nem volt rossz üzlet, mutatja az, hogy Vicenzát az idegenek e furcsa színház látványosság miatt látogatják.

Ami Palladio volt Vicenzának, ugyanaz volt Michele Sanmicheli (1484—1559) Veronának. Ahogy Vicenza szobrot emelt halhatatlan emlékű építészének: Palladiónak, épúgy Verona sem feledkezett meg Sanmicheliről, mely őt naggyá tette. Itt ismét szegény hazánkra gondoltam, mely az egyetlen Ybl Miklóson kívül nem talált építőművészt, hogy nyilvános szobrot emelt volna számára. Pedig nálunk is voltak legalább is velük egyenlőrangú tehetségek, akiknek még sírját is elfeledték.

Verona gyöngye, ékszere, mindenesetre a Loggia, a korarenaissance pompás virága, melyért magáért érdemes Veronába elmenni, melynek nézésével betelni nem lehet. A másik kincse Veronának a S. Zeno Maggeore temploma, mely Felső-Olaszország legnagyobb románstílű építménye. De megrendítőek palotái is. Önkénytelenül az a kérdés torlódik fel ajkunkra, látván ezeket az óriási arányokban épített palotákat, hogy vajjon kik laktak ezekben? Óriások? És micsoda élet folyhatott itt? Valóban titánok éltek, akik megörökítették nevüket e palotákban.

És micsoda ellentét a régi és új emberek között! Itt van a Municipio épület, melyhez 1836-ban fogtak hozzá, óriási arányokban, de a hátulja ma sem kész, még a vakolás is hiányzik.

Milanóba este érkeztem és azonnal a Dóm-térre mentem. Leírhatatlan, lenyügöző, örökre feledhetetlen

Dóm is mást mutat a nap fényességében. Érezhető rajta az első lépésre, hogy ezt nem kizárólag az olasz mesterek alkották. Oly pedáns, oly precíz minden, a világ eme egyik legnagyobb épületkolosszusán, hogy szinte bántó. 11.700 m² területen 148 m. hosszban, 88 m. szélességben fekszik 2000 márványszoborral a külsőrészen, melyek még ha 50 cm. nagyságuak is, oly pedánsan vannak elkészítve, hogy külön-külön is mint műremekek hatnak. Ez a német szellem behatása. (Folytatjuk.)

Dr. Fábián Gáspár.

hatású volt e csodálatos épületkolosszus a holdvilág sütésében. Mintha nem is volna igaz, mintha mese, varázslat volna, úgy tünt fel előttem. Sajnálom, hogy nem fordultam vissza azonnal, magammal víve ezt a legszebbet, akkor talán örökké csodálattal, áhítattal gondolnék vissza Milanóra. Mert ez a város mással nem is bír. Ez már többé nem Itália, amint hogy soká nem is volt az és talán ennek hatása érezhető rajta. Akkora, mint Budapest, de egy napon említeni sem lehet Budapesttel, ami szépséges fekvésű fővárosunkkal. Maga a

ÉPÍTÉSZEK / ARCHITECTS **Almási Balogh Lóránt, Reichl Kálmán (1913), Lukács István, Vikár András**
SZÖVEG / TEXT **Erhardt Gábor**
FOTÓ / PHOTOS **Hajdú József**

Kétféle építtető, kétféle értékrend

„Lakóparkok" 1913-ban és 2007-ben

HOUSING ESTATES IN 1913 AND 2007: Many newspaper articles deal with the former Gas Works of Óbuda as a strategic area of development of the capital nowadays. It is a less known fact that two housing estates of architectural value join this part of the city: that of Civil Servants and Workers. Until the stopping of gas-production in 1984 and the change of the political system their fate had been closely associated with that of the Gas Works built in 1913–14. Both housing estates are now listed as protected historic monuments, and in 1997 the factory grounds were purchased by Graphisoft (famous for its ArchiCad architectural designing software which was a worldwide success) founded in 1997. The area called now Graphisoft Park lives its own life and has turned into the base of the office-and-real-estate branch and the firm withdrawn from Graphisoft which is planning to double its office staff in the near future (cf. the „white patch" on the proposed map enclosed here!).
In 2005 a new housing estate **(THE AQUINCUM DANUBE-BANK VILLAS)** right on the border of the Civil Servants' housing estate and Graphisoft Park. The forms of the new villas were defined by their neighbour, the first and architecturally the highest standard building (designed by Ferenc Cságoly) and not by the listed historic buildings of the Civil Servants' housing estate. Actually they are the little brothers of the office blocks modified as residential buildings (the steel frames of the doors and windows as well as the wall panelling have been replaced by wood treated in earthen colours). The green belt and the proximity of the Danube is all in vain: these buildings do not keep in touch with their valuable environment in any other way.

1. Az Óbudai Gázgyári Lakótelep

Építész: Reichl Kálmán ill. Almási Balogh Lóránt

Az egykori Óbudai Gázgyárral, mint a Főváros egyik stratégiai fejlesztési területével sok újságcikk foglalkozik napjainkban. Kevéssé ismert azonban, hogy a gyárterülethez kapcsolódik két, építészetileg nem kevésbé értékes lakótelep is, amelyek sorsa a gázgyártás 1984-es leállásáig, illetve a rendszerváltásig szorosan kapcsolódott a Gázgyáréhoz. A Bárczy István nevével fémjelzett időszak alatt, 1908-ban döntötte el Budapest vezetése, hogy az Általános Osztrák Légszesztársulat monopóliumát a budapesti gázszolgáltatásra harmadszorra nem hosszabbítja meg, hanem a társaság kezén lévő gázgyárakat becsértéken megváltja. A főváros az elavult gázgyárak fokozatos bezárását és Óbudán egy új, modern technológiával felszerelt, nagy kapacitású gázgyár megépítését határozta el, ami 1913-14-re meg is valósult. A beruházás részét képezte a fent említett két lakótelep is, mivel a Fővárosnak érdeke volt, hogy a dolgozók megfelelő életkörülmények között, a három műszakban működő gyár közelében éljenek.

A Duna-parton fekvő gyárterület déli meghosszabbításában épült a Tisztviselőtelep kilenc villaháza, eredetileg

KISDEDÓVÓ

TISZTVISELŐTELEP – VILLAHÁZ

LEGÉNYSZÁLLÓ ÉS FÜRDŐ

FŐTÉRI HOMLOKZAT

összesen tizenhét lakással. (A világháború után elég jelentősen feldarabolták őket.) Az épületeket a Gázgyár építészeti terveit is jegyző Reichl Kálmán tervezte. A gázgyár és a mai Aquincumi Múzeum romterülete között meghúzódó munkás-lakótelep egy nagyméretű tér köré szervezett három épületből állt, amelyek több ütemben nyerték el végleges formájukat. (Bár további bővítések is tervben voltak, azokat a világháborúk mindig meghiúsították.) A telepen jellemző egy-két szobás lakásokhoz kis kertek is tartoztak, ahol megengedett volt az állattartás, zöldség- és gyümölcstermesztés. Az északi, íves épület súlyponti részében legénységi és közösségi (kád)fürdő volt, a két másik épület déli végén pedig a legfontosabb közfunkciók kerültek elhelyezésre. Volt itt pékség, borbély, kisbolt, trafik, posta és munkás kaszinó, azaz vendéglő is (utóbbi bővítéséből lett később a Művelődési Ház, majd Aquincum mozi, amely színházként is működött és egyéb önszerveződő kulturális csoportoknak is helyet adott). A tér északi végpontjában épült a kisdedóvó, nagyméretű parkosított udvarral. Az együttes Almási Balogh Lóránt tervei szerint valósult meg.

A telep a gázgyár működése alatt egy kis faluként működött, ahol minden szükséges szolgáltatás elérhető volt, és amelynek lakóit a közös élettéren túl valami más is összetartotta: a gázos öntudat. Ugyanis gázgyári dolgozónak lenni kitüntetés volt. Egyrészt ez nyugdíjas állás volt, másrészt a gázgyártás veszélyes üzem. A gyárban minden belépőnek a hierarchia legalján (a szénlapátolásnál) kellett kezdenie, és bizonyítania a továbblépéshez. A legjobbak és a rászorulók kaphattak (a kor legmagasabb színvonalán épült) lakást a lakótelepen, ami nem csak előnyökkel, hanem kötelezettségekkel is járt. E kettő összetartozásának érdekes szimbóluma volt a tisztviselő telepen egykor állt kertészet. Innen a telep lakói egykor ingyen kapták a virágot, amit az emeleti lakások ablakaiban lévő virágládákba ültethettek ki. És ki is ültették, mivel aki nem törődött a lakása arcát jelentő virágládával, arról feltételezték, hogy a környezetét sem tartja rendben, és akiről ez bebizonyosodott, az akár a lakását is elveszíthette.

A kertészet területén egy öntöttvas szerkezetű üvegház is állt (benne a kertész lakásával), mellette pedig egy teniszpálya volt, amelyet télen jégpályaként használtak. Nos, ezen az értékes Duna parti területen épült cikkünk másik témája az Aquincum Dunapart négy villaháza.

AZ EGYKORI MUNKÁSKASZINÓ ÉPÜLETE EREDETI ÁLLAPOTÁBAN

FOTÓ © ARCHÍV BTM KISCELLI MÚZEUM

TISZTVISELŐTELEP – VILLAHÁZ

2. Az Aquincum Dunapart Villaházak

Építészet: Lukács és Vikár Építésziroda

FOTÓ © BUJNOVSZKY TAMÁS

A villaházak telke a Tisztviselőtelep és a Graphisoft park határán áll, közvetlen szomszédja az irodapark legelső és építészetileg talán legszínvonalasabb (Cságoly Ferenc tervezte) épülete. Az új villaházak építészeti formavilágát ez az épület jelölte ki, és nem a Tisztviselőtelep műemléki épületei. (Óh, műemléki környezet, óh magastető!)

A négy épület mindegyikében tíz lakás van kétféle, hasonló alaprajzi elrendezéssel. A telepítés szimmetriája illeszkedik a tisztviselő telepéhez, ahol középen állt a gyárigazgató háza, két oldalán szimmetrikusan négy-négy épülettel. A villaházak léptéke közelít a régiekéhez, csupán az épületek közötti távolság kisebb, és a lakásszám magasabb (különösen az eredeti állapothoz képest).

Az épületek magukban tiszta kompozíciót követnek, tulajdonképpen a már említett első irodaépületek lakóházasított testvérei (az acél nyílászárók és falburkolatok helyett megjelenik a natúr színűre pácolt fa). Téglakubusok és eléjük állított, vagy tőlük elhúzott pengefalak, a falfelületeken úszó nyílások. (Ezek változó mérete és aránya, illetve horizontális vagy vertikális összekötésük variációi adják az épületek közötti eltéréseket). Ahol a téglaburkolatú tömegek felhasadnak, ott fehérre festett vakolat, üvegfal vagy faburkolat jelenik meg. Az épületeket horizontálisan az erkélylemezekként megjelenő (szintén fehérre festett) födémlemezek szervezik, amelyek a zárópárkány (tető) szerepét is átveszik. Anyaghasználatban csupán a tégla és a kő utal a környező régi épületekre. A lábazati, illetve pillérszerű homlokzati kőburkolat mértani kiosztásával mai, de rusztikus felülete a szomszédokhoz közelít.

Az épületek fontos értékmérői a területnek és közvetve a két régi lakótelepnek is. Értékmérői anyagi szempontból. (Mindenképpen elgondolkodtató, hogy 1m² áráért a szomszédos régi épületben 1m² 140 évre bérelhető ki.) De értékmérők a villaházak életmód (változás) tekintetében is. Mi léphet a gázos öntudat összetartó ereje helyére? Nos, félő, hogy csupán a csend és a zöld látványa. Az itt lakók többsége tulajdonképpen egy városi lakást vásárolt itt, a várositól eltérő környezetben. Bár az épületek a zöldben fekszenek, kertkapcsolatuk tulajdonképpen nincs. (Jellemzően a földszinti lakások eladatlanok.) Kert sincs, csupán gyep és cserje. Karnyújtásnyira a Duna, ám nincs vele kapcsolat, hasonlatosan a Római parti új történethez. (Bár ott a csónakok tárolásának, a vízi életnek a lehetősége legalább elméletileg megmaradt.) Valami fura, ugyanakkor igen ismerős elidegenedés tapasztalható itt, akárcsak a régi telepeken, ahol a lakók bérleti díjukért cserébe elvárják a környezet rendben tartását, de saját kiskertjeiket felhagyják. Itt a Duna-part, a csend – a szemközti Hajógyári-sziget privatizációja utáni vészt jósló csend. Ennyi történt, noha a terület adottságai ennél sokkal többet rejtenek, ott a szigeten és itt a parton is.

FOTÓ © BUJNOVSZKY TAMÁS

FOTÓ © BUJNOVSZKY TAMÁS

3. A jövő kérdései

A rendszerváltozás után a Fővárosi Gázművek privatizációjával a telepek tulajdoni joga a Fővárosi Önkormányzatra szállt. Mára a Munkás lakótelepen, a kerületi működtetésű óvoda kivételével minden közfunkció megszűnt. Ennek helyzete jól mutatja az egész telep helyzetét. Az épületet sem a tulajdonos, sem a működtető nem tekinti sajátjának, érdemben nem költ rá. Így az óvodát a bezárás réme fenyegeti. A házban két bérlakás is van, amelyek alapterületének rovására az EU-s szabályok szerinti óvoda-korszerűsítéseket végre lehetne hajtani. A telep lakossága a bizonytalan helyzet miatt öregszik (aki teheti, elköltözik innét). Az óvodában mégis folyamatos a túljelentkezés, hiszen azt mindenki elismeri, hogy ez a főváros egyik legjobb adottságú óvodája.

Hasonló az egyetértés a lakótelep értékeivel kapcsolatban is. A fővárosi bérlakás-állomány egytizede található itt (200 lakás!) egy tömbben, műemléki védettségben. Ehhez képest az évenkénti lakbéremelésen kívül semmi nem történik, a környező területek változásainak is csupán elszenvedője a telep. A szomszédos egykori házgyár területén bevásárló központ épült. A tavaly nyáron önálló rt.-vé alakult Graphisoft Park a közeljövőben iroda állományának megduplázására készül (v.ö. a mellékelt javaslati térképmelléklet „fehér foltjával"!). Hasonló elszigetelt, privát befektetések, amelyeket a fővárosi akarat követ. A Gázgyár hasznosításával foglalkozó fővárosi rendelet a régi telepek hosszú távú önkormányzati tulajdonban tartását javasolja. A távoli jövőben a Tisztviselő telepnek piaci alapú, a Munkás lakótelepnek pedig költségalapú bérlakásként való hasznosításával. Az óvoda jövőjét „a teljes lakóegyüttesnek a fővárosi lakásgazdálkodási politika által meghatározott szerepének megfelelően" javasolja biztosítani, de hogy ez mit takar, az a rendeletből nem derül ki.

Reichl Kálmán

FOTÓ © SZTRAKA FERENC

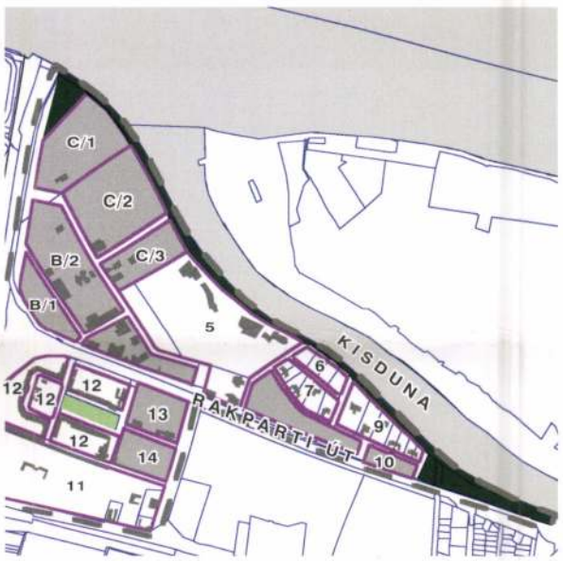

2005. DECEMBERI FŐVÁROSI ÖNKORMÁNYZATI RENDELET TÉRKÉPMELLÉKLETE.
B-C: GÁZGYÁR TERÜLETE,
5: GRAPHISOFT PARK TERÜLETE,
7 ÉS 9: GÁZGYÁR TISZTVISELŐI LAKÓTELEP,
12: GÁZGYÁRI MUNKÁSLAKÓTELEP,
11: AQUINCUMI MÚZEUM TERÜLETE.

Német-magyar összefogás az amerikai konkurensek ellen

A német Nemetschek AG részvényenként 9 eurós, vagyis 2273 forintos nyilvános vételi ajánlatot tett a Graphisoft részvényeire, ezt ma küldte meg a leendő tulajdonos a felügyeletnek - jelentette be Gerhard Wiess, a Nemetschek AG vezérigazgatója.

Az épülettervezéshez és hasznosításhoz alkalmazható szoftvereket kínáló cég részényeit a WestLB Hungária Zrt. és az Erste Befektetési Zrt. forgalmazza. Az ajánlattételi időszak várhatóan 15 napon belül megnyílik, és ettől számítva 45 nap áll rendelkezésre az ajánlat elfogadására. A Graphisoft teljes vételára 95,5 millió euró, vagyis 24,2 milliárd forint. Ebből 54,3 százaléknyi részesedés már a Nemetschek kezében van, amit 50 millió forintét 18 eladótól vett meg.

Az ajánlatban szereplő árral a cég tulajdonosai igen jól járnak, az ugyanis több mint ötödével magasabb annál, mint amennyiért az elmúlt félévre jellemző tőzsdei átlagáron el lehetett volna adni a részvényeket. Igaz, az augusztus óta emelkedő tőzsdei ár tegnap este 2230 forinton zárt. Ernst Homolka, a Nemetschek AG pénzügyi igazgatója kifejtette: céljuk a cég egészének a megszerzése. Ez azt jelenti, ha a 90 százalékot meghaladó tulajdoni hányad a kezükben lesz, élnek a kisrészvényesek kiszorításának jogával.

A magyar szoftvercéget a piaci helyzet kényszerítette rá az eladásra: a ma diktált tempót ugyanis egyedül már nehezen bírta volna - mondta Bojár Gábor, a Graphisoft SE igazgatóságának elnöke. A kihívást leginkább az ArchiCaddel híressé vált cég számára új termékének, a Visual Construction nevű programcsomagnak és a hozzá kapcsolódó szolgáltatásoknak a piaci bevezetése jelenti. A Nemetschek, a legnagyobb európai konkurens pedig megfelelő partnernek bizonyult ehhez.

A társaság pénzügyi igazgatója szerint rövidesen nullszaldós lehet a Construction üzletág, amely a tavalyi első félévben még 2,26 millió eurós üzemi veszteséget könyvelhetett el. (...)

S hogy honnan is indult a magyar szoftvermulti? A Graphisoftot 1982-ben alapították, persze még gmk-ként. Egy év múlva mutatták be a társaság háromdimenziós modellező szoftverét egy német szakvásáron, amelyre az Apple figyelt fel. Az amerikai vállalat támogatásával az 1984-es CeBit-en már az ArchiCad mutatkozhatott be, az az építészeti szoftver, ami a mai napig a társaság fő terméke. A szoftvert ma már 80 országban használják, 22 nyelvre lefordítva – erre alapozták a társaság tőzsdei bevezetését (1998-ban Frankfurtban, 2000-ben Budapesten), és a program teremtette bevételekből jöhetett létre a cég központja, a Graphisoft Park, amely aztán külön életet élve lett az ingatlanüzletág, illetve a nyáron leválasztott cég alapja. A Graphisoft azonban máig egytermékes vállalkozás maradt – próbálkozásai a termékskála kiszélesítésére (a programnak az építőiparban máshol alkalmazható verzói bevezetésére) eddig nem jártak sikerrel. A legkecsegtetőbbnek most a Virtual Construction elnevezésű csomag tekinthető. Ezzel nem csupán megtervezni lehet az épületet és három dimenzióban láttatni, mint az ArchiCaddel: az új program az építés és kivitelezés teljes folyamatát futtatja le (...)

Ám az új program forgalmazása meglehetősen nagy kihívást jelent a magyar cég számára: a piacot nehéz megnyerni az alkalmazására, hosszú időbe telik, és ugyan a Graphisoft az ArchiCad forgalmazása révén biztos bevételekre számíthat a jövőben is, nem biztos, hogy van idő és elegendő pénz mindezt kivárni. Bojár Gábor ezért keresett új partnert.

(Forrás: Népszabadság Online • 2007. január 17.)

Lásd még az Utóiratban Tatai Mária tanulmányát egy hasonló londoni telep megbecsüléséről!

Reichl Kálmán építén

Tér és Forma, 1830. III. évf.

55. - 75. l. Ipari építkerések.

Reichl (Kálmán) építész

Tér és Forma, 1930. III. évf.

55. - 75. l. Ipari építkezések.

Reichl Kálmán építés

Tér és Forma, 1931.

IV. évf. 109-116.o.
Padányi Gulyás Jenő és dr. B.V.: 30.000 voltos kapcsolóhár a nékesfűvárosi Elektromos Művei kelenföldi telepén.

LES CERNES DE L'UNIVERS (DÉTAIL) • A VILÁGEGYETEM ÉVGYŰRŰI (RÉSZLET) • 1954

Le Műcsarnok et Makláry Artworks ont l'honneur de vous inviter
au vernissage de l'exposition de

Judit Reigl

le 4 octobre 2005 à 18 heures au Műcsarnok.

La première exposition personnelle de l'artiste
dans son pays natal sera inaugurée par

MÁRTA SCHNEIDER
Sous-secrétaire d'État chargée des arts et des relations internationales
du Ministère de la Culture et du Patrimoine National Hongrois

et présentée par

JEAN-PAUL AMELINE
Conservateur général du Patrimoine,
Musée national d'art moderne – Centre Georges Pompidou.

Commissaires de l'exposition :
JÓZSEF KÉSZMAN et KÁLMÁN MAKLÁRY

Conseiller artistique
JÚLIA CSERBA

L'exposition sera ouverte du 5 octobre au 13 novembre 2005
du mardi au dimanche de 10 heures à 18 heures, le jeudi de 12 heures à 20 heures, fermé le lundi.

Műcsarnok – Kunsthalle, Budapest, Hősök tere, Hongrie
Tel.: +36 1 460 7000 info@mucsarnok.hu www.mucsarnok.hu

A Műcsarnok és a Makláry Artworks
tisztelettel meghívja Önt

Reigl Judit

kiállításának megnyitójára,
2005. október 4-én 18 órára a Műcsarnokba.

A művész első budapesti önálló tárlatát megnyitja

SCHNEIDER MÁRTA
NKÖM Művészeti és Nemzetközi Kapcsolatok helyettes államtitkára

Bevezetőt mond

JEAN-PAUL AMELINE
a Francia Kulturális Örökség főmuzeológusa,
Musée national d'art moderne – Centre Georges Pompidou

A kiállítás kurátorai
KÉSZMAN JÓZSEF és MAKLÁRY KÁLMÁN

Szaktanácsadó
CSERBA JÚLIA

A kiállítás 2005. október 5 – november 13. között látogatható.
Nyitva tartás: keddtől vasárnapig 10–18 óráig, csütörtökön 12–20 óráig, hétfőn zárva.

MŰCSARNOK

egyházközség épülettömbjénél a legnagyobb épületmagasság 25 méter és pince és földszinten kívül legfeljebb 5 emeletsor tervezendő. Alárendeltebb helyiségek számára az építésügyi szabályzat keretei között a padlásűr is felhasználható.

13. Az egész telektömb beépítése a kikötött szabályozási elveknek megfelelő, a külső homlokzat pedig tekintettel a fönnmaradó templomra, nyugodt monumentális hatású legyen. A tájékoztatóul kiadott szabályozási tervpályázati tervek ebben a tekintetben tájékozóul nem szolgálhatnak, mert az első pályázatnál a templom átépítése is megvolt engedve és a homlokzati kiképzésre vonatkozó elvek épen ezen első pályázat tapasztalatai alapján állapíttattak meg a jelen pályázat számára.

14. A tervezésnél monumentális külső kiképzés mellett a legmesszebbmenő takarékosság tartandó szem előtt és lehetőleg oly anyagok alkalmazandók, amelyek kevés tartozást és karbantartást igényelnek.

15. A hozzávetőleges költségvetésnél a beépített köbtartalom m³-ként 24 korovával számítandó, úgy a költségszámításban, mint a bérjövedelem kimutatásában külön számítandó a fővárosi és külön a református egyházközség épülete, jövedelmezőségi kimutatásnál pedig az egyes üzletek és lakások bérei a környező vidék érvényben levő béreihez reálisan szabandók.

Budapest, 1912. évi július 23-án.

A budapesti református egyházközség elnöksége. *A székesfőváros tanácsa.*

A bírálati jegyzőkönyvből

a IX. ker. Kálvin-tér, Ráday-, Lónyay- és Oroszlán-utcák közé eső telektömb beépítésére vonatkozó tervpályázat bírálóbizottságának 1912 december 13-án a székesfővárosi tanács építkezési ügyosztályában megtartott alakuló üléséről.

Jelen voltak: Alpár Ignác építész, Bakos János miniszteri tanácsos, Bálint Zoltán építész, Berczik Gyula miniszteri tanácsos, dr. Harrer Ferenc székesfővárosi tanácsnok, Kabdebó Gyula székesfővárosi műszaki tanácsos, Kovácsy Sándor ny. miniszteri tanácsos, Krátky János székesfővárosi tanácsnok, Petri Elek lelkész, Steinhardt Antal építész, Quittner Zsigmond építész, dr. Némethy Károly államtitkár kimentette magát.

Elnök: *Dr. Bárczy* István polgármester.

Jegyző: *Dr. Gallina* Frigyes tanácsi fogalmazó.

A bizottság a következő pályaterveket, úgymint: *Székely* Vilmos, *Hetyey* Gyula és Géza, *Vida* József *Stimm* és *Heumann*, *Takách* Béla, *Leimdörfer* és *Rácz*, *Novák* Imre, *Kaszab* Miklós, *Frecska* és *Vojtka*, ifj. *Holtzspach* Nándor, *Flesch* és *Antal*, *Polczner-Erős* terveit részben alaki hiányok, részben pedig kvalitásbeli fogyatkozásaik miatt kiselejtezte és a további bírálatból kizárta, megjegyezvén, hogy Wellisch Andor, Habicht Károly, Szende Andor, továbbá Lechner Jenő tervének kiselejtezése Berczik Gyula javaslata ellenében szótöbbséggel mellőztetett.

Az első díjat, azaz 6000 koronát a bírálóbizottság szótöbbséggel *Reichl* Kálmánnak ítélte oda. A második díjat 5000 koronát a bíráló-bizottság szótöbbséggel *Orth* és *Somlónak* ítélte oda. A harmadik díjat, azaz 4000 koronát a bírálóbizottság szótöbbséggel *Töry* és *Pogánynak* ítélte oda. A negyedik díjat, azaz 3000 koronát a bizottság szótöbbséggel *Leckner* Jenőnek ítélte oda.

A bizottság a négy, egyenként 1500, azaz egyezerötszáz koronás terv megvételét illetőleg Wellisch Andor, Habicht Károly, Bernthaler Adolf és Árkay Aladár terveinek megvételét határozta el.

A bírálóbizottság a beérkezett pályatervekre vonatkozó bírálati véleményét a következőkben foglalja össze:

I. díj. *Reichl* Kálmán 14. sz. pályaterv.

A Kálvin-teret az Oroszlán-utcával összekötő, a programmban kívánt utcán kívül a telektömböket egységesen építi be és a fővárosi épületrészt 3, a reformátust 1, udvar körül csoportosítja. A tervezett átjáró utca mérete a kívánt 8 métert nem érte el. A templom architektonikus érvényesülésének elősegítésére a Kálvin-tér és Ráday-utca sarkán csak a földszinten és a félemeleten ugrik ki a telek határáig, a többi emeletsorok az így keletkezett terrasztól hátra lépnek. Az ovális alaktól való eltérés a programm 7/a pontjában kikötött feltételt nem elégíti ki. A bérháznak ilyen hátralépése következtében azonban a Ráday-utca és Üllői-út között épült bérház túlsúlyba kerül. A bizottság több tagjának az a véleménye, hogy a fővárosi telektömbnek további utcákkal való tagolása annak kellő kihasználására célszerű lett volna, mert ilyen módon a most mozgószínháznak kijelölt nagy udvari területrész értékesebb üzletekre lett volna felhasználható. A nyilt folyosó-rendszer nem kívánatos megoldás. A földszinti és félemeleti üzlethelyiségek általában kedvezőek, némelyik, mint a kávéház is, igen előnyösen értékesíthető. Igen sikerültek az üzleti helyiségek méretezés szempontjából, a forgalmasabb utcákban nagy és a belső utcákban egészen kis üzletek beosztásával, amelynek értékesítése ebben a formában biztosítottnak mutatkozik. A lakások általában kedvező megoldást mutatnak és ezért előnyösen értékesíthetőknek látszanak. A hivatalos helyiségek bejárata az átjáró utca helyett, alaprajzilag célszerűbben az Oroszlán-utcában volna helyezhető, bár a Kálvin-térről jövő közlekedés lebonyolítására ebben a formában előnyösnek tűnik fel. A hivatalos helyiségek egymásközti kapcsolata kedvezőtlen, a közös váróhelyiségek egymásközti kapcsolata kedvezőtlen, a közös váróhelyiség aránylag kevés hivatalos szobába vezet.

Magyar Építőművészet

Az architektonikus megoldás kiválóan sikerült. A templom mellett kétoldalt emelkedő épülettömb formában és részletképzésben szerencsésen van a templomhoz hangolva és avval kellő magasságú összekötő szárnyakkal kapcsolva. Kár, hogy a templom oszlopai a bérházak földszinti pilléreivel nincsenek arányba hozva. A legfelső emelet főpárkányszerűen való kiképzése az épület magasságát csökkentve, a templom érvényesülésének javára válik. Ugyanezt a célt szolgálja a tetőknek lehető alárendelése is.

Költségszámítás.

Építési költség együttesen	...	3.065,531.— K.
Bérjövedelem együttesen	... ...	440,642.— „
„ „	%-ban	14·3%

WELLISCH ANDOR

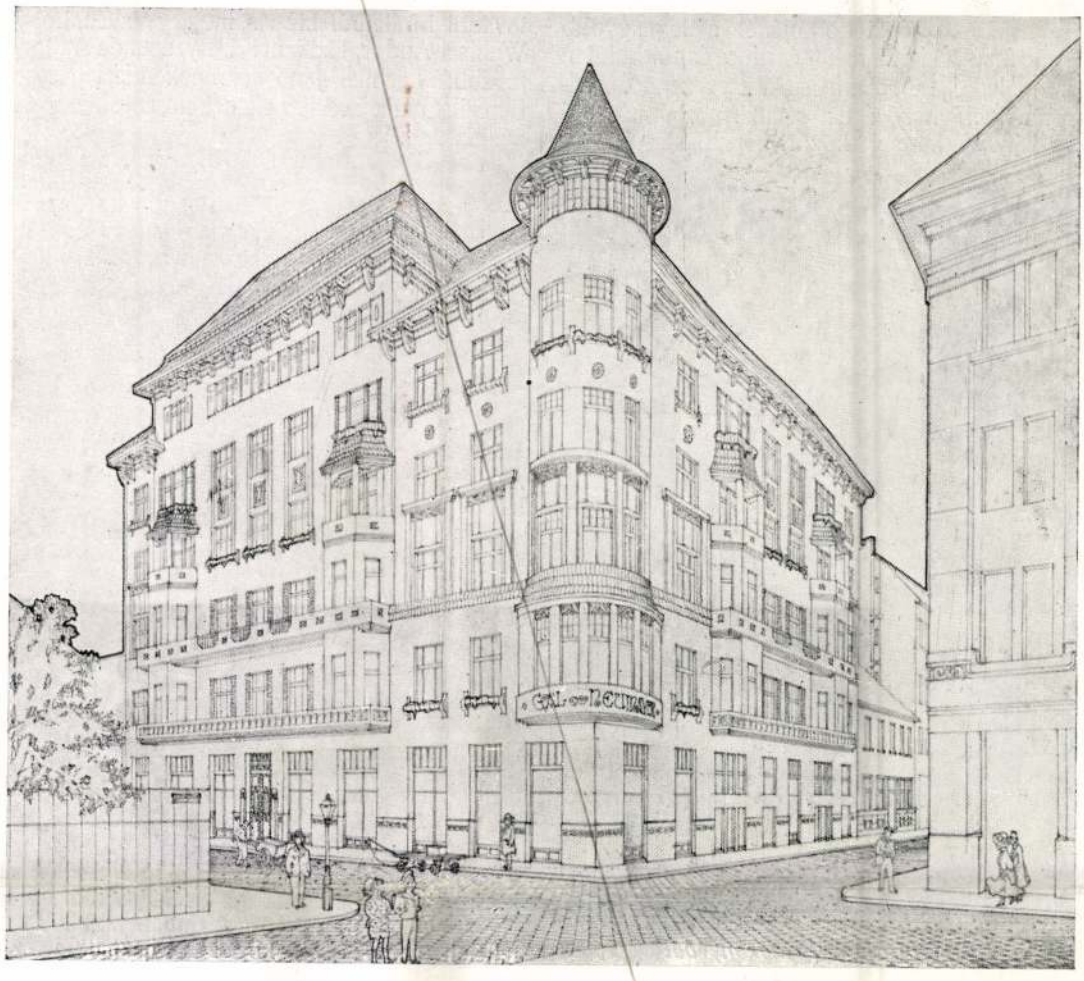

GÁL LAJOS ÚR VISEGRÁDI-UTCAI BÉRHÁZA

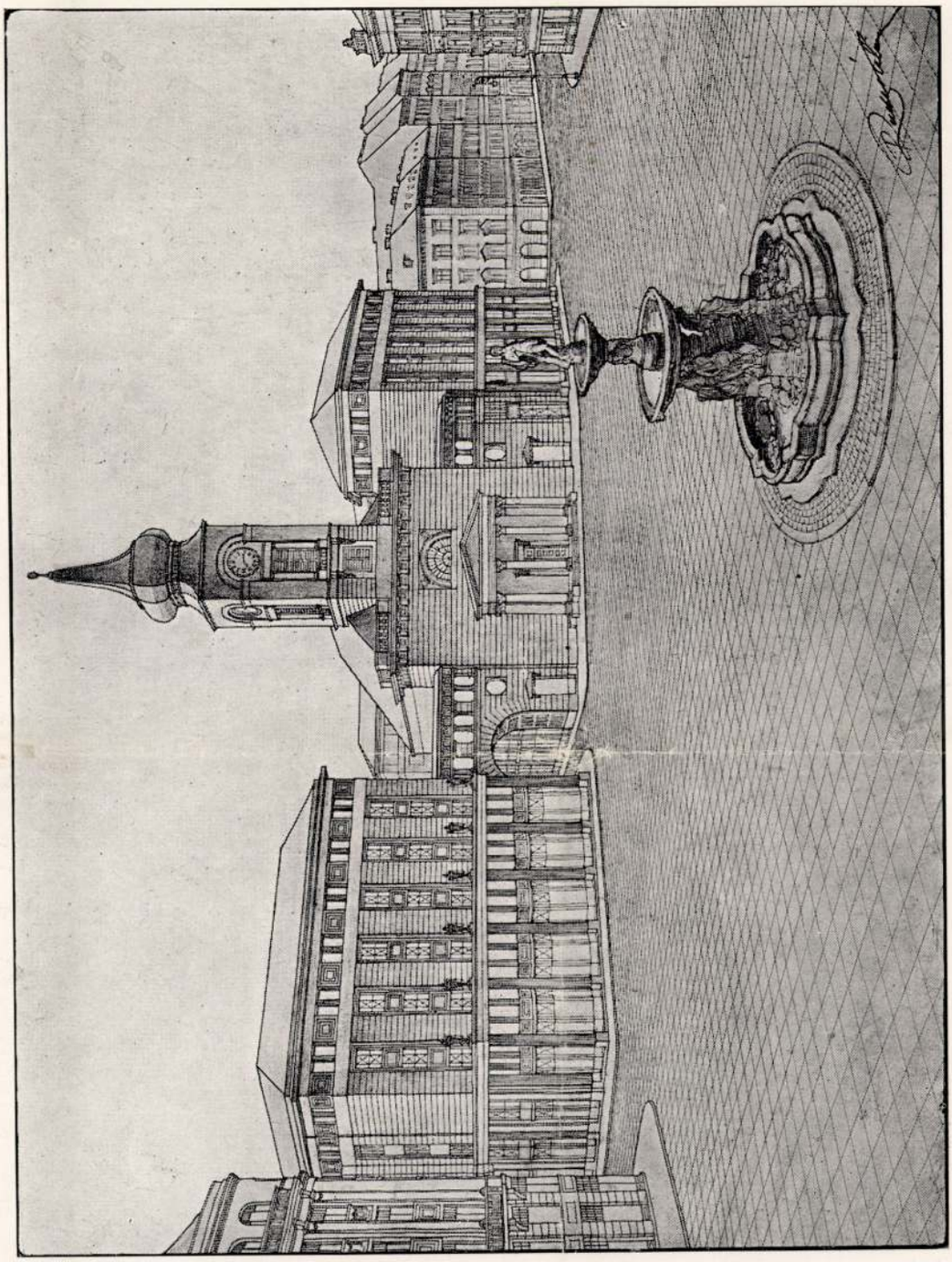

REICHL KÁLMÁN

I. DÍJ

TÁVLATI KÉP

REICHL KÁLMÁN

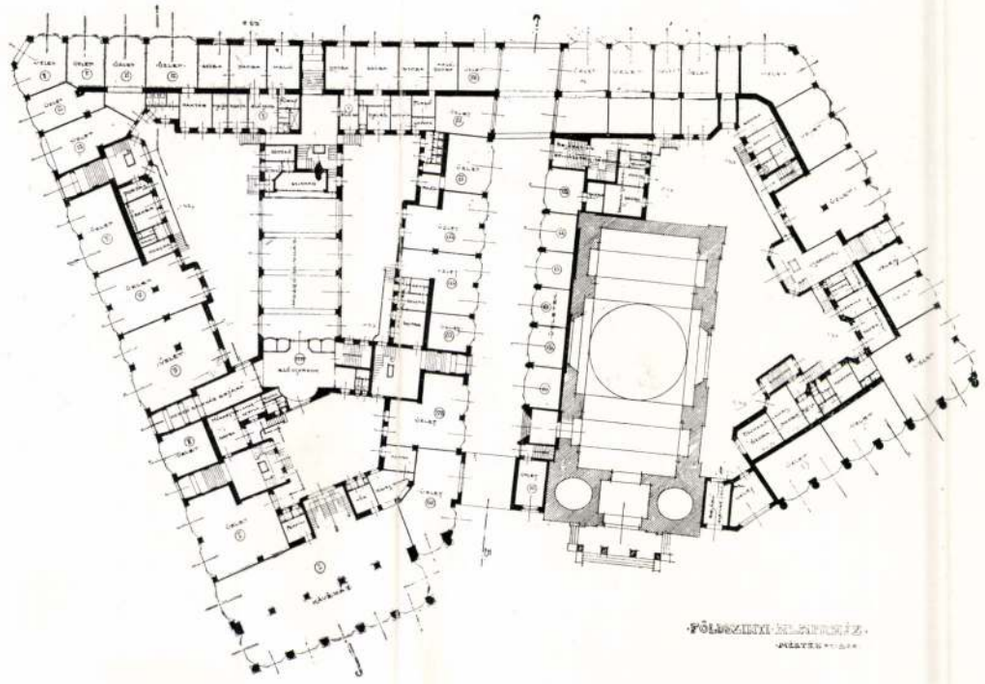

FÖLDSZINTI ALAPRAJZ

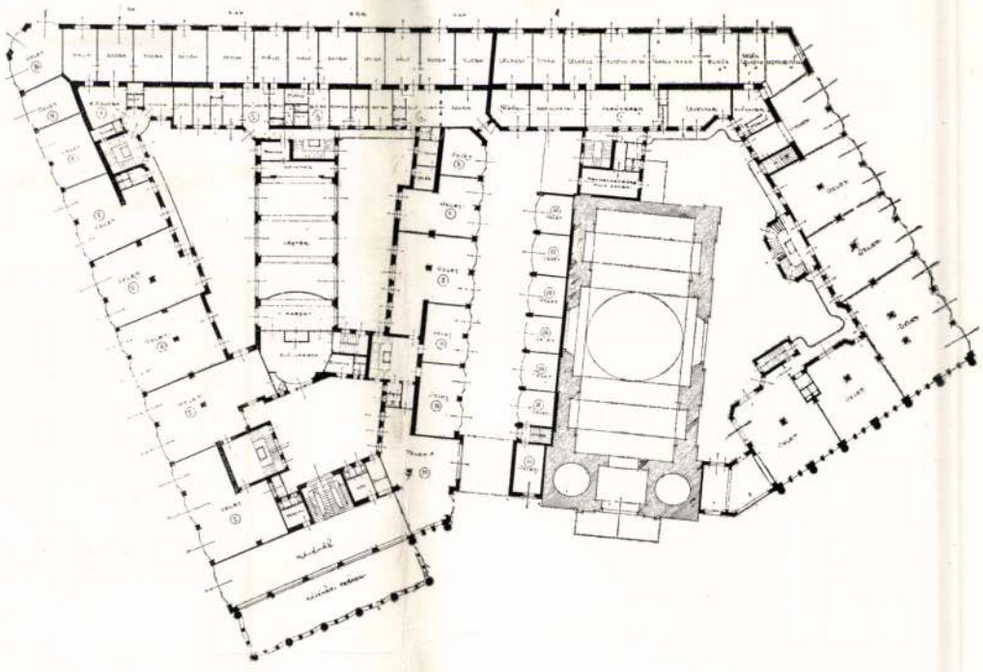

I. DIJ

FÉLEMELETI ALAPRAJZ

Reichl Kálmán

A Kálvin-téri városi és református egyházi telektömb beépítésének tervpályázata.

Építési programm

a Budapest székesfőváros tanácsa és a budapesti református egyházközség által a IX. ker. Kálvin-tér, Ráday-, Lónyay- és Oroszlán utcák által határolt telektömbön üzlethelyiségekkel kapcsolatban emelendő bérház, illetőleg egyházi épület tervpályázatához.

1. Terveztessenek a pályázati hirdetésben foglalt föltételek mellett, e programm mellékletét képező és a pályázók részére kiadott *a)* 1 : 720 mértékű átnézeti rajz; *b)* 1 : 200 mértékű helyszínrajz; *c)* a Kálvin-téri református templom jelen állapotát feltüntető alaprajz, metszet és fényképmásolat, végül *d)* a beépíteni szándékolt telektömb beépítési módjának megállapítására megejtett szabályozási tervpályázaton díjazott 4 pályaterv másolata alapján a következőkben részletesen meghatározott rendeltetésű épületek.

2. A Kálvin-tér, Ráday-, Oroszlán- és Lónyay-utcák által bezárt telektömb egész területében újra lesz beépítendő, a templom azonban jelenlegi állapotában változatlanul és érintetlenül fenntartandó.

3. A beépítendő telektömbből a 9299. és 9300. hr. számú, a Ráday-utca felé eső telkek, valamint a református templom mellett elhúzódó sikátor területe a főváros, a 9301/a és 9301/b hr. számú, a Lónyay-utca felé eső telkek pedig a református egyházközség tulajdonát képezik.

4. A telkek úgy építendők be, hogy a Ráday- és Lónyay-utca felőli telekhatárvonalak megmaradjanak, az Oroszlán-utcai telekhatárvonalat pedig ennek az utcának a 6 ölre való kiszélesítésének megfelelően az 1 : 200 mértékű helyszínrajzban A—B betűvel és szaggatott vonallal jelölt szabályozási határ alkossa.

5. A Kálvin-tér felőli telekhatárvonalra szabályozási vonal nincs megadva, hogy a tervező a feladat célszerű és művészi megoldásában szabad kezet kapjon.

6. A templom keleti oldalán a templomtól átlagosan számított 5 méter távolságra az 1 : 200 mértékű helyszínrajzon eredményvonallal feltüntetett és C—D—E—F betűkkel jelölt vonalak irányában legalább 8 méter széles átjáró, illetve utcai terület hagyandó, amely úgy a Kálvin-tér, mint az Oroszlán-utca felőli végén átépítendő.

7. A telektömb szabályozására megejtett pályázat eredményeként a Kálvin-tér művészi kiképzésének biztosítására és a telek Kálvin-téri határvonalára vonatkozólag a következő alapelvek állapíttattak meg, amelyeket a jelen pályázatnál szem előtt kell tartani:

a) A Kálvin-tér jelenlegi alakja, mely délkeleti kontur vonalaival az ovális vonal benyomását kelti, továbbra is föntartandó;

b) ez a homlokzat összefüggő, vagyis nyilt utca által meg nem szakított egységes kiképzést kapjon és részleteiben úgy oldandó meg, hogy a jelenlegi állapotában megmaradó templom az emelendő magasabb épülettömegek között megfelelően érvényesüljön.

c) A Ráday-utcai sarok kiképzésével megfelelő átmenet létesíttessék a Kálvin-térnek a Ráday-utca és Üllői-út közé eső vonalához.

8. A templom és az új utca között levő 5 méter széles sikátor, illetőleg teleksávnak az átjáró utca két végének átépítéséből fennmaradó része legfeljebb félemelet magasságú üzletsorral építendő be, az átjáró utcáról egy új bejárat létesítendő a templomba, ennek azon a részén, hol jelenleg az innen áthelyezendő gróf Zichy-féle siremlék áll. A tervezett 8 méter széles utca a helyszínrajzon feltüntetett eredményvonalaknak megfelelően lesz jövőben a tulajdonjogi határ a főváros és a református egyház telkei között. Vagyis a beépítésre szánt területnek az átjáró utcától keletre fekvő része a főváros, nyugatra eső része pedig a református egyház épületcsoportjával lesz beépítendő. Az utca két végének s ennek megfelelően a

templom mentén elhelyezendő üzletsor számára kihasított 5 méter széles területsávnak átépítésére felhasználandó területek hova tartozása a pályázatból nyert célszerűségi elveknek megfelelően lesz megállapítva.

9. *A telektömbnek fővárosi tulajdont képező, Ráday-utca felé eső részén* az esztétikai és közegészségügyi elvek, valamint az építőszabályzat szemmel tartásával, lehető nagy jövedelmet biztosító üzletház, illetve bérház tervezendő. Ezen a fővárosi területen tervező a Kálvin-tér szabályozására megállapított elvek szemmel tartásával újabb utcákat, átjárókat stb. nyithat, hogy tervezett lakásai minél előnyösebben értékesíthetők legyenek. Ez esetben azonban nagy gondot kell fordítani az esetleges új utcák által eltagozott épülettömb helyes és nyugodt tömeghatására. Az üzlethelyiségek és lakások a környező vidéknek megfelelően terve-

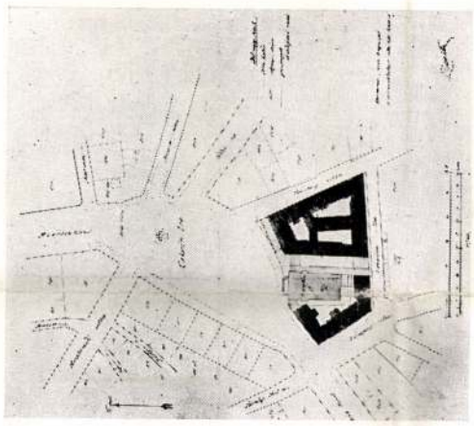

HELYSZÍNRAJZ

zendők, de 6 szobánál nagyobb lakások lehetőleg mellőzendők, túlnyomólag 3—4 szobás lakások tervezendők. Nagyobb a félemeletet, illetőleg első emeletet is elfoglaló üzlethelyiség, valamint kávéház és étterem céljául szolgáló helyicsoportok megfelelő helyen tervezhetők.

10. *A telektömbnek a református egyházközség tulajdonát képező, a Lónyay-utca-felé eső részén* egyházi hivatalos helyiségeket és lakásokat is magába foglalva, az előbbi pontban felvett elvek szerinti üzlet, illetve bérház tervezendő, kiköttetvén, hogy a bérlakások túlnyomó része mind 3—4 szobás lakások tervezendők és hogy az épületnek főbejárata a Lónyay-utca felől legyen. Elhelyezendők ez épületben a következőkben részletezett egyházi hivatalos helyiségek és lakások, elkülönített kapubejáró és lépcsőházak mellett csoportosítva, úgy, hogy hivatalos helyiségek és ülésterem lehetőleg közvetlen kapcsolatban álljanak.

Hivatalos helyiségek.

A) Lelkészi hivatal:

a) 2 lelkész részére 1—1 szoba egyenként ... 30 m²
b) lelkészi iroda ... 36—40 „
c) titkári szoba ... 25 „
d) közös előszoba, egyszersmind a közönség váróterme, telefonfülkével.

B) Gazdasági hivatal.

a) adóhivatal ... 35—40 m²
b) főnöki szoba ... 25 „

C) Levéltári helyiség:

a) tűzbiztos szerkezetű, elkülönített levéltár, vasajtók és vasablakokkal 35—40 m²

D) Tanácstermek:

a) bizottsági ülésterem ... 40 m²
b) elnöki szoba ... 30 „

A lelkészi hivatal, gazdasági hivatal, levéltár és tanácstermek helyiségei közös várótermekkel bírjanak és úgy helyezendők el, hogy a közönség könnyen tájékozódjék, viszont a hivatalos helyiségek között kellő kapcsolat legyen. A helyiségek gazdaság szempontjából az Oroszlán-utca felőli félemeleten helyezendők el.

Hivatalos lakások.

a) 1 lelkészi lakás: 6 szoba minden mellékhelyiséggel, ú. m. konyha, nagy éléskamra, egy tágasabb előszoba, 2 cselédszoba, fürdőszoba, 2 klozet, padlás, pince: összes terület 280—300 m²,

b) 1 lelkészi lakás: 6 szoba, különben mint előbb, összes terület 260—280 m²,

c) segédlelkészek lakásai: 2 szoba egyenként 20 m² közös előszoba, közös fürdő és közös klozet,

d) egyházfi lakása: 2 szoba összesen 50 m², előszoba, konyha, kamra, klozet,

e) irodaszolga lakása: szoba, konyha, kamra, klozet,

f) házmester, harangozó és viceházmester lakása, összesen 2 lakás: egyenként 1 szoba, konyha, kamra és klozet.

A lakások közül a lelkészi lakások az I., legfeljebb a II. emeleten, a segédlelkészi lakások az épület Oroszlán-utcai részének félemeletén legyenek, a többi lakások bármelyik emeletsorban lehetnek, csak az egyházfi, irodaszolga, házmester, harangozó és viceházmester lakásai a földszint udvari részén akként lesznek elhelyezendők, hogy a házmesteri lakás a főlépcsőházhoz és a személyfelvonóhoz közel legyen. Mosókonyhák, szárítók és vasalók a lakások számához mérten tervezendők.

11. A templom mögött levő régi földszintes épületrész, mely részben kriptalejáróul szolgál és a templom alaprajzában ábrázolva van, lebontható, de ez esetben új kriptalejáróról kell gondoskodni.

12. Úgy a főváros, mint a református

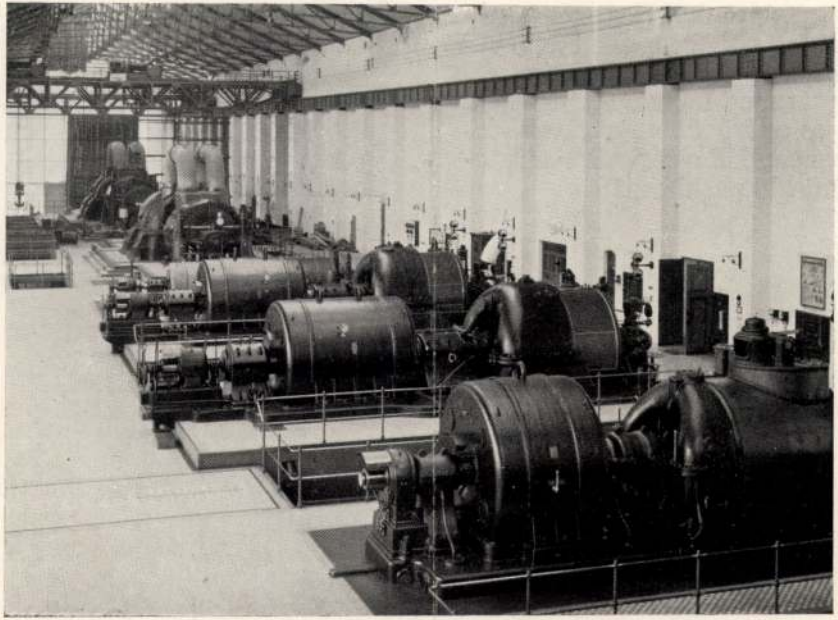

Reichl Kálmán: A kelenföldi elektromostelep gépcsarnoka (1913)

Téri Forma

1930. 2, 17.

(Ipari építkezések, képpel.)

müket megerőltetve, tüdejüket felemésztve dolgoznak a munkások. Az ipar nem gondolja meg azt sem, hogy a korszerű gyárban nem gond a munkás megtartása, pótlása, hogy az ilyen gyár magához fűzi a munkást, sőt gyermekeit is. S végül az államhatalom sem látja ezt még át, nem kényszeríti a gyárakat, hogy így építsenek. Pedig ez a dolgozó és adózó állampolgárok érdeke, sőt anyagi szempontból a társadalombiztosítást is súlyosan érdeklő probléma!

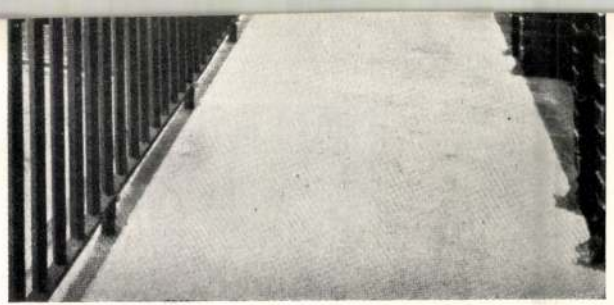

Issel és Klingenberg (1926): A Berlin—rummelsburgi elektromostelep igazgatósági és jóléti épületének terrasza. Hátul a hatalmas ventilátor-kémények

A 600 koronás pályadíj nyertese. Reichl Kálmán műve.

„Árny és fény." Dicséretet nyert.

Magyar Iparművészet
1899.

24*

A lámpaárugyár plakátpályázata.

„Jó estét."

Dicséretet nyert.

„Fiat lux."

Dicséretet nyert.

Reichl Kálmán

ÖTVENEDIK ÉVFOLYAM 42—43. SZÁM 1926 DECEMBER 1.

ÉPITŐ IPAR
ÉPITŐ MŰVÉSZET

A budapesti építőipari szakmák ipartestületei, a Hadviselt Mérnökök, Építészek és Műszaki Tisztek Nemzeti Szövetsége, Budapesti Ácsmesterek Ipartestülete, az Építőmesteri Képzettség megvizsgálására szervezett bizottságának hivatalos lapja.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK: Egész évre 12 pengő=150000 K, félévre 6 pengő=75000 K. Egyes szám ára 10000 K. Postacsekkszám 49197. Hirdetési díj: milliméterenkint 2000 K

FELELŐS SZERKESZTŐ: DR. FÁBIÁN GÁSPÁR

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL: BUDAPEST, I., Ménesi-ut 7/c TELEFON: JÓZSEF 132—95.

Reichl Kálmán

1879—1926.

Reichl Kálmánban a modern magyar építőművészet egy jellegzetes művelője hagyott el bennünket. Rövid, de művészi alkotó munkában gazdag pályája jellegzetes képe egy korában élő építőművésznek.

A műegyetemre először gépészmérnöknek iratkozik be. Két évig halad ez úton, amelyre a modern technika iránti érdeklődése terelte. Közben, hogy művészi hajlamának is eleget tegyen, fest, sőt rendszeresen tanulja ezt a mesterséget, tanítványa lesz a legnagyobb magyar piktor pedagogusnak: Hollósy Simonnak. De csakhamar belátja, hogy a művészet nem lehet számára csak mellékfoglalkozás, szórakozás, belátja, hogy a technikával is művészi téren kell találkoznia: ott ahol a művészet és technika egyesülnek: az architektúra terén. Rövid elhatározással átnyergel, s az építészeti szakosztályon folytatja és fejezi be tanulmányait. Először Korb és Giergl mesterek műtermében dolgozik, majd pedig önállósítja magát és Löllbach Kálmánnal társulva nyitja meg műtermét. Közben két nagy ösztöndíjat is nyer: az Állami építészeti díjat és a székesfőváros Ferenc József díját s ezeket felhasználva lemegy Olaszországba — a tanulmányútra magával viszi fiatal feleségét is. Alig tér haza, máris nagyobb megbízást kap és az Ilona-utcai bérházakat építi fel, azok mellé állítja a maga fészkét, artisztikus elgondolású családi házát, amelyben elhelyezi műtermét is. A sors kegye mosolyog a fiatal mesterre, kinek tehetségét a főváros akkori vezetősége biztos pillantással ismerte fel. Egymásután két iskolát is épít fel: először a kiscelli-útit, azután pedig a belváros szívében a monumentális és minden tekintetben a legmodernebb szellemű papnövelde-utcai elemi- és polgári iskolát. Már ezekben is megnyilatkozik művészetének különleges modern íze: egy újszerű monumentalitás zeng ez épület tömegeiben, nagyvonalúság, s a kicsinyes díszítőmotívumoknak szuverén megvetése. Nagyvárosi levegő lengi át úgy a homlokzatokat, mint a belsőnek elgondolását. Csakhamar azonban még méltóbb feladatok elé állítja őt a főváros: reá bízza az óbudai nagy gázgyár megtervezését és itt újra érintkezésbe kerül első érdeklődésének tárgyával: a mondern géptechnika csodáival. Feladata kettős, egyfelől megfelelő tereket teremteni a gépszörnyetegeknek, másfelől pedig — s ez már a maga művészi elhivatottságából folyik — a gépészmérnökök racionális igényeit művészi megjelenésformába öltöztetni, művészi megjelenésűvé, tehát érzékileg is érthetővé, érzékelhetővé tenni azt, amit a gépészek tisztán ésszerűen kiagyaltak, ami számítások eredménye, s számítások által válik lehetővé. S ezt a maga saját feladatát oly sikerrel oldja meg, hogy mikor a városi kezelésbe került Elektromosmű a Kelenföldön fel akarja építeni a főváros modern nagy áramfejlesztő telepét, más építész nem is kerülhet szóba, mint Reichl Kálmán. Megint egy egészen más természetű gépi üzem elhelyezését kell megoldania, újabb tanulmányok során keresztül találhatja csak meg az expressiv formát — s ez a nehézség új mesterművet csihol ki képességeiből. Itt messze túlhaladja az elmult év munkáját s a klasszikus architektúra arány- és tömegbeli nagyszerűségével állít monumentumot annak a hatalmas géprendszernek, mely hivatva van a főváros fényességéről gondoskodni. De kitör a háború és megakasztja az alkotó munka hatalmas ütemű munkáját, hogy a rombolásnak adja át a teret. És mintha őt is megtámadta volna a háború bomlasztó lehelete, férfi kora legelején súlyos betegség első jelei kezdik felőrölni fizikumát. De még mindig ott áll a vártán, s bármi kelljen — apró kiegészítések élete főművéhez — reá számíthat a főváros. A háború elcsittulása, az azt követő gazdasági pusztulás vége felé még megéri a kelenföldi nagy csarnok tovább fejlődését, a második kazánház felépültét, miközben baja mind súlyosabb és őrlőbb lesz. De utolsó napjáig figyelemmel

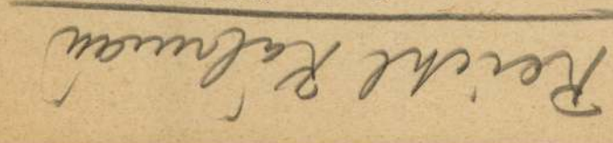

kíséri a munkát, munkatársainak közreműködését, s életének végső hetéig nem egy jó és gyakorlati tanáccsal szolgál azoknak. És így nem csodálatos, hogy a főváros személyétől nem akart megválni mindaddig, míg a hatalmas nagy úr, Mors imperator nem győzött s el nem ragadta őt körünkből.

Pályájában a modern építész pályájának paradigmáját látjuk. A mai építésznek le kell azzal számolnia, hogy az ő feladatai nem lesznek az elmult korok feladataihoz hasonlóak. Nem fog királyi kastélyokat, várpalotákat és kastélyokat építeni. Az amit tőle a társadalom vár mindenekelőtt a praktikum, a technika jegyében álló architektúra — tehát egy olyan építészet, amely egyfelől a legtökéletesebben megfelel a tchnikai igényeknek, s ennélfogva abszolút gazdaságos — másfelől pedig valóban architektúra, azaz ez igényeket artisztikus formában elégíti ki. Ebből természetesen következik, hogy ez az új architektúra a régi architektúrából nem merítheti a maga formanyelvét, attól csak az arányok transcendentális jelentőségű elemeit tanulhatja el. Mi maiak ezt már csalhatatlan igazságnak tarjuk. De nem volt ez abszolút megismerés 20 év előtt, Reichl Kálmán pályájának elején. Az ő nagysága pedig ép ez elvek korai, mindenki előtti felismerésében rejlik! Ez az amit soha nem szabad elfelejtenünk, ezért kötelességünk nekünk mai fiataloknak az emlékét ápolni és megőrizni.

Dr. Bierbauer Virgil.

Négy országrészen keresztül.

Olasz—franciaországi utam leírásánál eljutottam végre ahhoz a fejezethez, mely legkedvesebb volt lelkemnek, melyet, miként egy szép női arcot elégszer látni nem lehet, vele betelni képtelenség: a művészeti alkotásokhoz.

A művészet az Isten legnagyobb adománya és ha ez így van, akkor Olaszországot nagyon szerette a jó Isten, mert telehintette a művészi alkotások oly nagy számával, hogy az egész világ minden művészeti alkotása egybefoglalva sem közelíti meg, sem számban, sem értékben az itt felhalmozottakat. Csodálatos dolog ez, érdemes felette gondolkodni és egyben érthető, miért özönlik az egész világ szépségért szomjuhozó emberáradata épen az olasz földre.

Maga az olasz meg sem érti ezt már, nem is értékeli, inkább üzleti oldalát nézi a dolognak, tudniillik, hogy ezekből él, az idegenforgalom folytán. Velencében, ahova Triesztből egy igen művelt olasz tanárral utaztam, aki a lagunák gyermekeit tanítja a latin nyelvre, elbámultam azon a tájékozatlanságon, melyet ez az odavaló tanár mutatott, mikor a Canale Grande csodálatos régi palotáiról kérdezősködtem.

A szépségből fakadó gyönyörűség legfenségesebb érzete hatja át az embert, a velencei Szent Marcus téren, a világnak eme kétségkívül legcsodálatosabb, legharmonikusabb leírhatatlan szépségű helyén. Én a tenger felől, egy gondolába ülve, közelítettem meg pompás reggeli napsütésben és szinte elszédültem a gyönyörtől. Azt hittem, szemeim kápráznak, mert a csodálatos Dogepalota előtt XV-ik századbeli kosztümökben pompázó lakodalmas nép tolongott és újjongott. Valami mozi-felvétel volt épen akkor — de egy pillanatra, magam előtt láttam a régi Velencét a maga pompájában.

Nem akarom én itt Velencét olvasóim előtt felfedezni, azért nem is mondom el bolyongásaim gyönyörű élvezeteit. Csak a *Colleoni* lovas-szoborra hívom fel a figyelmet, minden idők legfenségesebb lovas-szobrára, melynek szemléletével betelni nem lehet. És azért teszem ezt, mert elfutja arcomat a szégyenpír, ha arra gondolok, hogy a magyar szobrászművészek százszámra gyártják a legsablonosabb hadiemlékeket és egynek sem jut eszébe elmenni a Colleoni-szoborhoz, hogy annak hangulatát beszíva, magyar szívvel, magyar formában legalább megközelítőt alkosson.

Itt a Colleoni közelében van egy kis templom, a S. Maria Formosa és ebben kevesen tudják, a világ egyik legszebb nőalakja, a híres Santa Barbara-kép, Palma Vecchio mesterműve.

Ez egy sötét oltárfülkében áll, úgy hogy látni alig lehet. Mikor a templomban voltam és a kép előtt álltam, egyszerre mint varázsütésre, a kép arcára fénysugár vetődött és a csodálatos szép arc, teljes káprázatában mosolygott le rám. Nem történt semmi csoda. Csak egy ügyes olasz a templom hátterében a bevetődő napsugarat egy tükör segítségével a festményre vetette, így az teljes pompájában megvilágítva jelent meg.

Nem időzhetek tovább Velencénél, hiszen annyi érdekes megfigyelés van még hátra és helyünk pedig oly kevés. Velencéből *Vicenzába* mentem, mely várost már csak a műértők szokták felkeresni. És valóban igen érdemes itt elidőzni minden építésznek, hiszen itt élt Palladió András (1518—80) a renaissance kor egyik legnagyobb építész-zsenije. Még pedig határozottan *vadzsenije*, amint ott megállapítottam. Mert amit csinált, arról a zseniálitás mellett az extravagancia, a szertelenség áramlik felénk. Ez az ember naggyá tette Vicenzát, oly építményekkel, melyekre soha szükség nem volt és ma sincs. Csodálatos! Ilyesmit csak a renaissance aranykorában lehetett véghezvinni. Itt van a fenséges, u. n. Bazilikája, melynek architekturája oly fenséges, harmonikus és monumentális, hogy a lelket szinte könnyezésre készteti. De hogy mi célból készült és mire szolgált tényleg ez talány. Mellette épített egy 82 méter magas harangtornyot, mely úgy látszik csak a bravur kedvéért készült. Semmi célja, s nem is szép.

A híres Teatro Olimpico ugyanilyen zsánerű alkotás, zseniális őrültség. És még is elkészítették (Palladio tervei után Scamozzi) és hogy nem volt rossz üzlet, mutatja az, hogy Vicenzát az idegenek e furcsa színház látványosság miatt látogatják.

Ami Palladio volt Vicenzának, ugyanaz volt Michele Sanmicheli (1484—1559) Veronának. Ahogy Vicenza szobrot emelt halhatatlan emlékű építészének: Palladiónak, épúgy Verona sem feledkezett meg Sanmicheliről, mely őt naggyá tette. Itt ismét szegény hazánkra gondoltam, mely az egyetlen Ybl Miklóson kívül nem talált építőművészt, hogy nyilvános szobrot emelt volna számára. Pedig nálunk is voltak legalább is velük egyenlőrangú tehetségek, akiknek még sírját is elfeledték.

Verona gyöngye, ékszere, mindenesetre a Loggia, a korarenaissance pompás virága, melyért magáért érdemes Veronába elmenni, melynek nézésével betelni nem lehet. A másik kincse Veronának a S. Zeno Maggeore temploma, mely Felső-Olaszország legnagyobb románstílű építménye. De megrendítőek palotái is. Önkénytelenül az a kérdés torlódik fel ajkunkra, látván ezeket az óriási arányokban épített palotákat, hogy vajjon kik laktak ezekben? Óriások? És micsoda élet folyhatott itt? Valóban titánok éltek, akik megörökítették nevüket e palotákban.

És micsoda ellentét a régi és új emberek között! Itt van a Municipio épület, melyhez 1836-ban fogtak hozzá, óriási arányokban, de a hátulja ma sem kész, még a vakolás is hiányzik.

Milanóba este érkeztem és azonnal a Dóm-térre mentem. Leírhatatlan, lenyügöző, örökre feledhetetlen

ÖTVENEDIK ÉVFOLYAM 42—43. SZÁM 1926 DECEMBER 1.

ÉPITŐ IPAR
ÉPITŐ MŰVÉSZET

A budapesti építőipari szakmák ipartestületei, a Hadviselt Mérnökök, Építészek és Műszaki Tisztek Nemzeti Szövetsége, Budapesti Ácsmesterek Ipartestülete, az Építőmesteri Képzettség megvizsgálására szervezett bizottságának hivatalos lapja.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK: Egész évre 12 pengő=150000 K, félévre 6 pengő=75000 K. Egyes szám ára 10000 K. Postacsekkszám 49197. Hirdetési díj: milliméterenkint 2000 K

FELELŐS SZERKESZTŐ: DR. FÁBIÁN GÁSPÁR

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL: BUDAPEST, I., Ménesi-ut 7/c TELEFON: JÓZSEF 132—95.

Reichl Kálmán

1879—1926.

Reichl Kálmánban a modern magyar építőművészet egy jellegzetes művelője hagyott el bennünket. Rövid, de művészi alkotó munkában gazdag pályája jellegzetes képe egy korában élő építőművésznek.

A műegyetemre először gépészmérnöknek iratkozik be. Két évig halad ez úton, amelyre a modern technika iránti érdeklődése terelte. Közben, hogy művészi hajlamának is eleget tegyen, fest, sőt rendszeresen tanulja ezt a mesterséget, tanítványa lesz a legnagyobb magyar piktor pedagogusnak: Hollósy Simonnak. De csakhamar belátja, hogy a művészet nem lehet számára csak mellékfoglalkozás, szórakozás, belátja, hogy a technikával is művészi téren kell találkoznia: ott ahol a művészet és technika egyesülnek: az architektúra terén. Rövid elhatározással átnyergel, s az építészeti szakosztályon folytatja és fejezi be tanulmányait. Először Korb és Giergl mesterek műtermében dolgozik, majd pedig önállósítja magát és Löllbach Kálmánnal társulva nyitja meg műtermét. Közben két nagy ösztöndíjat is nyer: az Állami építészeti díjat és a székesfőváros Ferenc József díját s ezeket felhasználva lemegy Olaszországba — a tanulmányútra magával viszi fiatal feleségét is. Alig tér haza, máris nagyobb megbízást kap és az Ilona-utcai bérházakat építi fel, azok mellé állítja a maga fészkét, artisztikus elgondolású családi házát, amelyben elhelyezi műtermét is. A sors kegye mosolyog a fiatal mesterre, kinek tehetségét a főváros akkori vezetősége biztos pillantással ismerte fel. Egymásután két iskolát is épít fel: először a kiscelli-útit, azután pedig a belváros szívében a monumentális és minden tekintetben a legmodernebb szellemű papnövelde-utcai elemi- és polgári iskolát. Már ezekben is megnyilatkozik művészetének különleges modern íze: egy újszerű monumentalitás zeng ez épület tömegeiben, nagyvonaluság, s a kicsinyes díszítőmotívumoknak szuverén megvetése. Nagyvárosi levegő lengi át úgy a homlokzatokat, mint a belsőnek elgondolását. Csakhamar azonban még méltóbb feladatok elé állítja őt a főváros: reá bízza az óbudai nagy gázgyár megtervezését és itt újra érintkezésbe kerül első érdeklődésének tárgyával: a mondern géptechnika csodáival. Feladata kettős, egyfelől megfelelő tereket teremteni a gépszörnyetegeknek, másfelől pedig — s ez már a maga művészi elhivatottságából folyik — a gépészmérnökök racionális igényeit művészi megjelenésformába öltöztetni, művészi megjelenésűvé, tehát érzékileg is érthetővé, érzékelhetővé tenni azt, amit a gépészek tisztán ésszerűen kiagyaltak, ami számítások eredménye, s számítások által válik lehetővé. S ezt a maga saját feladatát oly sikerrel oldja meg, hogy mikor a városi kezelésbe került Elektromosmű a Kelenföldön fel akarja építeni a főváros modern nagy áramfejlesztő telepét, más építész nem is kerülhet szóba, mint Reichl Kálmán. Megint egy egészen más természetű gépi üzem elhelyezését kell megoldania, újabb tanulmányok során keresztül találhatja csak meg az expressiv formát — s ez a nehézség új mesterművet csihol ki képességeiből. Itt messze túlhaladja az elmult év munkáját s a klasszikus architektúra arány- és tömegbeli nagyszerűségével állít monumentumot annak a hatalmas géprendszernek, mely hivatva van a főváros fényességéről gondoskodni. De kitör a háború és megakasztja az alkotó munka hatalmas ütemű munkáját, hogy a rombolásnak adja át a teret. És mintha őt is megtámadta volna a háború bomlasztó lehelete, férfi kora legelején súlyos betegség első jelei kezdik felőrölni fizikumát. De még mindig ott áll a vártán, s bármi kelljen — apró kiegészítések élete főművéhez — reá számíthat a főváros. A háború elcsittulása, az azt követő gazdasági pusztulás vége felé még megéri a kelenföldi nagy csarnok tovább fejlődését, a második kazánház felépültét, miközben baja mind súlyosabb és őrlőbb lesz. De utolsó napjáig figyelemmel

kíséri a munkát, munkatársainak közreműködését, s életének végső hetéig nem egy jó és gyakorlati tanáccsal szolgál azoknak. És így nem csodálatos, hogy a főváros személyétől nem akart megválni mindaddig, míg a hatalmas nagy úr, Mors imperator nem győzött s el nem ragadta őt körünkből.

Pályájában a modern építész pályájának paradigmáját látjuk. A mai építésznek le kell azzal számolnia, hogy az ő feladatai nem lesznek az elmult korok feladataihoz hasonlóak. Nem fog királyi kastélyokat, várpalotákat és kastélyokat építeni. Az amit tőle a társadalom vár mindenekelőtt a praktikum, a technika jegyében álló architektúra — tehát egy olyan építészet, amely egyfelől a legtökéletesebben megfelel a tchnikai igényeknek, s ennélfogva abszolút gazdaságos — másfelől pedig valóban architektúra, azaz ez igényeket artisztikus formában elégíti ki. Ebből természetesen következik, hogy ez az új architektúra a régi architektúrából nem merítheti a maga formanyelvét, attól csak az arányok transcendentális jelentőségű elemeit tanulhatja el. Mi maiak ezt már csalhatatlan igazságnak tarjuk. De nem volt ez abszolút megismerés 20 év előtt, Reichl Kálmán pályájának elején. Az ő nagysága pedig ép ez elvek korai, mindenki előtti felismerésében rejlik! Ez az amit soha nem szabad elfelejtenünk, ezért kötelességünk nekünk mai fiataloknak az emlékét ápolni és megőrizni.

Dr. Bierbauer Virgil.

Négy országrészen keresztül.

Olasz—franciaországi utam leírásánál eljutottam végre ahhoz a fejezethez, mely legkedvesebb volt lelkemnek, melyet, miként egy szép női arcot elégszer látni nem lehet, vele betelni képtelenség: a művészeti alkotásokhoz.

A művészet az Isten legnagyobb adománya és ha ez így van, akkor Olaszországot nagyon szerette a jó Isten, mert telehintette a művészi alkotások oly nagy számával, hogy az egész világ minden művészeti alkotása egybefoglalva sem közelíti meg, sem számban, sem értékben az itt felhalmozottakat. Csodálatos dolog ez, érdemes felette gondolkodni és egyben érthető, miért özönlik az egész világ szépségért szomjuhozó emberáradata épen az olasz földre.

Maga az olasz meg sem érti ezt már, nem is értékeli, inkább üzleti oldalát nézi a dolognak, tudniillik, hogy ezekből él, az idegenforgalom folytán. Velencében, ahova Triesztből egy igen művelt olasz tanárral utaztam, aki a lagunák gyermekeit tanítja a latin nyelvre, elbámultam azon a tájékozatlanságon, melyet ez az odavaló tanár mutatott, mikor a Canale Grande csodálatos régi palotáiról kérdezősködtem.

A szépségből fakadó gyönyörűség legfenségesebb érzete hatja át az embert, a velencei Szent Marcus téren, a világnak eme kétségkívül legcsodálatosabb, legharmonikusabb leírhatatlan szépségű helyén. Én a tenger felől, egy gondolába ülve, közelítettem meg pompás reggeli napsütésben és szinte elszédültem a gyönyörtől. Azt hittem, szemeim kápráznak, mert a csodálatos Dogepalota előtt XV-ik századbeli kosztümökben pompázó lakodalmas nép tolongott és újjongott. Valami mozi-felvétel volt épen akkor — de egy pillanatra, magam előtt láttam a régi Velencét a maga pompájában.

Nem akarom én itt Velencét olvasóim előtt felfedezni, azért nem is mondom el bolyongásaim gyönyörű élvezeteit. Csak a *Colleoni* lovas-szoborra hívom fel a figyelmet, minden idők legfenségesebb lovas-szobrára, melynek szemléletével betelni nem lehet. És azért teszem ezt, mert elfutja arcomat a szégyenpír, ha arra gondolok, hogy a magyar szobrászművészek százszámra gyártják a legsablonosabb hadiemlékeket és egynek sem jut eszébe elmenni a Colleoni-szoborhoz, hogy annak hangulatát beszíva, magyar szívvel, magyar formában legalább megközelítőt alkosson.

Itt a Colleoni közelében van egy kis templom, a S. Maria Formosa és ebben kevesen tudják, a világ egyik legszebb nőalakja, a híres Santa Barbara-kép, Palma Vecchio mesterműve.

Ez egy sötét oltárfülkében áll, úgy hogy látni alig lehet. Mikor a templomban voltam és a kép előtt álltam, egyszerre mint varázsütésre, a kép arcára fénysugár vetődött és a csodálatos szép arc, teljes káprázatában mosolygott le rám. Nem történt semmi csoda. Csak egy ügyes olasz a templom hátterében a bevetődő napsugarat egy tükör segítségével a festményre vetette, így az teljes pompájában megvilágítva jelent meg.

Nem időzhetek tovább Velencénél, hiszen annyi érdekes megfigyelés van még hátra és helyünk pedig oly kevés. Velencéből *Vicenzába* mentem, mely várost már csak a műértők szokták felkeresni. És valóban igen érdemes itt elidőzni minden építésznek, hiszen itt élt Palladió András (1518—80) a renaissance kor egyik legnagyobb építész-zsenije. Még pedig határozottan *vadzsenije*, amint ott megállapítottam. Mert amit csinált, arról a zseniálitás mellett az extravagancia, a szertelenség áramlik felénk. Ez az ember naggyá tette Vicenzát, oly építményekkel, melyekre soha szükség nem volt és ma sincs. Csodálatos! Ilyesmit csak a renaissance aranykorában lehetett véghezvinni. Itt van a fenséges, u. n. Bazilikája, melynek architekturája oly fenséges, harmonikus és monumentális, hogy a lelket szinte könnyezésre készteti. De hogy mi célból készült és mire szolgált tényleg ez talány. Mellette épített egy 82 méter magas harangtornyot, mely úgy látszik csak a bravur kedvéért készült. Semmi célja, s nem is szép.

A híres Teatro Olimpico ugyanilyen zsánerű alkotás, zseniális őrültség. És még is elkészítették (Palladio tervei után Scamozzi) és hogy nem volt rossz üzlet, mutatja az, hogy Vicenzát az idegenek e furcsa színház látványosság miatt látogatják.

Ami Palladio volt Vicenzának, ugyanaz volt Michele Sanmicheli (1484—1559) Veronának. Ahogy Vicenza szobrot emelt halhatatlan emlékű építészének: Palladiónak, épúgy Verona sem feledkezett meg Sanmicheliről, mely őt naggyá tette. Itt ismét szegény hazánkra gondoltam, mely az egyetlen Ybl Miklóson kívül nem talált építőművészt, hogy nyilvános szobrot emelt volna számára. Pedig nálunk is voltak legalább is velük egyenlőrangú tehetségek, akiknek még sírját is elfeledték.

Verona gyöngye, ékszere, mindenesetre a Loggia, a korarenaissance pompás virága, melyért magáért érdemes Veronába elmenni, melynek nézésével betelni nem lehet. A másik kincse Veronának a S. Zeno Maggeore temploma, mely Felső-Olaszország legnagyobb románstílű építménye. De megrendítőek palotái is. Önkénytelenül az a kérdés torlódik fel ajkunkra, látván ezeket az óriási arányokban épített palotákat, hogy vajjon kik laktak ezekben? Óriások? És micsoda élet folyhatott itt? Valóban titánok éltek, akik megörökítették nevüket e palotákban.

És micsoda ellentét a régi és új emberek között! Itt van a Municipio épület, melyhez 1836-ban fogtak hozzá, óriási arányokban, de a hátulja ma sem kész, még a vakolás is hiányzik.

Milanóba este érkeztem és azonnal a Dóm-térre mentem. Leírhatatlan, lenyügöző, örökre feledhetetlen

Reichl Kálmán

építész

† 1926.

U. 4246.

Kassa VI. 160.

Reichl Kálmán

olajf.

a Szépi

Mürzenmeyer

Római edény, pithosalakú VI. 110

Reichl Kálmán

Wód
2

Pirovits Aladár – Uj-
ból a Kálvin-tér –
MMÉE Kozl 1917

245. f.

Reichl Kálmán

( ) Megint a Kálvin-tér.
MMÉE Közl.
1917. 130. l.

Palóczi Antal: Észrevételek a „Megint a Kálvin-tér" c. cikkre.
MMÉE Közl.
1917. 216. l.

…ői fej ornamentális keretben üvegablak.
24 × 15 cm.

Reichl Kálmán

8. III. *Kiscelli-utcai* elemi fiu és leányiskola és nagy óvoda. Az épület két emeletben és manzardban tartalmaz: 18 osztálytermet, 7 egyéb termet, 3 szertárat, 1 tornatermet öltözővel és szertárral, 1 tantestületet (igazgatói iroda, tanácskozó, szertár), ezenfelül 1 igazgatói, 1 óvónői és 2 szolgalakást. Az összes épitési és berendezési költség 594.000 korona, amiből egy osztályteremre 33.000 korona és 1 m³ beépitett térfogatra 20 korona esik. Tervező épitész: *Reichl* Kálmán.

11. IV. *Papnövelde-utcai* elemi fiu és leány, polgári leányiskola és középóvoda. Az épület három emeletben és manzardban tartalmaz: 34 osztálytermet, 12 egyéb termet, 9 szertárat, 2 tornatermet öltözővel és szertárral, 3 tantestület (igazgatói iroda, tanácskozó, szertár), ezenfelül 1 igazgatói, 1 óvónői és 3 szolgalakást. Az összes épitési és berendezési költség 1,140.000 korona, amiből egy osztályteremre 33.000 korona, 1 m³ beépitett térfogatra 22 korona esik. Tervező épitész: *Reichl* Kálmán.

Kabdebó Gyula. A főváros uj iskolaépületei. Guthi I. Föv. almanach 1913-15. 132. l.

vő összes szegények s közjótékonysági egyletek, intézetek, alapitványokra kiterjed, s amelynek az a célja, hogy az illetéktelen s többszörös segélyezéseket meggátolja.

A mai *Szegényházak* rendeltetésöknek sem közegészségi, sem humanitárus szempontból nem felelnek meg: az ápoltak ugyancsak tulzsufolt helyiségekben vannak nappal, étkeznek, dohányoznak, ahol hálnak; kisebb szobák hiányában az elaggott házastársakat el kell választani; az élelmezés sem elég megfelelő. Mindezeknél fogva már régibb idő óta megindultak a tárgyalások uj, modern szegényház létesitése iránt a kölcsönpénzből régebben elő is irányoztak ere megfelelő összeget, de időközben ez a pénz más célra elfogyott. A terveket a mérnöki hivatal már a multban el készitette, azonban olyan drága lett volna a tervek szerint az épitkezés, hogy uj megoldást kellett keresni. Szóba került a most katonai ruharaktárként szolgáló kiscelli klastrom is, a főváros azonban ezt a helyet közegészségügyi szempontból nem találta

vény módositttatik, a törvényhatóság a hosszadalmas, s gyakran az illető haláláig elhuzódó illetőségi tárgyalások mellőzésével az évek hosszu során át Budapesten lakott és munkálkodott lakosokat, kik később munka- és keresetképtelenné válva, magukat már nem tudják fenntartani, megfelelőleg segélyezze.

A szegényházi orvosok illetményei rendeztettek.

Alkalmas menedékház volna épitendő azon szánalomra méltó öreg nőknek számára, kik 400—500 K nyugdijból, vagy életjáradékból tengetik életüket.

2. Cselédkérdés.

A cselédkérdés még nálunk rendezetlen és e téren gyökeres intézkedéseket kell tenni. A főbaj a cselédhiány, az anyag silánysága és a drágaság. A hiány gyökere országos természetü, miután a kivándorlással is szoros összefüggésben van, másrészt pedig a nyári mezei munkaidő

Reichl Kálmán festő.

1900ban lakott: IV. Váczi u. 54.

A Képz. kárs. 1900/i téli tárlatán:

Nagybányai utcza. Olaj. 400 kor. (571 or)

Kiáll. cat.

Reichl Kálmán

ép.

Lrod

Magyar Építőművészet

1909. 8-9 sz. 32 l.

Jelentem, hogy .....

távolmaradását.

Tudomásul vette:

.....

az osztályfőnök aláírása.

Engedé

.....

a mühelyfőnök v
alái

Reichl Kálmán

ép. Bjert

vod

Magyar Építőművészet

1911. 1 sz. (Budapest, III. Kiscelli uti iskola)

Magyar királyi államvasutak.

T. Műhel

Miután keresményemnek 191....

tésénél.....

jelenhetek, keresményemnek átvételére

nevü munkástársamat szóbelileg megbiz

Kelt ....., 191....

.....

tanu.

.....

tanu.

Reichl Kálmán

festő

I. Kemenes u. 8.

1907

I. KERÜLETI KOZSÉGI PÁRT

(Pártiroda: I.. Krisztina-tér 1. szám, vendéglő-helyiség.)

Szavazó-lap

az összes választók sorából választandó

székesfőv. bizottsági tagokra.

Rendes tagok:

1. ***Bursics Antal***, állomásfőnök

Reichl Kálmán

Magyar Művészet

1926. 417

1927. 166

1928. 123, 126–127, 129

N°. 110.

Reichl Kálmán

U. 591

Markó-A

Reichl Kálmán

1921. jun.

kiáll. Nemzeti Szalonban

kollektív kiállítása.

főleg tájképek, olajf. és grafika.

Laposhalom, Gyulavarsándi, ~~[illegible]~~ tárgyai

VI. 19 – 25.

Reichl Kálmán MDK

A lellei nagy réten, olf
Fehér templom, olf.
Házak a tengerparton, olf.
Hunfalvi utcg 6, vizf.

Nemzeti Szalon 1921. junius
Tavaszi Tárlat

Reichl Kálmán

Belvárosi ház, olf.
Alkonyatkor, olf.
Libák, rajz
Az öreg Baluka háza Lellén, szines rajz

Nemzeti Szalon 1921. junius
Tavaszi Tárlat

Reichl Kálmán MDK

Nádas sziget, szinesrajz
Falurészlet, szinesrajz
A Marina Grande Capri szines rajz
Falu részlet, szines rajz

Nemzeti Szalon 1921. junius
Tavaszi tárlat

Reichl Kálmán MDK

A hegyen, olf.
Összeh, olf.
Fasor, szinesrajz
Délelőtt, szinesrajz

Nemzeti Szalon 1921. junius
Tavaszi tárlat

Reichl Kálmán MDK

Nagybányai utca, olf

Műcsarnok 1900/1 téli kiállitás

Reichl Kálmán

Kubikosok, rajz
Libák a Dunaparton, rajz
Piac a Dunaparton, rajz
Uti vázlat, tollrajz

Nemzeti Szalon 1921. junius
Tavaszi tárlat

Reichl Kálmán MDK

Kordék, rajz
Holdtölte, olf.
Csendes utca, olf.
Nagybányai udvarrészlet, olf.
Házak a budai vár alatt, olf.

Nemzeti Szalon 1921. junius
Tavaszi tárlat

Reichl Kálmán MDK

Délelőtt, olf.

Műcsarnok 1918-19. Téli kiállitás

Reichl Kálmán MDK

Szomoru a nyárfaerdő, olf.

Mücsarnok 1919-2o. téli tárlat

Reichl Kálmán

MIK

Délelőtt, olf.

Műcsarnok 1918-19 téli kiállitás

Reichl Kálmán MDK

Sáros ut, rajz
A tüzfal, vizf.
Nyirfák, szinesrajz
Olasz utca, olf.

Nemzeti Szalon 1921. junius
Tavaszi tárlat

Reichl Kálmán

építész

Iród

Biermodéptörekv

538. l. 540. l.

Prohászka Ottokár
utcai fővárosi iskola.
Kelenföldi villamos
áramfejlesztőtelep
Óbudai gázgyár.

ktatásügyi minisztertől.

r. Bérolt ág

égének-

Bpest

IX. Rákos u 10

MDK

Reichl Kálmán, festőm.

Csendes szoba.	olf.
Délelött.	"
Napszálltakor.	"
Nyilazó Artemis.	"

Mücs.-OMKT. 1921. Tavaszi kiáll. Kat. 14.1.

MDK

Reichl Kálmán, festöm.

Egy délután Caprin. Olf.

KMT 1905/6 téli kiáll. Kat.56.1.

MDK

Reichl Kálmán, festöm.

Nyári délelött. Of.

Nem. Szul. - 1919. okt. kiáll. Kat. 12.1.

Reichl Kálmán

és

Szabados

VILÁGOSSÁG RT.

Reichl Kálmán

Feladó:

MAGYAR MÜVESZET

1926. 417.
1927. 166
1928. 123, 126-127, 129.

LEVELEZŐLAP

II. MAGYAR FILATELISTA NAP
BUDAPEST 1925 DECEMBER 12–14
HARANGHY.

KELENFÖLD—RUMMELSBURG

Egy emberi társadalom gazdasági életének erkölcsi szintjét nem lehet a termelés gazdasági nagyságával megmérni, hanem azt kell keresni, vajjon alkot-e az állandó és maradandó értékeket. A pazarlás és megsemmisülés elé azonban csak maradandó értékű remekekkel állíthatunk gátakat. (Lewis Mumford: A blokkháztól a felhőkarcolóig.)

I. A história.

A föld nyugati féltekéjét benépesítő emberi életet 150 éve sajátos, nagy igyekezet jellemzi: az elemi erőknek mind messzebbmenő felhasználása munka végzésére; az elemi erőknek olyan formákba való alakítása, hogy azok a gépek közbejöttével az ember helyett dolgozzanak. Az igyekezet végső, a maga teljes értelmében világosan csak ritkán meglátott célja a föld birtokbavétele az ember által, hogy az egészében otthonává legyen.

Az elemi erők mozgatta gépek keresése, tökéletesítése és elszaporítása ennek a hatalmas akaratú munkának eredménye. Véletlenek, ösztönös próbálkozások és világtörténelmi szükségességek indították meg ezt a munkát. Egyes élelmes emberek századok, sőt évezredek óta ismert jelenségeket állítottak ravaszul kigondolt és néha mégis fölötte primitív gépeikkel egyéni céljaik szolgálatába, hogy azok sok-sok, napszámsorban tengődő ember munkáját végezzék el. A kezdeményezők csakhamar nagyszámban találtak követőkre s egy félszázados még tétova, rendszertelen, ötletszerű keresgélés után megindult a gépi munka módszereinek, — az elemi erők módszeres felhasználásának — rendszeres tudományos kutatása. A tudományos munka eredményeinek továbbfejlesztését, alkalmazását, terjesztését a gazdasági hatalmak vállalták magukra, mivel csakhamar felismerték ez eredményeknek mérhetetlen következményeit. Csakhamar ők fogták gépeik elé a föld elemi erőinek egy-egy töredékét. Így e nagy emberi mozgalomnak tisztára gazdasági színezetet adtak és annak rejtett, a gazdasági területet messze túlhaladó jelentőségét ugyszólván teljesen elfedték.

A fejlődés e kezdetleges fázisában csak az elért gazdasági eredmények voltak fontosak, azoknak térbeli formaisága teljesen mellékes, a gép mint a valós világ *megjelenése* lényegtelen maradt, pillantásra sem érdemesnek tűnt. A gép járjon, alakítsa át az elemi erőket hasznos energiákká, hajtsa ezzel a munkagépeket, végezze el a munkát olcsóbban, mint az emberi kéz, — a gép megjelenése, formaisága nem érdemes a kidolgozásra. Azonban csakhamar furcsa tisztelettel kezdték nézni a gépet, az elemi hatalmakat, azok értékét —, s ebben a pillanatban, a valahol, valahogyan alkalmilag elhelyezett erőgépek csodálatos vagy legalább ma már furcsáknak ható formákba öltöztek. Aki végigjárta a *müncheni Deutsches Museum*-ot, — a német műszaki tudomány e csodálatos kincsesházát — emlékezni fog a gotikus gőzgépekre, az első, hintóalakú vasúti kocsikra. A 80 év előtti kor archaeologizáló, eklektikus hajlamainak tett eleget, amikor a gépekre is reáhúzta az évezredes formaköntöst. Idő multán a gépek hajléka is hasonló értelmű formákat kapott. A száz év előtti parkok gépházai, melyek a vízeséseket táplálták, gotikus kastélyok és váracskák, sőt néha antik templomocskák alakját mímelik. Később, az első nagyobbszabású, komoly rendeltetésű gépházakat is hasonló díszbe öltöztették. A gép méltóságának megőrzésével felépülő gépházak „építészi formát" kapnak, a gépterem „szabályos" építészi tagozást nyer: mintha egy kastély díszterme lenne, amelyben nem pompás öltözékű, rendjeldíszes fejedelmek és finom dámák társalognak, hanem gépek búgnak. Ki nem látott ilyen „szabatos renaissance" gépcsarnokot, pilaszterekkel és archivoltokkal és — pompeji falfestéssel?

Igen sokáig tartott, míg a két formavilágnak belső ellentmondása szembeszökővé lett, amíg a gépeknek házat tervező építészek a gép mind sajátosabb, tárgyilagosabb, símább formavilágából, jellegzetes önmagából teremtettségéből bátorságot merítettek ahhoz,

Magyar Művészet
1928. évf.

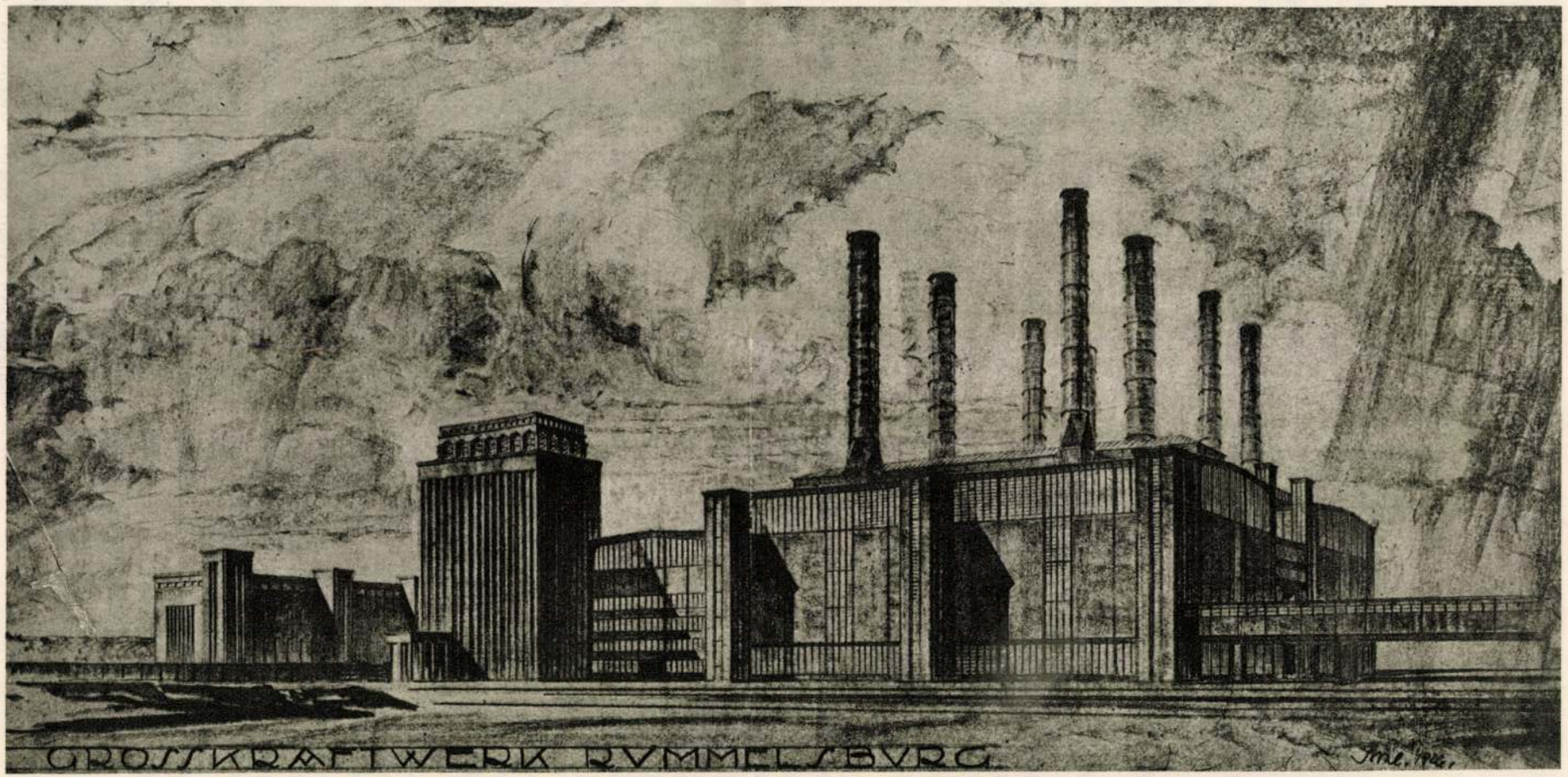

A „GROSSKRAFTWERK KLINGENBERG DER BERLINER STÄDTISCHEN ELEKTRIZITÄTSWERKE A. G."
Rummelsburg bei Berlin. Tervezték: Klingenberg és Issel építészek

hogy a gépszerkesztő mérnök kartársakhoz hasonlóan ők is a műszaki adottságokból, a tiszta szerkezeti indítékokból vezessék le térhatároló formáikat. Az ilyen irányú próbálkozások Németországban indultak meg vagy húsz év előtt, nevezetesen, mikor *Peter Behrens*-t a berlini *A. E. G.* villamossági vállalat, az idősebbik *Rathenau* nagy alkotása, megbízta a társaság berlini gyártelepeinek építészi megtervezésével, s így talán először nyílott alkalma egy igazi, szívvel-lélekkel dolgozó építőművésznek ilyen feladatoknak nagyban való megoldására. Az a siker, amely munkáját koronázta, sok építész előtt nyitotta meg a sorompót korunk e talán legnagyobb, mindenképpen újszerű feladatai előtt, az építőművész gárda java vetette magát e feladatok után: térbeli formát adni korunk hatalmas iparkodásának, amellyel a Földet egészében az ember birtokába kívánja venni olykép, hogy az elemi erőket kényszeríti a munka elvégzésére. Építészek egész sora igyekszik azóta, hogy ne kölcsönzött, hanem eredeti és igaz építészi formákkal oldja meg e nagyszerű feladatot.

II. A feladat.

Gazdasági berendezkedésünk sajátosságánál fogva az ipari építkezéseknek két nagy csoportját kell megkülönböztetnünk. Az egyik csoport a tulajdonképpeni gyáraké: azoké, ahol a gépek készülnek s ahol ezek a gépek ezernyi és ezernyi cikket készítenek. A másik csoport: az Erőművek csoportja, ahol a gépek az erőt „fejlesztik", illetve szabatosabb nyelven: az elemi erőt átalakítják, hasznosítható formájúvá teszik. Egy ilyen erőmű a legkülönbözőbb célú és formájú gépeknek fölötte összetett egésze. A laikus számára egyenesen felfoghatatlan labirintus. Szénszállító berendezések, kazánok állandóan mozgó rostélyokkal, csövek erdőszerű rengetegével, roppant méretű gőzvezetékekkel, mérő-és regisztráló-készülékekkel, és azután a kazánházon túl a világosságban tündöklő, méreteiben magával ragadó gépcsarnok, ahol szinte hangtalanul járnak a hatalmas erejű gőzturbinákkal kapcsolt generátorok óriás kígyókra emlékeztető kábel végződésükkel, s mégmesszebb a kapcsolóberendezéseket tartalmazó, misztikus csöndben hallgató termek titokzatos célú, mozdulatlanul tespedő készülékeikkel, mindenfelé a veszélyre emlékeztető, halálfejes felírásokkal, ahol még a beavatottak is óvatos lépésekkel járnak fel s alá. És e berendezésekkel kapcsolatban a fényesen megvilágított kezelőterek, ahol márványtáblákon a mérőeszközök vibrálnak s a hozzáértő számára a berendezés működésének minden részletét megvilágítják. És végül a transzformátorházak halk búgása, hatalmas fekete, mozdulatlanul dolgozó áramátalakítói... Mindez nagy teherbírású, fölötte összetett épületeket kíván magának hajlékul. Az erőmű egészét alkotó berendezések mindenik csoportja más és más igényeket támaszt. Nincsen két helyiség, amelyik egyforma lehetne, sőt minden csoport elvileg más kívánságokkal lép fel az építésszel szemben. Az első gépészeti vázlat chaoszában rendet kell teremteni, szerkezetileg át kell gyúrni a problémát s ezen felül művészi köntöst kell annak adni, azaz a tisztára célszerűt a szemlélet által is érthető megjelenéssé kell formálni.

A tervezőnek mindenekelőtt mérnöknek kell lennie, aki tudásával, szakismereteivel tisztán lát ebben a kívülálló számára chaotikus világban. Míg a gépészmérnöknek ezt a nagy rendszert csak a gépek üzemének szempontjai szerint kell áttekintenie, addig az építésznek a térbeli rendet kell megteremtenie, áttekinthetővé kell tennie ezt a nagy, sokféle összességet. A térben kell azt felépítenie, alá kell támasztania a magasban elhelyezendő rendkívül súlyos tárgyak sokaságát, hozzáférhetővé kell tennie a legkülönfélébb magasságú szinteket és ezután mint építőművésznek ezt az elhelyezést szemléletessé kell tennie, azaz a maga építészeti eszközeivel a gépészeti rendet olyanná kell formálnia, hogy ez a rend szembeszökővé váljék. Feladatának azonban még itt sincsen vége; az általa megteremtett szemléletességnek kifejezővé kell válnia: ki kell fejezni az egyes terek sajátos célját, az egyes épülettömegek összességének egymásmellérendeltségét, minden egyes résznek szükségesnek és nélkülözhetetlennek kell látszania, s végül az épületek összességének ki kell fejeznie azt a tartalmat, azt a nagyszabású feladatot, melyet az erőmű szolgál.

Látszólag prózai feladatok, amelyeknek talán semmi köze nincsen a művészethez —

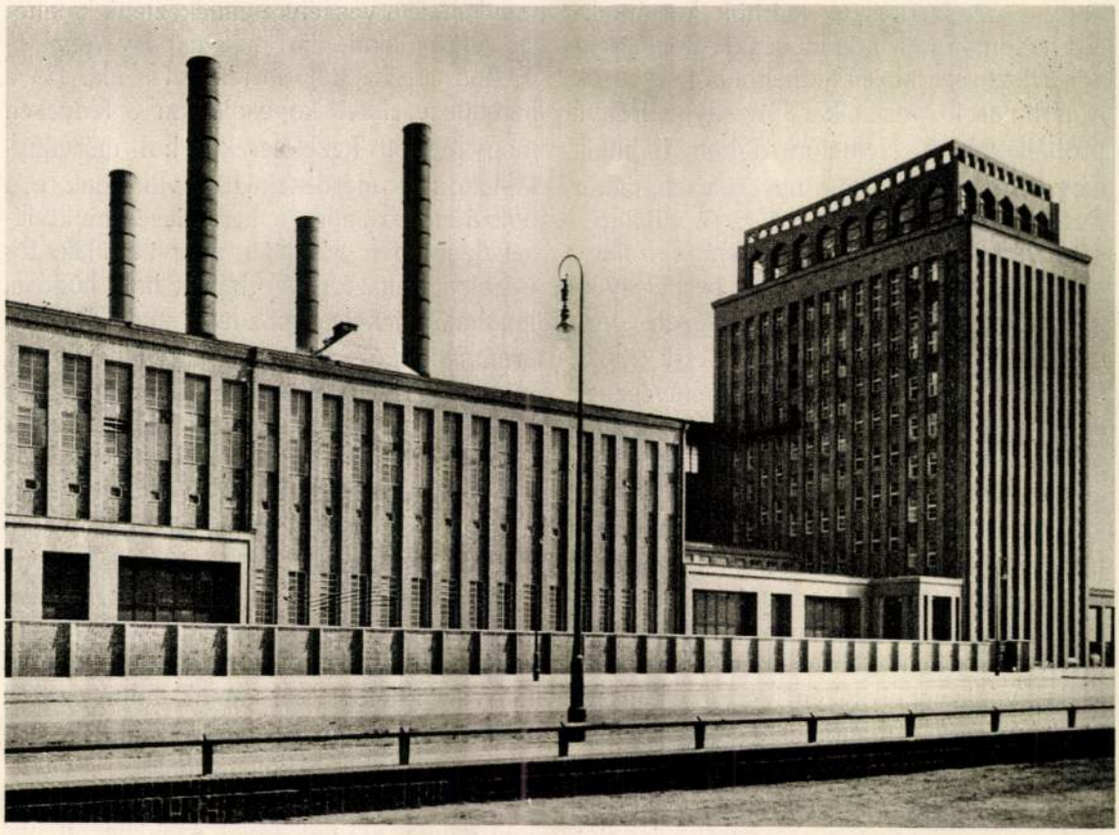

GROSSKRAFTWERK KLINGENBERG
Tervezték: Klingenberg és Issel építészek

mindaddig, amíg át nem érezzük a feladat legsajátosabb tartalmát és szépségét. Az üzemi gépészmérnököknél alkalmunk volt már évek óta megfigyelni azt a végsőkig menő, minden apró részletre kiterjedő gondosságot, amellyel az építészi feladatok megoldását előkészítették. Alapoka, hogy ők annyira egynek érzik magukat a gondjaikra bízott művel, mint a szülő a maga gyermekével. Teljesen áthatja őket annak a társadalmi szerepnek érzése, melynek megnyilvánulása egy nagy Erőmű. Ha az csak gazdasági természetű lenne, akkor megelégednének azzal, hogy mérnökileg minden tökéletesen oldassék meg, de így arra törekszenek, hogy gépházuk ennél is több: szép legyen, mert a szépség kifejezi a célt.

Nem szabad azonban azt hinni, hogy igazán jó megoldások esetén a szépség egy többlet, a hasznoson túlfekvő többlet, — tehát valami gazdaságtalan, anyagpazarlással járó. A szép csak a teljesen átgondolt, térbelileg teljesen tisztázottnak forrásából fakad itten. Példa világítsa meg: egy gépház sem lenne szebb azért, mert a darupályapilléreket, mondjuk jón oszlopok formájába öltöztetjük. Ellenkezőleg, ez az idegen elem zavarná az egységet, a harmóniát. Egy világítótest viszont a legcélszerűbb, legegyszerűbb formája révén fokozhatja a tér kifejező, tehát szép mivoltát... Valamely anyag helytelenül kiválasztva és alkalmazva ugyancsak zavaró lehet, míg ugyanaz helyesen megválasztva, alkalmazva költségfokozásnélkül megjelenésfokozóvá válhatik.

Aki valaha is járt nyilt szemmel a horatiusi „nil admirari“ elfogult dölyfössége nélkül nagy erőművekben, megdöbbenve haladt át a kazánházak borongós sötétségén s megilletődve állott meg a gépcsarnokkal kapcsolatos kezelőtérben, ahonnan végiglátott az egymás mögött sorakozó gépeken, ahol a kapcsoló asztalok és táblák márványfelületein zöld és vörös lámpák, fénylő gombok és indító kormánykerekek csillognak, ahol érzékeny műszerek mutatói rezegnek, fényjelek villannak fel, regiszt-

GROSSKRAFTWERK KLINGENBERG.
A 30.000 VOLTOS KAPCSOLÓHÁZ A CÖPENICKER CHAUSSÉE FELŐL
Tervezték: Klingenberg és Issel építészek

ráló-készülékek rójják látszólag szeszélyes görbéiket, miközben figyelő szemű gépmesterek ügyelnek a legkisebb jelzésekre, emlékezni fog arra az érzésre, amely ott elfogta. És az az érzés, amelyet mindezek a berendezések, ezek a nagy, aránylag mély csendű csarnokok az emberből kiváltanak, még csak fokozódik, minél többször ismétlődnek, s szinte ünnepi hangulattá növekszik, különösen azokban, akik úgyszólván állandóan érintkeznek a gépekkel, akik életüket e csarnokokkal összefűzik, akik az egész hatalmas együttest elgondolják, megtervezik, felépítik vagy állandóan vezetik. Ezekben az emberekben ez az érzés a legfelfokozottabb mértékben él, számukra egy erőmű csarnokainak légköre mélységesen, transcendentálisan ünnepi.

Dialogus mint intermezzo. Megdöbbenve írom le ezt a szót: „a gépcsarnok légköre szent." Évek óta hordozom magamon az ilyes épületek tervezésének, művezetésének kötelességét, gondját. És évek óta hordozom magamban ezt az érzést, melyre teljesen kifejező szót nem találok, bár évek óta keresem a helyeset. A leírás pillanatában — mint annyiszor, — megdöbbenve állok előtte. Lehet-e egy gépcsarnok légköre transcendentálisan ünnepi?

„Ez a fogalom eddig — úgy tetszik — más síkon fekvő dolgok megjelölésére szolgált. Szellemibb, spiritualisabb dolgoknak, a vallásos érzések, cselekedetek világának jelzője volt ez, a gép pedig úgy származásánál, mint pedig rendeltetésénél fogva materiális. Nem blasphemia-e tehát, hogyha a géppel kapcsolatban alkalmazzuk ezt a szót?"

Kikerülhetetlen! Legalább nekem az, — s úgy tetszik, másokban, sokakban hasonló érzéseket keltenek az ilyen terek. A hatalmas, fényben úszó, a gépek mély búgásától hangzó és aránylag mégis csendes csarnokok keltette hangulat valahogyan hasonló a katedrálisokéhoz. Szinte megmagyarázhatatlan jelenség ez és mégis annyiszor ismétlődő, hogy nehéz elutasítani, megtagadni. . .

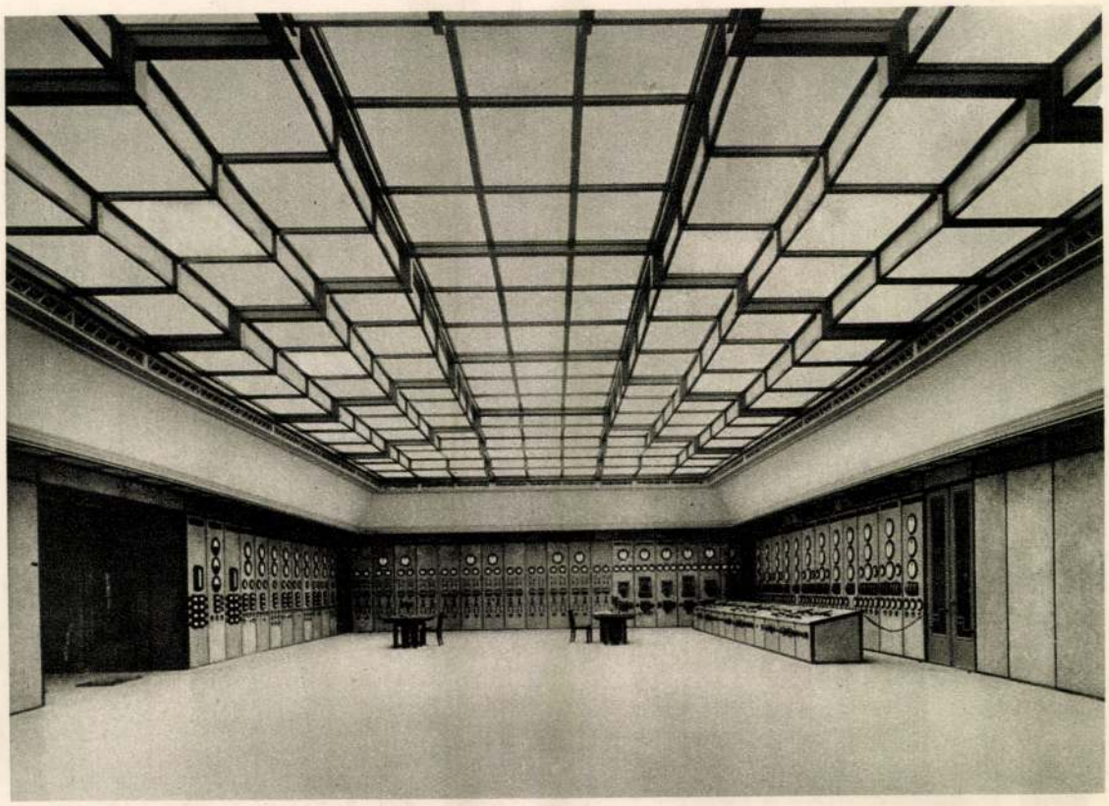

GROSSKRAFTWERK KLINGENBERG. A KÖZPONTI KEZELŐTÉR

GROSSKRAFTWERK KLINGENBERG.
FŐBEJÁRÓ A JÓLÉTI INTÉZMENYEK ÉS AZ IRODÁK ÉPÜLETÉVEL
Tervezték: Klingenberg és Issel építészek

BUDAPEST SZÉKESFŐVÁROS ELEKTROMOS MŰVEINEK KELENFÖLDI TELEPE. DUNAI HOMLOKZAT

Tervezte: Reichl Kálmán építész

„Nem balga szentségtörés ez? A katedrálisok földöntúli, a matériától elvonatkoztatott célt szolgálnak. Az emberi lélek és az Isten legsajátosabb érintkezési helyei voltak a pusztán materiális világ közepette. A földről az Istenhez vágyódó lélek otthonai... A modern gépház pedig a földhöz ragadt ember céljait szolgálja, a földi jólét, a testi kényelem, az anyagi gazdagság nagyobbítására épül..."

Vajjon így van-e ez? Vajjon a sokak állandó érzése csalóka-e? Keresni kell a választ! Igaz, a katedrális terének tartalma tisztára spirituális. De nemcsak a tartalma! Nem véletlen, hogy a hivő lélek itt boldogabb, mint másutt, hogy itt közelebb érzi az Istent. Ez azért van, mert ezt a teret a hivő lélek teremtette, a hit alkotta: s így azt az anyagot, azt a földi matériát, amelyből a tér burkát formálta, átittatta a maga lelki tartalmával, azt az anyagot a maga hitének kifejezőjévé avatta. A katedrális nemcsak a benne összegyűlő hivők hite által áhitatos, hanem szent a kőbefaragott hit révén is. A matéria — melyet ugyancsak Isten teremtett, — az idő kezdete óta várja, hogy átlelkesüljön és a nagy műben, ez esetben a katedrálisban átszellemült...

De most lássuk a gépcsarnok esetét. Több ízben használtuk ezt a kifejezést: a gépek otthona, amint ugyancsak mondottuk: a katedrális a lélek otthona... A gép vajjon öncélú-e? Önmagáért mozog? Szabadon fut, avagy mérnöki szabatossággal szólva, terheletlenül forog? Ha így volna s ezt az önmagában létezőt bálványként csodálnók, méltán vádolnának szentségtöréssel, materializmussal, a mérnöki tudás imádásával. De nem így van! A gép azért épült, hogy viselje a maga terhét, szolgálja a társadalmat, az embert. A gépcsarnok pedig azért épült, hogy a gép az embert minél tökéletesebben szolgálhassa. „Hiszen ez az! A gépcsarnokban a gép az embert szolgálja, a katedrálisban az ember Istent szolgálja, a katedrális nem az emberért, hanem Isten dicsőségére épült..."

Vajjon ez a megkülönböztetés megállja-e helyét? Igaz, a gép az embert szolgálja, de miért, miben, hogyan?

„A kényelmét, a testi jólétét..."

Igaz ez? Nem, mert a gép több ennél. A gép az a szellem-teremtette eszköz, amely szabadabbá teszi az embert. A gép a föld elemi erőit fogja munkába, hogy az ember helyett túrja a rögöt, hogy az ember szabadabb legyen s mindinkább a lelkének élhessen, lelkieken fáradozhasson, az Istenhez szárnyalhasson.

Nézzük csak: ott az ősember barlangja belsejében rettegve, klanjához láncolva kuporog, mert letűnt a nap s a sötétség irtózata borult a földre. A lelke a hajnal várásába belefáradva, a félelemtől elbágyadva tompa álomba süllyedt. Hogy is merne kilépni a sötétbe, hogy is merné elhagyni menedékét, hogy is merne arra gondolni, hogy szomszédját, a legközelebbi barlangban kuporgó bajtársát éjnek idején felkeresse... De eltekintve a félelemtől, gémberedett tagjai a nap sanyarúságában annyira kimerültek, hogy nem is bírna talán az erdőn átvágni... S most változik a kép. Az ember munkájának anyagi, izomerőt fogyasztó részét már elvégzi a gép. A munka végeztével mind több lesz az aránylag még friss ember, aki szellemiekre vágyik. Otthonában meleg van, fény és béke, biztonság uralkodnak. Szellemével útra kelhet, az eszközök legkülönbözőbb fajtáit szállítják a gépek: könyveket nyomtatnak, zeneműveket vésnek viaszlemezekbe, távoli országokban megszólaló, muzsikáló embertársai hangját közvetítik, megszólal a rádió, avagy megperdül a vetítőgép kereke s a gép szárnyán elkalandozhatunk messzi országokba... A gép percek alatt elviszi az embert barátai otthonába... elviszi oda, ahol százan és ezren merülnek egy költő, egy muzsikus gondolatába... A szellem szárnyalhat, mert a szellem szülöttei, a gépek viszik, röpítik.

„De vajjon a gép áldásait, szellemi lehetőségeit helyesen használja-e fel az ember? Úgy él-e velük, hogy a lelkét tágítja, lelkét emeli a föld porából a magasba? A könyvek hányadrésze lelke tápláléka, a vetített képek hányadrészének van szellemi tartalma? A gép kiket visz el a szellem nemes forrásaihoz és hányakat hitvány, üres, hiú szórakozásokhoz, s a fénynek milyen része az, amely dáridókat, dorbézolásokat ölel körül?"

Meglehet, hogy csak kevesen járják az igaz utat, — de vajjon ezért rossz-e az út? Vajjon az út hibája-e, hogy ma, mikor a gép csak néhány évtizede ontja százezernyi

BUDAPEST SZÉKESFŐVÁROS ELEKTROMOS MŰVEINEK KELENFÖLDI TELEPE.
A 35 ATMOSZFÉRA NYOMÁSÚ GŐZTARTÁLY BELSEJE

lehetőségeit, csak kevesen tértek az igaz útra? És vajjon elfelejtettük-e már, hogy a katedrálisok árnyékában, a szűk és szurtos utcák útvesztőjében bűnbarlangok és lebujok rejtőztek s az éjszakát pohárcsengés, ittasok danája verte fel, elfelejtettük-e, hogy Jézusnak a kufárokat kellett a templomból kikorbácsolnia. Vajjon az emberi természet tökéletlenségeivel kell-e mérni az emberi szellem győzelmeit?

És mert mindezt tudjuk, mert a gép értelmét így látjuk, mert mindez már kezd az érzésünkbe átmenni, — azért ünnepi az érzésünk, mikor egy erőmű hatalmas gépcsarnokába lépünk, mert az emberi szellemnek, tudásnak és akaraterőnek az elemi erőkön aratott diadalával állunk szemközt.

III. Megoldások.

Az elektromos erőművek természetüknél fogva a nagyvárosok perifériáján, nagy ipartelepek közelében helyezkednek el s így nem esnek a járókelő emberek mindennapos látókörébe, — kevesen ismerik azokat, kevesen tudnak sajátos formavilágukról, — az elmondott problémák építészeti megvalósulásáról. Két nagy áramfejlesztőtelep építészeti világába szeretnők az olvasót bevezetni: az egyik ma Európa egyik legnagyobb gőzerejű, mindenesetre legtökéletesebb telepe, a Berlint villamos árammal tápláló Klingenberg-Werk, a másik hazánk ezidőszerint legnagyobb áramfejlesztő központja, Budapest székesfőváros elektromos műveinek kelenföldi telepe. Az egyiknek megalkotója a közelmultban meghalt dr. Klingenberg gépészmérnök, építészei pedig az ifjabbik *Klingenberg* és *Issel*. A másiké Budapest székesfőváros elektromos műveinek gépészmérnökei, építésze pedig az 1926-ban elhúnyt, iskolaépítkezéseiről ismert *Reichl Kálmán* építésztanár. A két erőmű nemcsak nagyságban, teljesítőképességben tér el egymástól, hanem a felépítés körülményeiben is. Míg a Klingenberg-Werk felépítése két év alatt befejeződött, addig a kelenföldi telep 1912 óta épül és a főváros villamos erőszükségletével együttesen növekszik. Nyilvánvaló és kézenfekvő az, hogy a berlini esetben az erőmű egységesebb lehet, egyetlen elgondolású és az építkezés éveiben legjobbnak ítélt berendezésnek egységes megvalósítása, míg Kelenföldön minden bővítés az akkor legjobb berendezési lehetőségeknek megfelelően alakult. Ebből különbözőségek adódtak, méret- és rendszerváltozások, amelyeknél fogva a kazánházak, gépházak, kapcsolóházak bizonyos értelemben festői csoportja alakult ki — ellentétben a rendszeresebb Klingenberg-Werkkel. De ettől eltekintve, mindkét hatalmas műszaki alkotást ismerve elmondhatjuk, hogy a gondolat építészeti megvalósításában Kelenföld, a korán elhúnyt Reichl Kálmán legutolsó alkotása méltán fölveheti a versenyt Klingenberg és Issel művével.

A Budafoki-út felől érkezőt Kelenföldön kedves elrendezésű portásházikó fogadja s onnan a fölötte modern lakóház mellett elhaladva, érkezünk a kazánházak hatalmas tömbje elé: első pillantásra nyilvánvaló, hogy azok háromhajós elrendezésűek, a szélső, szélesebb hajók tartalmazzák a kazánokat, a középsőben, fenn a magasban van a szénszállító berendezés elhelyezve, ezért emelkedik ki magasabbra ez a rész, amelyhez a vasszerkezetű lejtős szénszállítópálya vezet — egy végtelen gummiszalag, amely a szenet felvonja. Ez a ferde folyosó gépészeti szükséglet logikus és okszerű megoldása, amely építészetileg talán szokatlan, de feltétlenül szükséges alkatrésze a telepnek, azt más építészeti formákkal körülálarcozni helytelen volna.

A kazánházak tömegének építészeti formaadása módfölött szerencsés és talán sehol sem sikerült Reichl Kálmánnak ennyire nagyvonalúnak lennie, ennyire egyszerű de nagyvonalú eszközökkel hatnia, mint éppen itt. Különösen erősen érezni ezt akkor, ha az első kazánházhoz símuló félépcsőházra pillantunk, melynek felső végződése Reichl székesfővárosi iskoláinak oszlopcsarnokos befejezésével ékes.

A hasonló megoldású, csak valamivel nagyobb méretű második kazánház sarkán nyulánk torony helyezkedik el, amely a jelentősen összetettebb berendezésű kazánház bizonyos mellékberendezéseit tartalmazó épületrésznek befejezése. A torony igen jellegzetesen példázza az üzemi berendezéseknél fellépő építészeti problémákat s így ezekre részletesebben kell kitérnünk, hogy megvilágítsuk, mik az építész feladatai hasonló építkezéseknél. Ez a torony az építésznek átadott gépészeti rajzban még nem foglaltatott benn,

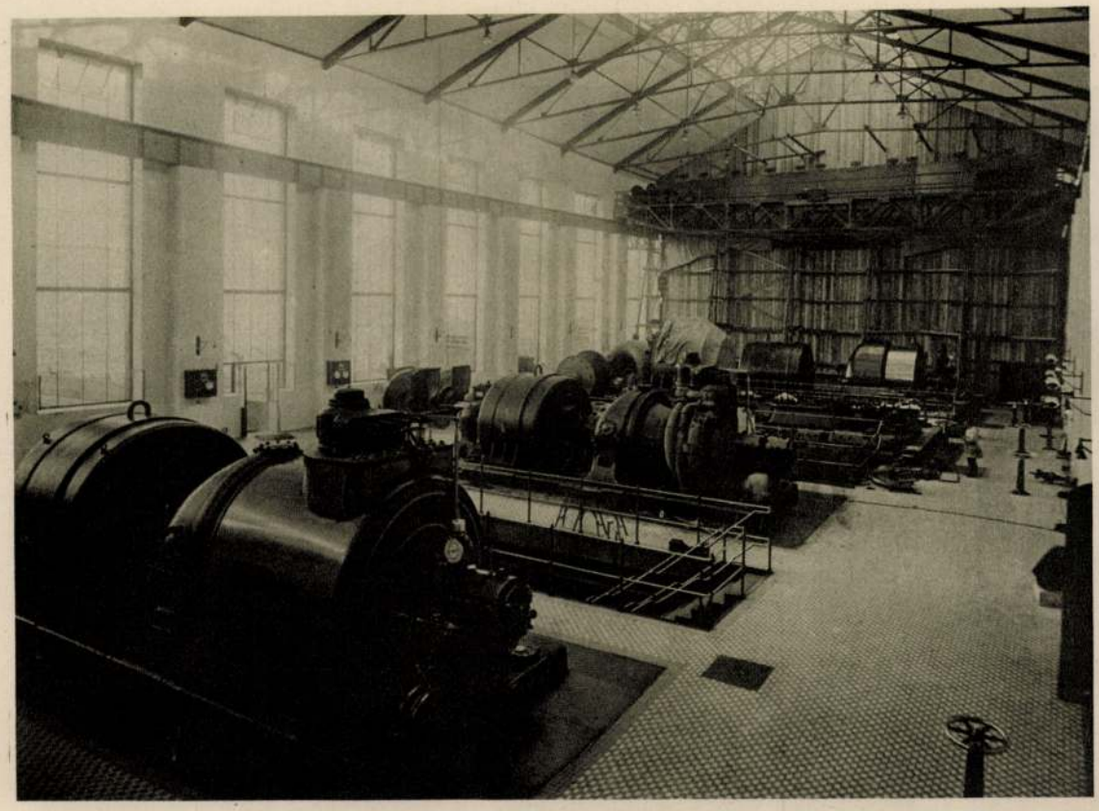

BUDAPEST SZÉKESFŐVÁROS ELEKTROMOS MŰVEINEK KELENFÖLDI TELEPE.
GÉPHÁZ BELSEJE
Tervezte: Reichl Kálmán építész

azt az építész fogalmazta, egyfelől azért, hogy a gépek elhelyezése kényelmesebb, tökéletesebb legyen, az egyes alkatrészek könnyebben legyenek kezelhetők, hogy a gépészeti terven feltüntetett szétszórt lépcsők helyett megfelelő kényelmes és jól járható lépcső vezessen a sokféle szintre, hogy a berendezés üzembentartásához szükséges víztartály célszerű helyet kapjon s ezenfelül, hogy a torony mögött kényszeredetten elhelyezett toldaléképítkezés építészi formát nyerjen s ezáltal a telep egész épülettömege egy hangsúlyozott függőlegeshez jusson. Látnivaló, hogy az építész ingerenciája a tulajdonképpeni magasépítési feladatokon túl kell hogy haladjon, a gépészeti terv térbeli rendezése is az ő feladatköréhez tartozik.

A kazánházak belseje kevés építészi elemet tartalmaz: amikor az építész elkészült és a kazánház terét fölépíti, akkor jön a kazánépítő s teljesen megtölti vassal és kazánfalazattal; annál hatalmasabb térbenyomást kapunk a gépházban, amelynek méretei, mint pedig egész kiképzése első pillanatra megkapja a belépőt. A kelenföldi gépház mai kiépítésében, illetőleg a szerelés alatt álló gépegység megindításakor 130 m hosszú lesz 23 m szélesség mellett. Ezek a méretek katedrálisok méreteivel versenyeznek. Persze a térhatás, mint a téralkotó elemek egésze, lényegesen más. Ott misztikus félhomály, csodálatos művű boltozatok borongása, — itt sudár rudakból képzett könnyű vasszerkezetű tetőszék. Ott pillérkötegek bordázata a színes ablakok között, — itt síma fehér falak, a darupályát hordó, fehéren fénylő csempével borított pillérek s hatalmas ablakok, melyeken át árad a napsugár... És mégis van az építéstörténetnek egy fejezete, amelyben az egyház építőmesterei hasonló utakon haladtak, hasonló szellemben alkották egyházi célú csarnokaikat. Az ó-keresztény korszak templomaira gondolunk, Ravenna bazilikáira, a S. Apollinare fuori le mure-ra, ahol nincs mozaikdíszítés, és gondolunk a toszkánai faluk ferences templomainak nagy egyszerűségére, amelyet ma igen közelinek érzünk, mert nagyon rokon

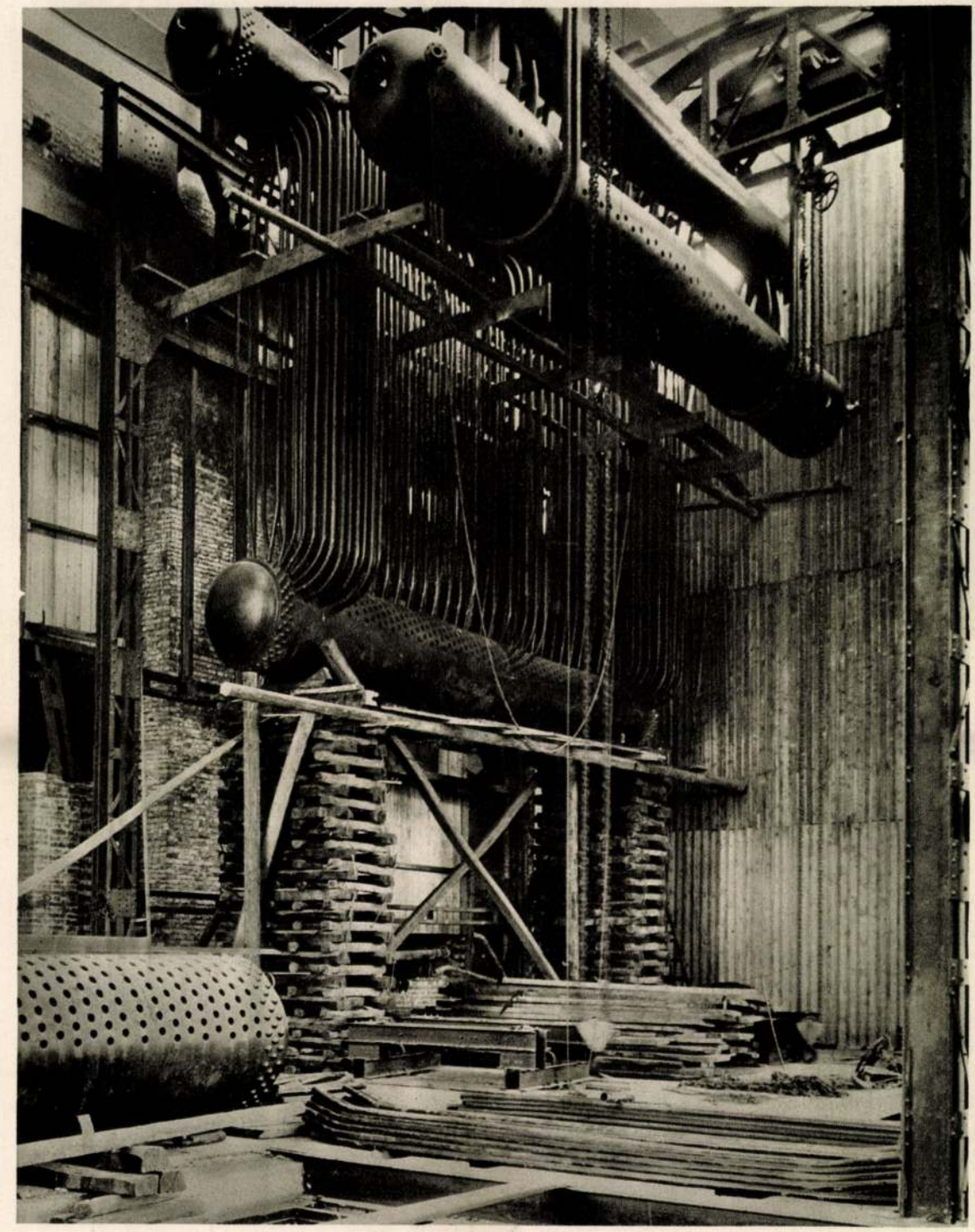

BUDAPEST SZÉKESFŐVÁROS ELEKTROMOS MŰVEINEK KELENFÖLDI TELEPE.
AZ ÉPÜLŐ 35 ATMOSZFÉRÁS GŐZKAZÁN SZERELÉS KÖZBEN

A mintegy 350° C hőmérsékletnek kitett gőzvezetékek és gőzgyüjtő-tartályokat a magasban kell felfüggeszteni, hogy e nagy hő következtében beálló hőkiterjedésük ne akadályoztassék

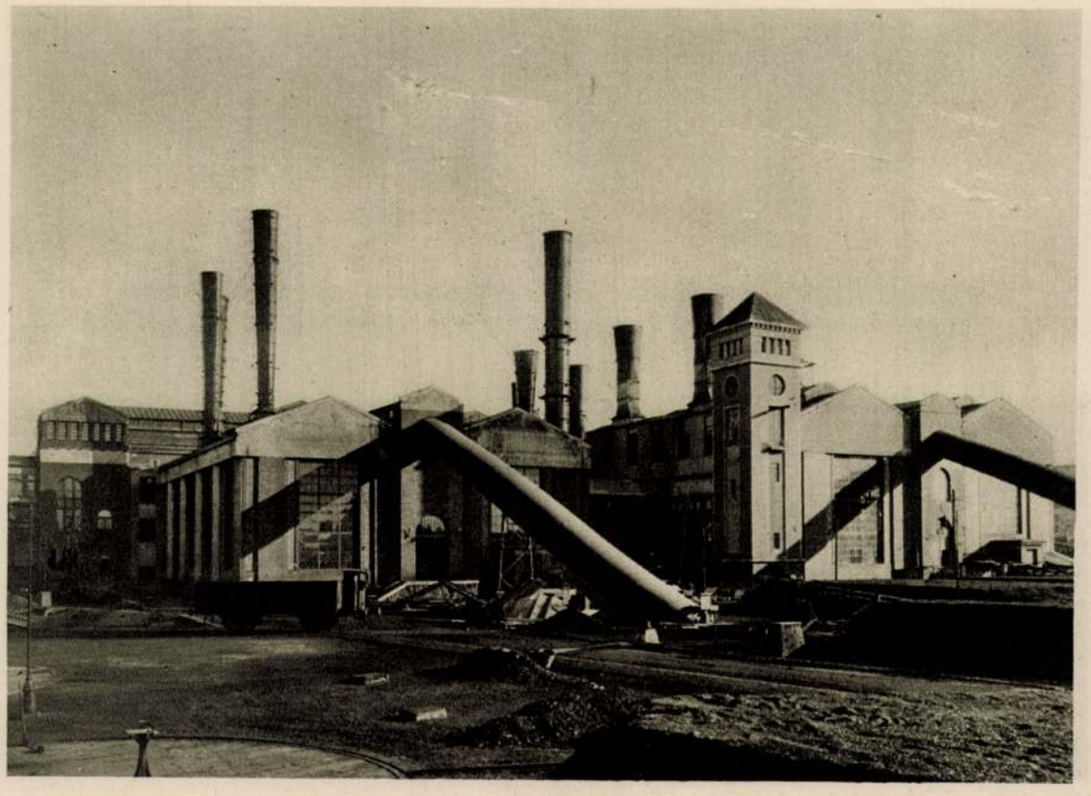

BUDAPEST SZÉKESFŐVÁROS ELEKTROMOS MŰVEINEK KELENFÖLDI TELEPE.
A KAZÁNHÁZAK
Tervezte: Reichl Kálmán

legjobb építészeti törekvéseinkkel. S mint ott, úgy itt is a fehér falak, az egységesen mintázott mozaikpadozat adják meg a térélmény jellegzetes színezetét.

S ha a kelenföldi gépházból a dunafelőli oldalon kilépünk s oly távolra jutunk a 25 pillér képezte gépházi homlokzattól, hogy annak egészét áttekinthetjük, akkor olyan építészi benyomást kapunk, amely bizony sokaknak a felejthetetlenek közé tartozónak tűnik. A mély és erős hatás forrása, mint annyiszor a természet és a művészet birodalmában, ugyanazon, jól kicsiszolt elemnek ismétlődéséből fakad. Az építészi benyomást egészen sajátossá teszi a homlokzati falnak feloldottsága: a pillérfelületek karcsú mivolta, az ablakfelületek nagysága mellett. De arra is reá kell mutatni, hogy a pillérek arányai a 150 m hosszú homlokzatnak menynyire megfelelnek, annak dacára, hogy Reichl Kálmán annak idején mindössze 8 pillért épített fel s csak később volt módjában a mai teljes hosszat kiépíteni, mikor is méretadása teljesen helyesnek bizonyult. E homlokzat megoldásának, mint a telep egész architektúrájának legfőbb érdeme azonban az, hogy bár 15 év előtt épült, ma is friss, korszerű, amit az azon időben épült egyéb architektúrákról nem mindig lehet elmondani. Reichl Kálmán e munkáival különben úttörő volt minálunk, elsőként oldott meg ilyes problémákat s e mellett olyan módon, hogy építészetünknek nincsen e téren szégyelnivalója a külföld előtt.

*

A berlini Klingenberg-Werk[1] méreteiben természetesen messze túlhaladja a kelenföldi telepet. A huszonhat m széles gépház már ma — első kiépítésében — 160 m hosszú s az azzal szemközti utcafalat egy tizennyolc m széles és a gépházzal csaknem egyenlő hosszúságú öt emeletsorban épült ú. n. kapcsolóház alkotja, melyet a főépületcsoporttal hatalmas vasszerkezetű híd köt össze, a gépház elején pedig hatalmas toronyház áll: a

[1] A Klingenberg-Werk fényképeit a Wasmuth cég szíves engedélyével a „Das Grosskraftwerk Klingenberg" című könyve nyomán közöljük.

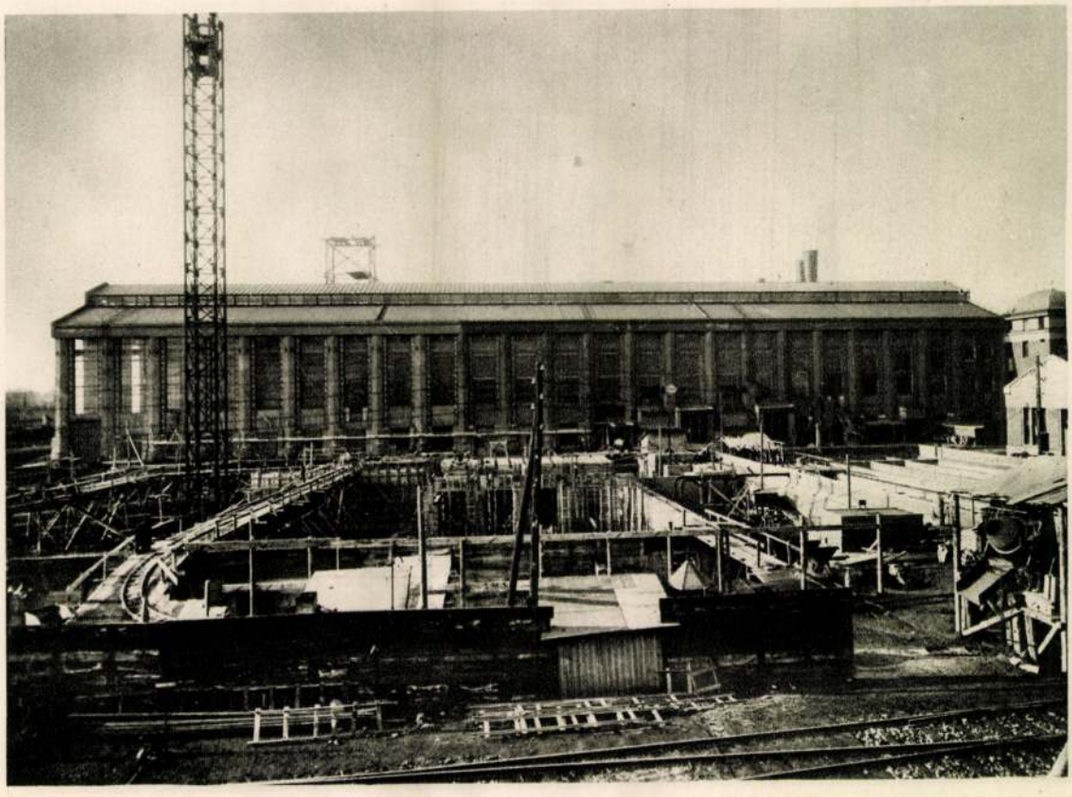

BUDAPEST SZÉKESFŐVÁROS ELEKTROMOS MŰVEINEK KELENFÖLDI TELEPE.
A GÉPHÁZ A DUNA FELŐL

jóléti intézmények épülete. Az építkezésre, a gépek fölszerelésére és üzembehelyezésére nem egészen két év állott rendelkezésre, ami a kivitel módozataira is döntő befolyással volt. Ugyanis a kapcsolóház és a toronyház kivételével a telep összes épületei falazattal kitöltött vasszerkezetként készültek. Minden képzeletet felülmúló gépi berendezések, vasszerkezetű, síneken mozgó állványok fantasztikus rendszere töltötte meg az építkezés színterét, mialatt a daruk serege a vasvázat segített összeállítani. Amikor a kitöltő falazat készült, az épületben már folyt a gépszerelés. Az építészi koncepciónak e szerkezeti adottságokból kellett kiindulnia. Ahogy ezt Klingenberg és Issel megoldották, módfelett tanulságos. A vasváz Németország legnagyobb vasgyáraiban készült, de a tervezés legkisebb részleteire a döntő befolyást az építészek gyakorolták, a mérnöki tervezést ők irányították. Egy példa a sok közül: a gép- és kazánházak vázát hatalmas szegecselt szekrénytartókból alkották, amely szerkezetnek a rácsostartókkal szemben az az előnye, hogy a váznak teste van, a nélkül hogy azt téglafalazattal körülfalazták, falazatba ágyazták volna. A váz tehát nemcsak hogy megfelel a maga funkciójának, hanem ezenfelül kifejező formát is ad. Azonban ezzel sem elégedtek meg az építészek. A gépház nagy daruját — amely hivatva van a tetemes sulyú gépeket szerelés közben, tehát esetleges javításkor emelni — ugyancsak az ő terveik nyomán építették, mégpedig az eddigi módozattól eltérőleg, rácsosszerkezet helyett ugyancsak hatalmas szekrénytartókból, úgyhogy a daru formájával teljesen belesímul az épület keresztmetszeti vonalába. Míg eddig a daru az épületben elhelyezett gépelem volt, addig itt az épület olyan alkotóelemévé fejlődött, amely maga is mozog.

Az így elkészült vasvázon belül a felületeket sziléziai kongó téglákból falazták. Ezen anyag nagyszerű színével és mély fényével minden igazi építészt kell hogy megkapjon. A falazat téglakötése olyan, hogy szemmelláthatóan hordozó szerepe nincsen, hanem az mint egy szövet a vázat tölti ki. Ál-

talában két álló, két fekvő tégla adja a mintát, de néhol összetettebb mintákat is alkalmaztak. És itt újra szemünkbe szökik az építőművész szerepe ilyes építkezéseknél. Olyan építész, aki az anyagokból és szerkezetekből nem tudja kicsiholni azok sajátos, legsajátosabb szépségét, ezt a kitünő téglát — amint az nem egyszer megtörtént — arra használta volna fel talán, hogy az épületnek tulajdonképpeni szerkezetét, a vasat elrejtse, s a kongó téglával várfalakat mímeljen, ahelyett hogy úgy mint Klingenberg és Issel tették, e két anyag sajátos összjátékára vesse a fősúlyt.

Külön említést érdemel a telep központi kezelőtere, mely a gépházzal határos. Márvánnyal burkolt falai, az ú. n. kapcsoló- és műszertáblák alkotják a falát, míg mennyezete sajátszerű lépcsős üvegtető. Nappali világítását ez a tér innen nyeri, s a mesterséges világítás ugyancsak innen árad a terembe. A készülékek jobb megvilágítására a táblák fölött elfutó párkányba beépített fényárok szolgál, úgyhogy a kezelő személyzet sehol egy lámpába bele nem pillanthat, s így óriási felelősségű, állandó éberséget föltételező szolgálata közben szeme vakító fénnyel nem találkozhatik. Mesterséges fénynél a tér olyan, mintha önmaga világítana. (A világítás ilyetén megoldásának nehézségéről e sorok írója szólhatna, mert a Klingenberg-Werk ez újításáról mit sem tudva, — az épülő telepre idegent be nem eresztettek, — Budapest székesfőváros belvárosi villamos alállomása kezelőterének kivitelezésre a berliniekkel egyidejűleg ugyanilyen rendszerű megvilágítást dolgozott ki.)

A Klingenberg-Werk főépülettömegének hatalmas akcentusa a jóléti intézményeket — fürdőket, orvosi rendelőket, irodákat és a nagy előadó-termet — tartalmazó toronyház. Az épület inkább zömök, mint égbetörő, de nyulánk, sűrű pillérsora a szemlélőt a magasba viszi. Az épület kitünő bekoronázása a legfelsőbb emeletsor áttörtebb képzése. A torony nagy terraszáról nyíló pompás kilátás a legérdekesebbek közé tartozik.

A gépházzal párhuzamos, az utca túlsó oldalát adó kapcsolóház építészeti jellege egészen eltérő. Itt a tömör falazat az uralkodó elem, mert itt nincs szükség a nagy ablakokra, sőt azok — tekintettel a viharok esetén beálló károkra — nem is kívánatosak. A 30.000 voltos készülékekhez nem szabad nedvességnek jutnia. Az épület belsejét kisebb-nagyobb kamrák útvesztője tölti meg, az épület metszete nem változik s így az építész erősen érezte valamely tagoló elem szükségét s azt egy nélkülözhetetlen szükséglet kielégítésében meg is találta. Mint ismeretes, veszedelmes üzemeknél előírás az, hogy átlag 25 méterenként lépcsőház építtessék, hogy valaminő veszély esetén a személyzet könnyűszerrel menekülhessen. Ezért Klingenberg és Issel az épületet az utcafelőli oldalon lépcsőtornyokkal osztották fel. A be nem avatottnak talán olybá tűnnek ezek a tornyok, mint egy középkori várfal bástyatornyai, — pedig a hasonlóság valóban csak véletlenszerű — az építészek kitünően éltek a szükséges-adta művészi lehetőségekkel.

A Klingenberg-Werket az elmult év tavaszán adták át a berlini városi elektromos műveknek, de minden tekintetben mintaszerű mivoltában híre máris megjárta a világot s a telep látogatói többnyire egészen nemzetközi társaságot alkotnak, a világ minden nemzetiségű mérnökei Berlinben járva, fölkeresik a német technika és *építőművészet* e nagy alkotását s bámulatuk adóját rójják le ott. Okfejtésünk elé helyezett rövidke, amerikai eredetű idézetre emlékeztetünk. A számító amerikaiak is ma már azt a felfogást vallják, hogy a nemzeti vagyon, a nemzet erkölcsi értékei csak a becsületes, művészileg is maradandó munka formájában menthetők meg a pusztulástól. Az elektromos áramfejlesztő-telepek, *a nagy erőművek a nemzeti akaratnak, akaraterőnek, alkotóképességnek olyan legnagyobbszabású dokumentumai, hogy azoknak megfelelő építészi kiképzése éppúgy kötelesség, mint az erőmű gépészetileg helyes berendezése. A Klingenberg-Werk azt is bizonyítja, hogy annak építészetileg is tökéletes jellege nem fényűzés, hanem a nemzeti akaraterőnek monumentális kifejezője.*

Dr. BIERBAUER VIRGIL

MŰVÉSZETI ÉLET ÉS IRODALOM

A KISMARTONI WOLF-MÚZEUM. Az elszakított területek közül az Ausztriának jutott rész jelentette múzeumok tekintetében a legkisebb veszteséget országunkra. Tulajdonképpen nyilvános múzeuma nem is volt, hacsak a *lékai vár*-ban elhelyezett állattani gyűjteményt nem számítjuk, amely mellett némi kis néprajzi anyag is látható.

Annyival is inkább igényt tartott s tarthat ma is egy kismartoni magángyűjtemény a legnagyobb érdeklődésre s valóban a fővárosi sorba csöppent városka a maga kis új állami múzeuma mellett egy olyan nagyszabású tárházát mutathatja fel a műkincseknek, amely bátran vetekszik a bécsi híres gyűjtők magánmúzeumaival.

A köztudatban ez a gyűjtemény mint archeológiai múzeum él. A magyarázata az, hogy tulajdonosa a történelem előtti s a római kor felé fordul a legnagyobb szeretettel. *Wolf* Sándor, a polgári életben bornagykereskedő, körülbelül 25 évi gyűjtését halmozza fel a 22 szobából álló múzeumban. Alapját tényleg azoknak az ásatásoknak az eredményei adták, melyeket *Kismarton* környékén maga s munkatársai vezettek. Annak idején *Wolf*, valamint *Bella* Lajos és *Groller* Miksa tollából nem egy ismertetés jelent meg az *Archaeologiai Értesítő*ben s most legújabban Kubitschek, bécsi professzor nagyobb, gyönyörűen kiállított munkában írja le a múzeum római anyagát.[1]

De Wolf gyűjtőkedve kiterjedt a helyi kultúra újabbkori emlékeire is; így buzgólkodott a lerombolt épületek értékes részeinek megmentésétől kezdve a mindjobban kiveszö néprajzi tárgyak megóvásáig minden téren.

És evés közben jön meg az étvágy; lassanként a gyüjtő érdeklődése széttörte a helyi kereteket s európai viszonylatokat kezdett beszárnyalni. Ma a múzeum újabbkori része leltári számokban felülmúlja az archeológiait s 15 helyiségben nyert elhelyezést.

Ezt a nagy anyagot nem a régi szabású múzeumstílusban, tárlókban, szekrényekben találja a látogató, hanem lehetőleg interieurhatásra épített rendezésben. Így egymagukban tán kevésbbé értékes tárgyak is jelentőséghez jutnak s emelve az összbenyomást, a maguk értékét is emelik. Egy hanyagul asztalra vetett koppantó, vagy régi lant szinte még a régi emberek kezének melegét érezteti, amely érintette...

Természetesen igen nagy számmal akad oly műtárgy, amely leköti a legkényesebb amateurt is. Elsősorban a szobrászati anyag gazdagsága lep meg. A legrégibb darab egy félig kidolgozott román oroszlán; lelőhelye Szárazvám, hol régi kőfejtők vannak a Lajta-hegység lejtőjén. A szentmargitai kőbányában hasonló kőoroszlánt találtak 1820-ban s ez a soproni múzeumba került. Bizonyára mindkettőt portál-oroszlánnak szánták, bár ilyen ezen a környéken nem fordul elő.

A gotikus faragások gazdag sorozatában egy Szent Miklós szobor 1380 körül a legrégibb; arcán már lélek ül, de mestere még nem mert élni a szabadszobor lehetőségeivel s visszahúzódik a kötött szerkezet sáncaiba, az alaknak csupán magassági méreteit nyújtva meg.

A több apró faragás közül kiemelkedik négy 1500. táján készült munka. Egy életnagyságú Szent Katalin a plankenwarthi kastélyból való. Diadalmas tartással tapos a lábainál heverő pogányon. Az arca, finom vonásaival, pici orrával s álmodó szemével, lágyan omló hajfonatai, melyek erős ellentétben állnak a ruharedők érdes éleivel, első pillanatban Szűz Máriát sejtetik a nézővel.

Méretben kisebb egy délnémet Pieta. Mária s Szent János arcán csendes bánat borong s a holt Krisztus testének szeliden leomló vonala sem zavarja meg a meglehetősen lehiggadt kompozíciót, melyből azonban kiesik Magdolna erősen kifelé forduló s tekintő alakja.

A híres bécsi Krauss-gyüjteményből származik egy feszület két oldalalakja, Mária s Szent János. A körülbelül egy méter magas alakok tiroli mester munkái s a német művészet ismerői joggal sorolják őket a Hans *Multscher* körébe.

Mellőzve a többi érdekes faragást, csak még két terracottát említünk meg. Egy női szent, mintegy 60 cm magas, délnémet mestertől 1500 körül s a *3 Mária*, a felsőausztriai szobrászat egyik repraesentáns alkotása 1450 körül.[2]

A festészeti alkotások közt egy tenyérnyi arckép *Parmeggianino* köréből s néhány németalföldi kép válik ki. Különösen szép egy nagyobb arckép *Weenix* jelzésével, aki ezen a ritkán járt területen *Netscher*-re emlékeztet, de kedvelt thémakörének, a csendéletnek is juttat egy sarkot a képén. Igen kedves a gyüjteménynek egy kis Madonnája virágfüzérrel keretelve, valószínűleg Jan *Brueghel* s az egyik *Francken* közös munkája. S legalább névről kívánjuk Salomon *Koninck* tanulmányfejét is említeni.

Az osztrák festést 2 olajvázlat képviseli a barokk korból. Az egyik, Ábrahám áldozata, a kremsi *Schmidt* büszke nevét igényli. A későbbieket főleg a grafika képviseli; *Füger* figurális kompozíciókkal, az ifjabb *Lampi* pedig egy kedves gyermek-tanulmánnyal. Az egykori *Lobmeyr*-gyüjtemény több *Pettenkofen*

[1] Wilhelm Kubitschek: Römerfunde von Eisenstadt. Wien. 1926. Ismertetése *Oroszlán Zoltán* úr tollából a Magyar Művészet 1927. III. évf. 9-ik számában 602. old.

[2] A három Mária reprodukciója Riehl: Die mittelalterliche Plastik in Österreich. Wien 1926. 27. tábla.

foglalatoskodó emberek láthatók. A látogató a metszetek végére érve garantáltan el fogja felejteni, hogy a kiállítás címe Fujiyama, s elmerül a XIX. századi Japán életképeinek szemlélésében.

MNG

125 éves a Magyar Iparművészeti Egyetem

Iparművészeti Múzeum

2005. október 18. – november 6.

Az Iparművészeti Múzeum és a Magyar Iparművészeti Egyetem 1896-ban került közös fedél alá *Lechner Ödön* és *Pártos Gyula* épületében, az Iparművészeti Palotában. Az intézmények tevékenysége kölcsönösen egymásra épült: az Iskola oktatása nem lehetett volna teljes a múzeumi gyűjtemény megismertetése nélkül, a Múzeum pedig kezdettől fogva gyűjtötte az Iskolában végzett kortárs iparművészek alkotásait. Az Iparművészeti Iskola ugyanis a felsőfokú iparművészképzés egyetlen hazai színhelye volt, s ezt a privilégiumát csaknem az ezredfordulóig megőrizte. A Múzeum és az Egyetem közös története napjainkig tart, hiszen az épület Kinizsi utcai szárnyában ma is oktatás folyik.

Kiállításunk az Iparművészeti Múzeum gyűjteményének XX. századi magyar anyagából mutat be olyan műveket, melyek alkotói egykor az Iparművészeti Iskola – illetve utódintézményei – hallgatói voltak. A sokféle szempontnak alárendelt válogatás egy rövid tallózásnál nem ígérhet többet a látogatónak, aki azonban a jól ismert és sokat publikált művek mellett ritkán kiállított különlegességeket is felfedezhet majd. Bízunk abban, hogy egy-egy alkotás képes megidézni akár egész korszakokat is, és hogy kiállításunk meggyőzően szemlélteti: a magyar iparművészet és design története mindenekelőtt az Iparművészeti Egyetem egykori hallgatói által íródott és íródik ma is.

MŰCSARNOK

Reigl Judit egyéni kiállítása

2005. október 4. – november 13.

*Reigl Judit*ról szülőhazájában – a szakmai köröket is beleértve – mindmáig kevesen hallottak, noha neve a XX. század meghatározó irányzatait taglaló lexikonokban, kiadványokban szerepel. A magyar közönség eddig csak két csoportos kiállításon találkozhatott munkáival: 1982-ben, a Tisztelet a szülőföldnek tárlatán mint külföldre szakadt magyar festő, 1992 tavaszán pedig, a Francia közelmúlt címmel rendezett kiállításon, *Christian Boltanski, Louis Cane, Jochen Gerz, Raymond Hains, Alain Jacquet, Jean Le Gac, Anette Messager, Francois Morellet, Mimmo Rotella, Daniel Spoerri, Sarkis* és *Takis* társaságában, mint a kortárs francia képzőművészet képviselője szerepelt.

A rendszerváltás után több mint tizenöt esztendőnek kellett eltelnie ahhoz, hogy egyéni kiállítás keretében betekintést nyerhessünk munkásságába. A Műcsarnokban megrendezett kiállítás mind a művész, mind a közönség szempontjából igen fontos esemény. Igaz, hogy a bemutatott válogatás – a korlátozott lehetőségek miatt – csak néhány állomását villantja fel a gazdag művészi pályának, azonban a kiállítás alkalmából megjelenő katalógus alkalmat ad arra, hogy lépésről-lépésre végigkísérjük Reigl Judit pályafutását. Ez annál is inkább fontos, mivel Reigl Judit korszakait mindig sorozatok határozzák meg, amelyek közt szoros összefüggés van, egyik a másikból születik. *„Ciklusokban dolgozom, mint kiemelkedő példaképeim, J. S. Bach a zenében és James Joyce az irodalomban. Mint egy spirál, állandóan visszatérek a kezdethez, de egy emelettel feljebb."*

A kiállítás rendezői arra törekedtek, hogy Reigl Judit munkásságának ez az alapvető jellemzője kifejezésre jusson, ezért bizonyos esetekben eltértek az időrendi sorrendtől, és párhuzamba állítottak olyan műveket, amelyek közt – annak ellenére, hogy keletkezésüket több évtized választja el – valamilyen közös gondolati és/vagy formai kapcsolat van. Reigl klasszikus festészeti műfajokat példázó korai műveit erőteljes, tónusos festésmód jellemzi. Reigl Judit 1950-ben kalandos körülmények között szökik Nyugatra. Párizsi letelepedését követően fantasztikus lényekkel teli, szürreális, figuratív kompozíciókon dolgozik (Ils ont soif insatiable de l'infini, 1950). 1951–1954 között készült nagyméretű művei a szürrealista automatikus írás (écriture automatique) módszerét használják. 1954-ben első párizsi kiállítását *André Breton* nyitotta meg. Az 50-es évek második felében festette fehér alapú, vastag festékfoltokból álló hatalmas gesztussorozatait (Eclatements, 1955–1958) és körkörös mozdulatokból építkező vásznait (Centre de dominances, 1958–1959). Az Ecriture en masse-sorozat (1959–1965) vásznai a festett, sötét felületek és a foltokban megjelenő fehér alap közötti feszültségre, az Expérience d'apensanteur (1965–1966) pedig a fekete és az egyszínű foltok, felületek kontrasztjára épül. Az 1959 és 1965 között készült Guano-sorozatot nagy, gazdag faktúrájú színfelületekből álló képstruktúrák, absztrakt gesz-

Reigl Judit

tusfestmények alkotják. Reigl következő, a figuráció és absztrakció kifejezésmódja között egyensúlyozó sorozatának (Homme, 1966–1972) fő motívuma a színes felületre mint háttérre komponált, azzal kontrasztos álló-lebegő emberalak. A 70-es évek végétől érdeklődésének középpontjában ismét a képfelület virtuális szétválasztása, a szín, a felület, a faktúra és az olykor rövidülésben vagy torzóként megjelenő figuraegyüttes, képen belüli viszonya áll (Décodage sur drap, 1973; Déroulement, 1973–1980; Déroulements, 1980-1985; L'art de la Fugue, 1980–1982). A 80-as évek második felétől festészetében a finom és a monumentális viszonya válik dominánssá (Face à ..., 1988–1990; Un corps au pluriel, 1990–1992).

A ma is aktív művész budapesti bemutatója egyedülálló alkalom az életmű retrospektív igényű áttekintésére.

Kurátor: *Makláry Kálmán, Készman József.*

Cserba Júlia

Lossonczy Tamás kiállítása

2005. október 5. – november 13.

Ünnepi alkalom, hogy a Műcsarnok egy immár a 102. életévében járó, s ráadásul még mindig aktívan dolgozó művészt köszönthet kiállításával. *Lossonczy Tamás*nak, a magyar képzőművészet doyenjének életműve immár nyolc évtizedet fog egybe, 1926-ban végez Vaszary tanítványaként a Képzőművészeti Főiskolán, majd Párizsban és Amszterdamban tanúja lesz a kor forrongó művészeti életének, illetve a konstruktivizmus kibontakozásának. Egy hosszabb kitérő után a 30-as évek végén lel rá saját hangjára, egyszerre éterien finom és drámaian expresszív nonfiguratív kompozíciók születnek műtermében, melyekkel egycsapásra az ún. bioromantika egyik legfontosabb képviselője lesz. Addigi műveinek java ugyan elpusztul egy bombatámadás során, de 1945–48 között hatalmas aktivitással vesz részt a megújult művészeti életben: az Európai Iskola, majd az Elvont művészek magyarországi csoportjának tagjaként nagyszabású kompozíciók és érzékeny kísérletek egész sorát hozta létre. Próteuszi művészalkatának megfelelően egyszerre tudta érzékeltetni a háború iszonyatát és az újrakezdés reményét, egyes képein hihetetlen bőséggel sorjáznak a motívumok, másokon néhány körre redukálja kifejezőeszközeit. Az 50-es években elapadnak addigi invenciói s csak hosszas vívódás után, 1962-ben fejezi be az addigi tevékenységét összefoglaló s egyszersmind az 1956-os forradalomnak is emléket állító nagy formátumú művét, a Tisztító nagy vihart. Ettől kezdve mind a mai napig fantasztikus lendülettel, a szuverén művészi alkotás emberjobbító hatalmába vetett bizalommal dolgozik. Műveinek java egy-egy művészeti-alkotói problémát feldolgozó ciklusokba rendeződik. Az ellentétes pólusokat akár egyidejűleg is vállalni tudó alkotó magatartása, skrupulusok nélküli, a legkülönbözőbb elemeket szabadon ötvöző komponálási módja a nonfiguratív törekvések egyik legeredetibb, legsokszínűbb, már-már a posztmodern elvekhez közelítő képviselőjévé avatja.

A kiállítás az adott keretek között, a legfontosabbnak és legizgalmasabbnak ígérkező művek segítségével kívánja érzékeltetni e rendkívüli életpálya gazdagságát. Több múzeumtól, hazai és külföldi magángyűjteményből kölcsönzött, eddig ritkán vagy egyáltalán nem látott alkotás is bemutatásra kerül. A kiállítás alkalmából reprezentatív válogatás jelenik meg a művész életművéből, melyet később egy, Lossonczy Tamás munkásságával foglalkozó tanulmánykötet követ majd.

A kiállítás kurátorai: *Andrási Gábor, Pataki Gábor*

MISKOLC

A borsodi szénbányászat 220 éves történetéből

Herman Ottó Múzeum

2005. szeptember 2. – december 31.

A borsodi szénbányászat, a legnagyobb magyar szénmedence immár 220 éves. E jeles évfordulónak állít emléket a 2005. évi bányásznapon megnyílt új

MDK

Reichl,

1898-ban az iskolához tartozott.

A Hollósy-iskola ideje. /1896-1901./ 77.l.

Reichl Gusztáv

épitész

A Notre Dame de Sion rendhára.

Épitészeti terv.

Repr.

Képzőművészet

1930. 30. 7.

Építészet - világi

Elektromos telep gépcsarnoka, Bp. Kelenföld – 1913. – Reichl Kálmán.

Tér és Forma, 1930. III. köt.

55.- 75. l. Ipari építkezések.

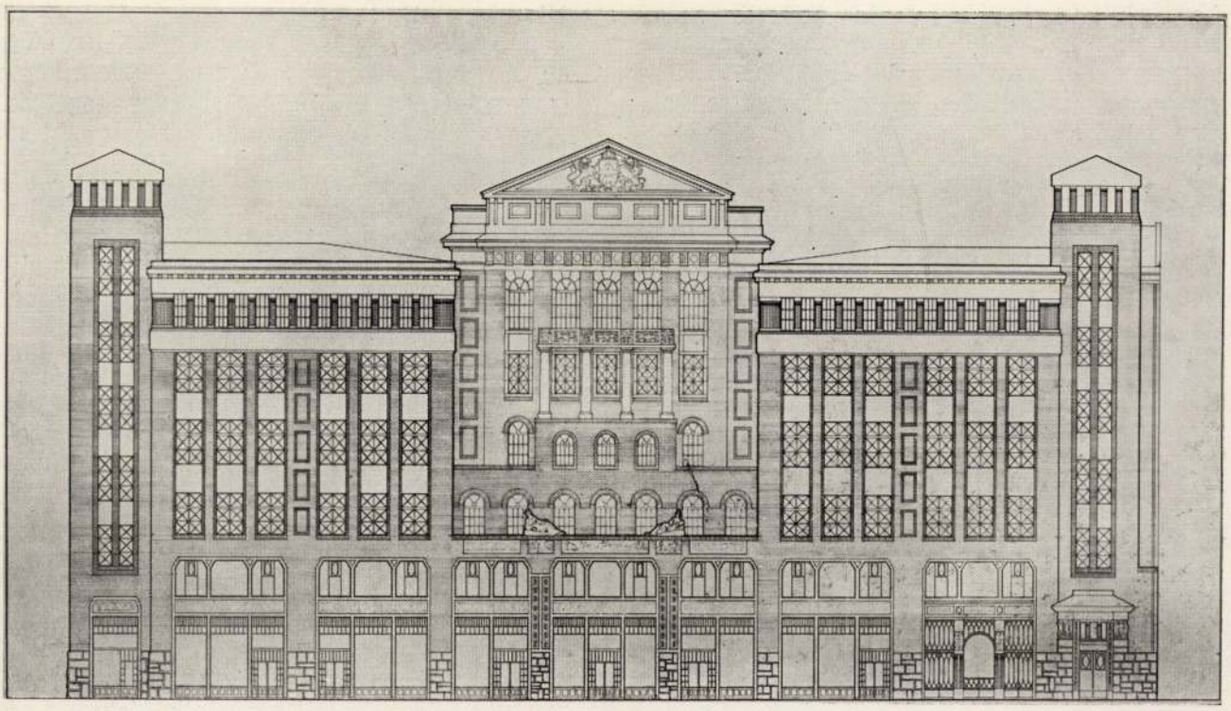

Reicht Kálmán: A Prohászka Ottó utcai székesfővárosi elemi iskola homlokzata. 1912

1913—1928 EGY HOSSZMETSZET

Ezerkilencszáztizenhárom — a béke utolsó teljes éve. Az utolsó év, amelyben mindenki bizakodva nyugodtan dolgozhatott, nyugodtan haladhatott a maga útján. Tizenöt év telt el azóta. Öt évig a romboló hatalmak tenyerén feküdt Európa. Kétszer öt év óta pedig azért küzdünk, hogy megtaláljuk önmagunkat, hogy felvehessük, — ha ugyan lehet, az elhagyott utat. Keressük, találgatjuk, merre is kellene mennünk, mert bizony valahova, egészen máshova tévedtünk el. Messze, nagyon messze fekszik tőlünk az 1913-as év, aránytalanúl messze... Már-már a történelem távlatából nézzük a háború előtti időt és a háborút is, — sőt talán az azóta eljárt időnek egy részét is. Egészen sajátos távlati helyzetbe kerültünk, amelyben a legfurcsább, legrendszertelenebb rövidülések zavarják meg a kép egységes értelmét, távlati viszonyait, ha a közelmult fölé hajlunk.

De ép ez késztet elgondolkozásra, történelmi távlatból való tájékozódásra. Merre haladt építőművészetünk 1913-ban s merre haladt azóta? S mi történik építészetünk terén napjainkban? Mert ha a *Tér és Forma* mult számában bemutatott legújabb bérházakat az e szám egyik cikkében bemutatottakkal összehasonlítjuk, akkor bizony nehéz megérteni a fejlődési egymásutánt.

15 év előttre visszanézve úgy látjuk, hogy akkor a magyar építőművészet gazdag, színes fejlődésnek lendült. Magyaros, székelyes és finnes próbálkozásokra a német Schmitz és társainak irányára emlékeztető, erősen festői, a kolosszálisba szárnyaló igyekezetekre s az „Um 1800" első próbálkozásainak gazdag tarkaságaira pillantunk, de ezek mellett ott látunk egy erőteljes, modern irányzatot is, amely a nagy vonalakban komponált, mindenekfelett egyszerű építészetet keresni indult. Mikor a háború után néhány évvel újra kijutottunk a külföldre, akkor meglepve vettük észre, hogy amit nálunk néhányan kezdeményeztek, az nem egy tekintetben megelőzte a háború utáni Európa építészeti törekvéseit!

De a nagy világégés mindennek véget vetett! Az építkezések megállottak, félbemaradtak. Éveken át csak kórházbarakkok épültek a há-

Tér és Forma
1928. I. évf. 8 sz.

ború véres martalékai számára. S épült egy-egy hadiipar-telep, újabb gyilkoló szerszámok termelésére. Mikor aztán 1920—1921 körül lassan megindult az építkezés, akkor a tervezők csaknem mind a multba kezdtek nézni, s egy új — sokszor felette izléses eklekticizmus lesz uralkodó iránnyá s csakhamar a barokkot és klasszicizmust nyilvánítják hivatalos stílussá. A magánépítkezések pedig szolgailag követik ezt az utat. S azok, akik 1914 előtt ízig-vérig modernek voltak, most ugyancsak a régieskedők sorába állanak. A Tolnai Világlapja-ház tervezői kitünő érzékkel oldják meg Pollack Mihály palotájának átalakítását, a Politisches Volksblatt ház tervezőinek egyike a Bethlen-udvar tervezője lett.

Mi lehet az oka ennek a különös fordulatnak? A legfőbb ok mindenesetre a politikai konzervativizmus előtérbe jutása. Az államdoktrina kifejezést nyer a művészet terén is. De míg ott áldásos működést fejt ki, addig itt, a művészet terén inkább a kevéssé szerencsés hatásait látjuk, főként a bérházaknál, melyeknek gipsszel túlterhelt, izlésesnek igazán nem nevezhető díszítései lapunk egy laikus olvasójának is szemet szúrtak. (V. ö. *Tér és Forma* 5. szám.) A másodrendű ok, a régi házak újra megbecsülése és átépítése volt. Ilyen munkáinál nem egy építész a száz év előtti mesterek munkájának lényegébe pillanthatott és megbecsülni tanulhatta azoknak értékeit. Ezek a tapasztalatok studiumok egész sorát váltották ki — s ma jobban ismerjük e kor alkotásait, mint a régit állítólag olyan nagyon megbecsülő kilencvenes években. Hasonló, sőt szinte azonos a harmadik ok. A háború sivár éveiben nem egy építésznek egyetlen művészi tápláléka az volt, hogy állomáshelyén egy-egy régi, szép házat talált s örült, ha azt tanulmányozhatta. Szabadjon ez összefüggésben a legjellegzetesebb esetet megemlíteni. Waelder Gyula, Pozsony és Nagyszombat nagyszabású, magyaros izű építészeti műemlékeiben úgy tetszik, nemcsak egy nagy kor emlékeit ismerte meg, hanem ott a maga napsugaras, derüs kedélyének tükröződéseire ismert, ott eszmélt teljesen a legsajátabb önmagára. S ebből a találkozásból egy szélesen áradó, teljesen sajátos, a maga egyéniségéből fakadt művészethez jutott el, amelyben a maga lelke legszebb kincseit tárhatja fel. Amilyen bűn volna e forrásokat eltömni — a modern építészeti elvek kedvéért, — ugyanúgy tiltakozni kell azonban az ellen is, hogy a háború utáni évek — históriailag megérthető — komoly eklekticizmusa sokaknak, e művészi iránytól alaptermészetüknél fogva távolállóknak divatjává változhasson, opportunisztikus kifejezési formájává sülyesztessen. Ez blaszfémia lenne, melyre a kontárok hajlandók, de amelyet eltűrni nem szabad. És másrészt az sem engedhető meg, hogy a kontárok divatja a más, független utakon haladókra — mondjuk demokratikus szavazattöbbséggel — reákényszeríthető legyen! Akik a maguk útján, azon az úton, amelyet a mai útnak éreznek, kívánnak haladni, e törekvésükben meg ne akadályoztassanak, amint éppen ők nem hibáztatják a hivatottak — de csak a hivatottak — stílusművészetét. Én meg vagyok győződve, hogy ép ezek az igazi művészek azok, akik a komolyan modernek igyekezeteit igazán megértik.

De ezek után nézzünk még mélyebbre, lássuk a budapesti bérházak építkezésének kérdését a formai külsőségeken túlról! Nyissuk fel a bérházakat, húzzuk el az 1913-as és a ma is modern homlokzatot, avagy a barokkos 1928-beli homlokzatot a ház elől s lássuk, mit találunk e kulisszák mögött. Csodálatosképen csaknem ugyanazt! Mindegyik mögött olyan bérházat találunk, amelyeknek tervezésekor a telek mentül hatásosabb kiuzsorázása volt a legfelsőbb elv. S az út 1913-tól 1928-ig nem a jobb lakások, a helyesebb beépítés irányában mozgott, hanem ellenkezőleg a felfokozott telekkiuzsorázás felé haladt. Még ügyesebbek, még raffináltabbak lettünk. (V. ö. *Tér és Forma* 7. száma.)

És ez roppantul szomorú tünet. Mert azt mutatja, hogy nemcsak nem vettük észre, hogy külföldön milyen másképpen építenek ma már városi lakóházakat, — hanem azt sem vettük észre, hogy mennyire megváltoztak az idők, mennyire megváltozott a gondolkodásunk, a szociális érzésünk. Ma már úgy kezdjük látni, hogy a lakás az elismert elsőrendű szükségletek legelsői közé tartozik, amelyet nem lehet tisztára a tőkehasznosítás eszközének tekinteni, mert az ép úgy nem lehet csak kereskedelmi cikk, mint az ivóvíz, a levegő és a napsugár. A jó lakás nemcsak az egyéni élet bázisa, hanem a *nemzeti élet* gerincéhez tartozó tag. A külföldi városok igazgatása ezt teljes mértékben belátta, s ahol a város maga nem épít lakásokat, ott a lakásépítést a higiéne értelmében szabályozta, jobb, helyesebb utakra terelte s ezért ma úgy, mint a háború előtt, vagy még roszszabbul sehol sem lehet már építeni. Sajnos, mi budapesti építészek hiába várjuk az építési szabályrendelet korszerű reformját. S amíg ez meg nem lesz, a kijárt, mindjobban kitaposott utakra kényszerítenek az építtetők, akiket pedig a telekérték kényszerít ide! S innen nézve úgy tetszik, kevésbé lényeges kérdés az, hogy a homlokzat modern, avagy régieskedő . . .

*

Ez tizenöt év szomorú mérlege. Véleményünk az, hogy a Magyar Mérnök és Építész Egylet több mint négyhetes vitája után elmondott felfogásunkkal már nem állunk egyedül. Úgy érezzük, hogy ha előadásunkkal és az ahhoz kapcsolt nagyérdekű vitával mást nem is értünk el — odáig mégis eljutottunk már, hogy sokan vannak azok, akik belátják, hogy a dolgok így nem mehetnek tovább. Valaminek történnie kell! Nem szabad megállani azon a ponton, amelynek meddőségét, fertőző, a nemzetet gyilkoló mivoltát felismertük. Minden erőnkkel azon kell lennünk, hogy építészetünket, ez immár felismert holtpontról tovább lendítsük.

Dr. Bierbauer Virgil

Környezetbarát ajándéktárgy és gázpatronos, hordozható gyantázókészülék a

Díjkiosztó és kiállítás: ez a magyar f

DESIGN

Az Iparművészeti Múzeumban átadták az idei Magyar Formatervezési Díjakat. A termék, vizuális kommunikáció és diákmunka kategóriában beérkezett munkák ugyanitt kiállításon is megtekinthetők.

A fogkefétől a teafilteren át a távkapcsolóig minden hétköznapi tárgynak, ami a kezünk ügyébe kerül, aprólékosan megtervezett formája van. A formatervezés mint alkalmazott művészet négy hazai egyetemen tanulható, kilenc szakmai szervezettel, négy folyóirattal és tucatnyi kiállítóhellyel rendelkezik. Designereink mégis könnyebben kapnak tehetségükhöz méltó munkát külföldön, mint itthon.

A hazai formatervezés márpedig a magyar innováció és fejlesztés aranyfedezete – jelentette ki Bendzsel Miklós, a Magyar Szabadalmi Hivatal és egyben a Magyar Formatervezési Tanács elnöke –, csak a magyar ipar erre még nem ébredt rá. A járművek, a háztartási és az életminőség-javító termékek területén például kiemelkedőnek számít a hazai diákok teljesítménye. A Magyar Formatervezési Díjat ezért harmadik éve diákkategóriában is kiosztják. Növényi magvakat tartalmazó környezetbarát ajándékáért Koleszár Ferenc, csokoládéarculati tervéért Kocsis Hedvig, tarotkártyájáért Miskolczi Noémi Martina, gázpatronos, hordozható gyantázókészülékéért Cosovan Tamás és Nagy Richárd érdemelte ki az idén a rangos, és remélhetőleg a pályakezdésüket is megkönnyítő elismerést.

A díj odaítélésénél a forma mellett a termékek eladhatóságát is pontozta a neves formatervezők alkotta zsűri. Van piaca a termékkategóriában díjnyertes Voluscsuk András és alkotócsapata, a Corvus-Aircraft építette ultrakönnyű, kétüléses sportrepülőgépnek is, melynek – enyhe kerozinszagot árasztó – prototípusa szintén a kiállított tárgyak között látható. Az üvegbeton is a díjazottak közé került:

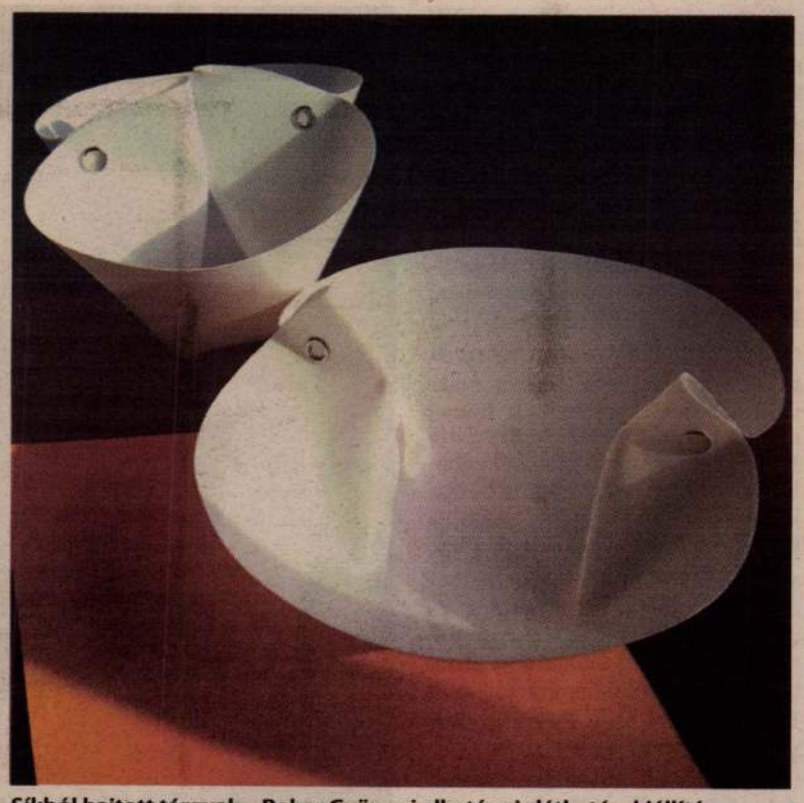

Síkból hajtott tárgyak – Bokor Gyöngyi alkotása is látható a kiállításon

Médiaismeretek vidéki liberálisoknak

MÉDIA

A hetvenötezres megyeszékhely liberális népe mintegy harminc fővel képviseltette magát Timár János előadásán, amelyet a tatabányai Modern Üzleti Tudományok Főiskoláján tartott. A helyi sajtósok viszont szép számban megjelentek, bár jó szokásukhoz híven a programot már nem ülték végig. A klubvezető körbeadta a jelenléti ívet, s mint jó liberális közölte: nem kötelező kitölteni. Majd mesélt egy kicsit a szép jövőről: „két vendégünk van folyamatban" – mondta pikáns nyelvi fordulattal.

Negyedórás késéssel végre kitört a klubdélután. Szalay Gábor korábbi államtitkár mint „vérbeli, gyakorló médiapolitikust" mutatta be a vendéget: Timár János jogászt, szociológust, az ORTT tagját. A zöld iskolatáblát félig elfedő kék-fehér plakát előtt szólásra is emelkedett a nyakkendő nélküli, szakállas tanár úr. Mi meg pisszenés nélkül ültünk az iskolapadban, s hallgattuk a Medián egyik alapítóját, ki „elszegődött okoskodónak". Elmesélte, hogy közvélemény-kutatóból avanzsált Fidesz-szakértővé, majd sokakhoz hasonlóan az SZDSZ-hez igazolt át.

Személyét a média és a politika világa közti szűrőként aposztrofálta, s többször hangsúlyozta, hogy a tudományos világból érkezett: distanciát vonva maga és a politikusok közé. Ez szép dolog, csak azt nem értettük, akkor miért beszél úgy, mint ők. Timár János mesélt, mesélt a heti két, intenzív munkanapról, mikor is ötven-hatvan előterjesztésről kell szavazniuk. Megtudtuk, hogy „az utóbbi időben átpolitizálódó", paritásos alapon működő ORTT-ben mindenki szavazata ugyanannyit ér, és a szervezet „megahatalommal" rendelkezik. Szó esett a nagy célról, a digitális televíziózásról, s volt egy kis obligát médiatörvény-kritika, de azért dicséret is, elvégre maga is részt vett annak kialakításában.

Mindeközben vagy ötször beharangozta, hogy nemsokára át fog térni a „kalandokra". Ám sajnos nem ízlelhettünk meg semmi igaz pletykát, hiszen végig olyan óvatosan beszélt, mintha lehallgatókészülékek lettek volna a teremben. Helyette ugyanazt mondta tovább és ugyanúgy. Szakszerűen, nagyon szárazan és diplomatikusan.

A Médiaismeretek vidéki liberálisoknak „munkacímű" projekt összességben csak mérsékelten volt szórakoztató. Időről időre megelevenedtek a tegnapelőtti újsághírek: a Duna Televízió és az M1 új csatornaalapítási tevei, a két nagy kereskedelmi adó koncessziós jogának meghosszabbítása, egy japán rajzfilmsorozat médiahatóság általi letiltása. Egy óra után már a közönség is kérdezhetett. Timár ezúttal is rutinosan válaszolt, minden lehetséges konfliktust messze elkerülve. A meghívó hangzatos ígéreteivel szemben így semmi újat nem tudtunk meg „napjaink médiaháborújáról".

POLLÁGH PÉTER

Timár János előadása: Média, hatalom, politika
Tatabánya, Liberális Klub (Modern Üzleti Tudományok Főiskolája)

Fuss, Hötöle, fuss!

FILM

Rácpácegres varázsmesei helységében játszódik Gárdos Péter filmje, melyet a rendező Lázár Ervin Csillagmajor című kötetének három novellájából írt. Az író szülőfalujának, Alsórácegrespusztának „tündéri realizmusa", a tanyavilág természeti és metafizikai törvényeken alapuló közege elevenedik meg. A hiteles hangulathoz az ismert színészek epizódszereplésén túl a környező falvak amatőr szereplőinek „vérprofi" jelenléte járul hozzá. Történetünkben a földdel szimbiózisban élő, archaikus emberek ravasz, a modern logikán túlmutató lények.

A halál és a feltámadás viszonyrendszerét, értelmezési lehetőségeit vizsgálja a rendező sajátos, hármas szerkesztésű művében. A részek képi világa és színei adott történelmi korok képeit, filmfelvételeit idézik. Hötöle történetében a vékonydongájú parasztfiú sóvárogva nézi az uradalmi kastély kertjében versengő úri fiúkat. Aztán az éj leple alatt belopódzva próbálgatja a tornaszereket. Egy nap az idilli tanyára katonák képében betör a történelem. A vészjósló helyzetet Hötöle oldja fel, aki a maga suta módján versenyt provokál. Súlylökés, magasugrás, futás, s a fiú sorra veri a legizmosabb legényeket. A már-már vígjátéki helyzetet fegyverropogás szakítja meg, a tiszt végez Hötölével, a vert sereg pedig elkullog. A film legerőteljesebb képsorában a nagymama a hideg vizes vályúban mossa le halott unokája sebeit. A lőtt sebeknek nyoma sem marad, a lélegzetelállítóan szép pietàból ízes magyar humorba csap a jelenet, midőn Hötöle felülve, huncut mosollyal sorra tenyerébe köpi a testébe csapódott golyókat.

Az ötvenes évek fekete-fehér filmjeit idéző epizódban nagy kocsi jön, a „központból". Csurmándi (Csányi

A filmben megelevenedik Lázár Ervin tündéri realizmusa FORRÁS: BUDAPEST FILM

e-mail: iranytu@magyarhirlap.hu

Műcsarnoki önálló kiállításán ötven kép ad keresztmetszetet az életműből

Reigl Judit végre hazaérkezett

TÁRLATOLGATÓ

Saját bevallása szerint 1993-tól vált Reigl Judit közismertté Franciaországban, amikor a Georges Pompidou Központ modern művészeti múzeuma nagyszabású egyéni kiállítást rendezett neki, egy évtizeddel később pedig külön termet kapott ugyanitt az intézmény állandó gyűjteményének bemutatása keretében. Én viszont a magam tapasztalatából mondhatom, hogy nagyon benne élt a köztudatban, legalábbis a szakmaiban, jóval korábban is, hiszen már az ötvenes évek elejétől André Breton barátságával büszkélkedhetett, aki személyesen mutatta be őt a közönségnek 1954-ben, a Galérie de l'Étoile Scellée egyéni tárlatán. Így aztán amikor 1981 nyarán ösztöndíjasként ott tartózkodhattam, és francia földön élő magyar képzőművészek műtermeit látogattam sorra, nem kisebb párizsi honfitársai, mint Hantai Simon vagy Pierre Székely ajánlották őt figyelmembe.

Így ismertem meg negyedszázaddal ezelőtt, amikor túl volt már sajátos szürrealizmusa kezdeti fázisán, sőt gesztusfesztészetének lendületes és monumentális periódusán is. Akkoriban épp az automatikus írás problémaköre foglalkoztatta, és egyre-másra rakta elém vízszintes sorokban, absztrakt mustrákkal telerótt műveit, amelyeket később a függőleges „mintaoszlopok" időszaka követett, míg vissza nem tért újra a részben figurális komponálásmódhoz. Mert nála spirális pályán mozog mindig a továbblépés – hangoztatja joggal.

Minden udvariaskodás nélkül állíthatom, most, a nyolcvanon túl is ugyanaz az energikus teremtés maradt fizikailag, ugyanolyan friss szellemileg, szókimondása most is precíz fogalmazással társul, amely sosem nélkülöz csipetnyi humort és önirónia sem. Bizonyára ez tartja őt örök fiatalon... Magyar nyelvhasználata pedig olyan tökéletes, mintha nem is hagyta volna el az országot végleg 1950-ben, életveszélyes körülmények között. Időközben kétszer vendégszerepelt csoportos tárlatokon Budapesten: előbb „külföldre szakadt hazánkfiaként" a Műcsarnok 1982-es Tisztelet a Szülőföldnek elnevezésű monstre rendezvényén, majd egy évtizeddel később francia művészként a Magyar Nemzeti Galéria Francia közelmúlt című kiállításán.

Franciaországban elismert művész, itthon ez az első tárlata FORRÁS: MŰCSARNOK

Ez az első egyéni bemutatkozása itthon, a Műcsarnok és a Makláry Artworks közös szervezésében, három reprezentatív teremben. A teljes életműből félszáz válogatott kép nyújt ízelítőt, nagyjából minden alkotói fázisából. Ha a belépéskor ellépdeltünk a hatvanas évek Tömbírás periódusának fekete-fehér foltzuhataga előtt, aztán túlestünk Ember sorozatának sokkhatásán – frappáns óriásképei a főfalon sorjáznak padlótól plafonig, és a fekete-fehér kontúrok kontrasztját a vörös, kék, sárga keveretlenül direkt koloritjával oldja –, ajánlom, hogy lépjünk közelebb az ötvenes évek vegyes technikájú Guano-vásznaihoz.

A figyelmes szemlélő a bal oldalteremben pályafutásának legelejéről kétéves római ösztöndíjának reneszánsz reminiszcenciáit is felfedezheti – francia szürrealizmusba ágyazva (gondolok itt elsősorban a freskószerű Autóstoppal Ferrara és Ravenna között című kompozícióra vagy a Szent Antal megkísértésének léggömbjére). Aztán következik az általam „kozmikus víziónak" nevezett ciklusa, illetve a Robbanás koncentrikus körei a Dominanciaközpont gömbjeiben teljesednek ki. A jobb oldali teremben az automatikus írás horizontális, illetve vertikális színskálái következnek szebbnél szebb kombinációkban, majd záróakkordként variációk meztelen, levegőben aláhulló emberi figurákra évekkel korábbról, amelyeknek később konkrét eseményre is reagáló aktusa lett a New York-i merényletre emlékeztető vásznak tárlatrészlege.

WAGNER ISTVÁN

Reigl Judit tárlata a Műcsarnokban
Megtekinthető november 13-ig

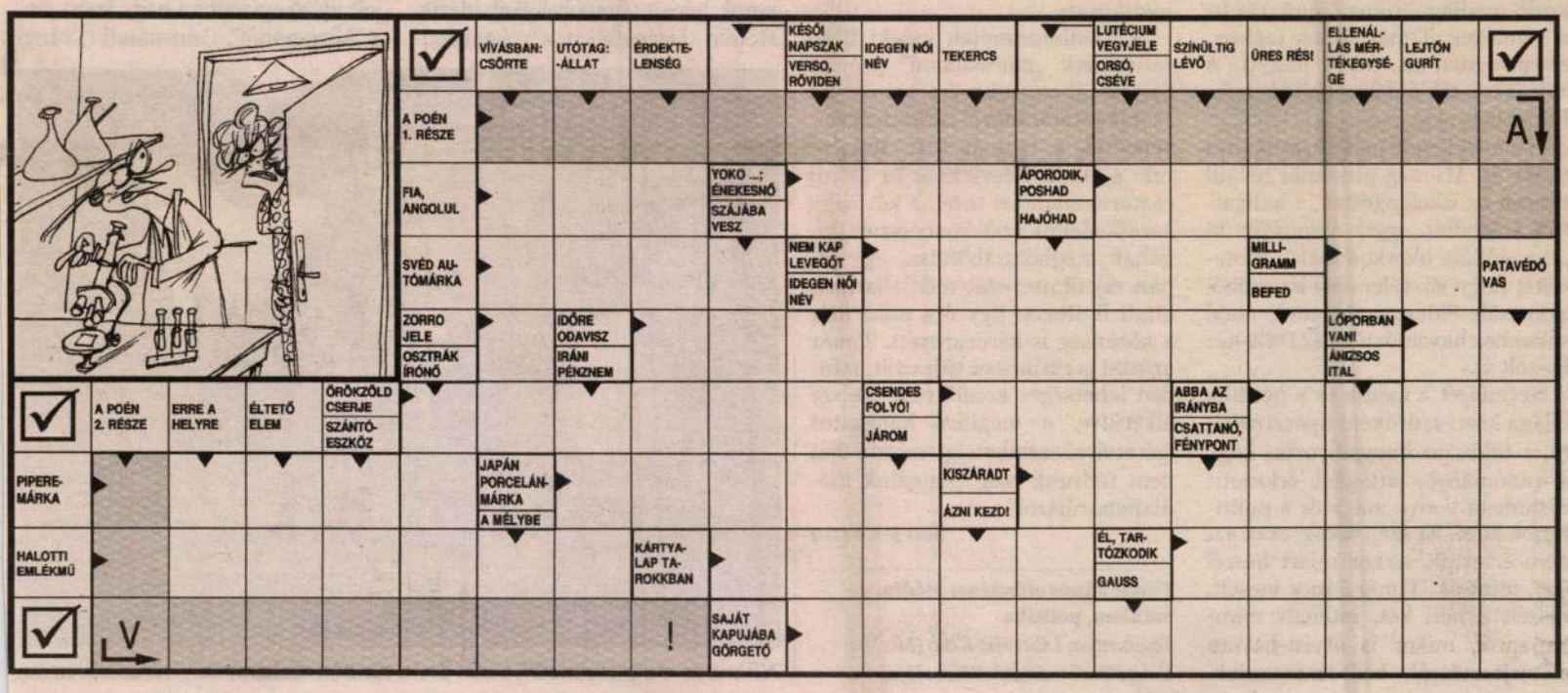

1. aki valamely hazai műegyetemtől a mérnöki tudományok valamelyik ágazatára vonatkozólag oklevelet kapott; vagy

2. aki a m. kir. bányászati és erdészeti főiskolától (akadémiától) oklevelet kapott; vagy

3. aki az 1. vagy 2. pontban említett képesítés valamelyikének megfelelő minősítést külföldön szerezte meg és oklevelét az illetékes hazai főiskola honosító záradékkal ellátta; vagy

4. akit a mérnökök nyilvántartásába a 69. vagy 70. §. kivételes intézkedései alapján felvettek.

Külföldi állampolgár, amennyiben nem felel meg az előbbi bekezdés rendelkezéseinek, kereseti tevékenysége körében a *mérnök* címet, vagy a képzettség közelebbi megjelölésére való rokon címeket csak akkor használhatja, ha erre a jogszabályaink szerint megkívánt feltételekkel egyenértékű képesítés alapján saját hazájának jogszabályai szerint jogosult. A jogosultság kérdésében kétség esetében az illetékes főiskola meghallgatása után a viszonosság szempontjait is figyelembe véve, s a netán érdekelt társminiszterekkel egyetértően a kereskedelemügyi miniszter végérvényesen dönt."

A fenti idézet 4. pontjában hivatkozott 69. és 70. §-ok átmenetileg lehetővé teszik, hogy azok, akiknek az 1—3. pontok alatti képzettsége ugyan nincs meg, de részletesen meghatározott tartamú és jellegű gyakorlatot igazolnak, mérnökökül elismerhetők legyenek, ha ezt záros határidőn belül kérelmezik s a mérnöki kamara kérelmüket teljesíti. A kérelem teljesítését, vagy annak elutasítását a hivatkozott törvény a kamara belátására bízza.

Tartalmaz ezenfelül a mérnöki rendtartásról szóló törvény egyes különleges rendelkezésesket, a mérnök-tisztviselők és mérnök-katonatisztek címhasználatáról és mérnöki gyakorlatáról és számos egyéb kérdésről is, továbbá ugyanezen törvény a mérnöki kamarát tagjai fölött a fegyelmi jog gyakorlására is feljogosítja, azonban mindezek taglalása a jelen tanulmány keretén kívül esik.

A szóban lévő törvény a mérnöki cím jogosulatlan használatát szintén kihágásnak minősíti, azonban a bevezetőben említett kihágási büntetőtörvényben foglalt bírságnál sokkalta súlyosabban torolja meg. A mérnöki jogok védelmére pedig a mérnöki kamara intézményét létesíti, amely egyebek között a címbitorlást is hivatalból üldözni fogja. Üldözni fogja természetesen a Kamara a mérnöki tudományok tudora (Dr. techn.) címmel, mint a mérnöki tudományok önálló művelésének tudományos fokozatát jelző címmel netalán üzött visszaéléseket is, noha erre nézve a mérnöki rendtartásról szóló törvény kifejezetten nem intézkedik.

Az építőművészet hanyatlása korunkban.

REICHL KÁLMÁN.

Annyi politikai és gazdasági megrázkódás után szükségképen mégis el kell jönnie az időnek, amidőn az építkezés újra föléled s maga az építőművészet is újból szóhoz jut. A most folyó néhány számottevőbb építkezés már előre sejteti a nagyobb arányú építőtevékenység elkövetkezését és semmi kétségem aziránt, hogy az építkezés a sok hátráltató tényező ellenére mielőbb és talán még nagyobb arányokban, mint valaha, föl fog lendülni.

Kérdés azonban, hogy az építészet megtalálja-e a helyes utat s valóban művészit és maradandót fog-e alkotni, vagy pedig csak folytatása lesz annak az iránynak, mely városainkat eddig elcsúfította.

A mult század második fele e téren igazán elszomorító képet mutatott. A műtörténet lázasan fölkutatta és tanulmányozta az elmult idők stíluskorszakait s az építészek megfontolás nélkül rávetették magukat a műtörténészek közlései révén föltárt formakincsre, melynek motívumait épületeiken minden megokolás nélkül fölhasználták. Sajátságos azonban, hogy mindig csak a formát vették kölcsön, de sohasem mélyedtek annak a kornak gondolatvilágába, melyből e formák keletkeztek. Egész városrészek támadtak, melyeknek házait ilyeténképen az olasz reneszánsz-formák sivár utánzataival és gipszékítményeivel ragasztották tele. Másutt a monumentális csúcsíves egyházi építészet formáinak silány anyagban végrehajtott, meg nem értett imitációjával találkozhattunk. Itt egy színház ötlött szemünkbe egészen más rendeltetésű régi műemlék vedlett köntösében, ott egy gyár, iskola, magánház, templom vagy mulató ugyanazon stílus formavilágában, vagy éppen ellenkezőleg, a különböző stílusok formáiból össze-vissza szedett alakok utánzataival terhelten. A mult század végén az esztétikusok fölzúdultak a városok e határtalan elcsúfítása ellen s a sajtó minden fegyverével állást foglaltak a régi formavilág értelmetlen majmolása ellen.

Nagy irodalom keletkezett, mely új építési stílus kialakítását tűzte ki föladatul. Kimutatták, hogy amiként minden kornak meg volt a maga stílusa, úgy a modern kornak is saját stílusának s irányító fölfogásának kell lennie.

Az építészek erre teljesen szakítottak a tradiciókkal s lábrakapott a stílusteremtés láza. Minden tehetségesebb építészt az a vágy hevített, hogy megteremtse az új stílust. E téren szintén nagyon sok komoly kísérletről számolhatunk be, de természetes, hogy eredményre nem vezethetett, mert hiszen egyes ember stílust nem teremthet s még a leghatalmasabb művészi egyéniség is csak hozzájárulhat valamely stílus kialakulásához. A stílus valamely kor összes művészeinek lelki szükségleteként csak közös átérzésből fakadhat és alakulhat ki.

A legnagyobb mesterek is csak iskolát teremthettek, mely azonban természetesen csak szűk körben vonzott magához tanítványokat. Akik az új stílust új formák föltalálása útján vélték megteremthetőnek, már eleve is helyelen pontról indultak ki.

Az építésznek minden tudását és invencióját latba kell vetnie, hogy építési programmját lehető tökéletes alakban valósíthassa meg. Hosszú latolgatás és megfontolás után ér el csak ahhoz a megoldáshoz, melyen már alig lehet változtatni. Az alaprajzoknak a fölépítéssel úgyszólván a legkisebb részleteikig tiszta művészi egységben kell összeolvadniok. Ugyanannak a kornak művészeit a megfontolásban s a tényezők mérlegelésében a kialakult általános szempontok vezérlik, melyek a jól átgondolt műveken közös vonás gyanánt érvényesülnek. Csak ha az ugyanazoktól a szempontoktól vezérelt művészi igyekezet megtalálja a legegyszerűbb, legtökéletesebb megoldást, beszélhetünk típusokról, melyeket a nem művésznek is mintaképül kellene elfogadnia.

Nyilvánvaló, hogy az olyan építészek, kik főfeladatukat csak az új formák fölkutatásában — tehát jelentéktelen külsőségekben — keresik, nem járulnak hozzá egy új stílus megteremtéséhez, vagy legfeljebb, sivár szeszélyességre és modorosságra adnak rossz példát. Ezeknek alkotásaira néhány év multával alig lehet már borzongás nélkül rátekinteni.

Az építészek egy másik csoportja meglátja a régi városok nagy szépségeit és alkotásaiban ezt a szépséget óhajtja megvalósítani. De ezek az építészek rettegve őrízkednek attól, hogy a régi műemlékeket komolyan tanulmányozzák; félnek a művészettörténeti részletismeretektől, melyekegyedül okolnak a XIX. század építészetének művészieti lenségéért. Ők a látottakból csak ihletet akarnak meríteni s nem akarják a részletek tanulmányozásával saját egyéniségüket háttérbe szorítani. Azért nem is tekintik a műemlékeket az építész, hanem csak a festő szemével; s ezzel már eleve is lemondanak a legtanulságosabbjáról annak, amit a műemlékek tanulmányozása nyujthat, az emlék művészi genézisébe való behatolásról. Mert nem abban rejlik a műemlékek tanulmányozásának nagy nevelő hatása, hogy milyen mértékben vessük emlékezetünkbe a szép részleteket, körvonalakat vagy festői csoportosításokat, hanem hogy behatolunk-e akár értelmi, akár érzelmi úton az építő gondolat művészi keletkezésének szövevényeibe.

Valóban különbséget kell tennünk valamely épületcsoport vagy városkép, mondjuk egy barokkstílű tér szándékolt és megtervezett szépsége, vagy valamely középkori épületcsoport idők folyamán kialakult szépsége között. Építészettörténeti ismeretek nélkül az építész

nagyon könnyen abba a tévedésbe eshetik, hogy valamely régi kisváros terének, vagy századokon át épült kolostorépületeinek festői szépségét tudatosan előre elképzeltnek és egységesen tervezettnek tételezze föl s ezeket a bájos körvonalakat, elragadó tömegcsoportosításokat azután megbizatása tárgyán igyekezzék érvényesíteni, nem törődve azzal, hogy tervezésének tárgya egészen más rendeltetésű.

Ilyen nem egységes művészi elképzelésből és csak tisztán festői impressziók nyomán keletkezett épületekkel elárasztották úgyszólván az egész világ városait. Ezek az épületek azonban a régi műemlékek közelében mint szentimentális és szánalmasan csenevész epigonproduktumok tűnnek föl s nem bírják ki az összehasonlítást még a XVIII. század valamely egyszerűbb barokk kőművesmestere szerény s művészi invenciót alig eláruló, de szinte magától értetődő épületével sem.

Tagadhatatlan, hogy az építészek egy része szigorúbb fölfogásra törekszik, de még ezeknél is a stílszerűség és festőiség egyenrangú tényezők. Pedig nem szabad felednünk, hogy valójában sohasem volt festőiségre törekvő, hanem mindig csak szigorúan stílszerű építészet.

Ezeket megfontolva, látjuk, milyen távol járunk attól az úttól, melyen a XVIII. század fejlett építészeti kultúrája haladt. Világosan látjuk, hogy nem lehet törekvésünk új formák fölkutatása, hanem építőtípusainknak legegyszerűbb és legtökéletesebb megalkotása.

Ez a föladat azonban csak vérbeli művészeknek juthat osztályrészül s a többieknek meg kell elégedniök azzal, hogy a jó típusokat mintául véve, azokat becsületesen és teljes önmérséklettel fölhasználják, alkalmazzák s szükség esetén a helyi viszonyokhoz képest átidomítsák. Egyedül az olyan nagyarányú átszervezkedés, amelyben vezetők és vezetettek vannak, emelheti föl az építőművészetet arra a magas polcra, melyen az — mondjuk például — a XVIII. században állott.

Ha végigsétálunk Budapest vagy vidéki városaink utcáin, tisztán láthatjuk azt a nagy távolságot, mely az elmult korok és a jelenkor építészete között van. Minden utcasarkon újabb és újabb felkiáltójel mered a gyanutlan járókelőre, aki nem bír kiszabadulni a reá zúduló *építészeti* benyomások alól. Itt egy torony, ott egy kupola, vagy orom terpeszkedik kihívóan s kényszeríti a járókelőt a maga megbámulására. Sehol egy nyugvópont, minden épület hivalkodóan maga számára követel figyelmet s csak nagyelvétve találkozunk olyan megoldásokkal, melyek a tervező építész és építtetője önmérsékletéről tanuskodhatnak.

Végtelen nagy bajunk, hogy Budapestnek nincs a részletekre is kiterjedő szabályozási terve. Nincs fórum, mely magasabb szempontból bírálhatná el az új építményeket s megakadályozná az ízléstelen alkotások felépítését s útmutatást adna az új építkezések mikéntjére nézve.

A budai várhegyen egymás után épülnek az oda nem való, a város képét rútító házak, de sem magános, sem hivatal nem emeli fel tiltakozó szavát az esztétikai követelményeket lábbal tipró építmények emelése ellen. Kopár tűzfalak merednek ott fel művészietlen összevisszaságban, hol a természet zöldjének kellene ölelkeznie a festői villák csoportjaival. Ez ugyan már a szabályozási terv hiányának és az építési szabályrendeletek hiányosságának tudható be, de ott, ahol ezek nem állnak a művészi szempontoknak és megoldásának útjában, az építészek egyéni versengése rontja el gyökeresen a városképet.

S míg a művészet más ágainak termékeit vagy az irodalmi műveket a kiadók és bírálók rostáján át válogatva kapja a közönség, s ha nem tetszik, könnyen szabadulhat kedvezőtlen hatásuk alól, addig az építészeti alkotások útunkban állanak s egyáltalán nem kapcsolhatók ki érzékelésünkből; s kénytelenek vagyunk az ízléstelen épület láttára érzett gyötrelmet esetleg naponta újból és újból elszenvedni.

Mennyivel kedvesebbek a XIX. század első felének egyszerű, szinte naivnak mondható házai. Nem követelőznek, de szemünk szeretettel tapad egyszerű, szinte nyárspolgári külsejükre. Nem szólok a XVIII. század polgári lakóházairól, melyek mind művészi remek paloták helyes utánérzéséből támadtak. Akkor voltak vezetők s a vezetettek megelégedtek azzal, hogy egyszerű mesteremberek lehettek, kik azonban alkotásaikban a művészi momentumoknak és felfogásnak érvényt tudtak szerezni.

A multnak az építészetről egységes, közös, általánosérvényű nézete és meggyőződése volt. Evvel szemben ma általánosan elismert műremek nincs, az üzlet jegyében működő átlagépítész oktalanul elképzelt művészvoltát bizonyítandó, ha esztelenebbül is, de másképen tervez, mint társai. A legjelentéktelenebb feladatnál is egyénileg akar érvényesülni, feledve, hogy dőre az, ki például egy jó kilincsnél szebbet akar tervezni.

S mivel egységes, általános érvényű művészi meggyőződés az építészet terén nem alakult ki, a járatlan utakon tévelygő építőink magát az építőművészetet támadták meg: elevenében, csontvázában, formájában, szimbolumaiban, szépségében és logikájában egyaránt. A vén tölgyet, az építőművészetet lassan kikezdte a szú s félő, hogy büszke koronája porba fog omlani.

Evvel szemben milyen csodás eredmények a középkor katedrálisai, melyeket a közös szent cél érdekében összefogott egész nemzedékek hatalmas erőfeszítése hozott létre, egész generációk léptek sorompóba s tűntek le a gigászi feladat megoldásában, mindig átengedve helyüket utódaiknak, kiknek csak késő unokái fejezhették be az elődök nagy művét.

Ma nincsenek olyan nagyszabású építészeti feladatok, melyek az egész emberiséget közös erőfeszítésre serkentenék, az építészekre mégis nagy feladat vár. Meg kell találniok az utat, melyen haladva városainkra olyan új szépségek bélyegét nyomhatják, mely megtűri a régi művészettel való összehasonlítást is. Mentől nagyobb súlyt vetünk az utak és terek térművészetére, annál jobban közelítjük meg célunkat, hogy széppé tegyük városainkat, ha annak utcáit és tereit egységes tervalapján fejlesztjük s a tervezésben a legnagyobb önmérsékletet tanusítva magunkat a nagyobb művészi ideának alárendeljük.

Hogy ezt elérhessük, teljes erőnkkel és tehetségünkkel a közös cél szolgálatába kell állnunk s ennek énünket az önmegtagadásig alá kell rendelnünk. Ha erre a felismerésre jutunk, az építészet megint az emberiség nagy könyve, írása, gondolatainak kifejezője lesz; az ember, a művész, az egyén eltűnik a névtelen szerzőjű nagy tömegek között, a kor lesz az építész, s ő maga csupán csak kőműves.

Emléket emelhetünk az eszmének, mely az új nemzedéket megmozgatja; legyen kőemléke annak, hogy megrabolt hazájában ismét magyar lehet a magyar!

A kimondott szó elröppen, az irott szót egy szikra is lángra lobbanthatja, az épített szó lerombolásához földindulás kell.

Évezredek ültenek el és a piramisok ma is állanak!

Változó keresztmetszetű tömör tartók vizsgálata.

ELEK ADOLF.

Tárgyalásunkat azzal kezdjük, hogy a francia és a német szakirodalomban *La voûte = die Voute* néven ismert műkifejezés átültetésére szakirodalmunkban a *vállbolt* elnevezés elfogadását ajánljuk.

Dr. Max *Ritter* közismert klasszikus tanulmányában[1] két gyakorlati példán is megmutatta, hogy a vállboltokkal (voûte) ellátott tartó *sztatikai képe* lényegesen elüt az állandó keresztmetszetű tartóétól. A vasbeton-építésben alig van tartó vállbolt nélkül. Hogy a gyakorlatban általában mégis elhanyagolják a vállbolt számításba vételét, ez annak tulajdonítható leginkább, hogy nincs még elég egyszerű számítási módszer ennek tekintetbe vételére. A következőkben az inercia-nyomatékok változásának számításba vételére olyan egyszerű módszert ismertetünk, amely a szilárdságtan és geometria legelemibb tételein

[1] *Schweitzerische Bauzeitung* 1909. I. 231. lap. Über die Berechnung elastisch eingespannter und kontinuierlicher Balken mit veränderlichem Trägheitsmoment

Reichl Kálmán.

épített

Kabdebo Bp.

4. l. 73. l.

132. 133. l. (H

Raichl Kálmán-

nak írva)

Mot. 430/1933 szhoz. 104/a. Jeg

A Műemlékek Országos Bizottsága, fe
tem középkori tanszéke által, kikölcs

1. ~~Alsódörgicse~~, ~~fénykép~~, kemény kartonra húzva, torony r
2. ~~Aszófő~~, " " " " templom
3. ~~Balatonfüred~~ " " " " , temetői kápol
4. ~~Berhida~~, " " " templom oldala, nyug homlok
5. ~~Bucsuszentlászló~~, " " " " délkeleti olda
6. ~~Csemposzkopács~~, " " " " délkeleti old. és a
7. ~~Felsődörgicse~~, " " " templom rom
8. ~~Felsőőrs~~, " " tpl. nyug. homlok. Keleti old. Kapu rész

Reichl Kálmán

ród

Pirovits Aladár

Utóhangok a város-
építő művészetről ci
Reichl Kálmán
pályakoszorus művé-
ről.

Építő Ipar – Építő
Művészet – 1930. máj 1.

utasitom továbbá az állampénztárt,
rásznak a müemlékek orsz. bizottsá
tornyáról /1.20 arányban/ készitet
bizottságának elnöke által láttamo
nyára négyszáz /400/ koronát fizes
számla csatolása mellett a fentebb
számolja el.

A hivatalos másolat hi

Grab

igazga

MDK

Reichl Kálmán, 1901

A m. kir. József Müegyetemen oklevelet nyert épitészek névjegyzéke 1873-1928-ig. Épitő Ipar - Épitő Művészet 1931. jun. 1. 89.l.

MDK

Reichl Kálmán

1927.márc.13.-tól 2o-ig rebd. pécsi kiállítá-
son szerepelt művével.

Felvinczi Takács Zoltán: Kiáll.Pécsett

Magy.Művészet, 1927. 165-166.lap

MDK

Reichl Kálmán

Magyar Művészet 1926. 7.sz. 417.l.

MDK

Reichl Kálmán /1879-1926/

1.

Pécsi kiáll.1927.márc.

MDK

Reichl Kálmán

Magyar Iparmüvészet 1923. 72.l.

MDK

118123. Reichl épitész

Légrády György/Kálvária u. 17./ az I., Fehérvári-ut 13650 hrsz. a. lakóház és gyár.
Löllbach és Reichl.

Magyánépitéai engedélyek Budapesten.
Vállalkozók Közlönye. Bpest.1907 máj. 29 5.l.

MDK

Reichl

Löllbach és Reichl terve a szentesi városháza tervp. Homlokzat. Alaprajz.Repr. Nem dijazott terv.

Magyar Épitőművészet, 1907. 9.sz. 37, 40.l

Reichl Kálmán

építész

(1879-1926) Cukor utcai iskola, Elektromos Művek Kelenföldi telepének épületei

Rados: Magyar építészettört. 324.
Műszaki Kiadó 1971.

BAJOR UTÁSZCSAPATOK FÖLSZERELÉSE ÚSZÓTALPAKKAL.

A bajor műszaki csapatoknál a ski-talphoz hasonló úszótalpakkal tesznek most próbát, állítólag egészen jó eredménnyel. Egy kis gyakorlottság mellett meglehetős biztosan mozognak a katonák a vizen.

HÁROMÉVES SZOLGÁLAT ELŐL SZÖKŐ FRANCIA KATONÁK.

A francia katonák közül sokan külföldre akartak szökni, de a határon elfogták őket. Vaillant szociálista képviselő — kinek képét itt szintén bemutatjuk — hatalmas beszéddel támadta ez ügyben a kormányt.

és elvállaltam a budapesti piaci képviseletet. Ott végigkóstolgattam az összes borokat és Sugár úr bámult, hogy mennyire értek a szakmához. Mindjárt össze is állítottam egy mintakollekciót úgy 50-féle kitünő borból, egy-egy literes flaskókban; volt eszem, hogy a legjobbakból kérjek mustrát. Aztán kaptam egy nagyon szép bőrkazettát apró üvegecskékkel. Ezeket kellene mindig megtöltenem a palackokból, ha a kuncsaftokhoz mennék. Tehát félhektóliter jó borocskánk már volna s azonkívül temérdek likőr, spiritusz, borovicska, rum, kontusofszka, meg jarzsebinka mustrát is kaptam. Ehhez már Buchwald többet ért, mint én.

HAJÓS BÉLA.

(Folytatása következik.)

A MAGYAR SEBÉSZTÁRSASÁG NAGYGYÜLÉSE BUDAPESTEN.

Pénteken kezdődött a Magyar Sebésztársaság három napra terjedő VI. évi nagygyülése a Nemzeti Muzeum dísztermében, melyen a magyar sebészorvosi kar legkiválóbb képviselői vettek részt. A budapesti nagyhirű orvosprofesszorok mellett a vidéki sebészdoktorok is beszámoltak esetekről, amelyek a sebészetnek óriási előrehaladottságáról és fejlődéséről tanuskodnak. A kongresszus alkalmából bemutatjuk a magyar sebészorvosok néhány kitünőségét. Báró Herczel Manó, Dollinger Gyula, Réczey tanárok stb. már gyakrabban szereltek lapunk hasábjain, működésüket és életrajzukat olvasóinkkal megismertetni ezuttal nem szükséges. Annál szivesebben mutatjuk be ez alkalomból velük együtt *dr. Alapy Henrik* orvosprofesszor képét és dióhéjba szorított orvosi multját, hadd ismerjék meg a képét annak a kiváló férfiúnak, akinek jó hire bizonyára eljutott már olvasóinkhoz. *Dr. Alapy Henrik* egyetemi magántanár, a tavaly elhúnyt Báron Jónás tanár utóda a zsidó kórház sebészfőorvosi székében, az ország legkiválóbb sebészorvosai közé tartozik. Tizenöt éven át a Bródy-gyermekkórház főorvosa volt és Báron Jónás halála után az illetékes tényezők osztatlan bizalma dr. Alapy Henriket állította a zsidó kórház sebészeti osztályának élére, A kiváló és népszerű orvosprofesszor vagy tiz esztendővel ezelőtt a közérdeklődés homlokterébe került azzal a felfogásával, mely a nagyon gyakori vakbélgyulladás korai operációját tartotta szükségesnek. Ennek a korszakos felfedezésének akkor rengeteg sok ellenzője volt, ma pedig már általánosan elfogadott elv, melynek minden sebészorvos kivétel nélkül hódol. Alapy tanár a szakirodalomban is buzgó tevékenységet fejt ki. Önálló, nagyobb és általános érdekű munkái: »A hashártyagyulladás kezelése«; »A gyermekkori bélcsavarodások kórtana«; »Az izületi gümőkór gyógyulása« stb. A Magyar Sebésztársaság jövő évi nagygyülésének egyik főtémája a »végbél sebészete« lesz, melynek referenseiül a mostani kongresszus *Herczel Manó bárót* és *Alapy Henrik* tanárt kérte fel.

Báró HERCZEL MANÓ,

a nagyhírű sebész.

RÉCZEY IMRE,

a sebészet rendes tanára a budapesti egyetemen.

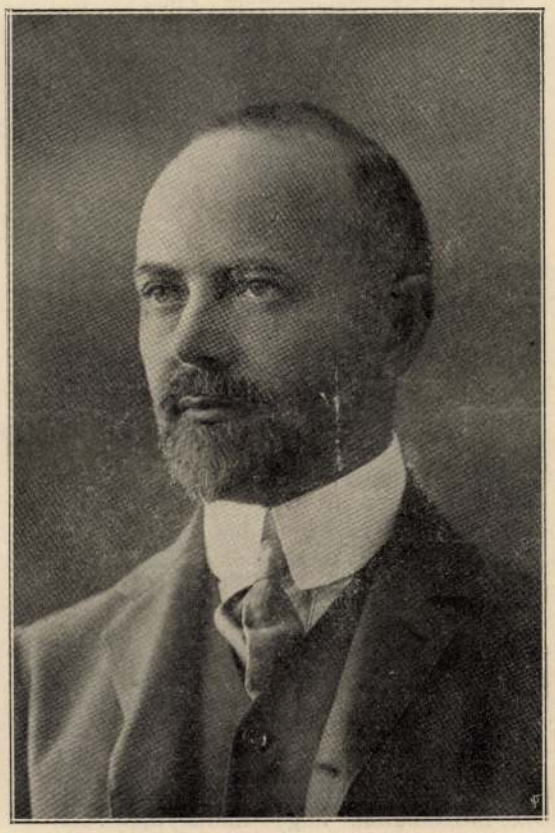

Dr. ALAPY HENRIK,

egyetemi m. tanár, kórházi főorvos.

DOLLINGER GYULA,

a sebészet rendes tanára a budapesti egyetemen.

BÚCSÚZÁS.

Az »Éva« folytatása.

Az esőcseppek ütemesen koppantak az ablakpárkányon. A hűs levegő lágyan simogatta forró homlokomat. Én az íróasztalomnál ültem és levelet írtam. Búcsúlevelet. Évához.

»Oly ritkán láthatjuk egymást! Oly keveset beszélgethetünk. De bennünket mindig látnak a gonosz, irigy, lelketlen emberek és bizonyosan beszélnek is rólunk.

Megmagyarázhatatlan vakság uralkodott eddig rajtam, hogy nem vettem észre: vakmerő istenkisértés, amit mi teszünk. Most, hogy teljesen veszedelmes mivoltában látom: nem tudom lelkemre venni ismeretségünk további folytatását, tudva, hogy minden együttlétünk veszélyt rejt magában s minden találkozásunk bajt és bánatot szerezhet. Ha könnyelmű volnék, ha csak kalandot kerestem volna, most kedvemet lelném a vakmerő játékban, amelyben én sokat veszthetek és ön — mindent.

De szerelmem nagyobb, mint önzésem. A szépséges Évát jobban szeretem magamnál, és nem törődve szegény vergődő szivem sóvárgó óhajtásaival, visszavezetem önt a csendes kis családi körbe, ahonnan egykor kiragadtam. Ön könnyen elfelejt majd engem. Ujra megelégedett és talán boldog is lesz: férjénél megtalálva a szeretetet, kis gyermekénél a békét és a megnyugvást.

Kis szivének pedig jóleső lesz az a tudat, hogy van valahol egy szomorú fiú, aki magát mindennél jobban szereti s az ön nevével imádkozik este-reggel...«

Vasárnap találkoztunk ujra. Rendes megállapodásunk volt, hogy a szép asszony minden délelőtt tíz és tizenegy óra között az ablakban vár és ha nekem van időm, elsétálok arra, jeléül annak, hogy együtt lehetünk. Én nem küldhettem levelet hozzá s csak ez a módja volt találkozásunknak.

Mint máskor, úgy most is elsétáltam ablaka előtt. Még nem volt tíz óra és így várakoznom kellett.

A sarki fűszeres felesége hamar észrevette, hogy én várok valakire. Kiállt az ajtóba és iparkodott elkapni pillantásaimat, hogy megtudja, kinek a kedvéért vagyok itt?

Az első emeleten egy bakfis leánynak is feltűntem; állhatatosan figyelemmel kisért, sőt a mamáját is odahivta az ablakhoz.

Nem messze tőlem egy suszterüzlet volt. Az előtt beszélgetett a cipész élettársa egy másik asszonnyal, nem mulasztván el felhivni reám az illető érdeklődését.

Én erőltetett nyugalommal sétálgattam. Belül égetett a harag; pedig megszokhattam volna már e nagy érdeklődést, mert majdnem minden alkalommal bőséges részem volt benne.

Arra törekedtem, hogy a nagy figyelem mellett se vegyék észre, kit várok és ezért keveset néztem a tündérasszony ablakára s akkor is csak egy pillanatig. Kiválasztottam egy távolabb lévő ablakot és azt nézegettem feltünően, mintha onnan várnék valakit.

Végre előbukkant a függöny mögül a tündérasszony elragadóan bűbájos feje. Édes mosollyal üdvözölt, azután az ablakhoz lépve, lemutatott az utcára, jeléül annak, hogy le fog jönni.

Körülnéztem. A termetes füszeresné még ott állt az ajtóban; a suszterné mellett ott volt már a férje is, aki csendes szemlélődéssel pipázgatott; az első emeleti ablakban a bakfisleány könyökölt. Kikerestem egy távoli, nyitott ablakot, arra fordultam és egy nagy, élénk mozdulattal, hogy mindnyájan észrevegyék, köszönőleg emeltem meg kalapomat. Azután elsiettem arra felé, ahol tudtam, hogy találkozhatok a szép asszonnyal.

Pár perc mulva már együtt sétáltunk. A tündérasszony olyan gondtalan és vidám volt. Ahogy elnéztem gyanutlan jókedvét, úgy elszorult a szivem.

Megtapogattam zsebemben a levelet: hiába! Nem szabad gyöngének lennem. Át kell ezt ma adni.

— Hozott levelet? — kérdi a szép asszony.

— Hoztam, — válaszoltam én bánatosan.

— Van vers benne?

— Nincs... Szomorú levelet hoztam.

— Hadd lássuk. Adja ide.

— Most? Majd később... Mielőtt elmegyek.

— Pedig most kell elolvasnom, mert a férjem máma is utánam jön; nem vihetem tehát haza. És ha az ön távozása után olvasom el a levelet, mit csináljak vele az olvasás után? Itt nem dobhatom el. Csak adja ide a levelet. Majd visszaadom.

Haboztam egy kicsit, de mégis átadtam a levelet.

Azután leültünk. A szép asszony a fiacskájával az egyik padra, én egy másikra, nehogy észrevegyék, hogy ismerjük egymást. Ilyenkor vasárnap különösen sok a sétáló.

A tündérasszony fölbontotta a levelet. Én elfordultam. Nem mertem rá nézni. A lelkem tele volt fájó, nyugtalan izgatottsággal. A percek olyan kínzó lassúsággal teltek.

Egyszerre, amint lopva rápillantottam a szép asszonyra, észrevettem, hogy befejezte a levél olvasását. A fekete sorokkal tele írt fehér papir az ölébe hullott s ő végtelen bánatos tekintettel nézett a messzeségbe. Amint meglátta, hogy nézem őt, felállt, oda ült mellém a padra és szótlanul átadta a levelet.

Jó ideig ültünk így némán, míg végre meg-

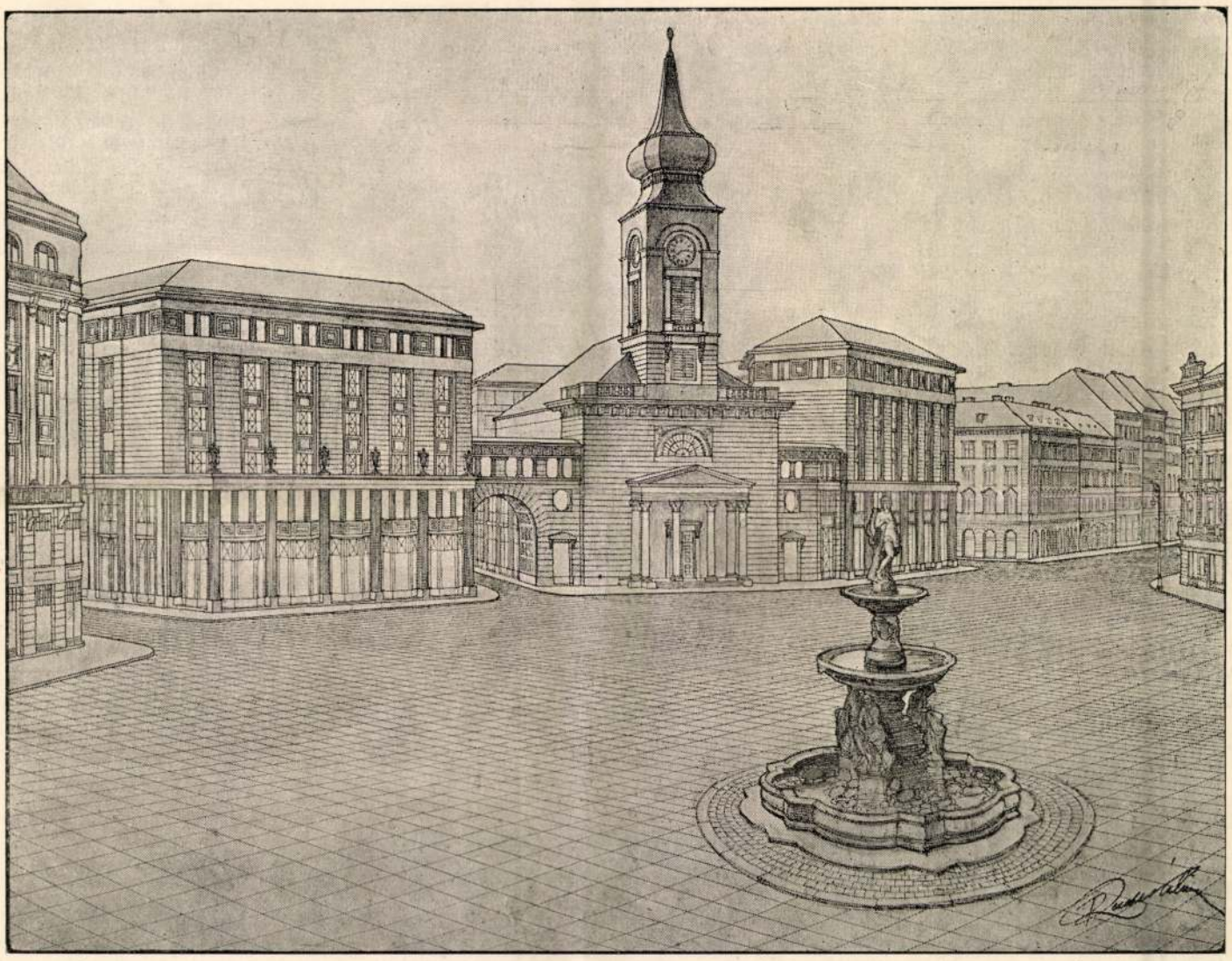

A KÁLVIN-TÉR RENDEZÉSE. REICHL KÁLMÁN I-SŐ DIJAT NYERT PÁLYAMŰVE.

szólalt halkan a szép asszony. Mint a sóhajtás lebben el ajkáról minden szó:

— Igaza van... Belátom... Teljesen igaza van...

Amint bánatosan lehajtotta gyönyörű fejét, jobban előtünt igéző, formás nyaka. Egypár rövid, selymes hajszálával ingerkedve játszott a szellő. Az arca kipirult, szemében különös tűz égett. Engem megragadott új szépsége s a nagy szomorúság. Úgy éreztem ebben a percben, hogy nem tudok lemondani erről a gyönyörű nőről soha. Mohó iparkodással kerestem valami jó gondolatot, amely lehetővé tenné ismeretségünk folytatását.

— Nem — szólottam végre, — nem szabad nekünk elválnunk. Nem is fogunk elválni.

— De hiszen maga azt írta levelében! — szólott élénken a szép szomorú asszony.

— Bolond voltam. Bocsásson meg. Nekem fáj legjobban, hogy bánatot okoztam önnek. Mi találkozhatunk ezután is, csakhogy óvatosabbak leszünk. Ezentúl nem járok az ablaka alá, hanem kijelölünk egy távolabbi helyet, ahol nem ismernek minket, és ott találkozunk. Ön megírja nekem az időt, amikor lejöhet és én mindenkor pontosan várni fogom.

Nem beszélgethettünk sokáig, mert a szép asszony férje ezen a napon korábban szándékozott kijönni a ligetbe.

Pár perc mulva már fölálltunk és én elkisértem Évát a legközelebbi fordulóig. Némán, elfogódva mentünk egymás oldala mellett és midőn búcsúzóul kezet fogtunk, nagy szomorúsággal és szeretettel néztük egymást s ahogy szemünk összevillant, úgy éreztem, hogy ez az a perc, amikor mindenről megfelejtkezve, sirásra görbült szájjal összeborulunk, lecsókolva egymás remegő ajkát...

Vidám, zajos gyermeksereg fordult be az útra, ahol mi állottunk, a szép asszony kiegyenesedett, szeméből kialudt a csókos láng.

— Írjon levelet, — szólottam kérőleg.

— Írok, — válaszolt és elváltunk.

Másnap délelőtt elmentem a főpostára. Nem volt levél. Este felé újra érdeklődtem. Most már volt. Nem tudtam türelemmel bevárni az időt, amig haza érek: a villamosban fölszakítottam a levelet. Üres volt a kocsi, csak egy öreg bácsi bóbiskolt a pad végén és így zavartalanul olvashattam a tündérasszony kedves sorait:

»... Maga mindig olyan változatos, mint az idő. Mikor szemben laktunk, megharagudott minden ok nélkül, most pedig válni akar. Búcsúzzunk! könnyű ezt leírni, de nehezebb már elmondani. Hát még elviselni. Pedig a józan ész búcsúra int, mert hisz én is áldozatot hozok, mint anya és mint feleség. Én nem tudom ezeket emlegetni, én úgy ismerem a szerelmet: vak mint az éj, s mély mint a sír. Ön olyan habozó és ingatag. Mérlegelje: vajjon felér-e ez a kis öröm (ha ugyan az), amit találkozásunk nyújt: avval a sok izgalommal és nyugtalansággal, amivel jár. De legyen egyszer végre határozott!... Amit még nem adhatunk egymásnak, amire talán csak legédesebb félálmunkban merünk gondolni, ki tudja: talán megadja az idő, ha állhatatosak leszünk...«

Amint a levelet elolvastam, valami édes bizsergő melegség hullámzott testemen végig. Éreztem, hogy a búcsú megtörtént és teljes volt. Mert a mi régi, ábrándos fehér barátságunkat befejeztük. A fehér szívvirágot éltető szerelemnap lenyugodott. Uj nap virradt szerelmünk egén s szívem biborszínű hajnalának rubinharmatcseppjei parázslóan vérvörösre festik szerelmünk fehér virágját...

A következő levélben már bátrabban írtam szivem feltámadt kivánságai szerint, sőt bátorságot vettem arra is, hogy tegezzem őt — de csak versben, amelynek címet is adtam:

VALLOMÁS.

Hogyha az én bús életem
Egy vészes üstökös volna,
Amelynek merész pályája
Csillagod felé hajolna,
Nehogy megérintselek én
Viharomnak vad szelével,
Inkább a napba rohannék,
Ott égnék el.

Hogyha a Te szép életed
Egy bájos kis virág volna,
Hófehér kis levelein
Mindennap harmat ragyogna,
S amikor a rút szárazság
Megtagadná e kis cseppet,
Könnyeimmel pótolnám ki,
Úgy — szeretlek.

LANTOS JÓZSEF.

A KÁLVIN-TÉRI PÁLYÁZAT.

A Magyar Mérnök- és Építész-Egyesület Reáltanoda-utcai klubházában most tették közszemlére azoknak a pályaműveknek egy részét, amelyek a Kálvin-téri pályázatra

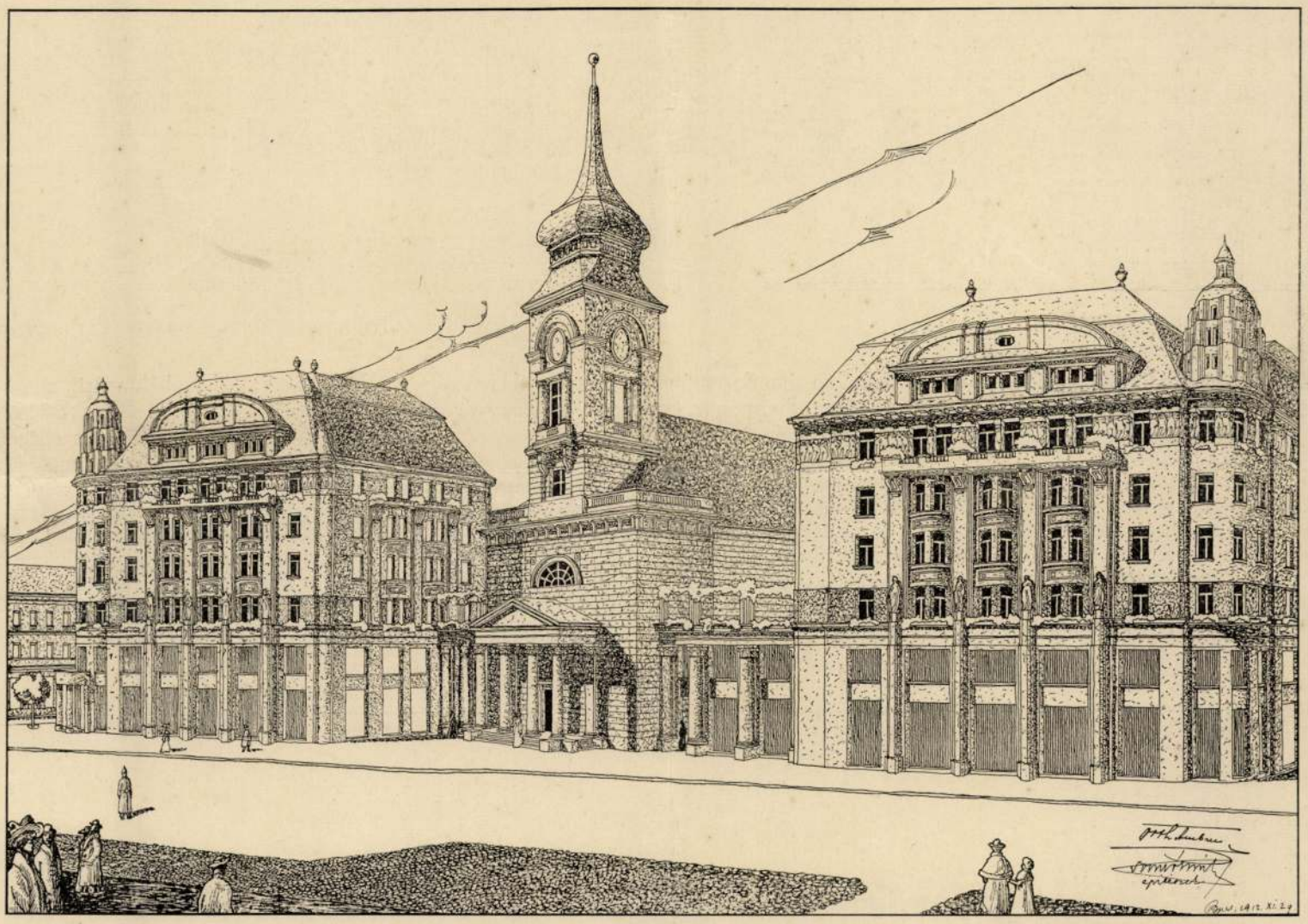

A KÁLVIN-TÉR RENDEZÉSE. ORTH AMBRUS ÉS SOMLÓ EMIL II-IK DIJAT NYERT PÁLYAMŰVE.

hogy a saját telkét a főváros telekrészével együtt közös terv alapján hajlandó beépíteni. A beépítésnek egységes stilusa, úgy látszik, az az ellenérték, aminek alapján a telekkönyvi korlátozás föloldozását a törvényhatósági bizottságnak a polgármester javasolni fogja. Bár alkotmányosabb lett volna a föloldozásra már a pályázatot megelőzően javaslatot tenni s nem a polgármesteri hatáskörben egyoldalúan intézkedni: kétségtelen, hogy a közgyűlés az egyház kérelmének egyhangúan fog eleget tenni. Annál is inkább, mert mindaz, ami eddig ebben az ügyben történt, az a kérelem elfogadására prejudikál.

Az azonban nincs kizárva, hogy a korlátozás föloldását a közgyűlés oly esztétikai követelés kielégítéséhez fogja füzni, amit eddig ebben a kérdésben alárendelt jelentőségűnek tartottak. Ez a követelés a telek közepébe ékelt templom szegényes és kisvárosias jellegű utcai homlokzatának modern átépítése. Azért cserében, amit az egyház a telek lukrativ kihasználása képében a fővárostól kap, az egyház is nyilván örömmel fogja az új haszon egyrészét arra a célra fordítani, hogy a saját és a főváros építendő palotája közé ékelt templom homlokzatának aránya, elhelyezése és stílusa harmonizáljon a modern nagyvárosi környezettel.

A mostani pályázat immár másodízben igazolja be, hogy a templomnak ez az átépítése mennyire fontos föltétel a Kálvin-tér fővárosi és egyházi telkének modern beépítésénél.

Mielőtt a kiállított tervek birálatára áttérnénk, ki kell jelentenünk, hogy a pályázat eredményét sem kielégítőnek, sem véglegesnek tartani nem lehet, bár a fővárosnak ez a második kisérletezés is 28.000 korona költségében van.

A beérkezett tervek közül csak tizennyolc volt kiállítva. Akadt köztük becses és értékes művészi munka is, de végigtekintve rajtuk, tisztán látjuk azt a lehetetlen föladatot, melynek megoldása elé a pályázat föltételei a pályázó építőművészeket állították. A templom mostani alakja és behelyezése az, amivel megbirkózni roppant nehéz, szinte lehetetlen. A Kálvin-tér új szabályozási vonala szerint ugyanis a térnek a Kecskeméti-utca felőli oldalát egyenesre vették, az ezzel szemközti oldalt viszont elliptikus vonalúra, melynek görbülete a Muzeum-kert sarkától a Vámház-körút elejéig tart. A tervpályázat kardinális föltétele az volt, hogy ezt a görbe vonalat, melyet a templom mai homlokzatának ferde elmetszésű alapvonala megzavar, a templom két oldalára kerülő paloták mint ép görbe vonalat hangsúlyozzák.

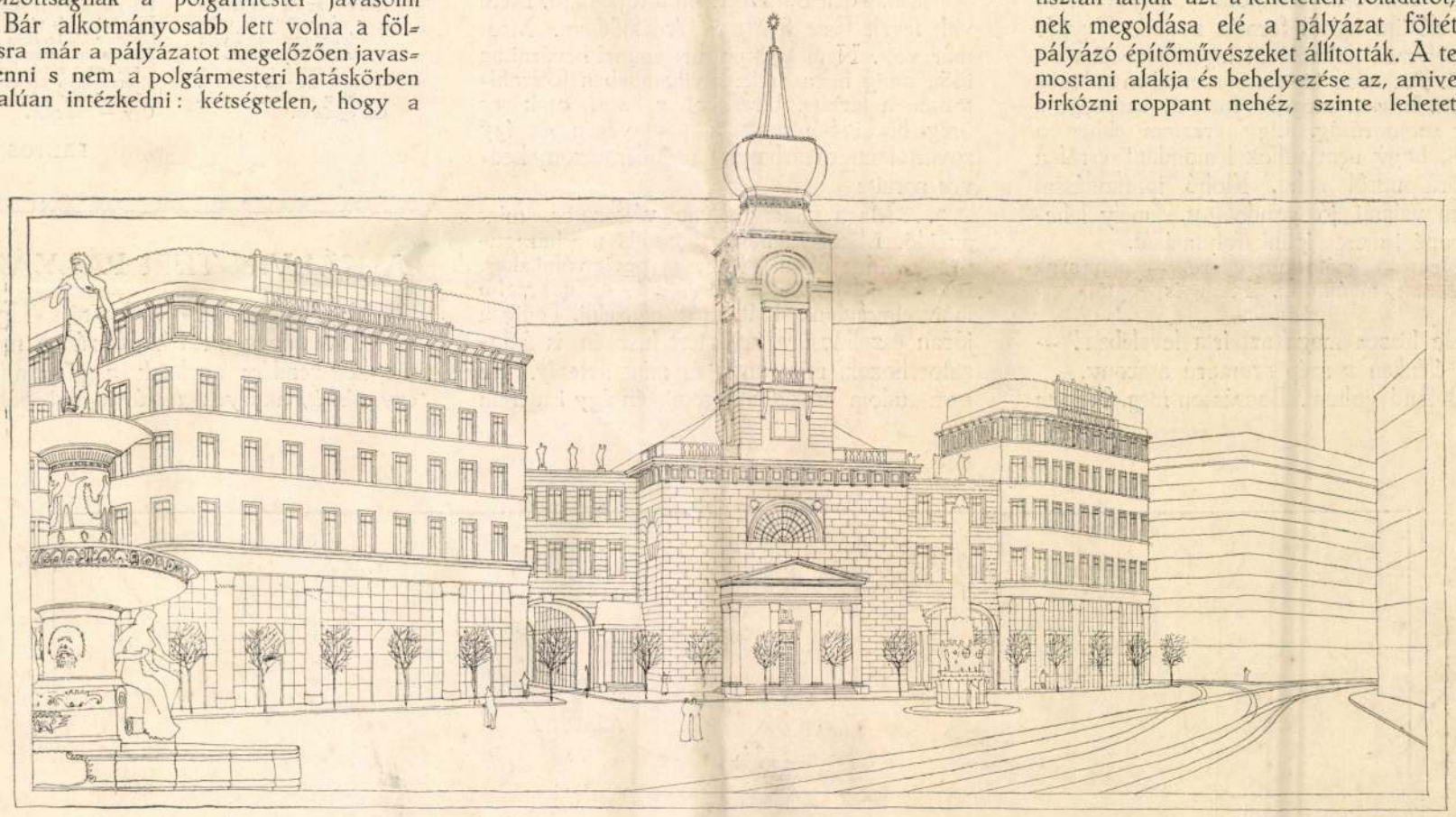

A KÁLVIN-TÉR RENDEZÉSE. TŐRY EMIL ÉS POGÁNY MÓRIC III-IK DIJAT NYERT PÁLYAMŰVE.

A KÁLVIN-TÉR RENDEZÉSE. WELLISCH ANDOR MEGVÁSÁROLT PÁLYAMŰVE.

A KÁLVIN-TÉR RENDEZÉSE. KISS ÉS ARVÉ PÁLYAMŰVE.

Gy. Takách Béla sok eredetiséggel és elevenséggel megoldott üzletpalotákat tervezett hatalmas, a vasbetont jellemző levegős ablakokkal. Rajza szép piktormunka, ami némiképp az őszinteség rovására megy. Építészetileg lehetetlen a nyugodt, lapos templomhomlokzat mellett a nyugtalan, függélyesen tagolt homlokzat.

Reichl Kálmán, az első díj nyertese sajnálatosan tartja magát az elhibázott programmhoz. Két egyoldalú faszád szimetrikus tömege közé a templom ferde homlokzatát rajzbeli fogással igyekszik beleerőszakolni. Persze, megvalósítás esetén a perspektiva szegénysége és tarthatatlansága nyilvánvalóvá lenne.

Teljesen ugyanezek a megjegyzéseink *Orth Ambrus* és *Somló Ármin* tervére, mely az 5000 koronás, második díjat nyerte meg. Ők is két egyenlő értékű szimetrikus homlokzatot hangoztatnak, valósággal közédobva az oda nem tartozó ferde homlokzatú templomot. Ez a terv suta, érzéstelen, kellemetlen. A homlokzat görbe vonalát úgy leplezi el a papiroson, hogy a gyalogjárót egyenesnek tünteti föl. Mindez persze a valóságban lelepleződne, amint nem egy erőszakolt perspektivából fogják az épületet szemlélni.

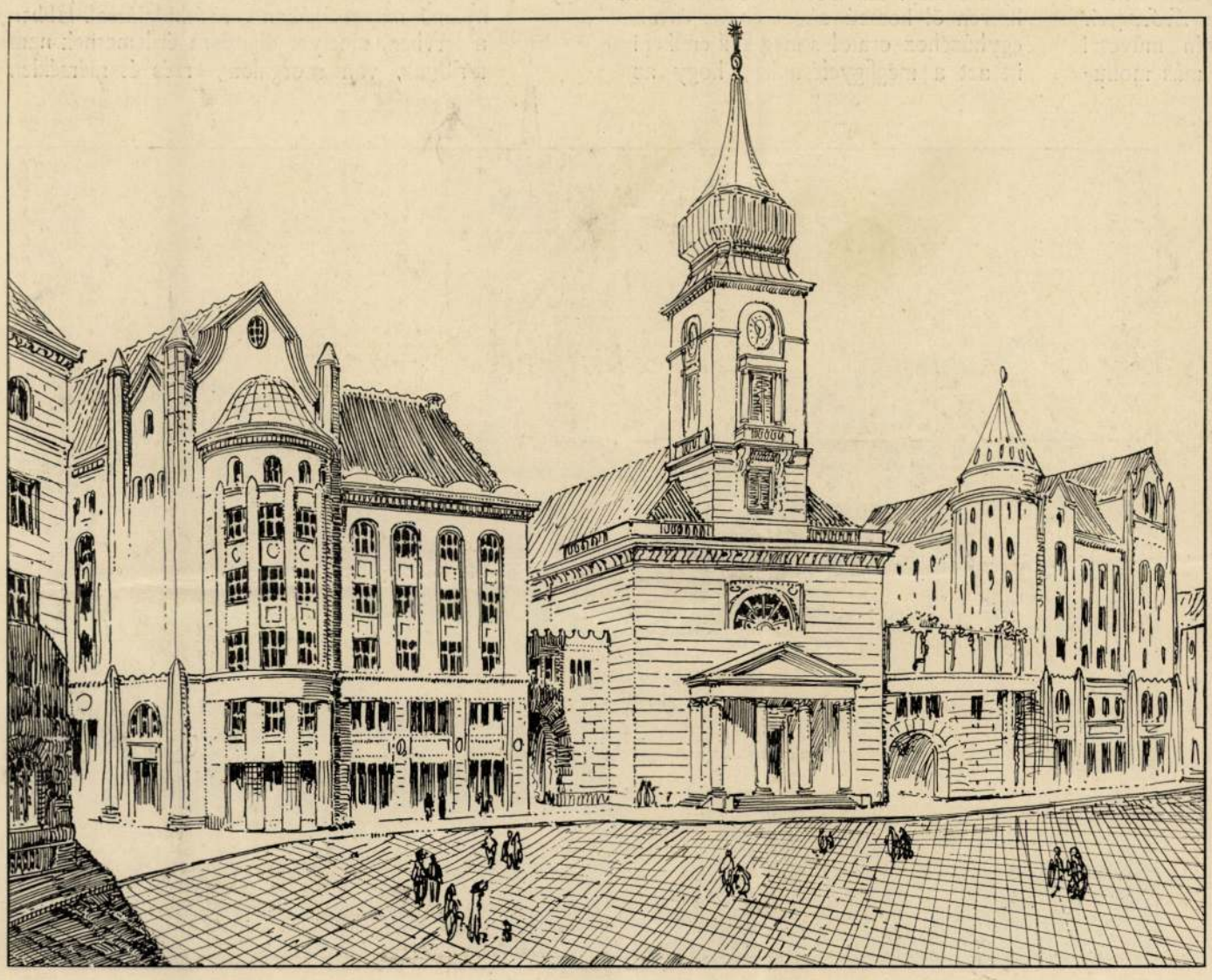

A KÁLVIN-TÉR RENDEZÉSE. SEBESTYÉN ARTUR PÁLYAMŰVE.

A hátralevő tervek sorrendben még a következők: *Tőry* és *Pogány* (III. díj) tervén megérzik az a fáradtság és reminiszcencia, ami alól a tervezők a Nemzeti Színházra vonatkozó művészi becsű tervük elkészítése után nem birták magukat emancipálni. *Wellisch Andor* (megvették); *Menyhért Miklós* és *Schuller János*; *Habicht Károly* (megvették); *Vida József*; *Miklós Ede*; *Kiss László* és *Arvé Károly*; *Székely Vilmos*; *Steiner Lajos*; *Hetyei Géza*; *Novák Imre*; *Szende Andor*. Nagyrészt vasbeton-üzletpalotákat, terveztek, tömegelosztásban hideget, fáradtat. sivárat, a templommal lazán és bántóan viaskodó hatásúakat.

GYÖNGYÖK.

Különféle gyöngyök vannak:

olyanok, mit gyöngyhalászok
tengerekből kihalásznak;

amelyek a billikomban
fölfelé szállnak a borban;

amelyeket leányajkak
mosolyogva mutogatnak;

s amelyek a virágszálon
ringatóznak hajnaltájon.

— A legdrágább igazgyöngyök
azonban csak ott teremnek,
ahol egy bús, halvány arcról
nehéz könnyek leperegnek! . . .

TOLMÁCS MIKLÓS.

A KÁLVIN-TÉR RENDEZÉSE.

LECHNER JENŐ IV-IK DIJAT NYERT PÁLYAMŰVE.

Ennek a feltételnek roppant nehéz eleget tenni. A legtöbb építőművész nem is birta a kérdést kielégítően megoldani, hanem a helyett hamis perspektivával igyekezett elfogadhatóvá tenni azt, ami elfogadhatatlan.

Azok közt a tervek közt, amelyeket a közszemlére kitettek, kétségtelenül a *Sebestyén Arturé* a legértékesebb. Sebestyén művészi erejét tudvalevően a főváros egy más monumentális középülete is hirdetni fogja, a Gellért-fürdő palotája, aminek tervezetében Sebestyén is részt vett. Mostani pályaműve értékéből semmit sem fog levonni az, hogy a zsüri csak a hetedik helyen jelölte, s így szintén azok közé a tervek közé került, amit 1500 koronával, vagyis afféle vígasz-díjért vettek meg. A pályamunkának homlokzata jó, modern, a mellett magyaros. Megérzik rajta, hogy szerzőjének gondolatát a Lechner Ödön művészi hitvallása termékenyítette meg. Ez a homlokzat, melyet őszinte, becsületes rajz tükröz vissza, szabad, mozgalmas, festői és igaz. A templom mai homlokzatával esztétikailag megfér. Fő érdeme, hogy a templom két oldalára helyezett szimmetriát nem erőszakolja. Sebestyén megértette a nehéz feladat alaprajzi részét is. A telket jól ki tudja használni, anélkül, hogy a templom kegyes céljával ellentétben állana. A telektömb fővárosi részén két átjáró utcát tervez, egyet a templom baloldala mellett az Oroszlán-utcáig, egyet derékban erre a Ráday-utcáig.

A második legjobb terv a kiállítottak közt a *Lechner Jenőé.* Ennek is érdeme, hogy szimetriára nem törekszik. A két épülettömböt egyemeletes, kedves, könnyed pergolás, áthidalás köti egybe a templom tömegével. A városi telek Ráday-utcai sarka az utcabejárat levegőssé tétele javára le van gömbölyítve. A terv a 3000 koronás negyedik díjat nyerte meg. Ez a terv a fővárostelkéből egy hetven öl hosszú sávot elvesz és az egyházéhoz csatol s meg kell említeni itt azt a megfigyelésünket, hogy az összes pályanyertes pályázók feladatukat ezzel a szükségtelen és megokolatlan telekcsonkítással oldották meg.

Leimdörfer Ármin és *Rácz Emil* két, a templom stilusához igyekvő ötemeletes palotát építettek jobb- és balfelől, a templom párkányának magasságában való áthidalással. Ebben a tervben, amelyet díjazásra érdemesnek nem tartottak, van szorgalom, érzés és mérséklet.

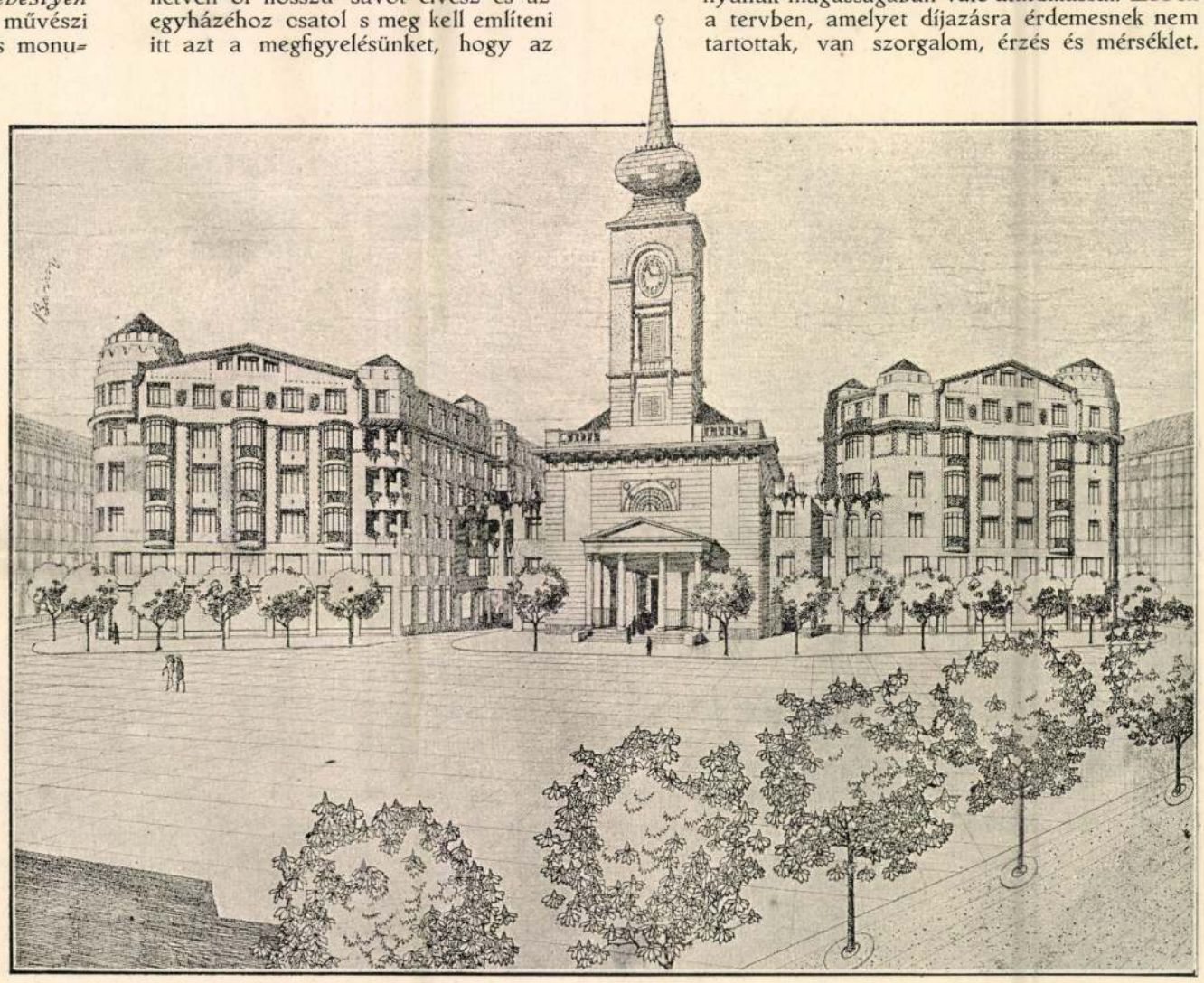

A KÁLVIN-TÉR RENDEZÉSE.

ÁRKAY ALADÁR MEGVÁSÁROLT PÁLYAMŰVE.

Reichl Kálmán

II. díj az alábbi
tervp.

vod
MÉ. 1917, 7-9. sz
6, 7. 19. l 22. l (A József-
finárvakar terv-
pályázata, tár-
lati kiegel és
alapraj vóttal.)

ami szinten egész bizonyos, **hogy semmiféle fertőző betegséget nem kap az, aki a világhirü kolozsvári Heinrich-féle Szent László fertőtlenitő szappanal mosdik**

◆

KAPHATÓ MINDENÜTT!

Reichl Kálmán

erőd

Magyar Vilmos: A budapesti calvinteri terv-pályázat. Építő Ipar 1913. 24. sz. képekkel.

Részt vett a terv-pályázaton.

tile de Fabriano elképzelésében, még a földön heve
tekint fel, kezét szeme fölé tartva az égi jelensé
De a fabrianoi kép is nélkülözi még Giovanni
Paolonak későbbi, lankás dombokkal gazdagított, m
távlatú tájképeit. Itt, miként a miniatúrán is, z
lombokkal tarkított sziklás hegyek között térdel a sz
A kis fabrianoi táblakép és a miniatúra felépítés
Szent Ferenc alakja, mozgása, az égi jelenség é
háttér festése különben azonos. Eltérés csupán f
Leone beállításában mutatkozik, továbbá a miniatú
a művész egy játékos kis medve ábrázolásával bő
és Szent Ferenc arcát a fabriánoi képtől eltérő
fiatalosnak, gyermekdednek festi. De a budap
kódexben a szultán előtt Szent Ferenc arca má
fabrianoi képecske Poverellojának arcvonásait köv
A budapesti Stigmatizáció különben hasonlít Giova
di Paolonak Giacomo del Pisano-val közösen fes
Politticóján látható, leegyszerűsített kis Stigmatizác
hoz is,[10] ahol a szent ugyancsak mélyárnyékolású sz
lás hegy előtt térdel.

E mellett se szeri, se száma Giovanni di Pa
olyan táblaképeinek, amelyek a részletekben egy
nek a budapesti miniatúrákkal. Lássunk néhány ki
gadott példát. A budapesti miniatúrán Szent Fere
a szultán előtt nyugtalan kézjátékkal, az ujjak vibr
mozgásával kíséri beszédét. Az ujjak ideges játékár
ez a ritka motívuma csaknem pontosan azonos forn
ban jelentkezik Giovanni di Paolonak a párisi Carval
gyüjteményben őrzött, Ker. Szent Jánost ábráz
képén, a szent mellett álló szerzetes kéztartásában

Reichl Kálmán +

A Kelenföldi áram-
fejlesztőtelep kazánházai
A torony kivetelével
fenti terverte.
~~Az alább említett~~ 30.000 voltos kap-
cselőházat Bierbauer
Virgil terverte.
A kazánházak repr.

Tér és Forma
1931. 109. l.

IV.

ARANY-, EZÜST- ÉS ÉKSZER-TÁRGYAK

Reichl Kálmán

építész

Lrod

=

Bierbauer Virgil dr.

Modern építészeti törek-

vések Magyarországon.

Korszakmagállam.

94 - 96. l.

Reichl Kálmán

A "Hősök Emlékét Megörökitő Országos Bizottság" hadiemlékek, katona-sirok emléktáblái és emléklapok elkészitésére kérte fel az itt felsorolt művészeket: Györgyi Dénes, Almási Balogh Lóránt, Hikisch Rezső, Reichl Kálmán, Spiegel Imre, Horváth Béla, H. Pintér Gyula, Tóth Gyula, Vágó László, Spiegel Frigyes, Jónás Zsigmond, Sváb Gyula, Brassován Szilárd, Hoepfner Guido, Kertész K. Róbert, Tscheuke Herman, Janszky Béla, Vágó József, Bethlen Gyula, Kónya Zoltán, Thein János, Vass Viktor, Kallós Ede, Kovács Erzsébet, Braun Arnold, Moiret Ödön, Pongrácz Siegfried, Dankó Ödön, Fekete Oszkár, Ssege Sándor, Haranghy Jenő terveit "Magyar Művészek Hadiemlék Tervei" cimmel bemutatja Györgyi Kálmán szerkesztésében készült katalógus.

A HÉT, Bp. 1917. jan. 28. XXVIII. évf. 4. sz. 63. lap.

Reichl Kálmán
Építész

neve említve

(Akadémia 74.

Mendöl - Mólnai 9. old.

Reichl Kálmán

tervezte a Bp. V. Eötvös u. 4. sz. házat

1913-ban

Gerle János:Elszámolás a századfordulós épületekről
Budapest 1981/11 17-21.o.

Reichl Kálmán

terveste a Bp. III. Kiszelli út 84. sz. vízolát

(191)

Gerle János: Elszámolás a századfordulós épületekről
Budapest 1981/11 17-21.o.

Reichl Kálmán, Alemási Balogh Lóránd

terveste a Bp. III. óbudai gáspyári lakótelepet

1914-ben

Gerle János: Elszámolás a századfordulós épületekről
Budapest 1981/11 17-21.o.

Reichle Kálmán

tervezte a Bp. I. Hunfalvy u. 11. sz.

villát (1908-ban)

Gerle János:Elszámolás a századfordulós épületekről
Budapest 1981/11 · 17-21.o.

REICHL KÁLMÁN festőművész
BUDAPEST

Adatok a Viziváros történetéhez. Szerk.
Mészáros György, Mészárosné Herczog Magdolna.
2.köt. Bp. : Budapesti Városszépítő Egyesület, 1991
43.p.

REICHL Kálmán épitész, Bp. 1879.IV.4.-1926.XI.21.

GERLE János - KOVÁCS Attila - MAKOVECZ Imre: A századforduló magyar építészete. Bp. : Szépirodalmi, 1990 **164-165.p. és ill.**

Reichl Kálmán

vród
2

Pirovits Aladár

Utóhangok a városépítő művészetről és Reichl Kálmán pályakoszorus műveről.

ÉIÉM 1930. 17-18.

Fenti e cikk megjelenésekor már nem élt.

Kiváló tisztelettel

elnök.

papirnemügyár r.-t. Budapest.

REJCHL *Kálmán*, építész és festő. * Budapest 1879 ápr. 4, † u. o. 1926 nov. 21. A bpesti József-műegyetemen nyert építészi oklevelet, azután Hollósy Simonnál Nagybányán tanult festeni. A fővárosi ipariskolában az építészettani és vízfestészeti tanszéket töltötte be. R. tervezte a Rimamurányi és Salgótarjáni Vasmű Rt. nyusta-likéri árvaházát, a bpesti papnövelde-utcai és a kiscelli-úti iskolákat, az óbudai gőzgyárat, a kelenföldi elektromos telepet, számos síremlékeket, stb. Mint festő 1900 óta többnyire tájképeket állított ki a Nemzeti Szalónban és a Műcsarnokban. Délelőtt c. olajfestményét 1921. szerezte meg a Szépművészeti Múzeum. 1921. koll. kiállítása volt a Nemzeti Szalónban.

8-5. II. 352 l

tovább folyo levezetéseket is de jmég
Mert ha helyes az amegállapitá shogy
jforditott viszhabgjaj a kklaszikuso
ugy már ez az elmálet sem mondhato ti

Reichl Kálmán

ÁRVERÉSI SORREND

irod

Pirovits A.: Utóhangok a városépítő művészetről és Reichl Kálmán pályakoszorús művéről. Építő Ipar 1930. 67-68 l.

1360	1720		2880	2190		
1361–1380	1721–1760	—	2881–2900	2191–2250	—	—
1381–1400	1761–1800	—	2901–2937	2251–2313	—	—
1401–1420	1801–1840	—	—	—	2314–2352	—
1421–1436	1841–1888	—	—	—	—	—

endjét a később megjelenő usban közöljük.

a régiség- és műkereskedő

Budapest, IV., Váci-utca 27-29

Piarista-palota

Telefon: 1-862-28

ÉS, -T.

agymező-utcai oldalon • Telefon: 1-208-90

GEK, TELJES ANTIK STÍLŰ BERENDEZÉSEK

MDK

Reichl Kálmán

A Képzőm. Társ. 1918-19. évi téli kiállitása.
Müvészet 1918. 5o.l.

Reichl Kálmán

okl. építész festő

1908/9. tanévtől óradíjas tanár

~~Megnyerte az építendő [illegible] [illegible] [illegible] díjat~~

Sparrajtiskola 1909. 16. l.

Megnyerte a főváros Ferenc József építészeti 4800 koronás és az állami 1500 K-ás öszthöndíjat.

n. o. 1909. 16. l. 22. l.

n. o. 1910. 36. l.

n. o. 1911. 27. l.

Szekesfehérvár, ásatás

)4 3

:ágos Bizottsága

ány	száma:	194
	kelte:	194
	beérkezése:	194

tek száma:

elintézett szám:

záma:

száma:

MDK

Reich Kálmán

Magyar kiállitó művészek névsora. Műcsarnok, 1899. 22.sz. 346-348 l.

Reichl Kálmán MDK

Örökmécs vázlatterve I-II, vizf.

Amalfi, toll

Mücsarnok 1908/9. téli nemzetközi kiáll.

Reichl Kálmán, Opesti

M.D.K.

terve első díjat nyert a Kálvin-tér szabályozására kivit pályázaton.

Vállalkozók Lapja, Bp. 1913. XXXIV. évf.

ápr. 9. sz. 14. old.

MDK

Reichl Kálmán

Örökmécs vázlatterve, vf.

Örökmécs vázlatterve, vf.

Amalfi. Tollrajz

Műcsarnok 1908/9. téli kiáll. kat. 63.l.

MDK

Reichl Kálmán festő

Művészeink, 1900/1901. téli kiáll. 60.l.

MDK

Reichl Kálmán, festőm.

126. Nagybányai udvarrészlet. olf.

KMT 1898/99. téli kiáll. Kat. 27.1.

Reichl Kálmán

építész.

Szül. Budapest 1879.

6 klevelet nyert 1901.

Műegyetem 16. l.

T. 5508.

juk Esztergomot, melyet a Szent-
melylyel szemben Párkány van köze-
térben az ütközetet szemlél-
rczeg vezényel, és középütt á-
begő mondatszalagon:

dall´Assedio con la
Turchi dal Sermo di Lorena
sto 1685.

. Forte di Parcan befejezése: 8.

Reichl Kálmán

1918. máj. kiáll. N. Szalon
Napnyugta előtt, olaff 900.–
Egy szép délután, olaff. 950.–
A fasor, olaff 950.–
1918. dec. kiáll. u. o.
A fehér macska, olaff. 2500.–
1919. okt. kiáll. u. o.
Nyári délelőtt, olaff. 1500.–

Vágó Rezső, főgimn. tanár

X. 173.

Reichl Kálmán

1900. őszi Kiáll. Nemzeti Szalon
Verőcei táj, olaj. 30 ft.
1901. őszi kiáll. u.o.
Tanulmány, olaj 120 Kor.

Vörösmarty: Csongor és Tünde

X. 2/2.

Reichl Kálmán

festő. Budapest.

Munkaszám.

1898/99. téli kiáll.

1900-1. téli kiáll.

1905-6. téli kiáll. 607

1906. tav. kiáll. 498

Keszthelyi Georgikon VI. 163

Reichl Kálmán

Munkaanyk

1917. tav. kiáll. 107, 139

1917–18. téli kiáll. 287

1918. tav. kiáll. 48

1918–19. téli kiáll

1919–20. téli kiáll. 78

1921. tav. kiáll. 279, 282, 283, 290

371, 376.

1921. őszi kiáll. 223

(a Tolnavármegyei Múzeumban)

Szövő szerszámok / III. 126.

Reichl Kálmán

Műcsarnok

1908-9. Ács kiáll. 653-655

60. Ismeretlen festő.
A XVIII. szazadból.

~~60.~~ Fejérváry László arcképe.

látható és

Térden alól ig kissé jobbra
pálczát tart. Prémes kalapja háromsz
sötétbarna; arcza leberetvált. Nyakk
mentéjét és szük nadrágját, ~~pezzemént~~
lóg; derekát öv szoritja. Felirata f

~~Effigies~~ EF
Domini Perillustr
Militiae National
Emeriti Oberva

és alól balra: Restauravit G. Posa 1

Vászon, méretei 169: 83 cm
Angeli German ajándéka 188
A karlóczai levéltárból (3

60

904: V. 2.

MDK

Reichl Kálmán

A magyar iparmüvészek törzskönyve. Magyar Iparmüvészet, 1903. 46-47 l.

Reichel és Löllbach

M.D.K.

Budapesti építészek
közös terve harmadik díjat
nyert az Erzsébetvároson
építendő törvényszéki
palota pályázatán

Vállalkozók Lapja, Bp. 1907. XXVIII. évf.

márc. 6. sz. 11. old.

Reichl Ödön építész
Épitő Ipar Épitő Müvészet 1921. 163. l.
Miskolci temetőterveért 2000 koronás III. díj

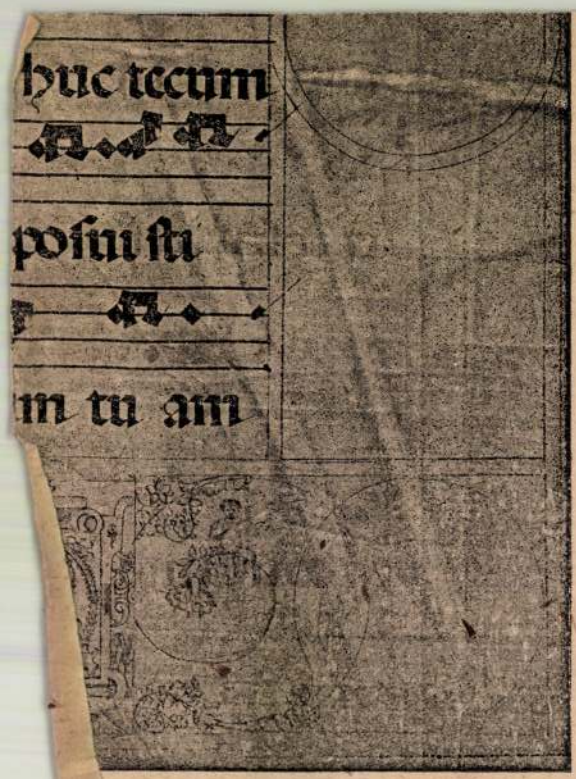

-kódex). 1557. 139a lap.

Reichlt A

mukertész

Várlatkönyve a Székes-
fehérvári múzeum-
ban.

Marosi Arnold.

Székesfehérvár művészeti
emlékei.

Magyar Művészet

1930. 431. l.

MPK

(Reichlin)

Reichlin-Meldegg báró és Tattay György
építészek

pályamüve a pécsi belvárosi templom kibövitésére
beadva, dicséretet nyert.

A péci templompályázat eredménye.
Magyarság. 1938. III.13.

M.D.K.

11. sz. cédula. Előzmény az 1.-10. sz. cédulákon.

br. Reichlin Meldegg Tibor

A bizottság dicséretben részesitette és megvásárlásra ajánlotta pályamüvét.

Gosztonyi Gyula: A Városstemplom épitéstörténete. Pécs. 47. l.

M.D.K.

Reichlin Meldegg Tibor, építész

A pécsi Városteremplom bővítésére 1938-ban kiírt pályázaton tervét a bíróság dicséretben részesítette és megvásárlásra javasolta.

Gosztonyi Gyula: A városteremplom építéstörténete. Pécs müemlékei. Pécs, /1942/. 47.old.

Reichlin Melldegg

Tibor.

épitész és gépész-
V. Szent István mérnök körút
17

Részt vett az ujjá-
építésben, ugyebekkört
a nyüregyházi tör-
vényszerési épület
ujjáépítésebe

Borb-Fabr. 57 l.

Reichls /!/ Péter építész M.D.K.

Reischl /TTI/

Kazincbarcika, kohósalak középblokkos tipus lakóházak

Társtervező: Schall József, Árkai István

Adaptáló építész: Hervay Hugó

Magyar Építőművészet 1963/1. 46.1.

Reichmann és Melocco epitési vállalkozok

javaslata 1891-ben a Papmalom tér „díszesebb"

kiépítésére

ifj. Horváth Béla Miskolc

1962. 117, 118. l.

REICHMANN
építési vállalkozó

Miskolc avasi templom környezetének átalakitási tervezete 1891

Horváth Béla ifj.- Marjalaki Kiss Lajos- Valentiny Károly: Miskolc, 1962. 117. l.

MDK

Reichmann Imre épitész

Királyhágó-u.16.sz.lakóház alaprajz, homlokzati rajz repr.

Lakástervezésünk néhány kérdése Magyar Épitőművészet 1954.4-6.sz. 111.l.

M. D. K

REICHMANN Imre építész

Gyöngyösoroszi, ércelőkészítő (tervező) munkatársa

Tervező: Scultéty

Magyar Építőművészet 1957. (VI.) 5/6. sz.

168-171l.

R.D.K.

REICHMANN Imre építész

Petőfibánya-főlér, szálloda-iroda-
ház terve
(Pest.)

Magyar Építőművészet 1956. V. évf. 1. sz. 13. l.

Reichmann István

grafikus

69 éves

(vakbélátfuródás)

+ 1954. IV. 9.

Farkasréti temető

Halotti főkönyv

883 folyósz.

1

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

NAPLÓ
(VÉSZPRÉM)

Reichstetter
József

1967 MÁR 5.

1021

Reichstetter József tusrajza (Keszthely)

és Postaügyi Minisztériumban elintéznek valamit és ezzel a gyorssal visszatérnek. Egy civil-ruhás rámkiáltott:

— *Tessék elmenni a kisiklott kocsiktól. Önnek szólok!*

— *Nem érdekel!*

— *Önnek szólok!*

— *Hallom, hogyne!*

Akkorra nagyjából megtudtam, hogy nincsenek a mentőautókban. Egy kocsi „Budapest—Zalaegerszeg" feliratú, mélyen a töltésbe fúrt feküdt, a másik kettő a vasuti töltés alján, összeszaggatott talpfákkal. Nehéz volt a közlekedés bennük, mert feküdtek. De jártam bennük, néztem egy agyonlapult szatyrot, a lezuhant kocsi alá préselődött kabátot. Aztán, hogy nem találtam őket, összecsaptam tenyereimet. *„Hála annak a mindenható bürokráciának!"* Tudtam, hogy nem kapták meg a kért, esedékes iratokat a minisztériumban időre, még azt várják Pesten. Akkor vettem csak észre Marit, a kisiklott vonat kalauznőjét. Mint valami alvajáró, úgy sétált a töltés mellett, teljesen egyedül. Nyakában táska, fején kék sapka, vállán csupa sár az egyenruha. Ment, megállás nélkül, majd megfordult, aztán megint vissza... Aki elment mellett, végigmérte, s kérdezte, hogy, s mint történt. De ő nem felelt nekik, csak ment. Az utasok nagy részének nem esett baja, de voltak sebesültek. A kivizsgálók, mentők mindenkit kérdezgettek: „Hogy vagyunk?" „Nem

lyén volt
dent. A
runk mi
igazán a
a helyük
mi becsi
hogy me
Szóval ne
mondja,
nem is idegenkedett. Egyszer akart szólni, már-már mutatott valamit az újjával, aztán mégsem jutott eszébe semmit, amit kérdezek. Egy ideig hallgatagon álltak, majd egy civil, akinek esze ágában sem volt tovább utazni, hiszen nem sokkal korábban egy nagy fekete személygépkocsiból szállt ki, megkérdezte tőle:

— *Mondja, ennek a gyorsnak hány órakor lenne csatlakozása Zirc, Veszprémvarsány felé? Még reggel van, talán elérhetnénk valamiképpen. Fontos volna, hogy elérjük. Mert későn nem érkezhetünk.* A késői érkezésnek már nem lenne semmi értelme. Hánykor csatlakoznánk?

— *Délután kettőkor, egy kicsit később* — felelt a kalauznő.

— *De Veszprém-külsőig kell csak bemenni* — szólt halkan Mari.

— *Köszönöm!*

— *Kérem* — mondta a kalauznő és akkor keserves sírásra fakadt.

POZSGAI ZOLTÁN

Reichstadter József festő

Szabad Művészet. 1951 V. 2. 77-78

A magyar festőművészet mesterei és keszthelyi művészek a Balatoni Muzeumban

Reichmann M.

festőművész Budapesten, munkaadó

Értesítő 1901/2. 46 l.

Csonttárgy, öskori VIII. 159

Reichmann Manó

kobrász

6 elemi; 3 ipar

Iparrajziskola

i. 1889/90.

5 t. l.

Györffy István dr. VIII. 249

Reichmann Miksa

Reichmann Miksa, építész, szül. 1856-ban Budapesten, 1876—77 az építészeti szakosztályban Th. Hansen tanítványa volt.

Fleischer Acs 78 l

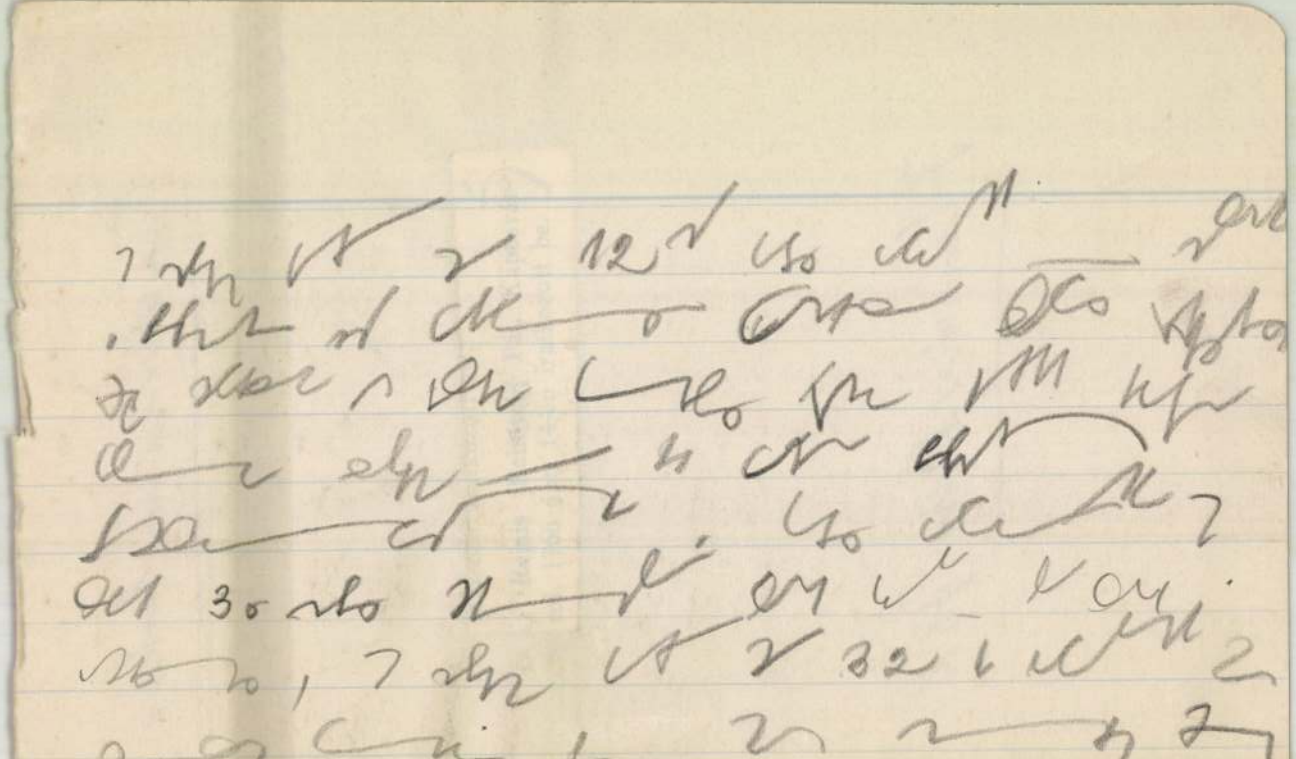

Reichmund Ferenc

Körnives

Sopron

1740. aug. 26. polg. eskü

Házi.

Reichman János, ácsm.

1810 szept. 30.-án hatósági felszólitásra megvizsgálták a Glosek által alapitandó kassai kőedénygyárat. Részbeni átépitést javasoltak. 295.o.

Mihalik Sándor: A kassai második kerámiagyár. 285.o.

Folia Archaeologica. XII. 1960. Bpest. Képzőmüv. Alap Kiadóval. Bp.

M.D.K.

· Reichmann Manó

A budapesti Alkotmány utca 25. sz. alatti magánpalota szobrászmunkáit készitette.

"Budapesti épitkezések" c. beszámoló
Magyar Salon, Bp. 1899. juli. hó
849. lap

MDK

Reichmann Péter kőmives
résztvett Buda ujjáépitésében 1686 után

Schoen Arnold:Buda épitőmestereiről töredékek, vázlatok I.Kik épitették ujjá Budát az 1686.évi romokból? Müvért 1957.VI.évf.4.sz.299.l.

M.D.K.

Reichmut, Johann, fafaragó asztalos

segesvári helybeli mesterner
„tulajdonítható a segesvári hegyi
templom 1523-ból származó
padja."

Radocsay Dénes: A középkori Magyarország faszobrai
Akadémiai Kiadó, Bp.1967. 57. old.

M.D.K.

Reychmut János, asztalos

(Joannes Reychmut Scheges variensis)

készítette 1533-ban a szász-bogácsi stallumot s ezt a stallum mennyezete belsejében elrejtett felirat áruljo el.

Radocsay Dénes: A középkori Magyarország faszobrai Akadémiai Kiadó, Bp.1967. 95. old.

Reichnitz Elza

helyesen azt kürem

Rechnitz Elza

l.

Végvári Szolnok

58. l.

Whose son is this boy? I am my parents' son
Whose daughter is this girl? She is her father's
and mother's daughter. Thomas is only son
of his parents. The children of uncle Tom's
are Tom's cousins. I have also three cousins
The boy's name is Robert.

5a

MDK

Reichnitz Elza festőm.

Chroniqueur cikke. Képzőművészet, II.évf.6.sz.15.l.

Reichpfaffer Simon, ökös

L: Nickl József

B. K: Csiphefinom czüst sokk

2.

Esti Hirlap, Bp. 1978 okt. 21.

REICHSCHEIDT, Maximilian festő (Bécs)

1766-ban 4 fl. dolgozott Trencsénbogoszlón

Ars 1997/1-3. 231.

Reichenpfalter (Reichenpfatter, Reichenpfader, Reichenstadter) Simon Pest Szül.: 1734. Steiermark. (Bruck an der Mur [?] Graz [?]). („Radmer a. d. Hassen in Steiermark"-ból) 1753. júliusában vándorlegényként jött Pestre. 1755-ben elvette mestere, Torner Károly lányát. Fauser József műhelyében dolgozott, utána 9 évig vándorolt. 1763. július 3-án kapta meg remekfeladatát. 1763. december 14-én mutatta be remekét és a pesti ötvöscéh felvette mesterei közé. 1779. júl. 14-én már úgy említik, hogy mesterségét nem folytatja. *Inasa:* 1762. XII. 23-tól 1768. Güs János; 1768. IX. 18. Bauman Ferenc Xavér (1765—1773).

Művei:

SR 305	109	„C" 190	Cukortartó 1763—65 Egykor Nagy Ferenc birtokában. Lappang
SR 306	109	„C" 190	Feszület 1763—65 Bp. Egyetemi templom
	109	„D" 191	Elefántcsont kupa, monogrammal 1767 körül Egykor dr. Hirschler Henrik gyűjteményében
	109	„D" 191	Kanna 1767 körül Bp. Tört. M.
	110	„D" 191	Monstrancia 1767 körül Kalocsai székesegyház
	110	„E" 192	Monstrancia 1767—68 Bp. belvárosi templom
	110	„E" 192	Tál, ezüst 1768 Bp. Tört. M.
	110	„E" 192	Áldoztató kehely, ar. ezüst 1768 Bp. belvárosi templom

Pest - Buda 1977

110	„E“ 192	Tányér „Sz.A.” monogrammal 1768 körül Iparm. M.
110	„F“ 193	Fedeles kancsó 1768—74 Bp. Tört. M.
110	„F“ 193	Kézmosótál 1774 Bp. Tört. M.
110	„F“ 193	Kézmosókanna 1774 Bp. Tört. M.
110	„F“ 193	Öröklámpa 1774 Sátoraljaújhely r. k. templom

Irodalom:
BFL arany- és ezüstművescéh iratai, vegyes iratok; OL Helytartótanács L Acta mechanica; OL C 25 Lad B Fasc 23 N° 18.; Illyefalvy—Pallós; Kapossy; Horváth H.: I. 250. p.; Expos 1927., 1935.; M. Rosenberg III. 9407; Kőszeghy; Patakyné II. 260. p.; A. B.: 4., 6/a p.; Földes.

Rohrmüller Ferenc — Pest. Ar.

1854. V. 10. mester. A hatvanas évekig említik.

Művei:
Nem ismertek.

Irodalom:
BFL. Pesti arany- és ezüstműves ... céh, vegyes iratok. 1854. V. 10.; Horváth H.: II. I. 25. p.

Rubl (Rupp) Ferenc — Pest. Ez.

Szül.: 1803. 1818. III. 29. inas 4 évig Paschberger Ferencnél. Kimutatható 1824-ben.

Művei:
Nem ismertek.

Irodalom:
Horváth: Magyar ötvösök Bécsben. 8. p.; A. B.: 31. p.

Reichsthaler Janus

pozsonyi mindertesz

pavillonja

l.

Kel 1885

II. k. 1. f. 103. l.

104. l.

105. l.

108. l.

darab	Kifizetett összeg		Megjegyzések
	K.	f.	

Reichsthaller

pozsonyi műértés
pálmagnýtemenye az
Oetl-féle pavillonban
volt kiállítva.

Kel 1885

I. k. 1. f. 48-l.

Budapest, 1928 december 18.

né urasszonynak,

Budapest.

k Nagyságosm Asszonyt, hogy nagybe-

lege

pengö

cemberi részleteit címünkre átutal-

nak is sulyos fizetési kötelezett-

ellett vagyunk,

teljes tisztelettel

Reichsthaler János

pozsonyi műkertész

mű- és kereskedelmi kertészetét 1862-ben alapította. A kerti terület 15 katasztrális hold volt 1905-ben. Országos, megyei és helyi kiállításokon számos első díjat nyert.
Az 1885-dik bpesti országos kiállításon co- és kir udvari szállító címet és koronas arany érdemkeresztet kapott.

Ortvay Tivadar dr

Pozsony város utcái és terei. Pozsony, 1905
132.l

3 Sz. József olt.		**Görög** Teodoz **Izraelita** Ijar 7
Csütörtök **4** Monika, Flór.		**Protestáns** Flórián **Görög** Pelágia sz. **Izraelita** Kham. böjt
Péntek **5** V. Pius pápa		**Protestáns** Gotthard **Görög** Iréne vt. **Izraelita** Ijar 9
Szombat **6** János ap. ev.	1933 **Május** 31 nap	**Protestáns** Frida **Görög** Jób **Izraelita** S. Akhari

8-ik hét — Nap kelte 4 óra 46 pk. — Nyugta 19 óra 18 pk.

Reichstatter József MDK

a veszprémmegyei művészeknek a Bakonyi Muzeumban rendezett kiállításán szerepelt.

Dr. Vajkai Aurél: A veszprémi képzőművészeti kiállítás és a Képzőművészeti Alap.
KÖZÉPDUNÁNTULI NAPLÓ 1958. Nov. 30.

Reichstetter József MDK

szerepelt a Jankovics Lajos kulturális szemle pályázatának anyagából rendeztt kiállitáson a veszprémi Bakonyi Muzeumban.

Vonyarci öreg háza

Konez István: A müvészet "hinterlandja".

Napló . 1963 okt 6.

Reichoffer Jenő

1898/99 – 1901/2

Ferkèpzomfoiskèvk

126. l.

Reichstetter József

Az első balatoni kisgrafikai biennálén szerepeltek fametszetei: „Köves urzály" – „Vitorlások" – „Hajnal" c. (említve.)

Balogh Elemér: Az első balatoni kisgrafikai biennálé Keszthelyen.

Napló, 1971. okt. 24.

Reichstadter József

pesti Kerthez

l.

Szabad Művészet

1957. 79. l.

1902. Érkezett: augusztus 11én

0-én 139 sz.a. kelt felterjesztő-
omnak Sztehlo Ottó ./. alatt ide-
szerint való helyreállitása a mü-
/1000/kor.államsegélyt engedélyez-
üldöm meg a bizottságnak a ti-
üspökhéz egyidejüleg intézett le-

ogy Sztehlo Ottó épitésznek a
itása érdekében tett hivatalos
ltségei és napidijai ötven /50/
tt, mely összegnek nevezettnek

Reichsthaller Béla

mühestein

l.

[Közlezrkiáll

1309 l.

OLVASD EL ÉS ADD TOVÁBB!

Loholsz, futsz új javak után...

Loholsz, futsz új javak után, kifúj a szél, megázol,
És a meglévő holmidra vajjon, miért nem vigyázol?
Még törekvő emberek is sokszor sárba ragadnak,
Hogy ha ezer dolgod is van, szakíts időt magadnak!
Biztosításod van már rég (jobbat nem is tehetnél),
De manapság **e kis pénzért** mondd, hogy mit is vehetnél?
Ezt az ügyet nem is lehet más oldalról szemelni,
Az értéket nagy sietve jó lesz ma felemelni!!

"Pátria" r.-t. Budapest — 485418

Reichstetter József

simontornyai órás

1834-ben készítette az alábbi templom órát. Elpusztult az 1836-iki tűzvészben.

Feleki József: A fokföi vef. egyház multja és jelene. Bp. 1887: 25. l.

MAGYAR BANK
BUDAPEST
VILMOS CSÁSZÁR ÚT
32.
ÉS KERESKEDELMI RÉSZVÉNYTÁRSASÁG

BUDAPEST
1942
MAR
13. -2.
Ad 741 Ad

Reidel Zachariás
festő

l. Hendviselet
143 l.

Reichstetter József
R

egy képpel

szerepelt a kiállításon.

Konca István: Balaton - Bakony. Veszprém megyei művészek képkiállítása a budapesti Ceák-galériában.

NAPLÓ: 1963 szept. 18. 2. lap.

Reichstetter József
festő

M.D.K.

Keszthelyen rendezett kiállítást

—: Hírek
Művészet, 1962. julius — 38 lap

Magyar Hírdető
SAJTÓFIGYELŐ
Bp. V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Reichstetter József

1981 AUG 27.

NAPLÓ (VESZPRÉM)

1021

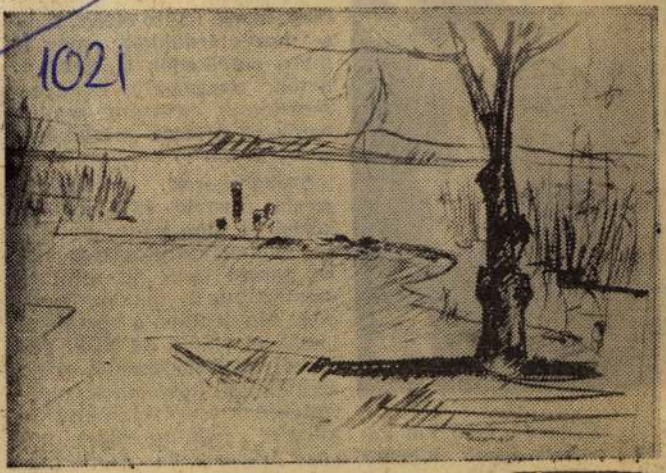

BALATON-PART
Reichstetter József tusrajza

ő olvadáspontú fémeket ko-ívüli nehézséggel lehetett dolgozott új módszer szerint ik például a titán és acél án tartályra acél hűtőkígyót módszerrel.

szerelesev

Figyelemre
a „mozgójá
fokos emel
hetők; pos
mekkocsik
hatók az ú
si eszközö

Szakemb
szerint a r
közlekedésben nagy jövő vár a személyszállítószalagokra. Ez persze távol áll attól az utópisztikus elképzeléstől, hogy ténylegesen a közutakat lássák el velük. Az NDK-ban komolyan foglalkoznak olyan személyszállítószalagok megépítésének tervével, melyek a külszíni szénfejtéseken dolgozó bányászokat szállítanának több kilométerrel távolabb fekvő munkahelyeikre és vissza.

B. L.

Reichstetter József

Kerzegek
Ősszi Balaton

Balatoni Nyári Tárlat 1962.
Tihanyi Múzeum
katalógus

Reichstetter József:

Keszegek — festmény
Őszi Balaton — "

Balatoni Nyári Tárlat 1962
Tihany. Múzeum
katalógus

MDK

Reichstetter József, Keszthely

Balatoni táj, temp.

Vidéken élő képzőművészek kiáll.II. N.Szal.

1955. 16. 1.

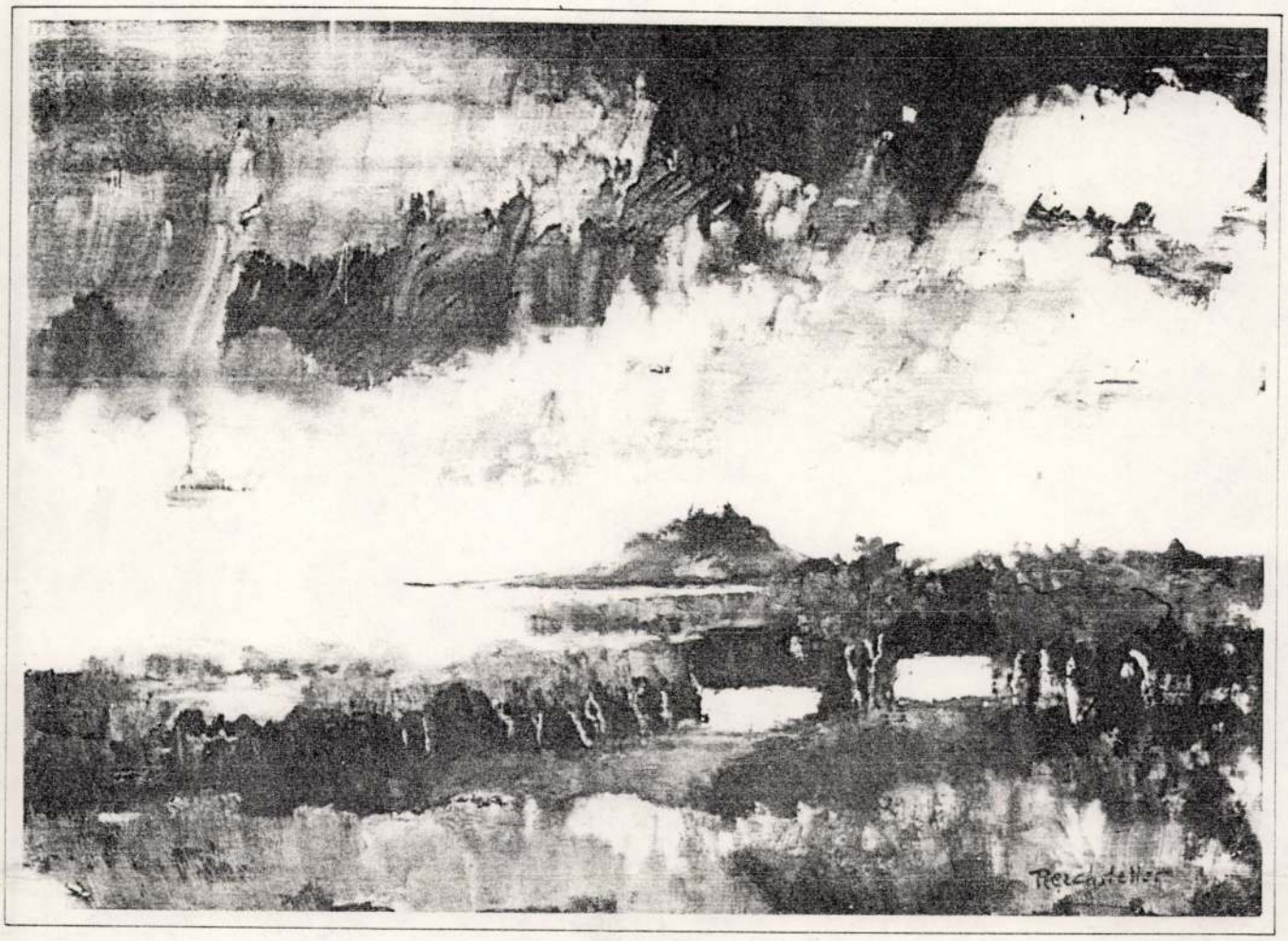

VONYARCI DOMB

Reichstetter József

festőművész, grafikus

8360 Keszthely
Rákóczi tér 13.

1923-ban született Veszprémben. Budapesten Molnár C. Pál indítja el pályáján. Főiskolai és egyetemi tanulmányainak elvégzése után külföldön járva érzékenyen reagál az impresszionizmus és expresszionizmus irányzataira. A Budavári Palotában lévő nemzetközi kiállításon képei elismeréseképpen alkotói ösztöndíjban részesült.
Önálló kiállításai voltak Keszthelyen és Zalaegerszegen, de munkái szerepeltek kollektív tárlatokon Budapesten, Veszprémben és Keszthelyen.

1923 in Veszprém geboren. Auf Anraten von Pál C. Molnár beginnt er seinen Laufbahn in Budapest. Nach Abschluss seiner Studien auf Hochschule und Universität, im Ausland reisend, reagiert er empfindlich auf die Kunstrichtungen des Impressionismus und Expressionismus. Bei der internationalen Ausstellung im Palast der Burg von Buda erhält er in Anerkennung seiner Bilder ein Kunststipendium.
Selbständige Ausstellungen in Keszthely und Zalaegerszeg, aber seine Arbeiten waren auch auf Kollektivausstellungen in Budapest, Veszprém und Keszthely zu sehen.

He was born in Veszprém, 1923. His career was launched by Pál Molnár C. in Budapest. After having qualifications at higher education he went abroad where he was deeply impressed and highly responsive to the schools of impressionism and expressionism. In recognition of his works of art at the International Exhibition held in Buda Castle, Budapest he won a scholarship.
He has had one-man shows in Keszthely, Zalaegerszeg and has taken part in collective exhibitions in Budapest, Veszprém and Keszthely.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

NAPLÓ
(VESZPRÉM)

1966 JUN 29

Reichstetter József

1021

PLO

Reichstetter József képkiállítása Keszthelyen

A mai képzőművészet néhány területén mintha zavarban volna. Világszerte elterjedtek a látható, érzékelhető valóságtól meglehetősen elszakadt modern festészeti kifejezésformák, hova-tova az absztrakt is már túlhaladott, idejétmúlta irány. Hova vezet mindez, még nem tudjuk. Már azon is lehetne elmélkedni, hogy tulajdonképpen mennyiben van létjogosultsága a táblaképnek a modern életben. A vizuális kultúra kielégítésére elárasztottak a fényképek, a televízió pillanatonként változó képsorai. Az arcképfestészet kihalt, a mai tárlókon portréval már alig találkozunk.

De hasonló problémák, nehézségek merülnek fel a tájképfestészettel kapcsolatban is. Egy novella illusztrációjában el lehet szakadni a valóságtól, elég, ha a művész az irodalomhoz, az író képzeletvilágához kapcsolódik. *De a tájképben már nehezebb a modern absztrakt stílusirányzatot megvalósítani*, a látható valóságot mégsem lehet minden izében felforgatni. Különösen áll mindez a balatoni tájképekre, hisz a pillanatokként változó színű, fényű és hangulatú Balatont a hagyományosabb stílusok sem tudták oly közvetlen módon rögzíteni. A Balaton modern ábrázolásának nehézsége legott kiderül, ha az itt élő festők műveire, a Balaton partján rendezett képkiállításokra gondolunk: *aránylag kevés balatoni képet festenek az itt élő festők*, s milyen kevés balatoni kép kerül kiállításra az ún. balatoni nyári tárlatokon.

Annál dicsérendőbb tehát az itten, a tó közelében élő festő aki ábrázolásaiban elsősorban a Balatont akarja megragadni. *Reichstetter József* Keszthelyen él, a Balaton festője, keszthelyi megbékélt, nyugodt, vitorlásokkal tarkított öblének meghitt ábrázolója. Néhány képén igen izlésesen sikerült szineit összeválogatni, mondanivalója derűs, optimista, s egyúttal lírai. Mennyire világos, élénk színekkel dolgozik mintha messze elkerülné a drámát, a zivatarfehők tragédiáját. Balatonunkat mindenesetre fénylőnek, az öblöt színesnek érezzük.

Újabb stílusmegoldásokat elsősorban Reichstetter jó grafikájában fedezhetünk fel: *igen gazdaságosan, néhány vonallal és helyes érzékkel épp a legmegfelelőbb helyre terített széles tusfoltjával úgyszólván színes hatást tud elérni*, s e kevéssel is a a Balaton-part lényegét érzékeltetí. Reichstetternek különösen grafikai műveiben nagy lehetőségeket látunk kibontakozni, oly igéretét, ami modern formákkal is alapjaiban reális marad.

E képkiállítás ismételten felveti a vidéken élő festőművészek alapvető problémáját: *hiányzik a szervezettség, a kollektív művészi légkör* tulságosan magukrahagyottan élnek. Pedig mennyi modern törekvést, korszerű látásmódot fedezhetünk fel bennük.

Dr. Vajkai Aurél

daságí mechanizmus és a MÉK

zükséglet határozza meg, és csak akkor vállalhatnak az ellátásért felelősséget, ha bizonyos mennyiségekre a tervezésnél előre számíthatnak. Ezt egyelőre a területi szerződéskötés formájában tudják biztosítani. Példát is mondott erre. Ha egy termelőszövetkezet tíz hold káposzta termelésére köt velünk szerződést, akkor terveinkben szerepel ennek a tíz holdnak a várható termése. Leszámítjuk ebből azt, amit a közös gazdaság saját községének ellátására biztosít, s így *aránylag reálisan számolhatunk bizonyos mennyiség beérkezésére.* Két eset lehetséges: a tervezettnél vagy kevesebb, vagy több terem. Ha rosszabb a termés, akkor az ország más részeiből biztosítjuk az árut, ha jobb, akkor a szerződési kötelezettségnek eleget téve átvesszük a termést és a fölösleges mennyiséget beleillesztjük az országos áramlatba. Így tehát jobban jár a közös gazdaság is. Az említett példa alapján: rossz termés esetén baj lesz az ellátással, mert a leszerződött mennyiséget csak akkor tudja szállítani a szövetkezet, ha a vetést nem érték elemi károk. S mi van akkor, ha a tervezettnél több terem és sehol sem tudja értékesíteni áruját? A termelőszövetkezetre marad egy tetemes mennyiség.

A MÉK IGAZGATÓJA SZERINT *nem* daság a boltba szállít, vagy a nagyfogyasztóhoz, akkor *jogot formál a nagykereskedelmi árrésre, amely eddig a MÉK haszna volt.* A vállalat le is mond az árrés egy részéről, de 5—7 százalékot magának tart a göngyöleg ellátás fejében. Ebben egyezség jött létre a SZÖVÉRT és a Földművelésügyi Minisztérium között. Ez pedig egyelőre olyan vita, amit sem az újságíró, sem a MÉK igazgatója eldönteni nem tud. Tény azonban, hogy ha az új mechanizmus a termelőszövetkezetek vállalati, önálló gazdálkodására törekszik, az egyezséget az árrés tekintetében is a közös gazdaságokkal kell megkötni, mert a kereskedelem és a termelőszövetkezetek érdekei is azt kívánják, hogy *ne felsőbb utasításra, hanem saját elhatározásukból cselekedjenek.*

NÉHÁNY DOLGOT EMLÍTETTÜNK MEG CSUPÁN, s nem törekedtünk a teljességre, hiszen a MÉK és a termelőszövetkezetek közötti kapcsolat, a zöldség-gyümölcs ellátás meglehetősen bonyolult, amelyre *semmilyen receptet előre megírni nem lehet.* Az viszont igaz, hogy az új gaz-

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

NAPLÓ
(VÉSZPRÉM)

Reichstetter József

1900 JUL 21

1021

NAPLO

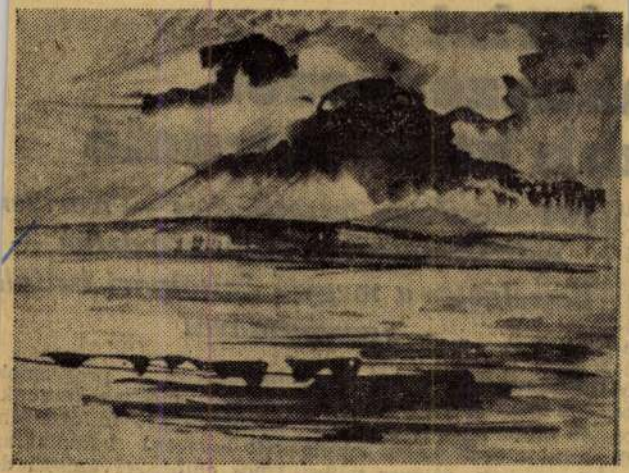

Reichstetter József festőművész Keszthelyen él, a Balaton egyik öböl ezernyi változatban csillogó világának ábrázolója. Legutóbbi kiállításán különösen olykor a kínai művészetekre emlékeztető, tusrajzaival ragadott meg. Képünkön: Fel-jz). V. A.

forint —
akaszervezés,
bb koncentráció

104 százalékos tervteljesítés — Korszer építésszervezés a Balaton-parton — Beszélgetés a megyei építőipari vállal igazgatójával

gédüzemeink ezzel szemben 132,2 millió forint értékű munkát végeztek. Ezen belül a csak építés-szerelési munkák féléves teljesítése 104 százalék. A termelés ütemessége is kedvezően javult, mert nem csupán az első és második negyedéves, de a hónapok termelése is egyenletesebb-

rendkívüli programok kellett megvalósítanunk Balaton-part fejlesztésén Itt korszerű hálódiagra mos építésszervezéssel d gozunk, így a balatona csi szállónál és a más fél évben a balatoni ugyancsak idény szállodánál. Ajkán ság egyik legko kórházának épí

MDK.

Reichstetter József festő, Keszthely,

"Balatoni táj" / tempera/

Vidéken élő képzőművészek kiállitása
Nemzeti Szalon, 1955. 16.1.

MDK.

Reichstetter József

A veszprémi tárlaton részt vett

Napló /Veszprém/ 1965 ápr.4. lap -

MDK.

Reichstetter József

Kiállitási hiradás

Napló/Veszprém/ 1965 ápr.22.lap -

MK

Reichstetter József

Szerepelt a Veszprémben élő és alkotó festőművészek nov. 7-iki kiállításán.

Csorhát József: Megyei képzőművészetünk seregszemléje.

Napló/Veszprém/. 1962. nov. 11. 2. lap.

Reiczmann Gizella festőművész
Ősz
Tpolyafák
Magyar Aquarell és Pasztellfestők Egyesülete
VI. kiállitása, 1919 február

Az ornamentikát borpiros és sötétlila alapon csigába kanyarodó indák képezik egy-egy puttóval, madárral, két kék virággal és két rózsaszín rózsával. A díszítés külső sarkában miniatura (101 × 40 mm), amelyen *Szent Márk* evangelista ábrázolása látható. Aranykeretben, magas pulpitus mellett ül a szent, piros ruhában, zöld palástban az előtte lévő könyvet írja. Mellette szárnynélküli barna

Zacharias Reidel Delinea

MDK

I.Lipót apotheozisa, rézm.

Tört.

rt. Képcs. graf. kiáll. 19o7. 5o l.

Reiner Elemér

szerepelt az Iparművészeti Tanács kiállításán.

M. 1933. VII. 16.

MDK

Reidel Johan Zacharias

Tört. Képes. 1922. 25.1.

Reider Andreas

Thieme Becker

XXVIII. 320. P.

(Lyka)

BALATONLELLE

Reider Béla

Szül. Nagyvársony 1874

Rk: 6 gin

1892/93 I. I osztály

Helyszűke miatt vizsgálta-
szkladott

1893/94 I. I osztály

szünvéznövendék

1893/94 II. I osztály

1894/95 I-II. II "

1895/96. III. " rjel

Tofeus Mihály V. 298.

Reider Béla

mit. Nagyvársony 1874

1896/97 IV é. rajztjek

Magyar
Iparművészeti Társulat V. 310.

Reider Béla

alakrajzolás

1892

Címnök 1930 87. l.

Reider József

Thieme Becker

XXVIII. 321: l,

(Lyka)

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Visegrádi-utca 36.

Reider Lorenz

Thieme Becker
XXVIII. 321. l.
(Lyka)

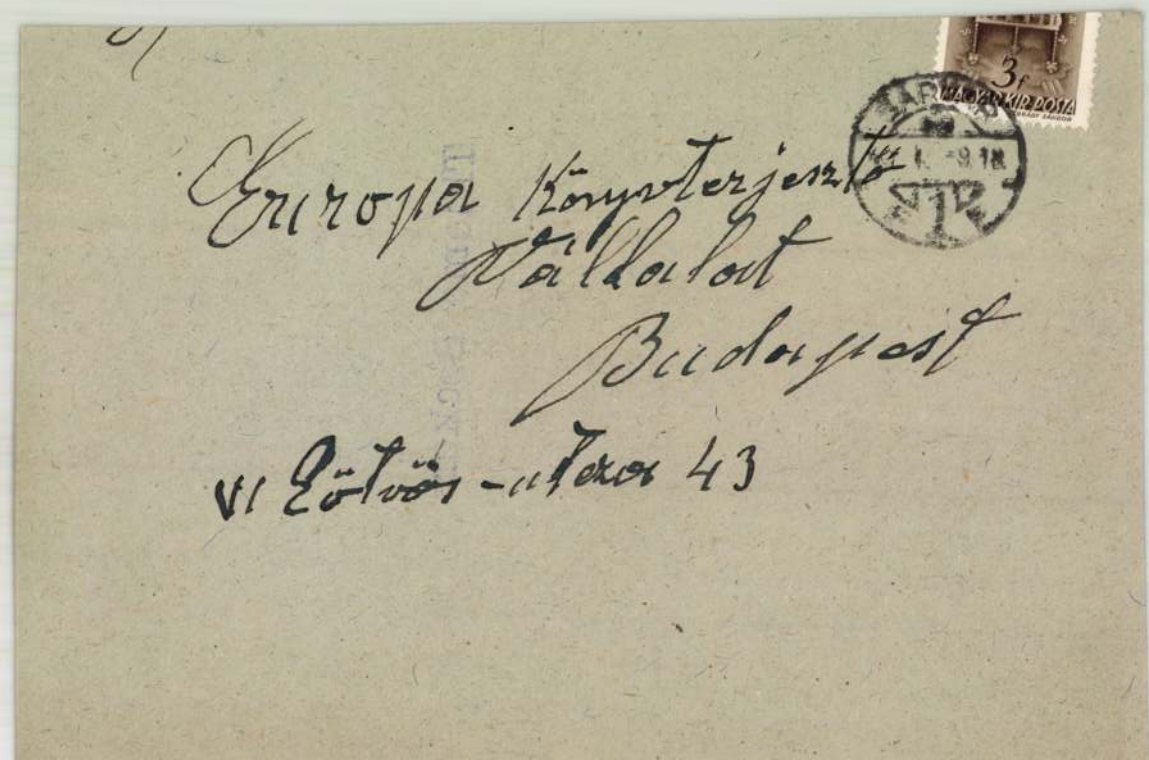
3f
MAGYAR KIR. POSTA
Europa Könyvterjesztő
Vállalat
Budapest
VI Eötvös-utcza 43

M.D.K.

Reidinger Gyula (bpesti) épitési

Eggenhoffer József esztergomi mérnökkel közösen készítette az esztergomi új főgimnázium terveit kb. 100.000 frt-os költségkerettel.

Vállalkozók Lapja, Bp. 1897. XVIII. évf.
márc. 23. sz. 3. old.

REIDL, Johann, pozsonyi fazekasszegéd

Johannes R., Hafnergesell, 2 éves lánya meghalt. (1802, 385 l)

—

Johann Raidl, Hafnergesell, 3 hónapos lánya meghalt. (1808, 693 l)

—

Jt. Reidl, 27 éves lánya meghalt. (1823, 1. kötet, 336 l)

Preßburger Zeitung
(Geuthon)

II. 3511. Reif Gyula, 20 éves, prot., szül. Budapesten, atyja elnöke egy testképzőiskolának, antik osztály, 1878 jan. 14.

Lom 183. l.

Reif Grula

Müvenet 1912. 183.

Forster Gyula báró V. 46.

Reiff, J.M. szobrász M.D.K.

A fertődi kastély építésénél közreműködő szobrászok

Ferenczy Károly: Adatok a fertődi kastély értékeléséhez

Műemlékvédelem 1961 / V./ 4. sz. 229.l.

M.D.K.

REIFF János lichály szobrász. ?

stukkátor ?

1766. Fertőd, Esterházy-kastély, homlokzat, figurális dísz, órához egy szobor, hatom gyermek, pajzs, ablakkeretek 318, – forintért

Aggházy: Barokk szobrászat ... Tsp. 1959.

I. 124. 260. II. 193.

Reif György graf.

Takarékszövetkezeti találkozó

A Takarékszövetkezetek Tolna Megyei Szövetsége az elmúlt évben döntött arról, hogy minden esztendőben egy alkalommal a volt nyugdíjas ügyvezetőket és főkönyvelőket nyugdíjas találkozóra összehívja. Ez történt tegnap délelőtt, amikor a szekszárdi Zrínyi utcai halászcsárdában tartották az összejövetelt. A nyugdíjas találkozón Pajor István, a megyei szövetség soros elnöke, majd Farkas József megyei titkár üdvözölte a jelenlévőket, s minden nyugdíjast ajándékcsomaggal ajándékoztak meg. *(pt)*

Új kézbesítési rendszer?

Rövidesen megszűnik a külterületeken a ládába való kézbesítés, hallottuk a hírt. Máté István, a Szekszárd 1. sz. Posta vezetőjétől megkérdeztük: valóban így van?

Máté István elmondta, ami eddig külterületnek minősült, ott úgynevezett közigazgatási „átforgatások" vannak, az önkormányzat némely külterületet belterületnek minősít. Ilyen területek vannak például Szekszárd környékén is. Mivel nem egyforma a kézbesítés bel- és külterületen, ennek megfelelően a posta is gondolkodik a a kézbesítés megváltoztatásáról.

Az önkormányzat által belterületnek minősített területeken a kézbesítési rendszerben is váltani kell, de ennek kimunkálása jelenleg is folyamatban van. *– péteri –*

Nyugdíjas vöröskeresztes eket köszöntöttek. Dr. Bajor Klára, a vöröskereszt megyei vezetőségének elnök köszöntötte a megyei és a városi szervezetettől nyugdíjba vonult aktivistákat, s arról tájékoztatta őket, hogy mennyit változott a szervezet, s jelenleg mivel foglalkoznak. A tájékoztatást követően a meghívott tizenegy nyugdíjast és a városi titkárokat megvendégelték, s az idős embereknek ajándékkal kedveskedtek. FOTÓ: BAKÓ JENŐ

HÍREK

Kertbarátok taggyűlése

A Szekszárdi Kertbarátkör december 9-én hétfőn este 18 órakor taggyűlést tart a Babits Mihály Művelődési Központban. A kedvezményes növényvédőszer, műtrágya és vetőmagigények számbavétele, valamint az 1997. évi munkaterv tárgyalása kerül napirendre. Az időközbeni bejelentkezések alapján mód nyílik új tagok felvételére és bejegyzésére is.

Konzultáció igazgatóknak

A Tolna Megyei Iskolaigazgatók Egyesülete december 12-én 10 órától a szekszárdi I. Béla Gimnáziumban tartja tagjai részére idei második jogi konzultációját. A bér- és munkajogi

Tolnai Népújság

VÖLGYSÉGJÁRÓ

Kakasdon a jövő évi költségvetés koncepciójáról tárgyaltak a képviselők a legutóbbi testületi ülésen. A tervek között szerepel az úgynevezett pinceprogram folytatása, egy ötszáz méteres út megépítése és a szennyvízhálózat megtervezetése.

Tíz-tízezer forint támogatást nyújtott a Magyar Vöröskereszt a nyári vihar károsultjainak. A segélyt a napokban adták át négy izményi és györei családnak.

Pályaválasztási tanácsadást tartanak december 11-én, szerdán délután egy órától négyig Bonyhádon, a városi művelődési központban.

Reif György grafikáiból nyílt kiállítás Bonyhádon. A városban tanító grafikus 1977 óta tagja a művelődési házban működő Képzőművész Körnek. Képünkön Lovagvár című munkája, amely a többi alkotással együtt december 20-ig látható a művelődési központ kiállítótermében.

Országosan is kuriózumnak számító verseny

Ígéretes bonyhádi tehetségek

Sok tehetséges fiatal jelentkezett a bonyhádi Ifjúsági Dalszínház dalversenyére.

A múlt szombati elődöntőn a tizennégy éven felüliek mérték össze tudásukat. A tizenkét versenyzőből kilencen kerültek tovább pontszámaik alapján a középdöntőbe, egy énekest pedig a kisszámú, ámde lelkes közönség juttatott be a februári erőpróbára. A versenyszámok között vendég énekesek és zenészek is bemutatkoztak, a bonyhádi általános iskolák képviseletében. Másnap a fiatalabb korosztály versenyzői léptek színpadra. Ezen a napon is ígéretes tehetségekkel ismerkedhetett meg a közönség. A show-elemeket sem nélkülöző műsor végén az öttagú zsűri elnöke, *Pintér Gabriella* énekesnő értékelte a versenyt. Mint mondta, kevés dicséretes, a bonyhádihoz hasonló kezdeményezés létezik az országban, pedig ez nagyon fontos lenne mind a tehetséges gyermekek, mind szüleik számára. Ebből a korcsoportból mind a nyolc induló szereplője lesz a dalverseny döntőjének!

má-ré

Reif Gyula, festő; szül. 1857-ben Budapesten.

1878-ban a münchemi képzőművészeti akadémián tanult.

Somogyi Miklós: Magyarok a münchemi képzőművészeti akadémián. Művészet. 1912. 183. l.

M.D.K.

REIFF, Johann Michael stukkátor

1766. A süttöri kastély díszteremének stukkózását végzi el

Művért. 1955. 1. sz.

Valkó Adorján: Fertőd/ Eszterháza, Süttör: Győr-Sopron megye / mesterei, művészei 1720-1768 között

130. l.

 M. D. K.

REIFF, Johann Michael stukkátor

ajtaját is ő díszíti 1766.

Vackó Arisztid: A fertődi (eszterházi) kastély mesterei, művészi 137. l.

Művért. 1953. 1-2. sz.

 M. D. K.

REIFF, Johann Michael stukkátor

Az eszterházi kastély tomlokzati részének figurális díszítése. A főpárkány azon részére, ahova az óra rerül egy szobrot mintáz három gyermekkel, valamint egy nagy pajzsot. Több ablak félkörü és ívelt keretét készíti el stukkából.

A kerti palota zenei részének. /

M.D.K.

REIFF, Johann Michael stukkátor

Eszterházán a kastély hercegi lakrészei-
nek mennyezet stukkóterait készíti el.
1767-

Művért. 1955. 1. sz.

Valkó Arisztid: Fertőd / Eszterháza. Süttör: Győr-
Sopron megyei mesterei, művészei 1720-1768 között

131. l.

M.D.K.

Reif Miklós

1893-97. között az egri érseki palota számára „Egy ventil" (?) készítéséért munkadíjat kap.

Heves megye műemlékei I. írta Voit Pál,
Magyarország műemléki topográfiája VII. köt.
Szerk.: Dercsényi Dezső.
Bp. 1969. Akadémiai Kiadó, 390. old.

REIF Mihály 1843-47 között az egri érseki palota számára „Egy ventil" /?/ készitéséért munkadijat kap.

A Hevesmegyei Topográfia adatgyüjtéséből. Voit.

Reichstetter József

festőmüvész kiállitása. Kesztheb. – Ism. Vajkai Aurél Napló (Veszprém) 1966. jan. 29.

Az 1966. évi magyar müvészettörténeti irodalom bibliográfiája /Müvtört.Ért. 1969.3.sz. 243-284.l./

263. l.

REICHSTETTER JÓZSEF / Kerekhelyi festő

Balatoni táj temperа, 30 x 22

Vidéken élő képzőművészek kiállitása 2. Bp., 1955. /Kat./

16

M.D.V.

Reichstetter József

Grafikus

Kisfametszeteit mutatta
be a tárlaton.

Vajka Aurél: Veszprém megyei tárlat
Művészet, 1968. október - 42 kep.

Reiffenstein M.D.K.

Széchenyi a Dunán / kőnyomat Sterio és Rösch-el /

repr.

Kersztury Dezső:A Magyar irodalom képeskönyve Bp. 1956.

154.l.

MDK

Reiffenstein és Rösch

litográfiai intézet

A Magyar Sajtó... Divatcsarnok 1861. 42.sz.
boriték

MDK

Reinthaller Nándor festőművész. Győr

Beszámoló a Pápai tárlat-ról. Pápai Hirlap, 1943. szept. 11. 1 l.

>ronnyal, épiilt 1784-ben.

vangélikus templomok. Bp. 1944, 189 1,

MDK

Reinthaller Nándor festőm.

Pápa tárlat 1943. Pápa és Vidéke.1943. szept.12.

Reisch Péter épitész M.D.K.

A 60 férőhelyes bölcsőde, 100 férőhelyes ovóda tervpályázaton dijazva

6ooo Ft-os megvétel

Társtervező: Hegedüs Béla

Magyar Építőművészet 1966/1. 2-6. 1.

Reisch Tóbiás, timármester

MDK

A soproni Fabricius ház 1769-ben az ő tulajdona volt 47 old

Fabricius András: Adalék a soproni Fabricius ház történetéhez. 47.o.

Soproni Szemle, Helytört. Folyóirat. 1962. XVII. Kiadja Sopron Város Tanácsa

Reiffenstein

SINA SIMON báró, mellk. kőny./Reiffenstein ~~XXXXXXXXX~~Pécs/ 19.sz.
16.5-21.5 cm.
KUN S.32.- 605.

.5 cm.

Reiffenstein et Rösch

A Koronázási eskü Pesten jún. 8-án 1868. (?)

[Jelz:] Nyomt. Reifenstein et Rösch

Bicsben. Kiadótulajdonos Nagy Alajos.–

B. 769/108.– Föv. Kot.–

Esztergom. T. 4504.

A székesegyház belsejét ábrázoló lapon szemben látjuk a főtemplom főoltárát, melynek képe Mária mennybemenetelét szemlélteti. Fölötte a bolthajtásos mennyezeten a Szentháromság látható. Az oltár előtt hivők áitatoskodnak. Felirata:

PROSPECTUS INTERIOR BASILICAE STRIGONIENSIS A. MDCCCLVI.

alól jobbra: Ex officina atist. Reiffenstein et Rösch Vienna.

Kny., alányomással, melynek mér. 13.2: 20.2 cm.

57-94-45.

Felső-Eör. T. 5533.

Az utczát és a házak előtti járdát járó-kelők, lovas alakok és szekerek élénkitik, a háttérben a templom látszik, az előtérben pedig jobbra egy parasztlegény beszélget egy leánynyal. Felirata

balra: FELSO EÖR
mezzö-város
jobbra: OBER-WARTH
Marktflecken.

alól középütt: Druck v. Reiffenstein & Rösch in Wien.

Kny., alányomással, mér. a vk. 13.7 : 19.1 cm.

140-95.

Reiffenstein & Rösch

Tátrafüred. T. 6475.

A középtérbeli látkép a fürdő telepet mutatja széles útján haladó hármas fogattal és járókelőkkel. Körülötte fölül Rablókő (Rauberstein), Virágoskert (Blumengarten), Nyergecske (Kämmchen), Kolbaki vizesés (Kolbacher Wasserfall), Rainer kutja (Rainers Brunnen) és a Kilátás (Aussicht) jelzéssel kisebb képek nyertek elhelyezést. Felirata

balra: TÁTRAFÜRED.
jobbra: BAD SCHMEKS.

alól jobbra: Artist. Anst. Reiffenstein & Rösch in Wien.

Kny., mér. a vk. 30.1: 36.7 cm.

140-95

Tarcsa. T. 6472.

Az előtérben van a Károly kút a közelében lévő erkélyes emeletes épülettel, mely előtt és az úton a vendégek járkálnak. Felirata

balra: TARCSA
Károl kút.
jobbra: TATZMANNSDORF
Karlsbrunnen.

alól középütt: Druck v. Reiffenstein & Rösch in Wien.

Kny., alányomással, mér. a vk. 13.7: 19.3 cm.

140-95

Teplicz. T. 6474.

A középtérben jobbra látjuk a két emeletes szállodát, mely előtt az asztaloknál vendégek ülnek és étkeznek czigányzene mellett, a háttérben a szomszéd épületek kötik le figyelmünket, az előtérben pedig a négyes hintó közelében sétáló urak és hölgyek képeznek csoportot. Felirata

balra: HÖVIZ SZALLODA.
jobbra: HOTEL TEPLITZ.

alól balra: Verlag u. Eigenthum v. J. Moessner.
középütt: Jede Vervielfältigung vorbehalten.
jobbra: Artist Anst. v. Reiffenstein & Rösch in Wien.

Szines kny., mér. a vk. 16.5: 22.1 cm.

140-95

Schleinitz. T. 6309.

A hegyes vidék középterében lévő épület előtt öt bányász dolgozik talicskát tolva, az előtérben pedig a földön ülő fiúcska beszélget a botjára támaszkodó pásztor leányhoz, ki három birkát legeltet. Felirata

balra: DÁRDANY BÁNYA
Körmendy J. birtoka.
jobbra: ANTIMONIUM GRUBE
Des J.v. Körmendy

alól középütt: Druck v. Reiffenstein & Rösch in Wien.

Kny., alányomással, mér. a vk. 18.9 : 13.6 cm.

140-95.

Saskő. T. 6307.

A hegyes vidék előterében jobbra a sziklák tetején látjuk a vár romjait, mig balra a patak mentén község terül el. Felirata:

Schloss Sachsenstein an der Gran von der Schemnitzer Seite

alól jobbra: Artist. Anstalt v. Reiffenstein & Rösch in Wien
fölül jobbra: Zur Seite 52.

Kny, mér. 10.4 : 18.1 cm.

140-95.

Esztergom. T. 4430.

A középtérben látjuk Esztergomot a bazilikával, előtte a Dunán vizi malom és tutaj köti le figyelmünket; a háttért hegyek képezik; az innenső partot pedig, melynek közelében a vizben kacsák uszkálnak, beszélgetők és egy lovakat vezető, élénkitik. Felirata:

PROSPECTUS EXTERIOR BASILICAE STRIGONIENSIS A. MDCCCLVI.

alól jobbra: Ex. officina artist. Reiffenstein et Rösch Vienna.

Kny., alányomással, melynek mér. 13.2: 21.4 cm.

39-94-71.

9294.

Sopron részlete.

A középtért a Lähne féle tanintézet a hozzávaló kerttel foglalja el, mig körülötte a nevelő intézethez tartozó tornahely, uszoda stb. nyert kisebb ábrázolásban elhelyezést. Felirata a kép alatt:

LÄHNE'S KNABEN-ERZIEHUNGS-ANSTALT
IN OEDENBURG

alól középütt: Artist. Anstalt v. Reiffenstein & Rösch in Wien.

Kőnyomat alányomással, méretei 38.5:49.3 cm.

Szn. 72-911
850-911-17
Át. lelt. 4496.

Máriafalva. T. 5980.

Az előtérben, a hol egy két fogatos szekér hajt fel a dombra, az épületek közül, a góth egyház válik ki, mig a háttért hegyek képezik. Felirata

balra: MÁRIAFALVA
A góth egyház.
jobbra: MARIASDORF
Die gothische Kirche.

alól középütt: Druck v. Reiffenstein & Rösch in Wien.

Kny., alányomással, mér. a vk. 13.4: 19.1 cm.

140-95

Gyimótfalva. T.5564.

A hegyes vidék középterében a fák közül a falu épületei bontakoznak ki, mig az előtért lovas alak, több járókelő és arató élénkiti szénával megrakott kettős ökörfogattal. Felirata balra:

GYIMOTHFALVA.

jobbra: JORMANNSDORF.

alól középütt: Druck v. Reiffenstein & Rösch in Wien.

Kny., alányomással, mér. a vk. 13.7: 19.1 cm.

140-95

Felső-Leö T. 5532.

A balra lévő intézeten és a jobbra látható templomon innen, a fák közti tisztáson, a felteritett kendőn, asszonyok játszanak gyermekeikkel, jobbra pedig a kertben ketten dolgoznak. Felirata:

balra: FELSŐ LEŐ.
Azintezet
jobbra: OBER-SCHÜTZEN
Die Lehranstalt.

alól középütt: Druck v. Reiffenstein & Rösch in Wien.

Kny., alányomással, mér. a vk. 13.8 : 19.2 cm.

140-95.

REIFFENSTEIN és RÖSCH,nyomdász

A Soproni Muz.Grafikai Gyüjteményében kb.100 portré, sok Széchenyi ábrázolás.-Ezek jegyzéke.
8./.-Széchenyi István és fia egész alak.
Sterio Károly/1821-1862/.Szin.kőrajz.Nyomda: Reiffenstein és Rösch Wien,-20+32 cm.-166.old.

DAVIDNÉ ASKENOZ ÉVA: A Soproni Liszt Ferenc Múzeum Grafikai gyüjteményének története ka 157.old

ARRABONA,14. A Xantus János Múzeum Évkönyve, Győr, 1972

REIFFENSTEIN ET RÖSCH, litografusok

Egy bécsi eredetü litográfia, mely az esztergomi bazilikát ábrázolja észak felől. a felszentelés alkalmából készült. 1856-ban. Cime: "Prospectus exterior Basilicae Strigoniensis A.NDCCCLVI." Jelzése: "Ex officium artist. Reiffenstein et Rösch Vienna". - Ez szolgált alapul egy éremhez melyen a bazilika hasonlóan van ábrázolva, Az érem: 19-20 kép. - A litográfia, melyből csak a bazilika részletét mutatja be: 21. kép. Fekete repr.

HUSZÁR LAJOS: Az esztergomi bazilika emlékérmei
81. old

Esztergom Évlapjai, - Annales Strigonienses. 1960
Bp. 1960

REIFFENSTEIN ET RÖSCH, litografusok

Egy bécsi eredetü litográfia, mely az esztergomi bazilikát észak felől mutatja. A felszentelés alkalmával készült 1856.-Cime: "Prospectus exterior Basilicae Strigoniensis A MDCCCLVI."-Jelzése: "Ex officina artist. Reiffenstein et Rösch Vienna". Ez szolgált alapul egy éremhez, melyen a bazilika hasonlóan van ábrázolva.-19-20.képek. A litográfia, mely csak egy részletét adja az eredetinek 21.kép. Fekete repr.

HUSZAR LAJOS: Az esztergomi bazilika emlékérmei
81.old

Esztergom évlapjai,-Annales Strigonienses. 1960
Bp. 1960

REIFFENSTEIN ET RÖSCH, litografusok

Egy bécsi eredetű litográfia, mely az esztergomi bazilikát észak felől mutatja, a felszentelés alkalmával készült 1856.-Cime:"Prospectus exterior Basilicae Strigoniensis A.MDCCCLVI.".Jelzése:"Ex officina artist Reiffenstei et Rösch Vienna".-Ez szolgált alpaul egy éremnez, melyen a bazilika hasonlóan van ábrázolva.-19-20-21.kép.
86.old

HUSZÁR LAJOS: Az esztergomi bazilika emlékérmei
81.old

Esztergom évlapjai,-Annales Strigonienses. 1960
Bp. 1960

Reig, Medard

grāci harangöntö

Pólai (Zala vm) templ.
harangja 1695

Fml

Bártfai Szabó: Tehéregzsháza

Reig Medardus

Gráczi harangönts

Gerecze A mincule-
kel. 1037 l

Reig, Medard

gráci harangöntő
öntötte a veszprémi vé-
kesegyház Szent Mihály
(lélek) harangját 1696-
ban, mely még a XX. száza-
ban is használatban
volt -

Ádám Iván - A veszpré-
mi Székesegyház - Veszprém
1912. II. r 378. l.

A keleti utazás költséges volta m
gyarázza,hogy elsősorban arisztok
ta,mükedvelő müvészek indultak el
keleti vidék gazdag népi- és tájé
tének megismerésére.Andrássy Manó
grófot inkább a vadász-szenvedély
vitte Keletre.1853-ban adta ki ir
vadász- s egyéb rajzait "Utazás I
Indiákon" cimen.E kromolitográfiá
tehetséges rajzolónak mutatják a
vészt.Jól tudja éreztetni a kelet
szinpompás atmoszférát,az elefánt
dzsungel-világát.Ez a két album n
csak a magyar litográfia történet
ben játszik jelentős szerepet,ha
Európa legszebb,ekkor megjelent l
liofil kiadványai között xxxxxpx
foglalnak helyet.Tisztán müvészi

Reiger Tibor

Szobra emlitve

Bemutató park
Hétfői Hírek, Bp. 1970. ápr. 27.

Reiger Tibor

szoborparkban Hévizen található Berzsenyiről készitett szobra

Magyar Hirlap 1976/295/6

Wagner: Szoborpark Hévizem

Reigl Judit

Szabad Művészet, 1949.

III. évf. 4. sz. 164. o. Kiállítási napló.

Reigl Judit MDK

lásd még

Némedy Judit

MDK

Reigl Judit

Biró-Böhm-Reigl- Zugor bécsi kiállitás-
ról irtak:
F. :Junge Ungarische Maler. DIE PRESSE.1946.XI.23
L.Cz.: Ungarische Maler stellen aus.
NEUES ÖSTERREICH. 1946. Nov. 13.
~~Mahrer~~:Mahrer: Junge ungarische Maler in Wien
OESTERREICHISCHE ZEITUNG. 1946.Nov. 17.
fr. - ak. : Ausstellung Ungarischer Maler.
WELTPRESSE, 1946. Nov. 13.

Reigl Judit MDK

A bécsi magyar Akadémikerverein a bécsi magyar kulturintézmények védnöksége alatt kiállitást rendezett/1946 nov 13-18/ Biróy Antal, Böhm Lipot, Reigl Judit és Zugor Sándor müveiből.

/ A kiállitás megnyitására szóló meghivóból./

A következő héten a kiállitásról cikk jelent meg az "Pester Österreichisches Tagebuch" -ban L. - től. /Böhm Lipott kivágott cikkjéből közelebbi adat nem állapitható meg./

MDK

Reigl Judit

Balogi füzek, o.

Halászbárka, v.

Füred felett, v.

Képzőm. Főisk. Ifj. körének karácsonyi kiáll.
1943.

MDK.

Reigl Judit

Szab. Művészet. 1949. ápr. 164 l.

MDK

Reigl Judit festőművész

Hivatalos állami ösztöndijjal küldték ki Rómába

Fóthy Ernő: Megkezdték munkásságukat az ösztöndijasok a római Magyar Akadémián.

Magyar Nemzet 1947.márc.5.

Egyes sz. cédula M.D.K.

Reigl Judit

"Szőnyi mester V.éves tanitványa. 22. éves. fényképét bemutatja a lap. A Nemzeti Szalonban és a Főiskolán, illetve főiskolai kiállitásokon is szerepelt képeivel. A Székesfőváros, a Szépmüvészeti Muzeum és Kultuszminisztérium is vásárolt képeiből. "Freskót komponálni, ez minden álma" A továbbiakban elmondja, hogy célja az absztrakttól visszatérni az emberhez...az emberi szellemhez, az egyiptomi müvészek példájára.

Szinház, Bp. 1946. juni. 26.-juli. 2. II. évf. 24. sz. 18. lap

Kettes sz. cédula M.D.K.

Reigl Judit

Példaképei Leonardo és Picasso azokon a képeiken, amelyeken az embert „a maga örök időtlen teljességében ábrázolják".
"Drámai, emberi mélység dolgában Grünwald... formai kifejezésben Masaccio és Giotto.."
az ideálja.

Gál Zsuzsanna: "Fiatal képzőművészek" c.
Szinház, Bp. 1946. juni. 26. - juli. 2.
II. évf. 24. sz. 18. lap

Reigl Judit MDK

festő

A Képzőm.Főiskola karácsonyi kiállitása
Szabadság 1945. nov. 25.

Reigl Judit festő

Szabad Művészet, 1979

III. évf. 5. sz. 216. o. kiállítások.
/Csoport/

MMK

Reigl Judit, festöm.

Balogi füzek.	Olf.
Halászbárka .	Vizf.
Füred felett.	"

Az OMK Képzöm.Föisk. Ifj.Körének karácsonyi kiáll. 1943. Kat.

Reigl Judit

festő

a képzőművészeti főiskola hallgatója,
1943 nyarán a veszprémi művésztelepen
dolgozott.

Veszprém, Hrsz.

1943. aug. 29.

Szabó D. A.

Derékon alól, szemközt nézve s keretbe foglalva van ábrázolva. Jobb kezét a derekát szorító öv mögé dugja s baljával kardjának markolatát fogja. Haját hátra fésüli, bajusza s szakálla leberetvált. Dolmanya s prémes bekecse zsinóros. Felirata a kép alatt öt-öt sorban hasábosan:

balra: Димитрій Анастасіевичъ
отъ Сабо грађанинъ Кар-
ловачкїи, први й най
главнїи основатель Гим-
назіе карловачке.

jobbra: Demetrius Anastasie-
vics de Szabó, civis carlo-
viciensis, primus ac prae-
cipuus fundator Gymna-
sii Carloviciensis.

s legalól: Druck v. Reiffenstein & Rösch in Wien.

Könyvnat, méretei a vonalkeretnek 12·2 : 9·8 c/m.

9928 (ch.-p.).

Sz. N. 489/98
112-98-863.

Esztergom:

A Duna jobb partján ~~van a vár a~~ [illegible] terül el s a (hegy tetején lévő nékes egyház) uralja. A épületei közül a ~~[illegible]~~ templomok tornyai válnak ki [illegible] balról a kanonokok lakása vonja magára a néző figyelmét. A ~~[illegible]~~ folyon (tutaj halad lefelé s egy malom zakatol. Az innenső parton ~~[illegible]~~ a vizben lubiczkoló kacsát ~~[illegible]~~ egy fiú (őrzi kivel) közelében öten vannak két csoportban. Jobbról egy paraszt közeledik három lóvalés egy csikóval. Felirata a kép alatt:

„Prospectus Exterior Basilicae Strigoniensis A. MDCCCLVI"

s alól jobbra: „Ex officina artist. Reiffenstein et Rösch Vienna".

Könyomat, alányomással, méretei 13.2 : 21.4 Cm.

Ltfra 4430.

39/94 № 71.

Reigl Judit

festő

lásd Némedy Reigl

Judit

alatt.

zemre kiutalványozni méltóztassék.-

adtam kiváló tisztelettel:

Jelmerk János

Reigl Judit

festő

l.

Szabad Művészet

1949. 216. l.

belses bevelükre - [illegible]
Gyula, zólyomi építész
összegeket az átutalá
feloldjuk és felhatal
urat, hogy I. cz.. nél
felvehesse.

Reigner János

[illegible]

l.

Ráth György 1896

151. l.

26. Munka-asztal (Budapest)	(60×80)	700 P
27. Udvar (Brugge)	(60×80)	700 P
28. Színész (London)	(60×80)	800 P
29. Híd (Brugge)	(100×77)	1000 P
30. Hattyúhíd (Brugge)	(60×80)	700 P
31. Nap eső után (Pozzetto)	(65×80)	700 P
32. Csendélet (Stellamare)	(65×80)	800 P
33. Kávéház (Rapallo)	(100×77)	1000 P
34. Vasárnap délután (Pozzetto)	(100×77)	1000 P
35. Fekvő lány (Stellamare)	(100×77)	800 P
36. Kis kikötő (Portofino)	(40×47)	
37. Este (Pozzetto)	(48×60)	500 P
38. Sárga kalapos lány	(60×80)	700 P

Reigner János

minaostalos

Bp.

l.

Ezredeverskiáll

XII. coop. 33. l

onban tábori sátor van ábrázolva
lett tanácskoznak, mig az elő-
állnak. A sátor körül őrség van.

tung Belgrad.

m.

Reigner János

ántalos

a XII. csop (faipar)

gyűrjenek megválasztott

tagja.

Közlezikiall

1178 l.

OLVASD EL ÉS ADD TOVÁBB!

Loholsz, futsz új javak után...

Loholsz, futsz új javak után, kifúj a szél, megázol,
És a meglévő holmidra vajjon, miért nem vigyázol?
Még törekvő emberek is sokszor sárba ragadnak,
Hogy ha ezer dolgod is van, szakíts időt magadnak!
Biztosításod van már rég (jobbat nem is tehetnél),
De manapság **e kis pénzért** mondd, hogy mit is vehetnél?
Ezt az ügyet nem is lehet más oldalról szemelni,
Az értéket nagy sietve jó lesz ma felemelni!!

"Pátria" r.-t. Budapest — 485418

Reigner János
ezrlalos

l
Közlezrkiáll
1386. l

OLVASD EL ÉS ADD TOVÁBB!

Loholsz, futsz új javak után...

Loholsz, futsz új javak után, kifúj a szél, megázol,
És a meglévő holmidra vajjon, miért nem vigyázol?
Még törekvő emberek is sokszor sárba ragadnak,
Hogy ha ezer dolgod is van, szakíts időt magadnak!
Biztosításod van már rég (jobbat nem is tehetnél),
De manapság **e kis pénzért** mondd, hogy mit is vehetnél?
Ezt az ügyet nem is lehet más oldalról szemelni,
Az értéket nagy sietve jó lesz ma felemelni!!

"Pátria" r.-t. Budapest — 435418

Reigner János

nünaostatos Bp

l.

Ezredevéskiáll

XII. csop. 43. 1.

Reigner J.

butor

Gaul K: Butorip. diszitőip. az ezr.éves o.kiáll.on.
[illegible]özl 1897. 6.füz. 263-276 l. képek

M.D.K.

Reigner Mátyás, fazekasm

1835-ben Pápán hét társával együtt boltbérletét újitja meg 3 évre az uradalommal. 239.o.

Kéry Bertalan: A pápai keménycserépgyár története. 235.o.

A Veszprém Megyei Múzeumok Közleményei. 4.1965. Veszprém. Kiadja a Veszprém Megyei Múzeumok Igazgatósága. Veszprém. 1965

MDK

Reiher Agoston temesvári épitész

Reiher Agoston és Reiher Ferdinand épitette Schuhmann Károly bécsi épitész tervei szerint 1863-64-ben a temesvári izraelita templomot.

Pesty Frigyes:A temesvári izraelita templom.

Vas.Ujs. 1864. 76-77. l. Képpel.

Reiher Ágoston

temesvári épitész épitette

Reiher Ferdinánddal

együtt Schuhmann

Károly becsi épitész tervéz

szerint 1863-64 ben a

temesvári izraelita temp

lomot. Kőrenmukoeltett

Glenc Fredy épitész is,

ki a vas. Nyszaba az

imahár Egyes is elég ügyesen

megrajzolta.

Pesty Frigyes. A temesvári izr. temp

lom. Vas Nyp. 1864. 76-77. ll

réppel

REIGL JUDIT
1923 -

Magyar származású grafikusművész. 1941-től 1945-ig a budapesti Képzőművészeti Főiskola hallgatója volt. 1946 és 1948 között hosszabb tanulmányutat tett Olaszországban. 1950-től Párizsban telepedett le. Első önálló tárlatát 1954-ben a párizsi Étoile Scellée Galériában André Breton nyitotta meg. Az ötvenes évek végétől művei egyéni kiállításokon szerepeltek Párizsban, Münchenben, Essenben, Freiburgban, Montreálban, Orléansban, Clermont-Ferrandban és csoportos bemutatók keretében Európa és az Egyesült Államok különböző városaiban.

Az 1986-os Velencei Biennálén alkotásai a nemzetközi pavilonban kaptak helyet.

HANGÍRÁS JÓZSEF ATTILA VERSÉRE, 1965
papír, tus, 185x255 mm.
j. a mű hátoldalán: József Attila: "A Dunánál" verse. Hangírás. 1965. J.Reigl
Ltsz.: K. 85.211.1.

"Mint egy akkord, amely lassú hullámzással átúszik az arctalan térben, hogy végtelen űrt hagyjon maga után, a csendet, a visszacsengő hangok emlékével, oly megfoghatatlan absztrakt terek és oly villódzó mozgások uralják Reigl Judit képeit. Ezek... egy-egy hangulatnak, a kedély egy meghitt állapotának a dokumentumai, a pillanat emlékművei. Bármilyen módszerrel közelítünk hozzájuk, hamarosan észre kell vennünk, hogy a fogalmi birtokbavétel minden formájának ellenállnak. Csupán a zenei hasonlatok nyújtanak némi bizonyságot, mert azokkal a lírai érzésekkel tartanak rokonságot, amelyek Reigl Judit képeit életre hívták. Maga az alkotó a fúga művészetéhez hasonlítja festészetét" -

Sinkovits Péter

IRODALOM

XXX: Kiállítások. Szabad Művészet. 1949. III. évf., 5. sz., 216.o.
Paris 1937 - 1957. Paris - 1981. Katalógus.
Tisztelet a szülőföldnek. Budapest - 1982. Katalógus.
Sinkovits Péter: Futamok a térben. Művészet. 1983. XXIV. évf., 6. sz., 42-44.o.
Cifka Brigitta: A Tisztelet a szülőföldnek kiállításról... Bulletin du Musée Hongrois des Beaux-Arts. 1984. 62-63. sz., 181-184.o.
Judit Reigl. Centre d'art contemporain - Orléans - 1989. Katalógus.
Dictionnaire de l'art moderne et contemporain. Edition Hazan, Paris, 1992. 528.o.
Cserba Júlia: Reigl Judit festészete. Balkon. 1999. 9. sz., 38-40.o.

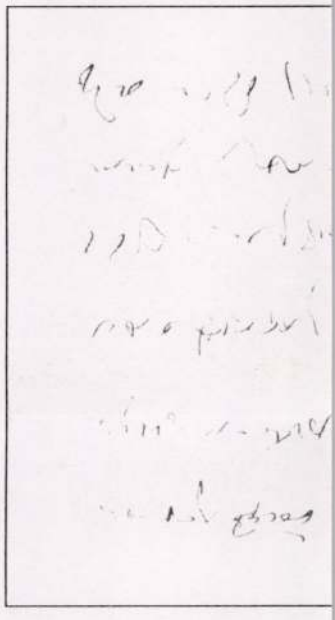

Hangírás J

ALMÁSI TIBOR

A PATKÓ IMRE GYŰJTEMÉNY

XÁNTUS JÁNOS MÚZEUM
GYŐR, 2000

84 751

Reigl Judit, festő

L. Hajdú, Étienne

Sik Csaba: Műveh, jelek, jelképek 100-114

Új Tráz, Budapest, 1983. aug. XXIII/8.

Reigl Judit festőművész

Sinkovits Péter: Futamok a térben

Művészet, 1983. június

REIGL Judit
91 4. 61

Új Művészet

Reigl Judit, grafikus

L: Székely Vera

Patkó Imre: Attila újra Párizsban 12-13

Nepszabadsag, 8 p. 1980 ápr. 4.

A Magyar Nemzet *megkérdezte*

Mi lesz az ajándék-műalkotások sorsa?

Hétnapos hosszabbítás után zárta be kapuit a Tisztelet a szülőföldnek című kiállítás, amelyen kétszáznyolcvanhárom külföldön élő, magyar származású művész mintegy ötszáz alkotása szerepelt. Közülük többen előre jelezték, hogy szándékukban áll alkotásukat felkínálni a szülőföldnek, itthagyni Magyarországon, amennyiben azok megfelelő elhelyezéséről az állam gondoskodni tud.

Bezárt a kiállítás, mi történt? — kérdeztük *Cifka* Péternétől, a Szépművészeti Múzeum modern osztályának vezetőjétől.

— A vételek még nincsenek teljes mértékben lezárva, tíztizenkét művésztől vásároltunk, akik egyben ajándékoztak is műveket a gyűjteményünk számára.

— *Ez valamilyen kiegészítő feltétele volt a vásárlásnak?*

— Nem, ez nem volt feltétel. Azonban több esetben attól a művésztől kaptunk ajándékot, akitől — művei színvonala alapján — vásárolni is szándékoztunk...

— *Meg lehetne említeni néhány művész nevét?*

— A kiállításon szereplő 99 éves művész, *Orbán* Dezső, a kiállított képét a Szépművészeti Múzeumra testálta, miként *Kepes* György is. *Székely* Pétertől szobrot vásároltunk, ugyanakkor ajándékba is kaptunk tőle olyan festményt, amely nem szerepelt a kiállításon. *Bíró* Attilától, *Pátkai* Ervintől, vásároltunk és ajándékot is kaptunk. *Reigl* Judittól igencsak méltányos összegért vásároltunk. Még nem dőlt el, hogy melyik közgyűjtemény őrzi majd alkotásaikat. Vannak művek, amelyek a Magyar Nemzeti Galériába kerülnek, vannak, amelyek vidéki gyűjteményekbe, például Pécsre. A mai gyűjteményünk hozzávetőleg harmincöt alkotással gyarapodik.

— *Ez akár egy önálló kamarakiállítás anyaga is lehetne.*

— Tervezzük is, hogy mihelyt a vámeljárások megtörténtek és a vételek is elrendeződtek, a Szépművészeti Múzeum állandó kiállításán, egy kamaratárlat keretében, bemutatjuk ezeket a műveket. Talán még most tavasszal...

— *Minden múzeumnak megtisztelő, ha gyűjteményét ajándékozásokkal gazdagítják. Ugyanakkor gondot is jelent, mert az alkotásokat el kell helyezni és az épület falai nincsenek gumiból...*

Különösképpen azért jelent gondot, mert az épület igen rossz állapotban van. Természetesen a művész azért alkot, hogy közönség elé kerüljön keze munkája. Mindenesetre mindent megteszünk, ami rajtunk múlik. De a múzeum csak azt tudja ígérni, hogy ezeket a műveket időnként kiállítja. Tehát a mi XX. századi állandó kiállításunk egy olyan állandó kiállítás, amelynek anyaga állandóan változik...

(kurcz)

REIGL JUDIT

Magyar Nemzet 1983. II. 17

Tévéfilm
21.35 *A Schrammel család*
Zenés film
22.25 *Képújság*

GALMI HIVATAL

t
T

i kiállítást rendez
nűvelődési házban
ibányi tér 9/a.)
27. között.
ött sorsolást tartunk.
asutazás.
l vár:
orgalmi hivatal

nűvelődési házban.

SEGEKRŐL érkezett hír: a Pest megyei monori-erdői vasútállomáson személyvonat gázolta halálra Szabó Istvánné 81 éves budapesti nyugdíjast, aki figyelmetlenül közlekedett a vasúti síneken. Ugyancsak személyvonat ütötte el a Szolnok megyei Törökszentmiklós és Fegyvernek között Matin Mihályné 38 éves törökszentmiklósi asszonyt. A halálos baleset oka itt is a figyelmetlen átkelés volt a síneken.

— **KÉT ISMERETLEN FÉRFI TÁMADTA MEG** február 13-án este Csongrádon G. József 55 éves helybeli lakost. Elrabolták bőrkabátját, s elmenekültek. A rendőrség rövid idő alatt elfogta a büntett elkövetésével alaposan gyanusítható Deák Imre 35 éves és Szemeredi István 26 éves büntetett előéletű csongrádi lakost. A két férfit előzetes letartóztatásba helyezték, s megindították ellenük a büntető eljárást.

pénzügyi osztályvezető-helyettese életének 81. évében elhunyt. Temetése 1983. február 28-án, 9.30 órakor lesz a Farkasréti temetőben. A gyászoló család. ×

— Mély fájdalommal tudatjuk, hogy a szeretett feleség, édesanya, nagymama és dédi **Selmeczi Miksáné** életének 76. évében, hosszú szenvedés után, január 31-én elhunyt. Temetése február 23-án, 9.30-kor lesz a Farkasréti temetőben. A gyászoló család. ×

— **Köszönetnyilvánítás:** Drága jó édesapám, **Selinkó Géza**, aki 83 éves korában elhunyt temetése alkalmából a részvétnyilvánításokat ezúton köszönjük meg, fia; dr. Selinkó László főorvos és családja. ×

— Ezúton mondok köszönetet mindazoknak, akik szeretett feleségem, **dr. Bauer Frigyesné** temetésén részt vettek, részvétnyilvánításukkal gyászomban osztoztak. Dr. Bauer Frigyes. ×

A CSEPEL VENDÉGLÁTÓ VÁLLALAT

szerződéses vállalkozásba adja a következő üzletét:

Kormorán II. osztályú étterem,

Balatonvilágos, Rákóczi út 25.

A versenytárgyalást 1983. március 16-án, 15 órakor tartjuk a központi tanácsteremben, Budapest IX., Soroksári út 98.

A pályázók részére felvilágosítást a vállalat személyzeti osztálya ad. Budapest IX., Soroksári út 98. A pályázat benyújtási határideje 1983. március 14.

Reigl Judit, [ ]

MDK

Nem nerepel.

Dévényi Iván: Jegyzetek a magyar nádmazású XX. n.-i művészek tárlatáról 53-55.

JELENKOR, Pécs. 1971. január XIV/1.

Reigl Judit, festőművész
Sinkovits Péter: Velencei biennálé.

5 Reigl Judit: Hermetikus tűz,
5 olaj, vászon, 78,3×103 cm, 1954

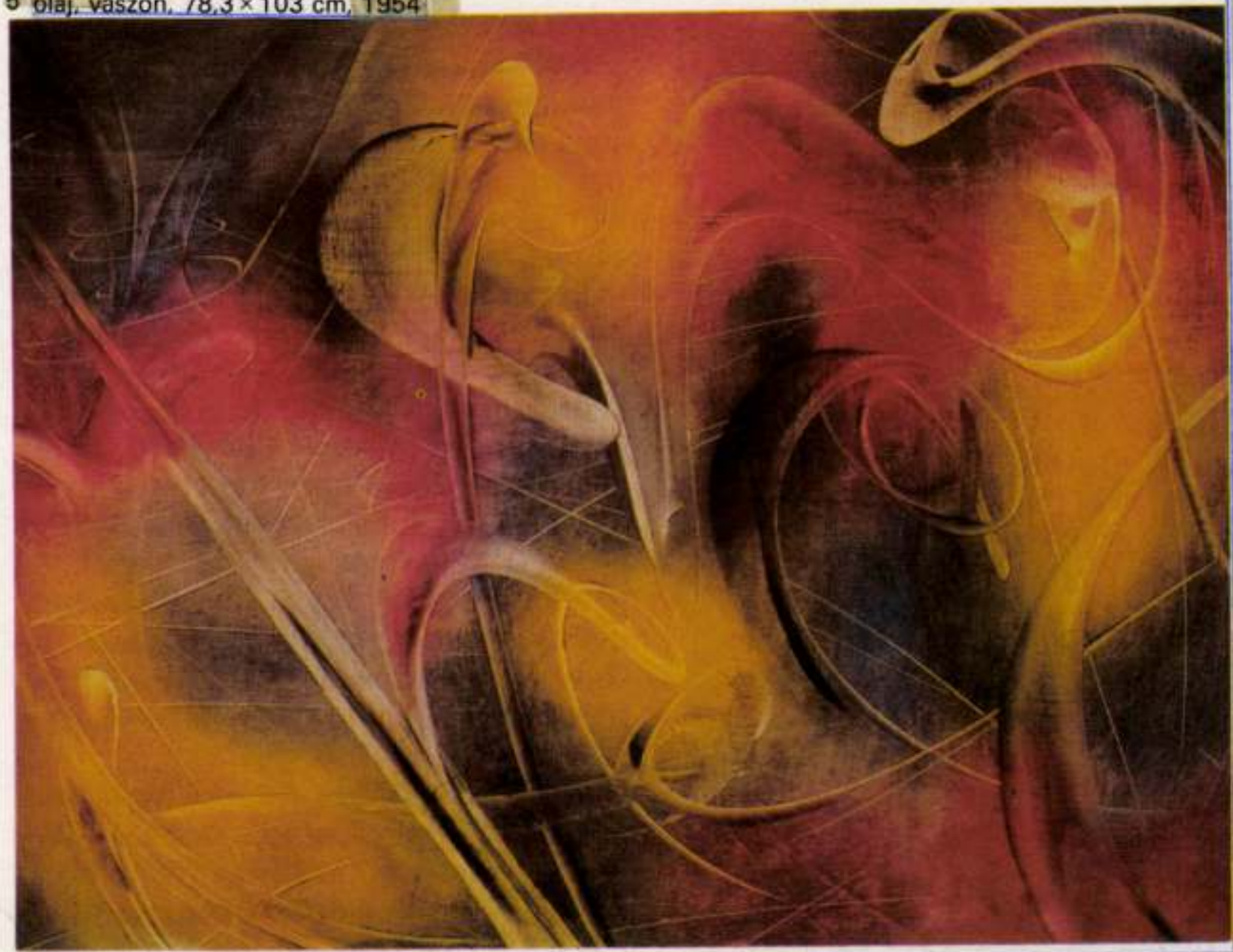

Művészet, 1987. március, 42. old.

oszlopsor hamis perspektívájú együttesét. A nagy távolságot sejtető oszlopsor mindössze kilenc méter hosszú, magassága hat, szélessége három méter a belépés vonalában. Az együttes, miközben az illuzórikus tér szűkülését mutatja, a valóságban is egyre kisebb lesz. Az utolsó ív magassága két és fél méterre, a szélessége egy méterre zsugorodik össze. Az oldalfalak összetartanak, a padlózat emelkedik, a mennyezet lejt, az oszlopok közötti távolság csökken. Borromini térkorrekciója zavarja a néző térbeli tájékozódását, az oszlopsor végén álló harcos szobra a valóságos méreténél sokkal nagyobbnak látszik. A rekonstrukciós modell azért készült, hogy a néző az oszlopsoron keresztülhaladva megélje a különböző téri dimenziók élményét, amelyet a furcsa perspektivikus játék kelt.

A másik klasszikus példa *Filippo Brunelleschi* művének, a firenzei Santa Maria del Fiore kupolájának famodellje, amely a reneszánsz építészet technikai tökéletességét bizonyította. A hatalmas

REINSCHÄDEL, Johann, pozsonyi ovztalonegéd

J. R., Tischlergesell, 7 napos fia meghalt. (1790, 7211)

Preßburger Zeitung
(Genthon)

REIGL Judit

Sik Csaba: Művek, jelek, jelképek. Uj Irás, 1989.8.sz. 112.p.

A kiállítás egyik legemlékezetesebb képét Reigl Judit festette; a megfejthetetlen vagy megfejtetlen írással lejegyzett üzenet jeleit, a fel-feltűnő, változó értékű pirosakat a nosztalgikus hangulatú faktúrán a magyar festői hagyomány ismeretében véljük mégis elolvashatni, a festmény dermedt csendje úgy szól hozzánk, mint a múltunkat leghitelesebben idéző magyar versek szavai közti szünet kimondhatatlant közlő pillanata.

KÉPEK

Ámos Imre – 1/22, 51, 76, 96
Bálint Endre – 4/313
Bene Géza – 2/190, 4/373
Erdély Miklós –
11/989, 992, 1028, 1036, 1052 1056
Fekete Nagy Béla – 2/140, 149
Gadányi Jenő – 4/379
Gyarmathy Tihamér – – – – – – – – – – 5/394, 429, 435, 441, 460, 467
Kassák Lajos – – – – – – – – – – – 3/227, 237, 244, 252, 269, 272, 288
Kazovszkij, El – – – – – – – – – – – 10/881, 888, 896, 909, 911, 936, 947
Klimó Károly – – – – – – – – 7–8/578, 589, 626, 653, 662, 706, 713, 726
Lapok a „telefonos füzetek"-ből – – – – – – – 6/484, 493, 513, 533, 537, 545
564, 573, 576
Martyn Ferenc – 4/341, 368
Mészöly Miklós levele – 6/516
Szirtes János – – – – – – – – – – – 9/782, 788, 808, 816, 829, 832, 857
P. É. R. Y. Puci – – – – – – – – – – – – – – – – 12/1092, 1124, 1128, 1152
Vajda Lajos –3/261, 4/294
Valkó László – 6/486
Vilt Tibor – 2/120
Weöres Sándor verskézirata – – – – – – – – – – – – – – – – – – – 6/559
Zemplényi Magda – 2/182

Reigl Judit festménye

3

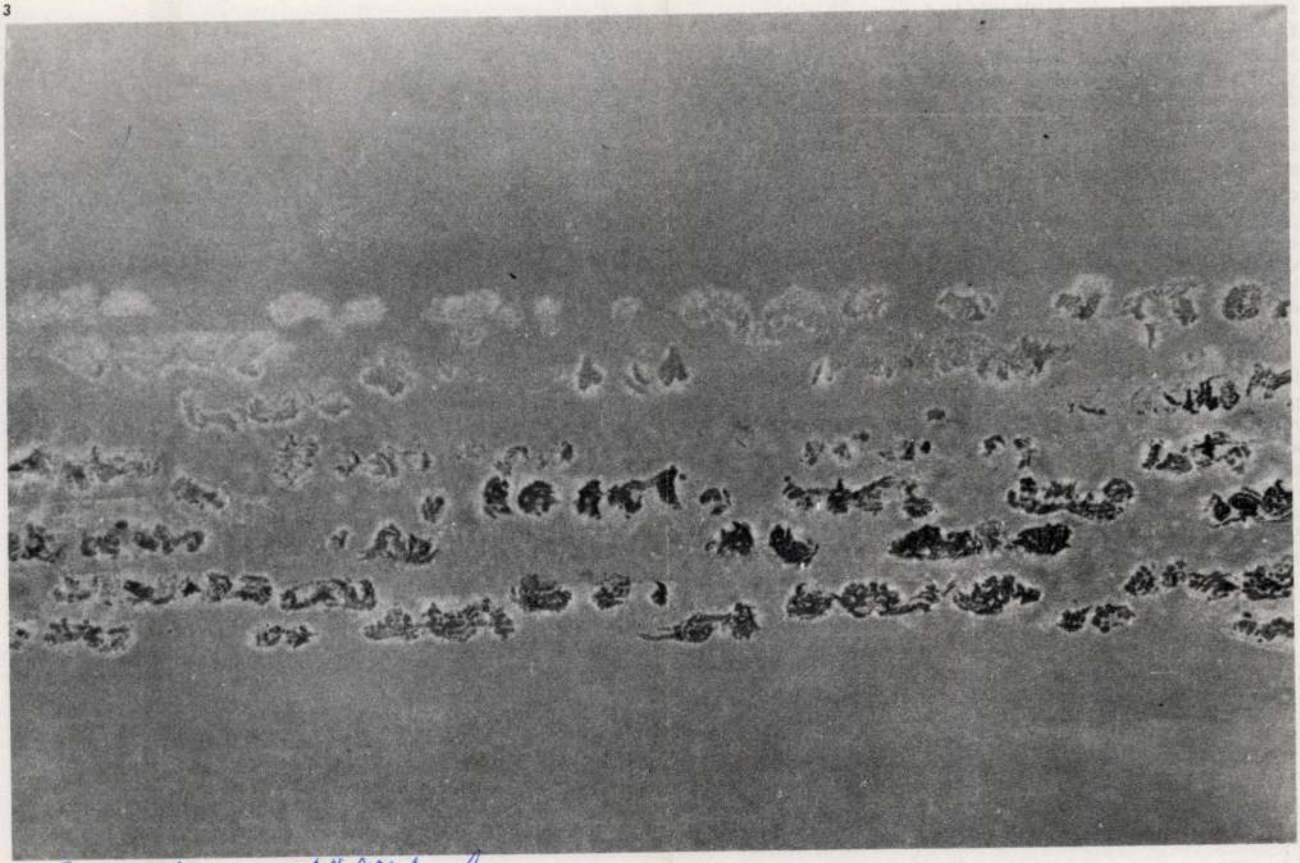

3. Reigl Judit: Tér kék tételben, olaj, akril, 195x300 cm, 1980

Tűztelet a szülőföldnek.
Művészet, 1983. jún. 43. old.

1.

Hamarosan kapcsolatba került *André Bretonnal* is, ő vezeti be a művészeti életbe, nyitja meg első kiállítását és ő írja katalógusának előszavát is. De Reigl hamarosan elfordul a delelőjén túljutott szürrealizmustól, ugyanúgy mint *Hantai Simon,* aki Párizsba érkezése után szintén szürrealista módon kezdett festeni; elutasítja a festők irodalmias szürrealizmusát, amit Breton mindvégig támogat, csak a pszichikai automatizmust őrzi meg a szürrealista eredményekből, valamint a szürrealizmus külső és belső szabadságot hirdető felfogását. Tudta, ha a festészet törvényeit akarja megismerni és szabadon alkalmazni, akkor belső modell nyomán kell dolgoznia.

1955-től az absztrakt expresszionizmus formáival kísérletezik, de nem a heves gesztusokkal, az egyszeri koncentrációval megfestett kép érdekli, hanem az, hogy a gesztusokkal felvetett formák milyen szerepet játszanak a festményen, hogyan mozgatják meg a síkfelületet, hogy a furcsa alakzatok miként osztódnak a kép szélei felé, miközben a mélység illúzióját keltik. A későbbiek során is megőrizte munkái-

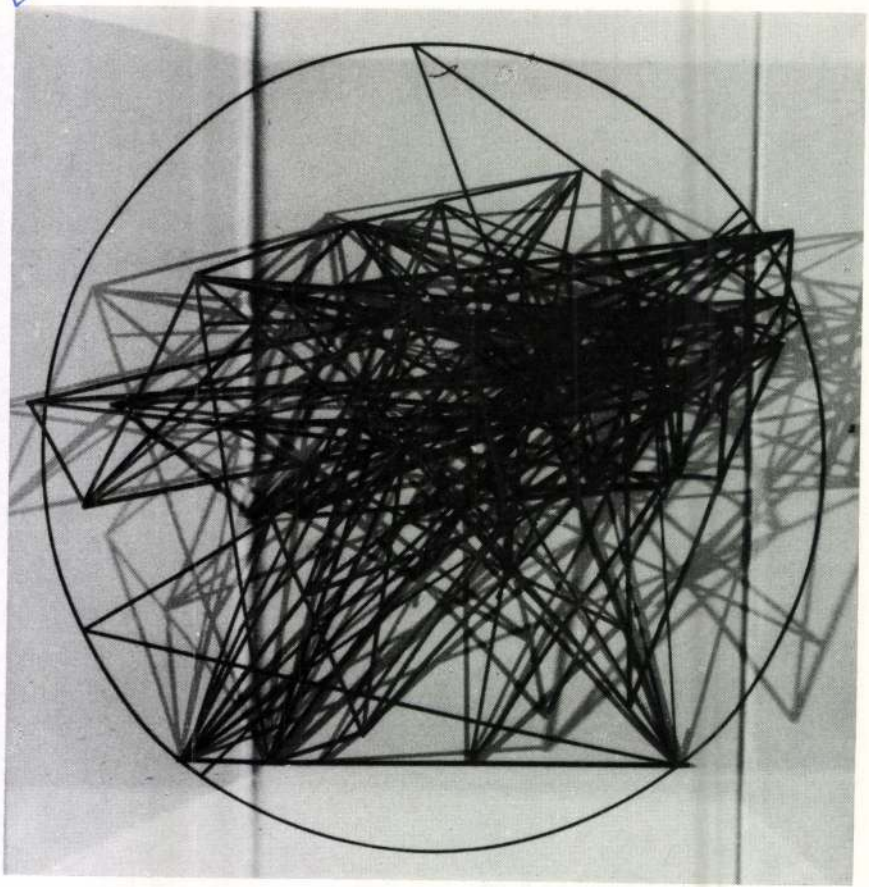

fegyvert vihet mindegyik : egy nyilat, ha nyilat visz; egy kardot, vagy egy kopját, de semmiből se kettőt.

Abu Obeidah vállat vonitott.

— Legyen ugy, ha neked igy tetszik.

— S csak hadd legyenek egyszer kinn a a pusztán; hadd legyenek egyszer Damaskus határán tul, majd az én dolgom lesz őket utolérni.

— Nagy dolgod lesz vele. Ha türelmed eltartott volna odáig, mig az utolsó pontra érek, megtudtad volna, hogy a szabadon bocsátott őrségnek általunk három napi előny engedtetik s három nap előtt üldözésükre senki meg nem indulhat közülünk.

Kaled közel volt hozzá, hogy sirjon dühében.

— Igazán jól gondoskodtál róluk Obeidah. Igazán jól. Elláttad őket minden jóval. Ők sok derék igazhivő muzulmánt korán elküldtek a paradicsomba. Mohamed nem gondoskodott azoknak szerencsés utjáról jobban, mint te az ő gyilkosaikról. Hanem még egyet mondok. Irásodban az van, hogy vihetik magukkal kincseiket. Jól van, vigyék. Aranyat, gyöngyöket, prémes ruháikat, a mennyit elbirnak; de átkozott legyen minden harapásom, ha e mellett egy falat kenyeret engedek nekik magukkal vinni; mert az nincs a szerződésben kikötve.

Kaled aljas nevetéssel kisérte ez ötletét. Abu Obeidah arcza nem változott meg.

— Csalatkozol Kaled. A próféták történetében meg van irva, hogy mikor Mohammed üldözői elől futott, egy özvegy-asszony utolsó darab kenyerét adá neki a pusztában, és e darab kenyér volt a legnagyobb kincs, mely a földi jók között a prófétának adatott. Tehát a kenyér kincs, meg van irva.

Kaled elsárgult bosszujában.

— Azért mégis el fogom őket pusztitani, hörgé düh-rekedt hangon, s ott hagyta Abu Obeidaht.

A szent szüzek éneke odabenn egy percz mulva Istent magasztaló, hálaadó hymnuszra változott.

Damaskus meg volt mentve a végpusztulástól. (Folytatása következik.)

Hirlapirodalmunk a 19-ik században.

Második közlés. 1831—1840.

(Folytatás.)

Vegyes tartalmu és képes lapok ez időszakból:

„*Fillértár*, mindennemü közhasznu ismeretek terjesztésére kiadta és nyomtatta ifj. Schmid Antal, Pozsonyban," szerkeszté Balásfalvi Orosz József (ki egyszersmind a 2-dik évfolyam kiadója). Megjelent 1834 mart. 1-től — 1836. febr. végeig minden szombaton egy 4-rét iv, számos kőnyomattal. Czélja az életre megkivántató s valóban hasznos tárgyak közlése és tudományos oktatás. Egész évi folyam ára 5 ft., postán 6 ft. p. p. (Tud. Tár. 1835. V. 231. VIII. 211. 1836. X. 195. 1837. XVI. 473.)

Vajda Péter Wigand Ottó által Lipcsébe hivatván, ott a „*Garasos Tár*, közhasznu ismereteket terjesztő lapokat" inditotta meg 1834-ben, fametszetekkel 4-rétben. Évi folyam, 52 szám ára 3 ft., ezüst; mely azonban külső akadályok miatt még azon évben elakadt. (Uj. Ismeretektára VI. Pest. 1855. 512. — Tud. Tár. 1835. VII. 211. — Honmüvész 1834. I. 30. lap.)

Az aradi tudakozódó intézet hirlapjaiból 1840. jun. 20-ától „*Aradi Hirdető*" czimmel s mulattató részszel is, felsőbb helytartótanácsi engedelemből, minden szombaton egy szám jött ki $^1/_2$ iven, Aradon nyomtatta Schmidt József, félévi ára 2 ft. p. p. (Tud. Tár. 1841. Liter. 490.)

Időszaki folyóiratok :

„*Tudományos Gyüjtemény*," 1817-ben keletkezett. Pesten Trattner-Károlyi tulajdonos kiadásában és betüivel jelent meg 8 ives havifüzetekben, rézmetszetekkel. 1828—1832-ben szerkeszté Vörösmarty Mihály. 1833—1836. Horvát István, ki igen számos oklevéllel és történeti adattal gazdagitá. 1837-től maga a kiadó Károlyi István, ki a lap eredeti tervétől eltért, a mennyiben forditott czikkeket is felvett gyüjteményébe. 1837-iki folyamáról igy nyilatkozott egy akkori tudósunk : „Ezen tüdősorvadásban sinlődő musa még folyvást „Koszoru"-san jelenik meg; de mily hervatag, porrá száradt ez a koszoru! Dicsérjük, hogy a Gyüjt. a vas szükségnek engedvén, már most bővebben, mint sem vallja is, szedi anyagát a külföld tudományos táraiból. Meguntuk már azt a *négy forintos* eredetiséget!" — 1840-dik évi folyama velinen jelent meg. Melléklapja : „*Koszoru*, szépliteraturai ajándék," minden hóban egy iv, járt 1821-től fogva. Előfizetők száma : 1831 : 835. 1832 : 832, 1833 : 867, 1834 : 887; 1835 : 824, 1836 : 816, 1837 : 750, 1838 : 600, 1839 : 264, 1840 : 269. Ára 5 ft. 36 kr., póstán 7 ft. 12 kr., p. p. egészévre. (Figyelmező. 1837. II. 22. sz. 352. 1838. I. 4. sz. 68. — Uj Ismeretektára. IV. 387.)

„*Felső Magyarországi Minerva*. Nemzeti folyóirás." 1825-ben keletkezett Kassán, szerkeszté Dulházy Mihály; megjelent Ellinger István betüivel és költségén negyedives kötetekben 8-rét. Ára 6. R. ft. velin papiroson 10 R. ft. ezüstben. 1836. végével megszünt. — 1831-től fogva munkatársait egy jól kidolgozott ivért egy aranynyal dijazá. (Tud. Tár. 1837. XVI. 2-ik része 473. — Figyelmező 1838. I. 8. sz. 127.)

Thaisz András, több tudóssal egyesülve 1831-ben uj folyóiratot inditott meg Pesten, „*Sas*, vegyes tárgyu iratok az olvasni és tudni méltó minden ágaiból" czim alatt, s ezt folytatta 3-lk kötetig Cserneczkyvel, a 12-ig önmaga, a három utolsót pedig Felapáti Molnár Sándorral. (I—VIII. k. 1831 IX—XII. 1832 XIII—XV. 1833. 8-adrétben.) E folyóiratban közremüködtek a szerkesztőkön kivül : Kis János, Lassu István, P. Thewrewk József, A. Balogh Pál, Petrovich Frigyes stb. Wigand Otto kiadó az irókat egy egy ivért 20 ftal v. cz. dijazta; minden kötet 10 ivből áll, nyomtatta Landerer; 6 kötet előf. ára 4 ft. p. p. póstán 5 ft. (Uj Ismeretektára VI. 337. — Tud. Tár. 1834. III. 205. 1835. VI. 243. Kritikai Lapok I. 118—120. — Figyelmező 1840. II. 446. — M. t. t. Névkönyv 1841. 76.)

„*Kritikai Lapok*." Bajza József inditá meg ezen még 1826-ban tervezett folyóiratot, melyekből, szövetkezve a kor nyomosabb kritikai capacitásaival, mint Kölcsey, Vörösmarty, Toldy, Szontágh, Csató, Kállay, stb. 1831 — 6-ig hét füzetet adott. (1-ső füzet 1831-ben, 1833-ban egy második kiadás; 2. és 3. 1833; 4. 5. 1834; 6 füz. $7^1/_2$ iv, 7-ik hét iv 1836-ban 12-rétben Pesten). Jeles elméleti és biráló czikkeken kivül, nem kevés vitázat is töltötte be e füzetek lapjait, melyeknek jó szándéku czélja az irodalom Augias istállójának kitisztitása volt, különösen az irói tekintély és zsarnokság országának lerontása s egy tisztán az ész, helyes müelmélet és finom izlés törvényein alapuló kritika meghonositása. Az 1-ső füzet nyomatott Trattner-Károlyinál Pesten, a többi Budán az egyetemi nyomdában. 1—5 füzet ifj. Kilián György könyvárus tulajdona. (Uj. Ismeretektára I. 400. Tud. Tár. 1835. VI. 228. VII. 196. 1837. XVI. Literat. 473.)

„*Muzarion*." Uj folyam. 1833. 1-ső füzet. 467 lap. 8-rét. Pest. Hartleben Konrad Adolf tulajdona; több nem jelent meg. (Tud. Tár. 1835. VI. 228.)

Guzmics Izidor, bakonybéli apát a hittudományi magyar irodalomra uj kort deritett a szelid s felvilágosult szellemü „*Egyházi Tár*" által, melyet 1832-ben nyitván meg, elhunytáig szorgalommal folytatott, s hol igen becses theologiai értekezései jelentek meg. (1—5 köt. 1832—1834-ig. 6. 7. 8. 1835—1836, 1837-ben a 9. 10. köt. 1838-tól 6 ives havi füzetekben képekkel, Pesten 8-rétben a kiadó Beimel nyomdájában). Guzmics halálával az 1839. nov. és dec. utolsó füzeteket Briedl Fidél szerkeszté. Az egész évi folyam, négy ívnyi 12 füzet 2 ft. 24 kr. pp. (Uj. Ismeretektára IV. Pest 1852. 109. — Tud. Tár III. 202. 1835. V. 228. 1839. VI. Liter. 443. — M. t. t. Névkönyve 1841. 52. 55.)

Szalay Imre veszprémi kanonok 1832—1834-ben „*Magyar egyházi beszédek gyüjteményét*" adá ki 6 kötetben, s maga is több jeles alkalmi egyházi beszédet készitett. (1-ső kötet. 1832-ben II—V. és az I. 3-ik kiadásban 1833; — VI. és V. 2-ik kiadásban 1834. Pesten 8-rétben) 1840-ben, uj folyam 1-ső kötete Budán 8-rétben, jelent meg. (Uj. Ismeretektára. VI. 256. Tud. Tár. 1834. I. 250. 1835. VI. 242. VII. 209. M. t. t. Névkönyv 1842-re 60.)

„*Egyházi folyóirás*." Kovács Mátyás adta ki Pesten, 1832-ben az 1. 2. kötetet; Oswald Ferencz pedig 1834-ben a 3—4. k. n. 8-rétben Beimel nyomtatása. (Tud. Tár. 1834. III. 203. IV. 268. 1835. V. 228.)

Salamon Ferencz Kolozsvárott 1833—4-ben adta ki „*Erdélyi Predikátori Tár*" első 3 füzetét 8-rétben képekkel (IV. — VI. füz. 1835—6-ban; VII. VIII. füz. 1837. IX. 1839-ben) nyom. az ev. ref. coll. mühelyében, egy füzet ára 1 ft. p. p. Főtárgyai : egyházi beszédek és agendák. (Tud. Tár. 1834. IV. 268. — V. 1835. 228. VII. 209. 1838. XX. 394. 1840. Lit. 478.)

„*Egyházi beszédek gyüjteménye*." Kolozsvárott Barra Gábor kiadása 1837-ben 2 füzet; egy füzet ára 56 kr. p. p. (Tud. Tár. 1838. XX. 394.)

„*Mezei Gazda*," nemcsak a mezei, hanem házi gazdaság minden ágaira kiterjedő folyóirás. Angyalffy Mátyás bocsátá közre 1832-ben hasznos eszközök rajzával, de nem viheté többre 6 füzetnél gyüjteményét, Pesten, 8-rétben. (Básthy : Magyarok Emléke. Buda 1836. I. 233. — Tud. Tár. 1834. III. 201.)

„*Gazdasági Tudósitások*." Kiadta a gazdasági egyesület. Bizottsági ügyelés alatt szerkeszté Kacskovics Lajos gazdaságegyleti titoknok. 1837-ben két füzet; 1838-tól négy füzetes évifolyam ára 2 ft. Pesten Trattner-Károlyi betüivel 8 rétben nyomatott. A gazdaságot nem egyedül gyakorlati, hanem tudományos szempontból is tárgyazzák e füzetek. — Melléklapja 1840-től a „*Rohonczi Közlemények*", Vállas Antal szerkesztése mellett. (Uj. Ismeretektára. IV. 576. — Tud. Tár. 1838. XX. 393. — Figyelmező 1837. II. 49. sz. 1840. I. 302. Bibl. Ért. 1840. 3. — M. t. t. Névkönyv 1840. 184. 1842. 57. 63.)

„*Magyarország bortermesztését s borkészitését tárgyazó folyóirás*. A szőlőbirtokosok, mivesek s mezei gazdák számára." Schams Ferenctől. 1-ső füzet 1836; 2-ik 1837 ben. Pesten Landerer betüivel 8-rétben. E folyóirat németül is megjelent, egy füzet ára 30 kr. p. p. — (Figyelmező. 1837. II. 80. Tud. Tár. 1837. XVI. Liter. 474. 1838. XX. 393.)

„*Orvosi Tár*." Bugát Pál tanár, és dr. Schedel Ferencz 1831-3-ban adták ki Pesten 8-rét 12 kötetben képekkel; négy kötetes évi folyam ára 5 ft. p. p. (Tud. Tár. 1834. I. 247. III. 199. 1835. VI. 1237.)

A magyar tudom. Akademia 1833 nov.-ben tartott nagygyülésén egy tudományos encyclopaediai folyóirás megindítását elhatározta, mely kiterjeszkedjék : „az emberi tudás minden ágaira, leginkább azonban a jelen idő haladásaira, irányul pedig az vétessék, hogy azon hazánkfiai, kik külföldi folyóiratokat nem tarthatnak, müveltségi szükségüknek ebben némi pótlékát leljék; ezen kitüzött czélnak megfelelő, akár eredeti, akár forditott czikkek felvétettek. Az értekezésekhez, melyek a folyóirat főrészét teszik, vegyes közlések czim alatt bibliographiai s egyéb mindennemü, a tudományokat s müvészeteket, tudósokat, müvészeket, s ilyetén intézeteket illető tudósitások járulnak. Ezen rész egyenesen a szerkesztő gondjai s felelőssége alá volt rendelve. A munkálkodásra minden tud. t. tag nem köteleztethetett, s igy a folyóiratot az egész társaság nem is a maga saját munkájának nyilatkoztatta. Igy keletkezett a „*Tudomány-Tár*," mely 1834-ben indult meg, szerkeszté Schedel (Toldy) Ferencz, évnegyedenkint egy kötet jelent meg 8-rétben kőmetszetekkel, nyomaott Budán, az egyetem betüivel. — Ára 4 ft. p. p. finom papiroson 6 forint, velinen 7 forint 36 krajczár. — 1836-ban szerkeszté Csató Pál. — 1837. elejétől fogva a Tud. Tár szerkesztése két rendes tagra, ugymint Luczenbacher Jánosra az „Értekezések" és A. Balogh Pálra a „Literaturai rész" bizatván, mindeniknek 200 ft. évdij rendeltetett. Az első része alaposság és tartalmasságra, — második pedig a külföldi literaturát tekintve, — gazdagságra felülmulja minden eddigi, e rendbeli folyóirataink. Ezen évben nyomatott belőle 700 példány és ára 4 ft. volt. 1838-ban 5 ft. 36 kr., postán 7 ft. 12 kr. pp. — 1839-től fogva 6 ives havi füzetekben jelent meg, ára ekkor 5 ft. volt, postán küldve 1 ft. 36 krral drágább. (Tudománytár 1834. I. k. a boritékon 1835 VII. 212 X. 1836. XII. 232. 1838 XX. 392. Figyelmező. 1838. I. 8 sz. 127.)

„*Themis*" Értekezések a jog körében. Szerkeszté Szalay László. 1-ső füzet 1837-ben 91 lap; 2-ik 1838, 80 lap; 3-ik 1839-ben 78 lap. — Pesten 8-rétben. Heckenast sajátja; több nem jelent meg. Tárgyszeretettel és tárgyismerettel szerkesztett gyüjtemény. (Figyelmező 1837. II. 136. Uj. Ismeretektára. IV. 549. Tud. Tár. 1838. XX. 392. 1840. Liter. 478. M. t. t. Névkönyve 1840. 188. 1841. 60.)

*

„*Budapesti Szemle*“ Heckenast Gusztáv költségén 1840 ben megjelent az 1-ső és 2-ik kötet n. 8-rétben, erős velinen, számos bibliographiai s egyéb mellékletekkel, néme'y angol reviewek módjára, fűzve; előfizetési ára a négykötetes évifolyamnak (összesen 80 iv) 10 ft. ezüst; szerkesztéb. Eötvös József, Lukács Móricz, Szalay László, és Trefort Ágoston; tervrajzuk szerint különös tekintettel lesznek a kor és társaság életkérdéseire, s hogy az ezek iránti szükséges figyelem meg ne osztassék, a szépliteraturának kizárását szükségesnek vélték. (Figyelmező. 1840. I. 241.)

Heckenast Gusztáv könyvárus és kiadó Pesten 1840-ik évtől kezdve egy rendezett egyetemes „*Bibliographiai Értesitő*“-t, mint könyvkereskedői munkásságának organumát, Magyarország és Erdély számára adott ki, melynek első számát január végével több ezer példányban ingyen osztá ki, és azontul rendesen és havonkint folytattatott, 8-rétb. félives havi számokban szerkeszté lfj. Wigand Károly, nyomtatta Landerer Lajos; évi folyam ára 20 kr. pp. (Figyelmező, 1839. II. 260.)

(Folytatása következik.)

A Budára vezető porondozott uton termetes kofák kinálják az ősz fagyos gyümölcseit; emitt gesztenyesütők, virslisek versenyezni látszanak a fölött, melyiknek torka harsányabb. A pereczes boszankodni látszik a kintornásra, mert a sipláda éles harsonája mellett szerény sípjának hangja néma lesz.

Az út mellett a jégen egymásután csuszva buktatja föl egymást az apró nemzedék; e fürge csoport sokaknak mulatságot szerez, de a csuszkálókat egy nagy bajuszu, izmos karu férfi nézi legnagyobb megelégedéssel, hogy miért, könnyü kitalálni, ha látjuk, hogy a talp kopására ügyel legjobban.

Lovagja karján a hölgy csak félve lép a sikos talajon; a gondos anya féltve gombolja összébb gyermekén a felöltönyt, mig némely patiens nélküli orvos a meghülésből eredt betegségek egész sorát látja szeme előtt elvonulni s épit magának a jég hátán is fellegvárakat.

Ez alatt beáll az est. Az utczákon kigyulnak a lámpák. Hajdan is örömtüzeket gyujtottak; akkor, hogy fénysugár üdvözölje a legnagyobb királyt: most, hogy békén haza sétálhasson az átfázott polgár. Buda tornyaiban megkondul a harang, épen mint ezelőtt négy századdal; akkor, hogy örömre talpra lármázzon minden lakót: most, hogy az éj és nyugalom szavát hirdesse a fővárosnak.

---

gattak, és azok helyét, még a kövezet ... is, a három hónapos korszak buján termő füvel, és cserép- s téglatöredékkel annyira ellepte, hogy augusztus elején a szó szoros értelmében keresni kellett a város bejárását. Az akkor romban hevert épületek közül már valamennyien szebb külsővel támadtak fel, és csak két kaszárnya, — egyik a pétervárади kapuval szemben, a másik, sarkával a disztérre nézve, várja az Orpheust, kinek hangjára a kövek épületté alakuljanak; soká is fognak hihetőleg várni, mert a hadi budgetben is megismerkednek már azon tétellel: deficiente pecu — deficit omne nia.

A hamvaiból feltámadt épületek legnevezetesebbike kétségkivül a régi Hunyadi vár, melyet állitólag Hunyadi János épitett 1443. évben. Az épület sarkai kétségkivül igen régiek, és igazolni látszanak azt, hogy oly jeles embernek köszönik létezésüket, mint Hunyadi János. Ezen Hunyadi vár az 1849 ki ostrom alatt legtöbbet szenvedett, és átalakitása sürgös szükséggé vált. Az átalakitás megtörtént vegyes byzanti-mór izlésben, és külsejére nézve valóban érdekes épület, mely hatalmasan megczáfolja azon vélekedést, hogy a hadipénztár pénzén csak „kaszárnya-stilus“-ban szoktak épiteni. A Vasárnapi Ujság valamelyik korábbi évfolyama a régi Hunyadi vár rajzát hozta már, valamint az átalakitott épület rajzát is, ha jól emlékszem, Wertler Mátyás közleménye szerint. *)

Volt azonban Temesvárott egy terület, melynek az ostromlók ágyui nem ártottak, hanem beépitetlen levén, igen rég időtől fogva várta azon szerencsét, hogy a város csinosbulása érdekében figyelembe vétessék. Ez valahára megtörtént 1863 év elején. A helybeli izraelita község eddigelé oly helyiségben végezte isteni tiszteletét, mely sem az e czélra illő külsővel nem birt, sem a számban, vagyonban, tekintélyben gyarapodott község állapotának meg nem felelt. Ennélfogva az izraelita község a Janicsáry családtól és a temesvári kegyesrendiek kollegiumától megvásárolván két házhelyet, elhatározta, hogy erre korszerü templomot épitsen.

Az épitkezés fölött hosszasan folyt a tanács-

*) Lásd V. U. 1860 : 27. számát.

A Duna jegén 1864 januárban.

A Duna jegén.

Mátyás királylyá választatásának négyszázhatodik évnapján, január 24-én roppant embertömeg tolongott a Duna jégtükrén, mintha e nap a visszaemlékezés napja lett volna a rég mult idők azon egyik legfényesebb szakára, midőn a Rákoson tanácskozó honatyák hosszas vitáihoz a Duna jegén álló 40,000 magyar harczos, eget rázó riadása adta a döntő szavazatot.

Az ország dolgait intéző nép helyét azonban ezuttal csak a mulatni vágyók csoportja foglalta el, s miért ne keresnénk néha egy kis mulatságot e szomoru világban? Az 1864-ik év első hónapja oly rendkivüli és állandó hideggel köszöntött be, a minőre régóta nem emlékezünk, s mely megérdemli, hogy emlékét fentartsuk.

És e napon a befagyott Dunán elég tárgy volt, mi a szemlélőnek is mulatságot szerzett. A korcsolyázók serege, kipirult arczokkal villámgyorsasággal repült el mellettünk, s ha az ügyetlenebbek közől egy-egy néha fölborult, vidám kaczajban tört ki a sokaság. A más baján sokszor szeret nevetni az ember.

A temesvári izraelita templom.

Közösen elismert tény, hogy Pest után Pozsony és Temesvár a haza legrendezettebb, hogy ugy mondjam, legvárosiasb városai. Az utazóra, ki Pestről délfelé utazik, kivált Temesvár physiognomiája tesz kedvező benyomást. Maradjunk ezen benyomásnál, és ne vizsgáljuk, vajjon ha szorosabban behatnánk a viszonyokba, ha közelebb megtekintenők, mi van ezen physiognomia mögött, akkor is megtarthatnók-e ezen kedvező benyomást? vagy nem. Az utolsó forradalom elzajlása után, a belváros sok magán és középülete megrongálva találtatott, de még a bejárás is a várba, a három hónapi ostrom következtében, ugyszólván felismerhetlen volt, mert midőn a vár kapui 1849 april végén bezárattak, a külvárosokat a belvárossal egybekötő szép fasorok levá-

Vas. Ujs. 1864. 7 b

kozás, minthogy az épitési bizottmány még 1862. évben megalakult, és a czél mindamellett 9 hónapon át a hajótörés veszélyének volt kitéve. Ugylátszik, hogy egyeseknek erélye, valamint az 1863. évben bekövetkezett inség siettették a munkát, ugy hogy ez csakugyan foganatba vétetvén, Schuhmann Károly bécsi épitész terve szerint, még 1863. évi őszszel fedél alá került.

Az ide mellékelt rajzból kivehető, hogy a temesvári izraelita templom, a pestinek mintájára, habár kevésbbé nagyszerüen készül. A temesvári templom összes költségei, ide nem értve a szentséghely kiállitását, 70—80,000 ftra fognak rugni, és az mindenesetre Temesvár egyik kiváló diszét fogja képezni. Az épités kivitelét Reiher Ágoston és Ferdinánd temesvári épitészek vállalták magukra, közreműködvén Glenc Fredy épitész is, ki képünk rajzát is készité.

Remélhető, hogy az izraelita templom 1864. évi septemberig tökéletesen felépül, a midőn is felszenteltetvén, vallásos rendeltetésén kivül egyszersmind emléke lesz hivei egyetértésének és áldozatkészségének. *Pesty Frigyes.*

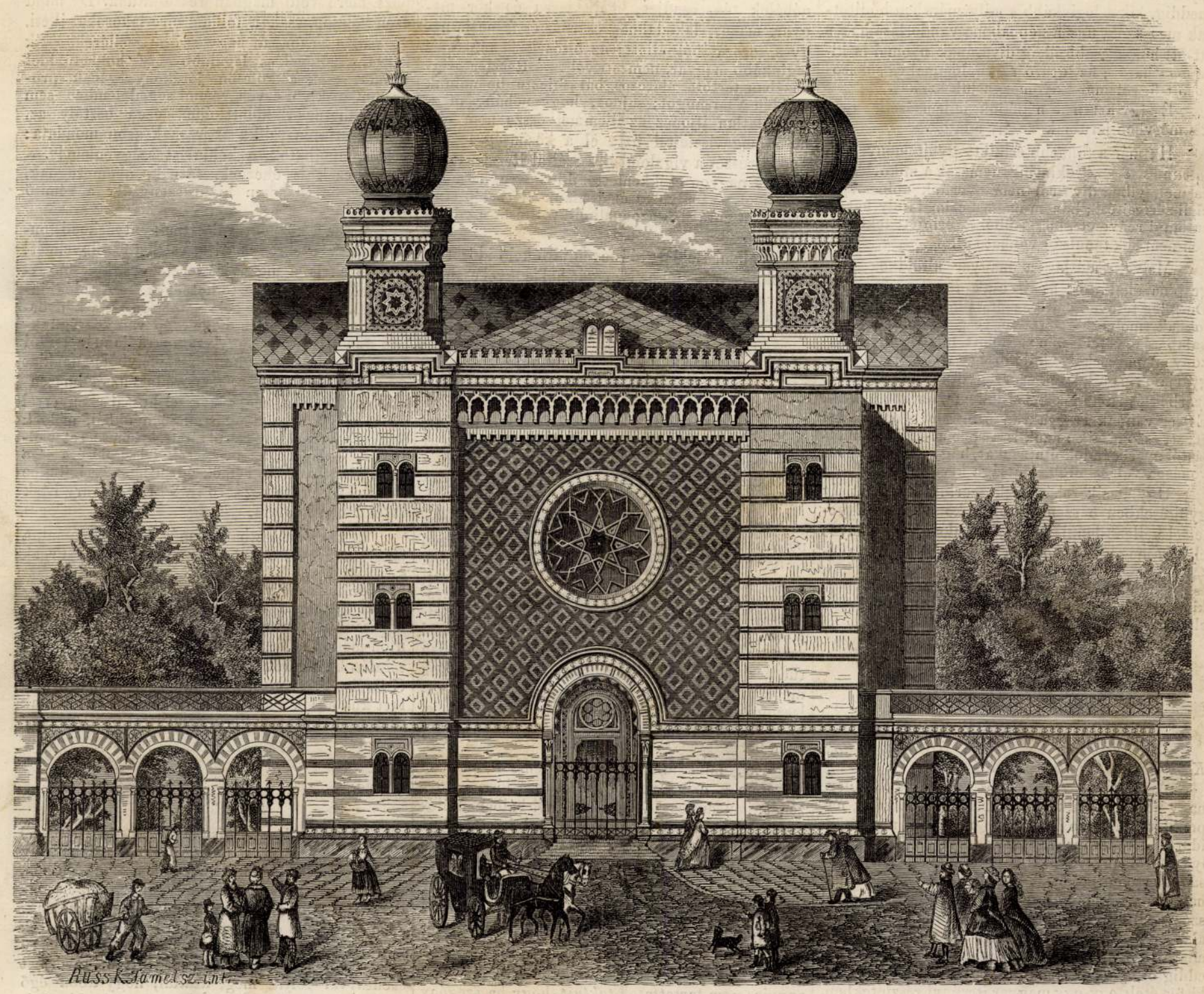

Temesvári uj izraelita templom.

Egy kis megjegyzés az „Alföldi népbabonák“ czimü gyüjteményre.

A Vas. Ujság ez évi 3-ik száma 34. lapján mutatványt közöl Szántay Aladárnak az „*Alföldi babonát* tárgyazó gyüjteményéből,“ mely mint a jegyzetben mondatik, „nemsokára a Kisfaludy társaság kiadásaiban fog megjelenni.“ — A tárgy érdekénél fogva szabad legyen őszinte ügyszeretettel legalább e mutatványhoz képest addig is egy pár jóakaró megjegyzést tennünk.

Ki a „*magyar Mythologiát*“ csak némi figyelemmel lapozgatta : tudni fogja, mire valók az ily gyüjtemények. De egyébkint is a népnek belvilága, — gondolkozási s érzelmi körének áthatóbb felfogása végett jelentékeny adatokat szolgáltatnak ezek az észlelgető tudományosság számára, — és nem csupán az elméleti tudást gyarapitják, hanem a néppel való gyakorlati bánásra vonatkozólag is sokban alkalmas tájékozók. Kiket a néppel egy vagy más oknál fogva közelebbi érintkezésben tart hivatali feladatuk, pl. lelkészek, orvosok, stb. tudják mi hasznát vehetik oly ismereteknek, melyek a nép bensőbb szellemi mozzanatait átalán s igy nemcsak ép érzelmeit s józan gondolkodását, hanem egyszersmind előitéleteit, babonás szokásait, balhiedelmeit, szóval : egészséges és kóros lelki müveleteit tárják elő.

Ennélfogva több tekintetben hasznos törekvésnek mondható, hogy *Riehl*-nek (l. Die Naturgeschichte des Volkes és különösen 1. kötet; Land und Leute, érdekes müvét) sokban igen figyelemre méltó példája nyomán nálunk is mindinkább ébred a sürgelem a végett, hogy a magyar népnek „*természetrajzát*“ mind élethübb, mind élesebb vonásokban feltüntessük. Csak aztán a kellő alapossággal s minél lelkiismeretesebb hüséggel történjék az ily törekvés. Hisz elég példából láthatjuk, hogy a fonák s felületes vizsgálodások sokszor több kárára vannak a tudománynak, mint javára. Ugyanis, ha az igaz tudományosság a legpará nyibb dolgokban, pl. a természet tömérdek alakzatainak s erő-nyilvánulatainak legcsekélyebb jelenségei, legfejletlenebb tárgyai jellemzésében is a lehetőleg pontos meghatározásra törekszik : hogy ne igyekezzék ilyesre a népisme tárgyalásában ugy, mint melytől az elméleti tudáson kivül még sokoldalu gyakorlati kezelés is irányt vehet? Mert hisz miért ne mondhatnók ki, hogy bizony sok egyében kivül még a törvényalkotóknak is elég tanulni valójok van az alapos népismertetésből? Ideje is volna, hogy népünknek valódibb felfogása nyomán mérsékelnők ama szélső véleményeket, melyek majd illetéken tul dicsőitik, majd méltatlanul okolják a népet. De ez irányban valóban csak kevés méltatja a több figyelemreméltó elemet. Azonban mindez távolabbi eredménye a tudományos buvárlatnak.

Több oknál fogva tehát mindenesetre komolyan tudományos hüséggel kell eljárni az ily kissé *kényes természetü* tárgy kezelésében, és tekintettel lenni az *idő*- s *helyre* is, hogy minél tisztábban megkülönböztetett és határozottabb vonásokban álljon elő a kép, melyet igy felmutatni igyekszünk.

Ha a növény- és ásványtudós, régiségbuvár, stb. a tudomány jogos igénye szerint gondosan följgeyzi a *helyet* és *időt*, hogy mit *hol*, s *mikor* lelt? és az irodalomtörténet is kötelességeül ismeri a szellemi műtermékek keletkezési körülményeit is kitelhető gonddal vizsgálni, hogy mindabból alkalmas következtetést lehessen kivonni : bizony valamely nép egyéni jellemének kikerekitése végett is igen kivánatos, hogy az lehetőleg határozottan kimutatva legyen, mi *hol* s *mikor*, *kezdetleges* vagy *hanyatló* korában, ép vagy kóros állapotában jelentkezett-e kedélyvilágában? — Hisz ma a történelmi fejlés s organikus idomulásnak kimutatását igényli az alapos tudományosság mindenben. A növénytan gyüjtés-szabályai leginkább kifejezik a mit mondani akarunk, t. i. különféle pházisok s folytonos alakulás megfigyelését. A belsőbb mozzanatokat illetőleg pedig, minők az érzelmek nyilatkozásai, vagy a képzelem működése, még a népdal s népmese-gyüjtésben is figyelmet látunk forditva, a szigorubban meghatározó körülményekre, sőt még a nyelvek történelmi alakulásának hasznos ismerete is igényli, hogy a tájszavak és szólások helyenkinti és koronkinti

*) Az öreg Boka a hangszereket szerszámnak hitta.

-77.f.

módosulatai a lehetőleg kijelöltessenek. — Vajjon a babonák és babonás szokások, valamint általán a nép érzületét előtükröző bárminemü jelenségeknek összeállitásában, sőt már gyüjteményében is nem kellett-e ezen szabályt szintén szem előtt tartani? — Ha már egész pontossággal nem lehet is, legalább megközelitőleg hü meghatározással kellene mindezen adatok gyüjtésében eljárni.

Jól tudjuk, hogy bizony a gondolatok számára, melyeket vámmenteseknek tart a közmondás, nincsenek bástyák vagy szorosan elkorlátoló keritések, melyeken át ne szüremkednének; sőt járnak azok nesztelenül terjedve, mindenfelé, s ott ragadnak, megfogamzanak, hol fogékonyságot lelnek; sokszor egyesek által messze elterjesztve tenyésznek; de mint az ujabb kor eszméiről, babonáiról, minők p. az asztal-tánczoltatás, a kopogtató szellem idézés, stbről mégis meglehetősen tájékozó adatok állithatók össze, hol, mikor s meddig, kiket leginkább s mily mérvben hóditottak meg azok, ugy a népbabona vándorlásainak, s itt-ott huzamosabb ideig divásának nyomai is kitapogathatók; ha kitürő szorgalommal és sokszorozott figyelemmel nyomozgatjuk azokat.

És igy aztán a népfajok jellemzéséhez nem kis mérvben járulnak az ily adatok.

Ha már a fönnebb érintett gyüjteményt *mutatványa szerint* tekintjük, nemcsak a mikor és hol és mennyiben divásról nem nyerünk abban specialis értesitést; hanem maga a czim is oly határzatlanul reávetett, hogy abból az érintett tekintetben nem sok tanulság vonható el.

Melyek sajátlag a magyar alföldnek geographiai határai: az is csak ingatag fogalom. De főleg tétovába ejtő ez általános nevezet a fajoknak, melyek itt-ott vegyest települvék, egy kalap alá vétele miatt, holott mint tudjuk, bizony nem csekély különbség van alföldi magyarjaink és a köztök szórványosan lakó szászok, szerbek és rumunok belső jelleme, érzülete közt. És ha vannak is gyakran érintkező s egymástól átvett szokásaik: azok is a specialisabb kimutatástól nyerik indokoltatásukat, hogy aztán a közös vonások valószinübb sajátsága kivilágoljék.

Ugylátszik tehát ezek szerint, hogy az ily gyüjtésekben e szempontokra komolyabb figyelettel kellene lenni, nehogy a valódi tudományos eljárás meg legyen fosztva az összehalmozott adatok biztos felhasználhatásától, mint ez nem ritka eset nálunk, mint azt például Jerneynek nyelvkincsei is, hogy egyebet ne emlitsünk ezennel, elég sajnosan éreztetik. (Vége következik.)

Karcsanyéki.

Debreczeni levél.

Debreczen, febr. 16.

(Segélyezések. Szárazság. Szinház. Bálok. Kóbor lovag. Czigány polemia).

A szegénységgel küzdő családoknak télére nagy gonddal szüken beszerezhetett elesége, naponkint apadóban levén, ily arányban növekszik időről időre az inségre jutók száma, kiknek segélyezéséről egyeseknek, társulatoknak, s a hatóságnak gondoskodniok kell; ezek száma jelenleg haladja a harmadfél ezeret, s köztük negyedfél száz e hó első tiz napja alatt vétetett segélyezés alá. Az egyesek s társulatok által természetben adatni szokott kész kenyereken kivül, a hatóság eddig öt, s még e hóban hatodik főzőhelyen osztat ki főt ételt egy-egy magyar itczényi részletekben. Ily jószivü adakozások mellett ugy hiszszük, — különösen ha a nyomorlakta hajlékok folytonos vizsgálat alatt lesznek — senki sem fog városunkban az éhhalál martaléka lenni.

Néhány nap óta időjárásunk enyhébbé változott; a napokban egy kevés havunk is volt, de vetéseink még több nedvet ohajtanának; — kutainkban a viz még jobban elapadt, mint az ősz végén, s e miatt a bővebb vizü házikutak öt hat szomszéd által is igénybe vétetnek.

Szinügyegyletünk választmánya az inséges idők sulya alatt nem tarthatta feladatának, közvetlen befolyással lenni a bérlők gyüjtésében, mint ezt a mult évben sikerrel tevé; — azonban, mindamellett, hogy Reszler szintársulatának nem lehetett valami vérmes kilátása az inség által szintén tetemesen látogatott városunkban fényes bevételekre; nehány ügybarát fáradhatlanságának mégis sikerült, három egymásután következő bérletre annyi előfietőt gyüjteni, hogy a társulat együttmaradása s megélhetése alkalmasint biztositva van. — A s.-jagói siralmas catastrophánál fogva jogositva érezte magát a szinügyegylet oly rendszabályok életbeléptetését ajánlani a szinigazgatónak, melyek ha gondosan alkalmaztatnak, belső gyuladás veszélyétől félni nem lehet, külveszély, vagy vaklárma esetében pedig, a szinházban levő közönség a megszaporittatni s bővittetni ajánlott kijárásokon egy percz alatt, minden nagyobb veszély nélkül menekülhet; e rendszabályok kivitelére önként ajánlkozott ugyan a szinigazgató, a pontos végrehajtás, netalán még czélszerübbek életbeléptetése, s gondos felügyelet végett azonban a városi hatóság megkerestetett.

E hó 4-én az alföldi izraelita földmivelő és iparegylet által rendezett tánczvigalom tiszta jövedelme 725 ft. volt, ennek fele a helybeli szükölködők részére az inségi bizottságnak adatott át, hasonfele pedig az egylet részére takarékpénztárba tétetett.

A rendezők egészen megtarták a kaszinóbálok tánczrendjét, mely lassu és kör magyar, mazur, lakodalmas, csárdás és franczia négyes sorozatából állott; az öltözék és társalgás leginkább magyar, nemzeti volt. — Reszler szinházában tartott álarczos bál fejezte be nálunk az idén a farsangot; sajnos, hogy nehány meggondolatlan ifjoncz az illemmel össze nem férhető magaviselettel üzte el a közönség legnagyobb részét a vigalomból, s ezáltal Reszler jövedelmét nagyon csökkentette. Jövő évre, ha megérjük, oly szabályokat óhajtanánk életbeléptetni, melyek a garázdák azonnali eltávolitását eredményezzék.

Valami Béldi gróf néven járó kelő időzött e napokban városunkban, magát hol lengyel csapatvezérnek, hol másnak adta ki; egy távol eső tanyára belátogatván, megtudta a ház asszonyától, hogy a férj távol van; fontos beszédet adott ürügyül, de a házi nő még sem birta megmarasztani, hogy várná be nemsokára haza érkező férjét; — kimenvén, a tanyásnétól a cselédek száma, s az ur pénze felől tudakozódva, ez jónak látta a szomszéd tanyabirtokost, ki puskával arra járt, segélyül kiáltani; a kóbor lovag megugrott, de a ráirányzott lőfegyver megállásra birta; megkötözve hozták a városházához; magát Béldinek, de nem grófnak vallotta; a vizsgálat eredményét még nem tudni.

Soha sem gondoltam, hogy valaha czigány polemiába keveredjem; megvallom, most sincsen rá nagy kedvem, de miután Balázs Kálmán, sok földet bejárt primás-czigány, nem tagadhadta meg „azs ű nemzsetsige virit," fajának szokásos elmésségével az általa — nagyon elhiszem, — teljesen ismert *taktust* velem is megismertetni szeretné, s ezt minap a Vasárnapi Ujságban tudtára adá ismeretlenségemnek, nem átallok meglehetős durva soraira egy pár szóval válaszolni, már csak azért is, nehogy azt higyje, hogy hallgatásommal igaztalanságomat ismerném be.

Én, mint minden magyar ember, nagyon szeretem a czigányzenét, de csak a jó czigányzenét; hanem hogy az első kaszinói-bálban, különösen egyik csárdást igen muszkául huztátok, jó fiuk, azt nemcsak az én, szerintetek nem tiszta hallásu fülem, de csaknem az egész közönség észrevette s nyilvánitotta is: — nem is szólva azon törvényellenes, vakmerő átmenetekről, mikkel egyik csárdást a másikkal összefüztétek; oly hanyagul voltak hangszereitek összehangolva, hogy a primás hegedüje a kontrásokétól, s ezeké a brugótól legalább egy negyedhanggal különbözött; annyira nem tartottatok *taktust*, hogy ha szegény öreg Boka Károly bátyátok köztetek ülhet, nem hiszem, hogy megelégedett volna a kegyes odapillantással, s szokásos fejcsóválással, hanem aligha jól végig nem huzta volna vonójával *szerszámaitokon* *) billegő ujjaitokra a taktust. — Hiszen magatok is átláttátok a hibát; a kaszinó elnöke s mások előtt a karzat rosz viszhangjával s zsufoltságával mentegőztetek. Jó lesz hát kissé lassudni azzal a „*nyert dicsőséggel*," mit csak ugy tarthattok meg, ha a csárdást ugy láb alá huzzátok, mint huztátok a második kaszinói bálban, melyben már az én kényes fülem is meg volt veletek elégedve. — Még egyet. Fájdalom, nincsenek már „kedves ablakaim," melyek alatt csendes éjjel elmerengve, a jó czigány zenén ábrándozhatnám; be szivesen eltürném pedig s elviselném szemrehányástokat, hogyha egy-két éjizene árával erszényem adós maradna is; részemről, jó fiuk, ezennel fölhatalmazlak, hogy éjjeli adósotokkal a legnyilvánosabb uton kvittoljatok. Ezzel az egész czigány-polemiát befejezettnek remélem.

Péteri (Pest), febr. 16. *(Inségesek segélyezése és élelmezése.)* Az 1863-ik végzetteljes év Pestmegyének három alsó-járását is — a pestit, soltit s kecskemétit — az inségesek sorába juttatá. S ezek elsejében azon községek sujtattak legjobban, melyeket a rendkivüli szárazság után, a mult évi junius 20-ki roppant jégeső tett tönkre, amennyiben minden terményüket, épen aratás előtt — a szó teljes értelmében összezuzta. Ezek közé tartozik Péteri községe, melynek 1000 lélekből álló lakossága — habár e környék legmunkásabb népének egyike — a legnagyobb inség nyomorának lett volna kitéve, ha a pesti takarék pénztárból — a pesti járás inség-ügyi választmány elnökének Szilassy István volt alkotmányos főbiró urnak közbejárása következtében 400 forintnyi kölcsönben nem részesittetett volna. A kölcsön legkedvezőbb feltételek mellett 6% kamattal részletenkint — 33 év leforgása alatt lesz letörlesztendő. Már előbb is a m. kormány részéről 381 pozs. mérő vető magban részesültünk. De mind ezen kölcsön, csak a földdel biró lakosokat illeti. — Vannak azonban nagy számu zsellérek, a kik házzal, szőlővel, s legalább egy hold földdel birnak, ezek a kölcsön jótékonyságának programmján kivül esvén, semmi segedelemben sem részesülhetnek, holott épen ezen osztály az, melyre szintén ráillik az irásnak azon mondata: „Nem kapálhatok, a koldulást szégyenlem!" — Pedig ezek is éheznek, fáznak, nyomorognak, ezek is önhibájokon kivül szenvedik a rémitő csapást!

Vajha a központi választmány atyáskodó gondoskodása ezekre is kiterjeszthetné figyelmét! hogy ezek is, a mennyire lehetséges, kölcsönzésben aránylag segélyeztethetnének. — A valódi inségesekről, akik már nem a kölcsön, de a könyöradományt veszik igénybe, akkép van községünkben gondoskodva; hogy számukra január 1-étől fennáll az inségesek konyhája, melyből naponkint 30-an, — jelenleg 40-re szaporodott az élelmezendők száma — elégséges levessel, hussal s kenyérrel láttatnak el azon könyör-adományokból, melyek kegyes adakozók részéről tétettek le a szeretet oltárára. — Eddig az inségesek felsegélésére — a pesti járás inségügyi elnöksége utján községünkbe bejött. 9½ véka rozs, 76 ft. 8 kr. Földváry Elek urtól 2 kocsi galyfa.

El nem mulaszthatom még ez alkalommal, a járás inségügyi elnökv t. Szilassy István urnak községünk nevében forró hálámat s köszönetemet nyilvánitani azon fáradhatlan buzgalmáért, felháldozó kézségért, melylyel pontos és gyors intézkedései által az inségesek ügyét minden kitelhető uton módon elősegiteni s enyhiteni igyekszik; ugy szintén községünk érdemes jegyzőjének Horeczky Gusztávnak azon fáradhatlan szorgalmáért, melyet különösen a kölcsön keresés, felvétel s annak czélszerű elintézése körül tanusitott. — *Dy. K.*

Egyveleg.

— *(A szőlő eltartásának sajátságos módja.)* Kisázsiában, Smyrnában és környékén, és nehány török szigeten, tágas vermeket ásnak a földben, melyek egy egy kolossalis agyagkorsóhoz hasonlitanak, és felső részökkel kórtealakot ábrázolnak. A még teljesen érettségre nem jutott szőlőfürtök ezen vermekben aggattatnak fel, oly módon, hogy egymást ne érintsék. Ha ez megtörtént, a vermet szénsavval töltik meg, azáltal, hogy abba égő szalmát hánynak belé, és végre a nyilást légzárólag bocsinálják. — Ily módon a beaggatott fürtök több hónapon át jó állapotban elállanak. Február, márczius vagy april hóban a vermeket megnyitják és a fürtöket Smyrnába és Konstantinápolyba a piaczra viszik, hol azok drágán elkelnek. Ha az ekkép eltartott szőlő nehány óráig hideg vizbe tétetik, természetes frisseségét visszanyeri, s egyuttal minden tisztátlanságtól és füsttől megtisztul. *B. L.*

** *(A trichinekre vonatkozólag.)* Virchow hires tanár odanyilatkozott, hogy: a disznószalonnában eddig nem találtak izomfonalóczokat, s igen valószinütlen, hogy abban előforduljanak; továbbá a vadsertésekben eddig szintén nem találtak; malaczokban előfordulhatnak; mig libamellben s egy talán libák husában eddig még nem akadtak e férgekre; végre, a mi legfontosabb, az izomfonalócz állitólagos előszeretete bizonyos sertés-fajok iránt, például a magyar sertés-faj iránt, eddig nincs kimutatva.

MDK

Reiher Ágoston épitész

A temesvári izraelita templom épités kivitelét Reiher Ágoston és Ferdinánd temesvári épitészek vállalták Glenc Fredy épitész közremüködésével. Repr.77.1.Glenc Fredy rajza.

Pesty Frigyes: A temesvári izraelita templom.

Vasárnapi Ujság, 1864. 76-77.l.

MDK

Reiher Ágoston és Ferdinánd temesvári épitészek

Pesty Frigyes: A temesvári izraelita templom.
Vasárnapi Ujság 1864. 77.l.

MDK

Reiher Ferdinánd

Reiher Ferdinánd és Reiher Agoston épitette Schuhmann Károly bécsi épitész tervei szerint 1863-64-ben a temesvari izraelita templomot.

Pesty Frigyes: A temesvári izraelita templom.

Vas.Ujs.1864. 76-77.l. Képpel.

MDK

Reiher Ferdinánd épitész

A temesvári izraelita templom épités kivitelét Reiher Ferdinánd és Ágoston vállalták Glenc Frigyes közremüködésével.Repr.77.1.Glenc Fredy rajza.

Pesty Frigyes: A temesvári izraelita templom.

Vasárnapi Ujság, 1864. 76-77.1.

MDK

Reiher Ferdinánd és Ágoston temesvári épitészek

Pesty Frigyes: A temesvári izraelita templom.
Vasárnapi Ujság 1864. 77.l.

Reiter, Anton l. Reiter A.

Reiter Anton

REILING, Laeus

1820 Calvaire

MEM 1997 13-4. 169

Reilly Franz Joh. Josef

l.

Eperjessy. 1929

2 : l

restaurálási	200 "
állitási	100 "
gü róm. kath. geihez való	100 "
helyreállitá-	100 "
.....	6.000 "
.....	5.000 "
fényképekre	1.000 "
.....	4.000 "
.....	2.000 "
Átvitel :	50.500 P.

ANTON REIMER, puskamüves

A Székesfehérvári Városi Levéltárban két irat a város XVIII.sz-i mestereiről. Az egyik ~~xx~~ 1784-ből, a másik pár évvel későbbi. 64. mesterség, 519. név. Az arab számok a két listát, a rómaiak az öt osztályba való sorolást jelzik. 263. old

/ 1,2./ V. Puska-tsinálo. 266. old

U. VARGA MARIANNA: Mesteremberek Székesfehérvárott a XVIII. században 263. old

ALBA REGIA. István Király Múzeum Évkönyve. VIII.-IX. 1967-68. Székesfehérvár

M.D.K.

Reim V. /XIX. század./

632. Der Rathausplatz in Pesth. Szinezett rézkarc. 10.1x15.9 körülvágva.
633. Die kön. Burg in Ofen. Szinezett rézkarc 13.1x18.5 lemezméret.
634. Das Invaliden Palais in Pesth. Szinezett rézkarc 13.3x19 lemezméret.

Elvesztek./Főv. Tört. Muzeum/

Háborus mütárgyveszteség-jegyzékek. V. füzet. 44. l.
MUMOK. Bp. 1952.

M.D.K.

Reim V. /XIX. század/

529./Tévesen 629. számozás helyett./
Ansicht der Festung Ofen. Szinezett rézkarc.
12.7x18.4 lemezméret.
630. Der Bahnhof in Pesth. Szinezett rézkarc.
13.1x18.9 lemezméret.
631. Das Casino in Pesth. /Lloyd palota/ Szinezett
rézkarc. 12.9x18.8 lemezméret.

Elvesztek. /Főv. Tört. Muzeum/

Háborus mütárgyveszteség-jegyzékek. V. füzet.
44. l.
MUMOK. Bp. 1952.

de. D. Gy

REIM

Gellértkegy (1851)

Budapest műemlékei II. kp. 1962 131. l.

Illyefalvi: Pesti és budai polgárok 1686-1848.....I. 231

Név: Reim Nicolaus

Foglalkozás: mészáros

Szárm.hely:

Hitfelekezet: Csal.állapot:

A polgárjog megszerzésének időpontja: 1719. V. 22.

A polgárjogért fizetett összeg forintban:

Reilly

9591.

Térkép.

Felirata: KARTE von dem GROSSFÜRSTENTHUM SIEBENBURGEN. Cum Privilegio Sacrae Caesareae Majestatis és EIN-UNDZWANZIGSTE SCHULKARTE. Zu des dritten Abschnittes zweytem Paragraphe in dem dritten Hauptstücke der Erdbeschreibung zum Gebrauche der studierenden Iugend in den K.K.Staaten. Hozzá a Deutsche oder geographische Meilen 15 auf I Grad-ra van adva. Jelzése pedig: Herausgegeben von F.I.I. von Reilly und zu finden im Verlage des Herausgebers.Wien 1792.

Rézmetszet, méretei 28.1:33.8 cm.

Sz.n.48-913
793-913-41
Át.lelt.10048.

3 X

9587.

Térkép.

Felirata a Magyarország korona nélküli czimerével diszitett határkövön: KARTE von dem KÖNIGREICHE HUNGARN, Cum Privilegio Sacrae Caesareae Majestatis és fölül: FÜNF-ZEHENTE SCHULKARTE. Zu den ersten Paragraph überhaupt in dem zweyten Abschnitte des dritten Hauptstückes der Erd-beschreibung zum Gebrauche der studirenden Iugend in den Kaiserlichen Königlichen Staaten. Hozzá a Hungarische M. 13 a. 1 G-ra és a Deutsche M 15 a.1.G-ra van adva. Jelzése pedig: Herausgegeben von F.I.I.von Reilly und zu finden im Verlage des Herausgebers. Wien 1791.

Szines rézmetszet, méretei 26.5:35.4 cm.

Sz.n.44-913
793-913-37.
Át.lelt.10044.

3K

9589.

Térkép.

Felirata KARTE von OBERHUNGARN in die zween KREISE DIESSEITS UND JENSEITS DER THEISS abgetheilt. Cum Privilegio Sacrae Caesareae Majestatis és SIEBENZEHENTE SCHULKARTE. Zu des ersten Paragraphes 396ster bis 420ster Seite in dem zweyten Abschnitte des dritten Hauptstückes der Erdbeschreibung zum Gebrauche der studirenden Iugend in den K.K. Staaten. Méretegysége a Deutsche M.15. a 1 G-re van adva. Jelzése pedig: Herausgegeben von F.I.I.von Reilly und zu finden im Verlage des Herausgebers.Wien, 1791.

Szines rézmetszet, méretei 27.3:34.2 cm.

Sz.n.46-913
793-913-39.
Át.lelt.10046.

3K

9590.

Térkép.

Felirata: KARTE von NIEDERHUNGARN in die zween KREISE ÜBER UND UNTER DER DONAU abgetheilt. Cum Privilegio Sacrae Caesareae Majestatis és SECHZEHNTE SCHULKARTE Zu des ersten Paragraphes 369-ster bis 396ster Seite in dem zweyten Abschnitte des dritten Hauptstückes der Erdbeschreibung zum Gebrauche der studirenden Iugend in den K:K: Staaten. Méretegysége a Deutsche M.15 a.I.G-ra van megadva. Jelzése pedig: Herausgegeben von F.I.I.von Reilly und zu finden im Verlage des Herausgebers.Wien 1791.

Szines rézmetszet, méretei 27.2:34.2 cm.

Sz.n.47-913
793-913-40
Át.lelt.10047.

3K

Reimann Frigyes

egri „piktor" 1770-ben.

Voit Pál stb.: Szecsmegye műemlékei II. köt.

Magyarország műemléki topográfiája VIII. köt.

Budapest, 1972.

2678

M.D.K.

Reimann Frigyes, képíró

Egerben 1766-80 körötti adó-összeírásokban szerepel, saját házában lakik és két segéddel dolgozik. 1776-ban ő véséri a mezőtárkányi r.k. plébániatemplom főoltárának aranyozását.

Heves megye müemlékei I. irta Voit Pál,
Magyarország müemléki topográfiája VII. köt.
Szerk.: Ercsényi Dezső.
Bp. 1969. Akadémiai Kiadó, 390. old.

REIMAN GYÖRGY, keramikus

A városlődi kőedénygyárban, minden bizonnyal, mint szakmunkás keramikus dolgozóknak névsora 1851-1950
REIMAN GYÖRGY, g ári munkás 1898
Függelék, 298.old

MOLNÁR LÁSZLÓ: A városlődi kőedénygyár/1866-1950/
275.old

A Veszprém Megyei Muzeumok Közleményei, 10. 1971
Veszprém, 1971

Reimesch Márton

butortervező

1902

Élmisk 1930.

87. l.

REIMESCH, Raimund festő (1903-1980)

MYSS, Walter: Kunst in Siebenbürgen.
Innsbruck : Wort und Welt Verl., 1991
274.p. életrajz

Zacharias Reimesch MDK

R̄

kőmives, 1800 körül Zeiden ben élt, járt Nyugaton. (Siegmund Kloss zeidenilakós nerint)

Das Burzenland. IV. 1. E. Jekelius kiad. Brassó 1929.

eml. h. 236. old.

Reinlinger

porcellanfestő

Iparrajziskola

1888/89.

57. l.

Csetneki kastély VIII. 42.

REIMANN Frigyes képíró. Egerben 1766-80 közötti adóösszeirásokban szerepel a város IV. negyedének 4. fertályában saját házában lakik és két segéddel dolgozik. 1776-ban ő végzi a mezőtárkányi rk. plébániatemplom főoltárának aranyozási munkáit.

A Hevesmegyei Topográfia adatgyűjtéséből. Voit.

VINCENZ J.REIM, grafikus

A pozsonyi második országháza, mely jelenleg egyetemi könyvtár céljait suolgálja, -képét a bécsi és Bécs környéki részletekről sorozatokat készitő kedves, naiv mesternek, Vincenz J.Reimnek /1796-1858/ köszönhetjük. 83.old. 47.kép. /Szövegben tévesen 43.kép/ . Felkete repr.

RÓZSA GYÖRGY: Vázlatok a magyar országgyülések ikonográfiájához 81.old

FOLIA HISTORICA I. A M.N.M. Évkönyve, Bp. 1972

Reim Vince, grafikus MDV.

A soproni Szt. Mihály templom. Szines
Vörajz. 185 Körül. Fekete rajz. 74 old.

Faller Jenő: Sopron szénjogi szerződései 1791-től 1946-ig. Szénbányászetunk államositásáig. 49.o.

Soproni Szemle, Helytört. Folyóirat. 195[illegible]. Kiadja Sopron Város Tanácsa.

Reim Vince, grafikus MDK

Sopron 1850 körül. Pines könyvnyomdaj 67 old. Fekete repr.

Faller Jenő: Sopron szénjogi szerződései 1791-től 1946-ig. Szénbányászetunk államositásáig. 49.o.

Soproni Szemle, Helytört. Folyóirat. 195 . Kiadja Sopron Város Tanácsa.

VINCENZ J.REIM, grafikus

A pozsonyi második országháza, mely jelenleg egyetemi könyvtar céljait szolgálja-képét a bécs környéki és Bécsi részletekről sorozatokat készitő kedves, naiv mesternek, vincenz J.Reimnek/1796-1858/köszönhetjük. 83.old. 47.kép./Szövegben tévesen 43.kép. Kép róla.

RÓZSA GYÖRGY: Vázlat a magyar országgyülései ikonográfiájához 81.old

FOLIA HISTORICA.I. A M.N.M.Évkönyve. Bp, 1972

hatok. A csónak orrából árbóc emelkedik ki, rajta felig fel-
húzott vitorlával. A bárka mindkét végében egy-egy feltürt
in[illegible]halász ül, Péter és Jakab, s a csónak oldalán át-
v[illegible]ét illetve annak köteleit tartják. A csónak
[illegible] Krisztus, balját annak vállára teszi,
[illegible] A vitorla alatt a kereszt-
[illegible]vermek lebeg. A
[illegible]tó.

ki. A [illegible]
a kötelek egy [illegible]
a sátortető jobb szélén [illegible]
a csónaktatba csüng alá. A bar[illegible]
jobbját áldóan emeli föl. A csónak ma[illegible]

73. **Das Ungarische Theater in Pesth.** Színezett rézmetszet
Vinzens Reimtől.
Hollós Oszkár.
2

Reim, Vinzens

Höller Neuw. Sinh. 17. C.

stílű füzérdísszel koronázott ajtókialakítása is lényegében megegyezik a császárival és a somlóvásárhelyivel, itt azonban a tervező a magyar szószékek sátortetőzetének mennyezetén látható sugárkévével övezett Szentlélek galambját a szószék hátfalára, az ajtó fölötti füzérdísz és a sátortető közé illesztette. A Megváltó és Péter tartása is nagyjából megegyezik a tautendorfi és a császári szószékeknél s a csodálatos halászatnak is azonos mozzanatát örökítette meg mindkét szószék mestere. Ezzel szemben a magyar szószékek alépítménye semmi hasonlóságot nem mutat a tautendorfival s ebből a szempontból inkább a traunkircheni, a fischlhami és kismértékben a gaspoltshofeni szószékhez állnak közelebb.

Szószékeink megoldása, ha nem is valószerűbb, de valószínűbb, statikusabb, mint a délnémet testvéralkotásoké. A magyar szószékek egységesen megkomponáltak, kifejezőerőben pedig hangsúlyozottak. Ezzel szemben az osztrák alkotások elbeszélőkedvűek, részletezők, a kompozíció szempont-

Reim V.

rezin -

A soproni Kaszi-
nóter 1850-ben
rezin
Tenti nuvel
repr.
Csatkai Endre dr.:
Kinek a nuvel a
soproni régi kin-
ház oromcsoportja?
Sopron 1941.
315-l.

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Visegrádi-utca 36.

Reim

rajzoló és reim

Sopron lát Eöpe nyu-
gatról a

A soproni Kaszinó-
tér

Fenti ünnvei

l. Gil Ran.

1596, 1597. in

3./ Hornyoltcserép fedés készi
minden anyag és munkával együ
cca

azaz Huszonkettőezerháromszázhus
a forgalmiadó és nyugtabélyeg, v
felszámitásával.

Székesfehérvár, 1946. au

Reim, V

rézkarcoló

A gellérthegyi Csillagda 1815-ben, fenti rézkarca. Repr.

Lestyán Sándor:

József nádor. Egy alkotó élet írásban és képben. 1776—1847. Bp. 1943.

A Lloyd-palota (Kerekkő-i Csarnok), fenti rézkarca, repr.

U. o.

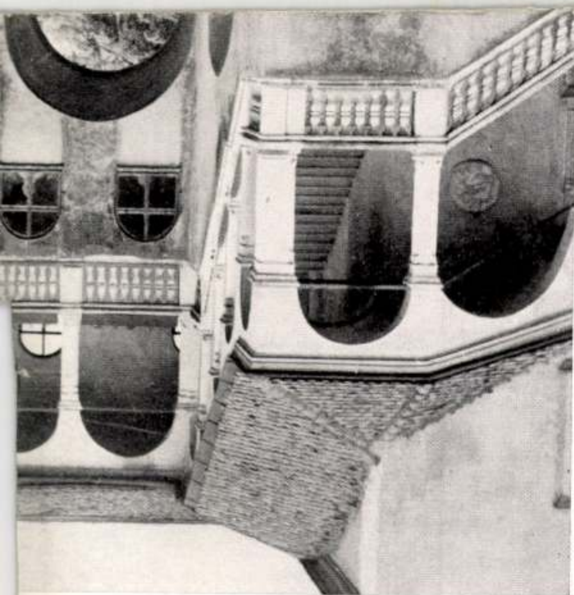

Reim Vincent

l.

Schoenkörperath

8. l.

Das ungarische Theather in Pesth.

Wuidenz Reim, szines acelm. 16x10 cm

Hollós O. tul.

Ks. ②. 293.

Reim, Wuidenz

Das K. Städt. Theater in Pest (A pesti német
kinhár a mai Gizella- (akkori kinhár)
téren. (W. Reim ?)
kinerett acélm. 16x10 cm.
Hollós O. tul.

Kr. (2) 292.

Reim, W.

Der Rathausplatz in Pesth.

kinerett acéhnetsret Reim V.-töl

16 x 10 cm.

Hollós O. tul.

Reim. V.

Reim, Vincenz

Sopron. T. 6320.

Az előtért elfoglaló város mellett széles ut vezet, a melyet járó-kelők és egy kocsi élénkitenek, mig balra pásztor legelteti birka nyáját és kissé idább kövön ülő müvész rajzolja a város látképét. Felirata:

Oedenburg von der Nordseite

alól jobbra: V. Reim dl & sc.
legalól középütt: 531.

Szines rm., mér. a rl. 13.1 : 18.5 cm.

140-95.

Sopron. T. 6321.

A középtérben fekvő város felé vezető utat kocsik és járókelők élénkitik, az előtérben pedig középütt két leány ül és egy férfi áll, mig jobbra cselédleány halad kosárral jobb karján. Felirata:

Oedenburg von der Südseite

alól jobbra: Vincenz Reim
legalól középütt: 532.

Szines rm., mér. a rl. 13.2 : 19 cm.

140-95.

Pozsony. Reimgruber Ferenc,
Könnüvessegéd, 1774.

Pressburger Zeitung
1774., II. sz.

Reimgruber Ferenc, Kömüvesegéd,

1774. Pozsony.

Pressburger Zeitung

1774., 11. sz.

Reimburger Ferd.

Lásd

Mus. és Könyvt. ért

1913. 237

REIMGRUBER, Franz, pozsonyi kőmívesmester

F. R., Maurermeister, 40 éves korában meghalt. (1774, 11. szám, 8.l)

—

u. az, +50 éves korában, Pozsony, 1777 október 20. (1777, 90. szám, 8.l)

—

Preßburger Zeitung
(Gentner)

Reimshart, C.

l.

Kel Bpgrafabr

247. st.

Reimshart, C.

l.

Bpgrafábr

247. R. sz.

-NYOMDÁBAN
STE DUKAI K.

iklete

Reinter Moritz

geb. in Ujhely

24 J. alt.

1822-23

Bécsi akadémia
Ujhely

Kuthy Ferencz II. 229

Reimmenlohr Ádám

pesti könyvkötő
a XVIII. n. végén

l

Iroz Bprene

153. l.

4920/1907.L.J.Chr.!

Válasznál szíveskedjék
e szám-a hivatkozni.

MÉLTÓSÁGOS BÁRÓ ÉS

A Müemlékek Orsz. Bizottsága
megküldéseért sietek Méltósá
hálás köszönetet mondani.

Midőn Isten áldását k
kiváló tiszteletem kifejezés

Váczon 1907. szeptember

Reimlinger Gyula

rajztanár

Közlevéltár

1288-l.

OLVASD EL ÉS ADD TOVÁBB!

Loholsz, futsz új javak után...

Loholsz, futsz új javak után, kifúj a szél, megázol,
És a meglévő holmidra vajjon, miért nem vigyázol?
Még törekvő emberek is sokszor sárba ragadnak,
Hogy ha ezer dolgod is van, szakíts időt magadnak!
Biztosításod van már rég (jobbat nem is tehetnél),
De manapság **e kis pénzért** mondd, hogy mit is vehetnél?
Ezt az ügyet nem is lehet más oldalról szemelni,
Az értéket nagy sietve jó lesz ma felemelni!!

"Pátria" r.-t. Budapest — 435418

Reimlinger Gyula

1879/80 I. I. szakosztály
szül. Besztercebányán 1859
aug. 29. Érettségi a Kormóci
főreálban. Ösztöndíjas rajzta-
nárjelölt.
1879/80. II. I. szakosztály

Löcse h. n. VI. 191

Reinhinger Gyula

mil. Besztercebányán 1859
aug. 29. áj. er.
1880/81 I. II. honvéd
1880/81 II. " "
1881/82 I. III. " "
1881/82 II. " " "
1882/83 I. III. " "
1882/83 II. " "

Hollandi~~a~~ festők / IV. 40.

MDK

Reimsi József mester

Angyalainak archaikus mosolya még esetlenebb a magyar példákon.13.sz.első fele.

A magyarországi müvészet története I.
Bpest,1961.II.kiadás. 141.1.

REIMSZKY JÓZSEF:
kőedénygyári munkás 1818
hermányi kőedénygyár

Folia Archaeologica XIV. 1962. 193. lap

Rein János

MNK

A herendi porcelángyár festőműhelyében dolgozik.

Harminchárom éve dolgozik tollheggyel.
Évek óta amerikai exportra készíti a porcelán baglyokat.

Radics Elemér: Herend
KISALFÖLD, Győr, 1957. jun. 16.

M.D.4

Rein József
asztalos - hangszerkészítő

Maga készítette hangszereket
mutatta be a tarkaton

Lippenszky István: Megmozdultak Komló képzőművészet
Dunantúli Napló, 1957. szeptember 4 - 3 lap

M.D.K.

Reim,festő

A Nemz,Múzeumról naturalist módon csak a sivárt "Küludvart" ábrázolja,az épület sarkán álló feketesárgára mázolt"Orbuktákkal",a környezet minden mozgalmassága nélkül. 216.o.

Folia Archaeologica.VII.1955.Bp."Művelt Nép"tudományos és ismeretterjesztő Kiadó.Bp.1955

Fejős Imre: A Nemzeti Múzeum ábrázolásai. 213.o.

M.D.K.

V.Reim,rézmetsző

Katlógus.29.- "Das Museum in Pesth.V.~~it~~ Reim.530". Szinezett rézkarc.10.2+16 cm.1851.Tört,Képosarnok. 219.o.

Fejős Imre: A Nemzeti Múzeum ábrázolásai. 213.o.

Folia Archaeologica.VII.Bp.1955."Művelt Nép"tudományos és ismeretterjesztő Kiadó.Bp.1955

M.D.K

Rein József
Asztalos

Hangszereit állította ki.

Lippenszky István: Megmozdultak Komló...
Dunaintéli Napló, 1957, szept. 4 - 3 lap

Rein, Melchior M.D. .

Táncoló kuruc /szinezett rézmetszet/ Gottfried Hegg-al

1750 körül.

repr.

Kerésztury-Vécsey-Felvy: A magyar zenetörténet képeskönyve

Bp. 1960.100.1.

M.D.K.

Stift Rein, grafikus

Burgansichten-Ferstungspläne.b.Ansichten, Lagerbefestigungen.c.Wappenbuch der Familie von Wolfersweil.722. p.-Szigetvár magyarázat nélküli tusrajza.-1645. 244 .o.128.jegyz.

Kováts Valéria: Sziget várának kutatástörténetéhez 207.o.

A Janus Pannonius Múz.Évkönyve. 1966.Pécs. 1967 Somogymegyei Nyomdaipari Váll. Kaposvár

M.D.K.

Rein Wumbold, órásmester

Esterházy Károly udvari órása volt. Az egri irgalmas rendház refektóriumában állott egyik remekbe készült, gazdagon faragott keretben elhelyezett órája, mely ma a müzeumban látható.

Gerő László: Eger, Bp. 1957. /Magyar Müemlékek/ 55.old.

M.D.K.

Rein (Rhein) Wunibaldus, egri óraskmester

1760-70 körött készült az irgalmas rendház refektóriumának díszórája. A hozzalartozó keresztet a kórházban még működő ex miseri orvospapnál van. Egyeddig ismeretlen lábas óráját az egri szeresegház kaptalani sekrestyéje őrzi. Órait a Magyar Történeti Muzeumban, az egri muzeumban és a rimaszombati városházán őrzik.

Heves megye műemlékei I. irta Voit Pál,
Magyarország műemléki topográfiája VII. köt.
Szerk.: Deresényi Dezső.
Bp. 1969. Akadémiai Kiadó,

390. old.

Rein Vinibaldus

gr. Esterházy Károly
egri püspök udvari
órásmestere

Lábas óra, m 105 cm

rimaszombati
város háza

XVIII sz

Inul.

Melyik a vezetek
neve?

lásd Divald Kornél =
Muz. es Kat. Ért
VIII. erf. 44. l. 3 ábra

Balogh Károly ~~VII. 280.~~

Rein Vunibaldus egri mester órája a rima-
szombati városházán VIII. 44, 48

Muz és Kit. Ért

Rein Wunibaldus
egri órás

Dajdahumyad (Reinhold Ignác
rajzával kapcsolatban)

Pásztortűz, 1926. 4 sz.
95. l.

Kelemen Lajos: Illusztrációk.

Gyulafehérvár (környékéről 125 hó-
emlék rajzát tartalmazó füzetet
adott Reinbold az Erdélyi Múzeumnak

Pásztortűz, 1926. 4 sz.
96. l.

Kelemen Lajos: Reinbold Ignác

Reinbold Ignác, festő

Pásztortűz, 1926. 4 sz.
95 l.
Kelemen Lajos: Illusztrációnk.

Reinhold, Festa

Pásztortűz, 1926. 4 sz.
95. l.

Kelemen Lajos: Illusztrációk.

Reinbold Ignác, rajzoló, másoló

Pásztortűz, 1926. 4 sz.
96. l.

Kelemen Lajos: Reinbold Ignác

Rajz

Pásztortűz, 1926. 4 ok.

96. l.

Kelemen Lajos: Reinbold Ignác

Rein Károly

szobrász és műasztalos

Életr, arck.

lásd

Früh Dom Pest

I. k. 133. l.

MOB kat. 3213

Rein László

bútortervező

1928–29.

Építés 1930

87. l.

Rein

verm

l. Harsanyi

30.l.417 n

BUDAPEST
42 VI 4-7
BUDAPEST

Rein M
verm -

l. Hendriselet
1864.

Reinberger J./Jörg/,asztalos legény

Győrben 1674-1699 között megfordult asztalosleg é-
nyek jegyzéke származási hely szerint:"Reichenhall,
Bayern:Reinberger J." 123.old

Batári Ferenc: Asztalosleg ények Győrött a XVII.
században - Adatok Győr város asztalosmüvességé-
nek történetéhez 93.old

Arrabona,9.- Xantus János Múz.Győr,1967. - A Győri
Múz.Evkönyve

Jörg Reinberger, asztaloslegény

A győri asztalos és puskaagykészitő céh legénykönyvéből, 1685-től: "Jörg Reinberger Tischler gesel gebertig von Reigenhal ihn bayern". 106. old

Batári Ferenc: Asztaloslegények Győrött a XVII. században Adatok Győr város asztalosmüvességének történetéhez 93. old

Arrabona, 9.- Xantus János Múz. Győr, 1967.- A Győri Múz Evkönyve

Iktatószám:
Ügyintéző:
Tárgy:

Reinberger, Jörg, asztaloslegény

Győrben 1674-1699 között megfordúlt asztalosleg-
Nyek jegyzéke: "Reinberger, Jörg, Reichenhall, Bayern,
1687.v.38." 18.old. 13.jegyz

Batári Ferenc: Asztalosleginyek Győrött a XVII. szá-
zadban - Adatok Győr Város asztalosművességének
történetéhez 93.old

Arrabona, 9. - Áantus János Múz. Győr, 1967.
A Győri Múz. Évkönyve

Reinbold Ignác
Osképrapola.
K. Szinyi XI. 708

..... *műhely.*

yfőnökség!

év ..... hó ..... n történő kifize-

..... indokából személyesen meg nem

..... számu .....

am

évi ..... hó .....

.....

sajátkezü aláirás és munkásszám.

Reinbolt János

vérumbles

Pest 1769.

l.

Tanulmányok Bp.

múltjából. III. k.

159. l.

Reinboth Béla

ungerein

l

Közlezrkiall

1309. l

OLVASD EL ÉS ADD TOVÁBB!

Loholsz, futsz új javak után...

Loholsz, futsz új javak után, kifúj a szél, megázol,
És a meglévő holmidra vajjon, miért nem vigyázol?
Még törekvő emberek is sokszor sárba ragadnak,
Hogy ha ezer dolgod is van, szakíts időt magadnak!
Biztosításod van már rég (jobbat nem is tehetnél),
De manapság **e kis pénzért** mondd, hogy mit is vehetnél?
Ezt az ügyet nem is lehet más oldalról szemelni,
Az értéket nagy sietve jó lesz ma felemelni!!

"Pátria" r.-t. Budapest — 435418

M.D.K.

Rein Wunibaldus, órásmester

Eszterházy német származásu udvari órása. Neve a szakirodalomból is ismert. Egy aranyorok, faragok „fortélyos" órája a Kimaszombati városházán van, egy másik a Magyar Nemzeti Muzeumban. Szerző hőzli az irgalmas rend ebédlőjéből származó faragok fali órát; egy másik az egri főszéres egyház sekrestyében, névbetűivel került elő.

Heves megye müemlékei I. irta Voit Pál,
Magyarország müemléki topográfiája VII.köt.
Szerk.: Dercsényi Dezső.
Bp. 1969. Akadémiai Kiadó, 267. old.

290. á

REIN Wunibaldus egri órásmester, Eszterházy Károly egri püspök udvari órása. Órái a Magyar Történeti Muzeumban, az egri muzeumban és a rimaszombati városházán. /Sümeghi Vera müv. lex.kézirat/. Rimaszombati városházán lévő óráját Divald Kornél publikálja /Muz.és Könyvt. Ért.1914.48.l.és Divald: Felvidéki séták 214.l./ 1760-70 között készült az irgalmas rendház refectóriuma számára az a diszóra, amely je-

A Hevemegyei Topográfia adatgyüjtéséből. Voit.

Reindl

XVIII. századbeli freskó-
festő

lásd Reinel alatt

Henrik

KKOCSI ES ACELCSÓBUTOR GYÁR

BUDAPEST, 193

Reindl András

épitész

Gentmüenel

483. l.

Reindl András

zürci építőmester

Agzürciapáts 30, 48, 49 l

Részt. vesz a nagytevelí cisztercita templom építésében 1770–75.

R. Antal (l. o.) halála után folytatta és befejezte e templom építését alighanem Fellner Jakab tervei alapján

Réindl Antal és András M.D.K.
építő mesterek

Zircen és Veszprémben dolgozó mesterek neveit említik:

Heves megye műemlékei I. irta Voit Pál,
Magyarország műemléki topográfiája VII. köt.
Sork.: Dercsányi Dezső.
Bp. 1969. Akadémiai Kiadó,

208 . old.
+ 390 . "

Reindl Antal, zirci kőművesmester M.D.K.

működését topogatózó fenntartással ismerteti a szerző. Eg. közelebbről meg nem jelölt templomtervét az eddig Fellnerner tulajdonított kistályai r.k. plebánia templom előtervének, ill. tero-variánsának minősíti. Kétségesnek tartja Agghazy megállapítását R. Antal 1770 évi halálára vonatkozólag, mivel adat van arról, hog 1772-ben, ill. 1774-ben elhészítette a szentgáti r.k. templom költségvetését és jó hivitelű terveit, melyeket az Orsz. Levéltár őriz. Lehetséges hog két külön személyről van szó. Ennek tisztázása további kutatás feladata lesz.

Heves megye müemlékei I. irta Voit Pál,
Magyarország müemléki topográfiája VII. köt.
Szerk.: Dercsényi Dezső.
Bp. 1969: Akadémiai Kiadó, 390. old.

Reindl Antal és András M.D.K.

építés

Nagytevel, r. k. templom 1770-1775

Gentl. Müeml. 1959 I. 220

REINDL Antal /Anthony/ zirci kőművesmester.
Egyik templomtervét, amely --+ Fellner Jakab kosárives rusztikás motivumát fejleszti tovább az egri levéltár őrzi.

A Hevesmegyei Topográfia adatgyüjtéséből. Voit.

REINDL, Andrea Kömmes (Barin)

1734-ben a Sonnenbergi templomon dolgozott

Ars 1997/1-3. 231.

REINDL ANTAL
kőművesmester

copf-stílusú számos díszes kapu tervezője Veszprémben / pl. a megyeháza helyén állott Sóház főhomlokzatának két oldalán/

Korompay György: Veszprém, Bpest, 1956. Müszaki kiadó
184. l

REINDL ANTAL
veszprémi kőművesmester

a a veszprémi piarista gimnázium diszes kapuzata épült 1778.

Korompay György: Veszprém? bpest, 1956. Müszaki kiadó. 145. l. /képpel: 147. lap/

M.D.K.

Reindl Antal, zirci, ill. veszprémi kőművesmester

készítette 1767-ben a kisdályai templom Franz Anton Pilgram alaprajzi típusát követő tervrajzának!
A templom kivitelezője ismeretlen.

468-69 á. a tervről
470. á. fényképe az 1767-73. közt épült templomról
471-73. á. részlet felvételek "

Heves megye műemlékei I. írta Voit Pál,
Magyarország műemléki topográfiája VII.köt. 487-
Szerk.:Dercsényi Dezső. Bp.1969. Akk. Akiadó 490. old.

M.D.K.

Reindl Antal építőmester

nevét említik:

Heves megye műemlékei I. írta Voit Pál,
Magyarország műemléki topográfiája VII.köt.
Szerk.: ercsényi Dezső.
Bp. 1969. Akadémiai Kiadó, 283. old.

Reindl Antal épitéu M.O.K.

Vesprém – piarista gimnasium Za-
purata. (415 rép.)

Genth. hüeml. 1959 I. 418.

Reindl Antal

épitesi

Gerstmüenel

483. l.

en → 9,384.508 9,384.508

Reindl Antal

Zirci építőmester

Agrárcsapás

30, 48, 49. l.

A magyarországi cisztercita templom építését kezdi 1770-ben T.

Meghalt 1770 júl. 7.

T nevű nevét alighanem Fellner Jakab tervei alapján

Reind Antal

Eszterházy Károly megbízásából Zircen és Veszprémben dolgozott.

Voit Pál: A barokk Magyarországon, Budapest, 1970.

611

M.O.K.

Reindl Antal, a későbbi zirci épitőmester.

Fellner Jakab irodájában dolgozik. Társaihoz hasonlóan rajzol, terveket készit, léptékes mühely rajzok elkészitése is a feladatköréhez tartozik.

/Magyar Müvészet Lexikona/

Voit Pál: Tervek, mesterek és a mü.
Müv. Ért. 1960. 4. sz. 268. old.

So.

REINDL Antal kömüves

Veszprém, vár, piarista gimn. brokk kapu és tábla

KOPPÁNY Tibor: A Balaton környékének műemlékei. Bp. OMvH, 1993, 114.

Reindl Ferenc mérnök M.D.K.

1792-ből származó térkép a Kazinczy utca létesítésének tervrajza az érdekelt 14 telekbirtokosok telkeinek feltüntetésével. (repr. 17. lap)

A miskolci, mai Kazinczy utca létesítésekor 1794-ben a Pecén átvezető híd terve rajza. Reindl Ferenc mérnök és Hoffer János ácsmester műve (repr. 18, 19. l.)

Térkép 1794-ből Miskolc keleti feléről és a Peca szabályozásáról a Kazinczy utca létesítésével kapcsolatban. (repr. 15. lap.)

Reindl Antal

„pilgramos" ~~fellneres~~ tervét az andornaklálji templomhoz - említi

Mojzer Miklós recenziója: Voit Pál: A barokk Magyarországon. - Müvtört. Ert. 1972.1.sz.9o-92.1.

FRANTZ REINDL, mérnök

A miskolci barokk kori, első megyeháza udvarán 1789-1798 között épitett börtön pince-és földszinti alaprajza. Frantz Reindl, Comitats Ingenieur. 1788. CL.-Htt. Dep. Pol. Comit. 1789. 53. old. Fekete repr.

KOMÁROMY JÓZSEF: Adatok a megyei tanács székháza építéstörténetéhez 48. old.

A MISKOLCI HERMAN OTTÓ MÚZEUM KÖZLEMÉNYEI, 1963. szept. Miskolc

REINDL FERENC, mérnök

1777-ben készült térképe az első, amely Miskolc Mindszent községéről készült. Pontos telekvonulatokat ad és felsorolja az itt állott épületek helyét. 72.old.

KOMÁROMY JÓZSEF: Mindszent község legrégibb térképe 72.old.

A MISKOLCI HERMAN OTTÓ MUZEUM KÖZLEMÉNYEI, 1956. jún. Miskolc

-REINDL FERENC, mérnök

Mindszent község eddig ismert legelső telkes térképe. 1777. Reindl Ferenc munkája. Fekete repr. 73.old.

KOMÁROMY JÓZSEF: Mindszent község legrégibb térképe 72.old.

A MISKOLCI HERMAN OTTÓ MÚZEUM KÖZLEMÉNYEI, 1956. jún. Miskolc

REINDL FERENC, építész

A miskolci kapitányház és helyettese kvártélyházának építészeti felvétele, 1777. Reindl Ferenc rajza. Felete repr. 77.old.

KOMÁROMY JÓZSEF: Építkezési tervrajzok, ~~xpax~~ miskolci iparosok a 18. századból 75.old.

A MISKOLCI HERMAN OTTÓ MUZEUM KÖZLEMÉNYEI, 1956. jún. Miskolc

REINDL FERENC, mérnök

Reindl Ferenc hites mérnök rajza/1794/Miskolc keleti feléről a mai Kazinczy-utca létesitésével és a Pece szabályozásával kapcsolatban/68+48 cm./.Fekete repr. 15.old.

KOMÁROMY JÓZSEF: A miskolci Kazinczy-utca létesitése 1794-ben 14.old.

A MISKOLCI HERMAN OTTÓ MUZEUM KÖZLEMÉNYEI, 1965. dec. Miskloc

REINDL FERENC, mérnök

A miskolci, mai Kazinczy-utcalétesitésekor 1794-ben a Pecsén at vezető, újonan épitendő hid tervrajza. Valószin nuleg Reindl Ferenc mérnök és Hofler János acsmester müve. 1794. Fekete repr. 19.old.

KOMAROMY JÓZSEF: A miskolci Kazinczy-utcaj/ létesitése 1794-ben 14.old

A MISKOLCI HERMAN OTTÓ MUZEUM KÖZLEMÉNYEI, 1955. dec Miskolc

FRANTZ REINDL, mérnök

Egy másik szinezett tusrajzon 37+43 cm. méretben elkésziti a "vármegyeház földalatti és földszinti helyiségeinek" alaprajzát/ez az udvari épületre vonatkozik/. 54.old. 15.jegyz

KOMÁROMY JÓZSEF: Adatok a megyei tanács székháza építéstörténetéhez 48.old.

A MISKOLCI HERMAN OTTÓ MÚZEUM KÖZLEMÉNYEI, 1963.szept. Miskolc

REINDL Márton festő

Eger, minorita templom
mennyezetkép

Szilárdfy 1995 23

ŐRMEZŐI LAKÓTELEP
(Cirmos utcai autóparkoló)

KELENFÖLD
(Vahot utcai bevásárlóközpont autóparkolója)

Kérem Önöket, hogy adják le a veszélyes hulladékokat (használt autóakkumulátorokat, festékmaradványokat, olajszűrőket, lejárt szavatosságú gyógyszereket, vegyszereket stb.).
Környezetünk védelme érdekében kérem, Ön is használja ki ezt a lehetőséget.

Közreműködését köszönöm.

Szegedi Ferenc
polgármester

REINDL, Martin festő

1761 Porosay

An 1998. 244.

477. Veszprém. Laczkó Dezső Múzeum, Helytörténeti Adattár 9853-
478. A pannonhalmi Szent Benedek rend története. Szerk. Sörös P
hanyi apátság története. 1. Az apátság önállósága 1055-1701. B
479. P. 1216. 23. cs. capsa 60. N. 325. p. 117. utca és házszám nélkü
ca között Fornices felirattal.
480. Veszprém. Laczkó Dezső Múzeum, Helytörténeti Adattár 988
479.
481. P. 1216. 30. cs. capsa 63. N. 1. p. 2-3.
482. P. 1216. 30. cs. capsa 63. N. 1. p. 5.
483. DAP 2. 163.
484. DAP 2. 170.

MDK

Reindorff János Ödön

Mihalik, Háromszáz év... M.Kvt.Ért. 1911.
123-124 l.

Reinecke, H.Robert

M 933 X.26

* **Amerikai festőművész kiállítása.** Robert H. *Reinecke* amerikai festőművész kiállítást rendez a *Dolgozó Nők Egyesületének* helyiségében, Horánszky-utca 16. szám alatt. Kiállításán, mely október 31-ig tekinthető meg, magyar és lengyel portrék szerepelnek.

M.933.X.26.

Reinecker János.

Miskolcon, a Borsodi Képzőművészek megyei kiállításán „Ipoi aratás" c. képe szerepelt, (említve.) valamint sajóparti tájképe. (említve.)

Északmagyarország, Miskolc, 1952. aug. 29.

Reinecker János
festő
Sopron
Pécsi u. 14.

MKSz 1947

Reinecker János

II. éves hallgató
a Horthy Miklós ösztöndíjalapból 200 P-ös
ösztöndíjat kapott az
1938/39. tanévben.

Ferképzőintézeti vk 1937/39
123. l.

Tekintetes

Europa Lapkiadó Részvénytársaság

V Visegrádi – u. 36

Budapest

FRANTZ REINDL, mérnök

1788.júl.13-án F.R.comitats-ingenieur 1567 frt-ról szóló költségvetést nyújt be a Helytartótanácshoz a részletes belső berendezéssel együtt a"halidúház"épitéséről 24+39 cm.szines tusrajzon a hajdúház látképét ,alaprajzát és keresztmetszetét mellékli. 54.old. 14.jegyz

KOMÁRONI JÓZSEF: Adatok a megyei szakháx tanács székháza épitéstörténetéhez 48.old.

A MISKOLCI HERMAN OTTÓ MÚZEUM KÖZLEMÉNYEI,1963.szept. Miskolc

Raindl Ferenc építész MDK

A 1777 ben felépítésre kerülő kapitányi
hár terverője Miskolcon Zbold

Komáromy József: Építkezési tervrajzok, miskolci iparosok a 18. századból. 75.o.

A Miskolci Herman Ottó Múz. Közleményei. 1956. jún.
Borsodmegyei Nyomdaipari Váll. Miskolc.

Reindl Márton

Pest

1 asd

Reindl Márton

jentmegjelölt árnaplójában kiadásk

A másolat hitele

irodav

L.
Jánsány
VI/30
Füch
VI/30

KÖZOKT. M. MINIST. SZÁMVEVŐSÉG
XIII. oszt.

Reinold Márton

1775-ben fejezte be az egri minorita templom egy freskó képletét.

Voit Pál plb.: Heves megye műemlékei II. köt.
Magyarországi műemlékei topográfiája, VIII. köt.
Budapest, 1972.

2420

Reindl Márton

pozsonyi festő 1769-ben festi meg az egri minorita templom mennyezetét az arcus triumphalisnál.

Voit Pál stb.: Heveszmegye műemlékei II. köt.
Magyarország műemlékei topográfiája VIII. köt.
Budapest, 1972.

2411

Reinold Miston

festette az esztergomi belvárosi plébánia-
templom szentélykupola freskóit.

Geke László: Dunakanyar, Budapest,
1973. 139 l

801

K. D. K.

REINDL, Johann Simon szobrász

Bécsből

Ausztriában 1746-ban ismert

1784. Fertőd, Esterházy-kastélyba

készített rámáért 24,– forintot ka-

pott

Aggházy: Barokk szobrászat... Bp. 1959.

I. 98. 260. II. 103.

Reindl

Reindl Simon

szobrász

a fertődi kastély diszitésénél közreműködött.

16.o.

Sallay Marianna: A fertődi Esterházy-kastély.

Bp. 1959.

Reindl, Simon

becsi szobrász
XVIII. sz

l.

Mel Esképt

XXXII. l.
9. l.

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Rothermere-utca 12. III. 2.

Reindorff János Ödön

ötvös

lásd

Mich. Pozs. 91. l.

Reindorff Jaius Ödön

ötvös 1716.

laid

Mih. Pors. 124

Reindorff János Ödön

Muz. és Kvt. Ert.

Reindorff János Ödön, pozsonyi ötvös V. 91.

Reindorff János Ödön, pozsonyi ötvös

Muz. és Kvt. Ert. V. 124.

Reindl Ferenc

A Magyar Kultúra Napján

Ankét a magas nívójú kulturális életért

A Magyar Kultúra Napja alkalmából január 22-én, a Himnusz születésének évfordulóján Miskolcon, a Zenepalota Bartók-termében délelőtt tíz órától Kultúra és közönsége címmel ankétot rendez Miskolc Megyei Jogú Város Önkormányzata, a Borsod-Abaúj-Zemplén megyei önkormányzat, a Belvárosi Kulturális és Menedzseriroda, valamint a Holnap című irodalmi folyóirat szerkesztősége.

Az ankét témája a Kultúraközvetítő intézmények helyzete a mai Magyarországon lesz. A Magyar Kultúra Napjának méltó megünneplésére a szervező Felsőmagyarország Irodalmi Alapítvány azt kívánja bizonyítani, hogy a tavaly szeptemberi, lillafüredi „'80-as évek" konferencia megrendezése Miskolc város rangos kulturális életéért folytatott tevékenységének csak nyitó eseménye, egy rendezvénysorozat első állomása volt.

Az ankét — melynek anyaga a Holnap különszámában jelenik meg — két részből áll majd. Az első blokk a médiáké, a résztvevők a Magyar Televíziótól *Czigány György* és *Érdi Sándor*, a Duna Televíziótól *Lugossy László*, valamint *Vámos Miklós* a könyvkiadók képviseletében, és a Budapest Televíziótól *Feuer András* lesznek. A január 22-én megrendezésre kerülő ankét második részében művészeti életünk jeles képviselői lesznek a vendégek, *Bacsó Péter* filmrendező, *Bán András* művészettörténész, *Dózsa Imre* a Táncművészeti Szövetség részéről, *Pomogáts Béla* irodalomtörténész, *Verebes István* a színházművészet képviselője, és *Vidovszky László* a zenei intézetek képviseletében.

A Magyar Kultúra Napján délelőtt tíz órától, a miskolci 6-os számú általános iskola tanulói, *Várhegyi Andrea* és *Tóth Marianna* zeneakadémiai hallgatók, illetve *Méhes Kati*, a szatmárnémeti színház művészének közreműködésével a város polgármestere, *T. Asztalos Ildikó* nyitja meg ünnepélyesen a rendezvényt, köszönti a vendégeket.

Az ankétot követően délután fél háromkor Méhes Kati, *Tóth-Páll Miklós* és *Fornwald László*, a szatmárnémeti színház művészei adnak zenés irodalmi műsort, majd átadják a Társadalmi Egyesületek Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Szövetségének okleveleit, a társadalom kultúrájáért végzett tevékenységükért.

Sz. L.

ÚJ ÜZLETÁG

Külföldi utasokra vonatkozó áfa-visszatérítés

A külföldi utasok ezentúl lényegesen gyorsabban és egyszerűbben érvényesíthetik adó-visszatérítési jogukat.

A kormány mostani döntése alapján, akárcsak Ausztriában vagy Németországban, bármely Magyarországon bejegyzett, illetve állandó lakóhellyel rendelkező szervezet, vagy személy, aki maga is áfa-fizetési kötelezettség alá tartozik, foglalkozhat adó-visszatérítéssel, ha erre engedélyt szerez.

Az engedélyt az adóhatóság adja, figyelembe véve, hogy a kérelmező hogyan teljesítette adófizetési kötelezettségeit, s nem áll-e csőd- vagy felszámolási eljárás alatt.

A külföldi utas által visszaigényelhető adót a visszatérítésre jogosult ügykezelési díjjal csökkentheti, ennek mértéke azonban nem haladhatja meg a visszatérítendő adó összegének 10 százalékát.

A visszatérített adó forintban illeti meg a külföldi utast és ezt — ha a jogosult másként nem rendelkezik — készpénzben kell kifizetni.

A külföldi utasnak visszatérített adót, valamint ügykezelési díjat a visszatérítésre jogosult személy, illetve szervezet előzetesen felszámított adóként, önadózás keretében érvényesítheti az adóhatósággal szemben.

Az új kormányrendelet kimondja azt is, hogy a külföldi utas csak akkor igényelheti vissza az általános forgalmi adót, ha a terméket új állapotban viszi ki az országból. Eddig ugyanis a szabályozás nem zárta ki egyértelműen az adó-visszaigénylés lehetőségéből a használt termékeket. Ez pedig sem az áfa működési elveivel, sem más országok ez irányú gyakorlatával nincs összhangban, ráadásul jelentős visszaélésekre adott lehetőséget.

A KIRÁLY

A Királynak legalább két boltja van. Enyni mindenképp kell, hogy igazán elemében érezhesse magát, s nyugodtan lenézhesse a többi csórót, akiknek csak egyre tellett. Méregdrága német autójában ülve — a japán kicsi neki, az amerikai pedig egyszerűen érthetetlen — mindent megtesz, hogy a forgalmasabb belvárosi útkereszteződéseken rádiótelefonnal a kezében | hajthasson át, még akkor is, ha hirtelenjében senkit sem tud felhívni.

Kínosan ügyel rá, pecsétgyűrűs kezén kellően vastag aranylánc csörögjön, s hogy mindenki jól láthassa a férfiasság e szimbólumait, gondosan feltűri a piacon vett török bőrdzseki ujját. A nyakkendőt nem szereti a Király. Nem igazán érti, hogy mit válogatnak rajtuk azok, akik esetleg egy kicsit még nála is Királyabbak, így aztán inkább nem hordja őket. Ha mégis előveszi a kettő közül az egyiket, szelíd hangú felesége finoman megpróbálja lebeszélni róla. Akkor meg minek. Az asszony úgysem ért semmihez, mint ahogy mások sem.

Legszívesebben a boltjaiba jár kiadni a mérgét, ahol — meggyőződése szerint — nem alkalmazottak, csak egyszerű alattvalók, szolgák dolgoznak. Ott igazán Ő az úr, istenigazából Királynak érezheti magát. Ítélkezhet elevenek és holtak fölött, a jókat jobbra, a rosszakat balra, s még hálásak lehetnek, hogy az első éjszaka jogát nem gyakorolja. Néha úgy érzi, szívesen beszélgetne valakivel, de a többiek csak azt lesik, mikor tehetik tönkre, aki pedig nem, az csak a pénzét akarja. Pedig azt Ő nagyon nem szeret adni. Azok a szemtelen szolgák is csak a fizetést kéregetik minden hónap elején, mintha számítana az a néhány hét ide, vagy oda. Úgyis kilopják még a szemét is...

Sokat fizet nekik, ez a legnagyobb gondja. Azt hiszik, hogy azért, mert bejönnek reggel, meg elpepecselnek estig, már egyből jár is a pénz! Persze a forgalom nem elég, mert csak ülnek egész nap és panaszkodnak, hogy kevés az áru, meg nem ilyet keresnek az emberek. — Mi az, hogy nem ilyet keresnek? — fortyan fel. Azt kell megvenni, ami van. És igenis meg fogják venni a rózsaszín fűzős zöld cipőt, meg a márványfarmert is. Hogy kiment a divatból?! Hát persze, hiszen egyébként nem jutott volna hozzá ilyen olcsón. Meg kell venni azt is, és meg is vennék, ha a szolgák ügyesebbek volnának. De így? Csak a fizetésen, meg a szabadnapokon jár az eszük.

A Király érzi, hogy valami nincs rendben a birodalomban. Néhány éve még bármit megtehetett, akkor rúghatta ki az embereit, amikor akarta, a helyükbe százan is jelentkeztek. Most meg? Előbb-utóbb mindenki elmegy tőle, a hirdetésre meg csupa elkényeztetett taknyos jön, akik csak húzgálják a szájukat a munkaidő, meg a pénz hallatán, sőt néha még valami munkatörvénykönyvet, vagy mit is emlegetnek... Hülyeség. Itt egyetlen törvény van, és az az Ő szava. — Ez lett a nagy Demokráciából! — szokta mondogatni megvetően. Mit várnak tőle? Hát ki Ő? Örüljenek, hogy dolgozhatnak, hiszen még így is túl jóságos „Ezekhez". — Nem lesz ennek jó vége — teszi hozzá nagy bölcsen.

Tényleg nem. Előbb-utóbb kiderül, hogy „meztelen a király". S mintha olvasott volna Ő valamit egyszer a guillotine-ról...

Büss Gábor Olivér

A kereszténydemokraták a kormányrúd közelében maradnak

Nagyot alakított a magyar parlament

Ciklus végén (csattan) a rendőrségi törvény

Dr. Isépy Tamás, az Igazságügyi Minisztérium politikai államtitkára a múlt hét végén — miskolci hazalátogatásakor — felavatta a tárca jóvoltából kívül-belül megújult Igazságügyi Szakértői Intézetet. A hivatalos „házi" ünnepségen a törvényalkotásról, a közelgő választások felől faggattuk az ironikusan bölcs politikust.

— A kormányzási ciklus vége felé hogyan készítené el a legújabb kori magyar törvénykezés gyorsmérlegét?

— A törvényalkotás mennyiségileg a rekordok könyvébe illő eredménnyel büszkélkedhet, mert több, mint 350 törvényt alkotott 1990. május 2-től. Azt azért nem merném állítani, hogy a mennyiség minőségbe is átcsapott volna, de ennek nem a törvényelőkészítés, vagy a törvényalkotók az okai, hanem a megváltozott társadalmi viszonyok, amelyek folyamatosan felteszik a kérdéseket. Megoldandó problémák jelentkeztek, hiszen azt hangoztatjuk: az a jó jogszabály, amelyik valóságos szabályozási igényt elégít ki.

Persze itt — békés úton — totális rendszerváltozás történt, nem csak ideológiailag, hanem gazdaságilag is. Egy kilencven százalékban államosított vagyont kellett lebontani. Az Országgyűlés dicséretére szolgál: megteremtette a jogállami intézményrendszert. Meghozta a bíróságokról, a közjegyzőkről, az ügyvédekről, az önkormányzatokról szóló törvényt; biztosította az intézményrendszer működését. De ott van a személyes adatok védelméről és a közérdekű adatok nyilvánosságáról szóló törvény, vagy az eljárásjogok reformjai, a Btk. ismételt reformja, az állampolgárok jogairól, az emberi jogok védelmének kiépítéséről szóló törvénycsomag, az emberjogi egyezményekhez történő csatlakozás stb.

A gazdaságot mozgásba hoztuk. Meg kellett alkotni a tartósan és ideiglenesen állami tulajdonban maradó vagyon működtetését, kezelését; a privatizáció lehetőségét biztosítani, hogy az új tulajdonosi réteg kialakulhasson. A kárpótlási, a szövetkezeti átmeneti törvény, a gazdasági törvények, a tisztességtelen piaci magatartásról szóló, vagy a koncessziós törvények, a gazdasági társaságokról szóló törvények mind-mind azt szolgálják, hogy megszilárduljon a szociális piacgazdaság. Végeredményben egyik sem tekinthető befejezettnek.

A miskolci Igazságügyi Szakértői Intézet felújított épületét tekintette meg a múlt hét péntekjén dr. Isépy Tamás belügyi államtitkár (balról), dr. Szabó István intézetigazgató főorvos kíséretében.
(Juhász Emese felvétele)

A „RÁADÁS"-TÖRVÉNY

Vagy itt van, amire társadalmi igény mutatkozott, az igazságtétel, ami azonban nem korlátozódik a múltban súlyos bűncselekményeket elkövetők felelősségre vonására, hanem ebbe a fogalomkörbe tartozik a jogsértéseknek a lehetőség határain belüli orvoslása. Én az igazságtétel címszó alá tenném be az 1956. október 23-i forradalom emlékének megörökítését is. Ezzel kezdte az Országgyűlés a munkáját.

Ebbe az igazságtételi folyamatba számít a meghozott három semmisségi törvény, amelyek a múltban meghozott törvénysértő ítéletek semmisségét állapították meg. Ide sorolhatók — gazdasági jelentőségén túlmenően a kárpótlási törvények.

— Hogyan áll, és mennyibe kerül a negyedik kárpótlás?

— Ez a nemzetközi szerződéssel okozott kárra vonatkozik. A korábbi Jugoszláviával és Csehszlovák Népköztársasággal kötött a magyar állam például olyan szerződést, amivel lényegében átvállalta a magyar állampolgárok ott elszenvedett sérelmeinek orvoslását. 1964-ben született egy kormányrendelet, amelyik részben, a pénzintézeti központ útján, minimális kárpótlást már folyósított. Ezek az adatok rendelkezésre állnak. Jelenleg körülbelü tízezernyi állampolgárt érint, illetve az állami tulajdonba vett házakra és egyéb ingatlanokra vonatkozik. Ezek költségkihatása 2—3 milliárd forint, kárpótlási jegyek formájában.

— Hallani rendőri intézkedésekről, hogy elfogják a bűnelkövetőt, de — a kívülálló szerint érthetetlen indokok alapján — az ügyészség, vagy a bíróság szabadlábra helyezi. A nép igazságérzete másként ítél, s többnyire a rendőrséget „ítéli" el mivel csak azt látni: elviszik, majd egy-két nap múlva kiengedik a súlyos bűncselekmények elkövetőit.

— Amennyiben a nép igazságérzetét a „szemet szemért, fogat fogért"-tal azonosítom, akkor a felháborodás megalapozott. Viszont, ha emberijogi oldalról nézem, a bűnelkövetőt is megilletik a jogszabályban biztosított jogok, és nyilvánvalóan csak megalapozott gyanú alapján lehet eljárást indítani. Szigorú törvényi előfeltételei vannak az előzetes, a fogva tartásnak és a letartóztatásnak.

MILYEN LESZ A „TÁNCREND"?

Ezek élénk jogelméleti vita tárgyai, a halálbüntetés eltörlésénél is vitáztak, hogy az elrettentő büntetési nem eltörlése nem növeli-e a súlyos bűncselekmények számát. Kimutatták, hogy gyakorlat szerint nem. Persze egy gyermekgyilkosság esetén, ha megszavaztatnák a lakosságot, feltehetően nyolcvan százalékban a halálbüntetés visszaállítását szorgalmaznák. Viszont a büntetési tételnek arányban kell állnia az elkövetett bűncselekmény nagyságával és számtalan olyan büntetéskiszabási szempont van, amelyeknek a jogállamiság követelményrendszerének meg kell felelnie.

— Sokszor maguk a rendőrök sem értik, miért kell kiengedniük a bevitt személyt.

— Ismétlem, ha nincsenek meg az előzetes letartóztatás törvényi feltételei, akkor ki kell engedni. Egyébként ha már a rendőrségről beszélünk, kétségtelen hiányzik a jogalkotásból a parlament előtt fekvő, kétharmados rendőrségi törvény elfogadása, amely egyértelműen tisztázná a rendőrség kötelezettségeit és jogosultságait. Úgy néz ki, ez lesz a konszenzus befejező, búcsúdiadala, hogy — reményeim szerint —, a rendőrségi törvény megszületik.

— Van-e választási tippje? Ön szerint a KDNP milyen eredményt fog elérni?

— Eléggé törésvonalak mentén alakul a magyar politikai élet. Azt hiszem, a második szabad választás után is koalíciós kormány fogja irányítani az országot. Hogy ez miképpen fog felállni, azt előre nem lehet megjósolni. De nemcsak hivatalból, hanem meggyőződésből is hiszem, hogy ezt a keresztény nemzeti vonalat mellőzni bajos lesz, mivel olyan választási eredményt — a pesszimista várakozások ellenére is — el fog érni, hogy kormányzati tényező marad.

— Azt megtudhatjuk-e, hogy a kereszténydemokraták kikkel nem lépnek koalícióra?

— Egy pluralista demokráciában soha nem szabad kirekesztően beszélni, mert a „szerelem útjai" beláthatatlanok.

Parázs István

A Kazinczy utca az 1910-es években.

A második forduló válaszai, a harmadik kérdései

Várostörténeti vetélkedő

Az eddigi legjobbak

A múlt év novembere óta tart az a miskolci várostörténeti vetélkedő, amelyet Miskolc Város Polgármesteri Hivatala, a Belvárosi Kulturális Menedzseriroda, a megyei levéltár és a Herman Ottó Múzeum hirdetett meg, és amelynek szervezésében-rendezésében közreműködik a Herman Ottó Gimnázium, a Bíbor Könyvkereskedés, a Felsőmagyarország Kiadó, valamint a Déli Hírlap Kft.

A vetélkedő célja Miskolc város napjának (május 11-ének) méltó megünneplése, és a város történetének, múltjának megismertetése.

Középiskolás csapatok versengenek a helyezésekért, díjakért, mellettük azonban lapunk olvasóinak is lehetőségük van részt venni a vetélkedőben.

A kérdésekre adott válaszokat — miként eddig is — a Kulturális Menedzseriroda címére (Miskolc, Kossuth utca 11.) juttassák el. A mostani kérdéseket *Gyulai Éva* muzeológus állította össze. Mielőtt azonban ezekre rátérnénk, lássuk a legutóbbira adott helyes válaszokat, valamint azt, hogy kik és milyen jutalmakat nyertek.

A II. forduló kérdései és helyes válaszai:

1. Hol állott a Miskolc-nemzetség monostora és kinek a tiszteletére emelték?

Tapolcán, Szent Péter tiszteletére.

2. Mi volt a neve a három oltárnak, vagy kápolnának, amely az avasi templomhoz tartozott?

Szent György, Szent Mihály, Mindszent.

3. Soroljon fel öt, a középkorban is meglevő miskolci földrajzi nevet!

Fábián utca, Szentgyörgyhegy, Szinva, Bábonyibérc, Lyukó, Kisgalya, Mélyvölgy, Tapolca, Sajó, Győr, Hejő.

■ ■

A helyes válaszokat beküldők közül az első három helyezett *Gyetvai István* (Tiszaújváros), *Szőllősi István* (Miskolc) és *Csótainé dr. Bárczy Klára* (Miskolc).

A Felsőmagyarország Kiadó könyvjutalmát nyerték, és egy-egy kétszemélyes belépőt a Szatmárnémeti Színház január 20-i miskolci előadására. A könyvek és a belépők a menedzseriródában vehetők át. A többi megfejtőnek a január 20-án, délután fél 5-kor kezdődő, Te vagy a szabadító című előadásra szintén kétszemélyes belépőket ajándékoznak, ezeket postán küldik (küldték) el.

A III. forduló témája: Miskolc a kora újkorban.

A KÉRDÉSEK:

1. **Az avasi református egyházat mely tárgyi emlékek idézik a Miskolci évszázadok című várostörténeti kiállításon, a Papszer 1. szám alatti múzeumi épületben?**

2. **Mi volt a „fekete szék" és milyen szerepe volt Miskolc XVII. századi büntetőbíráskodásában?**

3. **Hol voltak Miskolcon zsellértelkek a XVI—XVII. században, s mi volt a zsellérek szerepe a város társadalmában?**

Ajánlott irodalom:

1. Halmai—Leszih: Miskolc, 1929. Leveles Erzsébet: A 800 éves Miskolc, 26—64 l.

2. A miskolci Avas (szerk. Dobrossy István) Miskolc, 1993. Tóth Péter—Gyulai Éva: Az Avas topográfiája és toponímiája a 14—16. században. 31—41. l.

3. Miskolc város tanácsülési jegyzőkönyve (Miskolc városkönyve) 1569—1600. Szerk.: Tóth Péter, Miskolc, 1990. 55—57. l.

4. Deák G.—Gyimesi S.: Olvasókönyv Borsod-Abaúj-Zemplén megye történetéhez. Miskolc, 1965. 31—35. és 59—60. l.

5. A miskolci Kötelkönyv, B.-A.-Z. megyei Levéltári Füzetek 22. Miskolc, 1968. V—VII. lap.

6. Szendrei J.: Miskolcz város története, II. kötet. 263—308. l.

7. Marjalaki Kiss Lajos: Történeti tanulmányok, Miskolc, 1987. Miskolci egyháztörténelmi adatok a XVI. századból. 125—133. l.

8. Borsodi Levéltári Évkönyv IV. Miskolc, 1981. Vass Előd: Borsod megye török adóztatása az egri vár eleste előtt, 1544—1596. 54—58. l.

9. Borsodi Levéltári Évkönyv V. Miskolc, 1985. Kubinyi András: A középkori Magyarország közép-keleti része városfejlődésének kérdéséhez. 34—46. l.

10. Borsod-Abaúj-Zemplén megye Levéltári Évkönyve VI. 1990. Miskolc. Tóth Péter: A török elleni felszabadító háború dokumentumai. Borsod vármegye és Miskolc levéltárában, 1683—1699. 116—128. l.

11. A Herman Ottó Múzeum Közleményei 27. Miskolc, 1991. Gyulai Éva: Miskolc szőlőbirtokosai a 14—16. században, 112—115. l.

★★★

Hotel Juno

MISKOLC, Csabai u. 2-4. Tel.: 46/364-133

Január 22, 23-án

KÍNAI NAPOK

Miskolc-Tapolcán a Hotel Juno-ban

Különleges ételekkel és italokkal várjuk Kedves Vendégeinket

Sárkány Fészke

KÍNAI ÉTTEREM

4100 KISKUNFÉLEGYHÁZA, MÓRA TÉR 1.

TEL.: 76/361-840

Miskolc egykor és ma, képekben 129.

Kétszáz éves a Kazinczy utca

A mai Rákóczi, Kossuth vagy Széchenyi utca kialakulásához viszonyítva nagyon „fiatal képződmény", mindössze kétszáz éves a Kazinczy utca. Alig hihető, hogy 1794 előtt a szekeres áruforgalom Pestről Szentpéter felé a Mindszenti templom előtt elkanyarodva a Rákóczi–Kossuth–Palóczy utcák nyomvonalán haladva, a mai Földes Gimnázium környékén tért a megközelítően mai útra. Két évszázada alakult ki a város legfontosabb közlekedési csomópontja, amelyet a mai napig „villanyrendőrként" (is) ismer a köztudat.

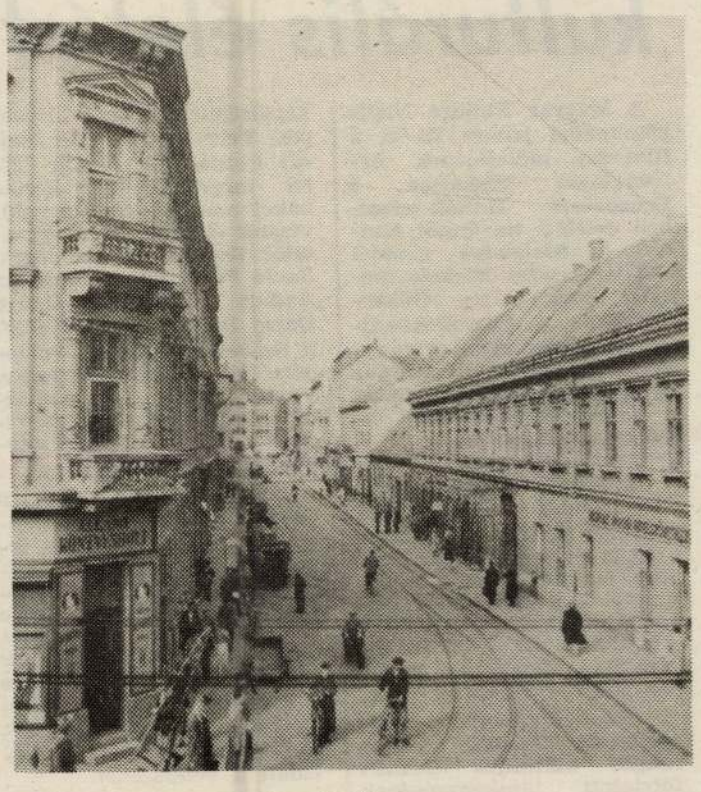

A Kazinczy utca az 1960-as években.

A Kazinczy utca nyitó, egyik saroképítménye a volt 3 Rózsa, vagy Grand szálloda. A kétemeletes, 15 tengelyes eklektikus stílusú épület 1878-ban került, épült a szintén szállodaként funkcionált földszintes épület helyére. A másik sarkon álló 19 tengelyes, szintén eklektikus épület pedig egy évtizeddel később, 1888—1890 között épült fel. A jelenlegi utcaképet alakító 1 és 3 számú épületek századunk első harmadának „termékei", míg a közelmúltban átalakított 5. számú épület egy évszázada őrizte külső formáját és belső térkialakítását. A zsinagóga és a telek építményeinek története a 19. század közepéig vezethető vissza. Az utca másik oldalán 1991-től épülő bankház helyén állt földszintes épület 19. századi formát őrzött. A 10-es a 19. század végén, a 12-es számmal jelzett ún. Munk-palota pedig 1906-ban épült. A mai saroképület (amelyben az ételbár üzemel), az 1930-as évek végének építészeti emléke, a Miskolcon közismert Stimm és Block cég kivitelezésében.

● AZ URASÁGÉ A HASZON

A Kazinczy utca középső szakaszának épületei részben a Postapalota építésekor, 1936—37-ben, részben pedig a Hősök tere tudatos kialakítása során az 1920-as évektől két évtizeden keresztül fokozatosan tűntek el. Az utca felső szakaszának épületei közül néhányra már csak építészeti dokumentáció emlékeztet, míg másokkal változatlan formában, vagy átalakításokkal napjainkban is találkozunk.

Az „új utca" megnyitására a diósgyőri koronauradalom, tehát a város földesura kérésére és költségeinek megtérítésével került sor. „Az út felnyitásából a haszon és a diszesség leginkább a tekintetes diósgyőri uraságra néz" — szólt a költségek hivatalos indoklása. Az uradalom a „műszaki dokumentáció" elkészítésére és a kivitelezésre öt főből álló szakbizottságot rendelt ki. Közülük *Reindl Ferenc* mérnök nevét a 18. század végén, 19. század elején készített felbecsülhetetlen értékű rajzai és térképei miatt megőrizte a várostörténet. A bizottság másik ismert személyisége *Klir (Klier) Vencel* építész, akinek Szemere utcai lakóházán kívül néhány alkotása megmaradt a városban, így pl. a Fehér Holló gyógyszertár.

Az utcanyitás dokumentumaiból tudjuk, hogy 14 telket vágtak keresztül, s 11 útban álló épületet kellett lebontani. Az utca annyira megváltoztatta a belváros képét, s annyi új telek kialakítására, épület emelésére adott lehetőséget, hogy azt senki, még az érintettek sem ellenezték.

● LÉVAY ÉS TOMPA IS MEGJELENT.

Az utcanyitás fontos feltétele volt a Pece ágon áthaladó, s a közforgalom elvárásainak is megfelelő híd létesítése. A tervszerű előkészítésre utal, hogy a híd dokumentumai már 1792-ben rendelkezésre állottak. Az átadásra és az új utca megnyitására is egyszerre kerülhetett sor. Festéséről „felavatását" követően Vereshídnak nevezték, s ez a név hivatalosan is átragadt az utcára. 1794-től az iratokban előforduló Vereshíd utca mindig a Kazinczy utca elődjére utal.

1859-ben Miskolc *Kazinczy Ferenc* születésének centenáriumát ünnepelte. A fő rendezvény a színház épületében volt, amelyen három nagy lobogón felirat hirdette: „Kazinczy évszázados emlékünnepe". A költő mellszobrát elhelyezték a színpadon, s a színidirektor *Molnár György, Lévay József* erre az alkalomra készült versét szavalta el. Az ünnepségen — amelyet díszlakoma és bankett követett — Lévay József mellett *Tompa Sándor* is részt vett. A centenárium emlékére nevezték el a Vereshíd utcát, s azóta nevezzük Kazinczy Ferenc utcának.

Dobrossy István

LAPUNK MINDEN KÉPE

FORTE PAPÍRRA ÉS VEGYSZERREL

KÉSZÜL.

DÉLI HÍRLAP

— Politikai napilap. Megjelenik Miskolcon és Borsod-Abaúj-Zemplén megyében. — Kiadja a Déli Hírlap Kft. 3527 Miskolc, Bajcsy-Zsilinszky út 15. Felelős kiadó: **SZÁNTÓ ISTVÁN** ügyvezető igazgató. Telefon: 412-894, Westel: 06-60-350-411. Főszerkesztő: **KISS LÁSZLÓ.** Telefon: 411-817. — Titkárság: 342-694 (üzenetrögzítővel). Felelős szerkesztők: Bohus János (telefon: 342-694), Karosi Imre (telefon: 411-266), Makai Márta (telefon: 412-866), Parázs István (telefon: 412-866). — Tördelőszerkesztő: Burcsa József (telefon: 342-694). — Főmunkatársak: Kiss József (belpolitika), telefon: 412-888; Oláh Erzsi (vállalkozások), telefon: 411-600; Szabados Gábor (művelődés, szabadidő), telefon: 412-866. — Sportrovat (telefon: 412-688, fax, üzenetrögzítővel); rovatvezető: Szikra Pál, munkatárs: Molnárné Lőrik Kitty. — Gazdaság: Szaniszló Bálint, telefon, fax: 412-688. — Fotórovat, rovatvezető: Szabán Gabriella, fotóriporter: Czakó Lajos, Juhász Emese. — Bűnügy/művelődés: Horváth Szabolcs, telefon: 412-866. — Az olvasóké a szó: Hencz Józsefné, telefon: 411-600. — Gazdasági ügyintézés, hirdetésfelvétel (tel./fax: 412-845, telefon: 411-166): Hambarás Eszter főkönyvelő, Bobák Kornélné hirdetési csoportvezető, Kiss Ibolya előadó. — Lapterjesztő menedzser: Zielem Ferenc, telefon: 412-888. — Előfizetésben terjeszti a Magyar Posta Miskolci Igazgatósága: 3525 Miskolc, Kazinczy u. 16. Telefon: 310-222. Előfizethető bármely hírlapkézbesítő postahivatalnál, a hírlapkézbesítőknél és a kiadóban. Előfizetési díj egy hónapra 360 Ft, egy negyedévre 1080 Ft, egy évre 4320 Ft. — Árusítja: Északhír Rt. 3530 Miskolc, Király u. 2. Telefon: 06/46/350-230, valamint a kiadó. — Készült a Borsodi Nyomda Kft.-ben. Felelős vezető: **DUCSAI GYÖRGY** ügyvezető igazgató. ISSN 0133-0209.

Reinecker János

rajztanárjelöl

Ferkèpzomfoiskèvk

1939 – 41. 150. l.

keresésel fordulni, hogy
ajét támogatni nives tedjét.
ius 3

Mély tisztelettel

J. Lux Kálmán
bn. tag.

5.

Reinecker János

miskolci festő

Szabad Művészet

l.

1950. 12. 7. 504. l.

VI. Szondy-utca 98/b.

fia
m, hogy ~~leanya~~ ..... András .....

andijjal, összesen ...16... pengő-

n összegnek az iskola pénztaraba

17.22.....

Tisztelettel

az igazgató megbizásából

Bezzegh Antal

tanár.

106 - 1935.

Reinecker János

l. Ferképzomfoisk`vk
1939-41. 107.l
108.l

Budapest, 1940. évi

MA.

Reinecker János
rajztanárjelöl

Ferkèpzomfoisk vk
1939-41. 143 l.

nadik arch. tanfolyam

ulatóhelyekre. A plc
skedők árupecsétei, v
bor, pénz kiosztásá
ae gabona kiosztásá
voltak, melyekre a
ztárból kiszolgáltattak
egyes testületek ál
agy a császár pártfog
ünnepélyek belépő-
ezek a néplakomák
oltak, tess. hospitales
. spectaculi a czirkus
őlapján szinész ábr
ia, gladiator stb. alakl
a kereskedőknek rek

pavával, Jupiter sassal stb. látható.

lokra szolgáló tesserái is.

reket, melyek arany- és ezüstruda-
ulnak elő és kiosztja a krasznai
k gipszmásolatait.
zári érmeket időrendben több érme-
lehet sorozni. Az arany- és ezüst-
ját ismerjük; a bronzérmeket nagy-
erint három csoportba osztjuk. 20
rőn felül nagy, 15—20 mm. átmé-
p, 15 mm.-ig kis bronzok.
orszak Kr. e. 23-tól Neroig terjed.
s = 1/40 nehéz fonttal, 8·135 gr.,
denár; a denár 1/84 font (lex
99 gr., értéke 16 bronz as. Az as,
unciás as) 6·822 gr., ennek a fele a
1 gr., vörösréz az anyaguk és a
e van rajtuk. A dupondius 13·644

A VI. korszak Nagy Constantin nevéhez fűződik (Kr. u. 325). Ez időtől kezdve az arany solidus nevet visel és 1/72 nehéz font 4·55 gr., éppen annyi, mint a kezdő köztársasági denár súlya; ez megfelel 4 scripulumnak; részei a semis (1/144 font) 2·44 gr., triens 1.56 gr. Ezüstérmek: a miliarense 1/72 font = 4·55 gr., 1/1000 arany font (az ezüst és arany 1 : 14 aránylanak; a solidus 14 db miliarense-t ér), a siliqua (1/2 miliarense 1/28 solidus) = 2·274 gr., ezt azonban ritkán verik ki; van 1/2 és 1/3 siliqua, 1·137 illetve 0·754 gr. Innen ered a középkor számtalan válfaju apró denariusa.

A keleti császárság tartama alatt a solidus elnevezés megmarad, hátlapi szelvényében

Reinecker János

Dadát ábrázoló műve a „Mű-
egyetemi Napok 1947. V. 11-én
nyílt tárlatán.

H.B.:Mütörténeti adalék görbe tükörben
Északmagyarország 1966. szept. 18. 6.1

Reinecker János festő

Szabad művészet. 1950 IV. 12. 583–584

F. A. E. Miskolczi Képzőművészek Riállítása

MDK

Reinecker János

Árnyas kertben, of.

Tóparti részlet, of.

Soproni Képzőm.Kör 3o.kiáll. 194o. máj.

MDK

Budai képzőművészek cent. kiáll. 1948. márc.

MDK

Reinecker János, Miskolc

A soproni Rózsa utca, of.

6. Miskolci orsz. képzőm. kiáll. Herman O. Muz.
1960.

Reinecker János

Tehenes táj c. képe kiállítva
1953-ban a megyei kiállításon.

Hajdu Béla: A borsodi képzőművészek harmadik megyei kiállitása
Északmagyarország 1953. okt. 29.

Reinecker János

1946-ban a miskolci képzőművészek tárlatán
ő is kiállitott.

Képzőművészek kiállitása a Koronán
Szabad Magyarország 1946. dec. 17. 4.l.

Reinacker János

Mai aratás c. képe kiállitva a borsodi müvészek 1952-es tárlatán, valamint Sajóparti táj c. müvével szerepelt a kiállitáson.

Hajdu Béla: A borsodi képzőművészek megyei kiállitása az MSZT miskolci székházában

Északmagyarország 1952. aug 29.

Reinecker János

A Képző és Iparművészek Szövetsége borsodmegyei csoportjának kiállitásán részt vett. A kiállitás okt. 14-ig volt nyitva.

Északmagyarország 1951. okt. 3.

Szabó Jenő:

Reinecker János tárlata

1976 áprilisában három évtizedes távolléte után Sopronnak Miskolcra elkerült fia számolt be szülővárosának arról, mennyit gyarapodott tudásban, művészetben: Reinecker János állította ki a Festőteremben negyvenhat képét, akvarelleket, olajfestményeket, szénrajzokat, s nagyon sok, (huszonnyolc) gouache-t.

Sopron: Ikvaparti részlet. Olajfestmény. Fotó: Broczkó Tamás

Reinecker János 1946-ban kényszerült el Sopronból; a Képzőművészeti Főiskola elvégzése után hiába pályázta meg az ev. tanítóképzőben megürült rajztanári állást. Miskolcra került, évtizedeken át ott tanított szabadkézi rajzot, ábrázolót s vezetett művészeti szakkört. Most nyugdíjasan azt tervezi, hogy visszatér szülővárosába, amely nemcsak elindította a művészet útján, de azután is sok impulzust adott neki, hiszen nem is egyszer vett részt a soproni művésztelep munkájában s kiállításain.

Az egykori Kispócsi, ma Pócsi utcában, abban a házban töltötte ifjúságát, amely előtt az István bíró utca torkolatában lévő kőkút állott, s ahol a hagyományt és pletykát egyaránt gyűjtő Bünker Rajnald szerint a soproni boszorkányok mosták éjjelente szennyesüket s locsolták meg az arra tévedő lumpokat.

Szabó Jenő:

Adalék Heimler Károly egyéniségéhez

Erdély Sándor a Soproni Szemle 15. évfolyama elé írt bevezetőjében[1] a következőket mondja: „Heimler Károly haladó szellemű polgár volt. Helyet adott a lapban (Soproni Szemle) a természetrajznak is, de a főhangsúly nála a város polgárkorára esett. Kemény kézzel tartotta távol Heimler a jobboldali megnyilatkozásokat, de ugyanakkor érzéketlenül ment el a munkáskérdés kibontakozása mellett is". E mondatok úgy is érthetők, mintha Heimler Károly általában nem törődött volna a munkáskérdésekkel, holott ennek éppen ellenkezője igaz.

Ismeretes, hogy a munkások oktatásának, művelődésük emelésének, a parasztság felvilágosításának feladatát maga elé tűző „Úttörő társaság" első vidéki „Szabad iskolá"-ját Sopronban, 1911. júniusának első felében nyitotta meg. Vaskó László erről szóló cikkében[2] felveti a kérdést, mi tette lehetővé e haladó szellemű iskola megindulását. Vaskó az okokat abban látja, hogy Sopron értelmisége ebben az időben erősen baloldali, haladó szellemű volt, amit többek között az is bizonyít, hogy a szabadkőműves tagság nagy része soraikból került ki.

Sopronban a „Szabad iskola" megindulását és sikeres működését azonban főképpen az tette lehetővé, hogy a talaj már elő volt készítve. Másfél évvel előbb, 1909. novemberében dr. Heimler Károly városkapitány és Vogl Antal iparfelügyelő munkásgimnázium létesítése céljából értekezletet hívott össze. Ezen a kezdeményezés célját Heimler Károly a következőkben vázolta: „A létért való küzdelemben nemcsak minden anyagi erőt, hanem szellemi erőt is harcba kell vetni. Ezekkel azonban az iparos, különösen azonban az iparossegédek osztálya csak nagyon kis mértékben rendelkezik és ezidő szerint nem is áll módjában, hogy e javakat pótlólag megszerezze. A munkások szellemi nívójának emelése nemcsak magának a munkásnak érdeke, hanem igen fontos gazdasági érdek is. Ennek tudatában érlelődött meg a terv, hogy a város falai között is létrehozzunk egy olyan intézményt, amely a munkásosztály tudását fejleszti."[3]

A kezdeményezés sikerrel jár, mert két hónappal később már hírül adja a Soproni Napló: „Heimler Károly városi rendőrkapitány Töpler Kálmán polgármester segítségével a főreáliskola épületében (ma Széchenyi gimnázium) munkásgimnáziumot szervezett. A gimnázium 1910. január 25-én negyvennégy hallgató előtt nyílt meg."[4]

Fenti tények nem azt bizonyítják, hogy Heimler Károly, aki egyébként tagja volt a soproni Széchenyi szabadkőműves páholynak (amiért elég kellemetlenség érte), „érzéketlenül ment el a munkáskérdés kibontakozása mellett."

1 SSz. 1961, 1.
2 SSz. 1960, 361.
3 Soproni Napló, 1909. nov. 14.
4 Soproni Napló, 1910. jan. 26, 30.

Amikor fiatalkori emlékeink feleleventése közben erről beszélgetünk, az érdeklődés parányi nyoma sem látszik rajta. A valóság talaján áll mindkét lábával, mint ahogy művészetében sincs nyoma misztikának, romantikának. Józanul, a boncoló kritikus szemével nézi a világot. De nem szolgai naturalizmussal festi, mutatni, láttatni, tudatosítani akar képeivel. Munkái bizonyítják, hogy ritkán téved, biztos szemmel fedezi fel a valóság maradandó szépségeit, értékeit.

Abban a reáliskolában végzett, amely már annyi soproni művészt indított útnak: Horváth József tanítványa volt. Hangsúlyozza, hogy nem utánozza mesterét, de magáénak vallja annak művészi elveit: a megalkuvást nem ismerő becsületességet és őszinteséget. Ezt el is hiszem neki. Amikor ugyanis dicsérve emlékezem egy főiskolás korbeli tervezésére (Petőfi „Szél és Nap" című versének illusztrációjára), megállít: „Várj, az nem csupán az én munkám, abban Richly Emil is segített". Ilyen őszinte csak az, aki szenvedélyesen keresi a valóság igazi arcát.

Fejvázlatok. Szénrajz. Fotó: Broczkó Tamás

Ő maga festészetét természetelvűnek nevezi, amivel a skatulyázás ellen védekezik: nem impresszionista, nonfiguratív sem, nem áll a valóság felett, nem expresszív. A valóságot akarja megfesteni a maga belső hitelességében. Módszere: amint az arcképfestő az arc karaktervonásait, ő a táj jellemző részleteit emeli ki és hangsúlyozza, ilyen módon mutatva meg annak szépségeit. Mindezt azonban közérthetően, noha ennek ellenére sem vállalja azt, hogy a hagyományos úton járna, vagy maradi lenne. Ő úgy érzi: modern, hiszen a természetet festi és a természet szerinte mindig új és modern.

Festészetében a lényegre törekszik, azt akarja megragadni. Nemcsak egyszerűen festi a látott tájat, hanem megkísérli, hogy belehatoljon, azonosuljon vele. Ez igen jól látszik „Zivatar" című gouache-án, amelynek láttán a néző úgy

Miskolc: Népkerti fák. Olajfestmény. Fotó: Broczkó Tamás

érzi, mintha a felhőszakadás lezúduló vizeinek közepén volna: pontosan a festő szituációja, aki zivatar közepette, esőverte autójában festette a képet. De lemérhetjük ezt soproni és sopronkörnyéki tárgyú, „Soproni gesztenyés", „Brennbergi patak", „Sopronbánfalvi táj" című képein is, amelyeknek áradó levegője éppen a soproni számára tudatosít olyan szépségeket, amelyeket már bizonyosan látott, de nem vett észre.

Reinecker János emberi egyszerűségéből teljességgel hiányzik mindenféle nagyképűség. Egyáltalán nem tagadja, hogy igenis érdekli, ki nézi képeit és mindenek előtt fontosnak tartja, hogy a szemlélő meg is értse őket, mert szerinte az a művészet, amely nem a tömegekhez szól, nem tölti be hivatását. Reinecker János azonban a népszerűség, az anyagi előnyök kedvéért sem hajlandó leszállni a levelezőlap-tájképfestés nívójára. Nemcsak művész, pedagógus is: a nézőt igyekszik magához emelni ízlésben, látásban, művészetigénylésben.

Ehhez minden eszköze megvan: virtuóz technikája, az évtizedes gyakorlat rutinja, őszinte művészi igényessége és legfőképpen: tehetsége.

A szülőváros érdeklődéssel, megbecsüléssel, elismeréssel fogadta idegenből hazaérkezett fiát és köszönettel a szép élményt, amit képei nyújtottak.

MEGEMLÉKEZÉSEK

Szabó Jenő:

Emlékező gondolatok Becht Rezsőről (1893—1976)

1976. július hatodikán, életének nyolcvannegyedik évében meghalt Becht Rezső. Magas kora ellenére halála számunkra meghökkentően váratlan. Napontа láttuk, amint fiatalosan energikus lépteivel szaporán rótta a soproni utcákat, erdőket, és úgy éreztük, a halál messze, évtizedek távolságában van tőle.

Jó és vigasztaló az, hogy ő maga is úgy hitte öntudata utolsó percéig. Amikor azon a július eleji nap késő délutánján elindult lövérébe, azt tervezve, megitatja madarait, (aznap tikkasztóan meleg volt) s hazajöve, vacsora után leül íróasztalához, hogy — mint majdnem minden este, — írja „Öreg szemmel" címmel feljegyzéseit élete visszaidézett emlékeiről, még nem tudta, hogy már leírta élete utolsó kéziratlapját. A lépcső utolsó fokán megcsúszott és a könnyebb sérülésnek látszó baleset halálos lett. Az utolsó lépcsőfok valóban az utolsó volt.

Becht Rezső sokat foglalkozott a halállal. A század tízes éveinek elején kezd írni, amikor az irodalom és költészet divatos témája a halál. Ady a „Halál rokona" és évtizedeken át viaskodik „a nagy bizonnyal, a biztos romlással". Mint általában korának fiatalságára, Ady bizonyosan hatással volt Becht Rezsőre is. De ezen túl, a „divatos téma" csakhamar fizikai valóság lesz számára, amellyel szembe kell néznie az orosz front lövészárkában és az éhezést, fázást, kolerát, vigasztalanságot jelentő hadifogság éveiben is. „Ha az ember a Haláltól jön, a legközelebbi sarkon szembefut vele", vallja ezekről az időkről és a halált nagy betűvel írja, mint a keresztények az istent.

A fogságból hazatérve, amikor a múló évek csitító nyugalmában feldolgozza önmagában a háború és fogság egész életére kiható kalandját, ismét a halálról kell szólnia, hiszen legtöbb élményének az a megoldása vagy befeje-

zése. Szemléletesen mutatja ezt magábavo
pen megszületett első magyar nyelvű (ac
„Kosmische Legende" címen, német nyelv
dott könyve, a „Szomeya-szán nevetett".
egyikben szerepel valamilyen formában a
kanása, — nem egyszer deus ex machinaké
kori írásaira jellemző, később is fel-feltűnik, mi
legszebb írásában és az ötvenes évek végén írt „G
ban, többek között.

A fiatal Becht Rezső halál-centrikussága nem c
attitüdje, hanem a háború és fogság következménye i
hogy megpróbálja átformálni, kivetkőztetni félelmetess
nek a Kaszása, nem is a vérszomjas Huicilopichtli, — ez a
boló, hanem a barátságos Megsegítő", írja és persze próbálja elhitetni is önmagával. Ezért állítja a „Szomeya-szán nevetett" című írása főszereplőjét, a „barátságos öregember", a Halálisten szobrát, — átlépve a novellából saját életébe, — íróasztalára.

Becht Rezső azonban nem adys alkat, ő nem a „Halál rokona", hanem egészséges, fiatal férfi, akinek számára nem az a megoldás, hogy a halált barátjává teszi, hanem az, hogy megfeledkezzék róla, még ha ott is áll jelképesen íróasztalán. Ebben segíti az, hogy a háború és fogság élményei szükségszerűen elhalványulnak, „már tud ágyban is aludni", (fogságból visszatérve sokáig képtelen volt rá), kezdi érdekelni a környező világ, utazik, bejárja Európát Izlandtól Rómáig és Londontól Moszkváig, hogy hazatérve újra és újra elgyönyörködjék a szülőváros szelíd szépségében. Valamikor festőnek készült, most a szavak palettájáról keresi a színeket, hogy tudósítson róla.

Egy kisebb és nagyobb kör gyűlik köréje. A kicsiny néhány meghitt baráté, a nagy: madarak, virágok, fák, erdő, vihar, felhőjáték: a természet. Mintha a természettel szemben feloldódna a rejtett, de soha levetkezni nem tudott tartózkodása. Gyönyörű sorokat ír a madarakról, „akik" ismerik, virágokról, amelyek „vigasztalói", a fákról, amelyek szimbólumokká tudnak nőni, kertjének valamennyi élőlényéről, teremtményéről. Nőről, de emberről sem írt le soha olyan bensőségesen szép gondolatokat, mint a természetről. Megszületnek a „Soproni évszakok", a „Kert a viharban". Nemesveretű soraik egy természettel együttélő ember őszinte vallomásai.

A két háború közti idő életének legtermékenyebb és talán legszebb korszaka. Rendszeresen ír és neki megadatik a prófétaság saját hazájában, szülővárosa rangos írónak ismeri el, könyveit, cikkeit két nyelven olvassák, s ha fellép a Frankenburg Irodalmi Körben, zsúfolt ház hallgatja. Talán azért, mert írásaiban a szülőváros egyre újabb és újabb rejtett szépségeit fedezi fel, de talán azért is, mert olyan jó soproninak lenni és büszkén hallgatni, ha ő szól a rádióban — városáról. Nem véletlen, hogy a meginduló Soproni Szemle első számának első cikke az övé: „Az én városom". És utána sorozatban a többi, „Sopron és a soproniak", a „Város és erdő", „A szülőváros felfedezése". Neki ítélik az 1921-es népszavazás emlékére alapított arany irodalmi „Hűség"-díjat. Ezt a kitüntetést nagy becsben tartotta, mutatja az is, hogy majd minden önéletrajzában megemlítette még akkor is, amikor az nem volt éppen opportunus.

A nyugalmas évek azonban hamar elfutnak, a látóhatár szélén ismét borul az ég. A fajüldöző törvények tragédiái őt is megérintik. Közelálló barátok, a műfordító Mohácsi Jenő és a festő Bilitz Margit menekülnek előle a halálba.

Reinecker János, jertő

Kiállítása nyílik meg
Tokajban márc. 16-án.

– :o Reinecker ... 8.

ESTI HIRLAP, Bp. 1974. márc. 16.

Reinecker János, miskolci festőművész
Nemrég nyílt meg Tokajban
a művész kiállítása.

Szombat délelőtt
1944. III. 30. Petőfi 10.00

Reinecker János

a Magyar Képzőművészek Szövetsége
Észak-magyarországi területi szerve-
zete számba vette az 1974-ben eddig
végzett munkát: a művésznek To-
kajban volt kiállítása.

(bm.): Pályázatok, tárlatok.
Északmagyarország, 1974. ápr. 24.

SAJTOFIGYELO
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 387-748, 340-726

KISALFÖLD

1976 APR 27

Reinecker János festőművész tanár

mel.

1021

Tárlat a szülővárosban

Festőművész „tudósító"

A vendégkönyv tanúsága szerint is nagy örömmel fogadták a soproniak *Reinecker János* művész tanár festőtermi tárlatát. Még sokan élnek azok közül, akik Sopronban iskolatársai voltak a Miskolcra telepedett, ma 66 éves festőnek. Ők a régi ismerősnek, a kiteljesedett munkásság hírmondóinak örültek, a fiatalabbjának szívébe pedig a nagyrészt soproni ihletésű kiállítási témával lopta be magát a mester.

A Munkácsy-díjas híres akvarellista *Horváth József* ismerte fel Reinecker tehetségét és tanította a rajzolás, festés tudományára, készítette fel a Képzőművészeti Főiskola felvételi munkájára. A tanári diploma megszerzése után Reinecker János soproni rajztanári állás hiányában Miskolcon helyezkedett el, és ott él napjainkban is.

A tokaji, miskolci, abaújszántói egyéni kiállításai után április 21-től május 9-éig a soproni Festőteremben helyezett el alkotásaiból csaknem félszázat. Szívesen mutatkozik be szülővárosában, annál is inkább, mert a soproni művésztelepen, amelynek egyik legrégibb vendége, rengeteg munkát készített a városról és környékéről. Soproni tájakat mutat be, ezúttal a soproniaknak.

A kiállítást szemlélőnek okkal alakulhat ki az a véleménye: *Reinecker sokat őriz és felhasznál Horváth József tanításából.* Elsősorban akvarellista, azonban szívesen használ gouache festéket. Festményeinek zömén a zöld minden árnyalatát megtaláljuk. Legtöbbször a viruló természeti táj, a levelek tobzódó sokaságának absztrahált bemutatása a célja. Szívesen játszik a fény- és árnyékhatásokkal (Sopronbánfalvi táj, Soproni Lövérek, Soproni gesztenyés, Bánfalvi patak, Brennbergi patak, Cserfaerdő, Népkerti fák).

Reinecker János tárlata ízelítőt ad az impresszionista irányzatot képviselő művész mesterségbeli fogásairól, tudásáról. A növények, fák megjelenítésén kívül szén és olaj tanulmányfejeket, alakos, élettel teli udvarokat is elénk tár. (Lövér-sétány, Tornanádaskai udvar, Rövid pihenés.)

És örvendetes az is, hogy Reinecker *hiteles művészi tudósítója* Sopron régi és új arculatának.

n. gy.

1976. április 27., kedd

gok segítsék *a tsz-ek ötéves terveinek véglegesítését* és a közgyűléseken való megtárgyalását, az aratásra történő felkészülés során segítsék elő a gépek, elsősorban *a kombájnok beszerzését*, a megfelelő kapacitás biztosítását.

A tsz-ek és állami gazdaságok vezetői tegyék meg a szükséges intézkedéseket *a traktorosok étkeztetése, illetve hazaszállítása ügyében.* Érezzék felelősségüket ennek előkészítésében és megoldásában.

Az ülésen felszólalt *Háry Béla*, a megyei pártbizottság első titkára. Elmondotta, hogy az első negyedéves terv teljesítésének megyei mutatószámai összhangban vannak az országos eredményekkel. A szocialista építő munkában most *kulcskérdés a gazdasági feladatok megoldása.* Ebben szemléleti egység alakult ki, s az egységes cselekvés is kibontakozóban van. Egy negyedév nagyon rövid időszak, a feladatok dandárja előttünk áll, az erőfeszítések zöme még hátra van. Nem szabad tehát lazítani.

A megye jelentős szerepet tölt be az ország exporttermelésében. *A vezetők minden vállalatnál törekedjenek az export növelésére.* Feltétlenül szükséges *a nyugati export fokozása*, az ezzel kapcsolatos célok elérése.

A gazdasági munkát illetően a pártszervezetek figyelme terjedjen ki *a részkérdésekre is.* A vállalatoknál meg kell teremteni *a hatékonyabb munka feltételeit.* A járási és városi pártbizottságok adjanak megfelelő segítséget *a gátló tényezők felszámolásához.*

A mezőgazdaságban meg kell tartani *az agrotechnikai előírásokat. Javítani kell a szakemberek ezzel kapcsolatos irányító, segítő és ellenőrző tevékenységét.* Az aratásra úgy kell felkészülni, hogy *14—16 nap alatt végre tudjuk hajtani ezt a fontos munkát.* Egészében a pártszervezetek mindenütt *politikai kérdésként kezeljék a gazdasági, szakmai feladatok végrehajtását.*

Egyes helyeken kényelmeskedés tapasztalható. A vezetésnek meg kell oldania, hogy *anyagi erők ne vesszenek kárba.* Gondolkodni kell a jobb, hatékonyabb megoldásokon, *a pazarlás megszüntetésén.* Ez követelmény, ebben egységnek kell lenni.

A vezetők túlnyomó többsége teljes egészében egyetért a gazdaságpolitikai célokkal. Gondok természetesen vannak. Az egyes területeken tapasztalható nehézségek megoldási módját a változó körülményeknek megfelelően kell alakítani.

A pártbizottság a tájékoztatót elfogadta. *Elismerését fejezte ki* a megye azon vállalatainak, kollektíváinak, amelyek elnyerték a Minisztertanács és a SZOT vörös zászlaját, a „Kiváló" címet, továbbá azoknak a brigádoknak, amelyek a Magyar Népköztársaság Kiváló Brigádja s más kiemelkedő brigádkitüntetéseket értek el a szocialista munkaversenyben.

A pártbizottsági ülés résztvevői ezután meghallgatták Háry Béla elvtárs tájékozta-

REINECKER JÁNOS, festő

A Soproni Széchenyi Gimnáziumban Horváth József és Janesitz Henrik rajztanári müködése alatt a tanitványok sorában voltak:Winkler Oszkár Ybl-dijas épitész,Richly Emil,Reinecker János,Ákos/Jaeger/Ernő,Szarka árpád,a külföldre származott,jónevü akvarellista Kadnár István
272.old

SZABÓ JENŐ: A rajzoktatás száz éve a soproni Széchenyi Gimnáziumban 272.old

Soproni Szemle, Helytört.folyóirat, XXX. 3.sz.
Sopron, 1976.

Reinecker János

festménye szerepel a miskolci Téli

Tárlaton - Miskolci Galéria 1978.

-katalógus a könyvtárban-

REINECKER JÁNOS, festő

A soproni Széchényi Gimnázium rajzkiállitása izelitőt ad a már beérkezett "öregdiákok" képeiből és igy lehetőséget nyújt összevetni az induló és az érett művész munkáját. A kiállitás e részében láthatjuk pl.:
Reinecker Jánosnak: "ERDŐ MÉLYÉN", cimü művét is. 273.o

SZABÓ JENŐ: A rajzoktatus szaz éve a soproni Széchenyi Gimnáziumban 272.old

// Soproni Szemle, Helytört. folyóirat, XXX. 3.sz.
Sopron, 1976.

Reindl Márton festő M.D.K.

Esztergom, plébánia tyloni kupolájának freskói. 1788 előtt

Genth. Müeml. 1959 I. 88

Reimer Márton

pozsonyi festő

Az egri minorita
templom boltozat fal-
kepei fentitől.

Ladányi Heves

93. l.

A m.kir.vall.és közokt.min
26808 sz.a.kelt s a bártfai m.ki
letének másolata:

Utasitom az adóhivatalt, h
ből kifolyólag felmerült és Bártf
tett költségek megtéritése fejéb
/6394/koronát Bártfa sz.kir.vár
nyugtatványa ellenében fizessen k
kiadáskép számoljon el.

A hivatalos másolat hite

Grabóhay Adolf

igazgató.

Reinel Márton

Thieme Becker

XXVIII. 118.l.

dupka

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Visegrádi-utca 36.

Reindl Márton

festő

M.D.V.

A minoriták a porsonyi festőt
bízzák meg a templom festéssel.
1769-ben.

Vort Pál: Kracker Egerben
Művészet, 1964. december - 3 lap

M 24

Reindl Márton

festette az egri minoriták templomának mennyezetképeit. 48 m. reprodukció.

Voit Pál: A barokk Magyarországon, Budapest, 1970.

971

M.D.K.

Reindl Márton, pozsonyi festő

veszi át az egri minorita templom boltozatfreskóinak elkészítését, melyet Brunner József pesti festő 1769-ben, rövid munka után abbahagyott.

Heves megye műemlékei I. írta Voit Pál,
Magyarország műemléki topográfiája VII.köt.
Szerk.: Dercsényi Dezső.
Bp. 1969.Akadémiai Kiadó, 307.old.

M.D.K.

Reinel Márton, porsonyi, majd pesti festő és fia

1769-71 körött az egri minorita templom mennyezetképeit festi, – még 1773-ban is ott dolgozna. Az 1770-es években az az esztergomi plébánia templom szentélyfreskóit készíti el R.M. (Szt. Pál vértanusága). Később Pestre települ át.

Heves megye müemlékei I. irta Voit Pál,
Magyarország müemléki topográfiája VII.köt.
Szerk.: Dercsényi Dezső.
Bp. 1969. Akadémiai Kiadó, 390. old.

M.D.K.

Reinel /Raindl/ Márton, festő

Pozsonyi származásu, 1769-1771 között egri minorita pap festette a Minorita templom süvegboltozatain lévő menyezetfreskókat, melyek az 1827-évi tüzvészben erősen megrongálódtak s azóta többször restauráltattak.

Gerő László: Eger. Bp. 1957. /Magyar Müemlékek/ 36.old.

Reinel Márton

festő

Az egri minorita templom freskóit 1769–70. Reinel Márton pörsonyi festő festette. Az 1827. tűrvész alkalmával tönkrementek, a boltozat két első szakaszát bemeszelték, a szemtély felett sikitóan át festették. A közepső kupola festménye a tűrtől megfakult, de legalább erintetlen, meg Pozzo modorában látszatosan, felül nyitott oszlopos csarnoktan a Kis Jezust imádó padnai sz. Antalt ábrázolja. A négy csegelyen az ő csodatételeinek jelképezési láthatók

Szeger 39 l.

Scheibentibel IV. 76.

Reinel Márton

festő

1769 Egr

l.

Szín Egerben

228. l

Reindl Márton

festő

Eger 1771

lásd

Szm Egermúv

220. l.

asárnap
6
t. Norbert p

Hétfő
7
Kat. Róbert

Kedd
8
Kat. Medárd

120593

Ujhold 21 óra 43 p.

Szerda
9
Kat. Pri. Fel.

Csütörtök
10
Kat. Margit k.

Ógörög Máj. 28 Jéz. mbm.

Péntek
11
Kat. Barn. ap.

Szombat
12
Kat. F. János

Izr. 3 S. Korakh 4. P.

Réinel Márton

pozsonyi festő

l.

Szentgyörgyön

94. l.

BUDAPEST
937 MAJ. 29-3
4 LKB

Reinel Márton
pozsonyi festő

l.

Kaposvy jegyzetek

228. l.

Reindl Márton

festő

l.

Kaposszy jegyzetek

220 l.

~~Fodor András d. levelei IX. 80~~

Reinel Márton

l.

Kaposvár jegyzék

329. l.

3822. Hans Baldung Grien (Grün):
Sz. Schwabisch Gmündön 1476

Madonna.

~~A fájdalmas szűzanya~~ Sz
van ábrázolva. Fejét dicsfény v
csoltan tartja.⊥ Öltözete: válla
palást és kivágott zöld ruha sz
rokban gyümölcsös szőlőtő nyert

Fa, méretei 152.3:46 cm
Vétetett az 1908. évi r
alapján 5000 Kán (1807-908)

Dr. W. Martin: Galerie G.
pag. 3.

⊥ Szemöldöke szőke, szeme

Vét. 121584-908
3. pag. N°3

REINEL *Márton*, festő a XVIII. sz. Pozsonyban. 1769—70. festette az egri minorita templom freskóit. Ezek az 1827. évi tűzvész alkalmával nagyrészt tönkrementek, csak a középső kupola festménye maradt meg, mely a kis Jézust imádó Páduai Szent Antalt ábrázolja. A négy csegelyen az ő csodatételeinek jelképezései vannak ábrázolva.

E-G. II. 353 l

Aközgazdaságzan ésgazdasági pol
vagy legalább azért isszoktak beszéln
állásfoglalásokat a közgazdaságtantan
domány nevébe birálat alá vegyenek a
birálatnak jföleg az alapjait igyeksz
a gs tényeivel csakéáltalánosanfogla
meg milkor az elmélet gyakorlat kérdé
ilyenkor tehát különösen alaposmunkát
teheti haalfánálkezdi elöször isazt
és hogy mit nevezzunk gazdápolitikána

Közgazdaságta alatt különösen a
elsösorbea n elméleti közgazdságtai e
közfelfogáshoz csatlakozhatunk. Hozzá
remdszeresen elgomdol t és érpprn oly
valami történés tény elefolyás a közg
tünemény alakulást akarunk és egyébb
a közgazdasági is mindig birt valami
mem rendelkezik a levegöben log mincs
ez a tárgyi alap rendesen valamely ta
az elmélet emberre többé kevésgé tökél
a való tényt magyarázhatni.Minnél ink
elmélet illetve a valóságnak minél i
melyekből mont tényekből ohjt kiindul
az elméleti magyarázat a célját, felt
gondolat láncolslogokailag ikhelyes.Ha
ivizsgálata ésmagyarázata alkalmával
függésnek felderitésére irányuló törel
szemben mahfától érterhogy az ilyen
ilyen tiszt például a kozgazdaságtanbar
a határhaszon iskolának alap vetümtan
kozgazdaságtan kiinduló pontjául szo

Reinel Márton

pozsonyi, utóbb pesti festő a XVIII. század második felében. Ő festette az egri minorita templom falképeit és az 1770-es években az esztergomi belvárosi templom mennyezetképeit Szent Péter és Pál apostolokat ábrázoló freskóját Maulbertsch-követője.

Pálinkás dr., Gerevich tanársegédeink közlése
1937. I. 30.

Raindl Márton

pesti festő

XVIII. sz

vrod

Csem Pálinkás Esztergy.

74. l.

Reinel (Raindl)

Márton

festi

l.

Garas Kracker

68. l.

Reinel Marton

pozsonyi festő
festette a XVIII szerint
Zoes évenek legelején
az egyi mintes atyák
templ-freskoch.

Istvánbácsi naptára.
1864. 102 l.

REINSCHÄDEL, Johann, pozsonyi asztalossegéd

J.R.,Tischlergesell,
7 napos fia megh. [1790,721 l.]

Pr.Z.

REINECKER János festő

SZARKA Árpád: Rainecker János (1910-1990). =
Soproni Szemle, XLV. évf. 2. sz. 1991 182 -
183.p. ill.

az általuk látogatott könyv
kérhetik olvasószolgálatunk

Könyvtáros kollégáinkat
felelő körben ismertessék a
használatát és legyenek olv
kölcsönzés lebonyolításában.

Ezzel a szolgáltatásunkk
váló külföldi beszerzések i
bizonyos mértékben elő kivá
nem fogják méltánytalannak
egyszázforintos előfizetési
költséget is. Befizetés az

Jegyzékünk rendszeres ind
zódnunk kell az indokolt pél
az alábbi megrendelőlap viss

Budapest,1991.szeptember hó

JACOBUS REINEEGGER, acsmester

1722-ben Pécs varos tanacsa ujabb összeirast és flemérés t készittetett.-/Grundtbuch Gemeiner Stadt Fünfkirchen./-öt kéziratos kötet 754 tétellel-hazzal biró mes terek a Belvarosban:
Telek szama: 140.-Tulajdonos neve: Jacobus Reineegger,
Foglalkozasa: acsmester. 130.old

FETTER ANTAL: Pécs 1722-ben 125.old

A Janus Pannonius Múzeum Évkönyve, XVII-XVIII.
1972-73. Pécs, 1975

Reinekker János

A soproni nyári művésztelep kiállítása

Sopron Város Tanácsa nagy anyagi áldozattal, immár harmadszor hívta életre a soproni nyári művésztelepet, amely augusztus 22-én zárult. Ebben az évben 22 művész kétszer háromhetes időszakban dolgozott itt, és mintegy 400 művet alkotott. Alkotásaik közül mintegy 50 képet hagytak hátra, amelyeket vasárnap, augusztus 19-én mutattak be a város közönségének. A kiállítást Czuczor Ernő, a művészetbarátok körének vezetője nyitotta meg a Festőteremben.

A telep vezetésével a városi tanács Giczi János és Mühl Aladár festőművészeket bízta meg, akik a művészeknek megmutatták a város nevezetességeit, műemlékeit, üzemeit. Alkotásaikból kitűnik, hogy a művészek minden témát felkutattak, ami ecsetre kívánkozott. Megfestették a város patinás utcáit, épületeit, kirándultak festőállványaikkal a szomszédos falvakba. Különösen Bánfalváról és Fertőrákosról tértek haza figyelemre méltó alkotásokkal. Meglepte a tárlatlátogatókat a festői előadásmód új hangja, az élmények egyenkénti más-más formában való tolmácsolása. A motívumok feldolgozása, a képkivágás, a mondanivaló kiemelése, a tudatos képkialakítás. A színkezelésben mutatkozó erő és bátorság, illetve feloldottság.

A művésztelepen öt megyei művész vett részt: Tővári Tóth István, Cs. Szabó Alajos, Lakatos József, Patay Éva és Áldozó József himódi parasztfestő. A nem megyeiek közül megemlítjük Körössy Lajost, dr. László Gyulát, Lelkes Istvánt, Pirt Kálmánt Budapestről, Újhelyi Gábort Veszprémből, Reinekker Jánost Miskolcról. Művészi munkásságuk egyéni méltatása külön fejezetet érdemelne.

A művésztelep létesítésének csupán egyik célja volt az, hogy neves festők hat héten át gondtalan munkalehetőséghez jussanak. A művésztelep létesítésének másik, döntőbb jelentőségű kultúrpolitikai célkitűzése az volt, hogy a városi festők a művésztelep munkájába bekapcsolódva, továbbképzési, fejlődési lehetőséghez jussanak. Neves művészek munkásságának megismerésével látásmódjuk korszerűen alakuljon. A munkacsoport titkára a kiállítás megnyitása alkalmával megemlítette, hogy ez a törekvés is eredményes volt, mert mint eddig minden nyáron, ezen a nyáron is részt vettek a soproni festők — ha nem is valamennyien — a művésztelep munkásságában. Fejlődésükről azonban nem ezen a kiállításon, hanem az októberben megnyíló őszi kiállításon fognak beszámolni. Egyben köszönetet mondott a telepen működő festőművészek nevében a szíves és mindenben kifogástalan vendéglátásért a Sopron Járási Tanács Végrehajtó Bizottságának. A kiállítás augusztus 28-án este zárul.

Dr. Gáspárdy Sándor

Reinekker János

Kisalföld 1962 Aug 26

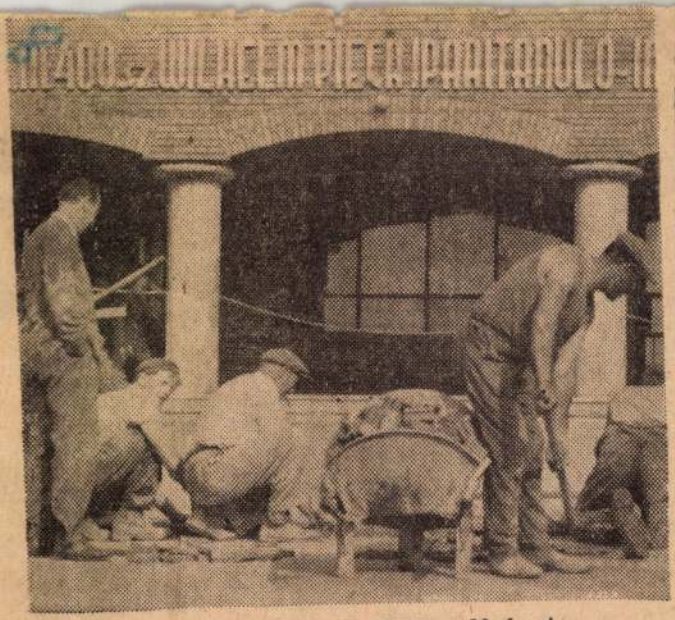

Szépítik a győri Tanulóvárost.

számú Iparitanuló Intézetében. Egymillió forinttal lett gazdagabb a hatalmas iskola, azaz ennyibe került a tanműhely nyolcszáz négyzetméteres alapzatának újrabetonozása, a tetőzet javítása, a fél kilométer hosszú műút, amely az intézeti raktárhelyiséghez vezet, a feljáró újrakövezése, a szobák, mellékhelyiségek meszelése, és az ablakok festése.

Az iskola vezetősége úgy szervezte a munkát, hogy a tanévnyitás elején fennakadás ne legyen, az ipari tanulók ezalatt a legapróbb munkákat is befejezik.

Csaknem ezer új tanuló jelentkezett a következő oktatási évre, úgyhogy összesen kétezerkétszázan sajátítják el a szakmát az intézetben. Először ebben az évben Dunántúl összes ipari munkára jelentkezett levelező hallgatója itt vizsgázhat, s nem kell mint az elmúlt esztendőkben Budapestre menniök.

A 400-as Iparitanuló Intézet megfiatalodva várja a diákokat. Szeptember 8-án kezdődhet a tanítás. —sz.—

Sok szövetkezet ad el

pótszerződésre kenyérgabonát

M.D.K.

Reinel (Reindl, Reindl) Márton
porsonyi, majd pesti festő

és fia 1768-71 körök az egri minorita templom, Mennyezetképeit festik. Az 1770-es éverben az esztergomi plébánia templom szentélyfreskóit készíti el, mely Szt. Pál vértanúságát ábrázolja. Az egri minoritár elégedetlenek ./.

Heves megye müemlékei I. irta Voit Pál,
Magyarország müemléki topográfiája VII. köt.
Szerk.: Dercsényi Dezső,
Bp. 1969. Akadémiai Kiadó,

214 - 215. old.
+390. "

Reindl Márton -2- festő M.D.K.

... a részegeskedő pirtos munkájával és 1779-ben hajavittatják vele a megbotránkortató ábrázolásokat. – Mint porsonyi festőt ismét említi a szerző".

Heves megye müemlékei I. irta Voit Pál,
Magyarország müemléki topográfiája VII. köt.
Szerk.: Dercsényi Dezső,
Bp. 1969. Akadémiai Kiadó,

215 old.
+ 225. "

REINEL /REINDL/ Márton pozsonyi festő és fia. 1769-ben a minorita templom szentélyének kupoláját festi /Szmrecányi 228./ 1771-ben ismét a minoritáknál dolgoznak /Szmrecsányi 220./.

A Hevesmegyei Topográfia adatgyüjtéséből. Voit.

REINER A. festő. A hevesi rk. templom oltárképét festette 1765-ben /Voit 1960./.

A Hevesmegyei Topográfia adatgyüjtéséből.Voit.

Reiner A.

Jestö

l.

Gentnüreml.

287. l.

~~h. osztályvezető~~

~~[illegible]~~

ep számolja el.

ül:

ezető

Reiner Dezső

építész

lásd

Ambrus és Hajnaly

alatt.

B

~~Azzal a kéréssel fo~~

~~cég vagyoni viszonyairól,~~

~~részletes felvilágosítást adn~~

~~Fáradszásukért~~

~~biztosítjuk Önt, hogy tö~~

~~nálni~~

~~Viszontszolgálo~~

Budapest, 1933. március 4.

...szló Úrnak,

Felgyő

...n feladtunk póstán 20 kg. patkóvas-

... melynek értékét 8.- Pőt az árú át-
...egküldeni sziveskedjék.
...minősége teljes megelégedetséget meg-
...l kapunk.

Reiner Dezsö

épitész

lásd

Lamagyparalm

II. 511. P.

BUDAPEST
1924 MÁR.
62

MDK

Reiner építész

Szőnyi Ottó dr: A szegedi fogadalmi templom. MI.
1932. 28 l. Képekkel.

MDK

Reiner műépitész

Részletek az ujonnan berendezett Emke kávéházból. Tervezték: Reiner és Skutetzky műépitészek. Képek a 12.oldalon.

Interieur, 1912. 1.sz. 12.1.

Reiner rajzoló, rézmetsző

Századok 1874.184-2o5 o.
Nagy Iván:Magyarország képzőművészei
/Reiner/

K e r n s t o k Károly festő

A "Művészet" szerkesztőbizottságának tagja/1914-15/

M Ű V É S Z E T
XIII.évf.1914.
38.
"A Művészet szerkesztőbizottsága"

Reiner
festő

M.D.K.

A Kulturális Kapcsolatok Intézetében van a kiállítása.

d.m.: Öt szovjet művész kiállítása

Magyar Nemzet 1959. május 22. 4.l.

Reiner nobrás M.D.K.

Örvegye, Teréz 1816-ban
halt meg Pozsonyban;
66 éves korában.

Csatkai Endre: Pozsonyi képzőmüvészek és iparmüvészek 1750-1850 között
Müvészettörténeti Értesitő, Bp.1963. XII.évf.
1. sz. 26. old.

M. D. K.

REINER, A festő

1765 Heves rk. t. ollárkép szign.

Garas XVIII. 77 173, 244. l.

MDK

Reiner Ágota, III.é.nyomottanyagterv.

Ifjusági Képzőm. és Iparm.kiáll. N.Szal. 1950. jun.

7 l.

Képes Pesti HIrlap 1929 LI dec.4.3 o.

Rozgonyi

Reiner Dezső: A Bethlen-téri szinház

nézőtere és szinpada. 18x9 és 9x5

M.D.K.

Reiner Dersö. Epesti építés

és Yans Lajos tervei szerint épül a Várpalotai Takarékpénztár szérháza.

Vállalkozók Lapja, Bp. 1912. XXXIII. évf.

aug. 14. sz. 12. old.

M.D.K.

Reiner Dezső épitőművész

és Pán József festőművész tervezték a "Vitéz király viziója" c. darab diszleteit.

Lovászy Károly: "Az én kabarém" c.
Szinház és Divat, Bp. 1922. márc. 2. VII.évf.
9. sz. 13. lap

M.D.K.

Reiner Dezső épitőmüvész

Épitette a "Rákosi-udvar" nevü 100 lakásos bérpalotát beépitett szinházzal.
A lap fényképfelvételeket közöl az épületről s a kritikájában kiemeli a müvész teljesitményét.

Szinházi Élet. Bp. 1929. dec. 22.- XIX. évf. 52. sz. 196. lap.

MDK

Reiner Dezső müépitész

Elemér-u.3.
Mátray-u.3.
Bethlen-téri szinház épülete
Drageth-u.1.
Seregélyes villa

Modern épitőművészet. Pesti Hirlap nagy naptára, 193o. 99 l. és képek

MDK

Reiner Ede építőmester

A bpi Artézi fürdő építésének... Építő Ipar, 1905. 45.sz. 370 l.

MDK

ebitésa

A bpi Artészi Tüzdő ebitésenek... Építő Ipar,

1905. 45.sz. 370 l.

REINER Enche építész

Szentes és Kabhegy, TV-adóállomás 1962

Postaép 94. és ill

Reiner Ferenc

könyvkötő

1795. Kassa

l.

Arch. Ért. 1915

361. l.

Ecsődy Ákos: Pirosszáju nő.

Reiner Henrik

Aul. 1885. Esti tauf
ötvörsé
Bachruch A: Eszverzinel.

Estimusk 1900/1901.
39. l.

Zaszło VIII. 116.

Szarka Árpád:

Reinecker János

(1910—1990)

A soproni evangélikus temető 1990. júl. 20-án fogadta be a város szülöttjének, Reinecker János festőművész-tanárnak hamvait. Rokonságán kívül már kevesen élnek, akik őt személyesen ismerték: néhány osztály-, illetve iskolatárs, kolléga és olyanok, kik otthonukban őríznek egy-egy szép Reinecker-képet.

Reinecker János 1910. dec. 26-án született Sopronban, kiegyensúlyozott anyagi körülmények között élő iparoscsaládból. Szülei a jóképességű fiút az elemi iskola elvégzése után a Széchenyi István reáliskolába íratták, ahol Horváth József rajztanár, a későbbi Munkácsy-díjas festőművész ismerte fel tehetségét és irányította a budapesti Képzőművészeti Főiskolára. Horváth József nemcsak kitűnő művész, de kiváló pedagógus is volt. Az ő „külön rajzóráinak" légköréről — ahová a „Hoszszi" csak kiemelkedő képességű diákokat hívott meg, s amelyekben a foglalkozások a kora délutánból a késő estébe nyúltak, s ahol a csend és a munkában való elmélyedés volt a legfőbb követelmény — sokat tudnának beszélni Ákos Ernő, Mollay Károly, Varju Sándor, Szarka Árpád és Tettamanti Tibor, hogy csak néhány nevet említsek a teljesség igénye nélkül a még életben lévő emlékezők közül.

Ebben a környezetben szívta magába Reinecker azt a szellemet, mely őt a művészet elkötelezett hívévé tette, hogy tehetsége Burghardt Rezső mester irányítása alatt kiteljesedjék. Burghardt a magyar festészetnek kitűnő művésze volt, magával ragadó kolorista. Mester és tanítványa egymásra találtak, aminek legékesebb bizonyítéka, hogy Reinecker két esztendőn át volt alakrajzi tanársegéde mesterének.

Művésszé érését mi sem bizonyítja jobban, mint az 1939-ben elnyert állami ösztöndíj, 1943-ban Sopron város ösztöndíja, majd 1944-ben egyéves külföldi utazási ösztöndíja, a Balló-díj. Ez utóbbinak célja szerinti felhasználását a háború miatt nem vehette igénybe.

A főváros ostromának idején Reinecker hazajött Sopronba, hogy pedagógusi állást vállaljon. Rendelkezett ugyanis középiskolai rajztanári képesítéssel, sőt a tanítóképző intézetben tanításra jogosító diplomával is. Terve azonban nem valósulhatott meg, Sopronban nem kapott katedrát, elfogadta tehát a meghívást a miskolci evangélikus líceum és tanítóképző intézettől, így telepedett meg Miskolcon, bár az iskola 1950-ben megszűnt. Ezután került Reinecker János állományilag a villamosenergiai ipari technikumba, és nyugdíjazásáig itt tanított ábrázoló geometriát, szabadkézi és műszaki rajzot, de az iskolán belül az érdeklődő és tehetséges fiataloknak művészi igénnyel rendkívüli rajzot is. Vezette néhány évig a Vasutasok Képzőművészeti Körét.

Csodálatos, hogy egész embert igénylő pedagógiai munkája mellett volt ereje és ideje alkotó tehetségének kiteljesítésére is. Szerepet játszott talán ebben az is, hogy Reinecker már középiskolás korában nyári és téli sportokban egyaránt edzette magát, és neve ismert volt ifjúsági sportkörökben.

Művészetében a megújulást, a felfrissülést mindig szülővárosa, Sopron hozta. Anteuszként kapott erőre, ha nyaranként hazajöhetett, és művészbarátainak, Tenkács Tibornak, Endrédy Györgynek társaságában megélhette ifjúságának színhelyén a

régi szép tárgyi emlékekhez fűződő élményeit. Fáradhatatlanul rajzolta, festette az öreg utcákat, Bánfalva kopott parasztházait, a gesztenyéseket, a Bécsi dombok lejtőinek látványát.

Csoportos kiállításoknak rendszeres szereplője volt, de bemutatkozott önálló kiállításokkal is, 1976-ban nagy sikerrel Sopronban (SSz. 1976, 358—361). Tagja volt

a Képzőművészeti Szövetség Észak-Magyarországi Területi Szervezetének és a Művészeti Alapnak. Sikerei ellenére idősebb korában állandóan a hazatérés gondolata foglalkoztatta. Miskolcon teremtett otthonát szerette volna sopronira cserélni, hogy újra együtt legyen mindazokkal, akik ifjúságához tartoztak. Családja segítette is tervének keresztülvitelében, de az idő és elhatalmasodó betegsége meggátolták a megvalósulást. 1990. júl. 1-jén halt meg Miskolcon.

Ami életében nem adatott meg neki, elérte halálában. Hamvai a szeretett Sopron földjében, ősei kriptájában pihennek.

REINECKER János festő

1991. 2. Soproni Lemle

Reiner J.

bécs. ötvös

l.

Magyarorsz. művészeti topogr.

26 r. l.

A Királyi Magyar Pázmány Péter Tudor

3104 szám.

19 ho /19 tu.

A

Műemlékek Országos Bizot

Reiner Imre

Született Versecen 1904-ben. Grafikusművész, faforagó, festő. Tanulmányai: Budapesten. Építész is volt. 1920: a Stuttgarti Képzőművészeti Főiskolán /: Ernst Schneidler :/

Fehete Márton: Prominent Hungarians Home and Abroad, München, 1966. 334 l
241 l.

Iktatószám:
Ügyintéző:
Tárgy:

Reiner Imre

1931-ben Svájcban telepedett le. Tipografus. Uj betütipusokat tervezett (Corvinus, Reiner irás stb.) Metsző, könyvillusztrátor. Lugano-Duviglianában él.

Fehete Márton: Prominent Hungarians

Home and Abroad, München, 1966. 334 l

241 l.

MŰVÉSZETTÖRTÉNETI DOKUMENTÁCIÓS
KÖZPONT
Budapest, XIV. Dózsa György ut 41.

Melk

Reiner Imre tipografus
(magyar származású, svájban él)

Újrametszett klasszikus és modern betü-sorokhoz és korszerü tipográfiai formákhoz tervezett kezdöbetüi

Abrák 263. lapon.

Magyar Grafika, 1962. 6. évf. 4. sz.

REINER Imre grafikus M.D.K.

A ""he's who in raphic Art "c. svájci kiadványban szereplő magyar származásu grafikus mint svájci müvész szerepel, 1920-ban hagyta el szülőföldjét

Flórián László: Korunk Grafikusai, egy könyvben
Magyar Nemzet 1962. október 31. 4.l.

Reiner Imre

REINER IMRE

Egy fiatal magyar festő állította ki képeit a párizsi Galerie Zak-ban s ennek a tehetségét rokonszenves figyelemmel fogadta a párizsi műkritika. Reiner Imre, aki a zalatnai szobrásziskolából a háború után a pesti iparművészeti iskolába jutott, 1920 óta külföldön él. Tájképeket és csendéleteket fest. Van benne nagy adag dekoratív hajlamosság, de sok abból a tárgyilagos valóságéreztetésből is, mely a mai festészetnek az ellenkező polusára irányítja a szemét. Nagy, széles sikokból építi fel képeit, de ezekben szerencsés harmóniát teremt. Képein meglátszik, hogy keletről jött s nyugati hatásokon finomodott kultúrája van.

A Műgyűjtő

1930. 4-n. 117 l.

Nagyp.

Szentiványi Miklós

pomás

H

Lág mányosi u 16.

Reiner Imre

[illegible]

1918

Éimisk 1930. 8. 7. C.

AZ ÁRVERÉSI CSARNOK ÚJ AUKCIÓJA

A húsvéti ünnepek előtt ezidén is megtartja szokásos aukcióját a Postatakarék Árverési Csarnoka. Mikor e sorok napvilágot látnak, már teljes gazdagságában kiállításra kerül az új aukció anyaga. Ezúttal is éppoly bőséges a művészet barátainak s gyüjtőknek szánt anyag, amily változatos az eladásra kerülő tárgyaknak az a része, amely polgári berendezkedőkre számít. A tavaszi aukció anyagában egy magánkézből származó nagy ezüst- és ónyüjtemény is szerepel. Ritka szépségű empire- és biedermeier ötvösmunkák órák, ékszerek töltik meg a gyüjtemény üvegszekrényeit. Az ónyüjteményben pedig mindenféle alakú étkezési edények, köztük két hatalmas céhkancsó, vonják magukra a figyelmet. A képek közt ezúttal is a XIX. század magyar mestereinek munkái sorakoznak fel nagyobb számmal. Élükön egy gyönyörű *Munkácsy* (»Conversation«), továbbá *Zichy* Mihály egy hatalmas festménye, *Kovács* Mihály Petőfi-portréja, *Ripp-Rónai*, *Rudnay* s mások képei tűnnek fel. Az apróbb tárgyak közt igen szép biscuit-szobrokat láttunk, nagyszámú nemes porcellán és szép üveg szomszédságában. A bútorok csoportja még a szokottnál is gazdagabb ezúttal.

Egy nagyon szép reneszánsz faragott szék, egy XVIII. századi hollandi díszszekrény az ő kínai tájaival fel fog tűnni az amatőröknek. A szőnyegek közt ugyancsak van gobelin s régi állatalakos perzsaszőnyeg, mely a raffináltabb igényű közönségnek van szánva. A bronzok közt igen szép cloisonnévázákba foglalt kandeláberek hívják fel figyelmünket. Mindent összevéve, a tavaszi aukciós anyag összeválogatása is a jóízlés és a nagyvárosi fogyasztás számbavételével történt. A kiállítás márc. 30—31 és ápr. 1-jén lesz nyitva, az aukció pedig ápr. 2—15-ig tart.

REINER IMRE

Egy fiatal magyar festő állította ki képeit a párizsi Galerie Zak-ban s ennek a tehetségét rokonszenves figyelemmel fogadta a párizsi műkritika. Reiner Imre, aki a zalatnai szobrásziskolából a háború után a pesti iparművészeti iskolába jutott, 1920 óta külföldön él. Tájképeket és csendéleteket fest. Van benne nagy adag dekoratív hajlamosság, de sok abból a tárgyilagos valóságéreztetésből is, mely a mai festészetnek az ellenkező polusára irányítja a szemét. Nagy, széles sikokból építi fel képeit, de ezekben szerencsés harmóniát teremt. Képein meglátszik, hogy keletről jött s nyugati hatásokon finomodott kultúrája van.

Képek és rajzok

Aki az Ernst-Múzeum legutóbbi kiállítását megnézte, nagy öröme telhetett a fiatalok művészetében. »Fiatalok« gyüjtőfogalma ezúttal talán nem annyira életkort jelent, mint lelki attitűdöt. Fiatalság nemcsak hangulati közösséget jelent a termekben, de az öt-hat kiállító életakarását, szembenállását a külső és belső világ jellenségei irányában. Itt van mindenekelőtt Márffy Ödön, akinek látása csodásan nyugodt s színeiben olyan harmóniákat szólaltat meg, aminőkre Ripp-Rónai legteljesebb virágkora óta nem emlékezünk. Márffy egy férfias líra zengzetes hangjával beszél mindarról, amit lelkében átél. Legyen az asszony, vagy táj, gyümölcsös kosár, vagy ablakmélyedés, azzal a komoly bölcsességgel közeledik hozzájuk, mely teljes tudatában van mágikus erejének, megszépítő hatalmának. Ettől a festőtől igen nagyot lehet még a mostani kiállítása után várni. Nagyon érdekes Bernáth Aurél hirtelen felfelé ívelő pályája is. Spirituális látása néha ködfátyolba burkolja a világ jelenségeiről való beszámolását. Vonalai patétikusan megnagyobbodnak, színeire túlvilági fényesség árad. Menten minden »eszmei« elragadtatástól, magát az embert, a hegyeket, a levegőt, a vizet érzi a mindenségben csodálatosnak s valamely végtelen távlatból idevetített jenoméneknek. Cserepes Istvánban ezúttal is finom izlésű grafikust ismerünk meg, akinek elegánciája up to date. Kemény László egy erős primitivizmussal kisérletezik, melyből tudatos magyar népművészet tör és süt felénk. Belányi egy fordulattal szintén a misztikus világkép felé tekint. Fauszti töprengéseket ad az akvarell vékony ecsethegyen át elmesélve. Azt gondoltuk e kiállítás láttára, hogy minden új nemzedék új tavaszt jelent a magyar piktúrában.

A Mügyüjtő 1930. 4. 14.

A GYÜJTÉS VILÁGA

Téli verőfényben

Úti jegyzetek

Irta: *Szilárd Vilmos*

Télvíz idején nehéz elfogni az idegen országok hangulatát. Mindenütt egyformán az »idegenforgalom« szüli a legnagyobb szenzációkat. Az otthonülők beérhetik lokális jelentőségű eseményekkel is. De ami odakint lokális jelentőségű, az nekünk még mindig szenzáció.

* * *

Dossena most is tömegekben vonzza a publikumot. A Berliner Künstler-Verein-nek talán sohasem volt még ilyen nagysikerű kiállítása. Mindenkit érdekel az a művész, aki a legkülönfélébb anyagban: fában, márványban, bronzban és terakottában tökéletesen adja vissza az összes nagy reneszansz mesterek plasztikáját. Megdöbbenve tünődik az ember minden munkája előtt, hogyan és honnan ez a teljes önmegtagadás. Ki itt a fenomén? Ő-e, Dossena, avagy Luca della Robbia, aki ujjászületett benne? Még a minden egyes darabnál előforduló törésnél, repedésnél sem érzünk mesterkéltséget. Ezek is természetes velejárói a tökéletes reneszánsz hangulatnak. Nem is kell szégyenleniök az amerikaiknak, ha »bedültek« neki. Nem fognak ráfizetni.

* * *

Február 22-ikén nyílt meg a Berlini *Rembrandt*-kiállítás. Megrendezésére a berlini múzeumok százéves jubileuma adta meg az impulzust. Huszonhét olajfestményt, rengeteg rézkarcot és metszetet, továbbá rajzot gyüjtöttek egybe a »Preussische Akademie der Künste« palotájában. A rendezésnél Rembrandt munkásságának időbeli ismertetése volt a főszempont. A festmények között a braunschweigi Családi-kép (1668—9.) kelti a legnagyobb feltünést, mert a legtökéletesebb iskolapéldája Rembrandt aranybajátszó, vörös és zöld színeinek. A metszetek gazdagságára és kiválóságára jellemző, hogy maga a »Hundertguldenblatt« is négy különféle változatban szerepel.

* * *

Berlinben a kisebb kiállításoknak a végére sem tudunk járni. A *Thannhauser-Galerie* Matisset mutatja be, a *Sezessio* modern plasztikából rendez kiállítást, a *Künstlerhaus* és *Wertheim* a modern dresden-i művészetet állítja ki, *Flechtheim* Picasso legszorosabb köréhez tartozó Juan Gris (1887—1927) munkáit hozza a minden új iránt fogékony német fővárosnak. A *Möller-Gallerie* Emil Nolde műveit állítja ki. A *Galerie-Diemen* a 18-ik századbeli német portrétistákat (Pesne. Tischbein, Graaf stb.) gyüjtötte egybe. Ez még csak hiányos felsorolás. Ezenkívül itt vannak az aukciós-kiállítások. Látnivaló akad nemcsak minden utcasarkon, de olyik utcának minden házában. Nem tudunk hinni az általános panasznak. Ha nem volna érdeklődés, ha megállott

"...Reiner possède une personnalité authentique et rare. Quelle joie, après tant de platitudes ressassées, de découvrir un véritable artiste,une vision personnelle."

François FOSCA.

"...L'art de M. Imre Reiner ne se prête pas au langage habituel de la critique ; il y a là quelque chose de tout à fait exceptionnel, d'indéfinissable, qui échappe à la rigueur, toujours un peu vulgaire quoi qu'on en ait, des mots. Et par bonheur, cela n'a rien à voir, non plus, avec les recettes, les trucs, le "fabriqué" : c'est le produit d'une sensibilité ardente et d'un autenthique tempérament de peintre."

Roger BRIELLE

"...Rien de vulgaire dans cet art sensible et spirituel. Et cependant, quelle lucidité de vision et quels véritables dons de peintre."

Ivanhoë RAMBOSSON

LE VERNISSAGE AURA LIEU LE SAMEDI 20 MAI A 16 HEURES

LA GALERIE
EST OUVERTE
EN SEMAINE
DE 9 A 12 H.
DE 14 A 19 H.

A. Gommès, Paris

Reiner Imre

DU 20 MAI
AU 10 JUIN
1933

AQUARELLES
DE
IMRE REINER

SZÉPMŰVÉSZETI MÚZEUM
M. M. A.
3266/1933.

GALERIE D'ART
CONTEMPORAIN
135, Boul[d] RASPAIL

Malte

Reiner Imre

Külföldön működő magyar grafikus munkái szerepelnek a „Who's Who in Graphic art" (Graphis Press Zürich) művésteli autologiában

Szanto Tibor: Gondolatok egy szép könyv tanulmányozása közben.

Magyar Grafika 1962. 5 sz 339 l

Renier Imre
festő

1965-ben a firenzei „Accademia delle Belle Arti" iktatta tagjai közé.

Devényi Iván: Renier Imre 70 éves

szét, 1970. junius – 31 lap

Renier Inne
festő.

Illusztrálta 1962-ben Orlutay
Gyula professzor által össze állított
neviet nyelvű magyar nép mese
gyűjteményt.

Devényi Iván: Renier Inne 70 éves
Művészet, 1970. ~~május~~ Hemus - 31 lap.

Dear Jane

Yours

Thursday 1923 - Dear Christy
Yours received this
morning and Mrs Mayhew
replied

Tuesday Dear Jane 16 Oct
Dinner 1910 Sunday - Yours
Jane

Renier Imre

festő

1966-ban Musztrálba Hésziodosz

„Munkák és napok"-ját továbbá

„Ászoposz, Novalis, Goethe, Gottfried

Keller, Malszine Gorkij stb. munkáit,

Devényi Iván: Renier Imre 70 éves

Művészet, 1970 gyanjas - 31 lap

Reiner Imre
festő.

1931-ben az Olasz Svájcban
a Luganói tó mellett Rivig-
lianoban telepedik le, azóta
is ott él.

Devényi Iván: Reiner Imre 70 éves
Művészet, 1970. ~~magyar~~ jennes - 31 lap

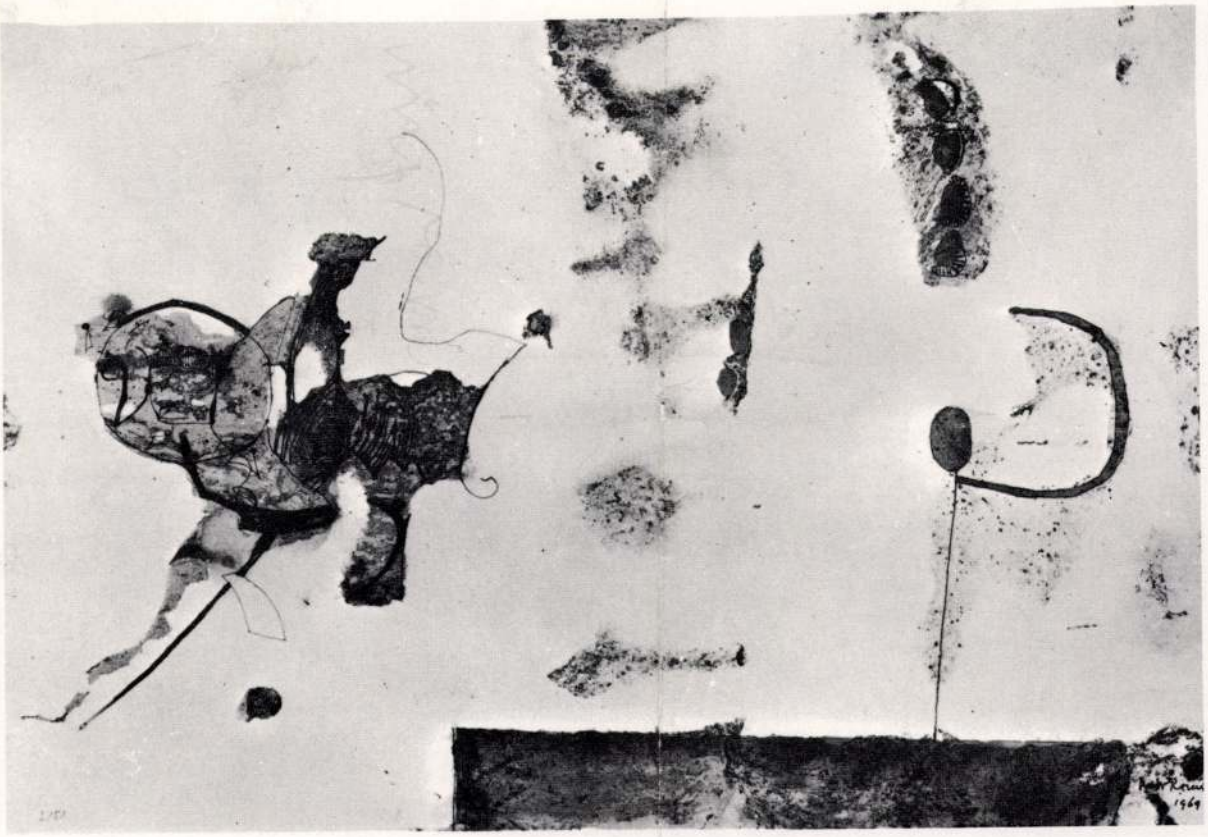

« Giglio candido ».

« Terracotta di Siena ».

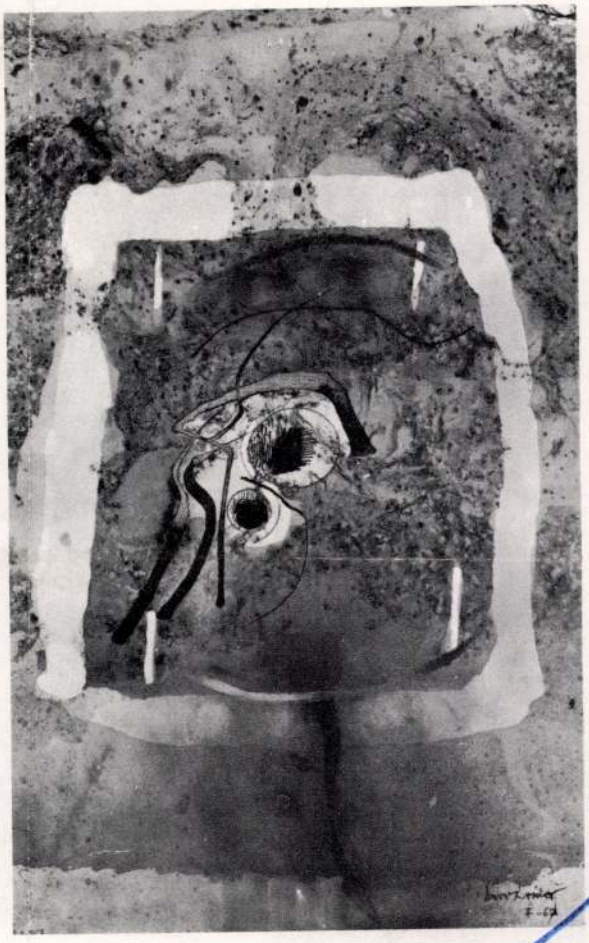

si a effetto d'acquario e certi decori-simboli o macchiettature goduti centimetro per centimetro, belle pitture eseguite in lavori fatti con la coscienza del sensibilista a ogni costo. Mi pare che la obiettività critica di Vittorio Fagone indicasse giustamente il processo immaginativo, espressivo, esecutivo e dopo questo l'angolo dei risultati, là dove il commentatore affermava: « Chiaramente Reiner ha puntato a una lettura del mondo che non ne sopprimesse i nessi evidenti, la qualità fenomenica; il rifiuto di una geometria finita è perciò esplicito quanto il bisogno di riguadagnare un vantaggioso punto di distanza per una visione analitica e attiva; se in questo processo le forme dell'invenzione incontrano le trame e ritmi nelle quali si sono dissolte-liberate strutture-oggetti esse appaiono tutte ricondotte a una interna coerenza, a un unico fuoco percettivo. Una poetica così stabilita ha un suo particolare orientamento rispetto all'universo di Klee; ma a noi pare che il rapporto più profondo e libero che lega l'opera di Reiner a quella del maestro di Berna sta nell'aver tratto profitto dallo studio incessante delle variazioni possibili dentro la tecnica, le tecniche dell'espressione visiva ».

Imre Reiner nacque nel 1900 a Versec, suo padre era scultore. Girò il mondo, fece molti mestieri; è pittore, disegnatore, xilografo, grafico: teorico anche, e perciò scrittore sulla grafica.

LA "BLU"

« Io faccio poche mostre all'anno, ma posso dire con orgoglio che sono tutte di un notevole livello, tutte culturalmente stimolanti. Si staccano dalla media. Nel '58, nella vecchia sede di via Andegari, ne feci una di Balla che qualunque museo mi avrebbe invidiato. La critica la ignorò completamente. Nessuno venne a vederla e non fu recensita ».

« Vuol dire che la critica non svolge degnamente la sua funzione, o che addirittura non ne abbia alcuna? ».

Peppino Palazzoli, fondatore e direttore della « Galleria Blu », arrivato a fare il gallerista nel '56 dopo anni di appassionato collezionismo, certamente tra i più moderni e più all'avanguardia tra i mercanti d'arte italiani, non ha esistazioni nel rispondere.

« No, la critica, quella onesta, ha una sua funzione, certamente. E' una componente essenziale, anche se molti dicono che se ne possa fare a meno, per il contatto tra l'artista e il pubblico. La critica (così come il mercante) è necessaria anche e soprattutto nell'interesse dell'artista ».

« Quali sono, secondo la sua opinione, i problemi più gravi, oggi, per i galleristi? ».

« I problemi sono sempre quelli. Il gallerista dovrebbe, anzi, deve, cercare di "vedere" prima degli altri, intuire le possibilità, le capacità dell'artista, il suo talento. Se il gallerista ha tutto questo, prima o poi finisce con l'affermarsi; se si sbaglia, finisce fatalmente nei pasticci ».

« Quale fu il suo primo acquisto come collezionista? ».

« Non diciamolo. Limitiamoci a dire che fu un acquisto sbagliato. Poi, però, ebbi la fortuna di avvicinare Sironi. Fu il sorgere d'un amore che è tuttora vivo ».

Peppino Palazzoli. Il motore primo della galleria Blu.

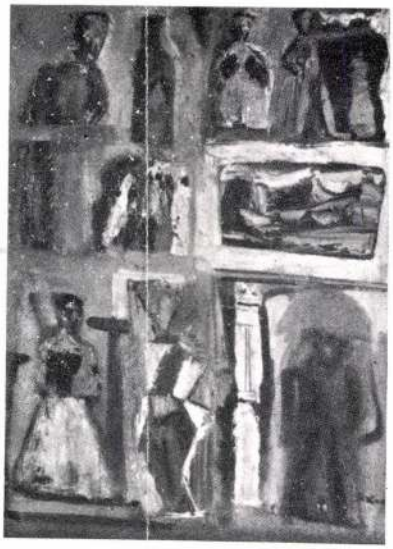

Alla prima mostra della « Blu »: Sironi, una paginetta di quel catalogo.

Già, l'amore di Palazzoli per Sironi. A questo cantore della grigia poesia della città Palazzoli dedicò la mostra con cui nel '56, nella vecchia sede di via Andegari, cominciava con la « Galleria Blu » la sua attività di gallerista. Antiche e attuali passioni per le avanguardie di ieri, con lo sguardo al domani.

Palazzoli fu uno dei pochi ad avere fiducia in Fontana sin dall'inizio.

« Quando gli offrii di fare il contratto con me, mi prese per un matto », dice Palazzoli riferendosi al pittore delle tele bianche e tagliate. « "Ti vuoi rovinare" mi disse Fontana. Non credeva nemmeno lui che si potesse puntare su di lui stesso. Era rassegnato a non essere capito, era rassegnato a considerarsi lui stesso come pittore che non si vende. Poi, molto più tardi, vennero tutti gli altri riconoscimenti, venne la Biennale ».

La Biennale, già. « Saper vedere » dice Palazzoli. Guardando i premiati della Biennale, non si può davvero dire che Palazzoli non sappia « vedere ». I nomi più grossi passati dalla sua galleria o attinenti sono stati tutti premiati alla Biennale: Lucio Fontana nel '66; Ennio Morlotti nel '62; Emilio Vedova nel '60; poi ci sono Alberto Burri, primo premio alla Biennale di S. Paolo del Brasile nel '65, e Gianni Dova, premio Bergamo '59. Non si può « saper vedere » se non si ha un briciolo d'animo d'artista: e aggiungerei, sottolineando, se non si possiede il senso del timoniere, nel mare difficilissimo dell'arte moderna e modernista.

Fernando Mezzetti

IMRE REINER POETA DELLA IMMAGINE E DELLO IMMAGINARIO

Le opere dell'ungherese Imre Reiner esposte in un lungo turno (quindi largamente viste) alla milanese Square Gallery si potevano facilmente giudicare. Erano opere magnifiche, per conduzione e coloriture. Le doti d'immaginazione, la inventiva dell'artista rendevano i dipinti a olio e i guazzi, le « tecniche miste » visivamente appassionanti. S'è scritto altrove che l'immagine sensibile e l'immaginario facevano pittura insieme: elementi uniti, saldi, anche dove l'immagine si smagriva, dove s'era sciolta in una convenzione ideale, dov'erano dei composti evidentissimamente solo attinti alla interiorità semiconscia.

Molto suggestivi certi « schermi » pittorici qua-

« Scoperta senza significato ».

« Gemme d'autunno ».

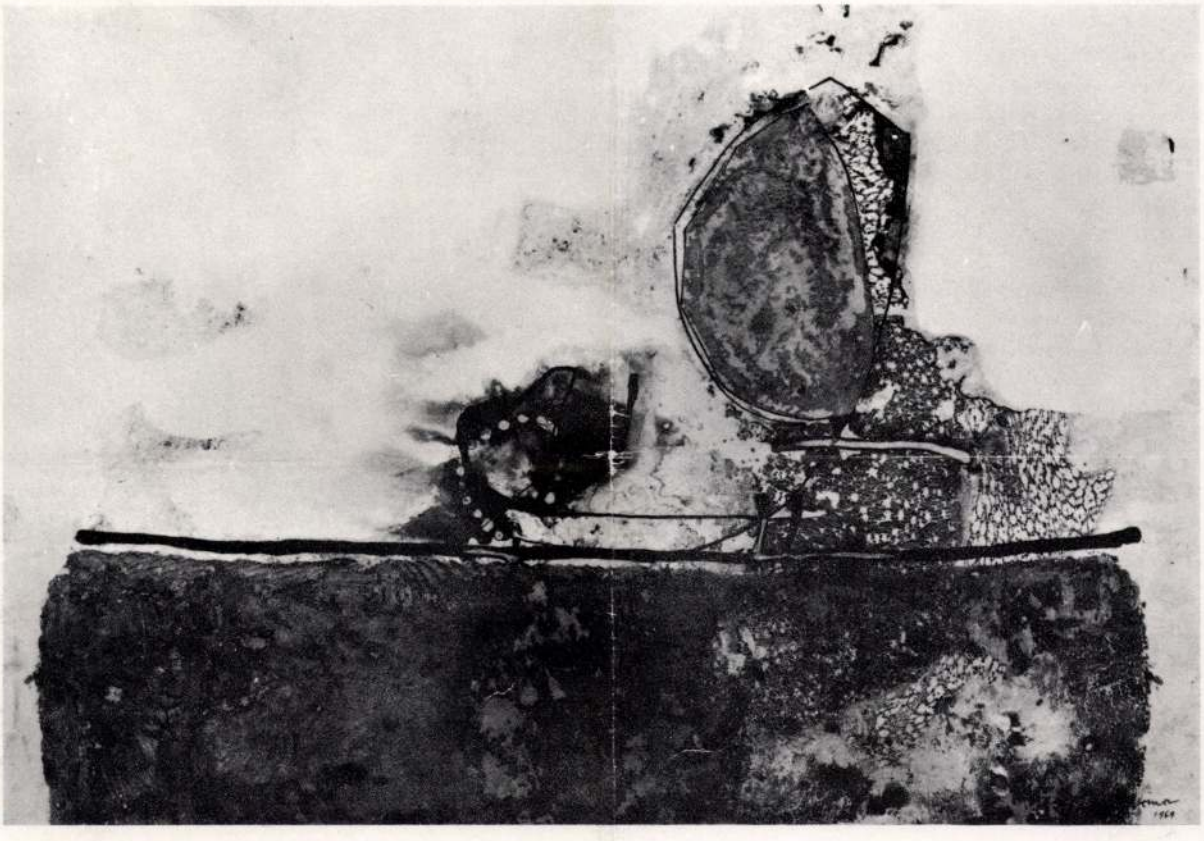

Canto d'amore (1914).

Figura di donna metafisica.

Già nel 1914 Pierre Roy subiva l'influenza di De Chirico: tanto che verso il 1919 cominciò a dipingere spiagge surreali. Max Ernst e Salvador Dalì scoprirono quadri di De Chirico nella rivista « Valori plastici » e ne vennero decisamente influenzati anche loro. Il quadro Il cervello del fanciullo *(1917) spronò Max Ernst all'esecuzione del suo dipinto « Pietà, ou Révolution à la Nuit ». Non meno determinante fu l'influenza esercitata sullo stesso Max Ernst, soprattutto nei primi « collages », dall'opera del De Chirico* I pesci sacri *del 1919. Nell'immaginario « Incontro di Amici » di Ernst (1922) De Chirico appare sotto la forma di una statua dietro l'effigie di Breton. Nei quadri di Magritte, anni venti, figurano oggetti degli stessi interni metafisici di De Chirico e anche manichini da sarto. Attraverso le finestre di Pierre Roy si scorgono i castelli della Loira: trasparente ricordo di palazzi e castelli del De Chirico; le cui torri, immutate, popolano anche i primi paesaggi di Yves Tanguy. I primi lavori di Salvador Dalì contengono quelle dechirichiane tele dipinte che sono i caratteristici « quadri nel quadro » dell'epoca ferrarese, assunti proprio alla lettera: esempio della molteplice complessità del reale visibile. Fra gli artisti più recenti, ricevono suggestioni decisive da De Chirico, Paul Delvaux, per la sua predilezione per notturne piazze di mercato deserte e stazioni ferroviarie frequentate soltanto da sonnambuli; Eugène Berman, con il suo gusto per le scene romantiche sulla riva del mare; Rudolf Hausner, affascinato dalla sobrietà delle facciate di antiche case viennesi...*

69° Anno N. .....

L'ECO DELLA STAMPA

(L'Argo della Stampa: 1912 - L'Informatore della Stampa: 1947)

UFFICIO DI RITAGLI DA GIORNALI E RIVISTE
FONDATO NEL 1901 - C.C.I.A. MILANO N. 77394

Direttori: Umberto e Ignazio Frugiuele

VIA GIUSEPPE COMPAGNONI, 28

1021 **20129 MILANO**

Telefono 723.333

Casella Postale 3549 - 20100 Milano
Telegr.: Ecostampa - Milano - C/C/Postale 3/2674

LEGGASI A TERGO

LEGGASI A TERGO

ARTE RAMA
PIAZZA S.FRANCESCA ROMANA 1
20129 MILANO

MAG 1971

GIU 70

L'ECO DELLA STAMPA - MILANO - L'ECO DELLA STAMPA - MILANO
DELLA STAMPA - MILANO - L'ECO DELLA STAMPA - MILANO - L'ECO
STAMPA - MILANO - L'ECO DELLA STAMPA - MILANO - L'ECO DELLA
MILANO - L'ECO DELLA STAMPA - MILANO - L'ECO DELLA STAMPA
L'ECO DELLA STAMPA - MILANO - L'ECO DELLA STAMPA - MILANO
DELLA STAMPA - MILANO - L'ECO DELLA STAMPA - MILANO - L'ECO
STAMPA - MILANO - L'ECO DELLA STAMPA - MILANO - L'ECO DELLA
MILANO - L'ECO DELLA STAMPA - MILANO - L'ECO DELLA STAMPA

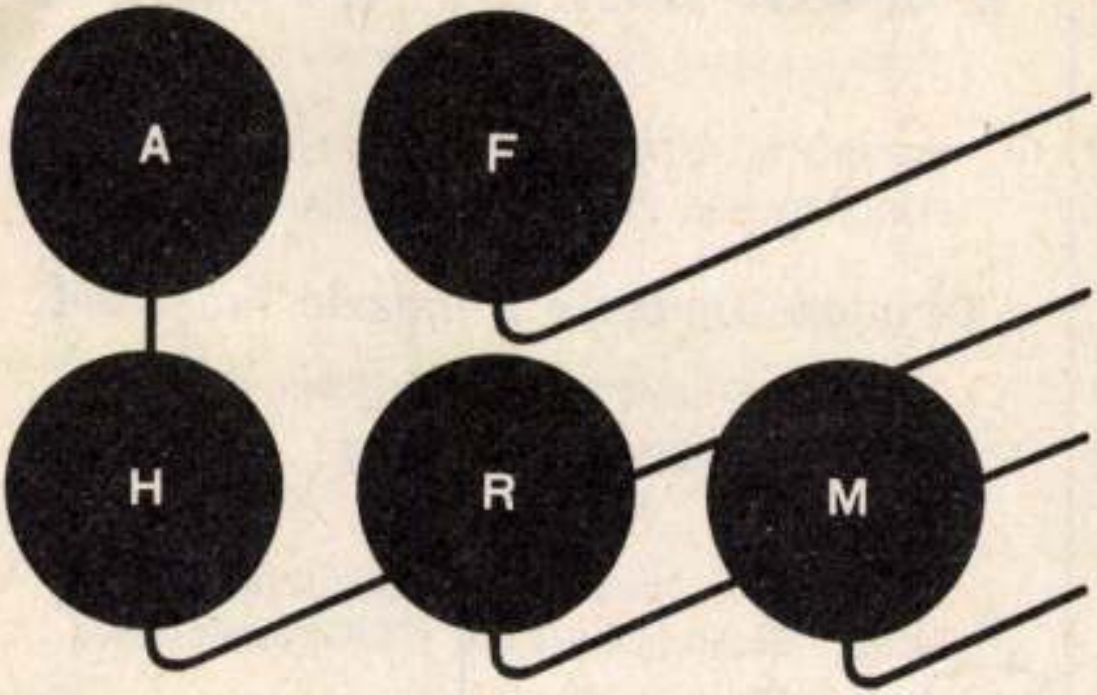

OLIVETTI PER CHI SCRIVE

Non solo per gli uffici, non solo per la casa: Olivetti produce anche le macchine per scrivere destinate a chi fa dello scrivere il proprio mestiere, a chi vuole scrivere da sé e scrivere molto.
Olivetti **Studio 45**, la semistandard manuale che può essere trasportata facilmente dovunque occorra.
Olivetti **Linea 88**, la macchina manuale più robusta e completa.
Olivetti **Praxis 48**, la macchina elettrica del professionista.

Reuter Imre
festő.

Életének fontosabb állomásai
voltak.: Frankfurt am Main,
Firenze, London, Párizs, Chicago
New-York.

Dercsényi Dezső: Reuter Imre 70 éves
Művészet, 1970 június - 31 kép

Reuter Imre
festő

A Svájcban élő magyar
származású festőművész
könyvillusztrátor 1900. aug.
18-án született Versecen.

Dercsényi Ivánː Reuter Imre 70 éves
Művészet, 1970. ~~április~~ június - 31 lap

Reiner Imre
festő

1918-ban vándorolt ki
Magyarországról, tanulmá-
nyait Stuttgartban végezte.

Deveinyi Iván: Reiner Imre 70 éves
Szabadszt, 1970 gyapis - 31 lap

Reiner Imre,
festő

„Pásztorlány"
(nyomo)

Dévényi Iván: Reiner Imre 70 éves
Művészet, 1970. ~~[illegible]~~ junius – 31 lap.

Please turn
over

Reiner Imre
festő.

1964-ben magyar grafikai sorozattal vett részt a lugánói Villa Ciani-ban megrendezett nemzetközi kiállításon.

Devényi Iván: Reiner Imre 70 éves
Műveszet, 1970. genius - 31 kap

Reiner Imre

festő

A művész grafikai technikákkal, valamint a nyomdászat és betűtörténettel foglalkozó szakiróként tevékenykedik. Maga is tervezett több betűcsaládot.

Devényi Iván: Reiner Imre 70 éves
Művészet, 1970. junius – 31 kap

Reiner Imre
festő

Festményeit 1961 előjen egy kererni, ugyancsak ez év végén egy zürichi Galeriax állitotta ki. 1969 tavaszán a Chiasso-i „Galleria Mosaico"-ban nyilt tárlata.

Devényi Ivan Reiner Imre 70 evis
Müvészet, 1970 junius - 31 lap.

Reiner Imre
festő-

Reiner a távolkeleti rajz és
fametsző-művészetet is Klee,
valamint Georges Braque mű-
veszetét erre a leghőzelebbinek.

Devényi Iván: Reiner Imre 70 éves
Művészet, 1970. junius - 31 kap.

Reiner Imre

festő -

Képeit és rajzait, érzékenység, artisztikum, magasfokú művészi tudás jellemzi.

Devényi Iván Reiner Imre 70 éves
Művészet, 1970. junius - 31 lap

Reuter Imre

festő -

Alkotásai olaj és temperaképek,
akvarellek, rajzok és sokszorosított
grafikák. Különféle figuratív és
nonfiguratív darabok találhatók.

Devecseri Ivain: Reuter Imre 70 éves
Művészet, 1970. június - 31 lap

Pierre Jamet

Jean-

Attention, cet ex. est temporalisé,
donc collé, rayez si nécessaire
graphes. Inutile de garder ce
montage dans dossier tableaux.

Devenir Jean: Pierre Jamet 70 ans
Miércoles, 1970. junio - 31 lop

Reich Imre
festő.

Aristophanész „A békák" c. komédiá-
jához készített rajzsorozatáról „The Times
Literary Supplement" 1962. szept. 21-i
száma közölt méltatást.

Dévényi Iván: Reich Imre 70 éves
Művészet, 1970. június - 31 lap.

Reiner Imre

festő

Az 1963-ban Svájcban közreadott bilingvis József Attila kötetet illusztrálta.

Devényi Iván: Reiner Imre 70 éves
Művészet, 1970. junius - 31 kap.

Reiner Imre
festő -

1948-ban illusztrálta Heinétől a
Ferenczi éjszakák"-at, 1964-ben
"Puskin „Pique Dame"-ját, Chamisso
elbeszélését a „Peter Schlemil"-t,

Devényi István: Reiner Imre 70 éves
Művészet, 1970. junius - 31 kap

Reinier Imre

festő.

1923-ban illusztrálta az Illiászt
1941-ben a „Don Quijote"-t, 1942-
ben a Voltaire „A babiloniai király-
bány"-t.

Devényi Iván: Reinier Imre 70 éves
Műveszet, 1970. ~~[illegible]~~ Jennes 31 lap

Dernières Nouvelles
Paris

1923 – Nous [illegible] en Allemagne
1941 – Nous [illegible] "A bientôt
sur l'autre rive"
Henry "F."

Dernier mot : Dernières Nouvelles de
Mulhouse, 1940. ~~Adieu~~ Au revoir
Paris

Reiner Imre
festő -

A művész munkásságának
igen számottevő részét alkotják
a grafikák, hónyvillusztrá ciók.

Devényi Iván: Reiner Imre 70 éves
Műveszet, 1970. ~~[illegible]~~ - 31 lap

Reiner Imre graf.

magyar kórmazósú művék, Via Tonello 17, 6977, Lugano-Ruvigliana, Schweiz.

International Directory of Arts I.

Berlin 1965/66 8 közlése alapján

Reiner Imre

festő

A külföldön elismert művésztől
itthon hivés nő ésik, a Művészeti
Lexikon is kihagyta nevzóraból.
1968 évi Jelenkor pecsi folyó ir atban
Bodri Ferenc ír a művészről.

Devényi Iván: Reiner Imre 70 éves
Művészet, 1970. jennis – 31 lap

MDK

Reiner Imre

festő, grafikus, betűművész, fametsző

magy. származású, 19után emigrált. Most Svájcban él. Sokoldalú. Betűtipusai, 1.) Meridián 1929 ben jelent meg. offenbachi klingspor betűöntödénél 2. Gotika 1933 ban jelent meg. 1931-35 között a Bauerische Giesereinél a Corvinus (ábrák)

Szántó Tibor: A nyomtatott betűművészete. Magyar Grafika 2. évf. 1958, 3 sz Melléklet.

MOK

Reiner Imre
Lipografus

Külföldön élő és világszerte elismert
lipografusművész. Typographia c.
könyvéből négy példa.
Két angol és két német könyvcímlap.
A rajzos elemek - nagyrészt fametszetek.

Szekely Artur: Typografiánk időszerű kérdéseiről
Magyar Grafika 1957. I. évf. 1-2 sz. 23 l.

Imre Reiner

square gallery
20121 Milano
piazza Liberty, 8
tel. 798268

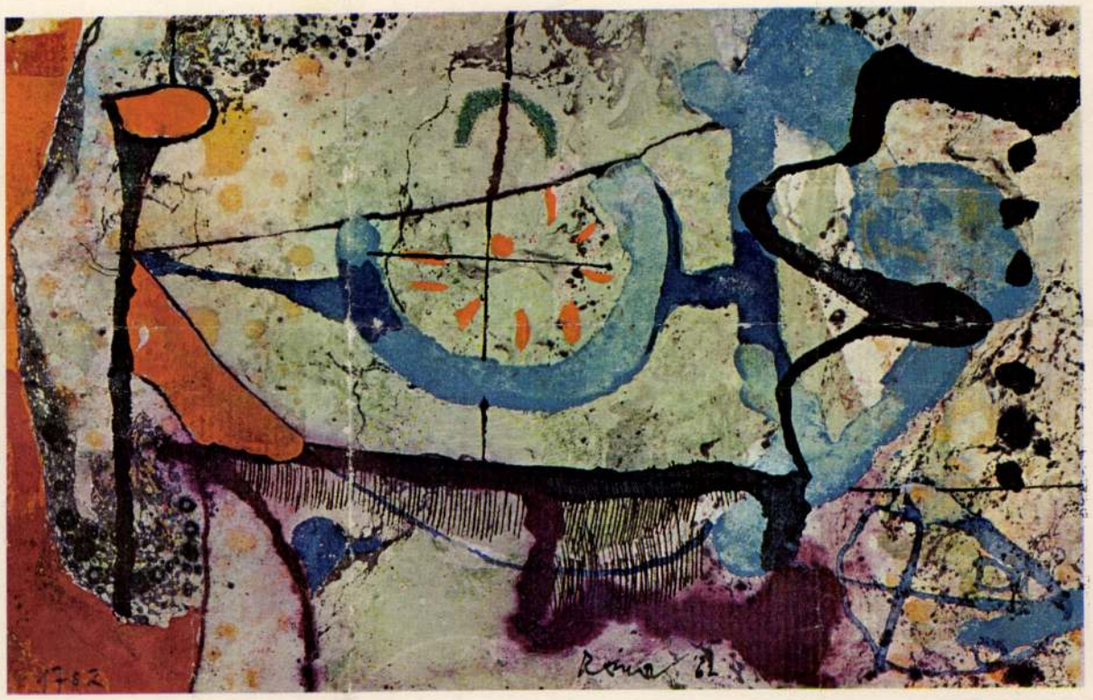

La scarna, accesa ed essenziale immagine lirica del mondo che Imre Reiner ha conquistato risulterà sorprendente a chi incontra per la prima volta l'opera, sino ad oggi poco nota in Italia, dell'artista. E' un'immagine determinata da un'esperienza singolare ed autentica della cultura espressiva europea del nostro secolo: Reiner ha lavorato come pittore e incisore (ma anche disegnatore di alfabeti tipografici, designer) intensamente sin da giovane in Ungheria, in Germania, in Francia, per un certo periodo negli Stati Uniti — prima di stabilirsi nel Canton Ticino —. Un'immagine non dispersa perchè il filo della ricerca nella quale l'artista si è impegnato per cinquant'anni ha coinvolto momenti, tecniche e operatività diverse verso un'unica sintesi. L'opera degli ultimi anni può dimostrare come la ragione profonda e costante di tutto il lavoro di Reiner sia stata la tensione verso una lucida e libera chiarezza immaginativa.

C'è nella storia di Reiner, ungherese, figlio di uno scultore e precocemente avviato a l'arte, un episodio rilevante oltre lo « spessore » dell'avvenimento stesso. Un incontro con Klee (che ha avuto da Schlemmer le incisioni dell'artista giovanissimo e lo ha invitato a Weimar).

Reiner ricorda l'ambigua difficoltà di quell'incontro: Klee sorpreso della giovane età di Reiner già raffinato incisore; Reiner imbarazzato dal dialogo diretto con uno dei rari artisti che ha guardato con intelligente ammirazione; Klee che raccomanda al giovane artista di non aver paura a staccarsi dalla natura; lui che ribatte di non potersene staccare per una « necessità personale », un bisogno di identificazione.

Nei lunghi anni di peregrinazioni per l'Europa e l'America nel silenzio operoso della sua villa (sospesa sopra l'ambigua serenità del lago di Lugano), Reiner deve aver scoperto, verificato, senso e direzione dell'ammonimento di Klee: il mondo riguadagnabile oltre « la porta verso il profondo », nella determinazione acuta di una nuova chiara percezione. Però egli è anche rimasto in una sua singolare fedeltà agli «oggetti naturali»; un ricercarne nella distanza della visione destino, essenza e voce.

Muovendo da una esperienza grafica che oggi deve considerarsi tra le più affinate e sapienti, Reiner ha operato sul valore essenziale del segno, sulla sua possibilità generativa. Cioè nel lavoro dell'artista è il segno (tagliente, continuo) che viene ad organizzarsi in una immagine; e se il segno vive nella sua continuità, l'immagine è vitale nella immediatezza della sua apparizione. E' un'immagine non allusiva, sottratta a ogni spazialità fisica dall'uso di un campo cromatico che non ha cedimenti, pause di tensione, ripiegature prospettiche, assoluta nella capacità di assorbire-dissolvere una materia colorata discontinua. Se il segno identifica nell'immagine un'*essenza*, la spazialità ne libera un *destino* contrapposto alle dimensioni di tempo e di durata, una diversa inarrestabile libertà. Dentro queste dimensioni il mondo che Reiner anima ha una corrispondenza singolare — non certo quantitativa, mimetica — con una realtà percepita, inalienabile. Un trapasso acuto — che è il punto di massima tensione immaginativa — verso un'attesa o un dissolvimento della stessa realtà: costruzione di una trasparenza. Un'immagine condensata come un monogramma (e spesso è anche tale), esplosa come se risultasse intrattenibile. Una *voce* che non s'affievolisce, non grida mentre chiama, interroga, dà nome.

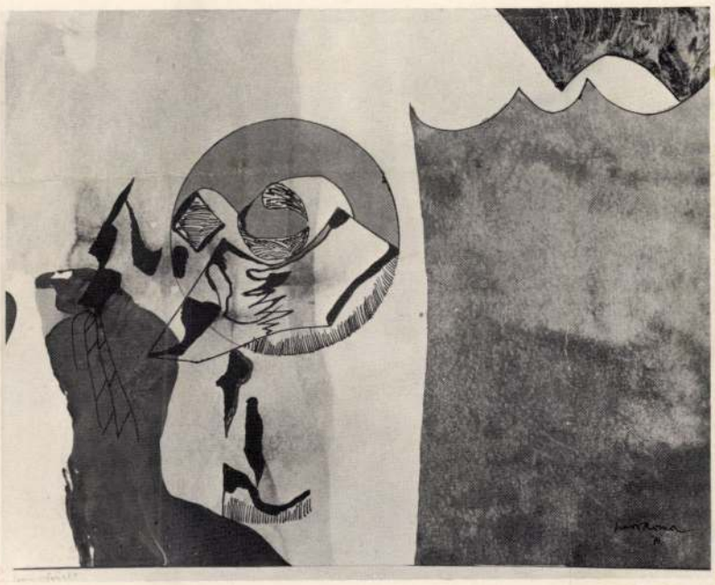

Chiaramente Reiner ha puntato a una lettura del mondo che non ne sopprimesse i nessi evidenti, la qualità fenomenica; il rifiuto di una geometria finita è perciò esplicito quanto il bisogno di riguadagnare un vantaggioso punto di distanza per una visione analitica e attiva; se in questo processo le forme dell'invenzione incontrano le trame e ritmi nelle quali si sono dissolte-liberate strutture-oggetti esse appaiono tutte ricondotte a una interna coerenza, a un unico fuoco percettivo.

Una poetica così stabilita ha un suo particolare orientamento rispetto all'universo di Klee; ma a noi pare che il rapporto più profondo e libero che lega l'opera di Reiner a quella del maestro di Berna sta nell'aver tratto profitto dallo studio incessante delle variazioni possibili dentro la tecnica, le tecniche dell'espressione visiva.

L'esaltata felicità del segno — la inconfondibile peculiarità che gli estimatori dell'opera di Reiner sanno riconoscere a prima vista in ogni sua opera (una continuità acuta, mai ridondante, mai effusa) — è il frutto di una ricerca che si pone come esemplare per quell'insistere senza tregua verso una unità dell'immaginazione tentando di svelarne la complessa e infinita estensibilità, verso una singolare purezza senza nessuna artificiosa commozione.

Vittorio Fagone

The scanty, ardent and essential image of the world which Imre Reiner has achieved will certainly surprise those who meet for the first time this artist's work, still little known in Italy. It is an image determined by a peculiar and authentic experience of the European expressive culture of our century: since his youth Reiner has been working very much as a painter and engraver (but also drawing typographic alphabets and as a designer) in Hungaria, Germany, France and for a certain period in the United States before settling down in Switzerland's Canton Ticino. A never dispersed image, because the trend of the research which the artist has developed in the work of fifty years, has made different moods, techniques and operations converge into an only synthesis. His recent paintings show how the constant and deep reason of Reiner's work was the tension towards a lucid and free imaginative clarity. There is in Reiner's life (he is Hungarian, the son of a sculptor and was very early set on art) an outstanding episode which goes beyond the importance of the event itself: Klee, who had received from Schlemmer the engravings of the young artist, had invited him to

to his peculiar desire to communicate through symbols; they bear no cultural connexions nor they use any object already full of meaning. To make ourselves clear, his readings include Nietzsche's Zarathustra and William Blake. The artist is more native and direct than premeditated and intellectual. For more than ten years, with a refined technique which someone ventured to compare to Cagli's, in his paintings Vasconi makes human bodies writhe, dilate, dismember, mingle and blend with the surrounding natural elements, alluding to them, until they loose their figure features in order to stress their dynamic and plastic elements. Human anatomy of an unseparate nature. And the plastic values tend to symbolize a situation or a condition. We cannot grasp the "place" of the happening. Even his titles reveals his intentions. The artist is more convincing when he frees himself from all representative prejudices. He is less so, when he seems urged, as he does in some paintings, by a desire for "clarity" arising from his strictly figurative origins; that is, when there appears again not so much the figure — which remains his starting point — as a physiognomical characterization

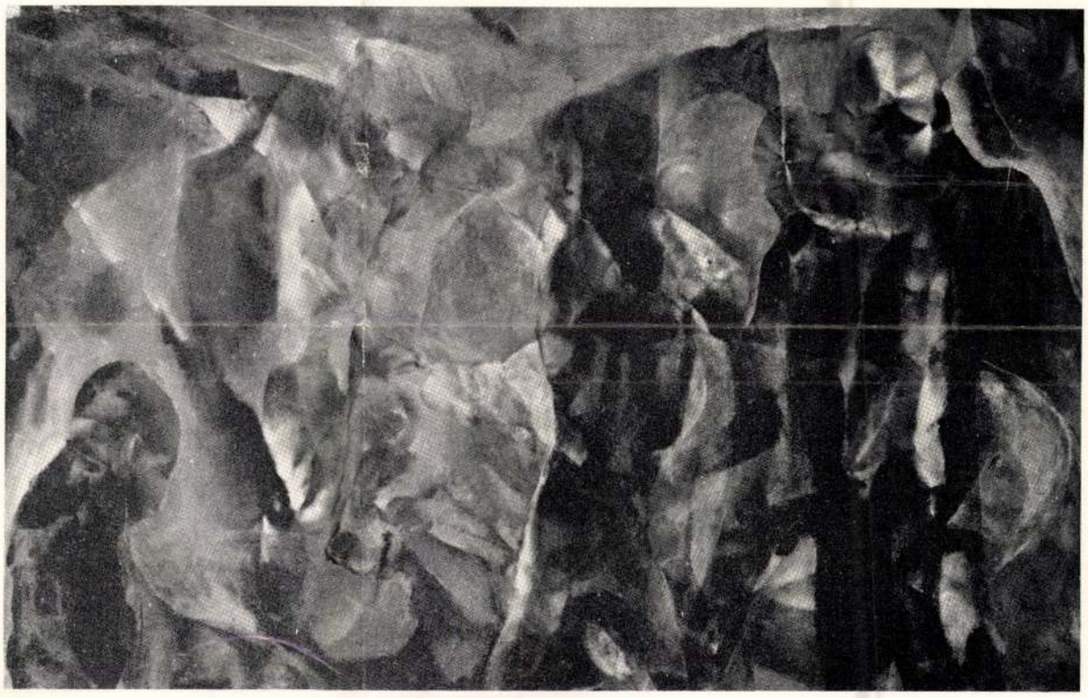

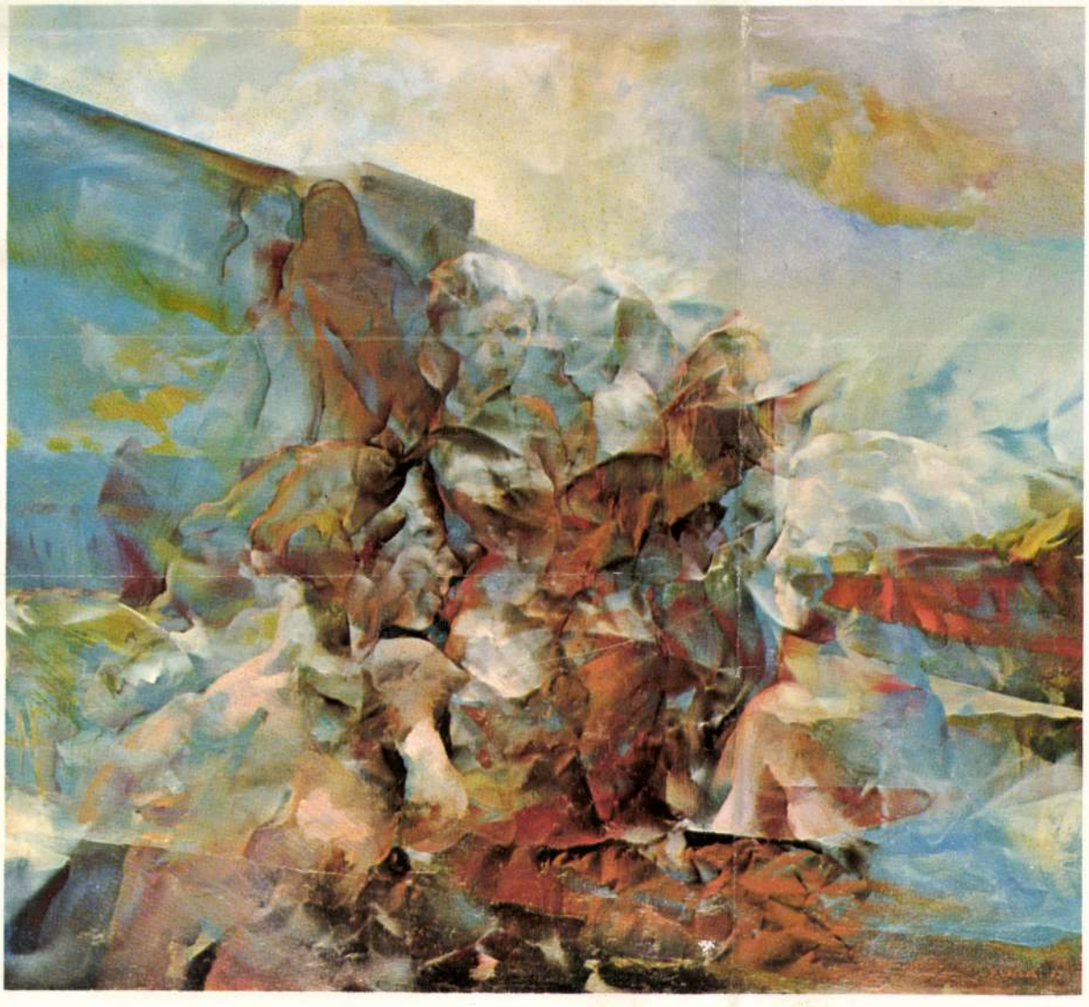

of faces, which ends by denying (and at the same time the painting acquires larger structures — which is positive) that ambiguity which, if it is fundamentally necessary to the metaphore wilfully sought after by the artist, is also an indispensable mark of poetry. Which Vasconi, however, has achieved more than once.

Roberto Sanesi

Weimar. Reiner remembers how ambiguously difficult their meeting was: Klee was surprised by such a refined engraver being so young; Reiner was awestruck by the direct dialogue with one of the few artists to whom he had looked with admiring intelligence. Klee urged the young artist to sever himself from nature and Reiner replied that he could not tear himself away from it because of a "personal need" to identify himself in nature.

In his long years of travelling through Europe and America, in the active silence of his villa (perched on the abiguous serenity of the Lake of Lugano), Reiner must have discovered and verified the meaining and the direction of Klee's warning: the world to be recovered beyond "the door towards inner depth", in the acute determination of a new and clear perception. But he has also remained peculiarly faithful to "natural objects", searching for their fate, essence and voice in the remoteness of vision.

Moving from a graphic experience which must today be considered amongst the most refined and skillful ones, Reiner has worked on the essential value of the line on its generating possibilities. That is, in this artist's work it is the line (cutting and continuous) which organizes an image; and if the line lives in its continuity, image comes to life in its sudden appearing. It is not an allusive image, being deprived of any physical spaciality by the use of a rigid chromatic field devoid of tension breaks and perspective plies; it is an image absolute in its capacity of absorbing-dissolving a discontinuous chromatic matter.

If the line identifies an essence *in the image, spaciality frees its* fate *from time and duration dimensions and brings out a different freedom. Within these dimensions Reiner's world has a peculiar correspondance — certainly not quantitative, but mimetic — with a strongly perceived reality. A tense passage — which is the point of the strongest imaginative tension — onto expectancy or dissolution of reality itself: the construction of a transparency. An image condensed in a monogram (and often it really is one) exploding as though uncontainable. A* voice *which never becomes feeble and does not cry while calling and asking.*

Clearly, Reiner has aimed at a representation of the world which would not suppress its evident connexions and phenomenic qualities; his refusal of a finite geometry is as evident as his need to regain a vantage point for an analytical and active vision; if in this process the invented forms meet with the patterns and rythms in which structures-objects have been dissolved-liberated, they all appear to have been brought back to an inner coherence and perceptive fire.

A so constructed poetic attitude has a peculiar reference to Klee's world; but we think that the deepest and freest link of Reiner's work to the Berna master consists in having learned much from the uninterrupted study of the possible variations within the techniques of visual expression.

The happy aptness of his sign — that unmistakable peculiarity which the appreciators of Reiner's work can recognize at first sight in each one of his works (a tense continuity, never redundant nor overspreading) — is the result of an exemplary research restlessly aimed at achieving unity in imagination by trying to discover its complex and endless extensibility, and at a peculiar purity without any artificial emotion.

Vittorio Fagone

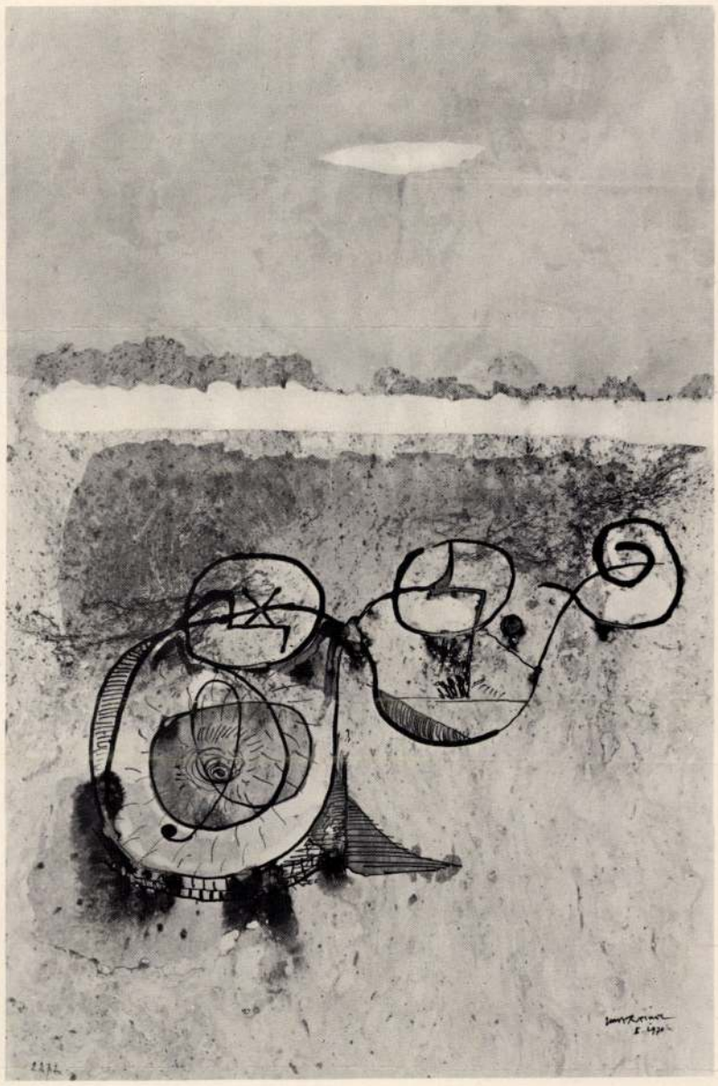

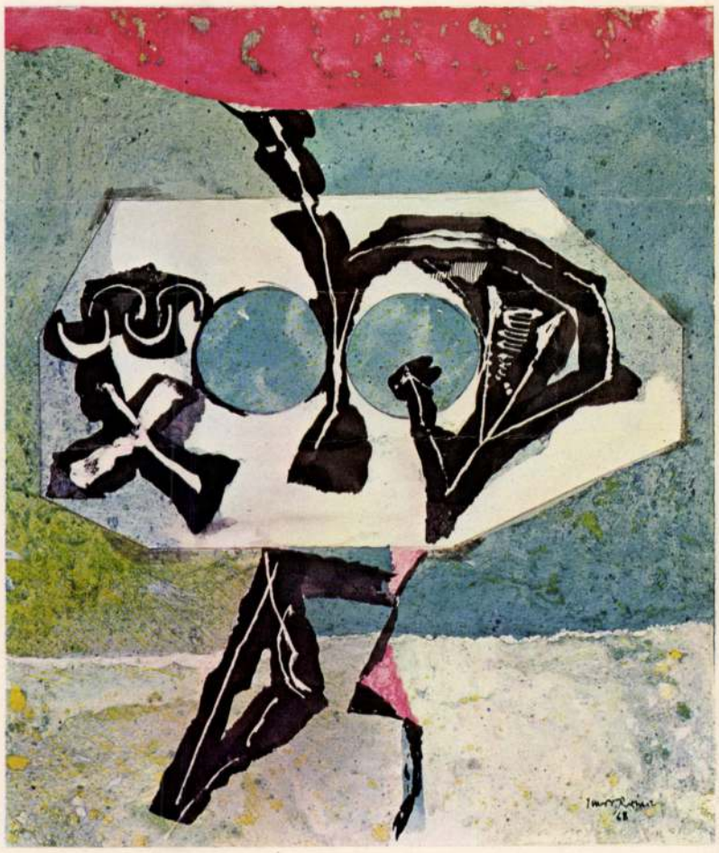

Pope

PLURIMA
Galleria d'Arte
Contemporanea
30026 Portogruaro
via Garibaldi, 42
tel. 71387

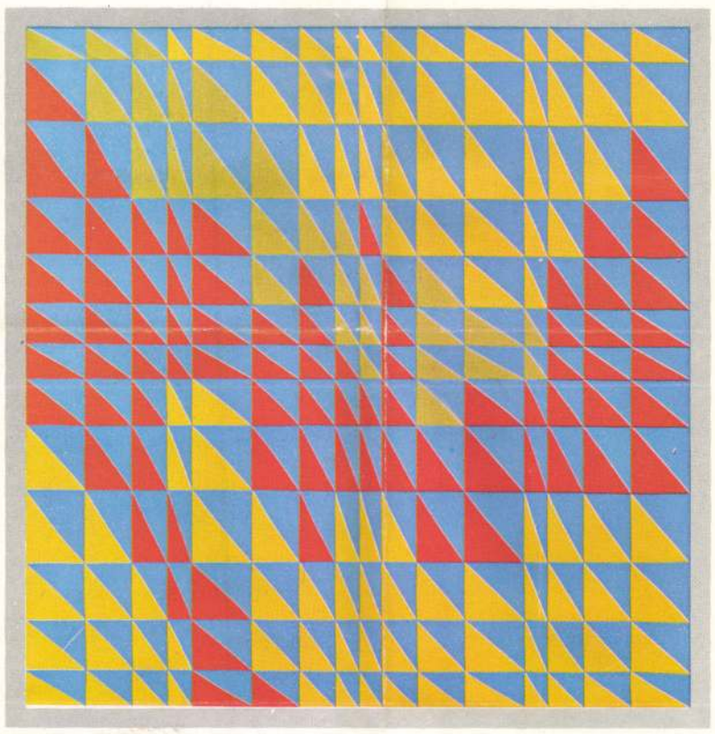

Mi ha colpito la forma fondata sul legame di variazioni rarefatte costruite di elementi recuperati da una estetica ottica, così sapientemente rivissuti, che quel che per assuefazione storica ci si attendeva usabile nient'altro che in una ardita frenesia ripetitiva, in Pope si esalta di tensione inconsueta attraverso la moderazione di un calcolo sensibilissimo.
E' come se una purga introspettiva rianimasse, e trasalisse su argomenti estenuati; eppure li lascai ancora sotto l'apparenza di elementi consueti.
Quasi trincerato nella sua modestia, accettando un suggerimento, rinnova.
Si potrebbe osservare: la sua vocazione è così potente che fa poesia parlando quotidiano.
La più rappresentativa di questo tono mi pare la serigrafia degli otto cerchi, capaci di sintesi, perchè mossi nella rotazione che, nel settore mancante, si fa tempo.
E' facile sottovalutarlo, specie per chi, investito di storicismo e carente di reattivi individuali attua una lettura impoverita, svalutandolo nei richiami piuttosto che godendolo nei nessi.
Ho visto nascere queste cinque serigrafie.
Testimone ammirato di un'innata eccezionale perizia esecutiva, ho compreso per prudenti accenni e nella successione dei tempi, lo scrupolo immaginativo che affina coerenze nel pensiero formale e cromatico di Pope.
La purificazione gli è congeniale, spontanea, sfocia come risvolto di una coscienza naïf anche contro i propositi di frattura e unifica le contrapposizioni pensate.
Un candore che lo esclude da cavillose ovvietà di dialettico di moda e lo difende dall'aggressione della natura, che tuttavia compare anche se non appare, nella sua arte, assedia (lo si capisce proprio dall'esigenza riduttiva, che la propone nello schema) nei suoi inesorabili sottintesi nefasti.
Egli la pone come indicazione nostalgica o serena; è tuttavia rinuncia, fin nel suo nascere, per « altro » che è civiltà. A livello cosciente Pope, sembra o crede di respingerla, quest'ultima, rifiutarla, ma non per ingenui ritorni alle origini, ipocriti, se fossero in altri, ma piuttosto per una vittoria, invece, delle intenzioni.
Egli realizza questa vittoria, nella lirica di un fatto dimostrativo. La sua arte è appunto testimonianza, specchio di coscienza ben intenzionata.
Indica il superamento della lotta con il mondo, fredda come una punta penetrante, o lo spera, in uno spostamento verso l'alto:, in risalto di misura.

Massimo Bottecchia

dalla presentazione della cartella di 5 serigrafie: « Dualità ».

Pope è nato a Portogruaro il 24 luglio 1942. Nel 1957 è allievo di Montanarini presso il Liceo Artistico di Roma. Nel 1961, lasciata Roma, si trasferisce a Fano dove consegue il diploma di Maestro d'Arte sotto la direzione dello scultore Mannucci. Nel 1963 frequenta a Venezia la scuola del nudo. Nel 1964 si iscrive al corso di pittura diretto dal maestro Saetti dell'Accademia di Belle Arti di Venezia, diplomandosi nel 1968. Dal 1960 è presente con mostre personali e collettive in varie città italiane.
Vive e lavora a Portogruaro.
Il Pittore espone dal 7 al 20 febbraio alla Gelleria Fiamma Vigo, via Principessa Clotilde 1, Roma.

I have been impressed by Pope's forms, based on the connexion between rarefied variations, construed of elements recovered by optical aesthetics and so knowingly revived that what we considered, out of historical habit, as usable in a frantic repetition only, in Pope attains an unusual tension through a subtly calculated measure. As though an introspective purification gave life again to exhausted arguments, but leaving them their usual aspect.
Almost trench-sheltered in his modesty, by accepting a suggestion, Pope makes it new. One could say that his vocation is so strong that of everyday life he makes poetry. In my opinion and in this sense, the most representative silk-screen work is the one of the eight circles, which are capable of synthesis, because they are moved by rotation that, in the missing section, becomes time.
Pope may be easily underestimated, especially by those who, weighd upon by historicism and poor in individual response, read his works superficially, wasting their attention on references instead of giving it pleasure by saerching connexions.
I have seem these five silk-screen prints come to life.
I was full of admiration in witnessing his in-born exceptional skillfulness and I have understood, by careful hints and in the successions of times, the imaginative conscentiousness which guides Pope in his formal and chromatic research.
Purification is congenial to him and spontaneously arising from his naif *conscience, it unifies contrasts and oppositions.*
He is candid enough to be saved from the fashion of obvious and pedantic dialectics and to defend himself from nature's aggression, which however hiddenly appears in his art (revealed by the artist's need to reduce it to a scheme) and besieges it with its inexorable and fatal undercurrents.
He places it as a nostalgic or serene indication; however, since its very birth, it stands for renunciation in favour of a "something else" which is civilization. In his awareness, Pope seems or thinks to reject and refuse the latter, not because of a candid return to origins, which in others would be hypocritical, but for the victory of his intentions.
He attains this victory in the lyrics of a demonstrating deed.
His art is an evidence, a mirror of a well-meaning conscience.
It reveals the overcoming of the struggle with the world, as cold as a piercing point, or hopes in it, shifting to the act, in strict measure.

Massimo Bottecchia

(from the introduction to the portfolio of five silk-screen prints « Duality »).

Pope was born at Portogruaro on the 24th July 1942. In 1957 he attends Montanarini's courses at Rome Art High School. In 1961 he leaves Rome and moves to Fano where he obtains his Art Master degree under the direction of the sculptor Mannucci. In 1963 he attends the Nude School's courses in Venice. In 1964 he starts a painting course given by Saetti at Venice Art Academy and obtains his degree in 1968. Since 1960 he holds perscnal and collective exhibitions in several towns. He lives and works at Portogruaro.
The painter holds an exhibition of his works from the 7th to the 20th February 1973 at "Fiamma Vigo" Gallery, via Principessa Clotilde 1, Rome.

LEGGASI A TERGO

71° Anno N. .....

L'ECO DELLA STAMPA

(L'Argo della Stampa: 1912 - L'Informatore della Stampa: 1947)

UFFICIO DI RITAGLI DA GIORNALI E RIVISTE
FONDATO NEL 1901 - C.C.I.A. MILANO N. 77394

Direttori: Umberto e Ignazio Frugiuele

VIA GIUSEPPE COMPAGNONI, 28
1021 **20129 MILANO**

Telefono 723.333 - Casella Postale 3549
Telegr.: Ecostampa - Milano - C/C/Postale 3/2674

LEGGASI A TERGO

ARTE 2000
PIAZZA DEL LIBERTY 8
20121 MILANO
Giulio Reiner

GEN 1973

FEB 1973

L'ECO DELLA STAMPA - MILANO - L'ECO DELLA STAMPA - MILANO
DELLA STAMPA - MILANO - L'ECO DELLA STAMPA - MILANO - L'ECO
STAMPA - MILANO - L'ECO DELLA STAMPA - MILANO - L'ECO DELLA
MILANO - L'ECO DELLA STAMPA - MILANO - L'ECO DELLA STAMPA
L'ECO DELLA STAMPA - MILANO - L'ECO DELLA STAMPA - MILANO
DELLA STAMPA - MILANO - L'ECO DELLA STAMPA - MILANO - L'ECO
STAMPA - MILANO - L'ECO DELLA STAMPA - MILANO - L'ECO DELLA
MILANO - L'ECO DELLA STAMPA - MILANO - L'ECO DELLA STAMPA

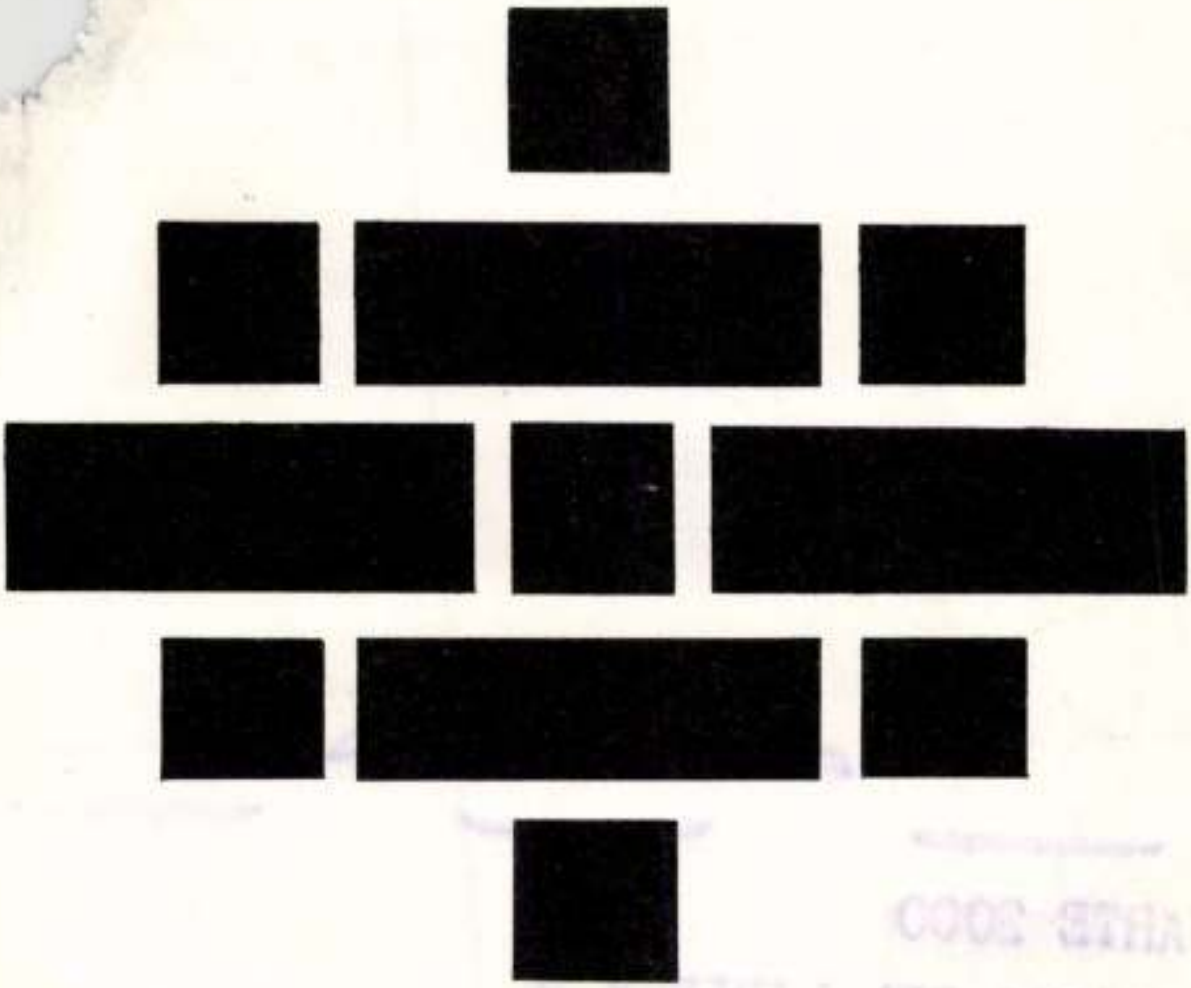

OLIVETTI ADDIZIONATRICI

Le macchine che fanno semplici i vostri conti: conti di cassa, conti di casa. E sempre conti scritti. Addizionatrici portatili manuali ed elettriche. Addizionatrici per piccoli negozi e laboratori artigiani. Addizionatrici professionali e da ufficio.

Reiner Imre

(Reynier Imre)

l.

Arts (Paris)

1948. 166. sz. 3. l.

ev. ref. egyházkerület püs-
ki hivatalától. – Miskólcz.

– országos bizottsága
intetü Elnökségének.
Budapesten

á nagytekintetü Elnök-
es feltüvását, hogy á Losonczi
észi hivatalnak, azon kérel
latkozzam, mely szerint á
n, á megalakúlt magyar
jaira, két pobát átengedni
nután é feltüvásból nem
hogy hozzám ezen becses
ztetett é, mint á reforma-
házi elnökéhez? vagy mint
..ház kinek egyház

69° Anno N. .....

L'ECO DELLA STAMPA

(L'Argo della Stampa: 1912 - L'Informatore della Stampa: 1947)

UFFICIO DI RITAGLI DA GIORNALI E RIVISTE
FONDATO NEL 1901 - C.C.I.A. MILANO N. 77394

Direttori: Umberto e Ignazio Frugiuele

VIA GIUSEPPE COMPAGNONI, 28

20129 MILANO

Telefono 723.333

Casella Postale 3549 - 20100 Milano
Telegr.: Ecostampa-Milano - C/C/Postale 3/2674

LEGGASI A TERGO

LEGGASI A TERGO

Reiner Imre

L'ESPRESSO-ROMA

1021

15 GIU. 1969

L'ECO DELLA STAMPA - MILANO - L'ECO DELLA STAMPA - MILANO - L'ECO DELLA STAMPA - MILANO - L'ECO DELLA STAMPA - MILANO - L'ECO DELLA STAMPA

IMRE REINER

Chiasso, Galleria Mosaico.

Imre Reiner, ungherese, sta per compire settant'anni. Di questi ha trascorso nel suo paese solo i primi venti; gli altri li ha vissuti in Germania, in America, a Parigi e in Svizzera, dove si è fatto la casa, a Ruvigliana. Ha illustrato trentaquattro libri, dal Vecchio Testamento alle poesie di Valery, dalle "Opere e i giorni" di Esiodo al "Don Chisciotte", è stato un grafico famoso, che ha dato il nome a un carattere di stampa, ha disegnato carrozzerie per la Mercedes, dipinto e inciso. Da giovane piacque a Klee, che gli consigliò di allontanarsi come lui dalla natura: Reiner obiettò che prima voleva ancora avvicinarsi ad essa, capirla e conoscerla meglio. Poi quel distacco si è compiuto, e Reiner è giunto ad un astrattismo lirico che, come osserva la presentazione, è una « particolare dialettica con le cose dell'esperienza sensoriale... non un abolizione ma una distillazione dei suoi contenuti». La mostra ne raccoglie esempi in tempere, acquarelli ed incisioni, dove il segno, poeticamente fragile si stacca su fondi di colori delicatissimi e fluidi. Screziature, sfumature e passaggi preziosi rivelano il piacere sensuale di vedere.

OLIVETTI TERMINALI

Per l'utilizzazione periferica in "real-time" e "time-sharing" di tutte le potenzialità dei grandi elaboratori elettronici centrali: nel campo bancario e amministrativo, nel campo organizzativo e industriale. Olivetti porta nello sviluppo dei terminali la sua completa esperienza di produttore mondiale di apparecchiature e sistemi per il trattamento delle informazioni e per la loro trasmissione a distanza.

Reiner, Imre

Grafikus.

Via Tanello 17, 6977 Lugano - Ruvigliana/
Schweiz

International Directory of Arts. 8thx Ed. 1965/1966
I. /Ed.: H. Rauschenbusch/, Berlin, é.n. Deutsche
Zentraldruckerei AG. 1oo4 l., ill.,

784.1-

Reiner Imre, festő, grafikus

MDK

Vele nem rokon.

Dévényi Iván: Jegyzetek a magyar művészet XX. n.-i művének történetéhez

53-55.

JELENKOR, Pécs. 1971. január XIV/1

ARGUS
OKUMENTATIONS-SERVICE PRESSE, RADIO, TV
NTERNATIONALER ARGUS DER PRESSE AG
CH-8030 Zürich Telefon 01 252 49 37

Imre Reiner

Bote der March
und Höfe
Siebnen (CH)
Aufl.t.2482

1021 20.Aug.1981

Neuer Verlag im Tessin

Werke für Bibliophile und Kunstsammler

(spk) Der vor einem Jahr gegründete Verlag Rovio, der sich an Bibliophile und Kunstsammler wendet, hat als erste Publikation Heinrich v. Kleists «Über das Marionettentheater» mit sieben Radierungen des bekannten ungarischen Malers Imre Reiner herausgebracht. Als nächstes stehen Gedichte von Giorgio Orelli, illustriert von Ubaldo Monico, das Essay «Du structuralisme au schematisme» von Robert Estival mit Stichen von Luciano Lattanzi und «Littérature» des französischen Dichters Guichar Meili, illustriert von Henry Goetz, auf dem Verlagsprogramm.

Alle Werke werden in Rovio auf alten Druckerpressen, die zum Teil aus dem achtzehnten Jahrhundert stammen, angefertigt.

ensmitteln

mittel kommen oder durch chemische ode
biologische Vorgänge darin entstehen (z. B
Aflatoxin, Nitrosamin).

MDK

Reiner Imre, festő

1900. aug.-ban született Versecen. Az első világhábori sodosta külföldre: Németországban, majd Amerikában, Párisban s 1931 óta Svájcban, a luganói tó partján él. 1961 óta Luzern, San Francisco, Zürich, Lugano, Stuttgart, Chiasso látta s most Milanoban a Square Gallery mutatja be műveit. (Reinert már bemutatta a Jelenkor 1968. 7-8. számában.)

Bodri Ferenc: Képzőművészeti krónika
Magyarok a nagyvilágban 48-49.

JELENKOR, Pécs. 1971. január XIV/1

REINER IMRE

ARGUS

DOKUMENTATIONS-SERVICE PRESSE, RADIO, TV
INTERNATIONALER ARGUS DER PRESSE AG
CH-8030 Zürich Telefon 01 252 49 37

Neue Zürcher Zeitung
Zürich (CH)
Aufl.t.123 420

13.Okt. 1981 1021

Imre Reiner

Galerie am Züriberg

ies. Der über achtzigjährige, aus Ungarn gebürtige Imre Reiner, der seit 1931 in Ruvigliana im Tessin niedergelassen ist, wurde vor allem durch seine Illustrationen und graphischen Arbeiten bekannt. Unter den 64 Exponaten, deren Entstehung in die letzten zwanzig Jahre fällt, überzeugen denn auch die Radierungen zuerst. Mit wenigen, treffenden Strichen evozieren sie einfache Stilleben «aus dem Süden» mit Kastanien, Granatäpfeln, einer Blume, einem Vogel. Ansatzweise scheint Gegenständliches noch in den gemalten Bildern in Mischtechnik und Oel durch. Doch die beschreibenden Zeichenlinien haben die Tendenz, sich zu verselbständigen, sich von der realen Zweckgebundenheit zu lösen und in ein freies Spiel von Geraden, Kurven und Kreisen, in ein vielfältiges Repertoire von verfliessenden oder verwischten Arabesken auszuschwingen. Vollends ins Surreale sind Farbwahl und Farbauftrag gesteigert. Neben lauten, signalartigen Farbkontrasten von Gelb, Rot, Blau und Grün stehen feinste, raffinierteste Farbverbindungen, die, als durchsichtige Lasuren mehrfach übereinandergelegt, zu marmorierten Mustern gerinnen. Unverbindlich geben sich die Bildtitel wie «Vorwand», «Dank», «Widmung» oder «Empireblatt». (Bis 31. Oktober)

CARLTON HOTEL
St. Moritz

Die speziellen Winterangebote:

SUNSHINE - SKIKURSE:
28. Nov. - 19. Dez. 1981
9. Jan. - 6. Febr. 1982
20. März - 3. April 1982

Individuelles Fitness- und Langlauf-Training mit Günter Traub
Dez. / Jan. / März

Tel. 082-2 11 41 – Telex 74 454
Wintersaison: 28. Nov. 81 – 17. April 82

Reiner Imre

"Nerval magyar illusztrátora" cimmel a "Tájékozódás" c. rovat ir a müvészről: „A Svájci Bibliofilek Társasága LIBRARIUM c. "folyóiratának tavalyi utolsó számában Christian tanulmánya ismerteti az 197o-es év francia bibliofil kiadványait, elsőként Gérard du Nerval: Aurélia, avagy Álmodozás és élet c. kötetét. Ezt a bibliofil könyvet illusztrálta huszonöt rézkarccal az 1918 óta külföldön és néhány évtizede Svájcban élő magyar festő és grafikus.

Élet és Irodalom, Bp. 1972. május 13.
XVI., 2o. sz. 6. lap

Reiner Imre

A három nemzetiségü Svájcnak igen nagyra becsült müvésze Reiner Imre, aki most hetvenkét éves és Nyugat-Európa, valamint a tengerentul Képcsarnokaiban számos kiállitása volt az/évtizedek során.
elmult/

"Reiner könyvmüvész és betütervező is, jeles bibliofil kiadványok illusztrátora."
"Arisztophanész, Balzac, Voltaire, Rilke, Heine, Mörike, John Donne, Goethe, Puskin, Keller, Chamisso több müve jelent meg illusztrációival."
Élet és Irodalom, Bp. 1972. május 13.
XVI. évf. 2o. sz. 6. lap.

Reiner Imre

"Magyarul Gérard du Nervalról Illés Endre szép esszéjét olvashatjuk a Krétarajzok között",- tájékoztat a lap a müvész illusztrációival kapcsolatban, aki a számos külföldi klasszikus mü mellett egy magyar népmesegyüjteményt is illusztrált és egy német nyelvü József Attila-válogatást is.

Élet és Irodalom, Bp. 1972. május 13.
XVI. évf. 2o. sz. 6. lap.

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

ÉLET ÉS IRODALOM

Reiner Imre

NERVAL MAGYAR ILLUSZTRÁTORA

A Svájci Bibliofilek Társasága LIBRARIVM című elegáns folyóiratának tavalyi utolsó számában *Christian Galantaris* tanulmánya ismerteti az 1970-es év francia bibliofil kiadványait, elsőként *Gérard du Nerval* Aurélia, avagy álmodozás és élet című kötetét. (Magyarul Gérard du Nervalról *Illés Endre* szép esszéjét olvashatjuk a Krétarajzok között; az Aurélia párdarabja, a *Sylvie* magyarul is megjelent, 1959-ben *Brodszky Erzsébet* tolmácsolásában.)

A bibliofil könyvet az 1918 óta külföldön és jó néhány évtizede Svájcban élő magyar festő és grafikus, *Reiner Imre* huszonöt rézkarca és tipográfiája díszíti. A hetvenkét éves Reiner megbecsült művésze a három nemzetiségű Svájcnak; Nyugat-Európa és a tengerentúl képcsarnokaiban sok kiállítása volt az elmúlt évtizedek során. Reiner könyvművész és betűtervező is, jeles bibliofil kiadványok illusztrátora. *Arisztophanész, Balzac, Voltaire, Rilke, Heine, Mörike, John Donne, Goethe, Puskin, Keller, Chamisso* több műve jelent meg illusztrációival, amellett egy *magyar népmesegyűjtemény* és egy *József Attila-válogatás* németül.

nom

len

kodá

sek, [illegible] szál a nap.
ij rosszkedvétől a számat,
csapatban szálljanak.
ödök közé telepszem kormos
hidak vas-ágán,
uszálya rakottan elhalad.
aporszakállú,
momra is
nyugvást,

Reuter Imre
festő

1923-ban Weimarban Klee-vel
kapcsolatba került és így Moholy
Nagy László-val is a Bauhaus
vezető művészeivel is megismerkedett.

Dercsényi Dezső: Reuter Imre 70 éves
Művészet, 1970. ~~június~~ - 31 kép.

Reinek Imre festő, grafikus, könyvművész.
68 éves, Svájcban él. 1900-ban született
Versecen. 1918 óta kül földön él.
1961-ben kiállítása volt Luzernben és
Zürich-ben. Tipográfál és illustrál.
(Arintofanész, Hesziodosz, Goethe, Voltaire
Chamisso, Puskin, Rilke, József Attila,
Magyar Mézmesék)
Arintofanész illustrációs (repro)

Bodri Ferenc: Győrs fénykép Reinek
Imréről

Jelenkor 1968 7-8 n. 701 old

Reiner Imre festő, grafikus, könyvműven
kívénetpedagógiai könyveket is írt:
Wunsch und Gestaltung; Schrift im Buch;
Holzschnitt - Holzstich; Typo-grafik.
A bp. i Kép Főiskolán tanult, majd:
Frankfurt, Stuttgart, Itália, New-York,
~~[illegible]~~ Chicago, Páris él és tanul.
A nyomdászatot Németországban
tanulta. 1921-ben itt volt első kiáll.

Bodri Ferenc: Sjöres fénykép Reiner
Imréről

Jelenkor 1968 7-8 n. 701 old.

Reiner Imre

Bodri Ferenc: Gyorsfénykép Reiner Imréről. - Jelenkor, 7-8.szz701-7o2.l.

Az 1968.évi magyar művészettörténeti irodalom bibliográfiája. - Művtört.Ért. 1971.2.sz.149-182.l.

162. l.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

JELENKOR

1968 JUL

Reiner Imre

rajzi és természeti, gazdasági és társadalmi viszonyait, művelődését, történetét, művészetét tekinti át, és ezek után az építészet anyagi eszközeit, anyagait, szerkezeteit és technikáját. Pontos és részletező elemzéssel az adott kultúra koronként fennmaradt épület-emlékeit mutatja be képben, rajzban és írásban, majd a korszak egyéb architektonikus és architekturális problémáit.

Gondosan válogatott képanyag, világos és érthető leírások – az olykor betoldott ókori idézetek pihenőivel – nemcsak az oktatást segítik, de szolgálnak az általános művészettörténetnek is.

1021

GYORSFÉNYKÉP REINER IMRÉRŐL

Talán nem kell különleges ok vagy kerek évforduló, hogy a Svájcban élő magyar festőművészről, grafikusról és könyvművészről: Reiner Imréről megemlékezzünk. A 68 éves mester bemutatásának alapos indokaként mégis két apró adat: egyrészt az ő tipográfiai gondozásában és színes képeivel (Gosztonyi János fordításában) pár éve (1963) Svájcban megjelent magyar és német nyelvű József Attila-kötet, mely a költő negyven versét közli, címeként A város peremént. Az első háború után idegenbe szakadt festő (1900-ban született Versecen, 1918 óta él külföldön) anyanyelvét József Attila hazai ízein is őrizhette, saját tapasztalásaiból is értve és érezve a magyar és proletárköltő mondanivalóit. Reiner nosztalgiáit közvetíti az apró kötet felénk, a versek zaklatottságát és összetettségét is idéző képanyagával. Másik indokunk egy megható levélrészlet: „most itt vagyok az idegenben, mint örök idegen. A két fiam itt született ugyan, de érzem, ők is idegenek. Talán idegen mindenki, aki kimozdulni kénytelen a mindennapi kenyér megkereséséért." És tovább: „A világ minden tájáról jött szép szó (művészetének elismeréseként), kivéve a régi hazámból."

Úgy érezzük, hogy mindkét indok kötelez: az idős mester érdemes figyelmünkre és rokonszenvünkre. Két utóbbi kiállításának katalógusa (1961 nyár: Luzern – tél: Zürich) szűkszavúan jegyzi életútját, jobbára csak főműveinek, a külföldi könyvpiacon igen keresett és magas árra szökött könyveinek (Arisztofanész több műve: a Béke, Békák, Madarak; Hésziodosz, Goethe, Voltaire, Chamisso, Puskin, Rilke, Keller kötetek; az Ali baba és a negyven rabló, egy Magyar népmesék válogatás stb.) felsorolásával. A művészi módon tipografált kötetek hasonlatos feladatokat látnak el a német nyelvű könyvpiacon, mint itthon Lampedusa – Borsos Ligheiája, Madách–Kass Tragédiája: a művek ihlette Reiner képek (expresszív, modern felfogásban alkotott fametszetek, linók, színes temperaképek, csorgatott olajtípiák és más grafikák) bemutatását is szolgálják. Számunkra különösen kedvesen az említett József Attila- és a magyar népmeseválogatás.

Ugyanakkor Reiner maga is ír: szép kiállítású, sok illusztrációval tarkított könyvei a festő művészeti elveit közvetítik, pedagóguséveinek emlékeit őrzik, a modern művészetek jobb megértését és megközelítését szolgálják. Az illusztrációk zöme a történeti anyag mellett elsősorban a kortárs művészektől (Picasso, Klee, Sutherland,

REINER IMRE: *Arisztofanész-illusztráció*

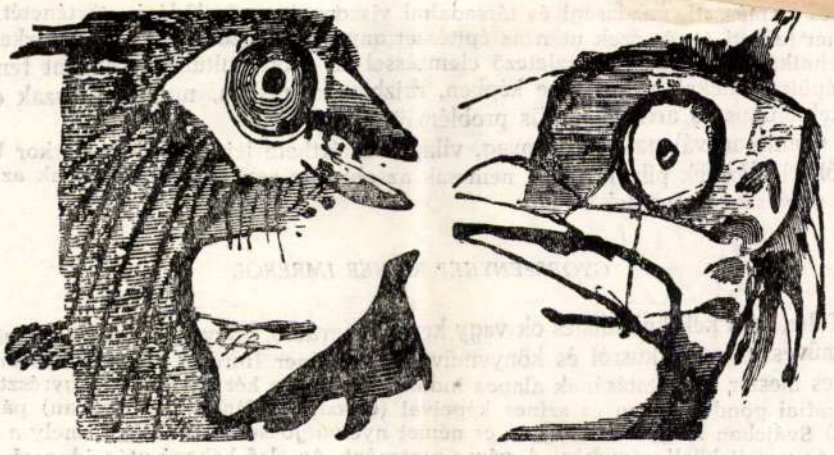

REINER IMRE: Arisztofanész-illusztráció

Ernst Schneidler, Hans Erni, Kokoschka, Heartfield stb.) és a szerzőtől való. A könyvek jórésze még a negyvenes évek végén jelent meg StGallenben – mutatóba a Wunsch und Gestaltung, a Schrift im Buch, a Holzschnitt-Holzstich, a Typo-Grafik, az Alphabete címűekről tudunk; az elsőben egy érdekes beszélgetést is olvashattunk Paul Klee-vel 1922-ből –, az utóbbi években Reinert betegsége (félszemére megvakult, a másik is nagyon gyenge) és kora is akadályozza munkájában. Bár a legszebb illusztrációs albumai éppen az elmúlt esztendőkben jelentek meg különböző művészkönyvkiadóknál (Hauser Verlag – München; Maximilian Társaság – Hamburg stb.).

A budapesti Képzőművészeti Főiskola után Frankfurtban, Stuttgartban, Olaszország több városában, majd New Yorkban, Chicagóban, Párizsban él és tanul, 1931-ben Svájcban telepedik le, egy a luganói tó melletti kis városkában: Ruviglianaban. Németországban kitanulja a nyomdászmesterséget is, innen sajátos érdeklődése és művészete. Ugyanitt nyitja első jelentősebb kiállítását 1921-ben, majd 1930-ban már Párizsban és Brüsszelben is. Időközben a felsorolt helyeken és más európai, amerikai városokban voltak sikeres tárlatai, utóbb inkább lakóhelyéhez közel, Svájc nagyvárosaiban. Több litográfia sorozata is megjelent önálló albumokban. Reprodukciókból ismert színes, csorgatott olajképei, monotípiái és litográfiái inkább a témák („Früher Herbst, Am Julihügel" stb.) színvilágát és arányait őrzik, inkább a nonfiguráció felé hajló emlékképek, mintsem naturális vagy impresszionista újrafogalmazások.

Reiner művészetpedagógiai tevékenységet is folytatott, jóhírét – általa egy kissé a magyarságét is – sok neves könyvművész tanítványa őrzi hálás emlékezetében. Nevének és működésének helyet kellene keresni a honfitársainak tudatában is, és falat találni kiállítási termeinkben képeinek.

SZENTESSY LÁSZLÓ GRAFIKAI KIÁLLÍTÁSA

Április végén nyílott az esztergomi Művelődési Házban egy helybéli festő első bemutatkozása: Szentessy Lászlóé. Az 1938-ban született festő autodidaktika is – nem sok lehetőséget nyújt a biográfusnak. Különböző helyi képzőművészeti körök sem érdeklődését, sem pedig tudásszomját nem elégítették ki, így a legbiztosabb útra lépett: saját életét, a körötte és benne lévő mikrovilágot igyekezett kifejezni összetetten modern stílusban és technikákkal. Nehéz és erőszakolt lenne itt példaképekről és ősökről, előzményekről írni: egyéni és eredeti gondolatvilága, színes látáskultúrája figyelmet keltő, stílusa a modern magyar grafika (melynek szép budapesti kiállítását

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307
Reiner Imre
KOMÁROM MEGYEI
DOLGOZÓK LAPJA

1983 AUG 1 6

1021

Svájcban kiadott József Attila-kötettel gyarapodott a megyei könyvtár

Értékes és szép könyvvel gyarapodott az elmúlt napokban a tatabányai József Attila megyei könyvtár állománya: a nagy magyar szocialista költő, József Attila válogatott verseivel egy Svájcban kiadott kétnyelvű kötetével, amelyet St. Gallenben a Tschudy kiadó jelentetett meg.

A magyar és német nyelvű kötetet — amelynek címe „Am Rande der Stadt — A város peremén" — *Gosztonyi Sándor* válogatta és fordította, s *Reiner Imre*, a magyar származású, kiváló festőművész és grafikus illusztrálta. Reiner ajándékozta meg a proletárköltő nevét viselő megyei könyvtárat az ő öt színes grafikájával díszített, bibliofil mű egyik példányával.

Reiner Imre 1900-ban született Versecen. A Horthy-rendszer első éveiben elhagyta Magyarországot, minthogy — a numerus clausus miatt — nem vették fel a budapesti képzőművészeti főiskolára. Azóta külföldön él — egy idő óta Olasz-Svájcban: Ruviglianában. Az általa illusztrált könyvek világhírűek, — az Iliász, a Don Quijote, valamint Horatius, Hésziodosz, Voltaire, Goethe, Novalis, Gottfried Keller, Makszim Gorkij munkái jelentek meg metszeteivel, rajzaival. Mint tipografus is az elsők közé tartozik — a „Corvinus" és egyéb betűcsaládok az ő alkotásai. Festményeiből az elmúlt esztendőkben Zürichben és Luzernben rendeztek kiállítást.

A könyvtár igazgatósága levélben köszönte meg a hazánkból régen elszármazott, de magát ma is magyar művésznek valló Reiner mesternek a dedikált könyvet.

Dévényi Iván

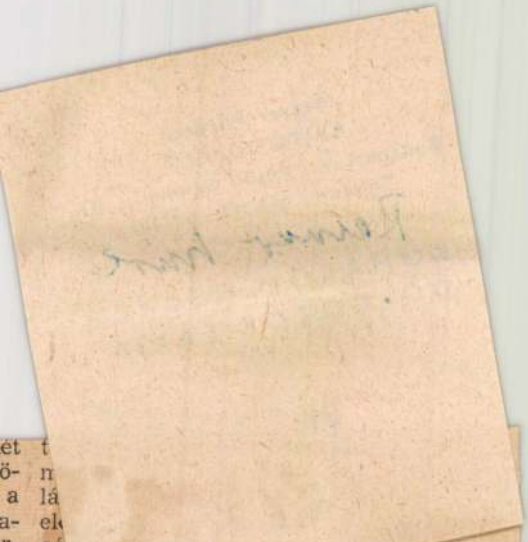

ét t
ö- n
a lá
a- el
r- pá
i- sal ...unkra
á- Cil... ...ban ott tonyo-
é- gott tizenkét kövérre hízott,
p- jól táplált kisliba.

Hogy honnan menekültek meg, a szomszéd faluból, a szomszéd utcából, sohasem tudtuk meg, hiszen csak az volt számunkra a fontos, hogy megkerült és megmenekültünk. Ha szűkösen is, de megéltünk valahogy és nem vesztünk éhen abban a kemény háborús télben.

Mindenki szótlanul marcangolta a rántotthúst, a második fogást. Hát igen, ki gondolná, hogy ilyen okos és hűséges tud lenni egy oktondi kisliba.

A gépész beindította a traktort, s nagy zúgással forogni kezdett a cséplődob, reszketni kezdtek a sziták, az elevátor láncai nagy csikorgással kúsztak újra a magasba, s mint aranyló zászlók omlottak a gép tetejére a villára tűzött kévekötegek. Megindult újra a munka.

Gombkötő Gábor

szeretek

munkás napot,
az olaj-szagot,
d lelkesen, bátran,
ban, sárban,
bodor füstjeikkel
ag, nagy ecsettel
m, szemem:
ó napokat szeretem.

y felfelé vezet:
— mert megállni nem lehet —
ilik újra az erő,
nagy az emelkedő.
lok gyöngyözik?
Erőnkből még telik,
dobol a szívem!)
isszaint nekem.

-nagy gondjait,
győzni megtanít,
célokat,
eget, csillagokat,
gyújtani annak,
kül topognak,
lesz győzelem.
munkával terem

MDK

Reiner Imre

Grafikus

Magyar származású, külföldön él.
Munkáiból: Ábrák, könyvcímlap 186. l-on
fametszet, monogram 187. l-on könyvbontók 188. l-on

/. Reiner Imre: A tipografus, betümetszőn könyvművész.
Magyar Grafika 1959, 3. évf. 3. sz. 186–189 l.

Reiner István

Jenő

1907

Elmúlt 1930.

87. l.

Reiner István

festő

koll. kiáll. Losonc
1933. okt.

l.

Forum
1933. 281. l.

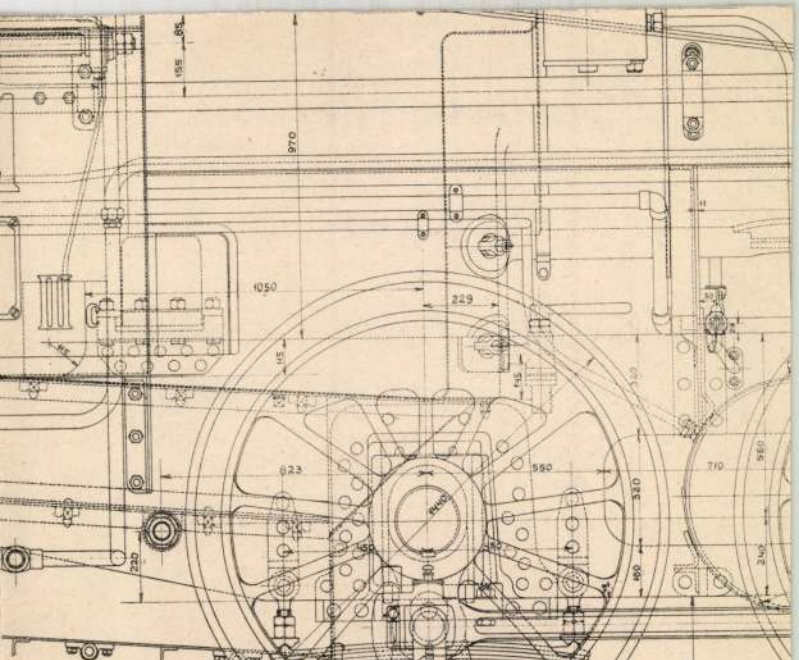

A magy. kir. államvasúta

Készítette

Réiner István

Losonci stárma-
zási festő

l.

Forum

1933. 197. l.

stő.

Ból.

gyermek Jézussal.

ató,

l jobbra fordul

gyermek Jézust szorítja magához, kinek bal

eszt van mondatszalaggal, melyen ezeket

uk: „ECCE AGNVS DEI." Fejét fehér fátyollal kötötte be

szét mintázott kék csíkok képezik, viola

zük újjú és piros palástja, terdeit is takarja.

ája bárány bőr. A háttérben talapzatott nyug-

méretei 84·5 : 66·5 cm.

emzeti Múzeumból.

Ás. Képt 243.

A Szamarcelnél 1848

Reiner István

losonci születésű festő, a prágai akadémián tanult, Rudnay hatás alatt áll. 1942-ben Sopronban volt vendégségben.

A Soproni Képzőmű-vészeti Kör 1942. évi (tavaszi) tárlatán a kör festményekkel vett részt:

Tükör előtt, olajf. 300.- P
Via, olajf. Mgt.
Poda Endre utca, olajf. 250.- P
Soproni táj, olajf. 200.- P
Bánfalva, olajf. 180.- P
Város vége, olajf. 100.- P

Dr Csathai Endre
közlése.

Reiner István

a haború utáni érekben Gyurkovits Ferenc Losoncon meghonosodva festőiskolát szervez „Stafétájának" folytatója: Christ Vilmos, Reiner István, Gandl László, Szabó Gyula, Fischer Ernő.

Sz. Haltenberger Kinga: Gyurkovits Ferenc, (1876–1968

Irodalmi Szemle, 1976. 6. 518 old

Reiner István

Gyurkovits Ferenc losonci festőiskolá-
jat látogatja

Említve: Balló Ede, Szabó Gyula,
Ficher Ernő, Chriszt Vilmos, Reiner István,
Gandl László, Flaché Gyula, Skytezky Dömé
Angyal Géza, Gerő Gusztáv, Csek Lajos

Sz. Haltenberger Kinga: Az ismert ismeretlen.

Irodalmi Szemle 1976/6 517. old.

MDK

Reiner István losonci képzőművész

Sándor László: Felvidéki képzőművészek seregszemléje Kassán.

Magyar Nemzet 1939.máj.14. 13.o.

REINER Ilvain (1911-1976) fentő

1950-ben kiraelbe Zoltárott
Štefan Alexander néven állított ki

Limes 1999/2. 86.

ompozíciók anyaga által létrejött szorosabb
e darabok komponálási módja is hasonló[58],
ak katalógusában:
c"
nak megnyitójára készült. E kézirat leadásakor
ereteim szeint – végleges formát, a *Tájkép "ad*

, Non est volentis, neque currentis..., Kocsis Zoltán
előírásai szerint, Ady–koan, Kavafisz–haiku, Még
feusz kertjének visszhangjai.

VOLT / ÚGY VOLT AZ / ÚGY CSAK VOLT AZ /
Z VOLT / AZ ÚGY VOLT CSAK / VOLT ÚGY AZ
AK VOLT ÚGY
a hozható az 1974–es darabbal. Ld. később.
óban nincs zenei kapcsolat, az Orfeusz–cím Klee–
ető az Orfeusz kertjének első megfogalmazására,ld.

aire–parafrázisának a címe. Jeney *Hérakleitosz–*
megfelelője Tandorinál, ebben a dolgozatban nem

ziókban is megtalálható.

J. Reiner ötvös Bécs 1867-ből

2o8. Simor János pásztorbotja a győri káptalantól

Esztergomi Főszékesegyházi Kincstár Katalogusa
Budapest, 1942.

64 lap

J.Reiner ötvös 1858-ból

2o7. Pásztorbot

Esztergomi Főszékesegyházi Kincs tár Katalogusa
Budapest, 1942.
64 lap

Reiner József festő

kerepel az egri művelődési
ház tárlatán

(farkas): Fotók és festmények
tárlata Egerben

Heves megyei Mágujság 1969 IV. 4

Reiner Károly

ásztalos Szeged

l.

Közlepkiáll

189. l.

OLVASD EL ÉS ADD TOVÁBB!

Loholsz, futsz új javak után...

Loholsz, futsz új javak után, kifúj a szél, megázol,
És a meglévő holmidra vajjon, miért nem vigyázol?
Még törekvő emberek is sokszor sárba ragadnak,
Hogy ha ezer dolgod is van, szakíts időt magadnak!
Biztosításod van már rég (jobbat nem is tehetnél),
De manapság **e kis pénzért** mondd, hogy mit is vehetnél?
Ezt az ügyet nem is lehet más oldalról szemelni,
Az értéket nagy sietve jó lesz ma felemelni!!

"Pátria" r.-t. Budapest — 435418

Reiner Károly

antalos tzeged

l.

Közlerkiáll

191 l.

OLVASD EL ÉS ADD TOVÁBB!

Loholsz, futsz új javak után...

Loholsz, futsz új javak után, kifúj a szél, megázol,
És a meglévő holmidra vajjon, miért nem vigyázol?
Még törekvő emberek is sokszor sárba ragadnak,
Hogy ha ezer dolgod is van, szakíts időt magadnak!
Biztosításod van már rég (jobbat nem is tehetnél),
De manapság **e kis pénzért** mondd, hogy mit is vehetnél?
Ezt az ügyet nem is lehet más oldalról szemelni,
Az értéket nagy sietve jó lesz ma felemelni!!

"Pátria" r.-t. Budapest — 435418

Reiner Lorenz
Epitem

wöd
z
Kap Ung Jahrb
46. l.

Bazsi h. n. ~~I. 275.~~

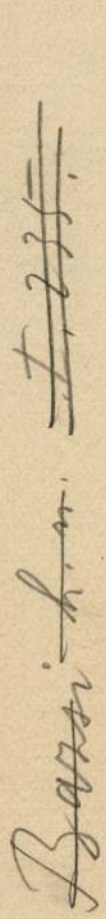

1907. X. 18.

Temesvár term. tud. (Kossuth.)

Padewieth.

Reiner Lőrinc

4 1

MAGYAR MUVESZET

1931. 19

Löringer

Reiner ~~Mihály~~

Építész.

l. Katona Mihály a
kis kun halasi gazdasági bank terv
pájázatára vonatkozólag –

Reiner Lorinc

Neuwaisch 1903. 280

Palma Giacomo il Vecchio: St. Lö
St. György és ker. st. János 399 (643), 1141

Reiner Lörinc

építőmester

† 1914 aug. 26.

Fővárosi árvakönyv

1915. 116. l.

Edények, vörösrézből a XVII és XVIII. századból

III. 149.

M.D.K.

Reiner Károly, bpesti építész

tervei szerint a szegedi kerületi betegsegélyző pénztár hétemeletes új szérházat építtet.

Vállalkozók Lapja, Bp. 1907. XXVIII. évf.

ápr. 17. sz. 11. old.

M.D.K.

L. Reiner ötvös.

A bajnai oltárkerent készítője
1847.

Gentl. Müeml. 1959 I. 19.

MOK

Reiner Lajos és Polte Sándor
nyomdászok
közös munkája.
Szedte és véste Reiner, nyomtatta
Polte S. Hedvig Imre levélfejét.
Melléklet.

– Irodalmi füzetünk borítója s mellékletei

Grafikai Szemle 1909 évf 4 sz 83 l.

Reiner Lőrinc, épitész

Művészet, II.,1903. 280.

Kitüntetések

MDK

Reiner Lőrinc épitész

Épitő Ipar. 1910. aug.14. 330 l.

Reinerné Istvánffy

Gabriella

állatkép festő

Újpesten élt.

Ugró - 463. l.

11. kép. *Magyar (?) festő 1445 körül : Szent Pál.*

M.D.K.

Reiner M.festő

Fesky Kazinczy portréjáról igen szinvonalas másolatot készitett 1831-ben. A Petőfi Irod.Múz.megvásárolta. l. 136.o.

Vayerné Zibolen Ágnes: Az iróportrék gyültésének múltjáról.123.o.

A Petőfi Irod.Múz.Évkönyve.1963.Képzőmüv.Alap Kiadóváll.Bp.1963

MDK.

Reiner Martin

Kiállitásának hiradása

Szocialista Művészetért 1965 ápr. lap -

Reiner Márton

Bánat, homokkő (1961)
Álló nő, ta. (1964)
Fésüködő, mdrvány (1964)
Rajzok
Ülő nő (terepett samot) (1961)
Térdelő (mdrvány, 1962)
Lenin (diorit, 1954-1960)
Ledyka (mdrvány, 1962.)
Elégia (mdrvány, 1965.)

} repr.

Irodalmi Szemle 1966/3. Borító, 194-5., 204, 215, 220, 231, 232, 240, 273, Hátsó borító.

Anna Margit

A KVT 1936 febr.-i kiállításán nem fogadnak el tőle képet.

Ámos Imre naplója
Magvető-almanach, 1964/1. 260. l.

Reiner Márton

prágai építész és nobrász. Szellemében rokon Egiptom, korai antik és modern cseh nobrászokkal (Štursa, Gutfreund). – Kispesten született, a Tanácsköztársaság után, 20 évesen Prágában telepszik le, tanulmányait itt végzi. Ksetlekoziz a baloldali értelmiséghez. A háborúig építészmérnök, majd illegalitásban él és koncentrációs tábor ha kerül. Prágában és kültöldön számos önálló kiállítása volt, nemzetközi tárlatokon (Bécs, Koppenhága, Stockholm, Helsinki, Carrara, Moszkva) vett részt.

(T.): Reiner Márton
Irodalmi Szemle 1966/3. Bonitó

Anna Margit

A Szinyei-fiatalok 1936. májusi kiállításán 7 képe közül 5-öt kizsüriznek. – A Munkácsi Céh kiállítására 2 két képet küld, az egyiket kizsüriznek, a másikat ses tesszik ki.

Ámos Imre naplója.
Magvető-almanach 1964/1. 261. l.

Reinel Márton, festő

M.D.K.

egri Minorita templom-
beli mennyezet freskóit emliti:

Pethő Tibor: Budapest - Eger. - Szilvásvárad
Bp. /1959/, Panoráma, /Magyarország irásban és képben
4.köt./

68 .old.

MDK

Reiner Márton

Miklósi Gyula és Reiner Márton festőművészek kiállitása a Baranya megyei Muzeumban.

Uj Dunántul. ~~1946.~~ 1946. ápr. 12.

M.Heil Olga-Kiss Dezső-Török Lajos: 1945 utáni művészeti életre vonatkozó adatok. Művészettörténeti tanulmányok. Bp.1960. 221-250.l.

238.

Reiner (Reindl)

Márton

festő

l.

Gentmüend

274. 299 l.

gyi magyar Miniszterből.

A közoktatásügyi magyar miniszté
14.164. sz. a. kelt s a IX. ker
rendeletének másolata:

Az ut

(V.,

a tárc

Utasitom az állampénz
emlékk Orsz. Bizottsága előadój
után, az 1917. évi 147.540. sz.
évi 400 K családi pótlékot 191
szüntesse meg s e helyett neve

Reiner Márton

grafikus

1919-1973

Címtár 1930. 87 l.

Reiner Moritz

mit. Ujhely 24 évés

1826.

Bécsi akadémia
Ujhely

Kassai farekascrók artikulusai

1574-ből II. 152-156.

Reiner Moritz

32 évés, rül. Uphelyen

1836. Bécsi akadémia

Ujházy

Krónika

Szalárdi: VI. 255.

Reiner J

otvos

Esztergomi Einstaé

1867.

138

Simor János pásztorbotja, ezüst, részben aranyozva. Kampójában Sz. Mária imára kulcsolt kezekkel, kégyóra lépve. A gomb alatt: PPI PRIMATI AEPPO STRIG. IOANNI SIMOR. Pro multis modicum dat Tibi gratus amor. 22. Febr. 1867. Capit. Cath. Jaur. ~~[illegible]~~ Osztrák hitelesítő bélyeggel és J. Reiner mesterjeggyel. Mag. 196 cm Bécsi munka 1867-ből.

A győri káptalan ajándéka Simor János hercegprímásnak, 1867.

M. D. K

REINER, Joseph festő

1780 Pozsonyba érkezik Stáréából
Lakar. König festővel

Garas XVIII. 77 227, 244. l.

REINER, J. B. festő

Pamiatky a Múzea, 41, 1992, 5/6.
Tematikus szám: Barock in der Slowakei.
82-ből

Posay

Reiner Johann
Alexander

d.
Glaser Karlsruhe

131. l.
64. 661-62. 12.

il Sodoma — Giovan Antonio Bazzi ~~(élt a~~
Sz. Vercelliben 1477 - ben. + Sie

Krisztus ostoroztatása:

Középütt, az oszlophoz kö
tott Krisztus, kinek testét ke
lő közül egy ~~[illegible]~~ még a kötöléssel
ostorozza és ~~[illegible]~~ egy ~~[illegible]~~ az
nuson Pilatus ül ~~[illegible]~~ és bal
zsidó látható ~~[illegible]~~ és kissé odább fia
kardjára ~~támaszkodik~~.
katona mellett, ~~egy~~ sisako
ket. A háttér hegyes vidék

~~Olajfestés~~, fa~~ra~~, méret
~~Sodoma~~ ~~Ára 1347.~~

79

1 ~~Lefa~~ 116

Vétetett L. Resininitől
Elszámoltatott 1894: XII. 17 - é
sz. 1894: X. 20-án Szalay
rultak.

449
1347.-

Reiner, Joannes Alexander

1682-ben megjelent térképe

Borbély Andor: Kéziratos ábrázolások Buda visszafoglalásáról. Tanulmányok Budapest múltjából. V. k. 138, 141. l.

39) Bécs, Nemzeti könyvtár, földrajzi gyüjtemény, 9. A. 4. Címe: Regni Hungariae Superioris et maximae partis Inferioris ... descriptio Joannis Alexandri Reiner S. C. M. Ingenieur, 1682 Viennae. Matthias Greischer sculpsit. Szi, 885 × 335 mm.

MDK.

Reiner József

Kiállitási kritika

Hevesmegyei Népujság 1965 juni.1.lap -

Reiner József

MK

Szerepelt a szakszervezeti kulturotthon képzőművészeti szakkörének 1964 évi tárlatán.

"Téli táj", "Vár", , "Alkonyat", "Tavasz", "Hegyek",

/f.a./: Tárlat egy szakkör endezésében.

Hevenegyei Népujság. 1964. máj.5.

Rennek Kálmán szobrász

Kiállítása nyílika gyári
műszaknak

Magyar Hirlap 1968 X. 10

Reiner Kálmán

Az Orsz. Magy. Képzőművészeti Társulat 1899. évi rendes közgyülésén vett részt.

Mücsarnok, 1899. 215. l.

Reichl Kálmán

Budapesti Hirlap

1913. máj. 7.

(A Kálvin-téri pályázat.)

II. 591.

I. s dijat kapott.

26
Kat. Ján., Pál

Hétfő
27
Kat. Lász. kir.
Ujhold 22 óra 10 p.

Kedd
28
Kat. Iréneus

Szerda
29
Kat. Pét. Pál

Csütörtök
30
Kat. Pál eml.
Izr. 1 Thamusz RK.

Péntek
1
Kat. Jéz. sz. v.
Julius

Szombat
2
Kat. Sarl. BA
Izr. 3 S. Korakh 4 P.

1938 30 nap **Junius**

Reiner Karôly

épitett

serverte a Haris-

kôz hâzait (1911)

Thirring Bjørn

61. l.

Reiner Zsigmond
Gyűjteménye

a Tört Képcsarnok
55 darab grafikai
lapot vett belőle
file graf.
A Gyűjteménynek
közel 850 darabját
az Erdélyi Muzeum
kapta ajándékul.

Pesti Hirlap

1910. ápr. 27
(Reiner Zsigmond
haggatéka.)

Szendrő.

A háttérben kanyargó folyó
köröndökkel megerősitett város
melynek felirata fölül a lebegő

SEMENDRIA.

Kny., mér. a bels

140-95.

jó munkák tervezését és kivitelét elvállalja

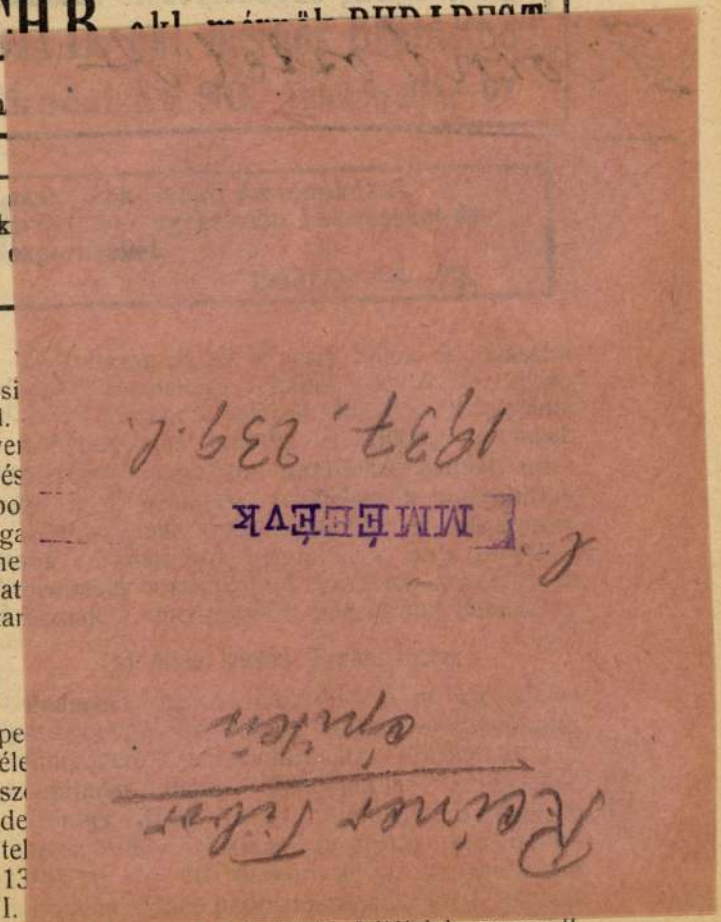

utca 48.) lesz. A közelebbi feltételek ugyanott,

Hatóságilag engedélyezett villamos
Tyttmann
elektrotechnikus és műszerész Buda

Fényképészet és m

község előljáróságánál, a petrozsényi m. kir. erdőgondnokságnál, valamint a dévai m. kir. erdőhivatalnál betekinthetők.

Nagybánya. (Faeladás.) A nagybányai m. kir. főerdőhivatal a kerületéhez tartozó kapnikbányai m. kir. erdőgondnokság „D" g. o. (Sándor-falu 33. és 46.) erdőrészleteiből kihasználandó 21·1 kat. hold kiterjedésü területen kijelölt 347 drb. tölgyfának eladása iránt versenytárgyalást hirdet, melyre az ajánlatok október 22. d. e. 10 óráig nyujtandók be. Kikiáltási ár 9538 kor. bánatpénz 960 korona. Az árverési és szerződési feltételek ugy a nagybányai m. kir. főerdőhivatalnál, mint a kapnikbányai m. kir. erdőgondnokságnál megtekinthetők.

Felsővisó. [Máramaros m.] (Faeladás.) A felsővisói urbéresek erdejéből kikerülő 56.230 db. 46.447 köbméter tutajfát tevő fenyőfatörzsnek és 12.294 db. usztatásra alkalmas törzsnek

MDK

Reiner Márton

Nikelszky Géza: Tavaszi képtárlat a Vigadóban.
Dunántul, 1929. márc. 24. 7 l.

Reiner Márton, festöm. MDK

Birkák. c képével szerepel.

Nikelszky Géza: A pécsi képzömüvészek öszi tárlata. Pécsi V igaló.- Emlékkiállitás Weber X.Ferenc képeiből a Gebauer-Martyn festöiskola növendékeinek munkáiból. Dunántul. 1929.okt.20. 8.old.

Reiner Miklós, építész

l: Jurcsik Károly

Jurcsik Károly-Reiner Miklós:Kispaneles óvoda

L Á T Ó H A T Á R ,Budapest, 1977.április

130-o-

Reiner Miklós, építész

L: Jersik Károly

Jersik Károly - Reiner Miklós: Kispaneles óvoda

LÁTÓHATÁR, Budapest, 1977. április 63. o.

Reiner Miklós

az alábbi tervpályázaton megvételben részesült 3. számú pályaterv egyik ~~szerzője~~ munkatársa.

Galambos Ferenc: Székesfehérvár, Arany János utca 7.számú lakóház tervpályázat a. 1971.
Magyar Építőművészet, 1972.2.sz. 2-7.l.

Reiner Miklós

Reiner Náthán

festő

1889

Élmisk 1930

87. l.

Reiner Pál

nagyszebeni órásom.

1778-ban javitotta a bereszkalmi ág. ev. templom óráját.

Salzer

473. l.

Reiner Péter, belső építén

L: Rácz Gábor

–: Hír

8

Nepszabadság, Bp. 1980. ápr. 17.

Reiner Radack

Idén hazánkban rendezik meg a nemzetközi érem-
szövetség – FIDEM – kongresszusát. Ehhez kapcsolód-
va rendezték most a hagyományos sóstói művész-
telepet csak érmészek számára. – A művész
NDK-ból érkezett. Keze alatt egy szerelmes-
pár bontakozott ki. (említve)

Tarnavölgyi György: Hat szocialista ország
érenművészei Sóstón.
Keletmagyarország, 1977. szept. H.

1021

1978. április 27. Televizió 21,4o VGné

Unokáink is látni fogják

- Mikor és milyen körülmények között költöztek ide ebbe a lakásba?

- 1977. aug. 28-án költöztünk ide, egy szobánk volt,. megy egy konyha. De a konyha az mosókonyha volt, akkor is ott öten laktunk.

- Szóval olyan kis lakásban laktunk, hogy a menyem is alig fértek el. Nekem külön volt egy konyhám. A konyha egy sor téglahossz,az ajtó, egy sor tégla hossza az ablak. Nekünk ott mindenünk a világon megrohadt. Mikor én idejöttem, akkor én azt hittem, hogy én a menyországba jöttem.Mert abból a környezetből, ami énnekem volt, ezt csak én palotának éreztem, hogy itt palota van,tudja?

- Budapesten minden hatodik ember lakótelepi lakásban él. Tizenöt év mulva már minden második budapesti ujonnan épült panelházainak lakója lesz. Az albérletekből, társbérletekből, rokonoktól komfort nélküli szoba-konyhákból uj otthonokba költözők eleinte igen elégedettek, de ahogy mulnak az évek, szaporodnak a gondok is. Hiszen a gyerekek felnőnek, talán egy nagymama is szeretne a családhoz költözni, és nem egyszer, a hosszu évek óta várva várt lakás végülis szüknek bizonyul. Vajon vizsgálta-e valaki azt, hogy az egyszer már lakáshoz jutottak közül hányan igényeltek ujból lakást és milyen okokból? Csoda-e, ha a nagy számban épülő uj lakótelepek ellenére, a lakásigénylők száma évről évre tovább növekszik? Gondoltak-e arra a tervezők, hogyan lehet ezeket a ma épülő lakásokat évtizedek mulva használni? Igaz, a századforduló körül épült lakások is csak akkori, pillanatnyi igényt elégitették ki, de a téglafalas szerkezet lehetővé tette a lakások, akár radikális átalakitását, megosztását is. A paneles szerkezet, legalábbis, abban a formában, ahogy eddig alkalmazták, minden efajta módositó szándéknak ellen áll. Ez a látszólagos merevség nem feltétlenül a technológia kötöttségeinek tulajdonitható, nem is a gazdasági lehetőségek által megszabott 53 négyzetméteres alapterületnek, hiszen vannak épitészek, akik vallják, munkáikkal bizonyitják, hogy kialakitható olyan korszerü lakás, amely a családok növekedését, az életmód elkerülhetetlen változásait az eddigieknél rugalmasabban tudja követni. Ilyen megoldásokat keresett az Épitésügyi és Városfejlesztési Minisztérium 1977-ben kiirt, a panelos épitési rendszerrel épülő lakóépületek tervpályázatán. Az állami lakásépitésben lényeges minőségi változást és a sok évi előkészitő munka nyomán érhetjük el. Mai döntéseink csak öt-tizév mulva hozhatnak eredményt. A szakemberek által is óhajtott változáshoz, mindenek előtt a meglévő lakások épitészeti megoldásai, alaprajzi kialakitását, funkcionális hibáját kell számba venni. Reinezel János épitész évek óta ezzel a témával foglalkozik.

- Sajnos történelmi adottságaink, ellentétben a nyugati társadalmakéval, ahol a fejlett iparosodás hamarabb kialakitotta a polgáriasodást, olyanok voltak, hogy a mi lakáskulturánk nagyon heterogén. A kunyhó és a palota, a kastély kontrasztja, ami az életmódban is megnyilvánult, olyannagy, hogy ennek a nyoma olyan nagy volt, hogy ennek a nyoma még ma is árnyékként ráveti a lakáskuturánkra a hatását. Ilyen esetben egy olyan lakástipus kialakitása mindenki számára megfelelő, nagyon nehéz, hiszen igényeink nagyon is különbözőek.

- Az eddigi felméréseknek milyen eredményei voltak?

- Az eddigi felmérések sajnos azt mutatták, hogy mivel nem voltak ilyen kutató munkáink, az épitészek is ennek nem voltak eléggé tudatában, még a panelos előgyártott épitési rendszerrel, tehát közel hasonló feltételeknél épülő házainknál is, igen nagy a szórás. Itt megvizsgáltam hatvan féle alaprajzot, amiből 6o féle konyha tipus került elő, hasonlóképpen az egészségügyi megoldások, és az egész lakásnak az összetétele. Na most ebben a 6o féle konyhatipusban érdemi különbségek tulajdonképpen nem nagyon voltak, és a szomoru talán az, hogy az a konyha, amibe berajzolódott pl. az étkezés helye, ilyen értelemben nem volt használható. Talán érdemes lenne megmutatni, hogy itt pl. olyan tipusokról van szó, ahol a konyhában volna az étkezés, de amint látjuk, ennek itt nincs helye, és azon kivül a konyhának a felszerelése is teljesen az egyéni elképzeléstől függően változott. Azokban a lakások ban pedig, ahol külön helyet adtak az étkezésnek, ott pedig az étkezőhelynek a konyhában való kapcsolata olyan bonyolult, hogy a háziasszonynak, vagy aki tálalja fel az ételt, igen bonyolult uton kellett naponta többször ezt az utat megtenni. Ugyhogy ezt már egy eleve igen komoly tanulság volt számunkra. A másik tanulságunk az, hogy elég nagy területet hasz nálunk fel közlekedő térnek, ami igencsak magyar sajátosság ma már, de atöbbi nyugati, de a többi szocialista országokban is, sokkal nyiltabb lakástipusokkal dolgoznak, ahol a terek nincsenek ennyire elzártan, elszeparálva egymástól, hiszen vannak olyan lakástipusok, ahol még a nagyszobának, a lakószobán keresztül lehet csak a konyhát megközeliteni, de teljesen meg vannak elégedve. Na most a felmérésünk során ilyen értelemben arra is rá kellett jönnünk, hogy maga a konyha, mint olyan, épp ennek a funkciója nincs Magyarországon kiérelve, és nincs egy olyan ideál elképzelés, amihezhát az illető tervezők igazodhattak volna.

- Mit várhatunk el egy korszerü lakástól, mely ma és azelkövetkezendő évtizedekben valóban alkalmas arra, hogy az uj életmód kibontakoztatását segitse, vagy legalábbis ne gátolja? Hát ilyenek a következők. Ma már nem az üzemi rész és a lakórészt kell szétválasztani egy lakásban egymástól, hanem a lakásnak a csendes részét a zajos részétől kell elválasztani. Csendes rész szolgál arra, hogy ott aludni, pihenni, tanulni,

esetleg dolgozni lehessen. A zajos részben zajlik a családi élet, ott szól a rádió, a megnetofon, a televizió és hasonló. Nyilvánvaló, hogy az két más funkció, amely térbeli elkülönülést igényel. A következő. A főzés ma már a családon belül zajló olyan tevékenység, melyeket más funkciókkal, más teendőkkel is egybe kell kapcsolni. Hát gondoljunk arra, hogyha az édesanyák nagy része, döntő többsége dolgozik, és munka után foglalkozik esetleg főzéssel. Nyilván mód kell, hogy nyiljék arra, hogy a gyerekekkel kapcsolatot tudjon közben tartani, fel ügyelhesse közben a gyerekeket, beszélgethessen velük, de fel merülhet az is, hogyha vendégek jönnek, közben kapcsolatba léve a többiekkel, végezhesse azt a többnyire leegyszerüsitett háztartási munkát, ami szükséges. A harmadik. A vendégség kérdése.

- Vendégeket a családok hogy tudnak ebbe a lakásba fogadni?

- Hát nehezen, nagyon nagyon nehezen. Itt például egy családi ebéd, az lehetetlen. Hozzá voltunk szokva, hogy nagy család, nagy ebédek, mindenki összejött, hát itt elképzelhetetlen, a konyhában nem lehet, itt nem lehet, a gyerek szobában nem lehet, más meg nincs.

- A lakótelepeken egyik legnagyobb probléma, hogy a lakók az un. társadalmi kapcsolatokat, a szükös alapterület, és főleg az alaprajzi elrendezés miatt gyakorlatban nem tudják megvalósitani. A négy férőhelyes lakásban pl. az étkezőben négy ember ülhet le az asztalhoz, ezt meghosszabbitani nem lehet, további székeket nem lehet odarakni. Hát mi történik akkor, ha pl. két ember jön látogatóba és vacsorára vendégül akarják látni? Akár a fiatal emberek szülei, vagy barátai? Ez megoldhatatlan. A lakótelepi szociológiai vizsgálatok bizonyitották, hogy a társadalmi kapcsolatok fenntartása, a lakótelepi lakásokban általában alig megoldható, és ilyen szempontból visszalépést jelent a korábban hagyományosan épült lakásokhoz képest. Egy más probléma. Felnövő, félben lévő fiatalok ügye.

- Van egy 52 négyzetméteres lakásunk, két szobás, és négyen vagyunk rá, két gyerek, egy fiu és egy lány, a kisfiam az 17 éves, a kislányom az 12-13, most kamaszodik. És hát nagyon kinos, mert hát a fiu állandóan csavarog. Most azzal az ürüggyel, hogy itthon nincs hely. Már próbáltam azt, a férjemmel felvetettük, hogy mi lenne, hogyha őt a fiuval fektetném összze egy szobába és én a kislánnyal. Szóval a férjem azt mondta, hogy ő akkor elköltözik, mert ő ezt, ebbe nem hajlandó beleegyezni, és hát a gyerek sem akar az apjával költözni. Hát ez lenne a probléma, hogy mit tudunk most csinálni, mert hát félek, hogy a fiam rossz társaságba keveredik, hát most 17 éves. Késő estig tanul. A kislányt zavarja, szóval egymást zavarja a két gyerek, és ezért állandó harc van most tulajdonképpen. Köztünk is, és a gyerekek között is.

- Köztudott, hogy a gyerekek 14-15 éves korukban szeretnék kialakitani a lakásban a saját kis birodalmukat. Azt a saját izlésük szerint berendezni, a falakat bagasztani, disziteni, hasonló. Hát hogy lehet azt megoldani, ha nincs egy külön szö bájuk? Nyilvánvaló, hogy a jövőr e vonatkozóan ezt meg kell oldani, mert igen sulyos társadalmi konfliktusok származnak ebből, ha ezek a felnövő félben lévő fiatalok kiszorulnak a lakásból és szabadidejüket másutt töltik el. A cél az lenne, hogy a fiatal emberek lehetőleg a házasságkötésükig a családon belül maradhassanak. Ehhez kapcsolódik a következő kérdés. A lakástervezésnél valahogy egy olyan hipotézisből indul tunk ki eddig, hogy a lakás az csak a házaspár és a gyerekek elhelyezését kell, hogy szolgálja. Ezt nevezik nukleáris csa ládnak. A gyakorlatban azonban nem igy van. Számos esetben szükséges, hogy a nagymamát bevonják a családba, vagy vala melyik közelálló rokont, vagy az egik felnőtt gyermek megkiván házasodni és amig uj lakáshoz jutnak, valahol lakniok kell. Ilyen lehetőségeket a mai lakások nem rejtenek magukban.

- A fiam az elköltözött, mert megnősült, illetve hát megnősült, lett két gyermekük, és egy másik lakótelepre ment, lakni. Csak az a problémám, hogy nagyon messze vannak, kb. egy jó óra villamossal, busszal, odakimenni, és mi azt szeretnénk, ha össze tudnánk költözni, mivel hát ugy hallom, hogy ilyen három szobás lakásokat is csinálnak, mert többen már igy ösz szeköltöztek a család, nem ugy, mint mi, hogy szanaszéjjel vagyunk. A fiam ott van és a családja, mi meg itt vagyunk a feleségemmel.

- Hát a nagymamák segitsége az igencsak fontos lenne, és min den nagymama itt lakik a XI.kerületben. Ugyhogy hát ezért is nemmetünk, és idősek főleg, hát oda kijönni a Békásmegyerre, nagyon hosszu az ut, kellemetlen az utazás, és hát nem is olyan frappáns, ha reggel kérem, akkor nem tud esetleg odajön ni reggelre, hanem esetleg csak délutánra, vagy bonyolult.

- Elengedhetetlenül szükséges, hogy ilyen irányban tovább lép jünk és bizonyos lehetőség maradjon a lakásban egy vagy két további személy bekapcsolására, befogadására. Persze ugyanez forditva is áll. Ha ezek a személyek kilakják, kilépnek a lakásból, akkor is meg kell lenni a lehetőségnek ahhoz, hogy a megváltozott igényekhez igazodóan lehessen a térbeli elrendezést kialakitani.

Reiner S.

1858

130

Grammarás

Pásztorbot ezüst, részben aranyozva. Kécsi hitelesítő bélyeggel és S. REINER mesterjeggyel. Mag. 170 cm. Kécsi munka, S. Reiner műve 1858-ból.

Esztergomi kincstár

Reinerné J.Gabriella
Kakas, olaj

A Nemzeti Szalon első márványerdőszigeti kiállítása.
XXXIII. vidéki kiáll. 1908. 8 l.

otsánatot. S.Bern.Ser. de Assump. A'
nek, Képnek, Kut forrásnak, és az ottan
zolása." - Jelezve: "Binder sc. Budae."
m. Megjelent: Sz.Mihályi M.: Folyó
t az az: Mátra-verebélyi... Sz.Kutnak
örténetekről ... irott könyvetske...
szetének felhasználására mutatnak
gy a zarándokok csoportja, a kapáló
en a betegek csoportja. - Képe: Ma-
Bp.é.n.4.köt.432 l.
képe. Morelli Gusztáv fametszete
n. - Az eredeti rajz ismeretlen he-
trák-magyar monarchia irásban és kép-
t. Bp. 1898. 95 l.

kéttornyos templomot Almássy János
nakkor mellette négyszobás emeletes zár-
a már nem áll. A kéttornyos homlokzat

MDK

Reinerné Istvánffy Gabriella,
festöm.

Játszó angora-macskák. Olf.

Műcs.-OMKT.1921. Tavaszi kiáll. Kat. 14.1.

MDK

Reinerné Istvánffi Gabriella

A Műcsarnok háborus kiállitásán szerepelt.

Cikk: Háborus kiállitás.

Művészet, 1914. 541-542.l.

MDK

Reinerné Istvánffy Gabriella

Figyelő angóramacska

Angol-magyar kiáll. Mücs. 1926. máj. 33 l.

A MA

MDK

Reinerné Istvánffy Gabriella,festö

Horjuk a vizen. Of.

OMKT-Műcs. Tavaszi kiáll.és Gyüjt.kiáll. 1925 máj.-jun.
Kat. 21.1.

Reinerné Istvánffy Gabriella MDK

Borjuk a vizen, olf.

Műcsarnok 1925. Tavaszi Kiállitás

M.D.K.

Reinerné Istvánffy Gabriella

A nagy tavaszi tárlaton a Mücsarnokban kiállitott 443 kép és szobor között szerepel müve.

Képek, szobrok--festők, szobrászok c.
Szinházi Élet. Bp. 1921. juni. 26.- juli. 2.
X. évf. 27 26. sz. 22. l.

REINERNÉ ISTVÁNFFY GABRIELLA

4o4 Angóramacskák.

MDK

Reinerné Istvánffy Gabriella,

Borjuk a vizen, of.

Tav. kiáll. Mücs. 1925. máj. 21. 1.

MDK

Reinerné Istvánffy Gabriella

Kosok, kép

Művész Kurir, 1938 1-2.sz. 8.l.

Reinerné Istvánffy Gabriella

Borjuk a vézben, olaj

O.M.K.I. 1925. május. 21 1.

MDK

Reinerné Istvánffy Gabriella festő

612. Fürdő bivalyok. Of.

Képzőm. Társ. 1909/10 téli kiáll. Kat. 59. l.

Monsieur Edmond Pierre Paul

112 Rue de Bruxelles

Telephone Paris 1909 Pelt Klein Nord 67

Reinerné Istvánffy Gabriella
Virágos kert, paszt.

Magyar Képzőművészek Segitő Bizottsága. Művészeti kiállitás, 1914. 6 l.

BUJÁK /Bojár/ 1 → gm ver.

st. Pásztói jóris

Története: A község területén
mint ezt az u.n. Tarisznyapar
Az ásatásokat a község és a v
végezte. /~~Munkája cime~~: Buják
193o-as évek. Kézirat. Rácz I
tek a balassagyarmati Palóc M

A vár török hódoltság-ko
Sebestyén kétszer is megénekl
155o-ben kiadott énekében és
1663-ban Evlia Cselebi török
van. Egyetlen temploma az ura
csucsáig felnyuló meredek szi
oldalról sincs magaslat körül

felnevezett

Reinerné Istvánffy Gabriella
Pihen a czicza, xxxx

Magyar Képzőművészek Segitő Bizottsága. Művészeti kiállitás. 1914. 3 1.

90

kurzív vilka

zintes. Sarkain egy-egy pillér, közte
s talapzatu eszloppal kialakitott folyo-
/ablak + k + 2a + k + a + k/ van.
/képe 29 l./

za.

y-családé, 186o körül átalakitva.

alhomlokzatán kettős cimer: l. pajzs-
s fejét visszaforditó oroszlán vagy
an jogart tart, felkunkorodó farkánál
koronából kinővő fél nőalak, balkezé-
t tart. ~~A ház egyik oldalát pillérek~~

Reinerné Istvánffy Gabriella MDK

Kosok

Műcsarnok 1938 Téli tárlat

Reinerne Lebvanty Gabriella

Kosok

özv. REINERT EMILNÉ, bábos, mézeskalácsos

Amig 1898-ban 63 bábos volt vas megye területén, addig 1901-ben csak 14.
Szentgotthárdon 3 : Dölte Henrik, Karácsony Zoltán, özv. Reinert Emilné.

248.old.

HORVATH MARIA: A mézeskalácsos kismesterség 242.old

VASI SZEMLE, Helytörténeti Évkönyv, XXI.évf. 1967
2.szám. Szombathely, 1967

REINESER, Wilhelm, pozsony i rézöntő

W. R. bürgerl. Gelbgiesser † 64 éves korában,
Pozsony, 1823 május 7 (1823, 1. kötet, 521 l)

Pressburger Zeitung
(Geuthen)

Reinfeld Margit

1922/23 - 1925/26 I.

Ferképzőmfoiskola

126. l.

rancsvoros [illegible]
mónfájára épített Fe[illegible] lovon ülő lovas (1878—83), nemkülönben a Kereszténység szelleme vagy Caritas (1875, Tate Gall.) és a Keresztényi szeretet (1895) mögött. Az élet és halálról való gondolatainak egészen modern fölfogását nyujtják és egyben szimbolikájának legszebb példái: A szeretet és a halál (1875, Nat. Gall.), amint a kis Amor a halált jelképező, fehér ruhába öltözött nagyszerű nőalaknak állja útját, hogy a házba lépjen; a Szeretet és az élet (1885), melyen egy karcsú szárnyas ifjú, a Szeretet, vezet egy gyengéd leánykát az élet meredek, sziklás útján fölfelé, s végül a Diadalmas szeretet (1898) a Szeretet felhőkbe törő szárnyas alakjával. Szimbolizmusa kevés kivétellel vidám, megnyugtató, az életet igenlő, mely új tettekre és célokra buzdít. Amint kompozíciói az élettel és emberekkel való közösségből fakadnak, úgy arcképeiben is az emberi lelket ragadta meg, lemondva a jellemzés minden külső eszközeiről. Arcképei nagyrészt a londoni Portrait Galleryben vannak s úgyszólván kora angol pantheonját adják: Browning, Swinburne, Tennyson költők, Carlyle, Stuart Mill írók, Gladstone, Salisbury, Shaftesbury, Manning bíboros, államférfiak és főpapok, önarcképe, Burne Jones, Crane, Leighton, Millais, Morris, Rossetti művészek, a külföldiek közül Guizot, Thiers, Garibaldi és Joachim. Mint szobrász is a XIX. sz. legkiválóbbjai közé tartozott Angolországban, noha kevés munkát alkotott: az említett Medúza mellszobor, Lord Holland ülő bronzszobra (London, a Holland House parkjában), Hugh Lupus életnagyságú lendületes lovasszobra (Eaton Hall, Chester mellett), az életerőt jelképező erőteljes meztelen lovas (Kensington Garden, London mellett). — Irodalom: *Jessen* I. (Berlin). *Schleinitz* O. von (Knackfuss-Künstlermonogr., Bielefeld, 1[illegible]

Reinfeld Milan

Részt vett az idei kolozsvári tárlaton.

Korátsi Iván Kritikája

Igaz Szó 67/1 120.o.

Reinfeld Sándor

Réstt vett a kolozsvári tárlaton.

Kovács Iván kritikája

Igaz Szó 66/2 289.o.

REINFUSS *Ede* festő. l. *Lengyel-*

Reinfuss E.

I A

S Ó L Y O M L

E hó 15-i levelé

S. H. jelü 1001á

naoe napin a helybeli cály

A számla értékét

20.000. - P-t át

Pesti Magyar Kereskedelmi

Reinhard, Andreas, rézmetsző

Múz. és Kvb. Ért.

III. 112.

Reinhard Andreas

Reinfeld Margit,
Tanulmányfej, olaj

O.M.Kir. Képzőműv. Főisk. kiáll. 1924. 19 l.

Reinfeld Margit
Plenair-fej, olaj

O.M.Kir. Képzőműv. Főisk. kiáll. 1924. 19 1.

MDK

Reinfeld Margit

Tanulmányfej, of.

Képzőm.Főisk. ifjusági kiáll. Ernst Muz. 1924.

19. 1.

MDK

Reinfeld Margit

Plenair-fej, of.

Képzőm.Főisk.ifjusági kiáll. Ernst Muz. 1924.

19. 1.

Reinfuss Ede MDK

Lóvásár, olf.

Műcsarnok 1897. téli kiáll.

A népakarat közvetlen nyilvánulását természetesen a *képviselőház* fejezi ki, nem a szenátus. Az általános szavazati jog körülbelül 13 millió polgárra terjed ki, míg a szenátusi választók száma 100,000-re sem rúg. Az alkotmány is amannak biztosít némi elsőbbséget, pl. olyan törvényt, a mely az állam pénzügyeit érinti, a képviselőháznak kell előbb megszavazni. Bizonyos is, hogy itt élénkebb, mozgalmasabb az élet, a köztársaság politikai élete itt lüktet inkább. Ez azonban nem vonz mindenkit; a legutóbbi szenátusi választáson — t. i. háromévenkint választanak 100 új szenátort, az egésznek egy harmadát. — tehát az 1903-iki választáson a jelöltek között volt 20—25 képviselő, köztük Rouvier pénzügyminiszter. Ugyancsak ez évben ment át a szenátusba Méline volt miniszterelnök, volt képviselőházi elnök, a franczia agráriusok vezére. Vajjon mi vonzza őket? Valószinűleg az, hogy jobb 600 választót képviselni, mint 20,000-et, valamint hogy a kilencz évre szóló mandátum is kellemesebb a négy évesnél.

Hanem azért ne gondoljuk, hogy a franczia képviselőségre kötéllel kell fogni a jelöltet, akad még elég a saját jószántából. Az 1902-iki választáson minden kerületre jutott átlag négy, Páris 40 kerületére átlag hét. Elég szép szám bizonyítni azt, hogy a mandátum nem kevésbbé kedvelt portéka a Szajna partján, mint a Tisza-Duna környékén.

Meglehetősen egyenlő a kétféle törvényhozó helyzete. A mostani miniszterek közt van négy szenátor, köztük a miniszterelnök, és hat képviselő (a tábornok hadügyminiszter nem törvényhozó). Egyenlő a fizetés is: 9000 frank és egy vasuti szabadjegy. Csaknem egyenlő a hivatalos jelvény is: egy médaille a gomblyukban és egy nemzeti szinű széles *écharpe* a mellen át; hasonló némely rendjelek szalagjához. Ha a törvényhozó jelvényét viseli, a katonai őr tiszteleg neki.

Egyenlő rangban van a két házelnök is, még pedig közvetlenül az államfő után, megelőzve a miniszterelnököt is; ez utóbbi látogatását új-év napján nem adja vissza a köztársaság elnöke, de a két házelnökét igen. Ez a rang

*

Bizonyos, hogy magyar ember szemével nézve sok különös, szokatlan dolgot találunk a franczia parlamentben. A képviselőház tagjai közt van bőven, mint nálunk, ügyvéd, hirlapiró, földbirtokos, stb., de míg az orvosoknak alig akad nálunk képviselője, itt van belőlük 40—50. Többen vannak a tanárok és tanítók is, ellenben kevés az egyetemi tanár, talán azért, mert a két hivatás nem gyakorolható egyszerre, s a törvényhozói mandátuma tartama alatt az egyetemi kathedrát helyettes tölti be. Ez az esete most a radikális-szocziálisták egyik vezérének, *Buisson*-nak is, a kit mint a párisi egyetem paedagogia-tanárát, képviselővé választott a főváros egyik kerülete. Katholikus pap kettő van ez idő szerint a Palais Bourbonban, mint már évek óta.

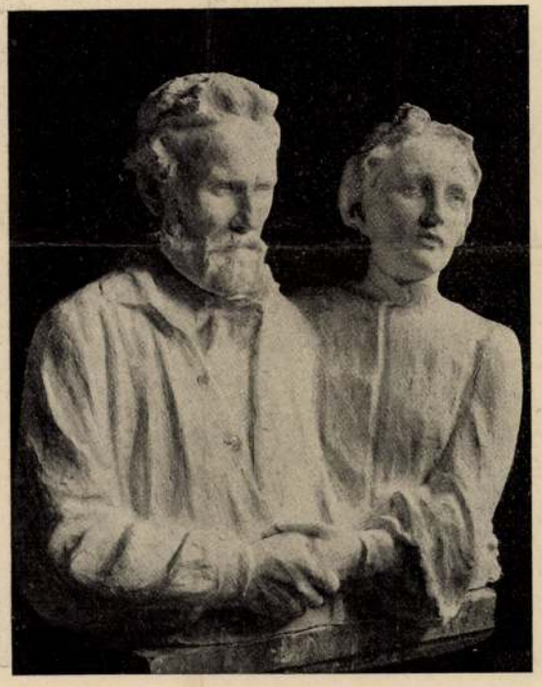

Horvai János: Szüleim.

A KÉPZŐMŰVÉSZETI TÁRSULAT TÉLI KIÁLLÍTÁSÁBÓL.

mondhatná, mint Méline mondhatta: Ez az én lapom, ezzel én rendelkezem. Támogatják őt az összes antiklerikális lapok, a míg az ő programmjukat követi, de támadják kimélet nélkül, ha nem kedvükre cselekszik.

Mindezekkel ellentétben egy dolog bizonyára nem lepné meg a magyar képviselőt: a választások sok pénzt nyelnek el. Nem azt mondjuk, hogy mindenkinek sokba kerül, ezt nálunk se lehet mondani, de annyi bizonyos, hogy lehet sokat költeni és költenek is. Mire? Először is lehet vesztegetni. Ez persze tilos és ha bebizonyúl, meg is büntetik *esetleg*; biztosan nem mondhatni, mert párt-bíróság itél. Lehet aztán költeni megengedett módon is. Ki tilthatja meg a jelöltnek, hogy jótékony alapítványt tegyen itt egy kórházra, ott egy kolostorra vagy iskolára, amott fölszerelje a tűzoltóságot, stb.

A franczia választás egyik jellemző vonása a plakát-harcz. Minden nap, Párisban legalább így volt, megjelenik az egyik jelölt nevében egy harczias hangú plakát, intézve az ellenjelölt ellen, annyi példányban, a hányat csak fel tudnak ragasztani. Erre pedig természetesen felelni kell az ellenfélnek. Ez a plakátháború a választás előtt 5—6 hétig és *ballottage* esetében, ha t. i. az első választás eredménytelen, még újabb két hétig elég csinos összegbe kerül.

Hogy minden jelölt a saját pénzét költi-e? A legutóbbi választások idejében (1902) minden nap olvastuk, hallottuk, hogy a naczionalista párt pénztárát milliókkal töltötte meg a nemesség, papság, gazdag bourgeoisie, stb. Igaz-e, nem tudhatom, de ha megtörtént, nem történt törvény ellenére; a szocziálisták nyiltan gyűjtöttek a választás előtt, csak persze náluk az eredmény soványabb lett. És ez áll körülbelül az egész mostani kormánypártra is, mely inkább a szegény, mint a gazdag elemet képviseli.

*

Befejezésül szeretnék valami általában jellemzőt mondani a franczia parlamentről és egy adoma jut eszembe, egy megtörtént, nem költött apróság. Gróf *Badeni*, volt osztrák minisz-

bajúsza és a szemöldökei összeborzolódtak, erőteljesen lépkedett, valósággal rúgta maga alatt a földet, mintha csak fájdalmat akart volna okozni neki.

Pitymallott. Az ég szürke volt és barátságszállott valahová. Azután megszólalt egy czinege. Az árok nyirkos és hideg levegőjében nem sokáig élnek a hangok — alig hogy megszületnek, el is pöngenek . . .

észreveszünk, a sok kopasz fej. Hja persze, a Palais Bourbon már a 25 éves honatya előtt is megnyilik, ellenben a Luxembourg 40 éven alúl zárva marad előtte. Igy a szenátus itt is az, a mi a rómaiaknál volt s a mit jelent maga

Reinfuss Ede: Zászlóbontás a Beszkideken. (1703 május 3.)

A KÉPZŐMŰVÉSZETI TÁRSULAT TÉLI KIÁLLÍTÁSÁBÓL.

szetesen a *képviselőház* fejezi ki, nem a szenátus. Az általános szavazati jog körülbelül 13 millió polgárra terjed ki, míg a szenátusi választók száma 100,000-re sem rúg. Az alkotmány is amannak biztosít némi elsőbbséget, pl. olyan törvényt, a mely az állam pénzügyeit érinti, a képviselőháznak kell előbb megszavazni. Bizonyos is, hogy itt élénkebb, mozgalmasabb az élet, a köztársaság politikai élete itt lüktet inkább. Ez azonban nem vonz mindenkit; a legutóbbi szenátusi választáson — t. i. háromévenkint választanak 100 új szenátort, az egésznek egy harmadát. — tehát az 1903-iki választáson a jelöltek között volt 20—25 képviselő, köztük Rouvier pénzügyminiszter. Ugyancsak ez évben ment át a szenátusba Méline volt miniszterelnök, volt képviselőházi elnök, a franczia agráriusok vezére. Vajjon mi vonzza őket? Valószinűleg az, hogy jobb 600 választót képviselni, mint 20,000-et, valamint hogy a kilencz évre szóló mandátum is kellemesebb a négy évesnél.

Hanem azért ne gondoljuk, hogy a franczia képviselőségre kötéllel kell fogni a jelöltet, akad még elég a saját jószántából. Az 1902-iki választáson minden kerületre jutott átlag négy, Páris 40 kerületére átlag hét. Elég szép szám bizonyítni azt, hogy a mandátum nem kevésbbé kedvelt portéka a Szajna partján, mint a Tisza-Duna környékén.

Meglehetősen egyenlő a kétféle törvényhozó helyzete. A mostani miniszterek közt van négy szenátor, köztük a miniszterelnök, és hat képviselő (a tábornok hadügyminiszter nem törvényhozó). Egyenlő a fizetés is: 9000 frank és egy vasuti szabadjegy. Csaknem egyenlő a hivatalos jelvény is: egy médaille a gomblyukban és egy nemzeti szinű széles *écharpe* a mellen át; hasonló némely rendjelek szalagjához. Ha a törvényhozó jelvényét viseli, a katonai őr tiszteleg neki.

Egyenlő rangban van a két házelnök is, még pedig közvetlenül az államfő után, megelőzve a miniszterelnököt is; ez utóbbi látogatását új-év napján nem adja vissza a köztársaság elnöke, de a két házelnökét igen. Ez a rang

Bizonyos, hogy magyar ember szemével nézve sok különös, szokatlan dolgot találunk a franczia parlamentben. A képviselőház tagjai közt van bőven, mint nálunk, ügyvéd, hirlapiró, földbirtokos, stb., de míg az orvosoknak alig akad nálunk képviselője, itt van belőlük 40—50. Többen vannak a tanárok és tanítók is, ellenben kevés az egyetemi tanár, talán azért, mert a két hivatás nem gyakorolható egyszerre, s a törvényhozói mandátuma tartama alatt az egyetemi kathedrát helyettes tölti be. Ez az esete most a radikális-szocziálisták egyik vezérének, *Buisson*-nak is, a kit mint a párisi egyetem paedagogia-tanárát, képviselővé választott a főváros egyik kerülete. Katholikus pap kettő van ez idő szerint a Palais Bourbonban, mint már évek óta.

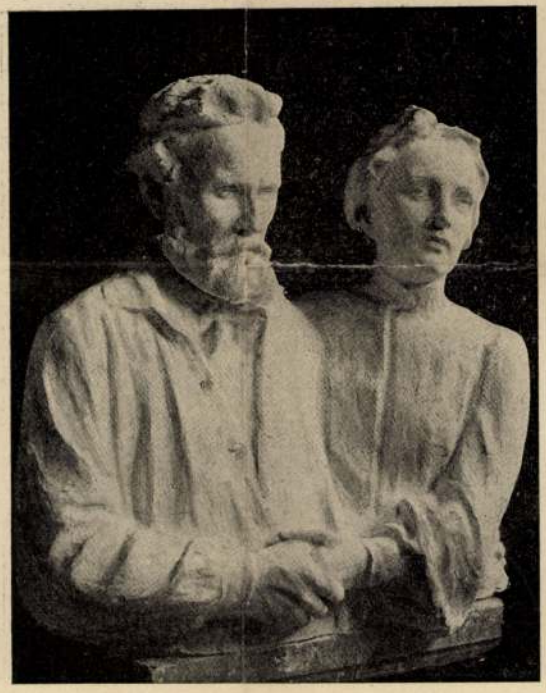

Horvai János: Szüleim.

A KÉPZŐMŰVÉSZETI TÁRSULAT TÉLI KIÁLLÍTÁSÁBÓL.

lapom, ezzel én rendelkezem. Támogatják őt az összes antiklerikális lapok, a míg az ő programmjukat követi, de támadják kimélet nélkül, ha nem kedvükre cselekszik.

Mindezekkel ellentétben egy dolog bizonyára nem lepné meg a magyar képviselőt: a választások sok pénzt nyelnek el. Nem azt mondjuk, hogy mindenkinek sokba kerül, ezt nálunk se lehet mondani, de annyi bizonyos, hogy lehet sokat költeni és költenek is. Mire? Először is lehet vesztegetni. Ez persze tilos és ha bebizonyúl, meg is büntetik *esetleg;* biztosan nem mondhatni, mert párt-bíróság itél. Lehet aztán költeni megengedett módon is. Ki tilthatja meg a jelöltnek, hogy jótékony alapítványt tegyen itt egy kórházra, ott egy kolostorra vagy iskolára, amott fölszerelje a tűzoltóságot, stb.

A franczia választás egyik jellemző vonása a plakát-harcz. Minden nap, Párisban legalább így volt, megjelenik az egyik jelölt nevében egy harczias hangú plakát, intézve az ellenjelölt ellen, annyi példányban, a hányat csak fel tudnak ragasztani. Erre pedig természetesen felelni kell az ellenfélnek. Ez a plakátháború a választás előtt 5—6 hétig és *ballottage* esetében, ha t. i. az első választás eredménytelen, még újabb két hétig elég csinos összegbe kerül.

Hogy minden jelölt a saját pénzét költi-e? A legutóbbi választások idejében (1902) minden nap olvastuk, hallottuk, hogy a naczionalista párt pénztárát milliókkal töltötte meg a nemesség, papság, gazdag bourgeoisie, stb. Igaz-e, nem tudhatom, de ha megtörtént, nem történt törvény ellenére; a szocziálisták nyiltan gyűjtöttek a választás előtt, csak persze náluk az eredmény soványabb lett. És ez áll körülbelül az egész mostani kormánypártra is, mely inkább a szegény, mint a gazdag elemet képviseli.

*

Befejezésül szeretnék valami általában jellemzőt mondani a franczia parlamentről és egy adoma jut eszembe, egy megtörtént, nem költött apróság. Gróf *Badeni*, volt osztrák minisz-

erőteljesen lépkedett, valósággal rúgta maga alatt a földet, mintha csak fájdalmat akart volna okozni neki.

Pitymallott. Az ég szürke volt és barátságnege. Az árok nyirkos és hideg levegőjében nem sokáig élnek a hangok — alig hogy megszületnek, el is pöngenek . . .

Palais Bourbon már a 25 éves honatya előtt is megnyilik, ellenben a Luxembourg 40 éven alúl zárva marad előtte. Igy a szenátus itt is az, a mi a rómaiaknál volt s a mit jelent maga

Reinfuss Ede : Zászlóbontás a Beszkideken. (1703 május 3.)

A KÉPZŐMŰVÉSZETI TÁRSULAT TÉLI KIÁLLÍTÁSÁBÓL.

Vas. Ujs 1903. 793. l.

REINFUSS EDE

576 Rákóczy-kor: Zászlóbontás a Beszkideken.1703.évi május 3. Olajf. Gr.Zichy Jenő tulajdona.

Képzőm.Tá s. 1903/4 téli kiáll.kat. 56.oldal.

MDK

Reinfuss Ede

Zászlóbontás a Beszkideken, festm.

KMTárs téli kiáll. Vasárnapi Ujság 1903. 794 l.
kép.

MDK

Reinfuss Ede

Zászlóbontás a Beszkideken /1703/ május 3./
Repr.

Vasárnapi Ujság 1903. 793.l.

MDK

Reinfuss Ede

Rákóczi-kor: Zászlóbontás a Beszkideken 1703. évi május 3. Of.

KMT. 1903/4. téli kiáll. kat. 56.l.

MDK

Reinfuss Ede

A N. Szalon karácsonyi tárlata. Vasárnapi Ujság 1896. 5o. sz. 842.l.

MDK

Reinfuss Ede

A Képzőművészeti Társulat téli kiáll. Vasárnapi Ujság 1903. 48. sz. 797.l.

Reinfuss Ede MDK

Rákóczi-kor. Zászlóbontás a Beszvidéken 1703. május 3. olf.

Műcsarnok 1903/4. téli kiáll.

MDK

Reinfusz Ede, Kassa

Magyar kiállitó müvészek névsora. Mücsarnok, 1899. 22.sz. 346-348 l.

MDK

Reinfuss Ede festöm.

Bóvásár. Vevöje: Bischitz Mór

Mücs. - 1897-98. téli kiáll. Nyerö társulati tehpk vá-
Mücsarnok. 1898. 53.l. sárlása.

MDK

Reinfuss Ede festő

A Képzőm. Társ. téli kiáll. Vas. Ujs. 1903. 797 l.

yednek an nyomóforma felületébe. A
ték hagy nyomot a lenyomat

M. D. K.

REINHARD szobrász

Esztergomban

1703. Budán emeltve

Agghárg: Barokk szobrászat ... Bp. 1959.

I. 260. l.

M.D.K.

Reinhard ? „festő"

művei, a Műcsarnokban rendezett tavaszi nemzetközi kiállítás úgy külföldi mint magyar anyagának gyenge miliőjében „szépen megállják helyüket."

Bölöni György: Képek között, Bp.1967. 16. old.
/a cikk megj.: „Magyarország", 1905. ápr. 22./

K

~~Hirt, M. C.~~

festō

mūs Reinhard, Andreas

ied rezin

d. Harsányi

27. 8

375 A.

B

MDK

Reinhard, Ansreas rézm.

Harsányi 27. lap. 375.sz.

Reinhard Emil

aranyon
Eger

l.

Ezredeveskiáll

XII. csop. 33. l.

onban a törökök kivonulását
mig balra az előkelő török
lirata:

rken aus Belgrad.

m.

Reinhard H.G./Janss, Jergen/ ,asztalosiegény

Győrben 1674-1699 között megfordúlt asztalosiegények jegyzéke származási hely szerint: "Hasfurt, Franoken Reinhard H.G." 122.old

Batári Ferenc: Asztalosiegények Győrött a XVII. században - Adatok Győr város asztalosmüvességének történetéhez 93.old

Arrabona,9. - Xantus János Múz.Győr,1967.- A Győri Múz Evkönyve

Reinhard,?Han3 Gergen,asztaloslegény

Győrben 1674-1699 között megfordúlt asztaloslegé-
nyek jegyzéke:"Reinhard?,Han3 Gergen,Ha3furt,Francken,
1690." 118.old 13.jegyz

Batári Ferenc: Asztaloslegények Győrött a XVII.szá-
zadban - Adatok Győr Város aszatlosmüvességének
történetéhez 93.old

Arrabona,9. - Kantus János Múz.Győr,1967.
A Győri Múz.Évkönyve

REINHARDT ISTVÁN
„TÉLI REGGEL"
olaj 50 × 90 cm

REINHARDT ISTVÁN
„KÖRÖSI HALÁSZAT"
olaj 40 × 60 cm

Reinhardt Stein

A KÉPCSARNOK MEGHÍVJA ÖNT

REINHARDT ISTVÁN

FESTŐMŰVÉSZ KIÁLLÍTÁSÁNAK
ÜNNEPÉLYES MEGNYITÁSÁRA
1990. MÁJUS 17-ÉN
CSÜTÖRTÖKÖN DÉLUTÁN 5 ÓRÁRA

MEGNYITJA:

TANDI LAJOS
ÚJSÁGÍRÓ

MEGTEKINTHETŐ
1990. MÁJUS 17–27.

GULÁCSY LAJOS TEREM
SZEGED, KÁRÁSZ U. 17.

A KÉPCSARNOK MEGHÍVJA ÖNT

REINHARDT ISTVÁN

FESTŐMŰVÉSZ KIÁLLÍTÁSÁNAK
ÜNNEPÉLYES MEGNYITÁSÁRA
1990. MÁJUS 17-ÉN
CSÜTÖRTÖKÖN DÉLUTÁN 5 ÓRÁRA

MEGNYITJA:

TANDI LAJOS
ÚJSÁGÍRÓ

MEGTEKINTHETŐ
1990. MÁJUS 17–27.

KÉP CSAR NOK

GULÁCSY LAJOS TEREM
SZEGED, KÁRÁSZ U. 17.

REINHARDT

A KÉPCSARNOK MEGHÍVJA ÖNT

REINHARDT ISTVÁN

FESTŐMŰVÉSZ

KIÁLLÍTÁSÁNAK
ÜNNEPÉLYES MEGNYITÁSÁRA
1989. MÁRCIUS 23-ÁN
CSÜTÖRTÖKÖN DÉLUTÁN 5 ÓRÁRA

MEGNYITJA
URI IBOLYA
MŰVÉSZETTÖRTÉNÉSZ

MEGTEKINTHETŐ
1989. MÁRCIUS 23–31.

KÉPCSARNOK

BENCZÚR GYULA TEREM
NYÍREGYHÁZA
DÓZSA GYÖRGY ÚT 3.

F. k. Tóth Pál István

Interpress – Budapest

Reinhardt István

REINHARDT ISTVÁN *festőművész alkotásaiból nyílt kiállítás szerdán Miskolcon, a Képcsarnok Szőnyi István bemutatótermében.*

Magyar Hírlap 1986. V. 8.

Reinhardt István
festő

REINHARDT ISTVÁN festőművész kiállítása nyílt meg tegnap Békéscsabán, a Munkácsy-teremben. A budapesti művész hatvan olajfestményét mutatja be a tárlaton, amely egy hétig tart nyitva.

Népszabadság, 1988. máj. 5.

REINHARD KERESZTÉLY, asztalosmester

Pesti asztalosmester volt 1828-ban. Terézvárosi lakos.-Helyrajzi szám: 281. Segédek száma: 1.- Összeirási szám: 722.- 45.old.

BATÁRI FERENC: Pest-budai asztalosok 1828-ban
39.old.

Az Iparmüv. Múz. Hopp Ferenc Múz. Évkönyve. XIII. 1970.
Bp. 1971.

Han3 gergen Reinhard ?,asztaloslegény

A győri asztalos és puskaagykészitő céh legénykönyvéből,1685 utan:"Den 23 September Hat fremd gesessen Han3 gergen Reinhard Au3 francken Von Ha3fort/!/,"
107.old

Batári Ferenc: Asztaloslegények Győrött a XVIII.században - Adatok Győr Város asztalosmüvességének tőztténetéhez 93.old

Arrabona,9.- Xantus János Mús.Győr,1967.- A Győri Mús. Évkönyve

Reinhardt István, grafikus

Kiállítása nyílt meg az Újpesti Mini Galériában jún. 9-én.

– : Közlemények 11.

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1974. jún. 11.

Reinhardt István, grafikus

a Kijesti Mini Galériában

nyílt meg tárlatra.

— :□ Tegnap délután ... 2.

ESTI HIRLAP, Bp. 1974. jún. 18.

M.D.K.

Reinhard Károly

A Polgári Serfőző Rt. pályázatot hirdetett palotájának homlokdiszitésére. A pályázók között szerepel a müvész is.
A pályamüvek "Fries-kiállitás a Nemzeti Szalo ban" cimmel kerültek kiállitásra.

Magyar Szalon, Bp. 1905. szept. hó. 42. kötet 1116. lap

MDK

Reinhard Károly

Kötekedés, o.

Szépműv. Muz. háborus veszteségeinek jegyzéke
Bp.1952.

MAHIR SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
LEVÉLREKLÁM
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

Reinserbüchler Sándor, grafikusművész

ÉLET ÉS IRODALOM
1994 -11- 30

1021

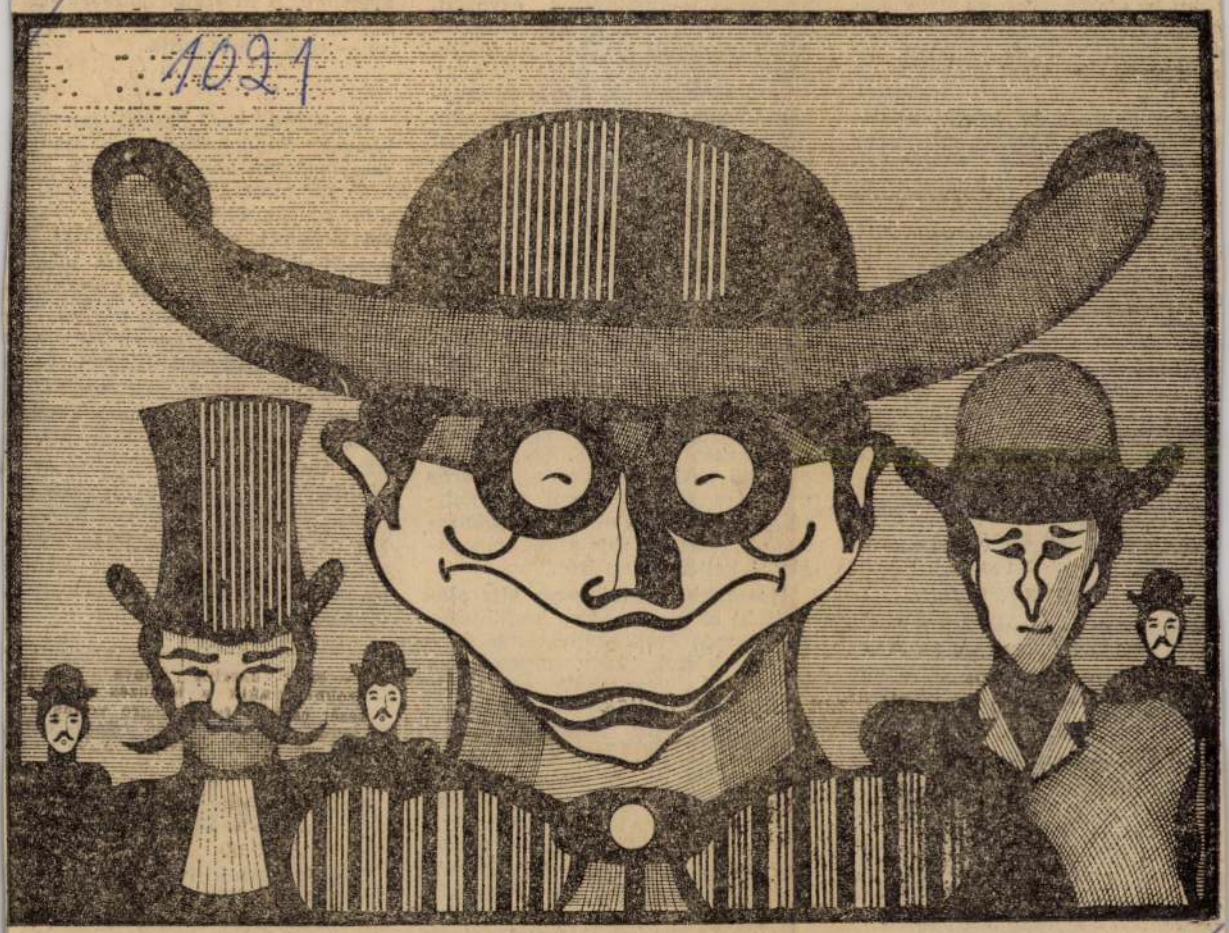

Reinserbüchler Sándor: Gépmadár-avatás

apokon (november 22—23.), mely
bben az esztendőben az *érték, kö-
önség, irodalomkritika* témát tűz-
e napirendre. Ennél azonban jó-
al többről és jóval kevesebbről
olt szó. Többről, mert némelyik
ozzászóló csak az ország általá-
os szellemi közállapotából vélte
egközelíthetőnek az irodalomkri-
ika problémáit. Mivelhogy: az
szinte véleménymondáshoz a vé-
eménynyilvánítás szabadsága kell,
hhoz a gondolkodó autonómiája,
gondolkodás sokféleségének elis-
nerése; ehhez fórumok kellenek és
nyílt vita lehetősége. Mindehhez
edig demokrácia kell és érdeklő-
ő közeg — nagyobb szóval közös-
ég —, hogy egyáltalán érdemes
gyen irodalomról gondolkodni,
itatkozni. És kevesebből is szólt
z eszmecsere, mert a mai magyar
odalomkritika állapotáról, minő-
égéről, konkrét problémáiról, a
művekben megnyilvánuló értékek-
ől és a közönségről vajmi kevés
ző esett.

★

Megtudtuk ugyanakkor a kriti-
áról általában, hogy mozgó eszté-
ika, hogy közvetítő mű és olvasó
között, hogy a kritika a demokra-
izmus szerve, hogy nemcsak a
művformák felett ítél, hanem er-
ölcs, társadalom felett is, ha az a
művel összefüggésben van. Megtud-
uk, hogy a kiritikának szenvedé-
yesnek, elfogultnak kell lennie, to-
ábbá, hogy elfogulatlannak, ob-
ektívnak, illetve szubjektívnak,
ogy olyan, mint a libikóka, s
legyenlítő szerepe van. Kiderült
óla, hogy az állam bizalmasa, és
ok rosszat tesz azzal, ha azt és

szükség van, melyek
szimbiózisban kellene
Szabadon lesajnálhat
de mindenki létét el
A kritika minél inká
annál nagyobb az e
arányt téveszt." „A k
lom-, romantika- stb.
lehet úgy ahogy va
megítélni. Komplexe
tást kell a kritikától
ni." „Hamis és rossz
föltételezés, hogy egy
irodalmi művek hely
tikával akarják írói
emelni. A szépirodalo
dalmi publicisztika nagyon közel
áll egymáshoz, összefüggnek, leg-
többször egymás kezére játszanak.
Számos nagy írói életmű bizonyít-
ja ezt. Kosztolányi az Édes Anna
több részletét előbb megírta publi-
cisztikaként. Azaz lehet a publi-
cisztika előőrs, portyázás, bejárás
újabb területek szépirói meghódí-
tása előtt. Nem a felelős publicisz-
tikától, hanem a felelőtlen politizá-
lástól kell óvni az írót."

Hosszabb, folytatólagos vita alakult ki arról is: van kontinuitás az ötvenes évek szellemisége és a jelené között, vagy nincsen. A summázat nagyjából ez: Van. Nincs. Van (de csak elvétve). Nincs (de azért olykor földugja a fejét).

Folyosói beszélgetések tárgya volt az ÉS aznapi számának egy passzusa, mely szerint a sztálinizmus szelleme a kritikából az irodalomtörténet bástyái mögé húzódott vissza, s ha innen is kiszorul, a nyelvészetben lel majd menedéket. Ezek szerint a szellemet nem emberek, hanem foglalkozások képviselik? Különben a mindkét

se. Ebben a haszonelvű prózai világban nyolcvan-száz ember nem géemkáról, pénzről, üzletről, saját anyagi gyarapodásának esélyeiről beszélt, vitázott két napon át, hanem az irodalom már-már elfeledett értékéről, fontosságáról — a *szépségről, jóságról, igazságról*. Igaz, sokszor egy i betűn hajbakapva, ám ez a szentháromság nem avított dogma, hanem az ember egyik legszebb játéka, legbiztosabb menedéke.

Kézikönyvek szelleme

Meglepetéssel olvastam *Ungvár Tamás Az eltűnt pecsét* (Élet é Irodalom, 1984. november 23.) cí mű cikkének következő sorait: „Iro dalmi életünk egészségének felleb bezhetetlen jegye, hogy a személy

Reinhardt Stein

REINHARDT ISTVÁN
„TÉLI REGGEL"
olaj 50 × 90 cm

REINHARDT ISTVÁN
„KÖRÖSI HALÁSZAT"
olaj 40 × 60 cm

Reinhardt Károly

ivód

Benczúr Kiáll.

27 l.

AZ 1926. ÉVI

TÉLI KIÁLLITÁS

TÁRGYMUTATÓJA,

KERETÉBEN:

CSÓK ISTVÁN,
NAGY ZSIGMOND,
FRIED PÁL,

VALAMINT A

KUPECZKY TÁRSASÁG
GYÜJTEMÉNYES KIÁLLITÁSA
ÉS
NÉHAI BÉR DEZSŐ
MŰVÉSZI HAGYATÉKA.

FEBRUÁR—MÁRCIUS

ORSZÁGOS MAGYAR KÉPZŐMŰVÉSZETI TÁRSULAT
BUDAPEST, MŰCSARNOK, VÁROSLIGET

2021. Reinhard Károly.
(Sz. Gyor-sziget 1872. június 24-én)

Kötekedés.

A széken ülő leánynyal a lóczán szomorkodó szerelmes (legény) incselkedik, mi közben őt kigungolja. A fekete leány jobbra fordul, nyel (Moli Tamás iróval) arczélben látható, bal kezét a szék támlájára tette; jobbjában, melylyel térdére nehezedik, nyitott legyezőt tart; nyakkendője piros, reklije lila, fehér szoknyája fodros és kivágott czipője hegyes orrú. A férfi pedig szembe néz, bal kezében czigarettát tart; pörge kalapot, piros nyakkendőt, himzett mellényt és sötét nadrágot hord. A háttérben, balra a szekrényen, vázát virágokkal, poharat, üveget, órát és különféle tárgyakat veszünk észre, mig a falon kép-keret lóg. Jelzése alól balra: Reinhard K. A kép hátán jobbra néző és csaknem arczélben ábrázolt öreg asszony mellképe van őszülő hajjal, fekete főkőtővel és magas reklivel.

Lemezpapir, mér. 67.5 : 52 cm.

Vétetett az 1901: VI. 12-én kelt 37661 sz. leirattal a Nemzeti Szalonban. Ára 400 K. (361/901.)

Elszámoltatott 1901: IX. 14-én (488/901.)

kissé előre hajlik,

Vid. Muz.

1911

3976. Reinhard Károly.
Sz. Győrött 1872 június 24-én. Budapesten 1909 november 12-én.

Medve.

Rudra akasztott zsákmány, melyet egy hegyes vidék előterében két előregörnyedt erőteljes férfi visz haza, a kik derekukon állati bőrt és jobb csipőjük mellett szekerczét viselnek. Közelükben két hátrafordult sötét szőrű kutya áll és nézi a vadat. Mögöttük egy fekete hajú fiatal nő tűnik fel, a ki kezeit a nyakába vetett szalagon lógó muffba dugta és hátán csőrével lefelé forditott sast czipel. Előttük pedig jobbról két magános fa van, melyeknek gyökerei látszanak. A tájék égboltja felhőzött. Jelzése alól jobbra: Reinhard K. 1902.

Vászon, méretei 96.6:135.3 cm. -- Lelt. sz. 3976. -- Vétetett az 1910 november 8-iki 12441 (1816-910) és az 1910 deczember 21-iki 145575 (57-911) sz. engedély alapján 3000 K-ért. -- Kifizettetett 1911 január 31-én. -- Elszámoltatott 1911 febr. 8-án (769-911). — A elszámolásra nézve l. a 23608-911 szám. előadmányt.

Sz. n. 13-911
57-911-10
Át. lelt. 4145.

a legalkalmasabb. Nagyon kellemes hüsitő. Az összes fodrászüzletekben fejdörzsölésre és borotválkozás után arczfecskendezésre az urak használják. A fájdalmakat azonnal csillapitja. Masszirozásra általánosan minden házban csakis Diana sósborszeszt használnak. Egy üveg 44 fillér.

Ha hull a haja, használja a hires amerikai Brool tanár-féle Petrol-balzsamot. Egyedüli biztos szer hajhullás és korpaképződés ellen. Az összes amerikai klinikákon állandóan rendelik. Nagy üveg ára 3 kor. Silány utánzatoktól óvakodjunk. Kapható Petrovics-drogeriában, IV., Bécsi-utcza 2. szám.

Pénztárczákban, öv- és kézitáskákban, bőröndökben és minden egyéb bőrdiszműáruczikkekben állandóan nagy raktár található Papek József bőröndös- és finom-bőrárukészitőnél, Budapest, VII., Rákóczi-ut 15/B. A czégnek saját találmányu törv. védett pénztárczái rövid idő alatt nagy népszerüségre tettek szert.

HALÁLOZÁSOK.

Elhunytak a közelebbi napokban: Bognár János 1848 9-iki honvédtizedes és Bognár János 1848 9-iki honvédőrmester Gyöngyösön. Az agg szabadságharczosokat nagy részvéttel temették el. — Somogyi Gábor, a hajduböszörményi református egyház presbitere 79 éves korában. A szabadságharczot mint honvédtizedes küzdötte végig. — Dr. Hoffmann József kultuszminiszteri osztálytanácsos, a budapesti tudományegyetemen a római jog nyilvános rendkivüli tanára egy fővárosi szanatoriumban. — Platzer Jenő nyug. királyi számtanácsos, a Ferencz József-rend lovagja 81 éves korában Selmeczbányán. — Dohnanyi Frigyes, nyug. főgimnáziumi igazgató, Dohnányi Ernő zongoraművész atyja, 67 éves korában Pozsonyban. — Kofrenek Venczelin nyug. kataszteri középponti felmérési felügyelő, a Ferencz József-rend lovagja, 78 éves korában Szatmáron. — Deméndi Rutthény Béla földbirtokos, megyebizottsági tag, a kishonti ág. ev. esperesség kiérdemült felügyelője, a rimaráhói ág. ev. egyházközség felügyelője életének 74 dik esztendejében Rimaráhó községben. — Szolcsáni Szolcsányi János egri egyházmegyei áldozópap, tiszapalkonyai római katolikus lelkész, Borsod vármegye törvényhatósági bizottságának tagja, 43 éves korában Tiszapalkonyán. — Schlegel Péter győri székesegyházi infulás éneklő kanonok, szentszéki ülnök, a győri Szent Vincze-Egyesület elnöke, életének 71-dik évében Győrött. — Reinhard Károly festőművész 36 éves korában Budapesten. — Pick Lajos, az északmagyarországi egyesített kőszénbánya és iparvállalat részvénytársaság nyug. igazgatója, életének 80-ik esztendejében Budapesten. — Ecker Mór, az erzsébetfalvi téglagyár főtisztviselője 54 éves korában Erzsébetfalván. — Briszker Rezső pénzügyi számvizsgáló, életének 38-dik évében Budapesten. — Dr. Plechl Szilárd orvos Nagybecskereken.

Özv. Lukács Antalné, szül. Seprősy Czárán Gizella, néhai Lukács Antal főrendiházi tag, a Magyar Földhitelintézet egykori igazgatójának özvegye Budapesten, 70 éves korában; az agg úrnőt bevásárlási útján egy villamos vasuti kocsi gázolta halálra. — Özv. Szmerekovszky Andrásné, szül. Ujhelyi Alojzia, néhai Szmerekovszky András gör. kat. lelkész és volt negyvennyolczas honvédhuszár-főhadnagy özvegye 78 éves korában Ungváron. — Özv. nárai Szabó Ferenczné, szül. felsőeőri Hegedüs Sarolta 77 éves korában Pozsonyban. — Pantl Kálmánné, szül. Dragon Jozefin életének 61-dik évében Budapesten. — Rosmayer Paula életének 41-ik esztendejében Budapesten. — Csedő Istvánné szül. Kovács Anna, életének 67-dik esztendejében Csikszeredán. — Özv. Ferenczy Ferenczné, szül. fülei Kováts Laura 68 éves korában Nagyváradon. — Klinkowström Ágnesné grófné, irónő Münkhenben. — Pecz Kornélné, szül Westendorp Johanna életének 32-dik évében Budapesten. — Korchmáros Jánosné, szül. Sonnegger Klára életének 25-dik évében Csanád-Palotán. — Özv. szentrókusi Blancz Vilmosné, szül. Faulhaber Francziska.

Szerkesztői üzenetek.

Szerenád. Szórd meg hamuval. Ugy vagyunk velük, hogy tetszenek is, nem is, — látunk bennük jó sorokat, átérzetteket és látunk tanultakat, a mai líra kellékes tárából valókat. Féldolgok, nem adhatunk nekik teret.

Hitetlenül. Csodáljuk kitartását, más már rég elvesztette volna kedvét ennyi sikertelenség után. Közölni ezt sem lehet.

Csak a múlást nézem. A vágy. Barátság. Csak szavak vannak bennük, poézis nélkül és eredetiség nélkül.

Lenkéhez. Kicsiny szobám stb. Ügyetlen, dadogó nyelven mond el olyan dolgokat, a melyeket jól pergő nyelven sem érdemes elmondani.

Fehér szoba. Levél. A fehér szoba is, a kis ház s a benne élők leirása is úgy hatnak, mint valami magánügyek: meleg érzéssel beszél róla, de nem tudja ezt a meleg érzést átvinni belénk, idegenül állunk vele szemben, mert nincsenek költőileg megalakitva.

A boldogság után. Fehér hópelyhek stb. Az első halvány allegórizálás, a többi szentimentális, lágy reflexió, elég rutinnal irva; egészben véve középszerüek.

Őrzse néne. Jóformán csupa külsőségeket ir le, egyes vonásokat, melyekből nem alakul kép.

A vándormadarak. Éjjeli találkozás stb. Útszélről szedett népdal és műköltészeti motivumok, minden különös érdekesség nélkül összeszőve.

SAKKJÁTÉK.

2668. számú feladvány Berger Jánostól, Grácz.

(A «Tijdskrift for Schack» versenyén az I. dijat nyerte.)

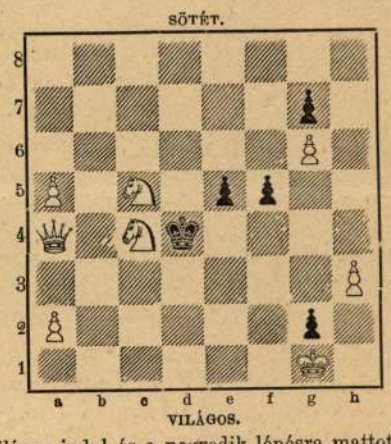

Világos indul és a negyedik lépésre mattot ad.

KÉPTALÁNY.

A 43-ik számban megjelent képtalány megfejtése: *Mindenki annyi szeretetet kap osztályrészül, a mennyit megérdemel.*

Felelős szerkesztő: Hoitsy Pál.
Szerkesztőségi iroda: Budapest, IV., Reáltanoda-u 5.
Kiadóhivatal Budapest, IV., Egyetem-utcza 4.

8 nap elegendő ahhoz, hogy kezei hófehérek, tiszták, simák, puhák s bársonyszerüek legyenek. A ki a DIANA szappant és DIANA krém hatását ismeri, az tudja jól, hogy ezek a legjobb **kézfinomitók.**

:: :: **Előkelőbb urak és hölgyek nem is tudnak mosakodni csak DIANA szappannal.** :: ::

EREDETI LEVELEK:

Tisztelt Gyógyszerész ur!

Sokat hallottam már az Ön Diana-szappanáról és eddig mindenütt csak dicséretet hallottam, megpróbálkozom én is vele tehát. Tessék küldeni egy darab Diana-szappant, de olyat, hogy minden szeplőm és pattanásom elmuljon tőle. Ha jónak bizonyul a Diana-szappan, ugy sokkal többet hozatok és ajánlani is fogom mindenkinek, ugy mint ahogy nekem is ajánlották. Kérem azonnal küldje a Diana-szappant. Kiváló tisztelettel **Nagy Istvánné.**

Kedves Gyógyszerész ur!

Miután egyszerre elláttam magam Diana-crémmel, Diana-szappannal és Diana-puderrel huzamosabb időre ezuttal nem kérek ugyan semmit, de szivesen irok Önnek néhány sort azon végtelen kellemes vál ozásról, mit az Ön bőrápoló szereinek köszönhetek. Tudja kedves Erényi ur, engem igazán egész boldoggá tett, mert valósággal szégyeltem pár héttel ezelőtt társaságba menni, olyan vörös volt az arczom és kezem tele volt s a bőröm pattanással, ma pedig minden elbizakodottság nélkül merem mondani, hogy kifogástalan szép a bőröm. Hazafias üdvözletét küldi **Mrs. Mary Smith.**

Igen tisztelt Uram!

Eddig még mindég alaposan becsapódtam a sokat hirdetett holmikkal, de az Ön Diana-szappanával végtelenül meg vagyok elégedve. Alig egy hete, hogy használom s minden csunya pattanásom eltünt, sőt az orrom sem vörös azóta. Már számtalan szert kipróbáltam, de eredménytelenül. Méltán nevezhetik a Diana-szappant a szappanok királyának, mert tényleg csoda hatása van. Nem mulaszthatom el, hogy ezeket önnel ne tudassam. **Neuschattel Clarisse.**

Tisztelt Gyógyszerész ur!

Nagyon szivesen venném, ha néhány sorral megnyugtatna, hogy szállit-e Ön ide Abbáziába Diana-specialitásokat, mert félek nagyon az utánzatoktól s azt hiszem, Önnek is előnye, ha a vevők megmaradnak azon jó véleménynél, mint az Önnél beszerzett Diana-szerek elhasználása után bátran terjeszthetnek. Mindeddig remeknek bizonyult nálam és egész családomnál a Diana-crém és szappan, mióta ezeket a kellemes illatu szereket használjuk, nincs szeplős arcz közöttünk. Várom sorait s vagyok tisztelője **Dr. S. J.-né.**

DIANA-PUDER

pedig arról nevezetes, hogy az arczon egyenletesen tapad, szabad szemmel **teljesen láthatatlan;** amennyiben pedig teljesen ártalmatlan szerekből van összeállitva, ki van zárva a láthatósága a kékes-szinü arczbőrnek, amely szin olyan nők arczán látható, kik ártalmas összetételü pudert használnak.

Egy üvegtégely Diana-crém (nappali és éjjeli használatra) **1 kor. 50 fill.**
Egy üvegtégely Diana-crém (csak éjjeli használatra) **1 kor. 50 fill.**
Egy nagy darab Diana-szappan **1 kor. 50 fill.**
Egy nagy doboz Diana-puder szarvasbőrrel együtt (feher, rózsa, vagy sárga szinben) **1 kor. 50 fill.**

Kapható egész Európában a gyógytárakban, drogériákban és parfümeriákban. Aki nem tudja saját helységében beszerezni az rendelje meg a központból:

ERÉNYI BÉLA gyógyszerész Budapest, Károly-körut 5.

(A legkisebb megrendelés is fordulópostával utánvéttel eszközöltetik.)

MARGIT GYÓGY-FORRÁS

Beregmegye.

gyomor, belek, húgyhólyag s különösen a **légzőszervek hurutos** bantalmainál **igen jó hatású** még ∴ ∴ akkor is, ha **vérzések esete** forog fenn. ∴ ∴

Megrendelhető: **ÉDESKUTY L.**-nél Budapesten és a forrás kezelőségénél Munkácson.

Megvizsgálta Bool tanár és rendelte a közvetlenül importált amerikai **Petrol-Balzsamot** mely 3 üveg elhasználása után végleg megszüntette a hajhullást, korpaképződést; a hajat bársonysimává és hullámossá tette. Száraz és zsiros hajnak. **Egy nagy üveg ára 3 K.** — Kapható: **PETROVICS DROGÉRIA Budapest, IV. ker. Bécsi-utcza 2. szám.** 0000 0000

Dunai és tengeri halakat,

valamint **Humar, Languszta, Scampi** stb. szállit

Weinberger = Vilmos =

Budapest, V., Deák Ferencz-tér, Halcsarnok.
Telefon 91—85. **Telefon 91—85.**

OLCSÓ CIPŐK :: Kaphatók ::

Elegáns férfi viksz czipő korona 8.—
Elegáns férfi box czipő korona 10.—
Női erős vix kor. 6.50
Erdélyi darócz csizmák korona 12.—

FOHN ÁBRAHÁMNÁL
Budapest, VII., Király-utcza 9. sz.

Fogorvosi- és fogtechnikai műterem
Budapest, IV., Károly-körút 26., I. emelet

FOGAK és teljes fogsorok szájpadlás nélk.

Aranyfogkoronák, aranyhidak és mindennemü kaucuk fogazatok, melyeket a szájból kivenni nem kell. **A gyökerek eltávolitása fölösleges. Tartós porcelán- és arany-tömések. Foghuzás** teljes érzéstelenitéssel, 10 évi jótállással. Vidékiek 1 nap alatt kielegittetnek, **megvárhatják.** — Mérsékelt árak.

Dr. EDELMANN JÓZSEF és MÁRFAI
néhai dr. Neufeld D. fogorvos volt techn. assistense. (Litt.)

SZŐLŐOLTVÁNY,

szőlővesszőről és borról nagy képes árjegyzékemet **ingyen** és bérmentve küldöm meg a ki **czimét tudatja.** Ezen könyvet még az is kérje, a ki rendelni **nem akar,** mert ebből **megtanulhatja a szőlőtelepitést** s e mellett sok szőlőkép van benne. Szőlőoltványokról és más egyéb európai és amerikai sima és gyökeres vesszőkből, a világhirü **Delawaréból** allandóan több millió készlet eladó. olcsó ár mellett. Több ezer **elismerőlevél,** közte több herczegi és grófi uradalomtól. Czim: **SZÜCS SANDOR FIA** szőlőtelepe **Bihardiószeg.**

TÖRLEY PEZSGŐ

FAJEBEK,

továbbá

fajmacskák és **fajnyulakat** különböző **exotikus állatok, madarak, diszszárnyasokat, fajbaromfikat, óriási füllesbaglyokat,** élő méheket stb. szállit a

DIANA TELEP vezetősége
Posta: **Tar,** vasut: Pásztó (Hevesmegye).

Kimeritő árjegyzéket kivánatra dijtalanul.

A „Titania" gyorsgőzmosógép

felülmul minden mosógépet, bármely konkurrenciához tartozzék (olyanokat is, melyek nagy lármával és piaczi reklámmal hirdettetnek);
mos hófehérre harmad annyi időben, mint azelőtt;
kiméli a fehérneműt eddig el nem ért módon;
megtakarit 75% pénzt és időt és **OLCSO** de jó.

Sok ezer áll üzemben és ugyanennyi az elismerőlevél. Próbára is.

Titania - mángorló.

17-féle nagyságban 2—3 keményfahengerrel, minden árfokozatban 35 K-tól feljebb. Öt évi jótállás

Titania-forrófaosaró. elsőrendü paragummi hengerrel. Prospektusok, plakátok és referenciák ingyen. Magyarországi vezérügynök: **Takács Oszkár** Budapest, VI. ker., Nagymező-utcza 49. sz.

TITANIA-MÜVEK Wels, Felső-Ausztria 20. sz. Gyártanak különlegességek gyanánt: mosógépeket, takarmány-fülleszlőket, vetőgépeket, szénagereblyéket, szegecsfecskendőket, különzőket, stb. Részletfizetések szivesen engedtetnek

BUTOR

izléses és szolid kivitelben, teljes lakberendezések készpénz vagy részletre kapható

SÁRKÁNY I.

butoriparosnál, **Budapest, VII., Erzsébet-körut 26. sz.** műhely és raktár.

Olvassa a hirdetéseket!

BLUZOK princesse RUHÁK

costum és pongyolák

FALUDI LÁSZLO Bpest, VI., Andrássy-út 48. Divatlap ingyen!!

EGYEDÜL LEGJOBB = A KÁLMÁN FÉLE SZAB. „BIBORPAPRIKA"

MINDEN FÜSZER ÉS SEMEGE-ÜZLETBEN KAPHATÓ!

CSAK EREDETI CSOMAGOLÁST ELFOGADNI TESSÉK

KÉSZITI **KÁLMÁN JÓZSEF**
SZEGED DUGONICS-TÉR 11

A 25 év óta :: létező :: **SÁRKÁNY J.-féle**

asztalos és kárpitos butoriparos

Budapest, VII., Erzsébet-körut 26. sz. a.

helyiségeinek átalakitása

következtében a raktáron levő összes **asztalos- és kárpitos butorok** a mig a készlet tart, ugy készpénz, mint részletfizetés mellett, minden elfogadható áron kiárusittatnak. **Készpénzfizetőknek további 10% kedvezmény. Fixre vásárolt áruk kivánatra 1910 február 15-ig rezerváltatnak.** Butorvevőknek ezen kedvező vásárlási alkalom legjobban ajánlható. xxxxxxxxxx

LOHR MÁRIA

Csipke-, vegyészeti tisztitó és festészeti intézete. Gyár: **VIII., Baross-utcza 85.**

**** Ezelőtt KRONFUSZ. ****

Fióküzletek: IV., Eskü-út 6, VI., Andrassy-út 16 VIII., József-körút 2, IX., Calvin-tér 9, V., Harmincad-utcza 3, VI., Teréz-körút 39.

MAGYARHON ELSŐ, LEGNAGYOBB ÉS LEGJOBB HIRNEVŰ ÓRAÜZLETE.

Alapittatott 1847.

Brauswetter János Szegeden.

szab. chronometer- és műóra, föltalálója a remontoir ingaóráknak stb. stb.

ÓRÁK, ÉKSZEREK 10-évi jótállással
RÉSZLETFIZETÉSRE

Képes árjegyzék bérmentve. Javitások pontosan eszközöltetnek.

DÁVID KÁROLY ÉS FIA

doboz-, papiráru- és szab. fémkapocs-gyára

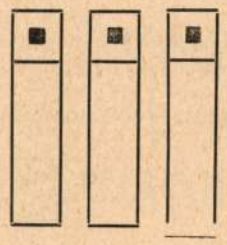

Budapesten, I., Mészáros-utcza 58. sz.

Telefonszám 41—48. Sürgönyczim: Cartonage.

Gőzerőre berendezve.

A magyar kir. dohányjövedék szállitója.

:: :: Napi gyártás 150,000 doboz :: :

KNUTH KÁROLY

:: **MERNÖK ÉS GYÁROS** ::

Cs. és kir. fensége József főherczeg udvari szállitója.

Gyár és iroda:

Budapest, VII., Garay-u. 10.

Központi viz- és gőzfütések, légszesz- és vizvezetékek, csatornázások, szellőztetések, szivattyuk, vizerőművi emelőgépek stb. stb.

Tervek, költségvetések, jövedelmi előirányzatok gyorsan készittetnek.

3976. Reinhard Károly.

Sz. Győrött 1872 június 24-én. † Budapesten 1909 nov. 12-én.

Medve.

Rudra akasztott zsákmány, melyet egy hegyes vidék előterében két előregörnyedt erőteljes férfi visz haza, a kik derekukon állati bőrt és jobb csipőjük mellett szekercét viselnek. Közelükben két hátrafordult sötét szőrű kutya áll és nézi a vadat. Mögöttük egy fekete hajú fiatal nő tünik fel, a ki kezeit a nyakába vetett szalagon lógó mufba dugta és hátán csőrével lefelé fordított sast czipel. Előttük pedig jobbról két magános fa van, melyeknek gyökerei látszanak. A tájék égboltja felhőzött. Jelzése alól jobbra: »*Reinhard K. 1902*«.

Vászon, méretei 96·6 : 135·3 cm. — Lelt. sz. 3976. — Vétetett az 1910 november 8-iki 12441 (1816–910) és az 1910 deczember 21-iki 145575 (57–911) sz. engedély alapján 3000 K-ért. — Kifizettetett 1911 január 31-én. — Elszámoltatott 1911 február 8-án (769–911). — Az elszámolásra nézve l. a 23608–911 szvsz. előadmányt és az 1912 április 15-iki 24090–911 szvsz. határozatot (873–912).

III
562 (3976)
646 (435).

III : 562

Vét. 1910

Reinhard Károly

Reinhard Károly Irta (b.) Ország Világ márc. 7.

1909

Munkácsi (1909. 142. l.)

, cimükre Budapest; kelenföl

mássa

og zsirban nyirott gyapjút

ént 2·50 P. $\frac{br}{nttó}$ 75.000 · P

ásárlói jutalék 750 · "

lon és posta költség 20 · "

lej. ma 75.770 - P.

teles árú számlát megterheltem

löbbi kedvező értesitéseiket kére

kiváló tisztelettel

Molnár Dénes.

Reinhard Károly

neu Jászberényben
Hulatek, hanem Győr-
Higeten.

Művészet 1910. 180. 1.

A FALU ESZE
REINHARD KÁROLY FESTMÉNYE

és indokolni, egyszóval a folyamat fenomenológiai analizisét adni, továbbá az alapokokat, alapkörülményeket megadni, amelyek alapján s az alaptörvényeket, amelyek szerint az egyetemes tudatjelenség megnyilatkozásaiban általában változások állhatnak elő. Egyszóval semmiféle szubjektiv vélemény, semmiféle kritikai értékmegállapitás, nem szórványos dicséret és szellemes, könnyed szatirikus dorongolókitörés, hanem egy nagyon is objektiv, nagyon is komoly s nagyon is nehezen megközelíthető általános tudatjelenség-csoport fenomenológiai analizise. Ennek a közelebbi utjaira és eszközeire sem térhetünk ki most.

A művészettörténet feladata sem értékmegállapítás. A művészettörténet számára a művészet eseményei, mint a multban befejezettek adva vannak, ezek a problémák, amelyek magyarázatra szorúlnak. Itt akár szubjektiv, akár objektiv szempontokból való értékelés s ezen az alapon az emlékek egy részének a tárgyalásból való kirekesztése, az anyag meghamisitását jelenti, s ezzel a problémának eleve olyan felállitását, hogy mindenhez juthatunk, csak a művészet tényleges fejlődésének a megismeréséhez nem. De a mult művészetével szemben nincs is értelme már a szubjektiv, kritikai álláspontnak. A multtal szemben már hiába vagyunk pártemberek, a mi szubjektiv itéletünk a már befejezett fejlődéssel szemben hiába akarna regulativ lenni, s bármennyire is jól esnék nekem, ha a mult művészeti küzdelmei máskép alakultak volna, ezt a befejezett alakulást azáltal, hogy holmi szubjektiv érzések alapján a műtermékek egy részét, mint művészietleneket, a tárgyalásból egyszerűen kirekesztem, visszacsinálni semmi módon sem lehet.

Művészet 1910. évf.

Ellenkezőleg, föl kell tételeznünk, hogy a művészet, folyton változó, fejlődő, alakuló élete dacára, a fejlődés egy bizonyos időpontjában adott területen egy bizonyos valóságos helyzetben volt, (Entwicklungsphase an sich) s hogy ennek a valóságos helyzetnek a mivolta teljesen független attól, hogy én helyesen ismerem-e meg, vagy nem. A műtörténész feladata ezeknek a valóságos helyzeteknek, ezek egymásutánjának, s az egymásután okainak lehető objektiv megismerése. Erre pedig a legislegelső föltétel minden szubjektiv szempontnak a lehető legteljesebb kiküszöbölése. A műtörténész feladata tehát döntő módon ellenkező a kritikus feladatáéval.

Viszont lényegesen eltér az esztétikusétól is, ennek a feladata az esztétikai érzés és művészeti alkotás mibenlétét, keletkezését, analizisét, magyarázatát, s a produktumok változhatóságának általános alapindokait és alaptörvényeit nyujtani. Mindez nem szolgáltatja a történeti kérdések megoldását. Bizonyos, hogy amint az esztétikai érzésnek és művészeti termelésnek általában, mint általános tudatjelenségnek a megnyilatkozása abban van, hogy műtermékek általában vannak, hogy változó alakban jelentkezhetnek, s hogy minden időben, minden népnél, s minden formában esztétikai érzéseket váltottak ki, úgy egyes korokban és egyes népek keretén belül is az esztétikai érzés, mint speciális pszichológiai fenomen abban nyilatkozott meg, hogy voltak a kornak speciális műtermékei, amelyek más időkétől és népekétől eltértek, s amelyek ép abban a helyi- és időbeli keretben keltettek szépérzéseket. Nekünk nem feladatunk e speciális egyes, adott szépérzésekről kritikai ítéletet mondanunk, épp oly kevéssé, mint az esztétikusnak általános normákat felállitani, de feladatunk ennek a speciális tüneménynek a felismerése, leirása, analizise és megmagyarázása, épp úgy, mint az esztétikusnak a maga általános jelenségéé. A különbség tehát az esztétikus és művészettörténész célja között az, hogy az esztétikus egy bizonyos általános tudatjelenségcsoport fenomenológiai analizisét adja általában, míg a műtörténész egy bizonyos adott időben, adott területen — hic et nunc — egyes, speciális folyamat leirásával analizisével, s megmagyarázásával áll szemben.

Fontos pedig a probléma ilyen pregnans beállitásmódja azért, mert ezzel meg van adva az alapdirektiva a művészettörténet metodikáját illetőleg.

Minthogy egy bizonyos hic et nunc állapotról, s nem általános tudatállapotról van szó, mint az esztétikában, azért itt mindenekfölött fontos magának a speciális jelenségnek pontos és konkrét megállapitása; s minthogy ez az állapot objektiv és valóságos, tehát nem szubjektiv és kritikai szempontok szerint, hanem teljesen objektive, s a valóságos állapotot lehetőleg megközelítve; nem a letűnt művészeti nézetek bírálgatása s egyes termékek önkéntes kirekesztése, hanem a művészeti akarásnak, az ízlésnek az összes termékekből való lehető világos és tárgyilagos kihámozása a feladat. Csak ha ez megvan, mehetünk innen tovább egy lépéssel, s vethetjük fel a kérdést, hogy mik voltak a fejlődésnek, az ízlésátalakulásnak az indokai, csak ekkor foghatnak hozzá a művészettörténeti okságí kapcsolatok kinyomozásához.

Ez a metodikának a két fő problémája, hogyan lehetséges az ízlésállapot és ízlésállapotváltozás rekonstrukciója az adott műtermékekből, s hogyan az ízlésváltozás okságí viszonyainak a felkutatása. E két kérdés részletes taglalása a műtörténet egész módszertanát teszi ki, s sokkal fontosabb, hogysem e rövid tárgyalás keretében megkisérthető volna.

Dr. Kenczler Hugó

Reinchard Károly

festő

Ujvelt Zs L.

738. l.

MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA

..... szám.

Müemlék Bizottságnak

.....

.....

Budapest

.....

IX. Rákos-u.10.

.....

Reinhard Károly

1888

Éimisk 1930.87.1

Reinhard Károly

1887/88 – 1895/96 é.
1901/2 – 1904/5

Zeneszerző.

Ferképzőmfoiskővk

126. l.

(u. o., 1904). *West es Pantini* (u. o., 1904). *Barrington*, Reminiscences (u. o., 1905). *Fónagy.*

WAUTERS, *Emile*, belga történeti festő, * Brüsszel 1846. Brüsszelben Portaels tanítványa, Párizsban Gérôme-

REINHARD *Károly*, festő, * Győrszigeten 1872 jún. 24, † Budapest 1909 nov. 12. Budapesten és Münchenben tanult. Eleinte Lotznak segédkezett a budapesti ferenciek-temploma kifestésénél, utóbb kiállításokon vett részt kompozíciókkal, amelyeket a Benczúr-iskola értelmében festett. Kötekedés és Medve c. olajfestményei a Szépm. Múzeumban

R-Z # 353-1

Budapest, 1933. október 3.

Urnak,

Eger.

---

n kelt küldött árjegyzékét .

snak találruk és mivel nagsobb

rjük az egri bekavérnak a -80-P-s

árai helyett kedvezőbbetnyujtani sz

Kivákó tekztelette.

A TŰZHELY KÖRÜL
REINHARD KÁROLY RAJZA

Művészet 1907

őrzi kedves halottja emlékét. A művészeti tevékenység, mely ezzel a halotti kultusszal áll vonatkozásban — nem akar tömegekre való hatással dolgozni — ellenkezőleg pusztán a halott személyiségével áll képzettársitási kapcsolatban. Így ezzel a halotti kultusszal kapcsolatos szobrászat az elhúnyt egyéniségére, mint személyiségre vonatkozik, individuális jegyeket vesz fel, s lassan-lassan egészen portraitszerű jelleget ölt. Innen, hogy Etruriában a legrégibb időkből, amikor pedig a kőfaragás művelői a kemény kő megmunkálásában még csaknem egészen járatlanok voltak, valóságos portraitszobrászat nyomaira akadunk, míg keleten birodalmi jelentőségű eseményeket látunk domborúműveken ábrázolva, hódításokat és csatajeleneteket, ahol a győző és a legyőzött az uralkodó és az alája rendelt néptömeg egymástól csakis méretekben térnek el, míg formailag valamennyien általános jellegűek.[1]

Az olasz utánzó művészetekben az individualitásra való törekvés ép olyan alapjelentőségű tény, mint az építészetben a térgondolat érvényesülése. A római birodalmi művészet korában is — a keletről kiinduló hellenistikus áramlat erős hatása ellenére, feltétlenül érvényesül — s eddig sohasem látott, sajátos fejlődési magaslatra emelkedik a római történeti domborúmű ábrázolásban, s az arcképszobrászatban.[2] A 9—12. század esetlen formái között nem egy erősen valószerű szoboralakot találunk, különösen a mozdulattal való jellemző kifejezés terén, míg Niccolo és Giovanni Pisano ugyancsak ezen az alapon óriási lépéssel merészen előrehaladva megteremtik az újkor teljesen individuális jellegű szobrászatát. Nagyon jellemző, hogy Ernst Pollacek[3] már Niccolo Pisano pisai és sienai szószékének megfelelő helyén (királyok imádása — jelenetben balszélen fent az épület mögött) Niccolo Pisano önarcképét véli felfedezni. Hogy ez tényleg az ő önarcképe-e, vagy sem, arról vitatkozni, teljesen felesleges és meddő dolog volna, de mindenesetre nagyon érdekes, hogy ilyen jellegű szoborműnél, már a 13-ik századra nézve ilyesmire gondolhat valaki! Csak meg kell nézni a kérdéses alakokat, s minden egyes vonásában az arcnak, s minden egyes mozdulatában a test tagjainak egy erősen jellegzetes, határozott egyéniséget láthatunk Elég Donatellora gondolni, s a 15-ik század folyamán ismét gazdagon felvirágzott arcképszobrászatra, amely az egyéniség kifejezését egészen az esetleges lelkiállapot, a pillanatnyi hangulat visszaadásáig fejleszti, hogy megmérhessük, mit jelent ez az erősen individuális irány az olasz szobrászat fejlődésében.

Természetes, hogy ennek a dekoratív feladatok megoldása szempontjából szintén igen nagy súlya van. Ez formákban még mindég nagyobb és nagyobb valószerűségre való törekvést jelent, amely idővel a jelenség legapróbb és legesetlegesebb jegyeinek visszaadásáig is eljut, a formák individualizálódása minden ponton bekövetkezik, s így ki van zárva az, ami az imént a szerves szobrászati dekoráció alapfeltételeként tűnt fel, — hogy a szobrászati formák általános jellege legalább egy ponton érvényben maradjon. S ha ez ki van zárva, akkor kizártnak kell tartanunk, hogy a szobrászat egy általános konstruktiv gondolattól függő építészeti formarendszerbe természetesen beilleszkedjék.

Akár az olasz építészet, akár a szobrászat sajátosságait tartjuk szem előtt, ugyanarra az eredményre jutunk — az olasz szobor és épület nem illeszkednek szervesen együvé. Építészet és szobrászat annyira különállanak egymástól formailag, s mindkettőnek annyira hangsúlyozott alapgondolata van, hogy a művész képzelete is teljesen izoláltan gyűjti össze, az építészeti és szobrászati képzetek a főgondolatnak alárendelve, tehát egymástól izoláltan appercipiáltatnak, s ugyanígy reprodukáltatnak is. Természetes, ezen az alapon magukban a művészekben nincs is meg a belső szükséglet, a vágy arra, hogy olyan természetű feladatokat tűzzenek ki maguk elé, melyekben építészet és szobrászat együtt fordul elő.

[1] IV. Amenophis Echnaton idejére eső, s egyébkor is az u. n. népies irány művészetében előforduló egyes alakok is forma és kifejezés tekintetében szintén általános jellegűek. l. W. Spielberg: Geschichte der Ägyptischen Kunst bis zum Hellenismus. Leipzig 1903.

[2] Wickhoff: Wiener Genesis. Wien 1895.

[3] Ernst Polacek Zeitschrift für bildende Kunst. V. N. F.

Reinhardt Károly

1872 – 1909

487. A Juhász, vászon
22 x 37

Ernst Múzeum aukciói
38 r. Bpest 1928.

Reinhard Károly

A csárdában c. rajza
repr.
Művészet 1904. 24. l.

József, I. sö; magyar király aranyforintja

IX. 118.

Reinhardt Károly

festő

meghalt 37 éves korában

Budapesten.

Pesti Hirlap. 1909 nov. 14.

(Elhunyt festőművész)

U. 201.

Reinhard Károly

Műbérlet 1904. 24

– 1905. 271
– 1907. 244
– 1909. 142
– 1910. 73, 77, 82, 79, 180

Kalivoda Kata: Kendő próbál
244 (620), 4037 (579). — Templomba
menők 244 (620), 4038 (580).

Reinhardt Károly

Bencsur Kiáll. 27 l.

1921. Bencsur Kiáll.

A medve, olajf-

az állam tulajd-

Római földerődök X. 52.

Reinhardt Károly

vzr. szül. 1872. Görzsöget.

1901/2 – 1904/5 a

Benczúr mesterskola

tagja

Széchenyi Miklós gróf, püspök

V. 310, 311.

Reinhard Károly

Művészeti lexikon
666. l.

JUNIUS

21

Reinhard Karól

szul. Győrott 1872 jun.
24. Izr. 4 polg. 1 kerek.
1888/9 I. I osztály
1888/9 II " "

Tündérmajor (Borzavár) h. n. V. 195.

Reinhard Károly

olajf

a trépni Mizamberg

Roska-féle kiemelési mód ásatásnál VI. 116–123.

Reinhardt Károly

1902/3 téli

kiáll. Nemzeti Szalonban

Cserkesz leány, 300 kor.
Szélcsend, 5000 kor.
Kis levélke, 170. kor.

úgy emlékszem már
régebben is kiállított néha.

1903. graf. kiáll. n. o.
Valamikor réges régen,
szénrajz, 60 kor.

Benkert Mária Imre festő.

19. sz. VII. 67.

Reinhard Károly

adat nincs.

1887/88 I. vendéglátó-

Takács Judith, durai,) V. 186.

(Kéziratai és levelei

Reinhard Károly

Szül. Győrök 1872

5 kölepiskola

1887/88 I. I. osztály

Korbeli
Török Aggagedény V. 190

Reinhard Károly

mit 1872 Györöff →

1889/90 I. fest. ontalg

1889/90 II " —

1890/91 I-II. fest. ontalg

1891/92 fest. ontalg

1892/93 I. " "

1892/93 II " "

1893/94 I " "

1893/94 II " "

1894/95 I-II " "

1895/96 " "

Kanál temből, római

V. 246.

Reinhard Karl

festő múl. 1872. jún. 24.
Győrött.
† 1909 nov 12.

röd

Knick. II. 420. l.

~~Ávatás, fülöp szállási VI. 161.~~

Reinhardt Károly

Műcsarnok festő. Bpest.

1898/99. téli kiáll.

1900-1. téli kiáll.

Reinhard Károly

1901. tav. kiáll.

1901-2. téli kiáll. 178, 244

1902. tav. kiáll. 251, 481

1902-3. téli kiáll. 441

1903. tav. kiáll. 268, 609

1903-4. téli kiáll. 206, 225

1904. tav. kiáll. 220, 226.

1904-5. téli kiáll. 514

1905. tav. kiáll. 241, 244, 245

1905-6. téli kiáll. 605, 606.

Késmárki olvasóegylet U. 163.

Reinhardt Károly,

Műcsarnok festő Jászberény

1907. tav. kiáll. 262

1907–8. téli kiáll. 186, 187
324

1908–9. téli kiáll. 185.

1909. graf. nemzetk. kiáll. 664

1909. tav. kiáll. 394–396

1909–10. téli kiáll. Bpest
611.

1817. Nürnbergi mester a X

iskola

Jézus Kaif

magát az élő Isten fián
ván: káromkodék" (Mát
Trónuson ül a beretvál papi
bal ról pedig a
tak kozre. Kaifás fejeü
vel; köntöse és alsó
tos, fala mintázott díszítés
hosszú haja, gyér bajusza
te és bokáig érő köntöse
hát tal álló és vértbe ölt
nyelü alabárd vap. A
sakos feje látszik, figyel és
visel. A háttért Jezus
pezik. Jelzése szem közt

Fa, mére
Deak-Ebner

piros

fejét dicssugarak vesszik körül;

vissza nézve és jobbját felemelve

358-901-1

5/51

Reinhard Károly, festő; szül. 1872 junius 24 Győrött, megh. 1909 november 12-én Budapesten.

Reinhardt Károly festő

1900-ban lakik: VI. Városmajor utca 5.

1900/1. Képz. Társ. kiállítása

Arckép. olaj. (401 sz.)

Kiáll. cat.

Reinhardt

Festo

trod

Lovas. 683

Reinhardt Károly

festő

† 1909.

U. 201.

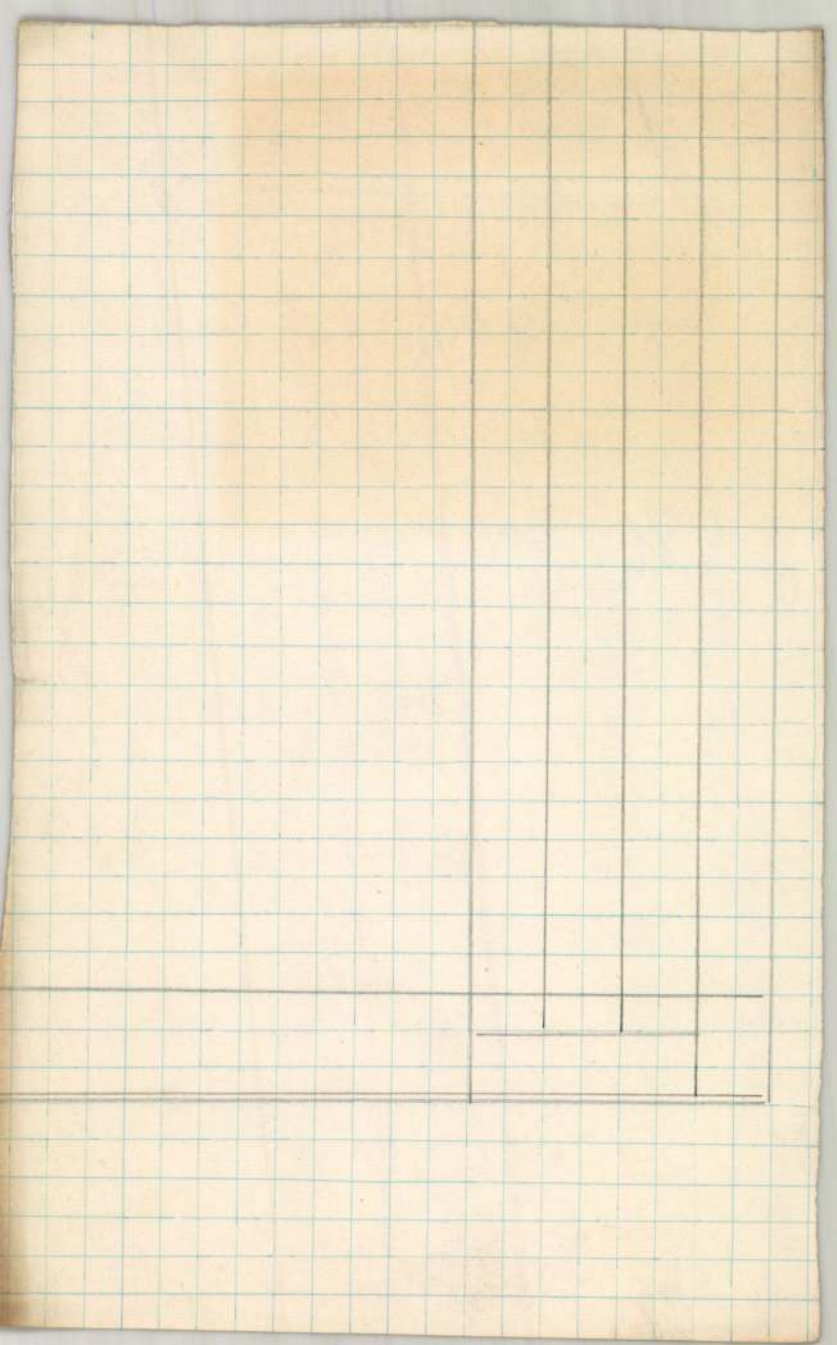

* (**Jákob halála**) cimen nagyszabásu eredeti szines litografiát adott ki *Reinhard* Károly, az ifjubb művésznemzedéknek ez az erős tehetségü tagja. A művész tiz köre maga raj-

PESTI HIRLAP

zolta művét, maga szinezte, ami fárasztó munka, kivált ha figyelembe veszszük a kompozició gazdagságát, a haldokló Jákob körül aggódó tizenkét felnőtt fiut, akik szines, keleti ruházatukban, festői csoportban állják körül atyjuk ágyát. Különösen meglepő a litografia nagy mérete, melyet nálunk eddigelé csakis plakátokon kultiváltak. A műlap a művész tulajdonát képezi.

Reinhard Károly

Thieme Becker
XXVIII. 128. l.
Lyka

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Visegrádi-utca 36.

Reinhardt Károly

festő

Művészi Ipar
1892. 220 l.

782.

I
369.

782. Pedro Nunez de Villavicenzio.

Sz. Sevillában 1635-ben. † ugyanott 1700-ban.

Az almás fiú.

A földön fekvő fiú bal kezére dűl és védekezik a balfelől reá ugró kutya ellen, a mely feldöntötte úgy, hogy kosarából a piros almák kigurultak. Vállára körtés mérleget akasztott. Rövid haja, szeme és szemöldöke barna; kabátját, melynek ujjai felgyűrvék, derekán kendő szorítja és gatyája csak térdig ér. Hátrább még egy kisebb kutya is látható.

Vászon, méretei 96 : 136 cm. — Mündler: XIV. 36.

Kifüggesztésére vonatkozó adatok:

a) Az Esterházy-Képtárban. 1835: VII. 33. *P. de Nunez:* Ein Knabe mit einem Hunde. — 1844: VII. 26. *P. de Nunez:* Ein Knabe mit zwei Hunden. — 1865, 1866, 1867, 1869: XIV. 36. *P. de Nunez:* Fiu két kutyával.

Reinhardt Karol

festo

+ 1910. nov. 12

37 ans Erzh

Bpesta

wiad

Incze. Magy Muvészeti

Almanach 1911.

118. l

..... nevü munkás igazolta

a müvezető aláírása.

ezem:

v helyettesének
a.

Endrényi Imre, Szeged.

Reinchardt Károly

festő

lvód

Lechner Jenő: Hom-
lokrasdisz pályázat.
1905. jul. 19.
Vállakozók Közlönye
1905. jul. 19.

vonatkozó letéti elismervényt

.....ho .....n.

.....

vállalkozó

Reinhardt Károly

Arverési Csarnok aukciós Kat.

38 sz. 1927 máj.

Balla-barlangi, répáshutai, gyermekcsont-

váz X. 45.

MDK

Reinhard Károly
Akt, olaj

Szent György Céh IX. suk. 1911. nov.
23 1.

Reinhard Károly
Kötődés, olaj

Szegedi Képzőművészeti Egyesület kiállitása. 19o4.
márc. 29 l.

vázaidomu nódus, [illegible]
rüli. Magassága: 24.5
átmérője: 14.5 cm.

Kehely, paténával, ve
hatkaréjjos tagolt t
hatoldalu nódussal, k
bevésés: 1881. S.I.
XVIII.sz. első fele.
mérő: 13.5 cm. Paténa

Paténa, aranyozott e

H.S. LAVRENTyD. PAS
Magyar, XVIII. század

Paténa, aranyozott e

TEMPLI CIVITATIS
Magyar, XVIII. század

Kehely, ezüst, vert, v

ros talpán trébelt f
rozették és Krisztus
i; elkeskenyedő kupos
lött három domborito
zaidomu nódus; áttört
virágdisz /Kuppája s

MDK

Reinhard Károly
Éder Gyula karikaturája

Benczur-iskola. Uj Idők, 1904. jan. 10.

MDK

Reinhard Károly

Magyar kiállitó müvészek névsora. Mücsarnok, 1899. 22.sz. 346-348 l.

Reinhard Károly
Parasztcsalád, ceruza

Árverési csarnok. 1939. 21 1.

DRÉGELYPALÁNK /Baranyainé/ 3

A torony magasföldszintje elő
alapu, lizénatagolásu előcsarn
A torony földszintjén oldalt
egy-egy kerek, második emelet
lyozott órapárkány nyolcszögl
egy-egy oldalfalrész oromzatt
kány között, ezalatt egy-egy
hajófalak, a szentélyben is.
párkány, ablakés ajtókeret fe
a hajóban, egy-egy szegmentiv
szentélyen. Oldalbejárat a te
oldalán sekrestye, a torony é
Belseje: Alacsony, széles haj

MTK

Reinhard Károly, 1872-1909.

Fiatal nő képe

Almásy-Teleki VIII. 1942.
35 l.

Reinhard Károly

Perállag III

1535. f.

hes Glas. Bükszád.

schliffen. Empire.

rünlichem Glas.

IX. század közepe. — GLAS, auf Fuss, mit gemaltem Dekor:

IX. század közepe. — KRUG, Rubinglas, mit Goldarabesken

elt szőlőlevelek. XIX. század közepe. — WEINKRUG, Glas, ressten Weinblättern. Mitte XIX. Jahrhundert.

ukortartó és kis dézsa, festett aranydiszitéssel. Cseh, XIX. hend aus Butterdose, Krug, Zuckerschale und Schaff, mit ge-

el. Cseh, XIX. század közepe. — FLASCHE MIT GLAS, über- arbenen Feldern. Böhmen, Mitte XIX. Jahrhundert.

Reinhard Károly

Perállag III/3

294. l.

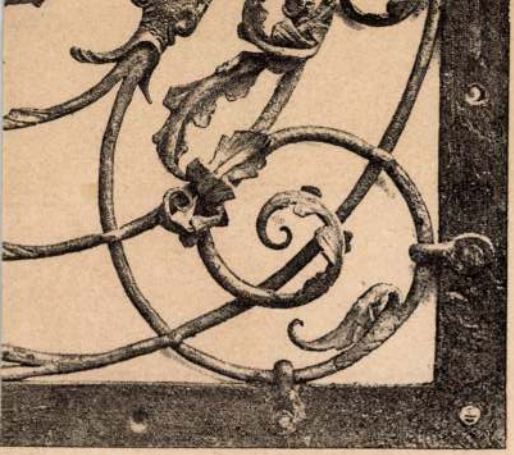

Reinhard Károly

festő

~~helyerbítés~~ kiegészítés

+ Bp. 1909 nov. ~~[illegible]~~.

12-én ~~[illegible]~~.

Perállag III. 1326. l.

...renc József-monogrammal. Herend, 1870. — TELLER, Por-
...Herend, 1870.

...díszítéssel. Herend, 1880 táján. — TELLER, Porzellan, mit

530/c. **Állvány,**

fa, vörös lakkborítással és aranyozott faragott frízzel. Fond. Japan.

530/d. **Toiletteszekrényke,**

fekete lakkal, borított fa, tükörállvánnyal. Arany lev Lackholz, mit Spiegelgestell. Als Dekor Goldranken au

530/e. **Füstölő,**

fehér fém, három oroszlánfejes lábon, fedelén három GEFÄSS, Weissmetall, auf drei Löwenfüssen. Am Dec

530/f. **Teknősbéka.**

Bronz. Japán. — SCHILDKRÖTE, Bronze. Japan

530/g. **Teve.**

Bronz, vésett dísszel. Magassága 14 cm. Perzsa. — K

530/h. **Démon.**

Fafaragvány. Magassága 24 cm. Kínai. — DÄMON

530/i. **Férfialak,**

keménycserép, fehér mázzal, testrészek festve. Magass gut mit weisser Glasur, Körperteile bemalt. Chine

530/j. **Két Fo-kutya.**

Bronz. Magassága 25 cm. Japán. — ZWEI FO-HUN

530/k. **Hengeralakú tartály,**

bambusznád, felületén dombormívű dísz. Magassága aus Bambusrohr, mit Reliefdekor. Japan, modern.

530/l. **Hengeralakú tartály,**

bambusznád, felületén dombormívű dísz. Magassága 3 aus Bambusrohr, mit Reliefdekor. Japan, modern.

530/m. **Domborgyű**

Reinhard Károly MDK

Iddogál a gazda, olf.

Szegény ember ebédje, olf.

Ünnep délután, olf.

Mücsarnok 1909. tavaszi kiáll.

Reinhard Károly MDK

Csalogatás, olf.

Mücsarnok 1903. tavaszi nemzetközi kiáll.

Reinhard Károly MDK

Zsuzsika, olf.

És szólitotta Jákób az ő fiait mondván:Gyüljetek össze, hadd adom tudtotokra mi ér benne tek az idők végén, olf.

Miesarnok 1905/6. téli kiáll.

Reinhard Károly MDK

Idyll, vázlat, olf.

Műcsarnok 1901. tavaszi nemzetközi kiáll.

Reinhard Károly MDK

Cigány Panna, olf.

Műcsarnok 1902/3. téli kiáll.

Reinhard Károly MDK

A falu esze, olf.

Mücsarnok 1903/4. téli kiáll.

Reinhard Károly MDK

Női arckép, olf.

Műcsarnok 19ol. tavaszi nemzetközi kiáll.

Reinhard Károly

MDK

Férfiarckép, olf.

Műcsarnok 1908/9. téli nemzetközi kiáll.

Reinhard Károly MDK

Pongyolában, olf.

Műcsarnok 1903/4. téli kiáll.

Reinhard Károly MDK

Utcarészlet Jászberényben, olf.

Műcsarnok 1907. tavaszi kiáll.

Reinhard Károly MDK

Jancsi és Juliska, olf.

Műcsarnok 1905. tavaszi nemzetközi kiáll.

Reinhard Károly

MDK

Jákob halála, szines kőrajz

Műcsarnok 1904/5. téli kiáll.

Reinhard Károly MDK

Bál után, olf.

Kis cseléd, olf.

Műcsarnok 1905. tavaszi nemzetközi kiáll.

MDK

Reinhard Karoly

Arckép.Olajfm.Mgt.

KMTárs. 1900/1. téli kiáll. 45.1.

MDK

Reinhard Károly

Fiatal ember, olf.

Mücsarnok 1907/8. téli kiáll.

Reinhard Károly

MDK

Hetipiac a jászberényi főtéren télen, olf.

Utca Jászberényben, olf.

Micsarnok 1907/8. téli kiállitás

MDK

Reinhard Károly

Női arckép, olajfm. Mgt.

KET 1901. tav.nemzetk. kiáll. 42.lap

MDK

Reinhard Károly

Férfi-arckép, of.

Képzőm. Társ. 1908/9. téli kiáll. kat. 42.l.

Reinhard Károly

Utcarészlet vászberényben. Olajfm.Mgt.

[illegible]

MDK

Reinhard Károly

Iddogál a gazda, of.

Szegény ember ebédje, of.

Ünnep délután, of.

Műcsarnok 1909. tav. kiáll. kat. 43.l.

Reinhard Károly MDK

Arckép, olf.

Műcsarnok 1900/1901. téli kiáll.

MDK

Reinhard Károly

Utcarészlet Jászberényben, of.

KMT. 1907. tav. kiáll. kat. 36.l.

MDK

Reinhard Károly

Hetipiac a jászberényi főtéren télen, of.

Utca Jászberényben, of.

Képzőm. Társ. 1907/8. téli kiáll. kat. 38.l.

MDK

Reinhard Károly

Jákob halála, szines kőrajz

Mücsarnok 1904/5. téli kiáll. kat. 51.l.

Reinhard Károly

A parasztasszony a boszorkánynál. Illusztráció a Balatoni regéhez, gouache

Műcsarnok 1909. akvarellek, pasztellek és grafikai müvek nemzetközi kiállitása

MDK

Reinhard Károly

Lemondás, of.

KMTárs. 1901/2. téli kiáll. kat. 37.l.

MDK

Reinhard Károly

Iddogál a gazda, of.

Szegény ember ebédje, of.

Ünnep délután, of.

Képzőm. Társ. 1909. tav. kiáll. kat. 43.l.

MDK

Reinhard Károly

Idyll (vázlat) olajfm.

KMT 1901. tav. nemzetk. kiall. 36.1.

Reinhard Károly MDK

Parasztvirtus, olf.

Műcsarnok 1904. tavaszi kiáll.

MDK

Reinhard Károly

A csárdában. Rajz. Repr.

Művészet 1914. 24.1.

MDK

Reinhard Károly

Műcsarnok 1904/5. téli kiáll. kat. 61.l.

Reinhard Károly MDK

Panna, olf.

Mücsarnok 1903. tavaszi nemzetközi kiáll.

Reinhard Károly MDK

Arckép, olf.

Műcsarnok 1898/99. téli kiáll.

MDK

Reinhard Károly

Fiatal ember, of.

KMT. 1907/8. téli kiáll. kat. 45.l.

Reinhard Károly MDK

Szegényasszony otthona, olf.

Mücsarnok 1904. tavaszi kiáll.

REINHARD KÁROLY /1872-1909/

A colléga műtermében. Lemezpapir 65x36.

Ernst Muzeum akuciói XXXIV. 35.oldal

M.D.K.

Reinhard Károly /1872-

537. Kötekedés. Olajf. 62.5 x 52, karton.

Háborus mütárgyveszteség-jegyzékek. I. füzet.
MUMOK. Bp. 1952. 60. l.

határidőn belül. Ha az ilyen küldeményeket a szabályszerű fuvarozási és vasuti szállítási költségeken kívül egyéb utánvételi költségek is terhelik, úgy azok átvételét határozottan megtagadja.

Az összes vasuti küldemények kizárólag a Társulat hivatalos szállítóinak nevére küldendők (Macher és Roszner Budapest V., Béla-utca), akiknek szabályszerüen megállapított ártételeit, a kiállításra elfogadott művek után, a Társulat téríti meg, a kiállításra el nem fogadott művek összes költségei azonban feltétlenül a feladót terhelik és ilyen tárgyban tett reklamációknak a Társulat helyt nem ad, szintúgy semminemű vasuti szállítási késedelemért felelősségre nem vonható. A visszautasított műtárgyak visszaküldésével a feladó, írásbeli meghatalmazással bárki mást is megbízhat az ideszállítás költségeinek kiegyenlítése után.

A tűzkár elleni biztosítás a Műcsarnokban való átvétel napjával kezdődik és a visszaindítás céljából való, Műcsarnokban történt átadás napjával végződik.

A helyből beszállított és elfogadott műtárgyak szállítási díjait a kiállítás megnyitása után tíz nappal, szabályszerű nyugtára, megállapított díjtételek szerint a Társulat utólag megtéríti.

Minden egyebekről, a változatlanul érvényben levő egyéb kiállítási szabályok és a főkönyvi lapok hátsó oldalán közölt határozatok intézkednek kötelező erővel.

MÜNCHENI NEMZETKÖZI KIÁLLÍTÁS. Ez év június 1-én megnyílik a müncheni nemzetközi műtárlat a Glaspalastban. A Képzőművészeti Társulat, mint olyan, nem vesz részt e kiállításon, a magyar művészek tehát külön-külön küldik ki e célra szánt műveiket, viszont a Társulat titkári hivatala szivesen ad a tárlat iránt érdeklődőknek idevágó felvilágosítást. A kiállítást október végén zárják. A beküldendő műveket április 30-ig kell a Münchener Künstler-Genossenschaftnak (Glaspalast) bejelenteni. Beküldési határidő április 10—30.

TELEPY KÁROLY SÍREMLÉKE. Telepy Károlynak síremléket emel a Képzőművészeti Társulat s ennek elkészítését Róna Józsefre bízta. A művész már elkészült az emlék mintájával s bemutatta a Társulat erre a célra kiküldött hármas bizottságának, amelynek a minta nagyon tetszett. A bizottság azt át is vette s Róna most már hozzáfog a műnek kőbe való faragásához.

TANULMÁNYFEJ
HEGEDŰS LÁSZLÓ RAJZA

LOPOTT LÓ
REINHARD KÁROLY RAJZA

állami vagy hatósági megrendelés után az illető művész a megrendelési összeg 1%-át tartozik a művészi segély- és nyugdíjalap gyarapítására a társulat pénztárába 1910 május 15-ig befizetni.

A társulati kiállításokra szóló meghívókra minden művész igényt tarthat és kérésére neki meghívó küldendő, képakasztó-kártyákat (főkönyvi lapokat), melyek nélkül a műtárgyak át nem vétetnek, azonban a Társulat senkinek sem küld. Ilyen kártyákat csak azok kaphatnak, akik azt írásban kérik. Ezek kiadására a következő szabályzatot állapította meg:

1. A Magyar Képzőművészek Egyesületének tagjai írásbeli kérelmükre hat darab kártyát kapnak, ezen számon felüli minden darabért azonban 20 fillért kötelesek fizetni a művészi segély- és nyugdíjalap javára.

II. Mindazon művészek és kiállítni szándékozók, akik nem tagjai a Magyar Képzőművészek Egyesületének, ingyen kártyákra igényt nem tarthatnak, minden egyes darabért 20 fillért tartoznak előre lefizetni. Ez az összeg akár készpénzben, akár postabélyegekben fizethető.

Eme kártyák kiadását a Társulat titkári hivatala végzi, rendes hivatalos órákban, minden hétköznapon d. e. 9—12 óráig. Ezen kártyák kiadása a beküldési határnapokon beszüntettetik, csupán az elrontott kártyák cserélhetők ki újakkal darabonkint 20 fillér illeték újbóli lefizetésével.

A kiállításra szánt műtárgyak beküldéséről a művészek tartoznak gondoskodni, mivel a Társulat gyűjtőkocsit nem küld.

Minden műtárgy csakis az illetékes kártyán feltüntetett határnapon vétetik át. A vasuton vagy postán érkező műveknek az utolsó átvételi határnapig Budapest pályaudvaraira okvetlenül be kell érkezniök, miután e határnapon túl érkezett műveket a Társulat műtáros hivatala át nem veszi és feladási helyükre azonnal visszaküldeti.

A Társulat csakis a kiállításra szabályszerűen felszerelt és a biráló-bizottság által elfogadott művek helybeli avagy vasuti szállítási költségeit téríti meg a feladónak, de csakis akkor, ha a küldemény teherárú gyanánt érkezett Budapestre és az eredeti feladási helyre küldetik vissza, szabályszerű

Művészet 1910. évf.

M Ű V É S Z E T
VI.évf.1907.
244.l.

Péczely Béla

R e i n h a r d K á r o l y :

A tüzhely körül.

Szénrajz.

M Ű V É S Z E T
IX.évf.1910.
82.l.

Péczely

R e i n h a r d K á r o l y :

Önarckép

Olajfestmény.

M Ű V É S Z E T
IX.évf.1910.
77.l.

Péczely

R e i n h a r d K á r o l y :

Lopott ló

Szénrajz

M Ű V É S Z E T
IX.évf.1910.
73.l.

Péczely

R e i n h a r d K á r o l y :

A falu esze

Olajfestmény

M Ű V É S Z E T . Péczely
III.évf. 1904. Béla
24.l.

R e i n h a r d Károly:

A csárdában.

Szénrajz.

Egész oldalas reprodukció.

MDK

Reinhard Károly

Panna, of.

Mücsarnok 1903. tav. nemzetk. kiáll. kat. 36.l.

MDK

Reinhard Károly, 1872-1909.

Fiatal nő képe

Almásy-Tel.Int. 8. aukc. 1942. febr.

35 l.

MDK

Reinhard Károly, 1872-1909

Fiatal nő képe

Almásy-Teleki 7. aukc. 1941. okt.

55 l.

MDK

Reinhard Károly

"Lopott ló" c. rajzának repr.

Művészet, 1910. 77.l.

MDK

Reinhard Károly

Hetipiac a jászberényi főtéren télen, of.

Utca Jászberényben, of.

KMF. 1907/8. téli kiáll. 38.1.

MDK

Reinhard Károly /1872-1909/

Eötvös Károly törzsasztala.Tus és szépia.
20x28./Jelzett./

Árverési Közlöny 1939. 4 rk.sz. 28.1.

MDK

Reinhard Károly

Női arckép. Olajf. Magánt.

KMT. 1901. tav. nemzetk. kiáll. 42. l.

Reinhard Károly festőművész
Kötekedés. Olajfestmény
A Szegedi-városi muzeum festményeinek és szobrainak jegyzéke

bizottsága Sopron városának
plom kegyurát megkeres
na a freskók helyreállí
csak a mult év vége felé
elé, hogy a város e célra
javaslatot a közgyűlési fel
el is fogadott. Az a meggyő
rosszabb pénzügyi viszonyai
birni nem lehet.

Alázatos kérésem ke
Uram odahatni, hogy

MDK

Reinhard Károly, festőm.

133. Arcz kép. Olf.

KMT 1898/99. téli kiáll. Kat. 27.1.

MDK

Reinhard Károly, festöm.

Zsuzsika. Olf.

KMT 1905/6 téli kiáll. Kat.56.1.

MDK

Reinhard Károly, festöm.

Lemondás. Olf.

KMT 1901/2 téli kiáll. Kat. 37.1.

Reinhardt Károly, festöm.

Szegény asszony otthona. Olf.

Parasztvirtus. "

Mücsarnok.1904. Tavaszi kiáll. Kat. 33.l.

MDK

Reinhard Károly, festőm.

4cl. Arckép. Olf.

Műcsarnok. 19cc/1. téli kiáll. Kat.45.1.

MDK

Reinhard Károly, testöm.

324. Fiatal ember. Olf.

Képzöm.Társ. 1907/8 téli kiáll. Kat. 45.old.

MDK

Reinhard Károly, festöm.

185. Férfi-arckép. Olf.

Műcsarnok. 1908/9. téli nemzetk.kiáll. 42.l.

MDK

Reinhard Károly, festöm.

Müteremben. Olf. 65x26. J.l.b.

Átv.Közl. 1930.4.rk.sz.55.szám. 32.l.

MDK

Reinhardt Károly, festőm.

206. A falu esze. olf.

Képzőm. Társ. 1903/4 téli kiáll. Katá 38.l.

MDK

Reinhard Károly festő

Hivatalos tudósítások. Magyar Iparművészet 1899. 175-177 l.

MDK

Reinhard Károly, festö

Moly Tom arcképe, of.

Képzömüv. Társ. 1901-2. Téli Kiáll. Kat. 34.1.

MDK

Reinhard Károly festőművész /1872-1909./

Jászberényben sz.1872.jun.24.-én.
A mintarajziskolaban Székely Bertalan és Greguss voltak a mesterei.Később Lotz növendéke lett s több nagyszabású munkájánal segédkezett.Igy résztvett a Ferenciek templomának plafondfestményeinél, a Kuria nagy zárt udvarának menyezetképénél s a parlamenti freskók festésénél.

Művészet,1910.évf. 79, 82.l.

MDK

Reinhard Károly festőművész /1872-1909./

A milleniumi kiállitás alkalmával a közoktatásügyi pavillon számára festett egy allegorikus képet.
Allami ösztöndijjal Münchenbe megy, itt Hollósy volt a mestere.

Művészet, 1910.évf. 79, 82.l.

MDK

Reinhard Károly festőművész /1972-1909./

A Műcsarnokban az 1909/10. évi téli kiall.-on két képe volt kiallitva.
"Szélcsönd"c.festménye.
"Önarcképe" Repr. 82.1.

Művészet,1910.évf. 79, 82.1.

MDK

Reinhard Károly festőművész /1872-1909./

Több rajza megjelent a Művészet hasábjain. Különös kedvvel foglalkozott grafikai dolgokkal. Igy kiadta "Jakob halala" c. eredeti litografiáját.
Plakátokat is tervezett: "Gül Baba" szinházi plakát, és az Iparmüv. Tars. egy plakátja.

Művészet, 1910. évf. 79, 82. l.

MDK

Reinhard Károly festőművész /1872-1909./

"Mars találkozása Vénusszal" c.freskójához csak a tervet tudta elkésziteni,mert a mű befejezésében halála megakadályozta.Meghalt 1909 nov.12.-én.

Művészet,1910.évf.79, 82.l.

MDK

Reinhard Károly festőművész /1872-1909./

"Medve" c.képét a Studio is reprodukalta, s amely 1908.évben Londonban is ki volt állitva.
"Enyelgés" c.képét a kormany vette meg a szegedi kulturpalota számára.

Művészet, 1910.évf. 79, 82.l.

MDK

Reinhardt

dr.L.Ö: Magy. müvészek a Commercial Art-ban.
Reklámélet, 1933. 12.sz. 12 l.

MDK

Reinhardt Fülöp

Czakó E.: Iparművészeti kiáll. Aradon. Magyar Iparművészet 1905. 211.l.

MDK

Reinhardt János György,
harangöntö /Glockenmacher/
1696-ból

Az eddig legkorábbi ismert név az ónöntök közül.
A városi lélekharang/Sopron/ feszületes relieffel a bé
bécsujhelyi Montell Jakab müve 1737-ben .

Csatkai Endre: Müpártolás, mügyüjtés Sopronban.
Magyar Müvészet. 1928. 7.sz. 577-587.l.

M.D.K.

Reinhardt Jenőné

Voile Primaverából készült estélyi ruha-rajzával az e-heti pályázaton első dijat nyert,

Sevilla modell-pályázat c.
Szinházi Élet. Bp. 1930. már. 30._ápr. 5.
XX. évf. 14. sz. 1o4-1o5. lap

MDK

Reinhardt József
Aranybulla, 1 vázlat

Az uj Országház falfestményei. Mücsarnok, 1898. 55 l.

MDK

Reinhardt József
Motiamur, 1 vázlat

Az uj országház falfestményei. Műcsarnok, 1898.
55 l.

MDK

Reinhardt Kálmán

Czakó E.: Iparművészeti kiáll. Aradon. Magyar Iparművészet 1905. 211.l.

MDK

Reinhardt Károly

A medve, olaj

Felvinczi Takács Z: Benczur és iskolája. OMKT.
B.Gy. és tanitványai kiáll. Képes katal. 1921.
64 l.

Reinhardt Károly

Akttanulmány, olaj

Árverési Közlöny, 1936. márc. 2.rendk.sz.
49 l.

MDK

Reinhardt Károly

1.

Eggenberger aukciói I. 24.1.

MDK

Reinhardt Károly

A medve, of.

Benczur Gyula és tanitványai kiáll. tárgym.
Mücsarnok 1921. 8.1.

MDK

Reinhardt Károly,

a kőbányai polgári serfőző fővárosi palotájának művészi homlokdiszére hirdetett pályázaton a bizottság fenti pályamüvét 2oo koronáért való megvételre ajánlotta.

Kitüntetések. - Művészet. 1905. 4.sz. 271.l.

251. Reinhardt Károly: A medve.

456. Telepy Károly: A Balaton a fonyódi parttal.

K

Reinhardt Károly 24. l.

Réthy Károly (+1922) 25. l.

Ripple Rónai József 25. l.

Sárdi István 25. l.

Spányi Béla 26. l.

Spányik Kornél 26. l.

Spitzer Emanuel 26. l.

Székely Bertalan 27. l.

Szenes Fülöp 27. l.

Szontagh Diego (1843-1891) 27. l.

Tardos Krenner Viktor 27. l.

l. - Vadász Mihály 27. l. -

Eggenberger aukciós I.

1073. . . . . .
1074. . . . . .
1075. . . . . .
1076. . . . . .
1077. . . . . .
1078. . . . . .
1079. . . . . .
1080. . . . . .
1081. . . . . .
1082. . . . . .
1083. . . . . .

MDK

Reinhardt Károly

A juhász, of.

Ernst Muzeum aukciói. 38.sz. Bpest 1928.

MDK

Reinhardt Károly

Akttanulmány. Olajf. 70x90.

Arverési Közlöny, 1936. 2.sz. 49.1.

MDK

Reinhardt Károly

"A medve" c.festmrepr.

Műcsarnok, 1902.tav.nemzetközi kiall.
kat.

MDK

Reinhardt Károly, festő

611. Férfi arckép. Of.

Képzőm. Társ. 1909/10 téli tárl. - Kat. 89. l.

Mit herzlichen Grüßen
Ihr
Ernst Jünger

MDK

Reinhardt Károly, festöm.

"És szólitotta Jákó az ö fiai, mondván: Gyüljetek össze, hadd adom tudtotokra, mi ér benneteket az idök végén".

Olf.

KMT 1905/6 téli kiáll. Kat. 56.1.

MDK

Reinhardt Károly, festőm.

251. A medve. Repr.

Műcsarnok. 1921 tav. nemzetk. kiáll. Kat.

[illegible]

Reinhardt Károly festő

Műcsarnok, 1900/1901. téli kiáll. 60.1.

MNK

Reinhardt Károly és Barta Ernő
festők

Leányka" plakátja a népszínház
részére. Grafikai mintalapot
nyitottak és ott készült.

÷ Grafikai mintalapot.
Grafikai Szemle 1906 évf 2 f 40 l.

Dublin

MDK

Reinhardt Károly, festö

Akttanulmány. Olf.

Árverési Közlöny. Festm.,rajzok. 1936 okt.4. rk.sz. 41.l.

Reinhardt Károly festő.

Népszava XXXVII.1909 nov.14.
270 sz. 7 lap
Elhunyt festőművész./Reinhardt K. /

Reinhardt Károly festő.

Népszava XXXVII.1909 nov.14.
270 sz. 7 lap.
Elhunyt festőművész./Reinhardt Károly/

MDK

Reinhardt Károly, festöm.

Akttanulmány. Olf. -

Árv. Közl. 1936.márc. 76.sz.2.rk.sz. 49.1.

Reinhard Keresztély

győri kőmives mester a XVIII. században. Özvegyét akarja nőül venni Kipp János, aki vándorlásában a német császárságon át Győrré jött.

Stengyőr. 39. l.

Four sz. Pét., Natália

TFŐ

10

Melkiades, Judit

DD

11

Damáz, Árpád

RDA

12

Otília, Gabriella

RTÖK

13

Luca, Luca

TEK

14

Nikáz, Szilárdka

BAT

15

Valerián, Johanna

Reinhardt festő

Századok 1898. XXX 677-694 o.

Lovas Imre:Az aranybulla,mint freskó

Falkép
Az aranybulla kiadása /vázlat/
Reinhardt

Századok 1898. XXX 677-694 o.

Lovas Imre:Az aranybulla,mint freskó

Reinhardt István 1

grafikusművész az ujpesti Minigalériában mutatkozott be. Tanulmányait 1959-ben fejezte be az Iparművészeti Főiskola textiltervezési szakán. Ez a tény erősen rányomja bélyegét alkotásaira: ezek ugyanis nem textilek, ~~mégis~~ ~~mégsem~~ mégcsak nem is textiltervként jelentkeznek, hanem táblaképek, grafikák.

Magyar Hirlap 1974/167 8.o.

Reinhardt István 2,

Olajpasztell képein megelégszik a látvány pusztastilizálásával, dekorativ, sikban komponáltak, mintha később megvalósuló kárpitok tervei lennének. Különösen érezhető ez Pad fákkal és Harangláb c. müvein. Már kezd ez a felfogás egy táblaképszerü előadásmód irányába módosulni/Kapu II/ ezuttal is megmaradva a leképezés szintjén.

Magyar Hirlap 1974/167 8.

Reinhardt István 3.

Grafikáinak egyik része nem lépi túl a tanulmányok szintjét, más részük szerkesztett előadásmódjával az olajpasztellekhez hasonlatos képi világot mutat.

Magyar Hirlap 1974/167 8.o.

Reinhardt Károly festő.

Fa. F. 42F/1898.

1898. máj. 16.

Reinhardt Károly

A "Tavaszi tárlat"-ról szóló kritikában Lázár Béla a müvész technikája mellett vonalvezetésének biztonságát, jellemző erejét méltatja.

Otthon, Bp. 19o2. május hó.
18-28. lap

Reinhardt Károly

A "független zsüri" a müvész egy gyöngébb munkáját bevette-"A téli tárlat"-ra, melyről Marco számol be,- "és kidobta azt a nagy kompozicióját, amelybe beleadta egész jelentős talentumát."

A HÉT, Bp. 1905. nov. 19. XVI. évf.
47. sz. 774-775. lap

Reinhardt Károly

Kis vázlatán és nagyobb genre-képén egyaránt kitünő szinhatásokat ér el, -állapitja meg Lázár Béla: "A téli tárlat"-ról szóló beszámolójában.

Otthon, Bp. 1903. december. hó.
33-41. lap

Reinhardt Károly

A grafikusok között emliti meg a müvészt Marco: "Téli tárlat" c. kritikájában: nagy, eredeti litográfiáját erősen rajzolt alakjaival, mozgalmas kompoziciójával. Igen figyelemre méltó "Jakab halála" c. kisérlete, mint első müve a grafikában.
Igen nagy elismeréssel nyilatkozik a fiatal piktor müvészetéről.

A HÉT, Bp. 1904. nov. 20. XV. évf.
47. sz. 753-754. lap.

M.D.K.

Reinhard Károly

"Érdekes ecsetvezetésének biztonsága, mellyel sikerült térbeosztással jellemző formákat tud helyes tónusba állitani," -irja elismeréssel Lázár Béla: "Tavaszi tárlat" c. beszámolójában.

Magyar Salon, Bp. 1902. május hó, XXXVII. kötet 127-140. lap

MDK

Reinhard Károly, 1872-1909.

Eötvös Károly törzsasztala, tus és szépia

Árv. Közl. 1939. szept. 4.rk.sz. 91.sz.

28 l.

M.D.K.

Reinhard Károly

Müvein a szinharmoniák hatását kiemeli Lázár Béla: Téli tárlat c. cikkének "Az ember" c. fejezetében.

Magyar Salon, Bp. 1903. nov. hó. 4o. kötet 273-281. lap

Reinhardt Károly

A fiatal müvészek között elismeréssel emliti meg képeit, "A Nemzeti Szalon őszi kiállitása' c. beszámolójában, s felsorolja az ott szereplő müvészek alkotásait.

Képes Családi Lapok, Bp. 1902. okt. 12.
XXIV. évf. 41. sz. 655. lap

Reinhart Kálmán

Leányszoba, tervezte fenti, készítette Reinhart Fülöp Aradon Repr.

Magyar Iparmúvészet

1905. 207. l.

hetjük magunknak
nemzetközi viszony-
latban is egyik legki-
válóbb, legköltöibb
és legfinomabb müve-
löjét Mohnár C. Pál
személyében.

A magasnyomás
másik, a fametszéssel
sok tekintetben rokon
linoleummetszés, amely
~~egyik legmodernebb,~~
~~néhány~~ csak néhány
tizede szerepel a grafi-
kai müvénetek között,
de már eddig is szép
eredményeket ér el.

Meg kell említe-
nünk még, hogy a legel-
terjedtebb magasnyomás
~~tatása~~ tulajdonképen

Reinhardt Kálmán

butortervező

1927 - 1929

Einisk 1930. 87. l.

Reinhart Kálmán

Iparmüvészeti Iskola
Kaesz Gyula tanítványi

l. Tér és Forma
1930. 552. l.

varrva.) . . . . . 60.—

1433. MAGYAR PERZSA. 167×94=1.57 m² . . . 80.—

1434. KARAMANI FÜGGÖNYSZÁRNY. Egy pár . 60.—

1435. MAGYAR PERZSA. 138×63=0.87 m² . . . 44.—

1436. AFGAN. 320×200=6.40 m² . . . . . 640.—

1437. MAGYAR PERZSA. 116×64=0.74 m² . . . 37.—

1438. JORAGÁN. 362×322=11.65 m² . . . . . 650.—

1439. MAGYAR PERZSA. 115×79=0.91 m² . . . 46.—

1440. JEGESMEDVEBŐR . . . . . 70.—

1441. MAGYAR PERZSA. 166×92=1.53 m² . . . 80.—

1442. SZAMARKAND. 240×470=11.28 m² (Kopott.) 650.—

1443. MAGYAR PERZSA. 176×113=1.99 m² . . . 100.—

1444. KÉT FÜGGÖNYSZÁRNY ÉS EGY DRAPÉRIA. Magyar perzsa . . . . . 100.—

1445. MAGYAR PERZSA. 235×130=3.06 m² . . . 150.—

1446. HAMADAN FUTÓ. 465×100=4.65 m² (Kissé kopott.) . . . . . 260.—

1447. MAGYAR PERZSA. 270×161=4.35 m² . . . 220.—

1448. SIRVAN. 280×118=3.30 m² . . . . . 270.—

1449. MAGYAR PERZSA. 133×72=0.96 m² . . . 50.—

1450. BOCHARA. 293×193=5.65 m² . . . . . 1000.—

1451. MAGYAR PERZSA. 160×90=1.44 m² . . . 52.—

1452. AFGÁN. 536×250=13.40 m² . . . . . 900.—

MDK

Reinhart Fülöp

Leányszoba. Reinhart Kálmán tervei után készitette Reinhart Fülöp, Arad. Repr. (Iparművészeti kiállitás Aradon.)

Magyar Iparművészet, 1905. 207. lap

MDK

Reinhart Fülöp

Gaul K: Butorip. diszitő ip. az ezr. o.kiáll.on.

MMÉEKözl. 1897, 6.füzet, 263-276 l.

képek

MDK

Reinhart Kálmán, ip.müv.növ.
Kaesz Gyula tanár szakosztályán.

Árumintavásár fülketerve linoleumvállalat
számára. Kép. 552.l.

K.L.: Iparmüvészet. /Az összes képet Kaesz Gyula tanár fotózta.
Tér és Forma. 1930.III.évf. 12 .sz. 550-556.l.

Reinhart György András

ötvös 1768

lása

Mih. Pozs. 94

Muz. és Kvt. Ert.

Reinhart György András, ötvös V. 134.

Reinhart György András

Reinhart György András, pozsonyi ötvös

Múz. es Kvt. Ert.

V. 94.

Reinhart Georg Andreas

ötvös 1768

laid

Mils. Pass. 134

Reinhart Gyula

mübutorgyáros

Életr.

Gell Mad

434.1.

ÁCIÓK

—

'IONEN

Reinhart Fülöp

aradi műcsztalos

férfiszobája

(székely-stil)

l. Aigner S. cikke

Ráth György 1896

174. l.

Budapest, 1923. julius 23.

ányi Gyula urnak

Budapest

y m e g t e r h e l t ü k becses

., mai értékkel

ő urnak.

Teljes tisztelettel

AZAI BANK RÉSZVÉNYTÁRSASÁG.

Reinhart Fülöp

minasztalos

Arad

l.

Ezredéveskiáll

XII. csop. 33. l.

T. 48.

érrajz a várat és az ostromló
föl. Felirata alól jobbra:

ÁRA

R

tek 3 levelen.

.2: 25 cm.

Reinhart Fülöp

(butorgyáros

l

Közlezrkiáll

1387. l

OLVASD EL ÉS ADD TOVÁBB!

Loholsz, futsz új javak után...

Loholsz, futsz új javak után, kifúj a szél, megázol,
És a meglévő holmidra vajjon, miért nem vigyázol?
Még törekvő emberek is sokszor sárba ragadnak,
Hogy ha ezer dolgod is van, szakíts időt magadnak!
Biztosításod van már rég (jobbat nem is tehetnél),
De manapság **e kis pénzért** mondd, hogy mit is vehetnél?
Ezt az ügyet nem is lehet más oldalról szemelni,
Az értéket nagy sietve jó lesz ma felemelni!!

"Patria" r.-t. Budapest — 435418

Reinhardt János György

harangöntő

XVIII. sz

l.

Csatsopr harang

8. l.

GERGELY BÁLINT
dohányárudája
TASS

Reinhardt János
Győry

harangöntő

l'

Csatkaisoprházak

30. l.

IONCZY HUGÓ

ÉRNÖK

EST, VI., FÓTI-ÚT 19. SZÁM

ISZÁM: AUTOMATA 90—8—76

IM

Reinhardt Janos
György

Magyar Művészet
1928. 577

Kard, Kurier VI. 136.

Reinhardt Jaurs Georg

MAGYAR MUVÉSZET
1928.577

Doszkár János és Ferenc

Háztatarozási, építési és átalakitási
vállalata

Budapest.

Iroda:
IV. Veres Pálné u. 40.
Telefon 117-04

Telep:
IX. Márton u. 3/B.
Telefon József 8-53.

Reinhardt, Ludwig (? - 1870)

„A Kolban" o.v. 60x76 cm

J. l. b.: L. Reinhardt (Restaurált)

Kikiáltási ár: 8000 Ft.

BÁV 46. Képaukció katalógus, Bp. 1978. szeptember

MDK.

272 Reinhardt, Ludwig /+ 187o/ :

Juhnyáj a legelőn. Olajfestmény.

Magyar Nemzeti Reneszánsz Társaság V. akció.
Bp. 1923. 17.1.

REINHARDT, Samuel Wilhelm, ötvöimester
Pozsonyban

S.W.R. bürgerl. Goldarbeiter, 4 éves fia meghalt.
(1779, 99. vrám, 8 l)

(Mihalik J. Simeri, Muz és Kt. Ért. 1911, 134 l)

Preßburger Zeitung
(Genthon)

Reinhardt Sofia

festőnő

Lásd.

Wurzbach. XXV.

214 l

Okv. felh

REINHART, Andreas, ötvös Pozsonyban

A. R. Goldarbeiter † 64 éves korában, Pozsony, 1776 jan. 28 (1776, 12. szám, 8 l)

(Mihalik J. Muz és Kt. Ért 1911, nem ismeri)

Preßburger Zeitung
(Genthon)

MDK

Reinhard Károly
festő

művészi ellenőrzése mellett indítja meg Korinek József a Hornyánszky nyomda műzedés osztályának vezetője az „Accidens Lapok" e. negyedévenként megjelenő füzeteket.

— Accidens Lapok
Grafikai Szemle 1899 évf 12 z 150 l

Reinhard Károly

írt

Magyar Géniusz

1901. 247. l.

(Vallomások.)

se, *Szent Ágoston és Jeromos.*

mor 97. l. — Gerevich PA, 240. l. (Carracci köre.) — Lepold—Lippay 55. l.

RRIERA, ROSALBA (velencei festőnő, 1675—1757) KÖVETŐJE

arckép

ton, pasztell, 42×34 cm.

STELLO, BERNARDO (génuai festő, 1557—1629)

vária

olaj és tempera, 55×72 cm.
Maszlaghy II., 361. szám. (Castelli Bernát.)
— Gerevich PA, 240. l. (Bernardo Castello.)

étel a keresztről

olaj és tempera, 55×72 cm.
Maszlaghy II., 362. szám. (Castelli Bernát.)
— Gerevich PA, 240. l. (Bernardo Castello.)

RQUOZZI, MICHELANGELO (római festő, 1602—1660)

isztus töviskoronázása

zon, olaj, 64×76 cm.
Capese—Zurlo és San Marco gyüjteményből.

EDI, LORENZO DI (firenzei festő, 1459—1537)

iria Magdolna mennybemenetele (72. kép)

, olaj és tempera, 52×39·5 cm.
Bertinelli gyüjteményből.
Rényi 15. l. — Maszlaghy II., 101. szám, (Credi.) — Gerevich: A Újság, 1916. júl. 20.

Reinhardt Károly festőművész

Komáromi Kacz Endre tehetségére már 1900-ban felfigyeltek a Képzőművészeti Főiskolán. Borsos Miklós, Réder Gyula, Gergely Imre, Vaszary József, Nagy Zsigmond, Reinhardt Károly társaságában a híres Bernáz-iskolát látogatták.

Szuchy M. Emil: Így élt és működött Komáromi Kacz Endre. Irodalmi Szemle, 1980. 6. 568. old.

MDK

Reinhard Károly, festö

a vall.- és közokt.ü. miniszter 300.-frt.-os ösztöndijában részesült.

Ösztöndijas müvészek.
"Mücsarnok" 1899. 374.old.

Reinhardt Ferenc
festő
(gyomorrák)
63 éves
†1950. VIII. 15
Rákospalotai Temető

Halotti főkönyv
393

Reinhard Károly

festő

l.

Lykafest 1896-1914.

85. l

HAZAI KRÓNIKA

MAGYAR MŰVÉSZEK BERLINBEN. A berlini Szecesszió kiállítási helyiségeiben február 5-ikén megnyílt egy tárlat, amelyet kizárólag magyar művészek munkáiból állított össze Meller Simon. Az volt a célja, hogy bemutassa a mai művészet e nem csekély jelentőségű központján azokat az állomásokat, amelyeken a magyar művészet mai fejlettségéhez jutott. Paál László és Munkácsy Mihály e fejlődés büszke előőrsei. Szinyei-Merse Pál pedig — mindmáig — a magyar festők legnagyobb reprezentative man-je. Ferenczy, Fényes, Rippl-Rónai megannyi külön individualitás, a mi művészetünk naturalista és impresszionista korszakában. A kiállítás bemutatja a XX-ik századbeli, legfrissebb kisérleteket is. A berlini sajtó szivesen fogadta a magyar mestereket.

SZENT-GYÖRGY-CÉH. A magyar amatőrök és gyűjtőknek ez az egyesülete február 6-ikán az Iparművészeti Múzeumban összejövetelt tartott, amely alkalommal Csányi Károly a „Wien vor der Marke" porcellán jellemző sajátságairól és a bécsi porcellánok hitelességi kérdéséről beszélt. Az egybegyűlt tagok közt kézről-kézre adtak közelebbi tanulmányozásra egy sor jellemző idevágó műtárgyat.

A „KÉVE" KIÁLLÍTÁSA BÉCSBEN. Egyik művészegyesületünk, a Kéve, Bécsben kiállítást rendezett a „Hagenbund"-ban s a bécsi közönség és kevés kivétellel az egész bécsi sajtó is nagy rokonszenvvel fogadta ezt a vállalkozást. A kiállításról Bécs legkiválóbb kritikusa, Hevesi Lajos a „Fremdenblatt"-ban a következőket mondja: „A Kéve tagjai egyáltalán nem üres kalászok. Fiatal, vérbeli tehetségek, modernek. Szinesek, elszántak, stílusosak. A legutolsó modern festőművészetnek minden megnyilvánulása rezeg e kiállításon végig és mégis e kiállítás hatása teljesen sajátos, amely sajátosság bátran nevezhető nemzetinek."

REINHARD KÁROLY festőművész fiatalon, harminchét éves korában halt meg Budapesten. A Műcsarnokban, a Képzőművészeti Társulat 1909/10. évi téli kiállításán még két képe volt kiállítva, amelyek újabban visszatért munkakedvének bizonyságai. Öt-hat évvel ezelőtt ugyanis alattomos baj támadta meg, amely nemcsak dolgaiban, festéseiben akasztotta meg, hanem az ekzisztálását is igen nehézzé tette. Az egyébként jókedélyű, ambiciózus művész valósággal búskomor lett. Eltünt a főváros művészi köreiből, nem állított ki sehol, nem jelentkezett semmiféle képpel, jóllehet azok közé tartozott, akik fanatikus rajongással egész életüket adják a művészetért. Nagyratörő céljai voltak, folyvást monumentális freskók megfestésére vágyakozott, az élet, a körülményei azonban keresztülhúzták ezeket a vágyakozásokat. Mint sok másnak, neki is kisebb feladatok, megrendelésre készült arc- és genreképekkel, tömegtermeléssel kellett bérnie. Ehez nem volt valami sok kedve, valami különösebb siker itt nem is kisérte. Néhány vászna azért feltünést keltett, egy-egy pillanatra ráirányította a figyelmet, például a „Szélcsönd" című festménye, amely napsugaras tengeren úszó tutajt ábrázol s benne egy ősemberi családot. A bajából lassan-lassan kilábolt, egészsége visszatért s vele együtt a munkakedve is. Akik most ismét látták, egészen más embernek találták, tele volt új tervekkel, dolgozni akarással. Ehhez nagyban hozzájárult a házassága is, amelynek első két esztendejét szülővárosában, Jászberényben töltötte. Csöndesen, visszavonultan dolgozgatott itt, nagyrészt helybeli megrendelők számára portrékat. Innét 1909. év tavaszán felköltözött a fővárosba, ahol meglehetősen el volt

Művészet 1910. évf.

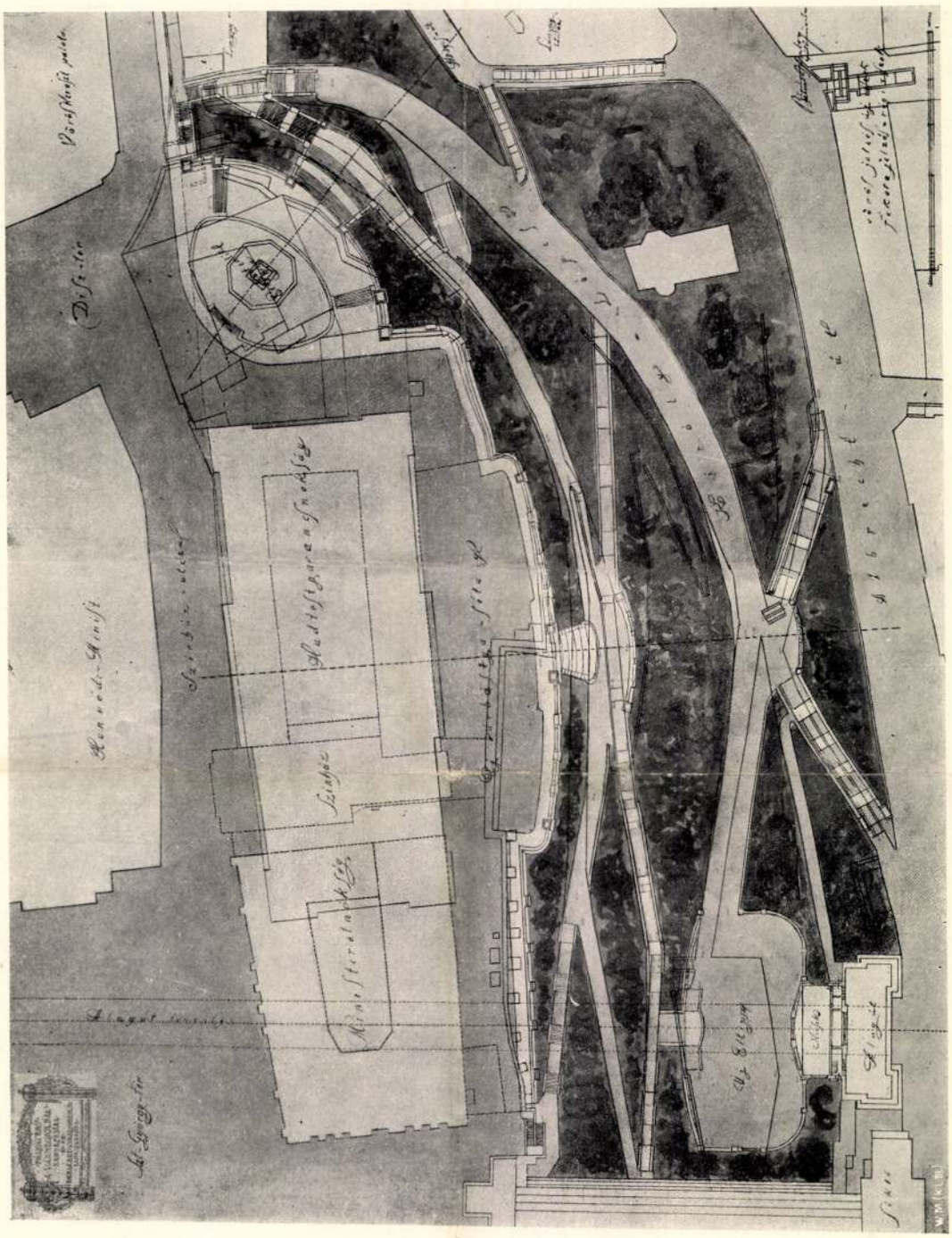

AZ ERZSÉBET EMLÉKMŰ ELHELYEZÉSI TERVE
A PÁLYÁZAT ELSŐ DIJÁNAK NYERTESE
BÁLINT ÉS JÁMBOR MŰVE

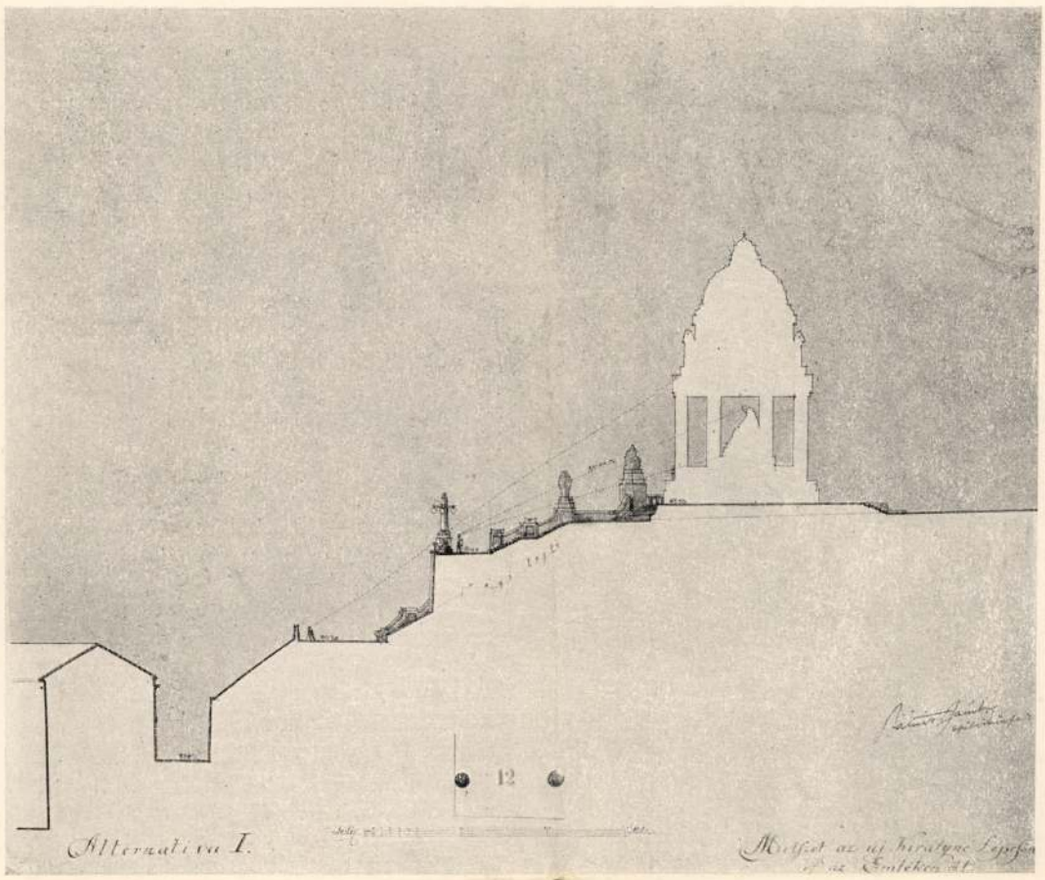

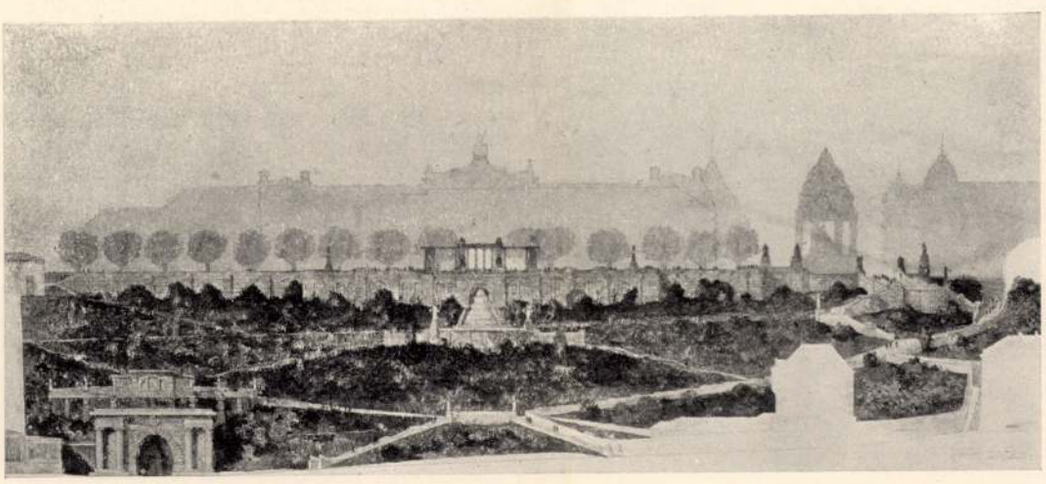

AZ ERZSÉBET EMLÉKMŰ ELHELYEZÉSI TERVE
A PÁLYÁZAT ELSŐ DIJÁNAK NYERTESE
BÁLINT ÉS JÁMBOR MÜVE

látva munkával, érdekesebb feladatok várták. Műtermet bérelt a Kmetty-utcában, ahol munkaközben egy őszi napon oly erősen meghűlt, hogy tüdőgyulladást kapott, ami néhány nap alatt végzett vele.

Reinhard Károly 1872 jún. 24-én született Jászberényben. Iskoláinak végeztével Budapestre jött s a mintarajziskolába iratkozott, ahol Székely Bertalan és Greguss voltak a mesterei. Később Lotz Károly növendéke lett s ez idő alatt Lotz több nagyszabású munkájánál segédkezett. Így résztvett a Ferenciek templomának plafondfestményeinél, a Kuria nagy zárt

REINHARD KÁROLY ÖNARCKÉPE

udvarának menyezetképénél s a parlamenti freskók festésénél. A millenniumi kiállítás alkalmával a közoktatásügyi pavillon számára festett a minisztérium megbízásából egy allegorikus képet. Önkéntesi évének letelte után megy ki Münchenbe Benczur ajánlására állami ösztöndíjjal. Itt Hollósy volt a mestere, nála végzett rajzstudiumokat, Asbenél pedig festett. Münchenből hazatérve, a Benczur mester-iskolájának tagja lesz. Munkái közül felemlítjük a „Medve" című képét, amelyet a Studio is reprodukált s amely 1908. évben Londonban is ki volt állítva. „Enyelgés" című képét a kormány vette meg a szegedi kulturpalota számára. Több rajza megjelent e folyóirat hasábjain. Utóbbi időben különös kedvvel foglalkozott grafikai dolgokkal. Így kiadta „Jákob halála" című eredeti litografiáját, amely az Athenaeum nyomásában jelent meg s széles körben elterjedt. Plakátokat is tervezett („Gül Baba" színházi plakát a Király-színház számára, az Iparművészeti Társulat egy plakátja stb.). Halála előtt nagyobbszabású feladat foglalkoztatta. Megrendelést kapott, egy villa falára kellett volna freskót festenie, amelynek témája: Mars találkozása Vénusszal. Csak a kartonvázlatokig juthatott. Meghalt 1909 nov. 12-én.

MŰVÉSZETÜNK ISMERTETÉSE. Művészet iránt érdeklődő közönségünk között kínos feltünést keltett egy német könyv, melynek pedig a német sajtó már megjelenése előtt alaposan beharangozott. A könyvet egy kitünően író német tanár, a nálunk is sokat olvasott Muther Richárd írta s műve — három kötetben — nemrég jelent meg, alig néhány hónappal azután, hogy szerzője, aránylag elég fiatalon meghalt. Mi okozta a kínos feltünést? Az, hogy a néhai tudós a három vaskos könyvben elmondja egész Európa festészetének történetét, csak éppen rólunk magyarokról nem beszél, ezerötszáz oldal teleírása után nem talált helyet a számunkra. Avagy tudatosan mellőzött? De nem, — Munkácsy Mihályról beszél. Vajha nem beszélne! Csak úgy mellesleg, Uhdéről szóltában, három félsorban megemlíti róla, hogy Piloty módján ő is festett bibliai témákat, operai felvonulások mintájára. Egyébként nemzetünk művészetét agyonhallgatja. Munkáczy (sic!) sem magyar művész, beletemeti a nemzetközi áramlatba. Ez tehát igazán megmagyarázhatja a kínos feltünést.

Nemrég a müncheni művészettörténeti kongresszuson, a fehér asztal mellett, szóba hoztam a kevéssel ezelőtt elhalt Muthert, fiatal művészettörténészek társaságában.

— Mily kár, hogy nincs itt Muther, — igazán érdekes lett volna újra hallani valamit tőle, az ő stílusában.

Általános vállvonaglás. Ez meglepett, sőt ellenmondásra ösztökélt. Dicsérni kezdtem előadásának báját s megemlítettem, mily érdeklődéssel várja a közönség hirdetett új könyvét. De nem találtam visszhangra. Ellenkezőleg, még stílusát sem ösmerték el, üresnek, unalmasnak, felületesnek találták, méltatlannak a tárgyhoz: a művészethez.

A nagyközönség bizonyára nem fogadja el e szakemberek véleményét s Muther előadásától elbájolva, gyönyörűségét elrontatni nem engedi. Neki beszélhettek plágiumról, hogy Muther igen sokat szokott átvenni idegen művekből, idézőjel nélkül, — Muther könyve a XIX. század művészetéről nagy hatást tett, olvasóegyletek keletkeztek, ahol a füzetekben megjelent munkát felolvasták, kommentálták, mindenesetre türelmetlenül várták folytatását. Ma tízszeres ára van egy-egy példánynak.

Reinhardt Hans Georg

harangöntő

1696. a soproni lakatos, puskás és sarkantyus céh megengedi, hogy foltozó munkát végezhessen, mert 5 gyermeke van s igen szegény

Csatkörl.

TÓ SÁN
KIRÁLYHELMEC

MDK

Reinhart Kálmán .

Leányszoba. Repr. Tervezte Reinhart Kálmán,
készitette Reinhart Fülöp, Arad.
(Iparművészeti kiáll. Aradon.)

Magyar Iparművészet, 1905. 207. lap

HANS REINHART, éremművész

247.-I.FERDINÁND./Béke Szapolyai János királlyal/.-É/.-FERDINANDVS.DEI.GRATIA.ROMAN.VNGARIE.ET.BOEMIE.REX ANNO.SAL.M.D.XXXVIII.AETATIS.SVAE.XXXVIII.Mellkép b.bal kezében pergamenttekercs.-H/.-Egyfejü sas,mellén négy részü cseh-magyar cimer szivpajzzsal.Lent:FERDIN-ANDVS R-EX.oldalt HR.-1539.Intvény.62 mm.ezüst.-Reinhart müve 8.old. Fekete repr.41.old

HUSZÁR LAJOS:A régi magy.emlékérmek katalógusa a legrégibb időktől 1850-ig. I. Ujkor, 1526-1637.

A Magy.Éremgyüjtők Egy,kiadása, 5.csoport, 10.sz.
Bp. 1974

HANS REINHART, éremmüvész

247.-I.FERDINÁND./Béke Szapolyai János királlyal/.-E/.-
FERDINANDUS.DEI.GRATIA.ROMAN.VNGARIE.ET.BOEMIE.REX.ANNO
SAL.M.D.XXXVIIII.AETATIS.SVAE.XXXVII.Mellkép b.bal kezé
ben pergamenttekercs.-H/.-Egyfejü sas,mellén négyrészü
cseh-magr cimer szivpajzzsal.Lent:Ferdin-ANDUS-R-EX.oldal
dalt HR.-1539.-öntvény.62 mm.ezüst.-Reinhart müve. 8.old
kép. 41.old

HUSZÁR LAJOS:A régi magy.emlékérmek katalógusa a legrégibb időktől 1850-ig. I. Ujkor, 1526-1637.

A Magy.Éremgyüjtők Egy,kiadasa, 5.csoport, 10.sz.
Bp. 1973

Reinhart, Piesster

(nem Péter?)

Köfarogi 1717

l -

Batthyaneum

II. k 146. l

T. 529.

ndékek közül egy az ekét kezeli,
a könyvet nézi, egy a czölöpre
ával közeledik. Felirata

r landwirth. Anstalt zu Ung.-Altenburg
Uebungen.)
vári Gazdászok
i gyakorlatok közben.)

v. F. Kollarz.

NATIONALTRACHTEN.
ng vorbehalten.
um v. F. PATERNO in Wien.
stein & Rösch.

l, mér. a vk. 22.5: 32.8 cm.

Reinhart Sámuel Vilmos
folytatás Mihalik

Háromszáz év a pozsony

M Kot Ert. 1911. 135. l.

adja neki a remeket. Október 1-én bemutatja remekbe készült tárgyait: Ein Black mit Diamanten gefaszt, amin nem kis hibát találtak. Ezért kegyelemképen 12 frt 22 1/2 krra birságolják. A pecsétlőért 4 frt 10 krt tett le. Az ezüstremeket 25 frttal váltja meg. Remekeit *Frantz Kojanitz* mesternél készítette. «Stulgeld»-ért fizetett 12 frt 30 krt.

FEL

belépésre az Uránia *M*

Alapító tag az, ki az
mindenkorra legalább 200
részletekben kívánja lefize
évi kamatot is tartozik fiz
telezi magát három éven á

Minden egyesületi ta
ket élvezi:

1. díjtalanul kapja az
köztük az «*Uránia*» czim
folyóiratot, melynek az elő
egymagában 8 kor. s mel
lépett s a tudományok elsőr
minden szakra kiterjedőleg
illusztrálva jelenik meg;

2. évenkint *legalább* h

Reinhardt Sámuel Vilm.

ötvös

1769 Pozsony

Kézmagyarországi ötvösök 27 l.

Maria Elisabethafhgnö:

Egész alakban, állva
kezében virág van s b
és nyakéke gyöngyfüze
dor díszíti, ~~keblére tűzö~~
virágok díszlenek, a köze
herszeg emelkedik. Feli

MARIA ELI
Archidux

alól jobbra: „Cas Luyk
s legalól középütt: „Chr

Rezmetszet, m

930

Reinhart Samuel Vilmos

ötvös 1769

lásd

Mih. Pors. 88. l

Reinhart Sámuel Vilmos

ötvös XVIII. 7.

lásd

Mih. Pozs. 89

Reinhart Samuel Vilmos

ötvös 1768

lásd

Mih. Pors. 94

Reinhart Samuel Vehmer

ötvös 1768-1769

laid

Mih. Pers. 134

Reinhart Sámuel Vilnos, porosonyi ötvös

Múz. és Kvt. Ért. V. 94.

Reinhart Sámuel Vilnius

Muz. és Kvt. Ert.

Reinhart Sámuel Vilmos, pozsonyi ötvös V. 88.

Reinhart Sámuel Vihnos, pozsonyi
Muz. és Kvt. Ért.
Ötvös V. 134

Reinhart Sámuel Vilmos, pozsonyi ötvös

V. 89.

Muz. és Kvt. Ert.

Dániel Reinhold

1957-ben jelentkezett a második Őszi Tárlaton Nagykállóból.

Koroknay Gyula - Szabolcs-Szatmár Képzőművészete.

Alföld 1973/10 67 old.

DANIEL REINHOLD, festő

A Nyiregyházi Képzőművészeti Szabadiskoláról nem minden ki jutott el a Képzőműv.Főiskoláig,de többségükből országos hirü ,festőművész lett.Néhány név:Berecz András, Dániel Reinhold,Huszár István,Cs.Nagy András,Óvári László,Pál Gyula,Palicz József,Tóth László,Váci András,festők és Nagy Sándor szobrász. 63.old

KOROKNAY GYULA: Számadás a megyei képzőművészetről
61.old

Szabolcs-Szatmári Szemle, 1975. X. 1.sz.

Reinholcz Péter és Lázár Antal

Az Ipari Épülettervező Vállalat épitésze a két müvész, mindkettőjüket az Ybl Miklós-dij III. fokozatával tüntették ki. /A dij megosztott./-közli a lap "Dijak, kitüntetések - 1975" cimmel.

Élet és Irodalom, Bp. 1975. ápr. 5.
XIX. évf. 14. sz. 2. lap.

Reichholcz Péter, belsőépítész

Az Ybl M.-díj III.-fokát kapta.

—: Találmányi kitüntetések, kitüntetések 5.

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1975. ápr. 2.

Reinhold, Alois

festő

l.

Csat.-Frey Ost Kunst

XXIV. K.

320. l.

MŰEMLÉKEK ORSZ. BIZOTTSÁGA
VEGYES MŰVEK.
263

Rómer Flóris. A baronyszombathelyi érem-kincsről.
Pest, 1865.

cf. id.

Daniel Reinhold
festő

M.D.K

A Szabolcs-Szatmár megyei
Képzőművészeti kiállításon
mutatta be művét

-431.
Művészet 1961. január. 1 szám

M.D.K.

Reinhold Begas

A Közvágóhid "kapujának két szoborcsoportja a németek hires szobrászának: Reinhold Begasnak müve."

Gerő Ödön: Budapest. Bp. 1904. 18. l.

Dániel Reinhold

Diószegi Balázs nyíregyházi szabadiskolájában, Berki Nándorral együtt teljesen egyenrangú társként kezelték a tagokat, csak annak korrigáltak, akik megkértek erre, – Dániel Reinholdot tartották a legjobb rajzolónak, mégis lemaradt, mert nem volt jó a célkitűzése.

T.P.: Beszélgetés Diószegi Balázzsal a nyíregyházi évekről.
Kelet-Magyarország, 1982. nov. 27.

Dániel Reinhold.

A nyíregyházi szabadiskola növendéke volt és a képzőművészpályán haladt tovább. 1957-ben Nagykállóból vett részt, a második Őszi Tárlaton.

Koroknay Gyula: Szabolcs-Szatmár képzőművészete.

Alföld 1973/10 67 old.

DANIEL REINHOLD, festő

1958-ban újra megalakult a megyei csoport. Titkár: Berky Nándor, tagok: Berecz András, Daniel Reinhold /Nagykálló/, Gajzer Agoston /Kisvarda/, Hunyar Istvan /Nakamaz/, Járossy Gyula, Király Zoltán /Nagyecsed/, Koncz Zoltan /Ujfehértó/ Pál Gyula, Soltész Albert, Szalay Pál, Szerencsi Zoltán.
65.old

Koroknay Gyula: Számadás a megyei képzőművészetről
61.old

Szabolcs-Szatmári Szemle, 1975. X. 1.sz.

MDK.

273. Reinhold, Fr. Philipp. /1799-1840/:

A Lipcsei Népek Csatájának Első Évfordulójára 1814-ben Bécsben Rendezett Ünnepély. Rézmetszet.

Magyar Nemzeti Reneszánsz Társaság V.akció. Bp. 1923. 17.l.

REINHOLD Ignác

1928. MNM

42/a okt. 20. Dr. Reinbold Ignác Zalathnán kiásott római régiségeknek 22 rajzát küldi el.

Művtört.Ért. 1990 1-2 122.

nagyméretü monumentális
a tihanyi Biológiai Int
térkonstrukciók. Ezzel
gyar szobrászatban - s
rében és Melocco Miklós

4/

A modern magyar ké
ját alkotják a non-figu
egy részük az anti-art,
Az alkotók nagy része a
mához tartozik. Martyn

---

[x] Németh L.: Schaár Erzs
1970. 8.sz.
[xx] Beke L.: Schaár Erzs

REINHOLD Ignác

1836

35/b aug. 12. Reinhold Ignác cs. kincstári hivatalnok úr a nemzeti múzeumnak Zalatnán kiásott 12 római táblát küld. Szerzemény

Művtört.Ért. 1990 1-2 126.

..... (név) ..... sz.

..... Ft összegű megbízási díj kifizetését kérem.

nap.

.....
aláírás

nolás

.....

Reinitz Mikosáné

1906/7

Ferképzomfoiskévk

126. C.

Reinlinger Gyula

1879/80 – 1882/82

Ferkápzomfoiskávk

126. 1.

La Caze-gyüjt.). A színházzal való szoros összeköttetésére vallanak: A szerelem a francia színpadon, A szerelem az olasz színpadon (mindkettő Berlin), amaz valami intermezzo egy mitológiai operából vagy balletből, emez az olasz commedia dell'arte ismert alakjai holdas éjszakán, fáklyavilágításnál és Gilles (Louvre, La Caze-gyüjt.), amint a közönség elé áll, a darab tanulságát mondva. E kép életszerű közvetlenségével, fehér és szürke harmóniájával a francia festészet egyik gyöngye. Utolsó munkája (1720) a barátja, Gersaint műkereskedő részére három nap alatt készült, ma kettéfűrészelt cégtábla (Berlin), egyik oldalon a vevők a kereskedésben, a másikon a képek csomagolásával foglalatoskodó szolgák, az Indulás Cytheraebe mellett színkezelésben is egyik legszebb alkotása. Képei és kompozíciói után mintegy 800 metszet készült: L'oeuvre d'Antoine W. gravé d'après ses tableaux et dessins originaux tirés du Cabinet du Roi et des plus curieux de l'Europe (Párizs, 1734, 2 köt., ebből szemelvény Berlin, 1888). — Irodalom: *Volbehr* (Hamburg, 1885). *Hannover* (Berlin, 1888). *Dargenty* (Párizs, 1891). *Mantz* (u. o., 1892). *Séailles* (u. o., 1902). *Josz* (u. o., 1903). *Rosenberg* (Bielefeld, 1896). *Bredt*, Die drei galanten Meister von Valenciennes (München, 1922). *Staley* (London, 1902). *Gurlitt*, Handzeichnungen von W. (Berlin, 1909). E. H. *Zimmermann* (teljes oeuvre-je, Stuttgart—Leipzig, 1912). *Fónagy.*

WATTS, *George Frederick*, angol festő és szobrász, * London 1817, † Linnerslease nevű földbirtokán, Compton mellett (Surrey) 1904. A XIX. sz. angol festészetének egyik legegyénibb mestere, kinek saját bevallása szerint egyik életcélja volt, hogy az emberiség szívébe vésse a jót és nemeset. E célt szolgálta allegórikus, szimbólikus képeinek egész sorozata, melyek [illegible] részét éppen ezért nyily angol

~~R/ø/~~// Reinold A. MDK

korongos

A Zsolnay-gyárban dolgozott
1910-1944 és 1947 - napjainkig.

76.o. 36. jegyz.

NIKELSZKY GÉZA : A Zsolnay-gyár müvészete.
Pécs. 1959.

MDK

Reinold Antal, korongos
müvezetö

1910-töl a Zsolnay gyárban dolgozott össz.
kb. 35 éven át

Nikelszky Géza: A Zsolnay gyár müvészeti és kivitelezöi
Pécs. 1949. ápr.12.

MDK

Reinold Antal id.

csőgyári művezető

a Zsolnay-gyárban a művészeti munkákban közreműködött 1893-1937.

71/[illegible].o.

NIKELSZKY GÉZA: A Zsolnay-gyár művészete. Pécs. 1959.

Rëinold Antal ifj

MDK

korongos, művezető

a Zsolnay-gyár művészeti munkáiban közre-
működött 1910-től.

69.o.

NIKELSZKY GÉZA : A Zsolnay-gyár művészete.
Pécs. 1959.

MDK

Reinold, J. G

Egy IV. Christian dán királyt ábrázoló miniatura a festő szigmunát viseli.

Castle Rosenborg gyűjtemény

Pigler, A. Portraying the dead.
Acta Historiae Artium IV. Tom. 1956 1-2 n
79. o.

Reinpacher

„1798-ban épitész? épitette a győri szinházat."

Tehát nem épittette!

Lám Frigyes:

A győri német szinészet története a szabadsaghare után -

Győri hensle

1936. 210. l.

Reinpacher József
nem építész, hanem
kávés Győrben.
1798-ban épitteti a
győri német szinházat,
egyébként lásd

Győri Szemle
1933. l. 105,
106. l. 108,
109. l.

1040

Gerevich PA, 218. l. (Képe 218. l.) — Őszi kiállítás, 1930., Ipolyi 12. szám. — Gerevich IPGY, 89. l. — A Műgyüjtő, V., 1931., 4. l. (Kép.)

NÉMET SZOBRÁSZ 1500 körül

georg Reinpaher, asztaloslegény

A győri asztalos és puskaagykészitő céh legényvönyvéből, 1697 den 20 oktober: "Den 10 Jener ist frembt gesösen georg Reinpaher Von Reihenholl aus Paurn". 112.old

Batári Ferenc: Asztaloslegények Győrött a XVII. században - Adatok Győr város asztalosművességének történetéhez 93.old

Arrabona, 9.- Kantus János Ndz. Győr, 1967. - A Győri Ndz. Évkönyve

MÜVÉSZETTÖRTÉNETI
DOKUMENTÁCIÓS KÖZPONT
Budapest, XIV. Dózsa György ut 41.

Reinpaher G./György/.asztaloslegény

Győrben 1674-1699 között megfordúlt asztaloslegények jegyzéke származási hely szerint:"Reichenhall, Bayern:~~xxxxxxxxx~~ Reinpaher G." 123.old

Batári Ferenc: Asztaloslegények Győrött a XVII. században - Adatok Győr város asztalosmivességéhez történetéhez 93.old

Arrabona,9.-Antus János Múz.Győr,1967. - A Győri Múz.Évkönyve

Reinpaher,? Geörg,asztaloslegény

Győrben 1674-1699 között megfordúlt asztaloslegé-
nyek jegyzéke:"Reinpaher,? Geörg,Reichelhall,
Bayern", 118. old. 13.jegyz

1699

Batári Ferenc: Asztaloslegények ~~xxxxxxxxx~~ Győrött
a XVII.században - Adatok Győr város asztalosmüves-
ségének történetéhez 93.old

Arrabona,9. - Xantus János Múz.Győr,1967.
A Győri Múz.Évkönyve

Reinpacher József

Győr, kőszínház, 1798

Tér és Forma, 1936 IX.234

Reinprecht J. K.

magyar (?) festő

Csendélet

Repr.

Magyar Sors

1937. 4. 24. 18. l.

Magyar Nemzeti Múzeum
1939. 5. sz. 118. l

Reinprecht J. K.

Csendélet. Reinprecht J. K olajfestménye

Reinprecht Pál

bécsi ötvös MDK

A Bethlennek dolgozó mesteremberek közül különösen két Bécsben élő aranyműves neve vált ismertté: Adriaen de Bries és Reinprecht Pál. Ez utóbbit leltárunk is megnevezi.

Baranyai Béláné: Bethlen Gábor Gyulafehérvári palotájának összeirása 1629. augusztus 16-án .

Művészettörténeti Tanulmányok. Bp. 1961. 229-232.
A/ Az összeirás teljes szövege. 233-258.l.

231.1

ifj. REINPRECHT KÁROLY
/ Budapest 1903 - /

Aukción:

Karl Reinprecht jun.: Stilleben.
Öl auf Holz, 13x18 cm. Sign.

WIEN, Dorotheum
459. Kunstversteigerung Febr.1982.
Kat. Nr. 158. S.29. Abb.Taf.43.

Reinhold Pál

anszalos

1715-ben városi tanácsos Aradon

Lakatos Arad

II. k. 204. l.

Diretta da TIBERIO GEREVICH e LUIGI ZAMBRA
Direzione e amministrazione:
BUDAPEST, IV., EGYETEM-UTCA 4
Telefono : 185-618

Reinhold Pál

antalosm.

1718–1720. városi tanácsos volt Aradon.

Lakatos Arad

III. k. 236. l.

1692. Kaufmann Izidor:

A rabbik kapu

A kép a guordicei ~~fa~~ zo
~~[illegible]~~ ábrázol ~~[illegible]~~ ~~[illegible]~~ja. E go
át az előtornáczba nyilik
szüremkedik be. Jobbra a
kézmosó~~viz~~-veder köti le
vannak a nép számára
nevcit irták. Balra a) tiz soros szöve ne
tisztán kivehető; jobbra
Az ajtófélfán fölül לפך
chronostichont alkalmazta
„Liprat uweeth kabczi
számot adja. A vedernél
szélén héber szavak látszan

Fa, méretei 28·7:
Vétetett a 90432/98.
(14/99), az elszámolást tud
rat (277/99).

elmosódott

(Zephanja 3, 20.)

1898: XII. 31. ér. 800 fton

MDK

Reinicke Pál René

Álarcos bál után, vf.

Szépmüv. Mun. háborus veszteségeinek jegyzéke
Bp.1952.

REINIER, Joseph, olasz festő

J. R., Mahler aus Welschland 1780-ban Pozsony-ba érkezett és a Gans-fogadóban vállt meg.
(1780, 68. vzám, 8 l)

Preßburger Zeitung
(Gesthon)

REININGER, Johann, festő Pozsonyban

J. R. Mahler, 4 éves lánya meghalt 1778, 71. vén, 81)

Preßburger Zeitung
[Gerthon]

Reininger Jörg

6763.

1653 sept. 21. — Jörg Reininger, Maler zu Pressburg, Judith Elisabeth Straubin, des Hans Straub, Bürgers und Schwertfegers, Tochter.

Nösult Beisben 1653.

Starzer ~~No~~ VI. B. No 6763.

~~Lakóhár, öskori V. 185.~~

REININGER, Georg (Zimmerpolier)

Bécsben a Pálffy-palatán dolgozott 1685-86

Ars 1997/1-3. 231.

ERROR: undefined
OFFENDING COMMAND:

STACK:

Reininger László, Új Dunántúli Napló 1994. X. 3

Magyarországi kézművesség

A pécsi Lenau Ház sok mindennek otthona. Kalapolni való ötlet nyomán született új kezdeményezésük: szeretnék bemutatni a magyarországi kézművesség hagyományait, ma élő kézműveseknek bemutatkozási lehetőséget nyújtva ezzel.

Tegnap *dr. Wekler Ferenc* országgyűlési képviselő nyitotta meg a sorozat első tárlatát, melyen a neves mohácsi fazekasság egyik képviselője, *Reininger László* mutathatott be munkáiból néhányat. Csudálatosan szép korsókat, ékített tányérokat, köcsögöket. Mint említette, a fekete-kerámia ugyanúgy készül mint a másik, de amikor 960 fokra felforrósodik a kemence, megrakja fával, s lezárja. Ettől a pillanattól az elszenesedő fa okán megfeketedik a kiégő agyag.

A kerámiák 20-áig tekinthetők meg, aztán következik a kékfestők bemutatója. **K. F.**

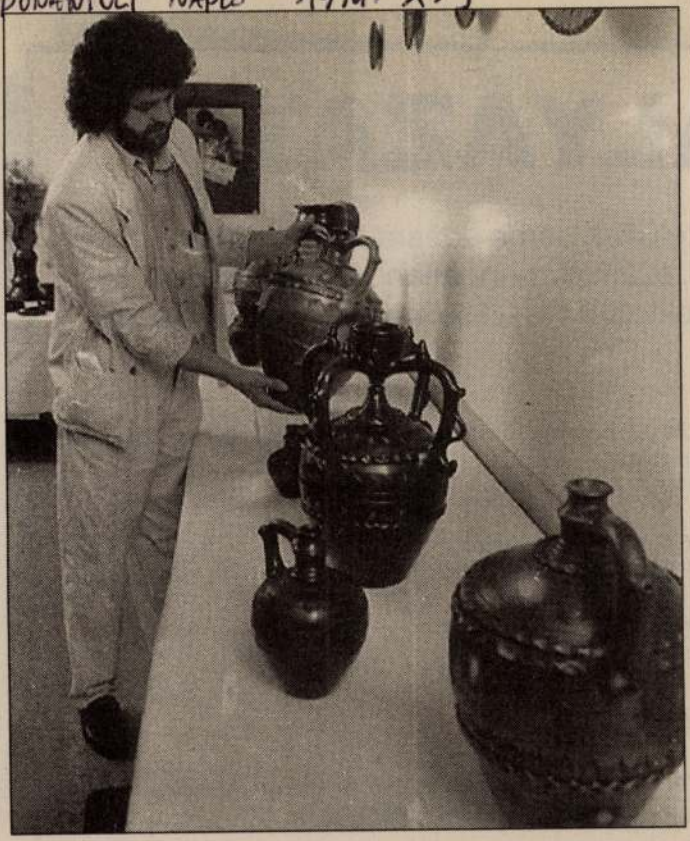

406. címre kérem. (5991)

ár: 6 MFt Dugonics u. 26. 329-421 (T/2311)

(72) 315-399 (5994)

ALYÁZAT

elő Kft. bérbe adásra meghirdeti a
szám alatti ingatlanból a következő
október 15. – 1999. december 31. közötti

letű, 2 raktárból, öltözőből, fürdőből és közlekedőből álló,
ményt.
Ft/hó + ÁFA

623/A/7 hrsz.-ú raktárat
t/hó + ÁFA

623/3/A/8 hrsz.-ú raktárat
t/hó + ÁFA

re lehet.

tékének megfelelően évente emelésre kerül.
olódó költségek a bérlőt terhelik.

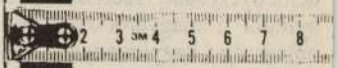

MÉRETET

A KONY

Válassza ki
legs
s a többit m

MERT:

munkatársu
konyhájáról
100 elem kö
összeállítás

REINISCH GYÖRGY, kat. gombkötőmester

1763.-A városi Tanács kimutatása a céhekbe tömörült mesteremberekről.-Magyar gombkötők: ő is egyike volt ezeknek. 391.old. 75.jegyz

SZÖVÉNYI ISTVÁN: Adalékok a kőszegi gombkötő céh történetéhez /1713-1763/ 377.old

SAVARIA, A Vas Megyei Múzeumok Értesítője, 5-6. 1971-72. Szombathely, 1975

Reinthaller Mándor

Győri kiáll. 1940

Tek.
Europa Rt.

Budapest.

Visegrádi u 36.

R. Reinthaller

Vándor

A vézüst

Zöld paprikák

Repr.

Győrdunántúli tárl

1944.

katalogusában.

Á la Romek Árpád,

gyengébb kiadásban

Reinthaller Nándor

györi festő

Lásd

Rudas Reinthaller

Nándor

alatt is!

Dorey

Reinthaller Nándor

festő Győr

Részt vett az alábbi tárlaton

Pápai Hírlap

1943. szept. 11.

(Beszámoló a „Pápai tárlat"-ról.)

MDK

Reinthaller Nándor

A Győri Képzőm.és Iparm.Társulat képviseletében műveivel résztvett a papai rajztanárok képkiállitásán.

Cikk: Képkiállitás Pápán.

Győri Nemzeti Hirlap 1943.szept.12.

MDK

Reinthaller Nándor
vás. 1942-ben

Győri Képző- és Iparművészeti Egyesület vásárlásai.
/levélbeli közl. Győr, 1943, XI. 15./

MDK

Reinthaller Nándor
vás. 1938-ban

Győri Képző- és Iparművészeti Egyesület vásárlásai.
/levélbeli közl. Győr, 1943. XI. 15./

Reintaller Nándor

festőművész,

a győri Textilben műveivel a kiállításon ~~sep~~ szerepel.

Győr-Sopron megyei Hírlap, Győr, 1952. dec. 3.

Reinthaller Nándor, festő

REINTHALLER NÁNDOR, a több mint húsz évvel ezelőtt elhunyt győri festő hagyatékát lánya, a győri Xantus János Múzeumnak ajándékozta; a festményekből 1979 őszétől kezdve minden évben időszaki kamarakiállítást rendeznek.

– Hír 12.

Népszabadság, Bp. 1978 nov. 25.

Reinwarth József

Lagirozó

l

Arch. Ért. 1934.
127. l.

nem azonos Kainwald-
J.-vel ??

Csonttü, öskori VIII. 94. 97, 101,

Reinzingi András

őrás Kismarton

lásd

Csatóráscéh

43. l.

A győri
XÁNTUS JÁNOS MÚZEUM
tisztelettel meghívja Önt és családját

REINTHALLER NÁNDOR

és leánya

GYÖNGYI BARATH

kiállításának megnyitójára
1998. szeptember 3-án 17.00 órára a
Xántus János Múzeumba
/Győr, Széchenyi tér 5./

A kiállítást megnyitja:
ALMÁSI TIBOR
művészettörténész

A tárlat megtekinthető 1998. szeptember 30-ig,
hétfő kivételével naponta 10-18 óráig.

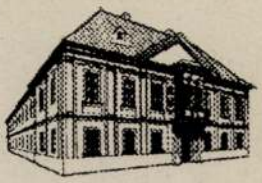

MEGHÍVÓ

A tárlat Reinthaller Nándor születésének 100. évfordulója alkalmából készült.

Kassa

Reinisch Mihály, 1773

Arch.Közl.1899. XXI. 307

Reinisch Mihály

1773. jan. 27 en vétetik fel Stuckmeisterré, de még ugyanazon évi május 15 en a biró beleegyezésével a céhkönyvből kitöröltetik.

Mihalik Ionef. Kassavá-ros ötvösségének tört. Bpest 1900. 307 l.

Neefe Hermann

festō.

Reinitz Béla

Fámbutorok, Bp.Millenáris kávéhá

Tér és Forma, 1934 VII. 303

MDK

Kaesz Gyula, ép.-ip.műv. tanár
Goldarbeiter Imre, butorkészitő
Reinitz Béla, csőbutorés fémmunkák.

Divatszalon bemutató helyiségét tervezte K.Gy.
Ruhakiállitó vitrin teljesen üvegből.
A kiállitott világitó testeket és fémiparcikkeket a Csillárok és Világitási rt.cég adta.
Kép. 364.1.
Fotok: Ermini, Milano.

A milanói Triennale magyar kiállitási anyagából.
Tér és Forma. 1936. 12.sz.

Reinitz-Herschmann Maxim

MDK

Arckép, rézkarc

Ex-libris, lito

Műcsarnok 1909. akvarellek, pasztellek és grafikai művek nemzetközi kiállitása

Reinitz-Herschmann
Miksa

Müsarnok -Bpest
1909. graf. neuzeitl. Stak.
511, 522, 524

A Tengor X. 161.

Remitr Miksa

festō

1907

VI Bajnok n. 1.

I. KERÜLETI KOZSÉGI PÁRT

(Pártiroda : I.. Krisztina-tér 1. szám, vendéglő-helyiség.)

Szavazó-lap

az összes választók sorából választandó

székesfőv. bizottsági tagokra.

Rendes tagok:

1. ***Bursics Antal***, állomásfőnök

Reinitz-Herschmann Maxim MDK

Ex-libris, rézkarc

Mücsarnok 1909. akvarellek, pasztellek és grafikai müvek nemzetközi kiállitása

Reinitz Aurél

1907. őszi kiáll. Nemzeti szalonban

Archeji, olajf.

Bohun, arczképfestő.

19. sz.

IV. 348.

Reinitz Aurél

* **(Magyar müvész sikere Angliában.)** *Londoni* levelezőnk irja: *Reinitz* Aurél, hazánkfia Londonban élő festőmüvész mostanában egyike a leghivatottabb arcképfestőknek. Nemrég festette meg *Warwick* grófnő arcképét, ujabban pedig lord *Rock Savage* és lord *Lansdowne* arcképén dolgozik, a National Liberal Club pedig John *Burns*, a népszerü miniszter arcképét rendelte meg nála.

B. H. 1911. III. 25.

nem Rastó Aurél ez?

.....*műhely.*

főnökség!

.....hó____n történő kifize-

..... indokából személyesen meg nem

..... számu .....

m.

évi ..... hó .....

.....

sajátkezü aláirás és munkásszám.

Reiphaun János
ötvös Nagyszeben
Körmagyötvj - 244 l -

1372

RJ

Johannes (Hannes) Reiphaun, e. 1601, † 1618. (A: IV,3. Gy: 67.) Műve nem ismeretes. — *Arbeit nicht bekannt.*

ÁLTAL RENDEZETT

NEMZETI KÉPZŐMŰVÉSZETI KIÁLLITÁS KÉPES TÁRGYMUTATÓJA

1933 ÉVI

ÁPRILIS 19–MÁJUS 25

BUDAPEST, MŰCSARNOK.

ORSZ. MAGY. KÉPZŐMŰVÉSZETI TÁRSULAT

Reiphaun János

Otvös

Kőmagyötvj. 1372. 14

Reiphaun Hans

ötvös 1602 - 1618

család

Gyárfás Nagyszeben

Arch. Ért. 1910 415

Reiphaun (Rephaun)
Jakos

ötvös.

Nagyszeben 1601.
Lásd még: Augustin Györgyöt.

Reiphaun (Rephaun)
Hannes

Ötv -

1601.

Ivod

Artzeben 408

Jelentem, hogy .....

távolmaradását.

Tudomásul vette:

.....

az osztályfőnök aláírása.

Engedé

.....

a műhelyfőnök v
aláí

Reis Zoltán

Reis Zoltán a tervezője a Hamuzsán 1912-ben épült városházának.

Béla Duranci: A szecesszió Bácskában.
Művészet, 1975.december - 21.oldal

Reis János

puska ágy csináló

1602 Kassa

o Kem o

272. l.

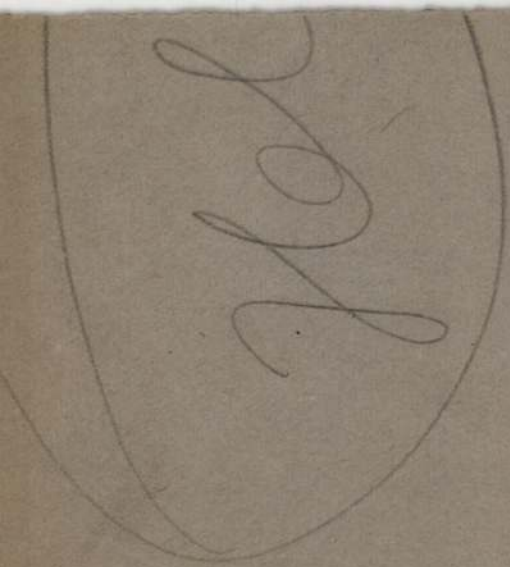

Karczag I.K.

VÉSZI, BUDAPEST

Reisch György

ötvös

1778 sept. 19 Pest

Bécsből jött.

Kapmagyarországi ötvösök 27 l.

Maria Antonia:

Mellig, kissé jobb
medaillonban van
s fülbevalója ékkövesc
lagkeresztt jelvénye d
csipkével szegelyezett s
lóg ~~le~~. Felirata a ta
sorban ez:

Marie...
Archiduchesse...
Dauphine...
Née à Vienne le 2

... 9

Reisch József

órás, Pécs, XIX. sz. eleje

Ernst Museum aukciói

XIII–XIV. (1920) 1464. sz. Utazó

óra, jetrel –

Reisch József

örás Pécs

XIX. n. 1. fele

wird

Pritz

55. l.

71742

Reisch József

órás Pécs

utazó óra, empire

wód

2

Csányi Mihárál

100. l.

Reisch József
órás Pécs

Ernst Muzeum aukciói
XIII–XIV

1464. UTAZÓ-ÓRA, aran
fogantyuval. Jelezv

,,Andreas Hofer
zott fakeretben.

Reisch Sajos

Bánsági telepeshazák fajtái a XVIII. században Fenntnér 1780 előtt készült rajza után repr.

Magyarmuvelődtört
IV. 179. l. – 639. l.

Eredetileg megjelent:
Griselini, Franz: Versuch einer politischen und natürlichen Geschichte der Temeser Banats.
Wien, 1780. c. munkájaba valószínűleg e mű többi ábrái és térképei fentitől valók

M.D.K.

Reisch Róbert

Terve a kiállításon

Csepel Vasmü Csögyárának csarnoka

Társtervezö: Menyhárd István

Vidos Zoltán: "Építészetünk 20 éve" c. kiállítás

Magyar Építömüvészet 1965/3. 7.

Reisch Róbert

Reisch Róbert - Semsey Lajos: 12x18 m oszlopállásu univerzális csarnoképület. - Magyar Épitőipar, 1967,16.évf. ~~kxx~~ 2.sz. 1o2-1o3. l.

Az 1967. évi magyar művészettörténeti irodalom bibliográfiája /Művtört.Ért. 197o. 1.sz. 68-1o7. l./

75. l.

Reisch Róbert

az alábbi pályázaton 25.ooo forintos kiemelt megvételben részesült 7.sz. pályamü egyik szerzője.

Bakos Béla: Gyógyfürdőszállók és gyógyfürdők tervpályázata, 197o. - Magyar Épitőmüvészet, 197o.6.sz. 7-14. l.

Reisch Róbert

U.P.P Posta Számitástechnikai Intézet, Budapest, IX. Üllői út. - Epitész: Földesi Lajos, munkatárs Ungár Péter, technológus Oszeszly Miklós, munkatárs Szegő András, statikus Reisch Róbert. - Tervismertetés.

Magy.Ép.miv.1972.5.sz.

18-19.1.

Reisch Róbert

Reisch Róbert: Visszapillantás egy monolit héjszerkezetü ipari csarnokra / A Csepeli Szerszámgépgyár Célgépgyártó Csarnoka/ . Épitész Pál Balázs, szerkezettervező Reisch Róbert.

Magy. Épip. 1972. 4-5. sz. 205-209.l.

Reisch Róbert

F.L.: PROMETHEUSZ Tüzeléstechnikai Vállalat, Bp.X. Gyömrői út - Fermhegyi út. - Épitész: Földesi Lajos, munkatárs: Hőnich Henrik, statikus Reisch Róbert, gépész Thorday Lajos. - Tervismertetés.

Magyar Ép.müv. 1971.4.sz.5-6.l.

Pernod Pábrez

Reisch Róbert

P.B.: Csepel Vas és Fémművek Szerszámgépgyár célgépcsarnoka. - Építész: Pál Balázs, statikus Reisch Róbert, épületgépész Árendt Lajos, lakatos szerkezetek: Szigeti Kálmán. - Ismertetés, Bogár János fotóival.

Magyar Ép.müv, 1971.4.sz. 30-32.l.

Reisch Róbert

Cs.A; Lakóépület, Siófok, Fő utca. - Építész: Csikvári Antal, statikusok Branczik Károly, Reisch Róbert, Varga István, Vörösmarty László. Belsőépitészek Kovács Alfréd, Tóth Györgyné. - Ismertetés; fotók: Müller Ferenc.

Magyar Építőművészet, 1971.5.sz.23-25.l.

DANIEL REISCHER, pékinas

1754-ben Maria Terézia zaszlót adott a soproni pék-céh nek.Ünnepen a zaszlót kék sapkaban és fehér leibliben a inasoknak kellett vinniök.A ruhat a cég adta nekik,de egyizben 50 magyar forintot kellett fizetniök érte. Daniel Reischer gebürtig von Schnabelweid 50 forintot fizetett 167.old. 42.jegyz

Domonkos Ottó: A soproni pékház és a pékek XVI-XIX. századi céhemlékei 143. old.

ARRABONA, A Győri Xantus János Muzeum Évkönyve, 17. sz. Győr, 1975.

Reischardi Ágnes

az alábbi pályázaton 1. díjat nyert 6. számú terv egyik szerzője (belsőépítész)

Borvendég Béla: Szegedi Könyvtár és Levéltár tervpályázata, 1971. - Magy.Ép.műv.1972.5.sz.12-16.l.

Reischl

színháza (fabódé) a budai Dunaparton a mai Kiosk Kert-jének helyén állt, ahol a városi karmelita templomnak színházzá alakítása után is egyideig rendszeres színi előadásokat tartottak és ahol 1790-ben elhangzott az első magyar nyelvű előadás Budán.

Seenger Ervin: A mai Vörösmarty-rakpart szabályozása 1800 körül. Budapest Régiségei. 1950. 576. l.

EGYETEMI NYOMDA

30 nap **NOVEMBER** 49. hét

28 Vasárnap		Ádvent I. v. *Stefánia*
29 Hétfő		Szaturnin *Noé*
30 Kedd		András *András*
1 Szerda	**DECEMBER**	Elegy *Elza*
2 Csütörtök		Bibiána *Aurélia*
3 Péntek		Xav. Ferenc *Olivia*
4 Szombat		Borbála *Borbála*

M.D.K.

Reischl / Raischel/

óbudai ács

A mai Várkert kiosczk helyén állt az általa ~~xxxxxx~~ szinház számára ácsolt fabódé

1784.

Dr Németh Antal: Városinház, Reischl-féle fabódé

Magyar Építőművészet 1966/3. 2.l.

M. D. K

REISCHL ácsmester

A Baucomissio 1811. márc. 13.-i

ülésén jelen volt

Zakariás G. Sándor. Adatok Buda és-
tetéséhez a XIX. sz. első feliben
Tanulmányok Bp. multjából ~~XIX~~ XII.
Bp. 1957. 281. l.

Reischl (Raischel)

Óbudai ácsmester
A budai hajóhidnál
épitett minkör 1784.

Nemieth Antal

Szineszeti lexikon
716. l.

M.D.K.

Reischl
ács

A mai lipótvárosi templom helyén Reischlnek
1786-ban orczája állott, ahol az első magyarnyelvű
színelőadást tartották.

Dr. Lechner Jenő: Budapest Műemlékei Bp. 1924;
Dr. Lechner Jenő: Budapest műemlékei József nádor korától
a Főváros egyesítéséig. 188 l.

REISCHL ács (Buda) XIX. sz. közepe MDK.

Ybl Ervin: A budai várpalota helyreállítása a XIX. sz. derekán.
Tanulmányok Bp. múltjából, 1956. XI. kötet. 329. l. 15. jegyzet,
(311, 317, 319,

-szepespataki áll. köz-
. terv szerint kőből fa-
szállításának biztositása
5-én d. e. 11 órára a
itészeti hivatalban tar-
hirdettetik. Az oszlopok
l felett faragva 1·06 m.
0·50 m, összesen 1·56
laku keresztmetszetének
l cm. Legalsó földfeletti
eresztmetszetének oldal-

a) A rimaszombati járásra nézve a k
épitészeti hivatalban Rimaszombatban
c i u s 15-én.

b) A rimaszécsi járásra nézve a fősz
hivatalnál Feleden m á r c i u s 16-án.

c) A tornaljai járásra nézve a fősz
hivatalnál Tornalján m á r c i u s 17-é

d) A rozsnyói járásra nézve a fősz
hivatalnál Rozsnyón m á r c i u s 18-á

e) A nagyrőcei járásra nézve a fősz
hivatalnál Jolsván m á r c i u s 19-én.

Összesen: 15052 K 81 f.

óhajtók, hogy ajánlatai-

Gyirok községben létesitendő községi
felépitése körül felmerülő összes munk

ti (keramit, cementlap, asztalt, beton),
ó, vas, ács, tetőfedő (asbest cem. pala),
s, asztalos, lakatos, mázoló, üveges,
ti (hézagmentes p.), szobafestő, kályhás,
téki, csatornázás, vasbeton, (menyezet és
munkákra. Ajánlat tehető az összes
ra együttesen, vagy munkanemenként
de csakis a városi mérnöki hivatalban
nemenként 20 fill.-ért megszerezhető
és költségvetési ürlapokon. A terv,
os és részletes feltételek ugyanott bete-
ők. Az ajánlatok: „Ajánlat a csapatkór-
_____ munkájára" felirattal március
d. e. 10 óráig a polgármesteri hivatalban
ndók be. Az ajánlati összeg 5 százaléka
si házipénztárnál leteendő s az erről szóló
az ajánlathoz csatolandó

lca. (Földmunka.) A tapolcai viz-
ló társulat igazgatósága árlejtést hirdet
vó évben végzendő medertisztitási és
szabályozási munkáknál teljesitendő 25000
földmunkára. A versenytárgyalás Tapolca
ázánál március 25-én fog megtar-
A terv, költségvetés és egyéb feltételek a
főjegyzői irodában betekinthetők.

gár. [Szabolcs m.] (Villamos világ-
s berendezése.) Polgár község
és középületeit villanynyal fogja világit-
ebből kifolyólag felhivatnak mindazok,
villanyvilágitási munkálatok bevezetését
lni óhajtják, hogy ajánlataikat március
a községi elöljárósághoz adják be. Egyéb
lek az elöljáróságnál megtudhatók.

kozár. [Baranya m.] (Iskola épitése.)
kozári ág. hitv. evang. egyházközség
cius 3-án d e. 10 órakor szóbeli ár-
utján adja ki az épitendő iskolának ösz-
munkálatait. Kikiáltási ár 31.008·91 kor.,
pénz 2000 kor. Terv, költségvetés és fel-
k a ráckozári ág. ev. lelkészi hivatalnál
nthetők

msöd. [Pestm.] (Kutfurás.) Dömsöd
g elöljárósága a község piacterén egy
2" belvilágu csövekből

valamint külön ajánl
vető szállitására is. A
let, valamint a részle
kereki m. kir. állame
tekinthetők.

Törökkanizsa. (K a
Maldeghem örökösök
lást hirdet, a mintegy
előirányzott Törökka
összes épitő-munkáir
kozók az épitésre vor
vetéseket és az aján
Ligeti Béla müépité
nemenkint 1 koronáé
tervek is megtekinthet
28-án d. e. 11 óráig
Törökkanizsára külde
az összes munkákra
nemekre külön-külön
összeg 5% nak megfe
Kereskedelmi és Ipa
nyugta az ajánlathoz

Arad. (Magasé
alja állomáso
vezetősége versenytá
állomás mellett létesi
hivatalnoki és altiszti é
laképület (4—4 lakáss
melléképületek előáll
jegyezvén, hogy az é
gok közül a szénsala
mentet, a tetőfedéshe
cserepet, a falazó és
az alapozáshoz szüks
vezetőség adja, a töb
pedig a vállalkozó
feltételek, a szerződés
és a költségszámitáso
pályafentartási osztály
beszerezhetők. Az ép
tartási osztálynál me
az emlitett hivatalnál
kák és szállitások k
füzet általános hatá

Reischl F.

budai ácsmester

1783-előtt a régi hajóhidnél Budán nyári előadásokra szánt faszínházat épített. Ez a mai Várkert kiosk táján állott. Ebben a színházban tartotta 1792-től kezdve kelemen F

Országh Sándor: Budai színházak és járékszín. 1783–1895. Bp. 1895. 8. l – 45. l.

F László magyar szintár sulata előadásait, mintán egy évre bérleti szerződést kötött Reischl J. Gáspár. polgári ácsmesterrel, a színház (tu-akkori) tajdonosával.

0 deka 32 lisst, 1 kanal
ukor kis só 6 tojás sárgája
is élesztő 2 kr. élesztő jól
sse dolgozni.
tojás habja ¼ kl csukor.

Reischl Anhal

Wanty

ül a Munka-körtől a Zen Buddhizm
Múzeummal). 2004

Angyalokra szükség van. Tanulmá
Szerk. András Edit. 2004

Párizs nem ereszt el. Magyar ír
Petőfi Irodalmi Múzeummal). 200

Pauer. Összeáll. Szőke Annamária
életműkiállítása alkalmából, Műc

Körner Éva: Avantgárd - izmusokk
Válogatott cikkek és tanulmányok
Sándor. 2005

Székely Bertalan elfeledett port
Akadémián, a Kisfaludy Társaság
Magyar Tudományos Akadémia Művés
június 15 - július 22. Vál., rer
Bicskei Éva. 2005

Guy Debord: A spektákulum társa
Tartóshullám). 2006

REISCHL, Caspar ács

TBM 25 (1936) 372.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18
19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33	34	35	36
37	38	39	40	41	42	43	44	45	46	47	48	49	50	51	52		

MDK

Reischl Ferenc, 1897

A m. kir. József Müegyetemen oklevelet nyert épitészek névjegyzéke 1873-1928-ig. Épitő Ipar - Épitő Művészet 1931. jun. 1. 89.l.

MDK

Reischl Ferenc épitész

Tanulmányok Bp.multjából. VII. 37.l.

Reischl Ágoston

okl. mérnök Pest.

1899-1900. ban végezte

az alábbi iskolát

János' II. ker. reáliskola

122. l.

Jelmagyarázat:

Közforgalomban levő rendes nyomtávú vasutak.

Közforgalomban levő keskenyvágányú vasutak.

Tervezés alatt álló rendes nyomtávú vasutak.

Tervezett keskenyvágányú vasutak.

Reisch Ágoston dr

okl. építésmérnok
az iparügyi minisz-
terimutban műszaki
tanácsosi címet és
jelleget kapott

MMÉEKözl.
1944. 252. l.

Reischl Ágoston

építész.

Szül. Budapest 1881.

Oklevelet nyert 1904.

Verjugzmüggetem 16. l.

FRANKLIN-TÁRSULAT NYOMDÁJA.

SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HÍRLAP

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748,340-726

1978 OKT - 7.

Textil Élet

Reinhardt István,
grafikusművész

1021

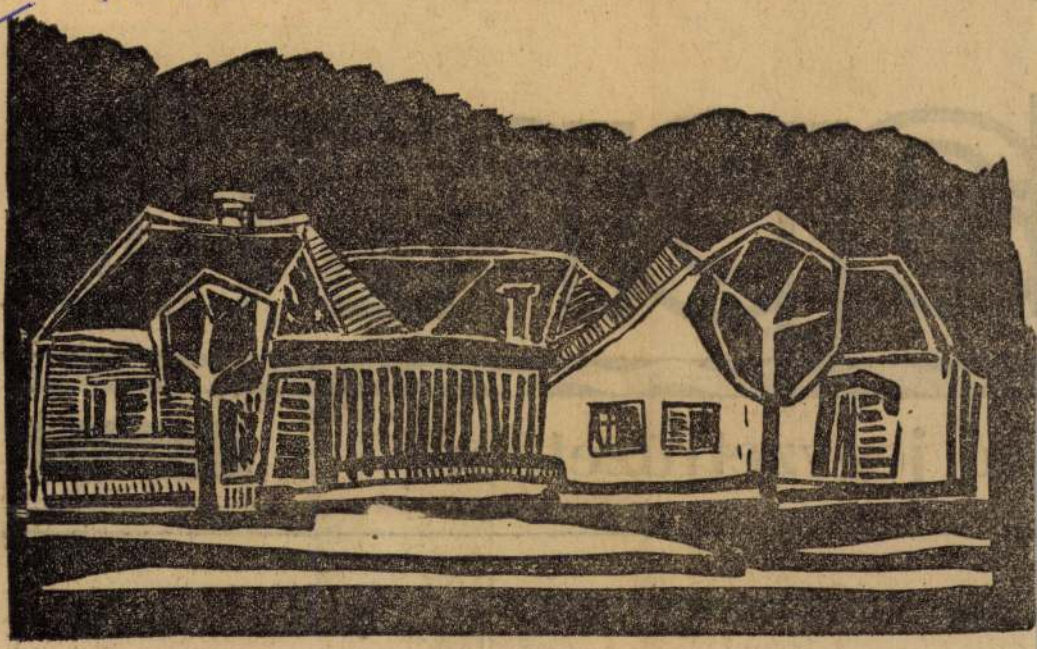

Szeptember 21-től október 5-ig volt nyitva a Magyar Pamutipar Dallos Ida Művelődési Házában Reinhardt István grafikusművész kiállítása. A gyár dolgozói és szocialista brigádjai, de a kerület lakosai is felkeresték a művelődési házat és gyönyörködtek a grafikusművész képeiben

aprint

ró jegyzetfüzetéből

ÁGÁS HELYETT BOLYHOZZÁK

Nagydíj — Aranyérem

Reinhardt István grafikusművész

Láncz Sándor: Kiállításról kiállításra.

1921

REINHARDT ISTVÁN grafikusművész az újpesti Minigalériában mutatkozott be. Tanulmányait 1959-ben fejezte be az Iparművészeti Főiskola textiltervezési szakán. Ez a tény erősen rányomja bélyegét alkotásaira: ezek ugyanis nem textilek, mégcsak nem is textiltervként jelentkeznek, hanem táblaképek és grafikák. Mégis: olajpasztell képei, amelyeken megelégszik a látvány puszta stilizálásával, dekoratív, síkban komponáltak, mintha később megvalósuló kárpitok tervei lennének. Különösen érezhető ez *Pad fákkal* és *Harangláb* című művein: a motívum kezelése, kibontása, a finom árnyalatok ezt éreztetik. Már kezd ez a felfogás egy táblaképszerű előadásmód irányába módosulni (*Kapu II.*), ezúttal is megmaradva a leképezés szintjén. Amikor azonban összetettebb érzésvilágra, gondolatibb piktúrára törekszik, s ennek realizálásaként jelképi ábrázolásra, kompozíciós problémák lépnek fel (*Az éltető nap*). Grafikáinak egyik része nem lépi túl a tanulmányok szintjét; más részük szerkesztett előadásmódjával az olajpasztellekhez hasonlatos képi világot mutat.

Magyar Hírlap, 1974. jún. 19.

Budapest, 1974. június 18.

KÖZÉLET—D

Apró Antal fogadta Gustaf Bande-t

Apró Antal, az országgyűlés elnöke, bemutatkozó látogatáson fogadta *Gustaf Bande-t*, a Svéd Királyság rendkívüli és meghatalmazott nagykövetét.

Az

ORSZÁG-VILÁG

legújabb számából:

A rákkutatás legújabb eredményei: daganatképződést gátló gyógyszerek — Arsène Lupin a börtönben — Egy nagy kerület jövője: Csepel — Öveges professzor közelről — Éjtőernyőseink a világbajnokság előtt

MINDEN SZERDÁN ORSZÁG-VILÁG!

Reinthaller Nándor

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 387-748, 340-726

festőművész (1893–1956)

KISALFÖLD

1979 SEP 14

1021

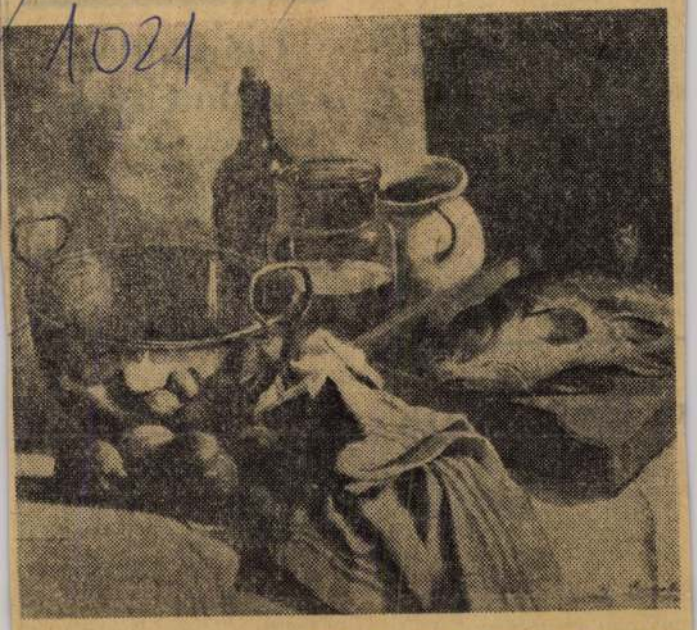

Reinthaller Nándor festőművész (1893—1956) hagyatékából nyílt kiállítás látható a győri Xantus János Múzeum főépületében. A szeptemberben és októberben látható kiállításon a művész tizenegy saját festményén kívül megtekinthetők az általa megőrzött kortárs festők (többek között Kása Gábor, Szapudi Laendler István, Pandur József) képei, rajzai. A hagyatékot a művész Amerikában élő lánya ajándékozta a múzeumnak. Felvételünkön Reinthaller Nándor csendélete látható.

A sejtjezők
tóber 13—14-é
Zürichben és
1979. novemb
november 30.
átszani.

A VB történ
esz 24 tagú
nye, a képvise
anak meg: E
Amerika 3,
Óceánia valam
Közép-Amerika
uk jön még Argentína és
panyolország.

ó bajnokok

cabó (SMAFC). N 17 C:
dorján (SMAFC). N 15 C:
ömördi (SMAFC).

Az ODK-s fiúk versenyé-
en *Neuberger* és *Török*
indkettő Erdészeti szakkö-
piskola) győzött az F 17 D.
etve az F 15 D kategóriák-
n, a lányok hasonló verse-
rét *Mester* és *Vithalmi*
indkettő Martos Flóra
észségügyi Szakközépisko-
) nyerte.

M. Vasas — Fertőszentmiklós 1—0. MOFEM Vasas — Gy. Élelmiszer 1—1. Szany — Győr-Ménfőcsanak 3—4. Fertőd — MOTIM TE 0—5. Petőháza — Győrszentiván 4—4. Kapuvár — S. Vasas 3—4. Csorna — Gy. Dózsa 2—4.

1. Gy. Dózsa	5	23— 5	10
2. S. Vasas	5	16— 8	8
3. Fertőszentmiklós	5	8— 5	6
4. MÁVDAC	3	6— 3	6
5. Győr-Ménfőcsanak	5	12—10	6
6. S. Postás	4	8— 8	5
7. Fertőd	5	7—11	5
8. MOTIM TE	4	18— 6	4
9. MOFEM Vasas	5	14—11	4
10. M. Vasas	5	6— 8	4
11. Petőháza	5	10—22	4
12. Győrszentiván	3	9— 7	3
13. Gy. Élelmiszer	5	15—14	3
14. Csorna	3	5— 8	2
15. Kapuvár	5	6—14	2
16. Szany	5	7—30	—

MEGYEI IFJÚSÁGIAK

Fertőszentmiklós — M. Vasas 3—0. Gy. Élelmiszer — MOFEM Vasas 1—0. Győr-Ménfőcsanak — Szany 4—2. MOTIM TE — Fertőd 3—0. Győrszentiván — Petőháza 6—1. Rábatamási — S. Postás 2—1. Dunaszeg — Gy. Elektromos 3—0. S. Vasas — Kapuvári SE 0—8. Rába ETO — Csorna 1—0

SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HIRDETŐ

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51

Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

Magyar Nemzet

Reinecker János

1974 MÁR 1

festőművész /Miskolc/

— A tokaji Zilahy György Művészetbarátok Köre nyolc év óta minden esztendőben megrendezi évszakokhoz igazodó képzőművészeti kiállítássorozatát. A „Tokaji tavasz" első tárlata szombaton nyílt meg a történelmi múltú nagyközség művelődési házában: ezúttal Reinecker János miskolci festőművész mutatta be több mint félszáz alkotását.

1021

őket. Az orvosok megér-

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor-u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

NÉPSZABADSÁG

1957. JÚL 17

Kiskunhalas

1957. július 17, szerda

A magyar csipkék királynőjének otthonában, a kiskunhalasi csipkeházban

A Kiskunság tájait Petőfi Sándor versei tették először ismertté ország-világ előtt. Századunk elejétől azután szárnyra kelt e vidék híre: asszonyok és lányok kezének aprólékos öltései nyomán légies csipkék keltek innen útra az öt világrészbe, a halasi varrott csipke. E finommívű kis remekekben is a kiskunsági vidék hímzései és a képzelet színes világának szabadon kígyózó motívumai virultak ki csodálatos gazdagsággal.

Fél évszázaddal ezelőtt, 1902-ben Dékáni Árpád rajztanár-iparművész terveit valósította meg a város szülötte, Markovits Mária, aki egész életét a csipke, Kiskunhalas csodálatos művészetének fejlesztésére áldozta. Sokszor küzdött meg nem értéssel, gondokkal de felnevelte a csipkevarrás mestereit, akik újabb meg újabb remekműveket készítenek.

A kis magyar város neve azóta fogalommá vált a csipkekedvelők között. S a Saint-Louis-i, milánói londoni és berlini világkiállítások díjai és 1937-ben a párizsi világkiállításon elnyert első díj a brüsszeli, a francia és a velencei varrott csipkék rangjára emelték a halasiak munkáját.

A felszabadulás után néhány évig gazdátlan volt a halasi csipkevarrás. Csak otthon, szabad óráikban készítették az asszonyok, úgy, mint Muharos Józsefné, Markovits Mária tanítványa, aki 13 éves korában tanulta meg, hogyan lehet elővarázsolni a hajszálnál is vékonyabb fonálból a virágokat és a figurákat.

Most a kiskunhalasi háziipari szövetkezet gondoskodik e művészet fejlesztéséről. Az elhanyagolt csipkeházat a HISZÖV félmillió forintos költséggel újjáépítette, a városi tanács szép parkkal vette körül. A csipkeház előtt dombormű tanúskodik arról, hogy Markovits Mária életművét ma is megbecsülik. Reile Gézáné elnök irányításával a háziipari szövetkezetek a város és a megye társadalmának segítségével, a pislogó gyertyavilág helyett a csipkeházban neonfény mellett, ízléses környezetben, egészséges munkakörülmények között vagy otthon öltögetnek a halasi asszonyok és lányok. Apró tűkkel, szinte valószínűtlenül vékony lencérnával 39 fajta öltéssel varrják a leheletfinom terítőket. Itt tanítja a kiskunhalasi lányokat Szalay Sándorné. Negyvenhat évvel ezelőtt még őt tanította Markovits Mária, s tette a csipkevarrás mesterévé. Szalay néni három tanfolyamon ötven leányt ismertetett meg tudományával. Most is van 26 hallgatója, akikkel kilenc hónapig foglalkozik, mert ez a finom munka sok figyelmet, tanulást és türelmet igényel. Van is öröm, amikor elkészül egy-egy, alig pár gramm súlyú, sokezernyi öltésből szövődött kis remekmű.

Most a jövő évi brüsszeli világkiállításra készülnek. Ott hirdeti majd munkájuk, hogy a kiskunhalasiak nem feledték el szép művészetüket, s újabb, ha lehet, még szebb alkotásokkal lépnek a világ elé.

Baranyai Ilona

Még egyszer az

A témát bizonyos lappangó nézetek felszínrekerülése teszi ismét különösen aktuálissá — olyan nézeteké amelyek az 1956-os ellenforradalmat kiváltó okok valamelyikét mellőzni, de legalábbis aláértékelni szándékoznak.

Az 1956 decemberi határozat, az MSZMP első alapvető okmánya — bár némely pontját a később megismert tények módosították — lényegében helyesen tárta fel azt a négy okot, amely az októberi események kirobbanására vezetett. Ezek közül kettőt, a nemzetközi imperialista köröknek, illetve a „hazai" ellenforradalmi erőknek szerepét, csakis a szóban forgó imperialisták és reakciósok igyekeztek tagadni, vagy legalábbis jelentőségében csökkenteni. Kevés sikerrel. Melyik józan elme fogadhatna el olyan tételeket, mint az „ellenforradalmárok nélküli ellenforradalom", „munkások által megdöntött munkáshatalom", „nyugati támogatás nélküli nyugati fegyverszállítmányok és rádióbujtogatás", „tiszta demokrácia lábuknál fogva felakasztott emberekkel", „szocializmus a kommunista pártház ostromával", „a földosztás elismerése Mindszentyvel" stb., stb.

A másik két ok értelmezése már nem ilyen egyöntetű.

A határozat első pontja a Rákosi—Gerő-féle szektás vezetést ítélte el mint antileninistát, mint olyant, amely „szakadást idézett elő a párt vezetősége és tagsága, a párt és a munkásosztály, a munkásosztály és szövetségese, a parasztság, valamint a párt és az értelmiségi dolgozók között". lenség, a »baloldalnak« van igaza". Sokan, akik szektás hibákat követtek volt el, ahelyett, hogy a legőszintébb belső megrendülésse látták volna be, hová vezet magatartásuk, engedtek a kísértésnek, hogy „igazolva" állítsák magukat. Sőt, némelyeknél ezen túlmenő személyi szempont: pozíciók visszavágyása is szerepet játszott.

Lehet-e, elvileg lehet-e igazuk azoknak, akik kisebbítik az MDP szektás hibáit, az MDP vezetésének bár szubjektíve a szocializmus felépítését akaró, objektíve mégis végtelenül káros következményekkel járó szektás tevékenységét? Ha pszichológusok lennénk, válaszolhatnánk esetleg igennel is: „elvégre a proletár internacionalizmus hívei voltak, a proletárhatalmat kívánták erősíteni". Egy nép sorsa azonban nem pszichológián múlik, hanem politikai vezetésen.

A szektás-dogmás hibák megismétlése, amelynek veszélyét feleleventené, ha szem elől tévesztenők, hogy az ellenforradalma kiváltó tényezők között szerepeltek — e hibák akárcsak kismértékű megismétlése is mérhetetlen károkat okozna a párt egészségesen gyarapodó tömegbefolyásának és ezen keresztül a proletárdiktatúra épületének.

A második rész a Nagy Imre körül kialakult szárnyról állapítja meg, hogy „a párt még meglevő tekintélyét rombolta, a munkásosztály, a magyar népi demokratikus rend pozícióit és alapját támadta ... felbátorította a reakció erőit". Aki itt élt, tudja, hogy ez igaz és az azóta napfényre került adatokból kiderült, hogy ennél több is igaz: opportunista, az ellenséggel parolázó, a leninista köntöst magáról villámgyorsan lehányó katasztrófapolitika körvonalai váltak világossá. És itt megint nem érv, ha valaki ennek vagy annak a személynek, ennek vagy annak a csoportnak „jószándékát" bizonygatja. Ez pszichológia. A tény azonban az, hogy Nagy Imre miniszterelnökségével fedezte az utcán garázdálkodó csőcseléket, hogy lefegyverezte a szocialista államhoz hű erőket és elismerte a kalandorok fegyveres bandáit. A tény az, hogy felmondta a varsói szerződést (tehát a szocialista államok védelmi szövetségét) és ENSZ-csapatok (tehát kapitalista intervenciós csapatok) beavatkozására szólított fel. A tény az, hogy a Rákosi-féle vezetés hibái elleni harc az ő kezükben az egész párt- és államapparátus elleni akció gyújtózsinórjává vált.

Ha már most mégis, a tények